

L'evolució de la diversitat de la programació televisiva al 2008-09

Direcció: Dra. Eva Pujadas

Investigadors: Eva Pujadas, Mercè Oliva i Reinald Besalú

*Treball de recerca desenvolupat en el marc del Grup de Recerca
UNICA (Unitat d'Investigació en Comunicació Audiovisual)
de la Universitat Pompeu Fabra*

L'evolució de la diversitat de la programació televisiva al 2008-09

Índex

1. Introducció	5
2. La diversitat, trimestre a trimestre	19
2.1. La diversitat de la programació en la temporada de primavera de 2008 (abril-juny)	21
2.2. La diversitat de la programació en la temporada d'estiu de 2008 (juliol-setembre)	37
2.3. La diversitat de la programació en la temporada de tardor de 2008 (octubre-desembre)	53
2.4. La diversitat de la programació en la temporada d'hivern de 2009 (gener-març)	69
3. La diversitat per cadenes	85
3.1. Evolució de la diversitat de la programació de TVE1	87
3.2. Evolució de la diversitat de la programació de La2	103
3.3. Evolució de la diversitat de la programació de TV3	121
3.4. Evolució de la diversitat de la programació del K3-C33	145
3.5. Evolució de la diversitat de la programació de Telecinco	165
3.6. Evolució de la diversitat de la programació d'Antena 3	183
3.7. Evolució de la diversitat de la programació de Cuatro	209
3.8. Evolució de la diversitat de la programació de La Sexta	233
3.9. Evolució de la diversitat de la programació de 8TV	257
4. Conclusions	277
4.1. Conclusions relatives a l'evolució de la diversitat del sistema	279
4.2. Conclusions relatives a la contribució de les cadenes públiques i privades a la diversitat del sistema	309
4.3. Conclusions relatives als principals gèneres del sistema	343

5. Annexos 363

Annex 1: Marc teòric i metodològic de la recerca

Annex 2: Graells de programació

Annex 3: Classificació dels programes de la mostra

Annex 4: Taules d'explotació de les dades

Annex 5: Bibliografia

1. Introducció:

**L'evolució de la diversitat de la
programació televisiva al 2008-09**

1. Presentació de la recerca

Aquest informe recull les dades principals de la recerca entorn l'anàlisi de l'evolució de la diversitat de la programació televisiva al llarg de 2008-09. Aquesta recerca ha estat realitzada a través de l'aplicació del *Protocol d'Anàlisi de la Diversitat de la Programació* creat i aplicat de forma pionera a l'estat espanyol en una recerca anterior realitzada per al Consell de l'Audiovisual de Catalunya¹.

En aquesta ocasió, el protocol s'aplica de forma sistemàtica a l'anàlisi de quatre temporades televisives consecutives (abril-juny de 2008; juliol-setembre de 2008; octubre-desembre de 2008 i gener-març de 2009) i n'identifica les seves principals dimensions: l'evolució de la diversitat global de gèneres oferta pel conjunt de les cadenes, l'evolució de la diversitat interna que ha ofert cadascuna de les cadenes, l'evolució de la dissimilaritat entre cadenes² i l'índex d'opció d'elecció³; a més a més posa especial atenció en l'anàlisi de cadascuna d'aquestes dades en el cas de la diversitat de la programació del *prime-time*.

En el treball desenvolupat anteriorment, antecedent immediat d'aquesta recerca i en el context general de la rellevància de la noció de la diversitat en el desenvolupament i actuació de la televisió pública a Europa, es van resseguir les principals interpretacions teòriques del valor de la diversitat, les seves principals dimensions i els índexs de mesura emprats en la recerca internacional aplicada⁴.

Un cop realitzada aquella primera tasca de contextualització teòrica es va retornar la mirada al context específic de la televisió a l'Estat espanyol amb l'objectiu d'aplicar els

¹ Pujadas, E. (directora): "*Construcció d'un protocol d'anàlisi de la diversitat de la programació televisiva*", consultable a la web del CAC (Estudis i Informes). Per a un resum de la investigació, veure Pujadas, E. i Roca, M.: *L'avaluació de la diversitat de la Programació Televisiva*, publicat a Quaderns del CAC (2007).

² La dissimilaritat és, com es veurà a continuació, la comparació de la "semblança" o "diferència" de la programació oferta entre dues cadenes.

³ L'Índex d'Opció d'Elecció és el càlcul de l'opció d'elecció real entre gèneres diferents que té l'espectador en un moment determinat; aquest índex es calcula normalment per a franges de quinze minuts del *prime-time*.

⁴ Veure el *Marc teòric i metodològic* amb les principals dades de la recerca internacional duta a terme a l'entorn de la diversitat i els seus principals índexs de mesura (annex núm.1). La tradició de recerca entorn la diversitat és llarga i consolidada, especialment als països del nord d'Europa com Dinamarca, Finlàndia o Holanda i es realitza en diversos moments de rellevància estratègica clau (introducció de noves cadenes a l'espectre televisiu, increment de la competitivitat, preparació de lleis de regulació de la competència o anàlisi longitudinal de l'evolució de la diversitat de la programació des dels serveis públics de televisió, les autoritats audiovisuals o els ministeris vinculats a la regulació de l'activitat televisiva en la seva relació amb el dret de l'espectador a la diversitat de la programació).

instruments de mesura de la diversitat identificats i avaluar “l'estat de la qüestió” al nostre país. El context proper d'aquella primera recerca –temporada 2006- oferia una possibilitat gairebé única i de rellevància estratègica per a investigar a l'entorn de la diversitat de la programació: la recent implantació de dues noves cadenes privades generalistes d'àmbit estatal, *Cuatro* i *LaSexta*.

L'objectiu de recerca es va convertir per tant en avaluar si la diversitat global de la programació televisiva a l'Estat espanyol s'havia incrementat o disminuït amb la implantació de les noves cadenes. El pressupòsit fonamental –d'arrel clarament neoliberal i estès de manera generalitzada- era que com més cadenes de televisió operessin en un territori, més diversitat de programació s'oferia al telespectador; la recerca internacional comparada en canvi, desmentia sovint aquesta afirmació i n'introduïa un seguit de pressupòsits i condicions.

Així, un cop identificades les principals característiques del funcionament del mercat mediàtic en relació a la diversitat que introduïen matisos en una afirmació tan simple – com més cadenes, més diversitat- es van establir una sèrie d'hipòtesis de treball i es va procedir a construir el protocol d'avaluació; es van identificar les dimensions de la diversitat que permetien avaluar la verificació/falsació de les hipòtesis, els índexs de mesura pertinents i es van escollir dues mostres per aplicar el protocol construït: una abans de l'entrada de les dues noves cadenes (setembre de 2005) i la segona, un cop implantades i en ple funcionament (setembre de 2006). En cada cas es va mesurar la diversitat global oferta pel conjunt del sistema, l'aportació de cada cadena a la diversitat global, la diversitat i la concentració de gèneres de cada cadena, les polítiques de programació globals que aplicava cada cadena, els graus de dissimilaritat entre totes les cadenes i la distribució de gèneres de demanda forta i de demanda inflexible⁵; els mateixos paràmetres es van aplicar també a l'avaluació de la diversitat en el *prime-time* i en aquesta franja es va mesurar també l'Índex d'Opció d'Elecció⁶.

⁵ Els gèneres de demanda forta són aquells que tenen més audiència com més es programen, és a dir que atreuen l'atenció de l'audiència en la mateixa proporció en què augmenta la seva presència en la graella; són per exemple els gèneres de ficció seriada, el cinema, els concursos, la telerrealitat o l'humor. En canvi, els gèneres de demanda inflexible són aquells que la seva demanda no s'incrementa encara que es programin més; són per exemple, els informatius, els programes educatius/culturals o els documentals.

⁶ Amb l'objectiu de facilitar el seguiment dels resultats d'aquesta recerca es recullen al final d'aquesta presentació les dades fonamentals de la recerca anterior, un breu resum de les hipòtesis de treball i dels seus resultats i una breu descripció dels índexs de mesura. En l'annex núm.1 s'adjunta el marc teòric complet que fonamenta aquesta línia de recerca.

L'aportació d'aquella recerca va ser doble. En primer lloc, una aportació pràctica i inèdita consistent en un **retrat acurat de la situació de la diversitat de la programació al nostre país**: el grau de diversitat real ofert als telespectadors, l'aportació –positiva o negativa– que en feia cada cadena, públiques i privades, l'anàlisi de les polítiques de programació aplicades arrel d'un increment de la competència o l'Índex d'Opció d'Elecció.

En segon lloc, una **aportació metodològica** fonamental: la **creació i aplicació d'un protocol d'anàlisi de la diversitat**, que permetia avaluar de manera sistemàtica i objectiva la diversitat de la programació televisiva. Aquest protocol pot aplicar-se de manera sistemàtica a la diversitat de la programació tant a escala autonòmica, com de l'Estat i també a nivell internacional, permetent com en poques ocasions, no només la internacionalització de la recerca sinó també la recerca comparada. En aquest sentit, una de les conclusions prospectives de la recerca apuntaven cap a la creació d'un *Observatori de la Diversitat de la Programació* al nostre país que permetés resseguir l'evolució de la diversitat global oferta als telespectadors, així com i especialment també, la contribució que en feia cadascuna de les cadenes, tant d'àmbit estatal com autonòmic.

El seguiment d'aquesta línia de recerca ens ha semblat fonamental donada la particularitat del sistema televisiu a l'Estat espanyol amb poques possibilitats reals d'avaluació i comparació de les polítiques de programació realitzades per cada cadena tant en termes de la contribució que fan al conjunt del sistema, com en termes del servei ofert al telespectador. És en aquest sentit que agraïm públicament al Consell de l'Audiovisual de Catalunya la possibilitat d'aprofundir en aquesta línia de recerca i de consolidar un mètode d'anàlisi i de treball que permet la comparació no només conjuntural entre polítiques de programació de les cadenes en moments concrets, sinó també el seguiment de la diversitat de la programació de manera longitudinal al llarg del temps. La recerca que es presenta en aquestes pàgines amplia l'abast temporal anterior a quatre temporades consecutives (des de l'abril de 2008 a març de 2009).

2. Notes metodològiques:

2.1. Novetats:

Tot i que s'ha aplicat el mateix protocol d'anàlisi s'han introduït un parell de modificacions que al nostre parer **milloren l'eficàcia i la capacitat descriptiva** del protocol dissenyat:

- En primer lloc, s'han introduït algunes **variacions en la classificació dels gèneres televisius amb un doble objectiu**. Per una banda, s'ha volgut aprofundir en la descripció qualitativa dels gèneres realment existents en la programació en detriment de la totalitat dels gèneres possibles. Així per exemple, s'han recollit sota una mateixa categoria els gèneres que anteriorment estaven sota la denominació de *hobbies*, *religiosos* i *programes per minories*; en aquesta investigació s'han agrupat tots tres sota el nom de “miscel·lània”, donat que en la majoria de les cadenes no arriba a un 3%. En aquest sentit ens ha semblat que tenia més valor explicatiu de la realitat de la programació del nostre país ser més “imprecís” amb un 3% de la programació a canvi de poder introduir noves categories que tenen una ampla correspondència amb la realitat existent a les pantalles. També és el cas de l'agrupació dels programes educatius i culturals sota una mateixa categoria (en el protocol anterior n'eren dues).

Per una altra banda, en la redefinició de la classificació dels gèneres i sobretot dels subgèneres s'ha volgut **introduir algunes indicacions que permetessin donar compte d'algunes diferències fonamentals** en les polítiques de programació aplicades per les cadenes que en la recerca anterior quedaven agrupades sota la mateixa denominació. Així per exemple, en el cas de la ficció seriada s'ha volgut distingir l'origen de la ficció (no és el mateix programar *Física o Química* que *Sexo en Nueva York*; en el cas del documental s'ha volgut introduir també la distinció entre el documental de natura/fauna i el documental de tipus social, històric, cultural o de creació; o en el cas de l'humor, l'humor polític.

La classificació final de gèneres esta formada per tretze categories que són les següents⁷: ficció seriada, cinema, concursos, informatius, telerrealitat,

⁷ La classificació de gèneres és una de les grans dificultats de l'anàlisi de graelles de programació televisiva donada la gran varietat de classificacions utilitzades per institucions, televisions i organismes de recerca de la TV. A nivell teòric, aquestes classificacions són sovint contestades degut a la barreja de criteris utilitzats. En aquesta recerca s'ha redefinit la classificació, tal com s'ha esmentat al llarg del text, amb l'objectiu de guanyar en precisió descriptiva de la realitat de la programació del nostre país i s'ha utilitzat un triple criteri de

infotainment⁸, esports, humor, educatius/culturals, documentals, infantils/juvenils, magazins i miscel·lània.

- En segon lloc **s'han introduït agrupacions de cadenes** per al càlcul d'alguns paràmetres; per exemple, s'han fet els càlculs de la diversitat o de la contribució a la diversitat global a més a més de per a cada cadena particular, entre grups de cadenes. Així per exemple, s'ha calculat l'aportació dels primers canals (TV3 i TVE) en relació als segons canals (C33 i La2) i també en relació a les cadenes privades; o també en l'explotació de dades el càlcul diferenciat entre les cadenes d'àmbit autonòmic i les d'àmbit estatal.
- Finalment, i respecte a la mostra analitzada **s'ha ampliat la mostra de les cadenes i s'ha incorporat 8TV** a l'anàlisi de la diversitat de la programació. Aquesta cadena, que opera en l'àmbit territorial català, ha consolidat la seva programació, té unes dades d'audiència significatives i sobretot i com es veurà, té un impacte rellevant en la diversitat de la programació en el nostre entorn.

2.2. Les variables i els índexs de mesura

Amb l'objectiu de facilitar la lectura es presenta a continuació una breu descripció general de la terminologia emprada sobre la diversitat de la programació, les seves dimensions i els seus índexs de mesura; respecte els índexs es recull també una breu definició i la seva forma de càlcul. En segon lloc i també a mode de recordatori, es recull una breu descripció de les hipòtesis que guiaven el treball de recerca anterior i algunes de les seves conclusions més rellevants. En l'annex nº1 es recull tot el marc teòric de la recerca.

classificació: el format, el tema i el públic al que s'adreça el programa; en cas de conflicte s'han classificat els programes segons allò que millor els defineix (s'ha establert una jerarquia de criteris: públic, tema i format). Per exemple, els programes infantils/juvenils tal com es programen al nostre país en programes contenidors, inclouen diferents formats –magazines, sèries de ficció, petits documentals, etc. però allò que més els defineix és el tipus de públic al que s'adrecen.

⁸ Seguint el criteri esmentat al peu de pàgina anterior, la diferència que s'ha fet en aquesta recerca entre els informatius i l'infotainment és que els informatius estan fets pels serveis informatius de les cadenes i tenen una clara vocació informativa, sense interès per la crònica rosa o negre; sota la denominació d'infotainment s'inclouen els programes que segueixen els codis dels informatius però que estan dedicats al cor o a la crònica negra que espectacularitzen les notícies (programes com *Gente*, *Está pasando* o *El programa de Ana Rosa*). En l'annex núm. 3 de l'informe es recull la classificació per gèneres de tots els programes de la mostra.

L'anàlisi de la diversitat: dimensions i índexs de mesura

La diversitat dels mitjans de comunicació i tal i com demostra la bibliografia existent s'interpreta de maneres ben diverses. La primera qüestió que sorgeix al preguntar-se sobre la diversitat de la programació és la **diversitat de què?** Es pot avaluar la diversitat dels continguts, de temes, de punts de vista, de les fonts, de la producció (en termes de l'origen geogràfic; de la indústria independent o de les cadenes), de la representació social, política, ... i un llarguíssim etcètera. Cadascuna d'aquestes dimensions de la diversitat desplega per a la seva avaluació diversos índexs de mesura.

Entre totes les dimensions identificades i per dues raons fonamentals – adequació de l'anàlisi a l'especificitat de l'Estat espanyol i disponibilitat de dades – les dimensions de la diversitat de la programació escollides per a l'anàlisi van ser la *diversitat vertical* i la *diversitat horitzontal* de llarga tradició en la recerca internacional comparada.

La diversitat vertical o diversitat interna avalua el nombre de programes o de tipus de programes que ofereix un canal al llarg de tota la seva programació. **La diversitat horitzontal** en canvi mesura el nombre de programes o tipus de programes diferents disponibles per a l'espectador en un moment determinat. Normalment la diversitat horitzontal pren com a unitat de mesura segments de mitja hora o de quinze minuts en el cas del *prime-time*.

La diversitat vertical analitza la diversitat interna d'un canal de manera independent de la seva política de programació (en quin moment i context televisiu emet el programa); en canvi **la diversitat horitzontal** permet donar compte de la diversitat real oferta al telespectador en moments concrets del dia. **La diversitat horitzontal** és el resultat de les polítiques de programació de totes i cadascuna de les cadenes que operen en el territori. Cal esmentar que es tracta de dues variables que funcionen de forma independent; és a dir, una alta diversitat vertical de cadascuna de les cadenes no garanteix una elevada diversitat horitzontal del sistema (pot ser, com és el cas en la majoria d'ocasions i resseguint la llei de Hotelling, que les cadenes decideixin programar el mateix en determinades franges del dia; o pot passar que cadenes amb una diversitat vertical molt baixa – és a dir, que estan molt especialitzades- tinguin en canvi una elevada contribució a la diversitat del sistema –precisament perquè programen gèneres diferents a hores diferents-.

Els índexs de mesura utilitzats per mesurar la diversitat vertical i la diversitat horitzontal han estat **l'índex d'entropia relativa** i **l'índex HHI** (Herfindahl-Hirschmann Index). Breument, l'entropia és una magnitud que mesura el grau de desordre d'un sistema; és a dir, una programació diversa és aquella que presenta un "major desordre" del seu temps d'emissió entre els diferents gèneres. En canvi, una programació poc diversa, amb poca entropia, té distribuït el seu temps d'emissió d'una manera "més endreçada" entre pocs gèneres. L'entropia màxima d'un canal es dona quan el seu temps d'emissió es troba distribuït entre tots els gèneres existents. L'HHI és un índex complementari que mesura la concentració d'un canal; és a dir quan "concentrat" està el temps d'emissió entre uns gèneres determinats⁹.

A més a més de la diversitat vertical i de la diversitat horitzontal, l'explotació de les dades permet mesurar el grau de dissimilaritat entre les cadenes. **La dissimilaritat** mesura en quin grau les programacions de dos canals són diferents; es tracta d'un càlcul de la diversitat de la programació per parelles de cadenes i el que fa és calcular la diferència dels percentatges que cada cadena dedica a cada gènere particular¹⁰.

Finalment, la diversitat horitzontal ha estat calculada a través de **l'índex d'opció d'elecció**, índex proposat pel nostre grup de recerca en el protocol anterior. L'IOE avalua en cada franja de quinze minuts els diferents gèneres disponibles per a l'espectador i dona compte per tant de la diversitat real oferta al telespectador pel conjunt de totes les cadenes.

⁹ L'avantatge d'aquests dos índexs és que ofereixen unes taules d'interpretació de la diversitat, consensuades en la recerca internacional. Així, per a la interpretació de les dades de l'entropia relativa, que és un valor que oscil·la entre 0 i 1 s'utilitza la taula proposada per Hellman (2001:191-2) amb els següents intervals: 0,01-0,34 diversitat molt baixa; 0,35-0,54 diversitat baixa; 0,55-0,69 diversitat mitjana; 0,70-0,79 diversitat alta i 0,80-1,00 diversitat molt alta. La raó de la mida desigual dels intervals de la taula es troba en el caràcter logarítmic de la funció emprada, a mesura que ens aproximem als valors més elevats, cal major variació de la mostra per augmentar la diversitat.

L'índex HHI, que avalua la concentració i que té un origen fonamentalment econòmic –s'utilitza per calcular la concentració dels mercats– també té unes taules d'interpretació; en aquest cas s'han utilitzat les proposades pel Departament de Justícia dels EUA que identifica els següents intervals: 0-1000 concentració baixa; 1000-1800 concentració moderada i dades superiors a 1800, concentració alta.

¹⁰ El càlcul de la dissimilaritat consisteix en realitzar el sumatori dels valors absoluts de les diferències dels percentatges de temps dedicats a cada gènere per cada canal comparat. El valor final oscil·la entre 0 i 2. Per a la seva interpretació s'utilitza també una taula d'intervals consensuada també per recerques anteriors (Dominick i Pearce, 1976; Hellman i Sauri, 1994, citades per Hellman (2001:193). Aquests intervals són: 0,00-0,19 dissimilaritat molt baixa; 0,20-0,49 dissimilaritat baixa; 0,50-0,79 dissimilaritat mitjana; 0,80-1,19 dissimilaritat alta i 1,20-2,00 dissimilaritat molt alta.

2.3. Hipòtesis de treball i principals conclusions de la recerca de 2006-07

La recerca a l'entorn de la diversitat girava al voltant de la següent **hipòtesi i sub-hipòtesis de treball**:

- Un increment en les hores de programació, resultat de l'increment en el nombre de cadenes de titularitat privada (Cuatro i LaSexta), es tradueix en una disminució de la diversitat global del sistema;
- la contribució de les cadenes públiques a la diversitat global és superior a la de les cadenes privades;
- una disminució del pes relatiu de les cadenes públiques produït per l'entrada de nous operadors privats (Cuatro i LaSexta) es veu reflectit en una disminució de la diversitat global;
- l'increment d'hores de programació com a resultat de l'increment en el nombre de cadenes no es tradueix en un increment proporcional de tots els gèneres;
- es produeix un increment superior al proporcional dels gèneres de demanda forta;
- la disminució del pes relatiu de les cadenes públiques s'acusa en els programes anomenats de "demanda inflexible";
- l'oferta de la diversitat global tendeix a disminuir en el *prime-time* (Llei de Hotelling).

Aquestes hipòtesis van ser confrontades a través de l'aplicació del protocol d'anàlisi de la diversitat, fet que va permetre arribar a una sèrie de conclusions que es presenten a continuació a mode de context sobre les tendències de la diversitat de la programació al 2006. Aquestes conclusions s'estructuren temàticament: conclusions sobre la diversitat del sistema, la contribució de cada canal a la diversitat global, la dissimilaritat i l'impacte de l'increment de les hores de programació en la diversitat del sistema :

La diversitat del sistema:

- La diversitat global del sistema televisiu és molt alta i la seva concentració és mitjana. Els gèneres que tenien més presència en el conjunt de canals eren els informatius, seguit de la ficció seriada i els programes infantils i juvenils;

- La diversitat global tendeix a disminuir en el *prime-time* (Llei de Hotelling), franja que està dominada pels informatius, la ficció seriada i els esports;
- Malgrat l'elevada diversitat del sistema, la programació de cada canal es basa només en 3 o 4 gèneres, la suma dels quals ocupa més del 50% de la programació;
- Els primers i segons canals de les televisions públiques tenen ofertes genèriques diferents i complementàries i es caracteritzen per la presència i distribució dels gèneres a la seva graella però no per la seva diversitat vertical;
- Els primers canals públics es basen en gèneres de demanda forta i informatius, una programació força similar a la dels canals privats. Els segons canals estan semi-especialitzats en programes infantils i juvenils i esports, juntament amb gèneres de demanda inflexible.

La contribució de cada canal a la diversitat global.

- La contribució del conjunt de les cadenes públiques a la diversitat global és superior a la del conjunt de les cadenes privades;
- Els segons canals públics tenen una aportació a la diversitat del sistema superior a la dels primers canals;
- L'aportació dels primers canals públics a la diversitat del sistema és pràcticament inexistent i inferior a la del conjunt dels canals privats;
- L'aportació de cada canal individual del sistema és pràcticament imperceptible (cap canal té una proposta clarament diferenciada de la resta).

La dissimilaritat:

- La dissimilaritat entre els primers i segons canals de les cadenes públiques és superior a la dissimilaritat entre els primers canals de les cadenes públiques i les televisions privades;

Impacte de l'increment en les hores de programació com a resultat de la introducció de dues noves cadenes privades (Cuatro i LaSexta):

- L'increment en les hores de programació es tradueix en un increment de la diversitat del sistema no proporcional a l'increment de les hores d'emissió; així, la disminució del pes relatiu de les cadenes públiques, resultat de la introducció de nous canals privats, no comporta una disminució de la diversitat global;
- L'increment d'hores de programació no ha incrementat proporcionalment l'opció d'elecció dels espectadors al *prime-time*, on tots els canals tendeixen a oferir els mateixos gèneres (llei de Hotelling);
- L'increment d'hores de programació es tradueix en un lleuger increment de la concentració dels gèneres de demanda forta, mentre que disminueix la presència dels gèneres de demanda inflexible;
- La disminució dels gèneres de demanda inflexible no es deu només a la disminució del pes relatiu de les cadenes públiques sinó també a les estratègies de programació dels propis canals públics.

2.4. Sobre l'estructura de l'informe sobre la Diversitat al 2008-09

Un cop introduïdes les dades de la programació de cada cadena que forma part de la mostra – TVE1, La2, TV3, K3-C33, T5, Antena 3, Cuatro, LaSexta i 8tv- per a les quatre temporades s'ha fet una explotació de dades que permetés donar compte dels objectius de recerca plantejats.

Aquests objectius i la corresponent explotació han estat:

- una anàlisi de l'evolució de la diversitat de la programació al llarg de 2008-09;
- una anàlisi trimestral de la diversitat de la programació per veure la contribució de cadascuna de les cadenes a la diversitat del sistema, la dissimilaritat entre cadenes i una avaluació exhaustiva del *prime-time*;
- una comparació entre cadenes públiques i privades per avaluar la seva diferent contribució a la diversitat del sistema, les seves dissimilaritats i comparar les polítiques aplicades en el *prime-time* i finalment,

- una avaluació sistemàtica de la política de programació de cadascuna de les cadenes de la mostra en termes de diversitat al llarg de les quatre temporades.

Les combinacions d'explotació de dades són nombroses i per això s'adjunten en l'annex nº 4 les taules d'explotació. L'estructura d'aquest informe ha estat dissenyada en funció dels eixos i temes que permeten fer una radiografia més acurada de la diversitat de la programació a l'Estat espanyol; tot plegat ha de permetre als estudiosos i investigadors de la comunicació, a les empreses i organismes televisius i a les institucions reguladores una millor aproximació a la programació televisiva en termes diversitat.

Els capítols d'aquets informe són independents i autònoms de manera que es pot fer la seva lectura en l'ordre que més interessi al lector. En primer lloc es presenten els resultats de l'anàlisi de **la diversitat de la programació trimestre a trimestre** (capítol 2). L'estructura d'anàlisi de la diversitat per cada trimestre consisteix en un repàs global a les dades de diversitat i concentració de la programació, una anàlisi de la contribució que fa cadascuna de les cadenes de la mostra a la diversitat del sistema, una anàlisi exhaustiva de la diversitat en la franja de *prime-time* i una anàlisi de la dissimilaritat de la programació entre cadenes (quines cadenes ofereixen una programació més semblant i més diferent entre sí).

El següent capítol (capítol 3) recull l'**anàlisi sistemàtic de la programació de cadascuna de les cadenes de la mostra en termes de diversitat** al llarg de les quatre temporades (TVE1, La2, TV3, K3-C33, T5, Antena 3, Cuatro, LaSexta i 8tv). L'estructura del capítol d'anàlisi de la diversitat de la programació de cada cadena és la mateixa: en primer lloc, les dades generals sobre diversitat i concentració de la programació i els gèneres principals que emet la cadena, la contribució de la cadena a la diversitat global del sistema, la comparació de la diversitat de la programació entre dies laborables i caps de setmana i l'anàlisi de la dissimilaritat de la programació de la cadena respecte les altres cadenes de la mostra. La mateixa explotació de dades es fa per cada cadena en l'horari de *prime-time*.

Finalment, s'estructuren les conclusions de la recerca: en primer lloc, les **conclusions relatives a l'evolució de la diversitat al llarg de les quatre temporades** (capítol 4.1.); en segon lloc, les **conclusions relatives a la comparació de la diversitat entre cadenes públiques i privades**; és a dir, es compara la diversitat de la programació oferta per TVE1, La2, TV3 i K3-C33 amb la de Telecinco, Antena 3, Cuatro, LaSexta i 8tv al llarg de les quatre temporades i es ressegueixen les mateixes dades

enunciades: contribució de les cadenes a la diversitat del sistema, diversitat de la programació al *prime-time* i anàlisi de la dissimilaritat. A més a més, diferencia entre primers i segons canals públics i es fan les mateixes comparacions no només entre cadenes públiques i privades sinó també entre primers i segons canals públics. El darrer capítol d'explotació de dades identifica les conclusions relatives als principals gèneres programats pel conjunt del sistema (capítol 4.3.), que fa una anàlisi transversal de la programació en funció dels gèneres existents: ficció seriada, cinema, informatius i programació infantil i juvenils, i la seva distribució entre cadenes. Analitza també la diferència en la programació d'aquests gèneres entre dies laborables i caps de setmana.

Al final de l'informe s'afegeix un bloc d'annexos, estructurats també per continguts: el marc teòric i metodològic de la recerca (annex 1), les graelles de programació (annex 2), la classificació dels programes de la mostra (annex 3), les taules d'explotació de la mostra (annex 4) i una breu bibliografia (annex 5).

Dra. Eva Pujadas

Directora de la Recerca

2. La diversitat trimestre a trimestre

2.1. La diversitat de la programació en la temporada de primavera de 2008 (abril-juny)

La diversitat de la programació en la temporada de primavera de 2008 (abril-juny)

- 1. La diversitat de la programació en la temporada de primavera de 2008 (abril-juny)**
 - 1.1. Evolució de la diversitat de la programació
 - 1.2. Diferències de la programació entre dies laborables i caps de setmana
 - 1.3. Contribució de les cadenes a la diversitat del sistema
 - 1.4. La dissimilaritat de la programació de les cadenes

- 2. La diversitat de la programació en la temporada de primavera de 2008 (abril-juny) en el *prime-time***
 - 2.1. Evolució de la diversitat de la programació en el *prime-time*
 - 2.2. Diferències de la programació entre dies laborables i caps de setmana en el *prime-time*
 - 2.3. Contribució de les cadenes a la diversitat del sistema en el *prime-time*
 - 2.4. La dissimilaritat de la programació de les cadenes en el *prime-time*
 - 2.5. L'Índex d'Opció d'Elecció en el *prime-time*

1. La diversitat de la programació en la temporada de primavera de 2008 (abril-juny)

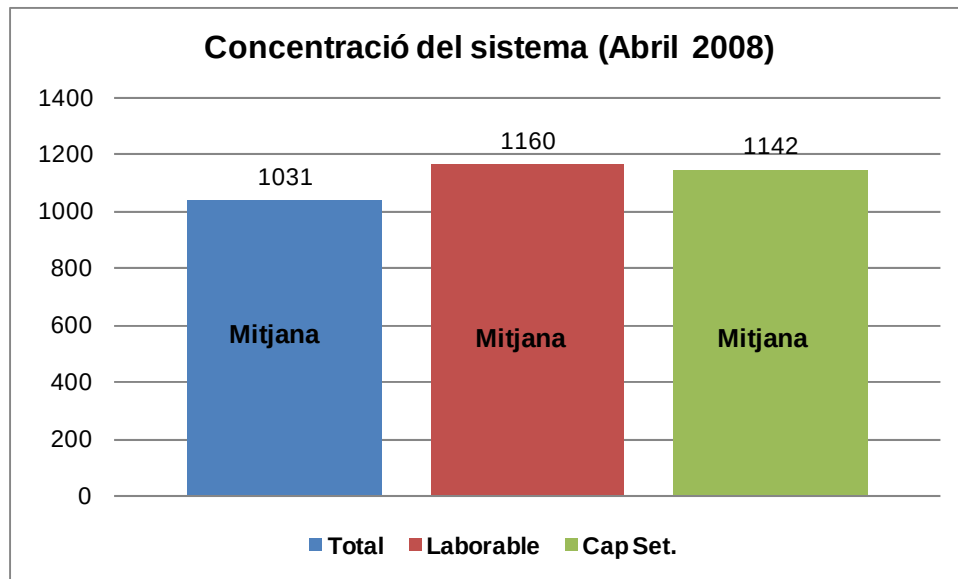
1.1. Evolució de la diversitat de la programació

El mes d'abril la **diversitat** del sistema televisiu és **molt alta** i la **concentració mitjana**¹¹. Si distingim entre dies laborables i caps de setmana s'observa com la diversitat disminueix lleugerament (mantenint-se molt alta en ambdós casos), mentre que la concentració augmenta (mantenint-se mitjana també en els dos casos). Això es deu a que en la majoria de canals de televisió s'estableix una certa especialització i complementarietat entre els gèneres emesos entre setmana i els caps de setmana.

¹¹ Cal recordar, tal com s'ha descrit a la introducció, que la diversitat del sistema es mesura a través de l'índex d'entropia relativa i la seva concentració a través de l'índex HHI (Herfindahl-Hirschmann Index). L'entropia relativa mesura quan repartit està el temps que el sistema global dedica a cada gènere; una entropia baixa vol dir que el temps està poc repartit i per tant, que la diversitat és baixa; en canvi, l'entropia màxima es dona quan el temps d'emissió es troba distribuït equitativament entre tots els gèneres. L'entropia relativa és un índex que oscil·la entre 0 i 1. La idoneïtat de l'índex resulta del fet que considera el caràcter bidimensional de la diversitat (el nombre de categories de gènere que s'estableixen i el temps que es dedica a cadascuna de les categories) i a més a més que té unes taules estandarditzades d'interpretació, tal i com es descriu també en el peu de pàgina núm. 9. Aquesta taula, proposada per Hellman (2001:191-2), identifica els següents intervals: 0,01-0,34 diversitat molt baixa; 0,35-0,54 diversitat baixa; 0,55-0,69 diversitat mitjana; 0,70-0,79 diversitat alta i 0,80-1,00 diversitat molt alta. La raó de la mida desigual dels intervals de la taula es troba en el caràcter logarítmic de la funció emprada, a mesura que ens aproximem als valors més elevats, cal major variació de la mostra per augmentar la diversitat.

L'índex HHI, que avalua la concentració i que té un origen fonamentalment econòmic –s'utilitza per calcular la concentració dels mercats– també té unes taules d'interpretació; en aquest cas s'han utilitzat les proposades pel Departament de Justícia dels EUA que identifica els següents intervals: 0-1000 concentració baixa; 1000-1800 concentració moderada i dades superiors a 1800, concentració alta.

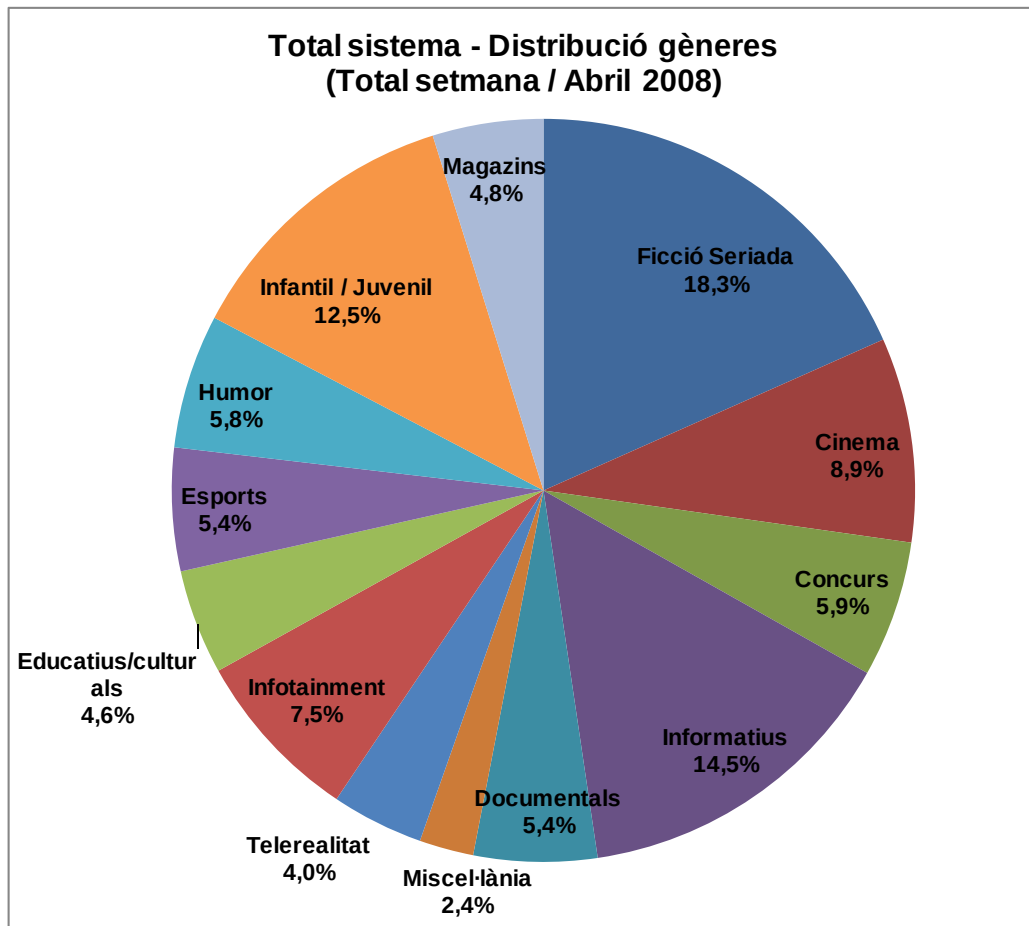
La concentració en canvi es mesura a través de l'índex HHI i es basa en l'assumpció de que la programació d'un canal o d'un conjunt de canals que presenta un grau elevat de concentració té una diversitat baixa. Aquest índex oscil·la entre 0 i 10.000; els valors inferiors equivalen a una menor concentració i per tant a una major diversitat. A l'igual que l'índex d'entropia relativa presenta l'avantatge que té unes taules estandarditzades per a la seva interpretació; en aquest cas els intervals són: 0-1000 concentració baixa; 1000-1800 concentració moderada i dades superiors a 1800, concentració alta.

Pel que fa als gèneres emesos, els tres gèneres principals són la **ficció seriada** (18,3%), els **informatius** (14,5%) i els programes **infantils/juvenils** (12,5%). Els tres gèneres concentren gairebé la meitat del temps d'emissió (45,3%), mentre que cadascun de la resta de gèneres no arriben al 10% del temps. Queda clar, doncs, que hi ha una certa concentració.

El següents gèneres, en ordre d'importància són el **cinema** (8,9%), l'**infotainment** (7,5%), els **concursos** (5,9%) i l'**humor** (5,8%). Tanquen el rànquing els documentals (5,4%), els esports (5,4%), els magazins (4,8%), els educatius/culturals (4,6%), la telerealtat (4,6%, l'únic gènere de demanda forta que se situa en les darreres posicions) i la miscel·lània (2,4%).

S'observa, doncs, una **preeminència dels gèneres de demanda forta** (ficció seriada, cinema, infotainment, humor), que ocupen la meitat del temps d'emissió (50,6%). En canvi, el conjunt dels **gèneres de demanda inflexible** (informatius, documentals, educatius/culturals, miscel·lània) ocupen poc més d'un quart del temps d'emissió (26,8%) i, exceptuant els **informatius** (bàsicament noticiaris) que és un dels tres gèneres principals, la resta se situen en les darreres posicions.

Pel que fa a l'**origen de la ficció seriada**, més de la meitat de les sèries emeses el mes d'abril són **nord-americanes** (62,2%), seguides per les **sèries espanyoles** (18,8%) i les d'altres països (14,9%, especialment serials sud-americans). Destaca la **poca presència de sèries europees**, que només suposen un 4% de la ficció seriada emesa aquest mes.

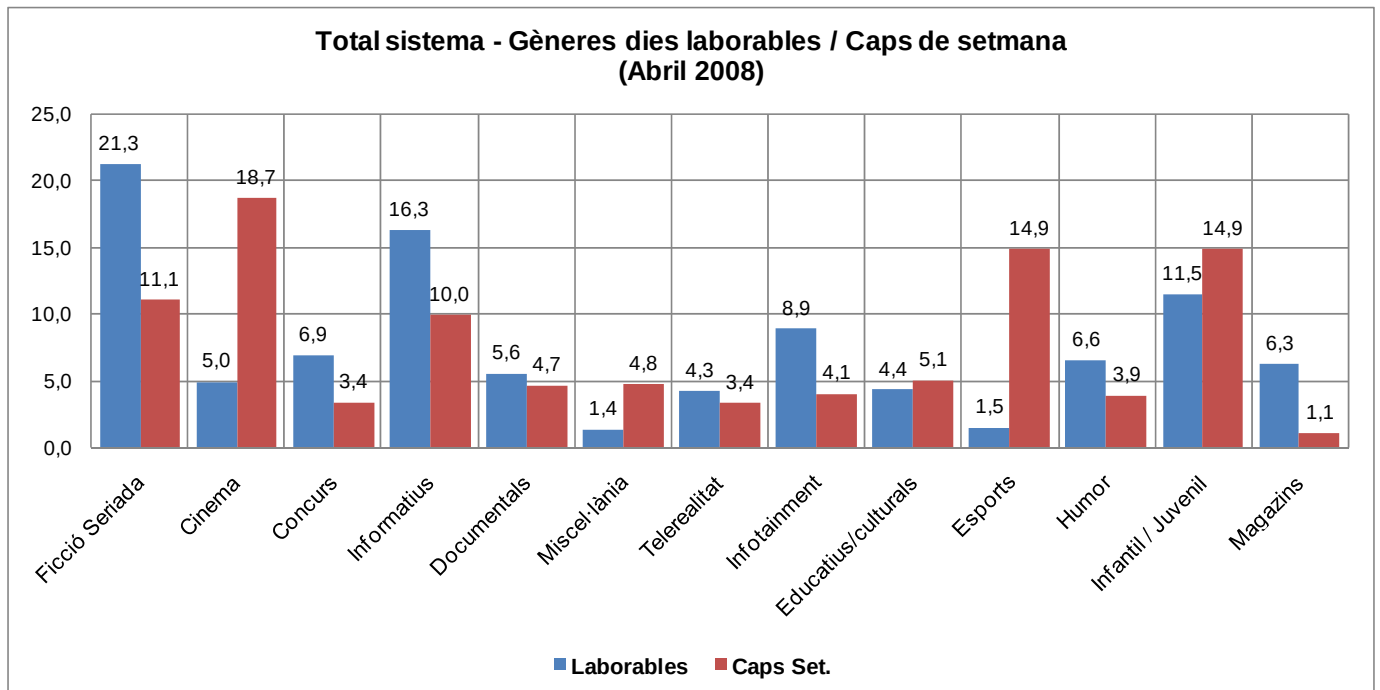
Pel que fa al **cinema** emès el mes d'abril, aquest també és majoritàriament **nord-americà**, ocupant quasi **tres quarts parts del temps** dedicat a aquest gènere (72,7%). En segon lloc trobem films europeus (13%), mentre que **els films espanyols són minoria** (8,8%).

1.2. Diferències de la programació entre dies laborables i caps de setmana

Si s'analitza separatament la programació dels **dies laborables** i dels **caps de setmana**, es pot observar que hi ha certs gèneres que es distribueixen de forma

diferent entre aquests dies, cosa que explicaria la menor diversitat i major concentració de la programació del sistema respecte el total de la setmana.

La **ficció seriada**, els **informatius**, l'**infotainment**, el **concurs**, els **magazins** i l'**humor** són gèneres amb més presència els **dies laborables** i que, habitualment, s'emeten aquests dies. En canvi, el **cinema**, els **esports**, els programes **infantils/juvenils** i la **miscel·lània** (programes de hobbies, religiosos i de minories) són més presents els **caps de setmana**.

Els **dies laborables** els tres gèneres principals no canvien respecte els del total de la setmana: ficció seriada (21,3%), informatius (16,3%) i programes infantils/juvenils (11,5%), tot i que **augmenta el temps que ocupen**: un 49,1% (quasi quatre punts percentuals més). Segueixen l'infotainment (8,9%), el concurs (6,9%), l'humor (6,6,%) i els magazins (6,3%), gèneres més presents entre setmana, com ja s'ha esmentat anteriorment. Destaca la baixa presència de cinema, esports i miscel·lània, més presents en el cap de setmana.

Pel que fa als **caps de setmana**, la posició dels gèneres varia sensiblement. Els tres gèneres principals són el **cinema** (18,7%), els programes **infantils/juvenils** (14,9%) i els **esports** (14,9%), tots tres (especialment el cinema i els esports) molt concentrats

en aquests dies. Els tres ocupen el 48,5% del temps d'emissió (xifra per sota de la concentració dels dies laborables, però major que la del total de la setmana). Segueixen la ficció seriada (11,1%) i els informatius (10%).

Pel que fa a l'**origen de la ficció seriada**, si s'analitzen separatament els **dies laborables** i els **caps de setmana**, s'observa com **la ficció espanyola es concentra entre setmana** (21,3%), mentre que la seva presència els caps de setmana és minoritària (6,6%). També la ficció d'altres països es concentra aquests dies (de fet, només s'emet entre setmana). **La ficció nord-americana, en canvi, és majoritària en els dos casos**, especialment els caps de setmana on pràcticament ocupa tres quartes parts del temps dedicat al gènere. Destaca també l'alta presència de sèries europees els caps de setmana (que arriba a suposar el 20%).

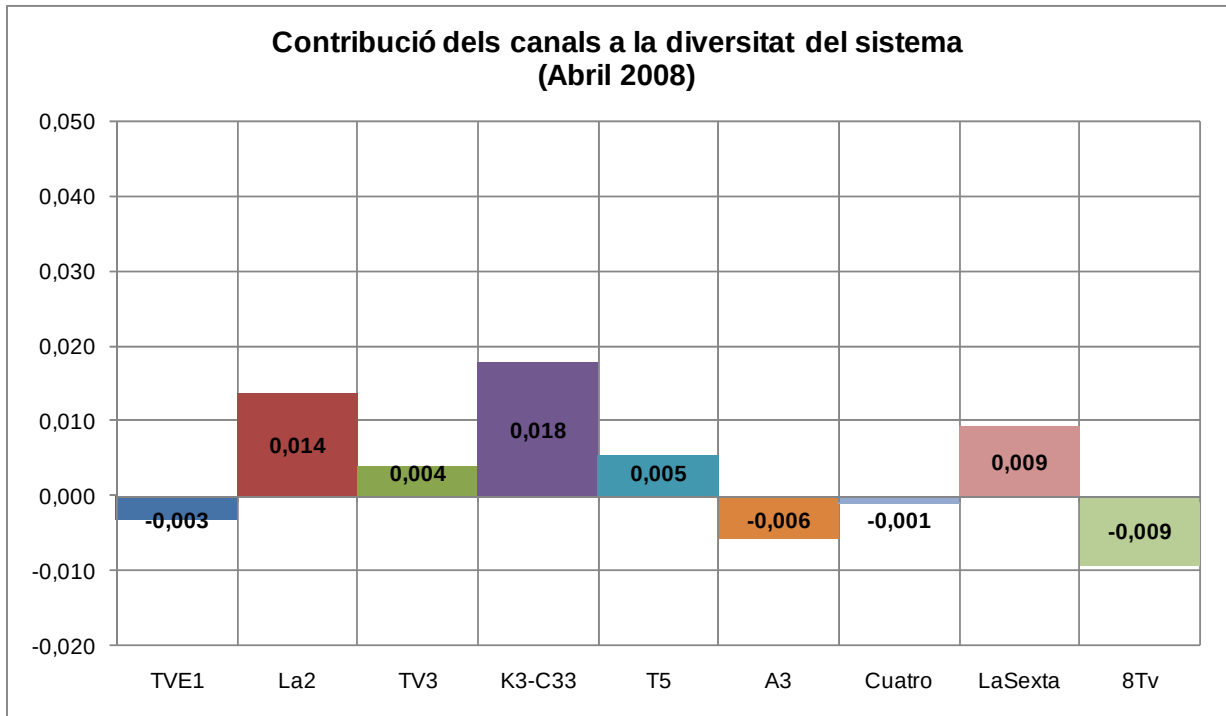
En el cas del **cinema**, si s'analitza separatament els dies laborables i els caps de setmana l'única diferència destacable és la major concentració de films europeus entre setmana (19%).

1.3. Contribució de les cadenes a la diversitat del sistema

La contribució que cada canal fa a la diversitat del sistema és pràcticament imperceptible, cosa que significa que **no hi ha cap canal amb una oferta genèrica realment diferenciada de la resta**.

Els dos canals que més contribueixen a la diversitat global són els **segons canals públics** (K3-C33: 0,018 i La2: 0,014), ja que emeten gèneres que no es troben en cap altre canal (especialment gèneres de demanda inflexible com els documentals i els educatius/culturals).

Els segueixen **LaSexta** (0,009), **Telecinco** (0,005) i **TV3** (0,004), tots tres amb una **contribució positiva**. **Els canals que resten diversitat al sistema són Cuatro** (-0,001), **TVE1** (-0,003), **Antena 3** (-0,006) i **8Tv** (-0,009), el canal que més diversitat resta al sistema.

1.4. La dissimilaritat de la programació de les cadenes¹²

Els **segons canals públics** (La2 i el K3-C33) són els que tenen una **dissimilaritat més alta amb tota la resta de canals**, cosa que explica la seva contribució a la diversitat del sistema. En canvi, **entre ells la dissimilaritat és baixa**, cosa que indica que les seves graelles són molt similars, oferint un mateix tipus de gèneres.

Pel que fa als dos **primers canals públics** (TVE1 i TV3) la **dissimilaritat amb els canals privats és alta** i molt alta amb LaSexta. L'excepció és la dissimilaritat mitjana que hi ha entre TVE1 i Antena 3. **Entre TVE1 i TV3**, en canvi, **la dissimilaritat és mitjana**, de manera que la seva programació és més similar.

Pel que fa a les privades, **8Tv és el canal que més se separa de l'oferta genèrica dels altres canals privats**, amb una dissimilaritat molt alta respecte Telecino, alta

¹² La dissimilaritat mesura en quin grau la programació de dues cadenes és diferent; es calcula per tant per parelles de cadenes i consisteix a realitzar el sumatori dels valors absoluts de les diferències dels percentatges de temps dedicats per cada canal a cada gènere. El valor final oscil·la entre 0 i 2; una dissimilaritat molt baixa vol dir que les programacions són poc diverses entre si i una dissimilaritat alta que les programacions són molt diverses. A l'igual que amb les mesures anteriors, l'avantatge del càlcul utilitzat per la dissimilaritat és que té unes taules de comparació amb intervals d'interpretació estandarditzats per la recerca internacional. Aquests intervals són: 0,00-0,19 dissimilaritat molt baixa; 0,20-0,49 dissimilaritat baixa; 0,50-0,79 dissimilaritat mitjana; 0,80-1,19 dissimilaritat alta i 1,20-2,00 dissimilaritat molt alta.

respecte Cuatro i LaSexta i mitjana respecte Antena 3. El segueix **LaSexta**, amb una dissimilaritat alta respecte Antena 3, Telecinco i 8Tv, mentre que la dissimilaritat amb Cuatro és mitjana.

En canvi, **Cuatro té una oferta genèrica més propera a la de Telecinco** (mitjana) i, sobretot, a la d'**Antena 3** (baixa). De fet, Cuatro i Antena 3 són els dos canals amb una dissimilaritat menor. Per últim, **Telecinco i Antena 3 tenen una dissimilaritat mitjana**.

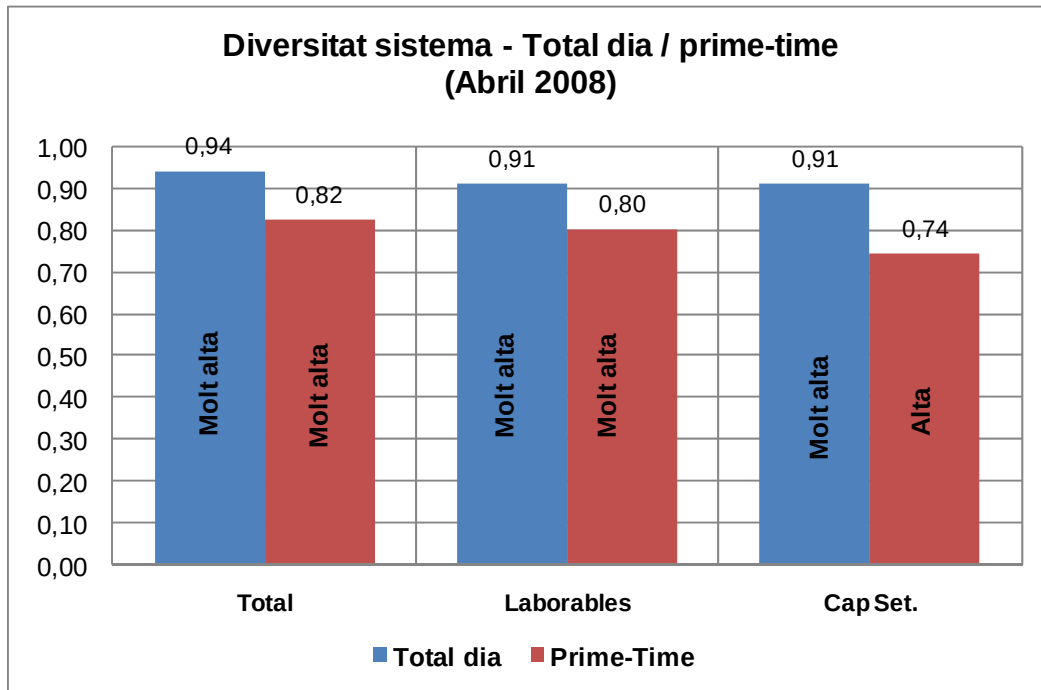
Canal	La2	TV3	K3-C33	T5	Antena 3	Cuatro	LaSexta	8tv
TVE1	1,27 Molt alta	0,52 Mitjana	1,61 Molt alta	0,80 Alta	0,65 Mitjana	0,94 Alta	1,32 Molt alta	1,03 Alta
La2		1,32 Molt alta	0,47 Baixa	1,37 Molt alta	1,36 Molt alta	1,31 Molt alta	1,25 Molt alta	1,49 Molt alta
TV3			1,66 Molt alta	1,03 Alta	0,98 Alta	1,15 Alta	1,25 Molt alta	1,03 Alta
K3-C33				1,78 Molt alta	1,70 Molt alta	1,66 Molt alta	1,60 Molt alta	1,69 Molt alta
T5					0,60 Mitjana	0,67 Mitjana	0,80 Alta	1,37 Molt alta
Antena 3						0,39 Baixa	0,89 Alta	0,79 Mitjana
Cuatro							0,77 Mitjana	0,85 Alta
La Sexta								1,11 Alta

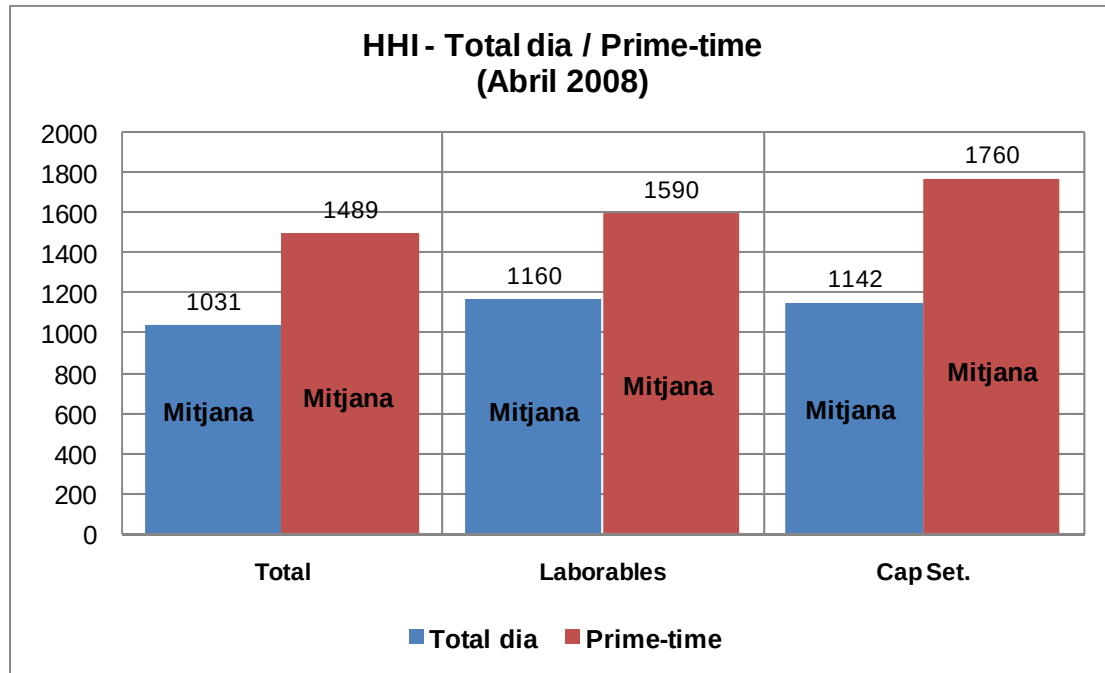
2. La diversitat de la programació en la temporada de primavera de 2008 (abril-juny) en el *prime-time*

2.1. Evolució de la diversitat de la programació en el *prime-time*

En el *prime-time* la diversitat de tot el sistema disminueix, tot i que es manté **molt alta**, i la **concentració augmenta**, però mantenint-se **mitjana**. També la diversitat dels dies laborables i dels caps de setmana disminueix (molt alta i alta, respectivament) i la concentració augmenta (mitjana) respecte el total del dia. Això és degut, tal com es veurà a continuació, a què en el *prime-time* l'oferta genèrica disminueix i s'emeten menys gèneres.

Tal com s'havia observat en el total del dia, la **diversitat és menor** i la **concentració major** respecte tota la setmana **si s'analitza separatament dies laborables i caps de setmana**. La raó d'això és que, tal com s'ha observat en les dades del total del dia, s'estableix una certa especialització i complementarietat entre els gèneres emesos els dies laborables i els caps de setmana.

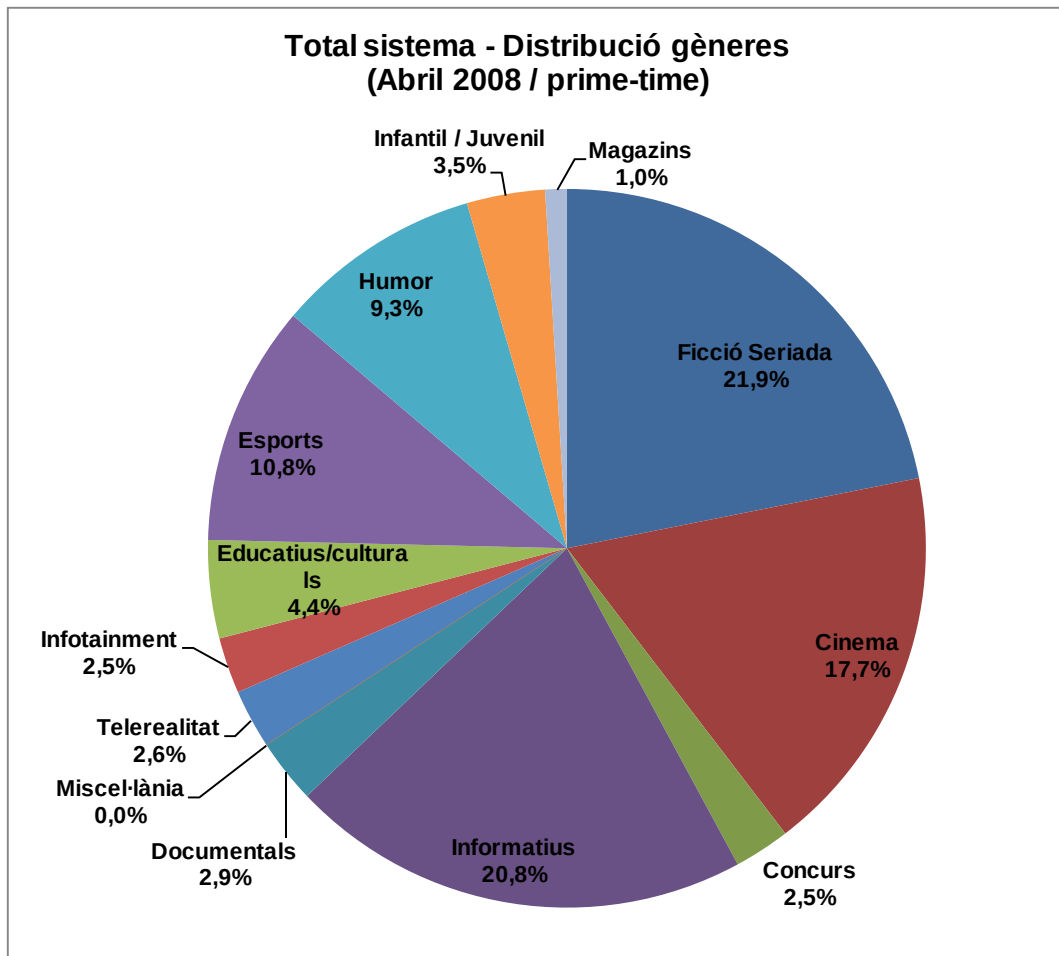

Els tres gèneres principals emesos en la franja de *prime-time* són la **ficció seriada** (21,9%), els **informatius** (20,8%), que mantenen la posició respecte el total del dia, i el **cinema** (17,7%), que passa de la quarta a la tercera posició i augmenta la seva presència en quasi 10 punts percentuals. Aquests tres gèneres acaparen un **60,4%** del temps total d'emissió, un tant per cent superior al que aconseguixen els tres primers gèneres en el total del dia (15 punts percentuals per sobre) i que corrobora la **major concentració** que s'observa en aquesta franja d'emissió.

Segueixen els **esports** (10,8%) i l'**humor** (9,3%). **La resta de gèneres tenen una presència per sota del 5%**: educatius/culturals (4,4%), infantils/juvenils (3,5%), documentals (2,9%), telerealtat (2,6%), concurs (2,5%) i infotainment (2,5%). Els magazins i la miscel·lània no hi tenen presència.

Un altre cop, doncs, s'observa un **domini dels gèneres de demanda forta** (amb un 56,6% del temps) i una **presència minoritària dels gèneres de demanda inflexible** que, **a excepció dels informatius**, tenen una presència per sota del 5%.

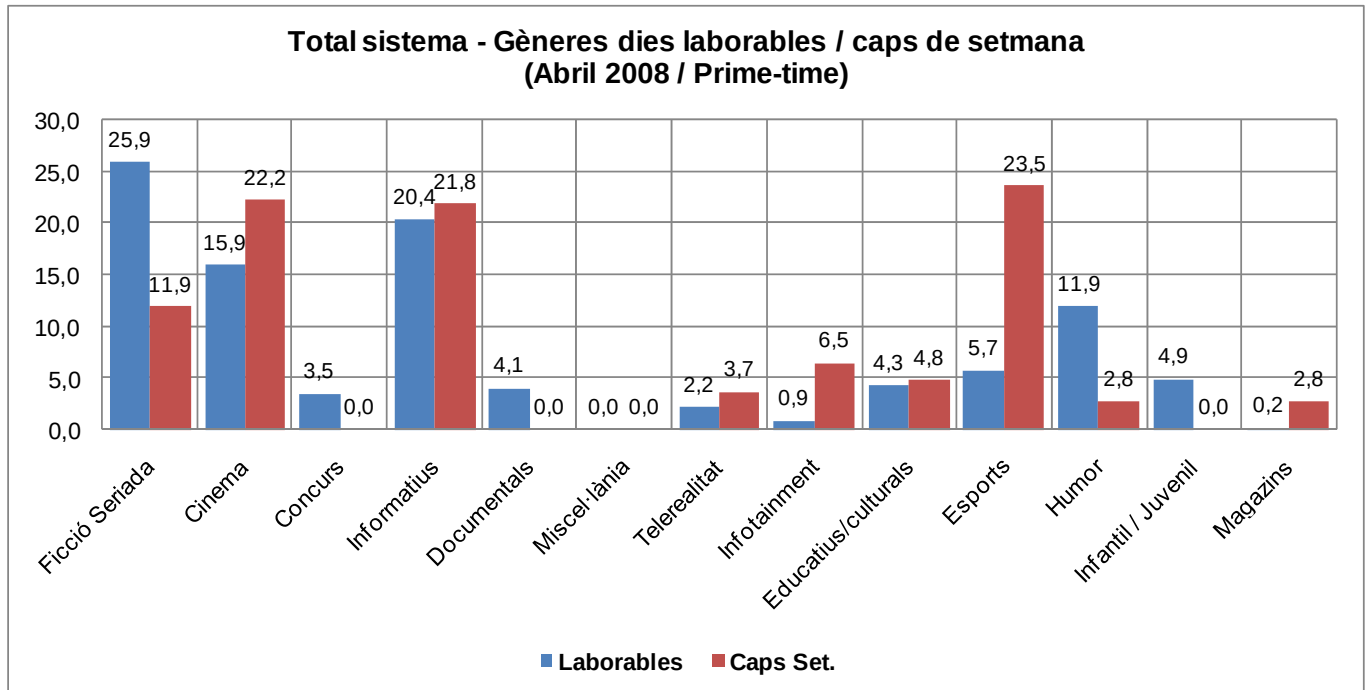
Si s'analitza l'**origen de la ficció seriada** emesa en el *prime-time* del mes d'abril, s'observa que el tant per cent que representa **la ficció espanyola** augmenta respecte el total del dia, fins arribar a ocupar quasi **la meitat del temps d'emissió** dedicat a aquest gènere (46,4%). És a dir, l'emissió de ficció espanyola es concentra en aquesta franja. L'altra meitat del temps l'ocupa la **ficció nord-americana** (46%), així com una petita presència de ficció europea (7,7%).

Finalment, en el cas del cinema, el **cinema nord-americà** segueix sent el **majoritari** (68,9%), seguit del cinema europeu (13,2%) i espanyol (11,9%).

2.2. Diferències de la programació entre dies laborables i caps de setmana en el prime-time

Si s'analitzen separatament els dies laborables i els caps de setmana, s'observen certes diferències. En primer lloc, **la ficció seriada, l'humor i els programes**

infantils/juvenils, tenen una presència major els dies laborables, mentre que el cinema, els esports i l'infotainment els caps de setmana.

Els **dies laborables** els tres gèneres principals són la **ficció seriada**, que suposa un quart del temps total d'emissió (25,9%), els **informatius** (20,4%) i el **cinema** (15,9%), els mateixos que en el total de la setmana. Tots tres ocupen un 62,2% del temps total d'emissió (un percentatge lleugerament superior al del total de la setmana).

Els segueixen l'**humor** (11,9%) i, a certa distància, els **esports** (5,7%). La resta de gèneres tenen una presència inferior al 5%. Infotainment, magazins i miscel·lània, sense presència. Una altra vegada, doncs, s'observa una **majoria de gèneres de demanda forta** (60,4%).

Els **caps de setmana**, tal com passa amb els total del dia, la distribució dels gèneres varia na mica. Els tres gèneres principals són els **esports** (23,5%), el **cinema** (22,2%) i els **informatius** (21,8%), que ocupen un **67,6%** del temps total d'emissió, una concentració major que els dies laborables. Els segueixen la **ficció seriada**, l'**infotainment** (6,5%). La resta de gèneres estan per sota del 5%. El cap de setmana **no s'emeten documentals, concursos, infantils/juvenils ni programes de miscel·lània**.

En relació a l'**origen de la ficció seriada** emesa en el *prime-time* del mes d'abril, si es distingeix entre **dies laborables** i **caps de setmana**, les principals diferències s'observen en les sèries **nord-americanes** i europees. Les primeres estan **concentrades entre setmana** (49,6%) mentre que els caps de setmana cauen fins al 26% i són les minoritàries. En canvi, les **sèries europees pràcticament no tenen presència entre setmana**, mentre que els **caps de setmana arriben al 35%** del temps. Pel que fa a les sèries **espanyoles**, mantenen un **percentatge similar** en els dos casos, una mica superior entre setmana (74,7% i 39% els caps de setmana).

En el cas del **cinema**, el domini nord-americà detectat en la franja de *prime-time* és especialment palpable els **caps de setmana**, on arriba a ocupar el **84,7%** del temps d'emissió dedicat a aquest gènere. El **cinema europeu**, en canvi, **només té presència els dies laborables** (20,5%). El **cinema espanyol** segueix sent el **minoritari** en tots els casos (10,1% entre setmana, 15,3% els caps de setmana).

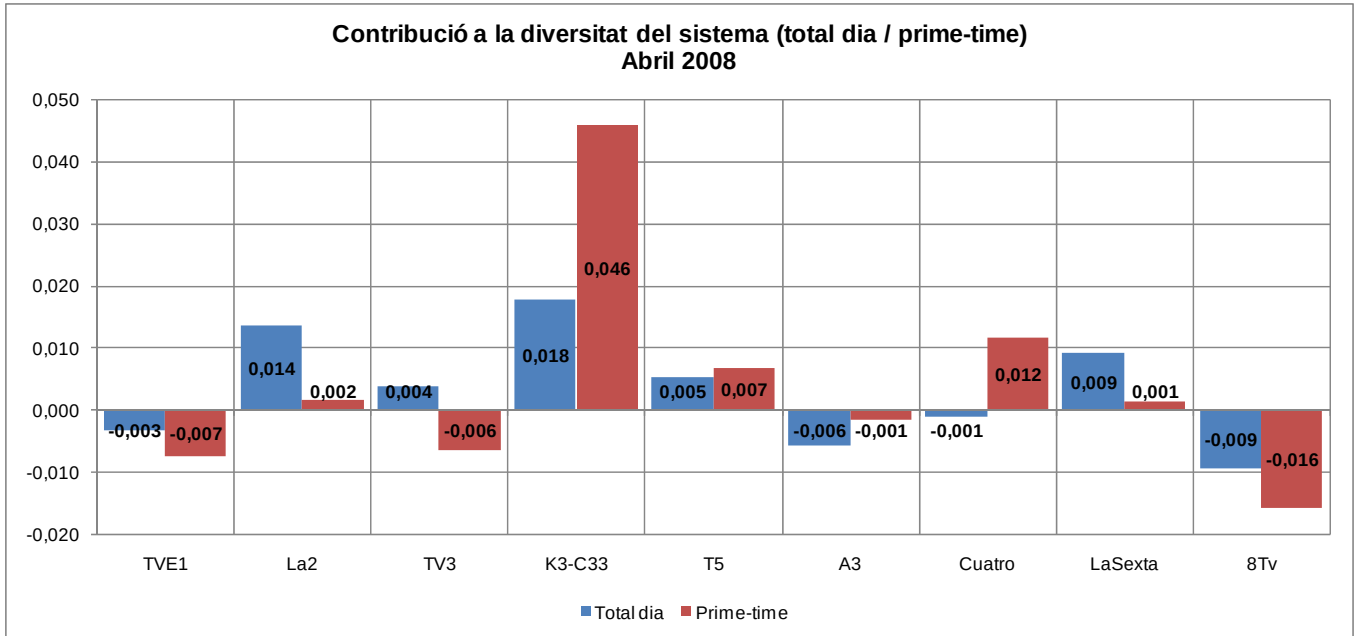
2.3. Contribució de les cadenes a la diversitat del sistema en el prime-time

El K3-C33 continua sent **el canal que més contribueix a la diversitat del sistema** (0,046). De fet, la seva contribució en la franja del *prime-time* és **superior** a la del total del dia (la duplica). El contrari passa amb **La2**, que passa de ser el segon canal que més diversitat aporta al sistema, a tenir una **contribució pràcticament imperceptible** (0,002), ja que en el *prime-time* opta per emetre gèneres ja presents en els altres canals.

També els **primers canals públics** (TVE1 i TV3) disminueixen la seva contribució a la diversitat del sistema, que es converteix en **negativa** en tots dos casos (-0,007 i -0,006, respectivament). Cal remarcar que **són dos dels canals que treuen més diversitat al sistema**, només per darrere de 8Tv.

Telecinco (0,007), que es converteix en el tercer canal que més contribució aporta al sistema, i Antena 3 (-0,001) mantenen una contribució similar a la del total del dia, positiva i negativa, respectivament. Per últim, **Cuatro** (0,012) **es converteix en el segon canal que aporta més diversitat** al sistema (en el total del dia en restava), mentre que LaSexta passa de ser el tercer canal que més diversitat aporta a tenir una contribució pràcticament imperceptible (0,001).

En definitiva, cinc canals tenen una contribució positiva en la franja de *prime-time*: **K3-C33, Cuatro, Telecinco, La2 i LaSexta**, mentre que **Antena 3, TV3, TVE1 i 8Tv** resten diversitat al sistema.

2.4. La dissimilaritat de la programació de les cadenes en el prime-time

Pel que fa a la **dissimilaritat**, en general hi ha pocs canvis destacables respecte les dades del total del dia. El K3-C33 manté una dissimilaritat molt alta amb la resta de canals (excepte amb La2, que és alta). En canvi, **La2 disminueix la dissimilaritat** respecte els **primers canals públics** i alguns canals privats (**Antena 3 i LaSexta**), mentre que **l'augmenta respecte el K3-C33**. És a dir, la seva oferta genèrica en el *prime-time* s'apropa a la dels canals majoritaris, cosa que explica la davallada en la seva contribució a la diversitat del sistema.

TV3 i TVE1 tenen una dissimilaritat alta amb els canals privats, tot i que disminueixen la dissimilaritat amb LaSexta. L'excepció és TVE1 i Antena 3 que tenen una dissimilaritat mitjana.

Finalment, Telecinco i Antena 3 augmenten la dissimilaritat amb els canals privats, situant-se entre mitjana i alta.

Canal	La2	TV3	K3-C33	T5	Antena3	Cuatro	LaSexta	8tv
TVE1	0,92 Alta	0,60 Mitjana	1,64 Molt alta	1,21 Molt alta	0,79 Mitjana	0,93 Alta	0,98 Alta	1,14 Alta
La2		0,91 Alta	0,93 Alta	1,21 Molt alta	1,08 Alta	1,21 Molt alta	0,79 Mitjana	1,26 Molt alta
TV3			1,16 Alta	0,88 Alta	0,88 Alta	0,82 Alta	0,82 Alta	1,27 Molt alta
K3-C33				1,60 Molt alta	1,67 Molt alta	1,67 Molt alta	1,24 Molt alta	1,69 Molt alta
T5					0,98 Alta	0,60 Mitjana	0,57 Mitjana	1,29 Molt alta
Antena 3						0,69 Mitjana	0,87 Alta	0,89 Alta
Cuatro							0,75 Mitjana	1,32 Molt alta
LaSexta								1,02 Alta

Llegenda	
Augmenta	
Disminueix	

2.5. L'Índex d'Opció d'Elecció en el prime-time

L'Índex d'Opció d'Elecció (IOE) mesura quines opcions reals de diversitat tenen els espectadors en un determinat moment, és a dir, quants gèneres diferents els ofereix el sistema televisiu en un moment concret del *prime-time*.

El mes d'abril, l'IOE del *prime-time* és de **4,7**. És a dir, entre els 9 canals analitzats s'emeten, de mitjana, poc més de 4 gèneres diferents. Això mostra que en *prime-time* **els canals tendeixen a emetre els mateixos gèneres**, tal com preveu la llei de Hotelling (en mercats competitius és més rendible fer el que els altres fan i no innovar). Els dies amb una oferta genèrica més diversa són els diumenges i els dimecres (per sobre de 5 gèneres de mitjana), mentre que el dia amb menys oferta genèrica és el dimarts, amb poc més de 4 gèneres.

Finalment, cal destacar que en la primera mitja hora del *prime-time* (**de 21'00 a 21'30**) l'oferta genèrica és molt limitada i **només s'ofereixen 3 gèneres** (informatius, ficció seriada i programes infantils/juvenils). **A partir de les 21'30**, en canvi, **l'oferta genèrica es diversifica** i s'emeten, depenent del dia i l'hora, **de 4 a 7 gèneres diferents**, sense superar en cap cas aquesta xifra. És a dir, en cap moment cadascun dels canals emet un gènere diferent, sinó que sempre hi ha coincidències.

2.2. La diversitat de la programació en la temporada d'estiu de 2008 (juliol-setembre)

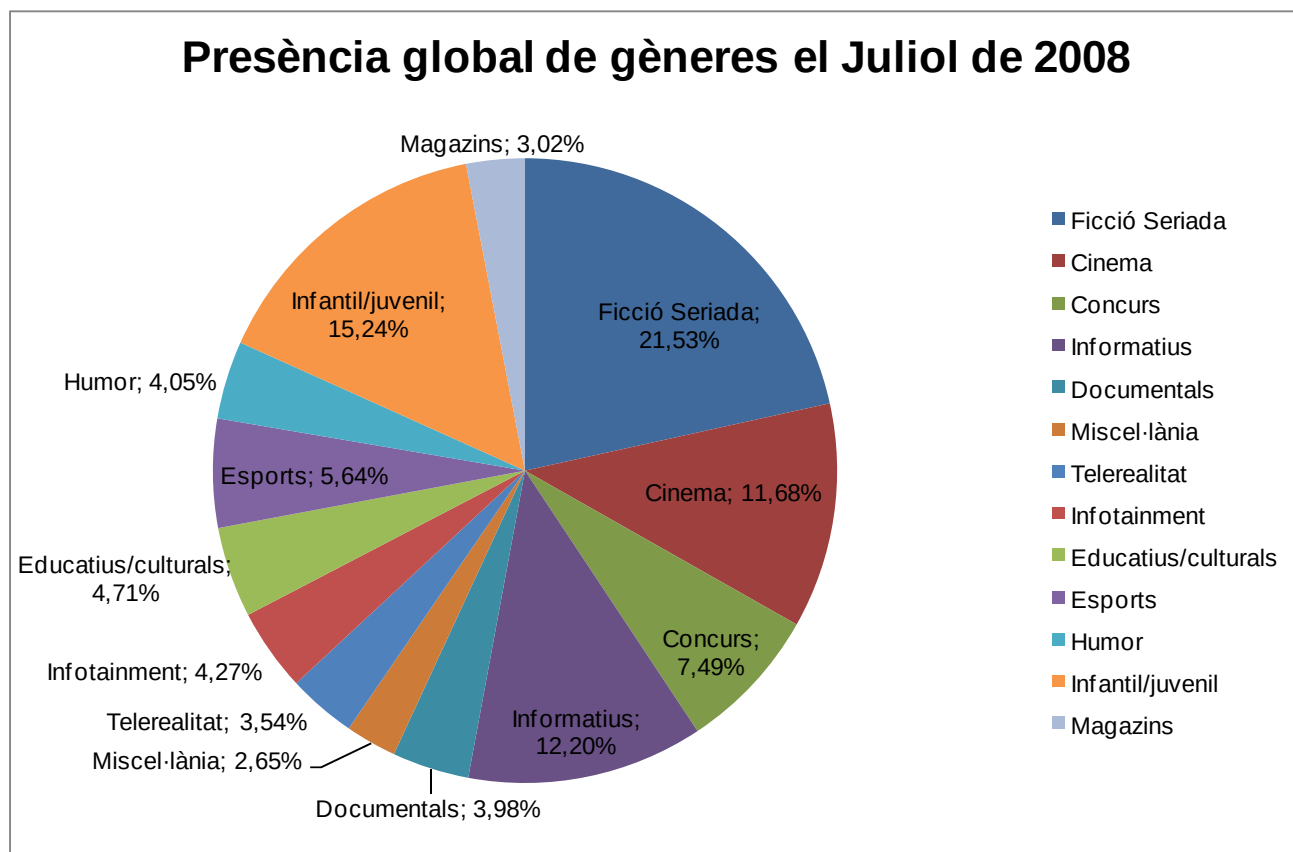
La diversitat de la programació en la temporada d'estiu de 2008 (juliol-setembre)

1. La diversitat de la programació en la temporada d'estiu de 2008 (juliol-setembre)
 - 1.1. Evolució de la diversitat de la programació
 - 1.2. Diferències de la programació entre dies laborables i caps de setmana
 - 1.3. Contribució de les cadenes a la diversitat del sistema
 - 1.4. La dissimilaritat de la programació de les cadenes
2. La diversitat de la programació en la temporada d'estiu de 2008 (juliol-setembre) en el *prime-time*
 - 2.1. Evolució de la diversitat de la programació en el *prime-time*
 - 2.2. Diferències de la programació entre dies laborables i caps de setmana en el *prime-time*
 - 2.3. Contribució de les cadenes a la diversitat del sistema en el *prime-time*
 - 2.4. La dissimilaritat de la programació de les cadenes en el *prime-time*
 - 2.5. L'Índex d'Opció d'Elecció en el *prime-time*

1. La diversitat de la programació en la temporada d'estiu de 2008 (juliol-setembre)

1.1. Evolució de la diversitat de la programació

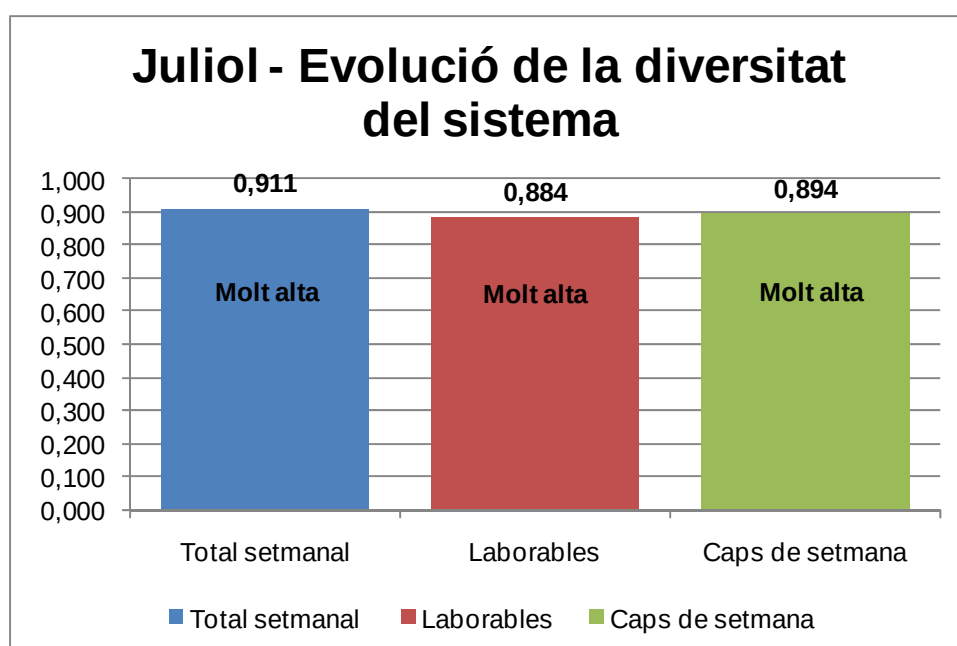
El juliol de 2008 predominen quatre gèneres: la **ficció seriada** (21,53%), els **programes infantils i juvenils** (15,24%), els **informatius** (12,20%) i el **cinema** (11,68%). Entre els quatre acaparen el 60,65% de la programació total. Altres gèneres amb una presència destacable són els concursos (7,49%), els esports (5,64%), els programes educatius/culturals (4,71%), l'infotainment (4,27%) i l'humor (4,05%). Per últim, gèneres com els documentals (3,98%), la telerealitat (3,54%), els magazins (3,02%) i la miscel·lània (2,65%) hi tenen una presència molt menor.

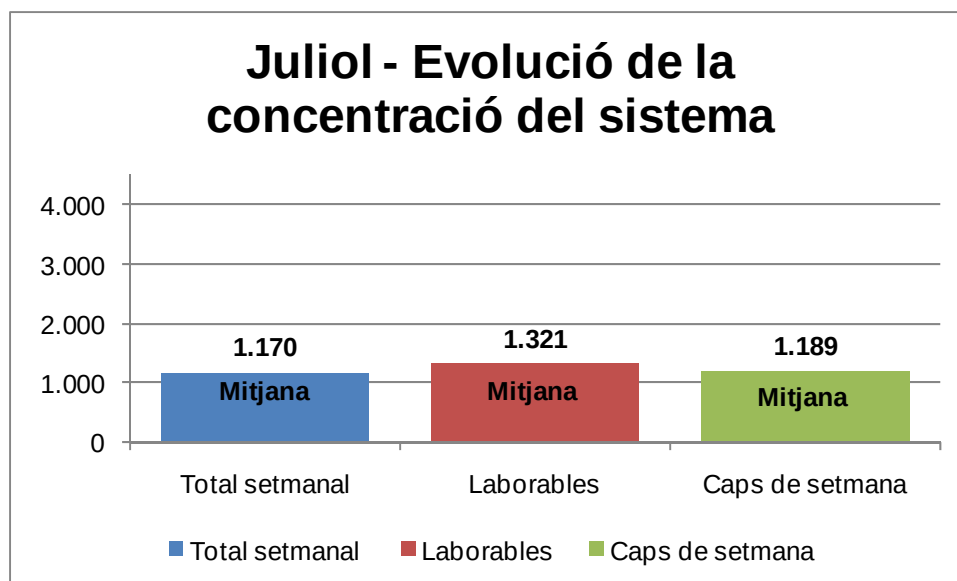
Durant el mes de juliol, **la diversitat del sistema és molt alta**, tant per al total de la programació com durant el *prime-time*, i tant si es distingeix entre dies laborables i cap

de setmana com si no. Ara bé, la diversitat, tot i que continua sent molt alta, **disminueix en el *prime-time* i si es distingeix entre dies laborables i cap de setmana.**

Pel que fa a la **concentració**, aquesta és **mitjana** en tots els casos. Tot i això, **augmenta si es distingeix entre dies laborables i cap de setmana**, sobretot en el primer cas¹³.

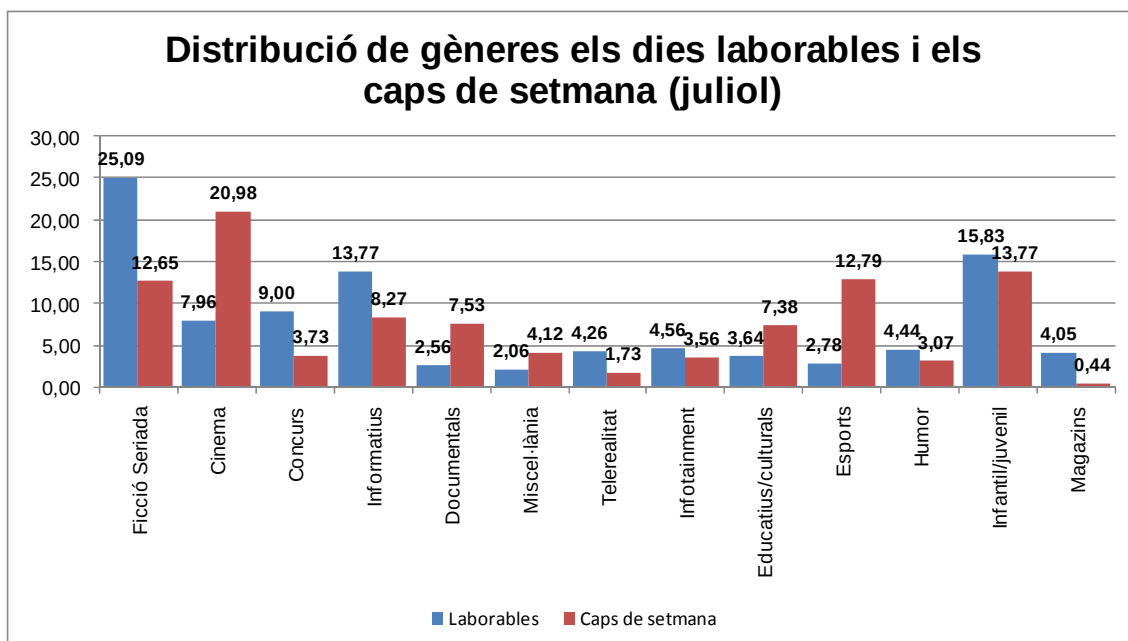

¹³ Per una descripció detallada dels índexs de mesura de la diversitat (Índex de l'entropia relativa) i de la concentració (índex HHI), veure el peu de pàgina núm.9 de la introducció o el núm. 11 de l'anàlisi de la temporada de primavera.

1.2. Diferències de la programació entre dies laborables i caps de setmana

Hi ha alguns gèneres que varien molt la seva presència segons si es fa referència als dies laborables o al cap de setmana. Així, **entre setmana hi ha sobretot ficció seriada** (25%), **programes infantils i juvenils** (16%) i **informatius** (14%), mentre que **el cap de setmana** la ficció seriada i els informatius redueixen molt la seva presència en favor del **cinema** (21%) i els **esports** (13%). Els programes infantils i juvenils, en canvi, mantenen una presència similar. Altres gèneres més presents entre setmana que el cap de setmana són els concursos, la telerealtà, l'infotainment, l'humor i els magazins (tots de demanda forta). A part del cinema i dels esports, tots els altres gèneres que augmenten la seva presència el cap de setmana són de demanda inflexible: documentals, miscel·lània i educatius/culturals.

Per altra banda, és important destacar que **la gran majoria de ficció seriada present el sistema durant el mes de juliol és d'origen nord-americà** (concretament, el 64%). Molt per darrere hi queda la ficció d'altres llocs del món (15%), l'espanyola (12,28%) i l'europea (9%). Si es distingeix entre dies laborables i cap de setmana, per als dies laborables aquesta distribució és bastant similar, mentre que per **al cap de setmana augmenta molt la ficció nord-americana** (fins al 80%) en detriment, sobretot, de la d'altres llocs del món (que no es programa els caps de setmana).

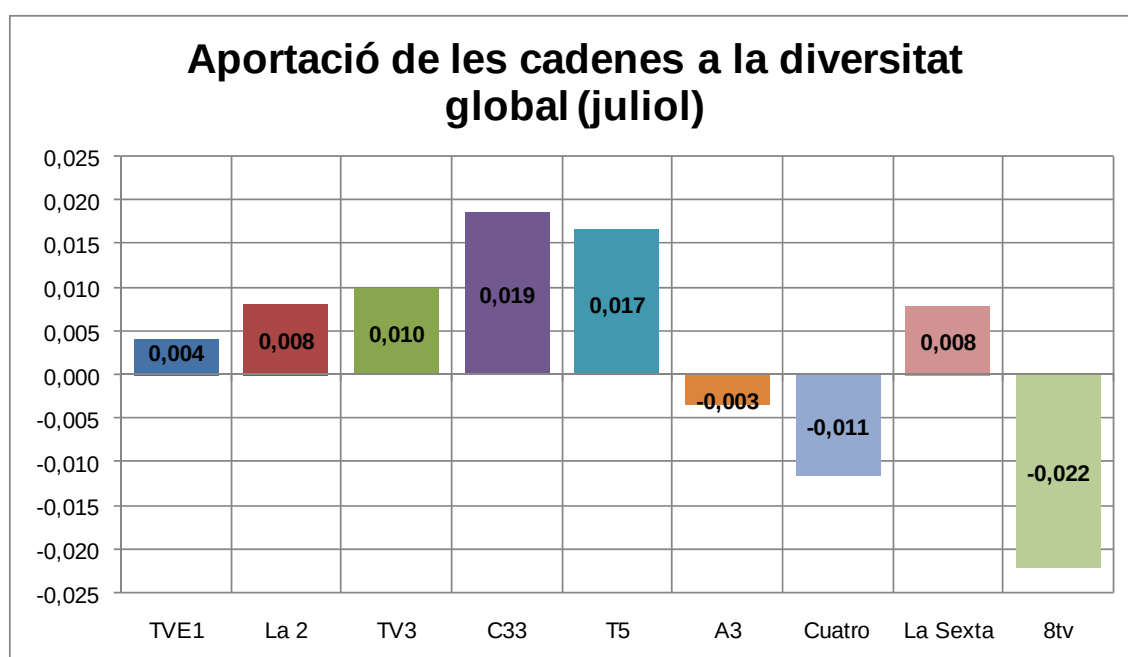
Pel que fa a la procedència del **cinema**, aquest també és **majoritàriament nord-americà** (72%). Amb una presència molt més discreta hi ha el cinema europeu (12%), l'espanyol (8%) i el d'altres regions del món, que es concentra els caps de setmana, quan supera la presència de cinema europeu i espanyol.

1.3. Contribució de les cadenes a la diversitat del sistema

La cadena que més contribueix a la diversitat del sistema durant el mes de juliol és el K3-C33 (0,019 punts). Aquest fet és bastant lògic si es té en compte que es tracta d'una cadena especialitzada en gèneres de demanda inflexible i gèneres dirigits a públics específics, característiques poc presents a la resta de canals. Telecinco, una de les cadenes privades, és la segona cadena amb una contribució més important a la diversitat (0,017 punts), degut al fet que emet principalment gèneres de demanda forta

i la seva diversitat interna (vertical) és ja de per si molt elevada. TV3 (amb 0,010 punts), La2 i LaSexta (ambdues amb 0,008 punts) també fan contribucions rellevants a la diversitat total. En el cas del segon canal públic d'àmbit espanyol, la seva contribució és menor que la del K3-C33 perquè, tot i que tenen una estructura genèrica similar, durant el *prime-time* la programació de La2 esdevé molt equiparable amb la de la resta de canals, cosa que no passa amb el K3-C33. Per últim, TVE1, com totes les altres cadenes públiques, també contribueix positivament a la diversitat del sistema (0,004).

8tv, la cadena privada d'àmbit autonòmic, és la que té una contribució negativa a la diversitat més elevada, una contribució que ni tan sols pot neutralitzar l'aportació de 0,019 punts del K3-C33; si 8tv no existís, el sistema seria 0,022 punts més divers. L'emissió gairebé exclusiva de ficció seriada i cinema explica aquest resultat. Per altra banda, Cuatro fa també una contribució negativa (aquesta cadena fa el sistema 0,011 punts menys divers), i el mateix, tot i que en menor mesura, passa amb Antena 3 (-0,003).

1.4. La dissimilaritat de la programació de les cadenes¹⁴

Les majors dissimilaritats es produeixen entre la cadena que més contribueix a la diversitat –el K3-C33- i la resta (a excepció de La2). Així, el segon canal públic català manté una dissimilaritat molt alta, per aquest ordre, amb Telecinco (1,754), 8tv (1,743), LaSexta (1,711), TV3 (1,645), Cuatro (1,623), TVE1 (1,613) i Antena 3 (1,472). Això explica, òbviament, l'elevada contribució del K3-C33 a la diversitat del sistema, ja que la dissimilaritat de la seva estructura genèrica amb la de la resta de canals és molt alta. A continuació destaquen les dissimilaritats de La2 amb 8tv (1,445) i LaSexta (1,341), també molt altes. TV3 i LaSexta (amb una dissimilaritat d'1,325), La2 i Telecinco (amb una dissimilaritat d'1,311), TVE1 i LaSexta (amb una dissimilaritat d'1,299) i 8tv i Telecinco (amb una dissimilaritat d'1,294) són altres parelles amb dissimilaritats molt altes. Per últim, destaquen les dissimilaritats de La2 amb TVE1 (1,271), Cuatro (1,257) i TV3 (1,221), també molt altes.

Així doncs, les cadenes amb més dissimilaritats molt altes amb la resta són el K3-C33 i La2 (la primera amb set cadenes i la segona amb sis), cosa bastant lògica si es té en compte que es tracta dels dos segons canals públics, amb programacions més diferenciades. Per contra, Antena 3 només presenta una dissimilaritat molt alta amb el K3-C33.

Pel que fa a les majors similituds, cal dir que no hi ha cap canal que mantingui amb un altre una dissimilaritat baixa o molt baixa. Tot i això, destaquen les dissimilaritats mitjanes de Cuatro amb 8tv (0,506) i Antena 3 (0,619). Antena 3 també té dissimilaritats mitjanes amb TVE1 (0,692) i Telecinco (0,737), i TVE1 manté dissimilaritats mitjanes amb Cuatro (0,747), TV3 (0,751) i Telecinco (0,767). Per últim, les dissimilaritats entre el K3-C33 i La2 (0,778) i entre LaSexta i Cuatro (0,790) també són mitjanes. Les cadenes que tenen més dissimilaritats mitjanes són Cuatro (amb 8tv, Antena 3, TVE1 i LaSexta) i TVE1 (amb Antena 3, Cuatro, TV3 i Telecinco). En canvi, 8tv, TV3, el K3-C33, La2 i LaSexta només tenen dissimilaritats mitjanes amb un únic canal.

¹⁴ Per una descripció detallada del càlcul de la dissimilaritat, veure el peu de pàgina núm. 10 de la introducció o el núm. 12 de l'anàlisi de la dissimilaritat de la temporada de primavera.

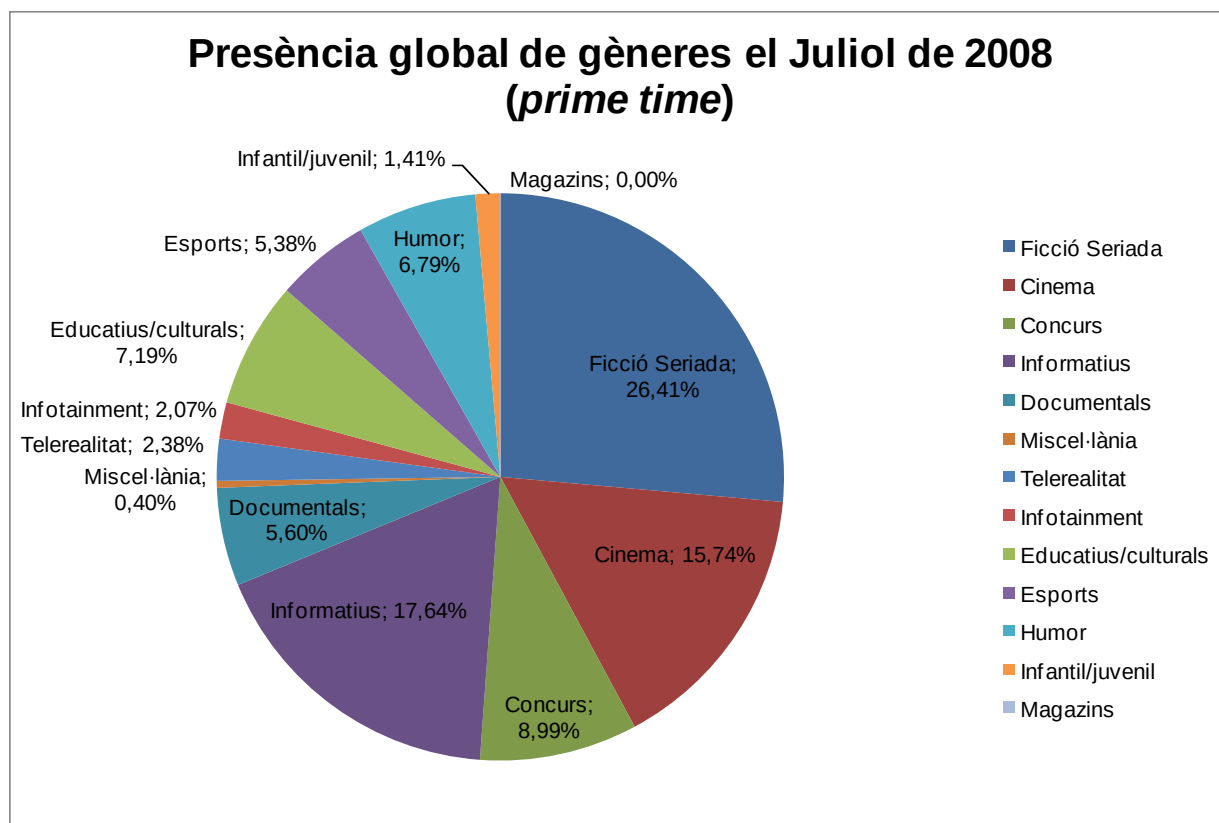
La diversitat de la programació en la temporada d'estiu de 2008 (juliol-setembre)

Canal	La2	TV3	K3-C33	T5	Antena 3	Cuatro	LaSexta	8tv
TVE1	1,27 Molt alta	0,75 Mitjana	1,61 Molt alta	0,77 Mitjana	0,69 Mitjana	0,75 Mitjana	1,30 Molt alta	1,10 Alta
La2		1,22 Molt alta	0,78 Mitjana	1,31 Molt alta	1,09 Alta	1,26 Molt alta	1,34 Molt alta	1,44 Molt alta
TV3			1,65 Molt alta	1,07 Alta	0,92 Alta	1,08 Alta	1,32 Molt alta	1,19 Alta
K3-C33				1,75 Molt alta	1,47 Molt alta	1,62 Molt alta	1,71 Molt alta	1,74 Molt alta
T5					0,74 Mitjana	0,90 Alta	0,86 Alta	1,29 Molt alta
Antena 3						0,62 Mitjana	1,14 Alta	0,95 Alta
Cuatro							0,79 Mitjana	0,51 Mitjana
La Sexta								0,91 Alta

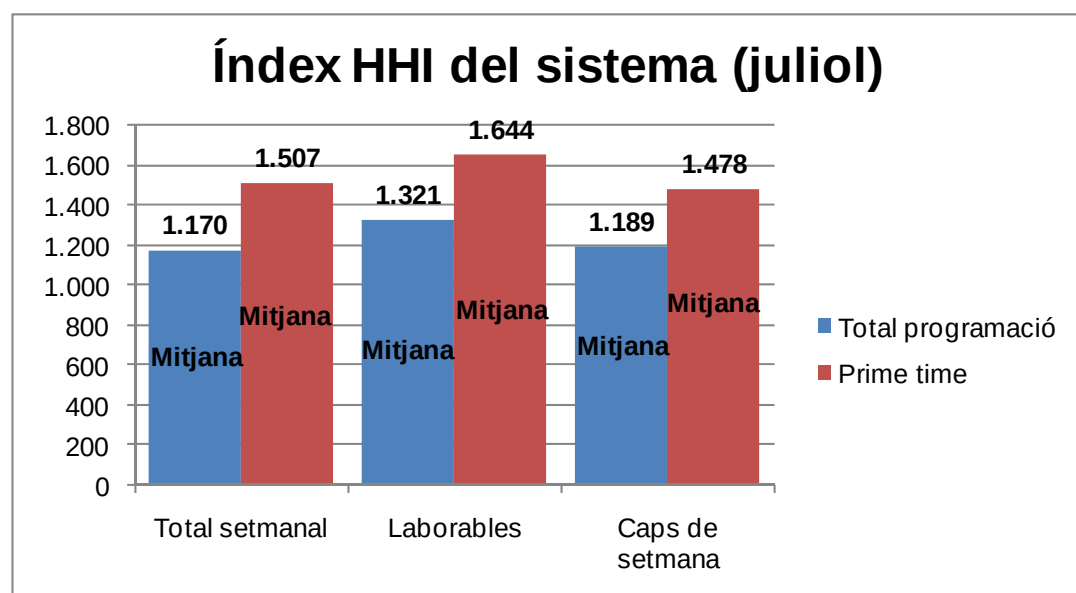
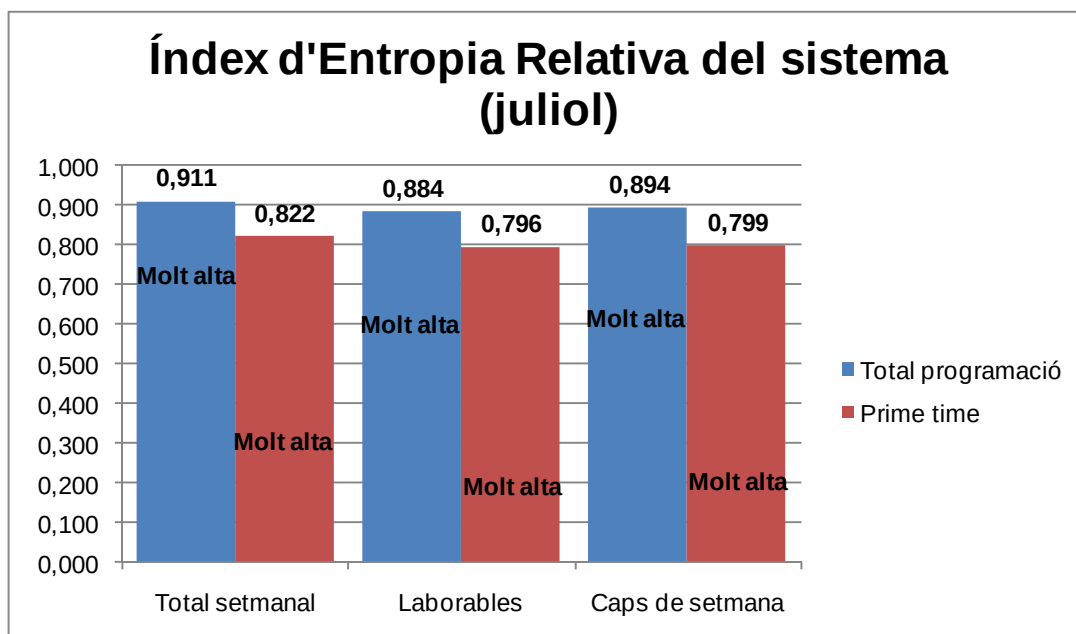
2. La diversitat de la programació en la temporada d'estiu de 2008 (juliol-setembre) en el *prime-time*

2.1. Evolució de la diversitat de la programació en el *prime-time*

Durant el *prime-time* del mes de juliol els gèneres predominants continuen sent la **ficció seriada** (26,41%), els **informatius** (17,64%) i el **cinema** (15,74%), que ocupen conjuntament gairebé el 60% de la graella del sistema. En canvi, els programes infantils i juvenils, tot i que eren el segon gènere amb més presència, perden molt pes específic durant la franja de *prime-time* en favor dels tres gèneres principals i ocupen només l'1,41% del temps d'aquesta franja. Els concursos (8,99%), els programes educatius/culturals (7,19%), l'humor (6,79%), els documentals (5,60%) i els programes esportius (5,38%) són altres gèneres amb una presència destacable. En canvi, la telerealtat, l'infotainment, la miscel·lània i els magazins tenen, com els programes infantils i juvenils, una presència molt marginal (de fet, els magazins no es programen durant el *prime-time*).

Aquesta distribució de gèneres fa que, durant el mes de juliol, **la diversitat de la franja de *prime-time* sigui més baixa que la del total del dia** (tot i que es continua categoritzant com a **molt alta**); i també fa que **la concentració, tot i continuar sent mitjana, augmenti** (el mateix succeeix si es distingeix entre dies laborables i cap de setmana). Cal dir que si es distingeix entre dies laborables i cap de setmana, la concentració del sistema disminueix el cap de setmana.

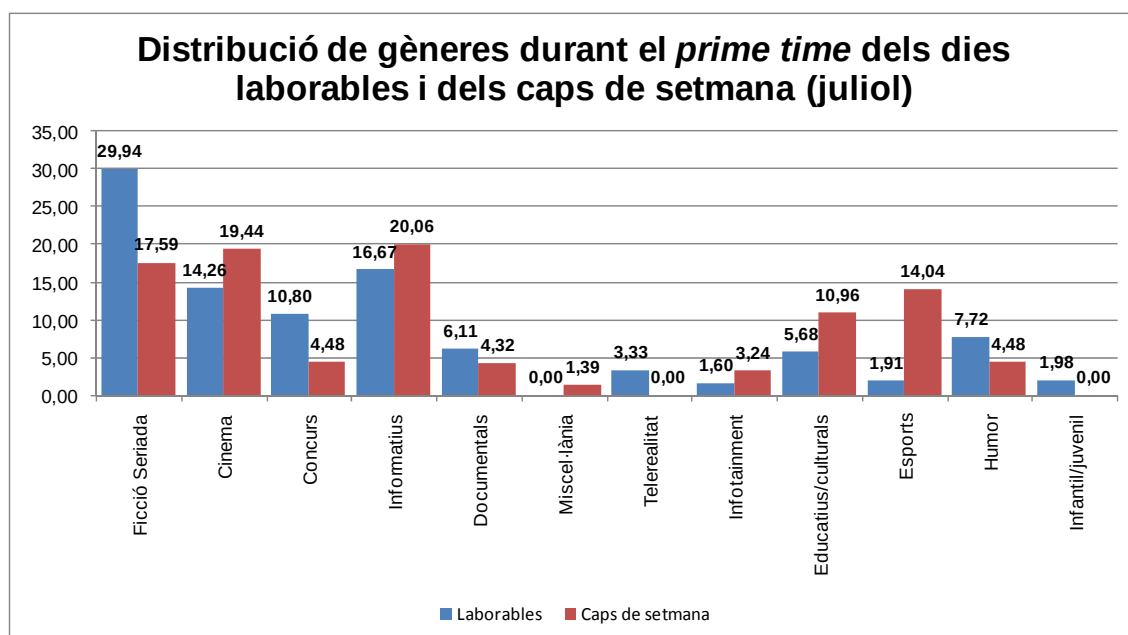

2.2. Diferències de la programació entre dies laborables i caps de setmana en el prime-time

Això és degut al fet que durant el *prime-time* dels dies laborables hi ha un gènere que predomina clarament sobre els altres (la ficció seriada, amb gairebé el 30%). En canvi, durant el cap de setmana no hi ha un gènere gaire més present que els altres, sinó que els informatius (20,06%), el cinema (19,44%) i la ficció seriada (17,59%) ocupen un temps similar a la franja. En general, i tal com també passava per al total de la programació, la majoria de gèneres de demanda forta (ficció seriada, concursos,

telereality, humor...) tenen més presència els dies laborables que el cap de setmana, mentre que bona part dels gèneres de demanda inflexible (informatius i programes educatius/culturals) augmenten la seva presència el cap de setmana. Tot i això, hi ha excepcions importants: el cinema i l'infotainment són més presents al *prime-time* del cap de setmana que als dies laborables, mentre que els documentals es programen més els dies laborables que el cap de setmana.

Per una altra banda, és destacable el **fort augment que experimenten els programes esportius durant el cap de setmana** (passen de l'1,91% al 14,04%, i esdevenen el quart gènere amb més presència al *prime-time* del cap de setmana). També és important destacar que la telereality i els programes infantils i juvenils desapareixen de la graella del cap de setmana, mentre que la miscel·lània només es programa el cap de setmana.

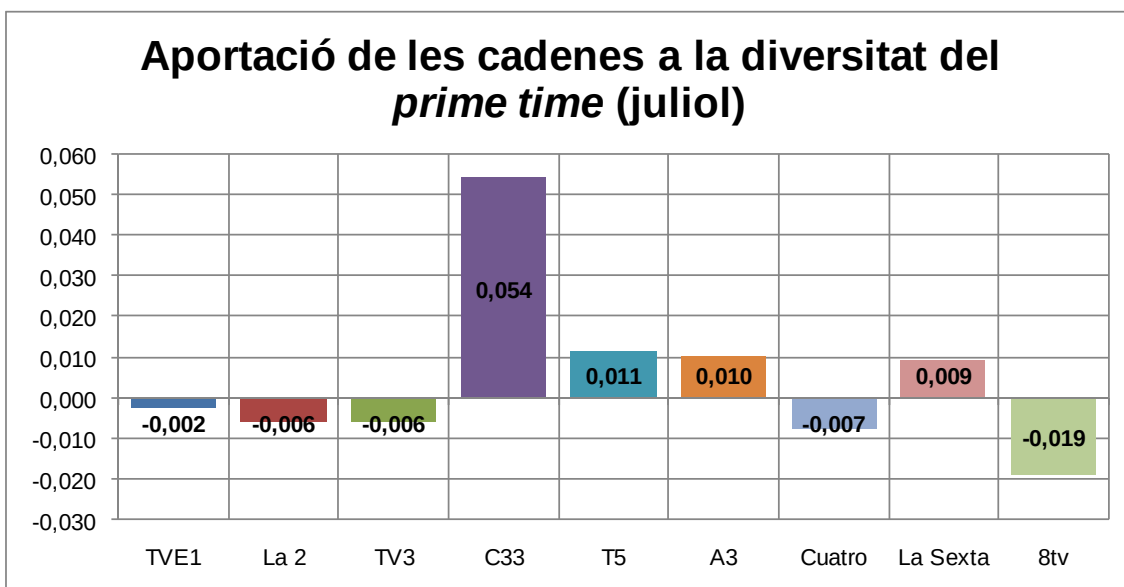
Pel que fa als subgèneres de la **ficció seriada**, tal com passava per al total del dia, **predomina la ficció nord-americana** (68%), **seguida de l'espanyola** (18%) i l'europea (14%). La ficció seriada provinent d'altres regions del món, en canvi, no té presència durant el *prime-time* del mes de juliol. Si es distingeix entre dies laborables i cap de setmana, s'observa que durant el *prime-time* del cap de setmana aquests tres subgèneres tenen presències molt més similars (37% la ficció nord-americana, 33% l'espanyola i 30% l'europea).

En el cas del cinema, a diferència del que succeïa si es tenia en compte el total del dia, s'observa que l'espanyol, durant el *prime-time*, té més presència que l'uropeu (17% vs. 7%). Tot i això, continua predominant clarament el cinema nord-americà (75%), mentre que el procedent d'altres regions del món no es programa durant el *prime-time* del mes de juliol. El cinema europeu, a més, es programa només els dies laborables, mentre que el cap de setmana desapareix.

2.3. Contribució de les cadenes a la diversitat del sistema en el *prime-time*

La contribució de les cadenes a la diversitat del *prime-time* de juliol difereix bastant de la que s'observava per al total de la programació. Així, tot i que **el K3-C33 continua sent la cadena que més contribueix a la diversitat**, aquesta contribució **es dispara** durant el *prime-time* (0,054). El fet que **La2, durant el *prime-time*, faci una programació més similar a la de la resta de cadenes generalistes** deixa el segon canal públic català com l'únic que fa una programació realment complementària a la de la resta, tal com demostra aquesta contribució tan elevada a la diversitat. Telecinco i LaSexta també continuen fent contribucions positives a la diversitat del *prime-time*, però molt menors que la del K3-C33 (0,011 i 0,009 punts respectivament). A diferència del que succeïa en el global de la programació, Antena 3 també té una contribució positiva a la diversitat de la franja de *prime-time* (0,010).

TVE1, La2 i TV3, en canvi, no afavoreixen la diversitat del *prime-time*, sinó que la fan disminuir (0,002 punts la primera i 0,006 punts les altres dues). Així, tot i que si es té en compte el global de la programació totes les cadenes públiques contribueixen a la diversitat, durant el *prime-time* **aquestes opten per equiparar la seva programació a la de la resta de cadenes del sistema**, cosa que les porta a fer contribucions negatives a la diversitat (a excepció, és clar, del cas del K3-C33). Per altra banda, Cuatro (-0,007) i especialment 8tv (-0,019) continuen sent les cadenes que menys contribueixen a la diversitat.

2.4. La dissimilaritat de la programació de les cadenes en el *prime-time*

Pel que fa a les **dissimilaritats** entre cadenes en el *prime-time*, es repeteixen les **dissimilaritats molt altes del K3-C33 amb la resta de cadenes del sistema**, per aquest ordre, amb 8tv (1,857), Antena 3 (1,786), Telecinco (1,786), TVE1 (1,667), LaSexta (1,667), Cuatro (1,651) i TV3 (1,603). La dissimilaritat entre el K3-C33 i La2, tal com passava per al total de la programació, no és molt alta, però sí que és alta (mentre que per al total de la programació aquesta era mitjana, cosa que evidencia l'apropament de la programació de la segona cadena pública espanyola a la de la resta de generalistes en el *prime-time*). 8tv també manté dissimilaritats molt altes amb diverses cadenes a banda del K3-C33: LaSexta (1,413), TVE1 (1,389), Telecinco (1,294) i Antena 3 (1,270). Per últim, entre La2 i Antena 3 (1,214) i entre LaSexta i Cuatro (1,206) també hi ha una dissimilaritat molt alta.

Així doncs, el K3-C33 i 8tv són les dues cadenes que, durant el *prime-time*, tenen les programacions més diferenciades de la resta. Tot i això, mentre que la primera fa la major contribució positiva a la diversitat del sistema en aquesta franja, la segona hi fa la major contribució negativa. Per altra banda, TV3 i La2 són les dues úniques cadenes que mantenen una dissimilaritat molt alta amb una sola cadena (TV3 amb el K3-C33 i La2 amb Antena 3).

Pel que fa a les dissimilaritats més baixes, cal destacar la que es produeix entre LaSexta i TVE1 (0,484 punts). També destaquen les dissimilaritats mitjanes d'Antena 3

amb les públiques generalistes TV3 (0,611) i TVE1 (0,714); i la dissimilaritat mitjana entre les programacions de *prime-time* de Cuatro i Telecinco (0,794).

Canal	La2	TV3	K3-C33	T5	Antena3	Cuatro	LaSexta	8tv
TVE1	1,10 Alta	0,80 Alta	1,67 Molt alta	1,14 Alta	0,71 Mitjana	0,98 Alta	0,48 Baixa	1,39 Molt alta
La2		0,90 Alta	1,20 Molt alta	1,12 Alta	1,21 Molt alta	0,83 Alta	1,13 Alta	0,81 Alta
TV3			1,60 Molt alta	0,99 Alta	0,61 Mitjana	0,98 Alta	0,90 Alta	1,11 Alta
K3-C33				1,79 Molt alta	1,79 Molt alta	1,65 Molt alta	1,67 Molt alta	1,86 Molt alta
T5					0,98 Alta	0,79 Mitjana	0,81 Alta	1,29 Molt alta
Antena 3						1,11 Alta	0,95 Alta	1,27 Molt alta
Cuatro							1,21 Molt alta	1,06 Alta
LaSexta								1,41 Molt alta

Llegenda	
Augmenta	
Disminueix	

2.5. L'Índex d'Opció d'Elecció en el prime-time

Per últim, i en relació amb l'**índex d'opció d'elecció**, aquest és, per al *prime-time* del mes de juliol, de **4,86**. Això significa que els espectadors de televisió poden escollir, de mitjana al llarg de la setmana, entre més de quatre gèneres diferents. Els dies amb una oferta genèrica major són els dimecres, els divendres i els dissabtes, en què de mitjana el sistema emet més de cinc gèneres diferents. En canvi el dijous és el dia amb la menor diversitat genèrica, ja que el sistema ofereix, de mitjana, només 3,83 gèneres diferents. També cal dir que l'oferta genèrica es mou sempre entre els tres i els set gèneres diferents, cosa que significa que **no hi ha cap moment en què cada cadena emeti un gènere diferent**.

2.3. La diversitat de la programació en la temporada de Tardor de 2008 (Octubre-Desembre)

La diversitat de la programació en la temporada de Tardor de 2008 (octubre-desembre):

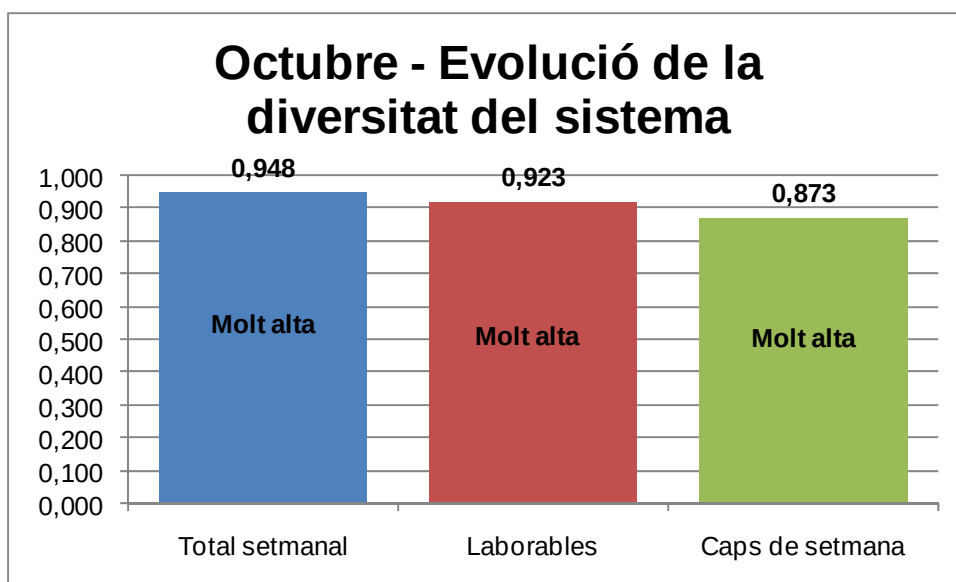
- 1. La diversitat de la programació en la temporada de Tardor de 2008 (octubre-desembre)**
 - 1.1. Evolució de la diversitat de la programació
 - 1.2. Diferències de la programació entre dies laborables i caps de setmana
 - 1.3. Contribució de les cadenes a la diversitat del sistema
 - 1.4. La dissimilaritat de la programació de les cadenes

- 2. La diversitat de la programació en la temporada de Tardor (octubre-desembre) en el *prime-time***
 - 2.1. Evolució de la diversitat de la programació en el *prime-time*
 - 2.2. Diferències de la programació entre dies laborables i caps de setmana en el *prime-time*
 - 2.3. Contribució de les cadenes a la diversitat del sistema en el *prime-time*
 - 2.4. La dissimilaritat de la programació de les cadenes en el *prime-time*
 - 2.5. L'Índex d'Opció d'Elecció en el *prime-time*

1. La diversitat de la programació en la temporada de Tardor de 2008 (octubre-desembre)

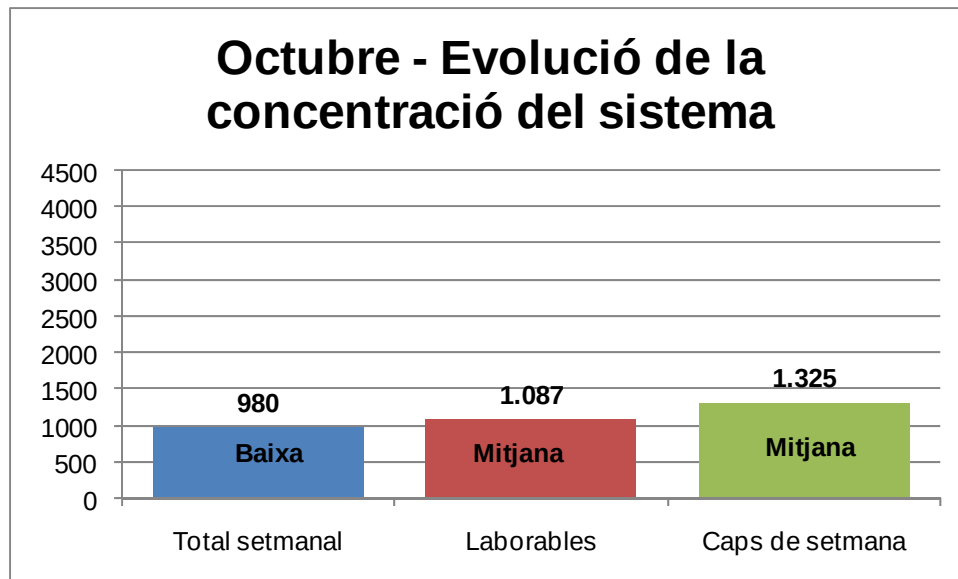
1.1. Evolució de la diversitat de la programació

La diversitat total del sistema és a la tercera temporada molt alta, tant en el seu total com si es desagrega l'anàlisi entre dies laborables i els caps de setmana (tot i que baixa lleugerament desagregada).

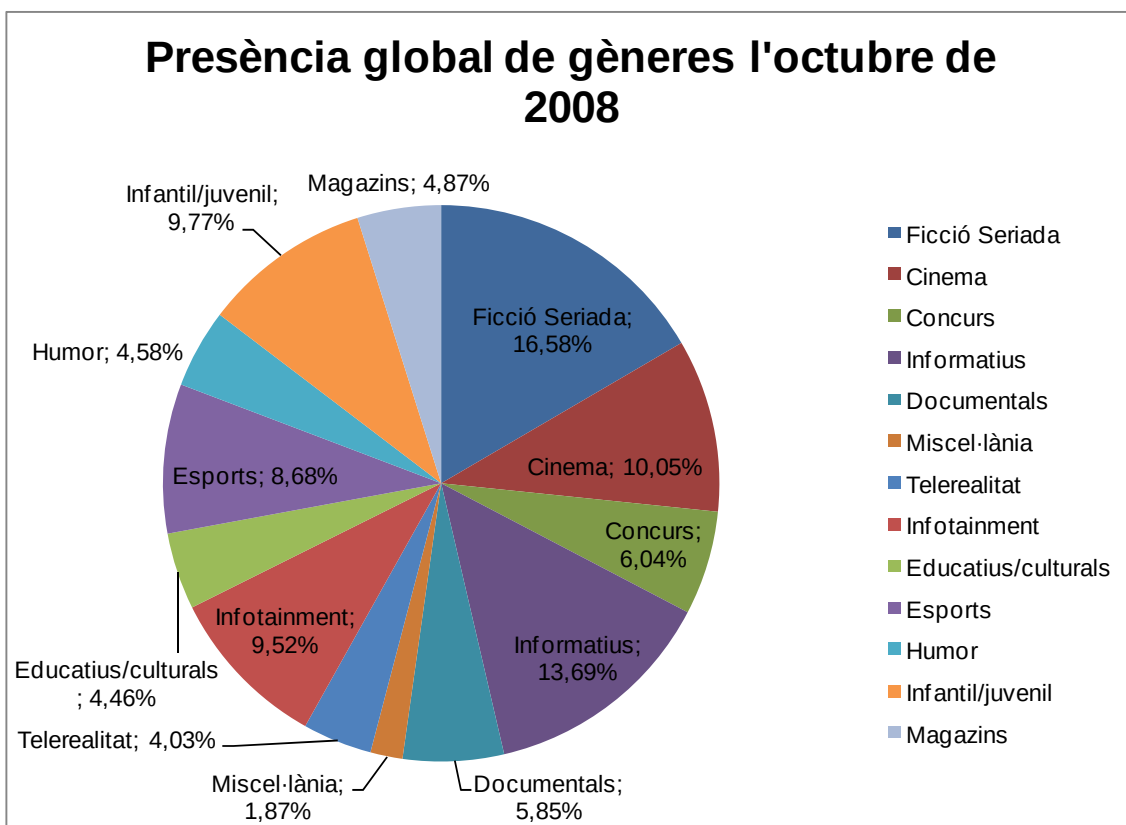
La concentració global de gèneres a l'octubre és baixa, tot i que si es desagrega l'anàlisi entre dies laborables i caps de setmana quedaria en una concentració mitjana, fet que indica també una certa complementarietat entre els gèneres que es programen al llarg de la setmana i els caps de setmana¹⁵.

¹⁵ Per una descripció detallada dels índexs de mesura de la diversitat (Índex de l'entropia relativa) i de la concentració (índex HHI), veure el peu de pàgina núm.9 de la introducció o el núm. 11 de l'anàlisi de la temporada de primavera.

En aquesta temporada el gènere més programat és la ficció seriada (16,58%), seguit dels informatius (13,7%), i el cinema (10%). Els tres primers gèneres ocupen només un 30,3% de la programació, percentatge baix en relació a les concentracions d'altres temporades i sobretot respecte el *prime-time*.

La resta de gèneres es distribueix de la següent manera: els programes infantils/juvenils (9,8%), l'infotainment (9,52%), els esports (8,7%), concursos (6,04%). La resta de gèneres com es pot observar en el següent diagrama no representen més del 5% de la programació.

Cal assenyalar que tots els gèneres tenen presència, en major o menor mesura, en el conjunt de la programació que s'ofereix.

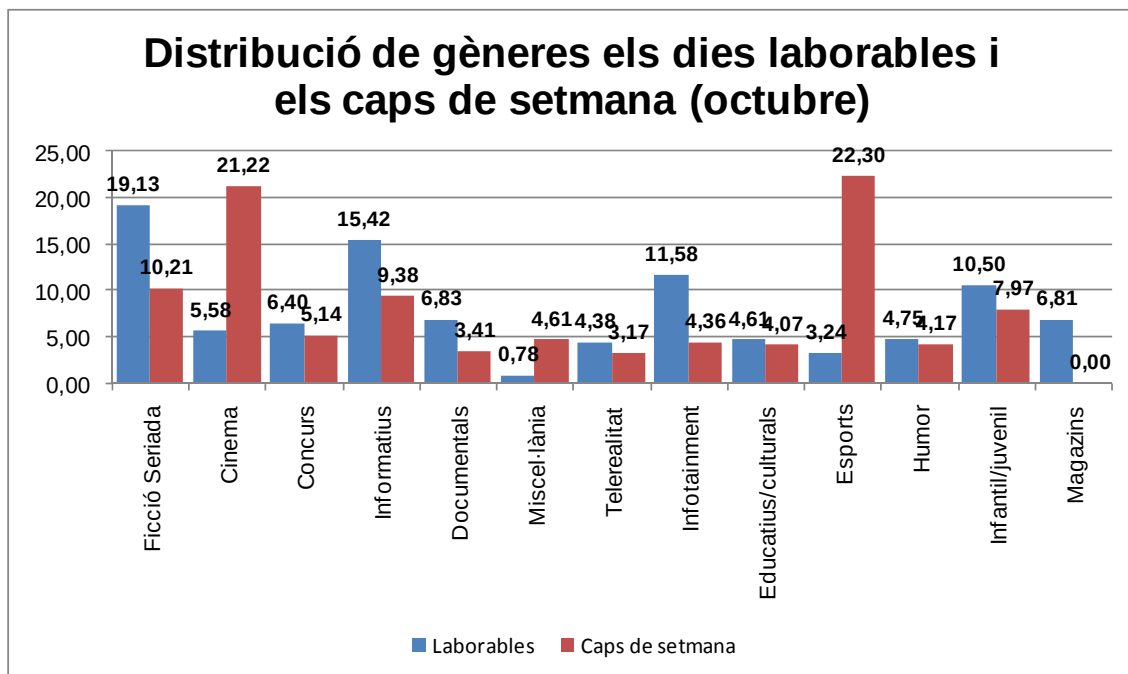
1.2. Diferències de la programació entre dies laborables i caps de setmana

Si s'analitza la distribució de gèneres al llarg de la setmana i es comparen les dades dels gèneres i el fet de què s'emetin en **dies laborables o en caps de setmana** es poden observar algunes dades significatives:

Per una banda, hi ha gèneres que mantenen la seva presència de forma relativament constant entre els dies laborables i els caps de setmana, com per exemple els concursos, la telerealtat, els programes educatius i culturals i l'humor;

Per una altra banda, hi ha altres gèneres que pateixen variacions significatives al llarg de la setmana, com per exemple sobta el cas dels informatius, gènere insígnia per les cadenes amb vocació generalista i de servei públic que és negligit sovint en les graelles de les noves cadenes o reduït a la mínima expressió els caps de setmana.

Així, entre setmana els informatius ocupen el 15,42% de la programació, mentre que els caps de setmana només un 9,38%.

Entre els gèneres que tenen una distribució força desigual els dies laborables i els caps de setmana, es poden identificar gèneres que són “típicament” de cap de setmana (el cinema, que passa de tenir un 5,6% entre setmana a un 21,22% el cap de setmana; els esports per raons òbvies que passen d'ocupar un 3,24% entre setmana a un 22,3% els caps de setmana i els programes de miscel·lània).

Els gèneres que serien en canvi “típicament” gèneres de dies laborables serien la ficció serialada (que passa d'ocupar un 19,13% entre setmana a un 10,21% els caps de setmana); els informatius com s'ha comentat, els documentals (que passen d'un 6,83% a un 3,41% els caps de setmana), els magazines (que passen d'un 6,81% a un 0% el cap de setmana).

Pel que fa l'**origen de la ficció serialada** cal fer notar el protagonisme que les cadenes donen a les series nord-americanes, tant els dies laborals com els caps de setmana. Així, els dies laborals, del 19% de la programació de sèries, el 13% és nord-americana i només el 4% és espanyola; els caps de setmana els percentatges es redueixen

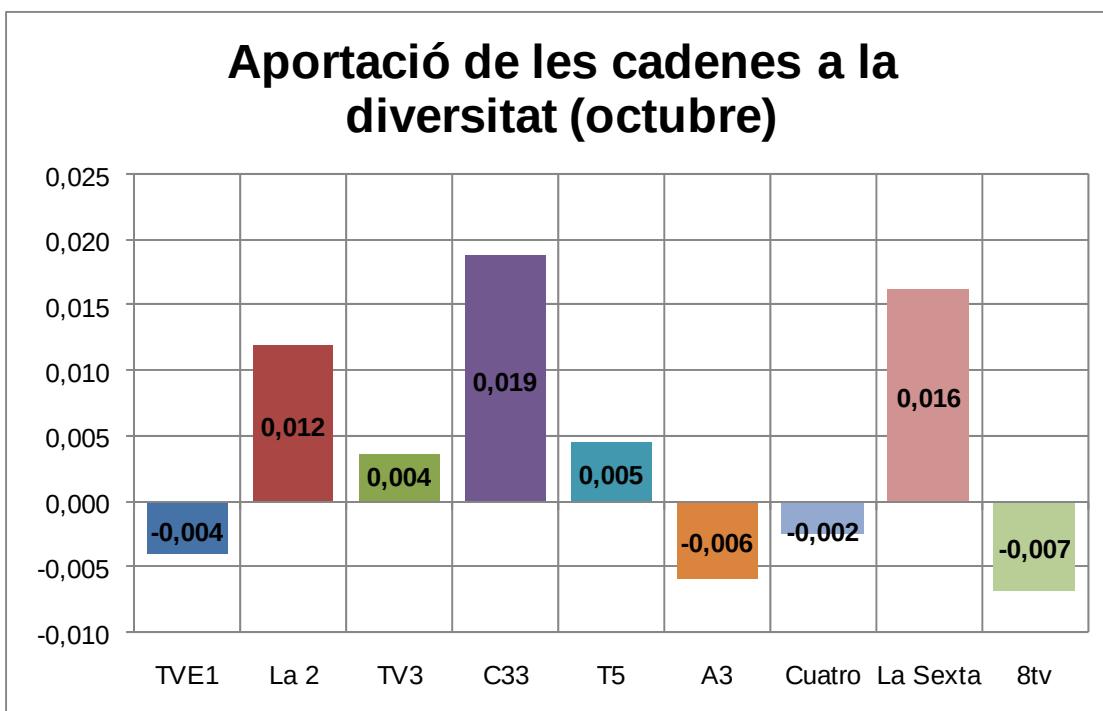
encara més: del 10% de programació de series, el 8% són sèries nord-americanes i només l'1,1% és d'origen europeu i 0,9% espanyol.

En el cas del **cinema**, les dades són força semblants. Així els dies laborables del 5,5% de pel·lícules programades, el 3,8 són nord-americanes respecte un 1% europees i 0,4% espanyoles; els caps de setmana del 21% de cinema programat, el 15,% és nord-americà i només el 2,6% europeu, un 1,8% d'altres parts del món i un 1,3% espanyol.

1.3. Contribució de les cadenes a la diversitat del sistema

Com s'ha comentat a l'apartat corresponent i a la descripció de la contribució de cada cadena a la diversitat global, l'impacte que té cada cadena en l'oferta de diversitat global és pràcticament inapreciable. En cap cas, la diversitat del sistema es veuria afectada per l'absència d'alguna de les cadenes analitzades.

Malgrat aquesta dada, hi ha cadenes que tenen una contribució positiva a la diversitat i altres que tenen una contribució negativa; dit en altres paraules, hi ha cadenes que sumen diversitat al sistema i altres que en resten, és a dir, que si deixessin d'emetre la diversitat total del sistema seria superior. Així i tal com es pot observar en el diagrama següent, la cadena que té una contribució superior a la diversitat del sistema és el K3-C33, seguit de LaSexta, La2 i, en menor mesura T5 i TV3. Les cadenes que resten diversitat al sistema –és a dir, les que tenen una contribució negativa- són, per ordre, 8tv, Antena 3, TVE1 i Cuatro.

1.4. La dissimilaritat de la programació de les cadenes¹⁶

A la tercera temporada analitzada, la dissimilaritat més gran entre cadenes és la que s'observa entre els segons canals públics i la resta de les cadenes; entre els dos canals públics, el K3-C33 és el que presenta una programació més diferenciada de la resta de cadenes. Així, les programacions més diferents són les del K3-C33 i T5 (1,792), seguit de la que s'observa entre el K3-C33 i Antena3 (1,731), K3-C33 i 8tv (1,753), K3-C33 i Cuatro (1,658) i el K3-C33 i TV3 (1,637) i el K3-C33 i LaSexta (1,612). La programació més semblant a la del K3-C33 és la de La2 (0,609).

Pel que fa La2, la programació més dissimilar és la de 8tv (1,564), seguit de T5 (1,505), Antena 3 (1,447), Cuatro (1,375), TV3 (1,352), La Sexta (1,320). La programació més similar a la de La2 és la del K3-C33.

Respecte les **cadenes privades**, les programacions més semblants són les observades entre Cuatro i Antena 3 (0,409), seguit de Antena 3 i T5 (0,513), Cuatro i T5 (0,716). Les programacions més diferenciades són les ofertes per T5 i 8tv, 8tv i La Sexta (1,207), i Antena 3 i La Sexta (1,108).

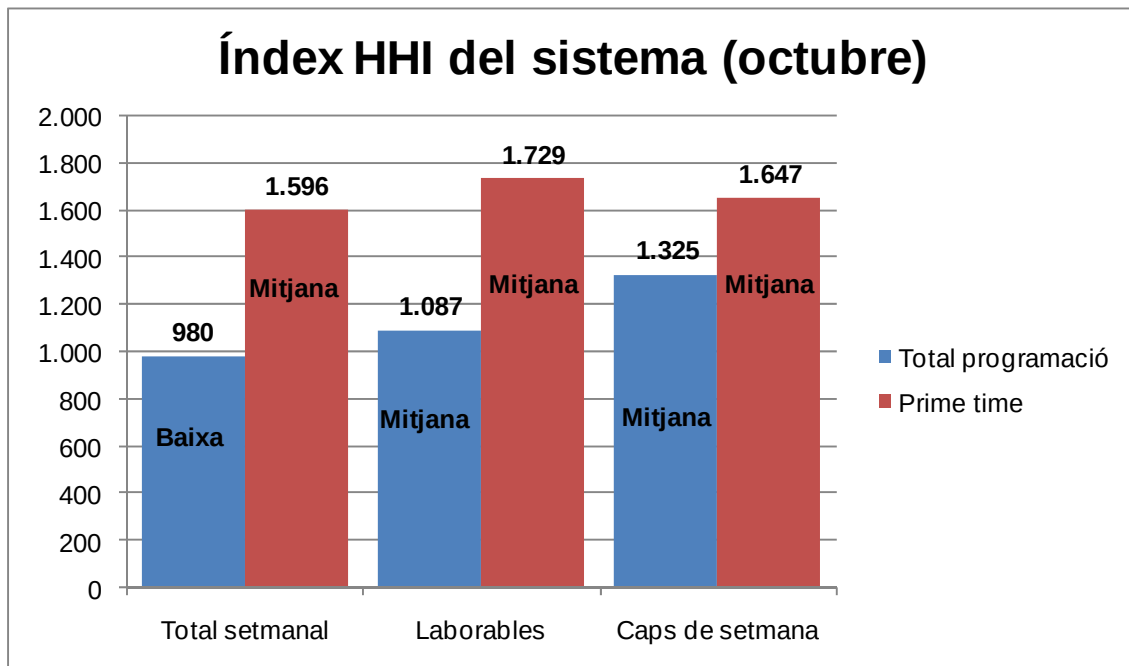
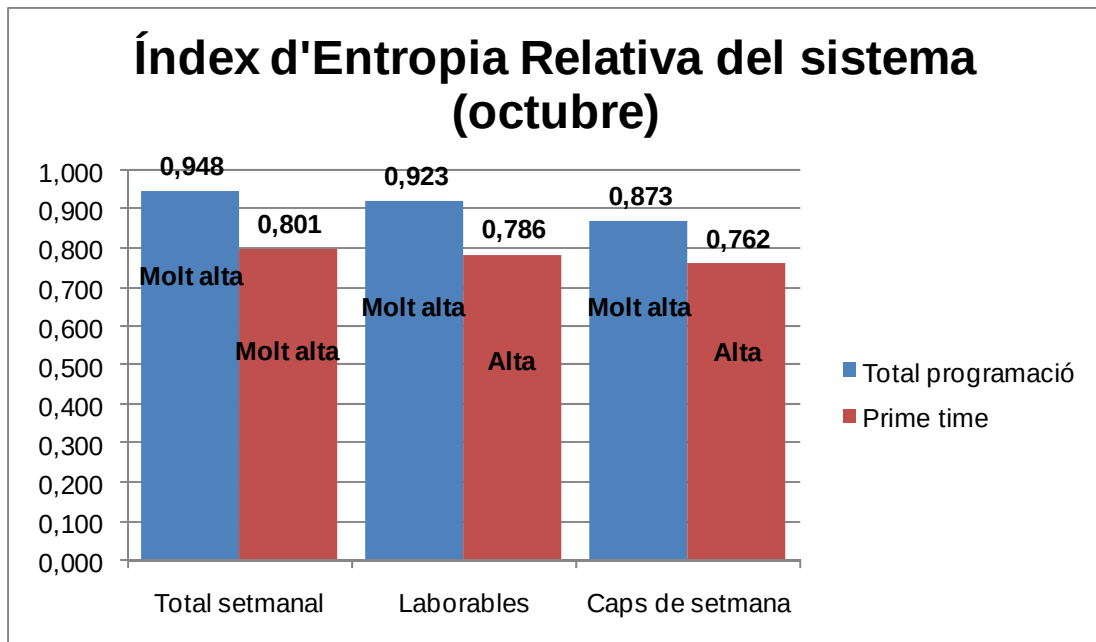
¹⁶ Per una descripció detallada del càlcul de la dissimilaritat, veure el peu de pàgina núm. 10 de la introducció o el núm. 12 de l'anàlisi de la dissimilaritat de la temporada de primavera.

Canal	La2	TV3	K3-C33	T5	Antena 3	Cuatro	LaSexta	8tv
TVE1	1,34 Molt alta	0,66 Mitjana	1,62 Molt alta	0,82 Alta	0,76 Mitjana	0,82 Alta	1,23 Molt alta	1,16 Alta
La2		1,35 Molt alta	0,61 Mitjana	1,51 Molt alta	1,45 Molt alta	1,37 Molt alta	1,32 Molt alta	1,56 Molt alta
TV3			1,64 Molt alta	1,09 Alta	1,12 Alta	1,12 Alta	1,30 Molt alta	1,06 Alta
K3-C33				1,79 Molt alta	1,73 Molt alta	1,66 Molt alta	1,61 Molt alta	1,75 Molt alta
T5					0,51 Mitjana	0,72 Mitjana	0,93 Alta	1,48 Molt alta
Antena 3						0,41 Baixa	1,11 Alta	0,99 Alta
Cuatro							0,85 Alta	0,85 Alta
La Sexta								1,21 Molt alta

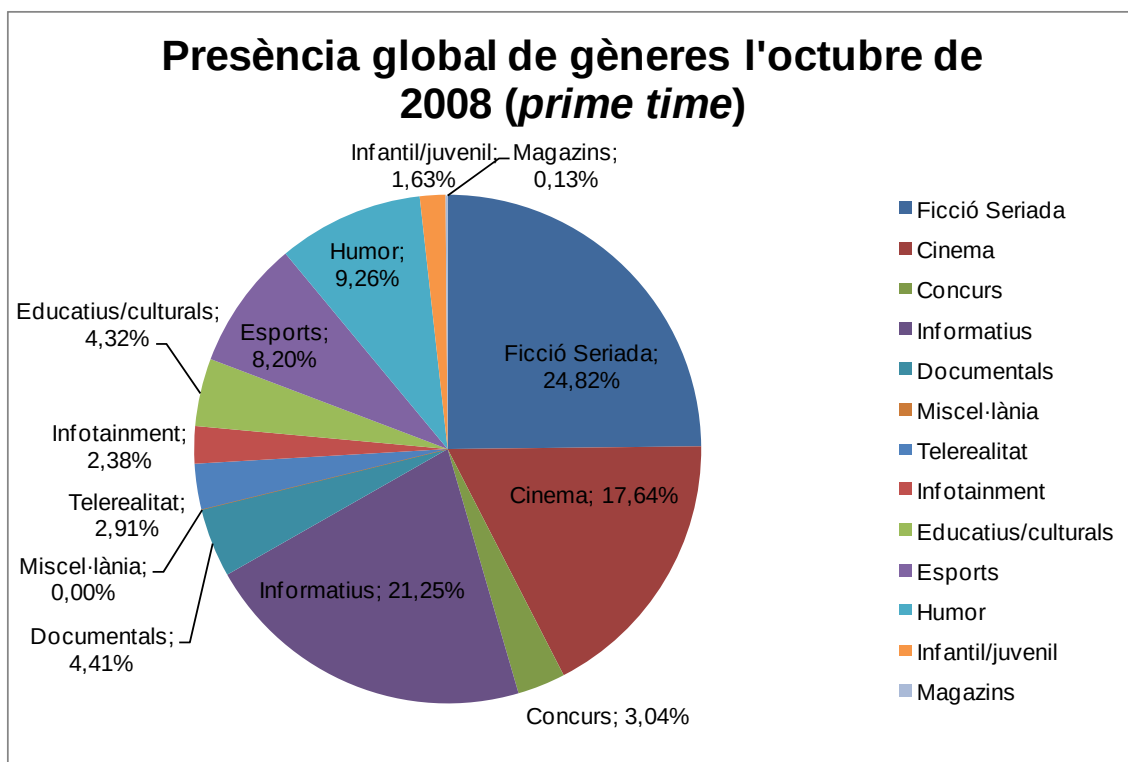
2. La diversitat de la programació en la temporada de primavera (abril-juny) en el *prime-time*

2.1. La diversitat de la programació en el *prime-time*

Al *prime-time* de la tercera temporada la diversitat és “molt alta”, tot i que inferior a la diversitat de la resta del dia. En canvi i a diferència del que passa la resta del dia, si es desagrega el càlcul de la diversitat entre els dies laborables i els caps de setmana, aquesta dada passa a ser només “alta” en ambdós casos, fet que permet palesar una certa complementarietat entre la programació dels dies laborables i els caps de setmana (és a dir, es programen gèneres diferents, fet que fa incrementar la diversitat global del sistema, però per dies de la setmana, les cadenes tendeixen en el seu conjunt a oferir una diversitat inferior).

Al *prime-time* el gènere més programat continua sent la ficció seriada (25% del temps total de programació), seguit dels informatius (21,25%) i el cinema (17,6%). Cap dels gèneres restants ocupa més del 10% de la programació i la seva distribució és la següent:

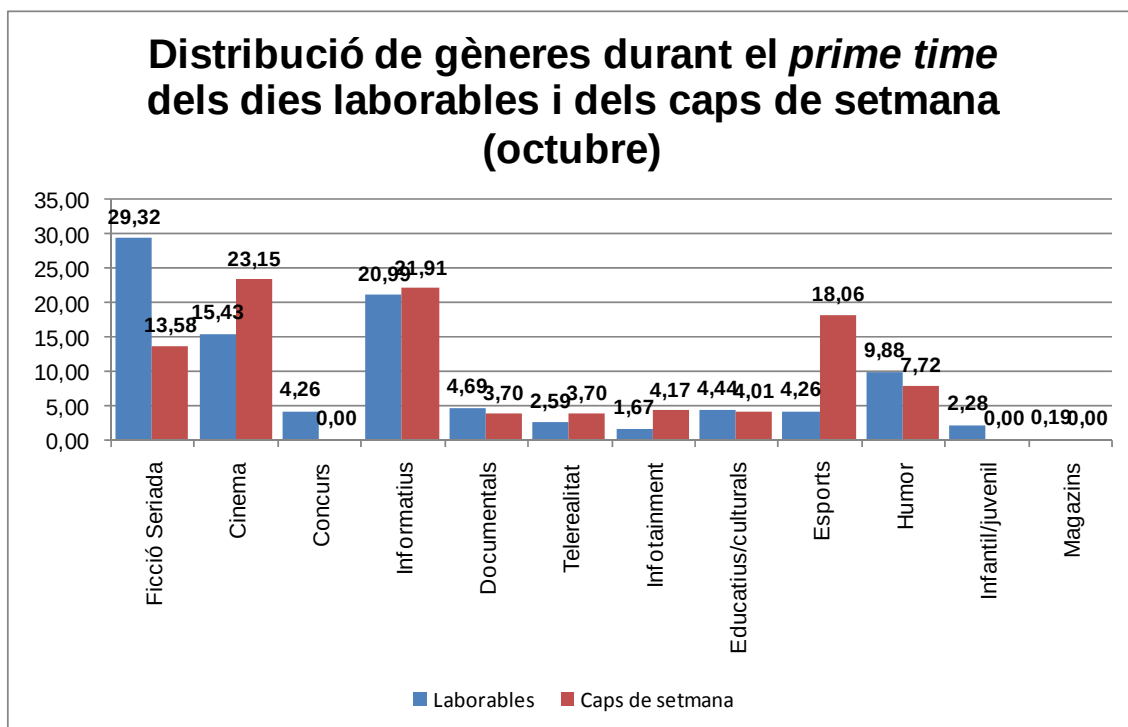
Cal senyalar que en la franja de *prime-time* no s'ofereixen programes "miscel·lània", i escassament concursos, documentals, telerealitat, infotainment, educatius/culturals, programes infantils i juvenils i magazins (al voltant del 4% o inferior).

2.2. Diferències de la programació entre dies laborable si caps de setmana en el *prime-time*

En canvi, la concentració al *prime-time* que és una concentració mitjana, no canvia si es desagrega la seva anàlisi entre dies laborables i els caps de setmana. Aquest fet remet probablement a la poca diversitat intrínseca de la franja, fins i tot entre dies tant diferents. Malgrat que la gran majoria de les cadenes canvien de manera significativa la seva programació entre laborables i caps de setmana, hi ha cadenes que no ho fan (o simplement, incrementen tendències) i altres que ho fan tot mantenint el *prime-time* pràcticament inamovible.

Així, en **els dies laborables** els tres gèneres més programats són la ficció seriada (29,3%), els informatius (21%) i el cinema (15,4%). A més diferència es troba la programació d'humor (9,8%); la resta de gèneres tenen una programació igual o inferior al 5% del temps.

En canvi **els caps de setmana** emergeixen amb un fort protagonisme els programes d'esports. Així, els tres gèneres més programats els caps de setmana són el cinema (23%), els informatius (21%) i els esports (18%), seguit de la ficció seriada (13%).

Si s'analitza l'**origen de la ficció**, tan la seriada com el cinema s'observen algunes dades significatives. En primer lloc i respecte el **cinema**, cal fer notar que l'11,5% del cinema programat en dies laborables és cinema nord-americà (del total de 15,4%); només el 2,3% és europeu i l'1,6% espanyol. Els caps de setmana, s'equiparen el cinema europeu i l'espanyol (3,8% un i 3% el segon), i es manté el protagonisme indiscutible del cinema nord-americà (un 16,3% respecte el 23% total).

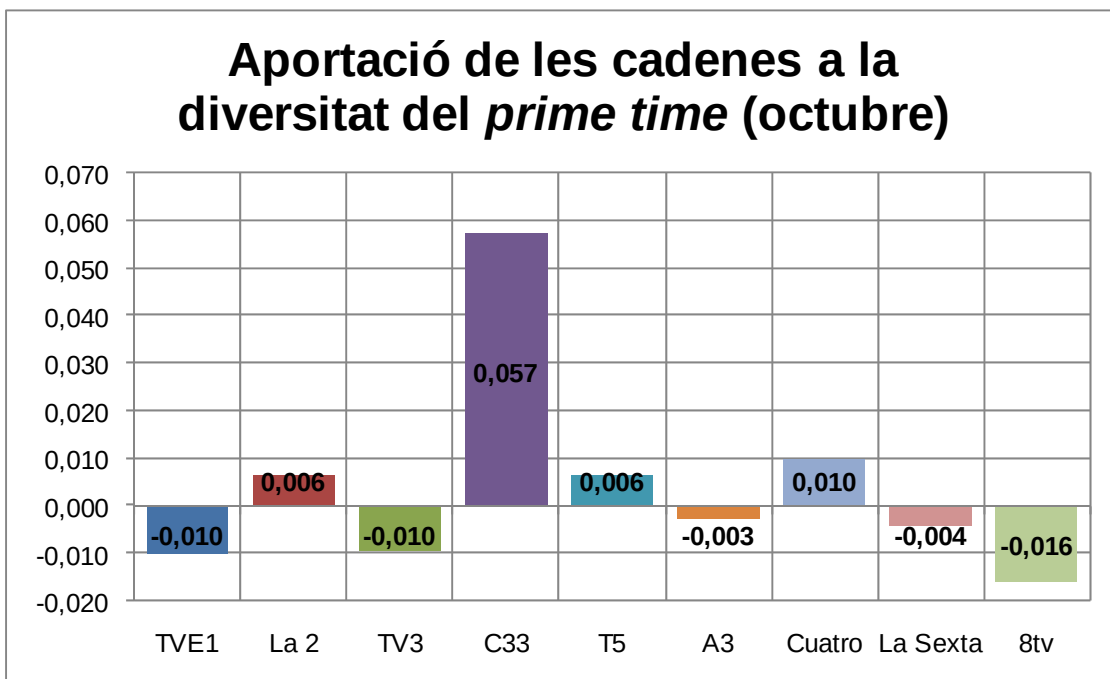
En el cas de la **ficció seriada**, la programació de ficció s'equilibra respecte el seu origen. Així, en els dies laborables, del 29,3% de ficció seriada programada, un 14,9% és d'origen espanyol i 14,41% és nord-americà. Els caps de setmana, del 13,6% de ficció seriada programada, la d'origen nord-americà és la que té menys presència. Així, els caps de setmana es programa un 5,5% de ficció europea, un 5,2 espanyola i només un 2,8% nord-americana.

2.3. Contribució de les cadenes a la diversitat del sistema en el prime-time

Pel que fa la contribució de les cadenes a la diversitat del *prime-time* i com ja s'ha comentat, la diversitat del sistema televisiu analitzat en aquestes temporades és alta i l'impacte que té cada cadena en la diversitat del sistema és lleuger. Així per exemple i per cadenes, la única cadena que faria davallar la diversitat del sistema de "molt alta" a "alta" és el K3-C33.

En el *prime-time*, la cadena que té una major contribució a la diversitat del sistema és el K3-C33, seguit a gran distància per Cuatro, La2 i T5. Les cadenes que resten diversitat al sistema són per ordre, 8tv, TVE1 i TV3 (empatades), LaSexta i Antena 3. Cal senyalar com un punt d'alerta el fet que les primeres cadenes dels ents públics tinguin una contribució negativa a la diversitat global del sistema.

La resta de cadenes es poden distingir per sumar o restar diversitat al sistema. Així, entre les cadenes que sumen diversitat al sistema són el K3-C33, La2 (0,795), T5 (0,795), Cuatro (0,791). Les cadenes que resten diversitat al sistema (és a dir, aquelles que si deixessin d'emetre, la diversitat global s'incrementaria) són per ordre: 8tv (-0,817), TV3 i TVE1 (-0,811 ambdues) i La Sexta (-0,805).

2.4. La dissimilaritat de la programació de les cadenes en el prime-time

Pel que fa la dissimilaritat en el *prime-time*, la dissimilaritat més alta es produeix entre el K3-C33 i la resta de les cadenes. El K3-C33 té la dissimilaritat més alta amb T5 (1,841), seguit de 8tv (1,786), Cuatro i LaSexta (ambdues 1,683), TVE1 (1,525), La Sexta (1,437), TV3 (1,325) i només amb La 2 té una dissimilaritat “alta (0,952).

Canal	La2	TV3	K3-C33	T5	Antena3	Cuatro	LaSexta	8tv
TVE1	0,81 Alta	0,47 Baixa	1,52 Molt alta	1,17 Alta	0,46 Baixa	0,67 Mitjana	0,71 Mitjana	1,11 Alta
La2		0,67 Mitjana	0,95 Alta	1,34 Molt alta	1,00 Alta	0,98 Alta	0,73 Mitjana	1,21 Molt alta
TV3			1,33 Molt alta	0,90 Alta	0,66 Mitjana	0,64 Mitjana	0,42 Baixa	1,15 Alta
K3-C33				1,84 Molt alta	1,68 Molt alta	1,68 Molt alta	1,44 Molt alta	1,79 Molt alta
T5					0,76 Mitjana	0,71 Mitjana	0,83 Alta	1,16 Alta
Antena 3						0,64 Mitjana	0,88 Alta	0,90 Alta
Cuatro							0,56 Mitjana	1,28 Molt alta
LaSexta								1,25 Molt alta

Llegenda	
Augmenta	
Disminueix	

Les dissimilaritats més baixes entre cadenes privades en el *prime-time* són les observades entre Cuatro i LaSexta (0,556), Antena 3 i Cuatro (0,643), Cuatro i T5 (0,714).

2.5. L'Índex d'Opció d'Elecció en el prime-time

En el *prime-time* s'ha mesurat també l'**Índex d'Opció d'Elecció**: aquest índex mesura la mitjana de gèneres disponibles en un moment determinat de la franja. En la temporada d'octubre a desembre l'índex setmanal coincideix exactament amb el de la temporada estiuenca (4,8). En aquesta temporada l'índex es manté estable si es calcula separant les eleccions possibles els dies laborables i els caps de setmana.

Així, l'índex d'opció d'elecció dels dies laborables és de 4,9 i els caps de setmana de 4,8. Donat que aquest índex és una mitjana de les opcions possibles existents al llarg del *prime-time* de tots i cadascun dels dies de la setmana es produeixen variacions en els diferents dies.

Així per exemple, en aquesta temporada l'IOE més alt es produeix els dimarts (5,25), els divendres (5,3) i el diumenge (5); els dies de la setmana amb una menor diversitat d'elecció són el dimecres (4,5), el dissabte i el dilluns (ambdós amb 4,6) i el dijous (4,75).

Aquestes dades són mitjanes de les opcions diferents existents en els 12 intervals entre els quals s'ha dividit el *prime-time* (cal recordar en aquest sentit, que la diversitat d'elecció en el *prime-time* es mesura cada quinze minuts). Això no vol dir que en franges molt concretes la diversitat d'elecció real de l'espectador sigui més elevada o més baixa. Per exemple, el cas de major diversitat d'elecció es produeix els divendres, de 22:00 a 22:15 quan hi ha una diversitat de 8 gèneres; o el quart d'hora abans (de 21:45 a 22:00) que n'hi ha 7. Només els dimarts de 22:00 a 22:15 i de 23:45 a 00:00 es tornen a oferir 7 gèneres diferents.

En canvi, les franges amb una menor diversitat són de 4 gèneres; en cap cas hi ha en aquesta temporada un IOE de 3.

2.4. La diversitat de la programació en la temporada d'hivern de 2009 (gener-març)

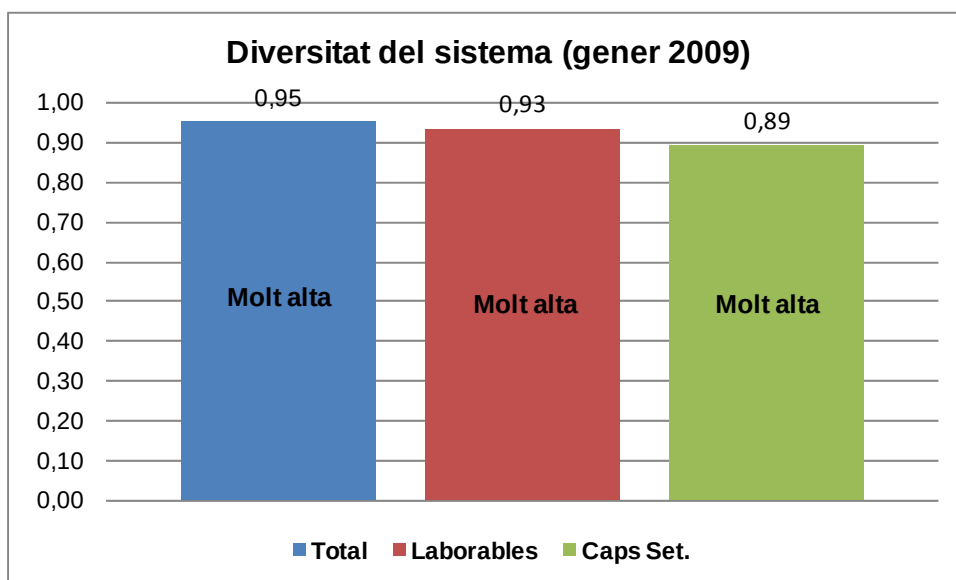
La diversitat de la programació en la temporada d'hivern de 2009 (gener-hivern)

1. La diversitat de la programació en la temporada d'hivern de 2009 (gener-hivern)
 - 1.1. Evolució de la diversitat de la programació
 - 1.2. Diferències de la programació entre dies laborables i caps de setmana
 - 1.3. Contribució de les cadenes a la diversitat del sistema
 - 1.4. La dissimilaritat de la programació de les cadenes
2. La diversitat de la programació en la temporada d'hivern de 2009 (gener-hivern) en el *prime-time*
 - 2.1. Evolució de la diversitat de la programació en el *prime-time*
 - 2.2. Diferències de la programació entre dies laborables i caps de setmana en el *prime-time*
 - 2.3. Contribució de les cadenes a la diversitat del sistema en el *prime-time*
 - 2.4. La dissimilaritat de la programació de les cadenes en el *prime-time*
 - 2.5. L'Índex d'Opció d'Elecció en el *prime-time*

1. La diversitat de la programació en la temporada d'hivern de 2009 (gener-hivern)

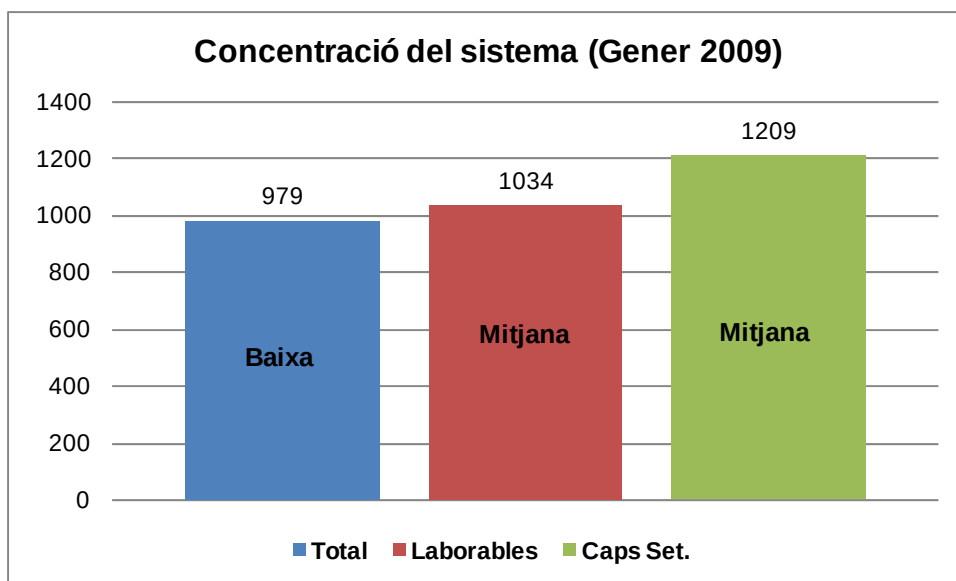
1.1. Evolució de la diversitat de la programació

El mes de gener la diversitat global del sistema és molt alta i la concentració és baixa¹⁷. Si es distingeix entre dies laborables i caps de setmana la diversitat del sistema continua sent molt alta, tant en dies laborables com en caps de setmana (tot i que disminueix molt lleugerament els caps de setmana).

En canvi, en el cas de la concentració, si es desagrega el càlcul entre els dies laborables i els caps de setmana la concentració augmenta lleugerament i passa a ser mitjana en tots dos casos, essent superior els caps de setmana

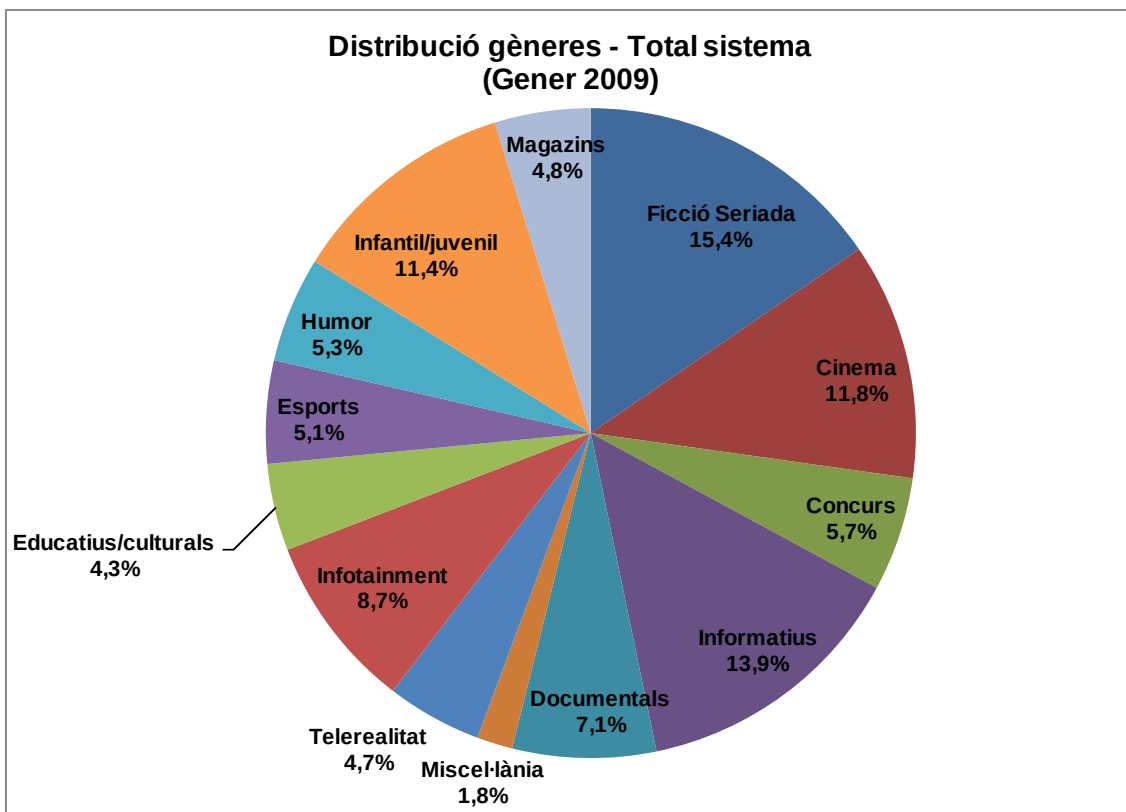
¹⁷ Per una descripció detallada dels índexs de mesura de la diversitat (Índex de l'entropia relativa) i de la concentració (índex HHI), veure el peu de pàgina núm. 9 de la introducció o el núm. 11 de l'anàlisi de la temporada de primavera.

Si s'observa el contingut de la programació, els tres gèneres amb més presència en el conjunt de la programació són en primer lloc la **ficció seriada** (15,4%), els **informatius** (13,8%) i el **cinema** (11,8%), seguit de ben a prop pels programes **infantils i juvenils** (11,36%). Aquests quatre gèneres concentren poc més del 52% de la programació.

La resta de gèneres per ordre invers de presència (de més a menys), són **l'infotainment** (8,7%), els **documentals** (7,1%), **l'humor** (5,2%), els **magazines** (4,77%), la **telerealtat** (4,74%), els **educatius/culturals** (4,3%), i la **miscel·lània** (1,8%).

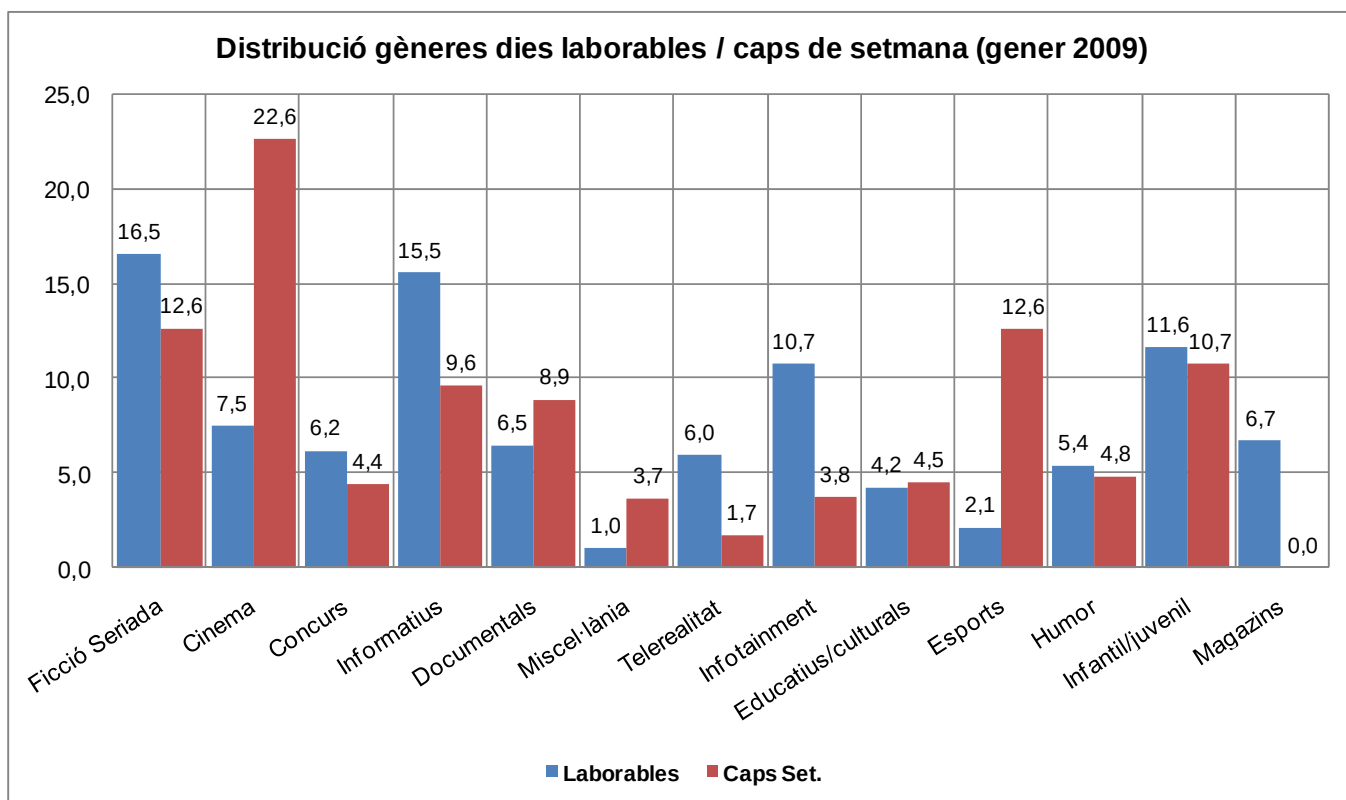
D'aquestes dades es pot extreure fàcilment que el mes de gener predominen en la programació els gèneres de demanda forta, tot i que no amb la concentració de temporades anteriors.

Pel que fa l'origen de la ficció seriada i del cinema, cal fer notar que més de la meitat de la ficció programada és d'origen nord-americà, tant de la ficció seriada com del cinema.

1.2. Diferències de la programació entre dies laborables i caps de setmana

Si es desglossa l'anàlisi entre dies laborables i caps de setmana es pot observar que si bé els dies laborables els gèneres amb major presència són els mateixos que per al càlcul global: la ficció seriada (16,5%), els informatius (15,5%) i els programes infantils i juvenils (11,6%), els caps de setmana hi ha variacions significatives. Així, els caps de setmana del mes de gener el gènere més programat és el cinema (22,6%), seguit de la ficció seriada (12,6%) i els esports (12,6%). A continuació els gèneres amb més presència són els programes infantils i juvenils (10,7%), els informatius (9,6%), els documentals (8,8%). La resta de gèneres té en els caps de setmana una presència inferior al 5% del temps d'emissió.

Pel que fa a les dades sobre l'origen de la ficció seriada, aquestes canvien si es desglossa la seva anàlisi entre dies laborables i caps de setmana; així, mentre que la ficció seriada d'origen nord-americà es manté al llarg de la setmana al voltant del 9% de la programació, la ficció seriada d'origen espanyol es triplica els dies laborals respecte l'emesa els caps de setmana.

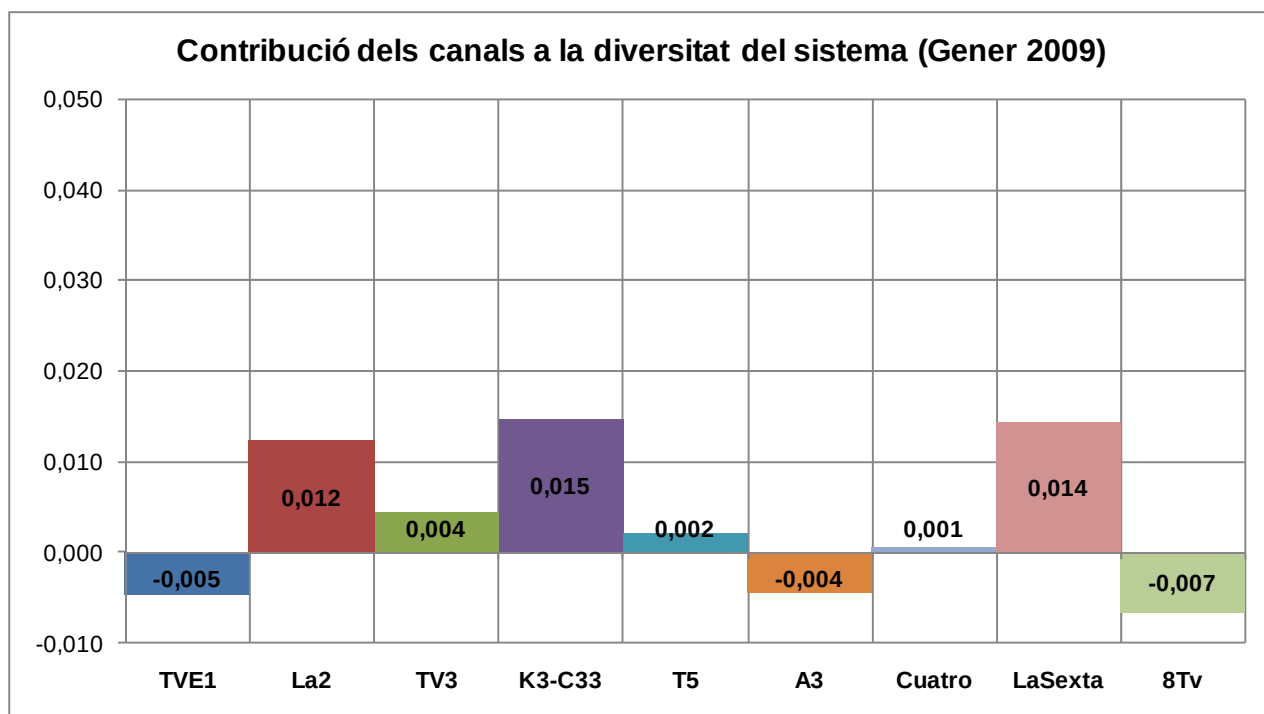
En el cas del cinema, la proporció s'altera notablement els caps de setmana. Així els caps de setmana el cinema d'origen nord-americà és el triple (13,6%) que l'emès els dies laborals (4,6%); el cinema d'origen europeu també triplica el seu temps d'emissió els caps de setmana (passa del 1,6% els laborals a 4,8% el cap de setmana), mentre que la ficció espanyola dobla el seu temps d'emissió en cap de setmana, tot i que la seva presència és minsa (1,1 en dies laborals i 2,8% el cap de setmana).

1.3. Contribució de les cadenes a la diversitat del sistema

La contribució que fa cada canal a la diversitat del sistema és pràcticament imperceptible; la diversitat global és molt alta i si en el conjunt del sistema deixés d'emetre qualsevol cadena, la diversitat global continuaria sent molt alta.

Dit això, els tres canals que més contribueixen a la diversitat del sistema són el K3-C33 i LaSexta (0,015), seguit de ben a prop per La2 (0,013), degut a que emeten programes que no emeten la resta de cadenes, com els infantils/juvenils (40%), els documentals (24%), i esports (21%) en el cas del K3-C33. En el cas de LaSexta els seus gèneres característics són la ficció seriada com altres cadenes (26%) però en segon lloc els programes d'humor tenen una presència rellevant (24%). Els segueixen TV3, T5 i Cuatro.

Els tres canals que resten diversitat al sistema són 8tv (-0,006) seguit de TVE1 i Antena 3 (-0,004).

1.4. La dissimilaritat de la programació de les cadenes¹⁸

La dissimilaritat més alta és la que es dona entre el K3-C33 i la resta de cadenes. Així, el K3-C33 té una dissimilaritat més alta amb T5, seguit de Antena 3 i 8tv; a continuació vindrien els primers canals de les cadenes públiques TVE1, TV3, Cuatro i LaSexta.

¹⁸ Per una descripció detallada del càlcul de la dissimilaritat, veure el peu de pàgina núm. 10 de la introducció o el núm. 12 de l'anàlisi de la dissimilaritat de la temporada de primavera.

L'índex més baix de dissimilaritat es troba entre els dos segons canals de la televisió pública, és a dir entre el K3-C33 i La2 (0,489).

Respecte la segona cadena de la televisió pública espanyola, ofereix elevats graus de dissimilaritat respecte la resta de les cadenes, tot i que la seva diferència no és tan gran com en el cas de la segona cadena pública catalana.

Pel que fa els **primers canals públics**, en el cas de TV3 la dissimilaritat més alta és en primer lloc respecte els segons canals (el K3-C33 primer i La2), seguit a força distància de LaSexta, Cuatro, A3, 8tv i T5. La dissimilaritat més baixa de TV3 és respecte la primera cadena pública d'àmbit estatal, TVE1 (0,657). En altres paraules, la cadena que té una programació més semblant a TV3 és TVE1, fet que corrobora la tendència enunciada en les altres temporades analitzades sobre la similitud de la programació dels primers canals respecte les televisions privades generalistes i la seva diferència respecte els segons canals.

Pel que fa TVE1, la dissimilaritat més alta de la seva programació és respecte el K3-C33 i La Sexta que, curiosament presenta una dissimilaritat superior que amb La2. A continuació i a força distància, vindrien les dissimilaritats de TVE1 amb 8tv, Cuatro, T5, TV3 i Antena 3.

Respecte les cadenes privades, la dissimilaritat més baixa és la que es troba entre Antena 3 i T5 per una banda –és a dir, aquestes dues cadenes ofereixen una programació més semblant (0,342)- , seguit de Antena 3 i Cuatro (0,486) i entre Cuatro i T5 (0,574). La dissimilaritat més alta entre cadenes privades es troba entre les programacions de 8tv i T5, seguit de la identificada entre 8tv i La Sexta.

La diversitat de la programació en la temporada d'hivern de 2009 (gener-hivern)

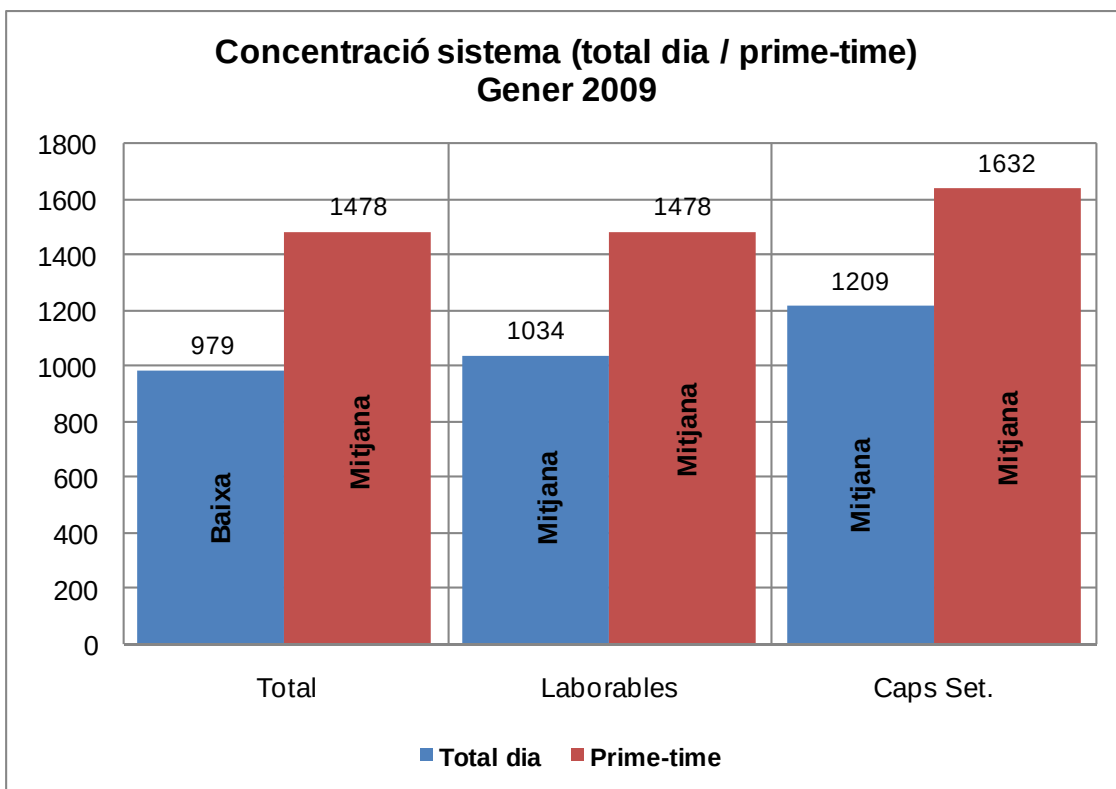
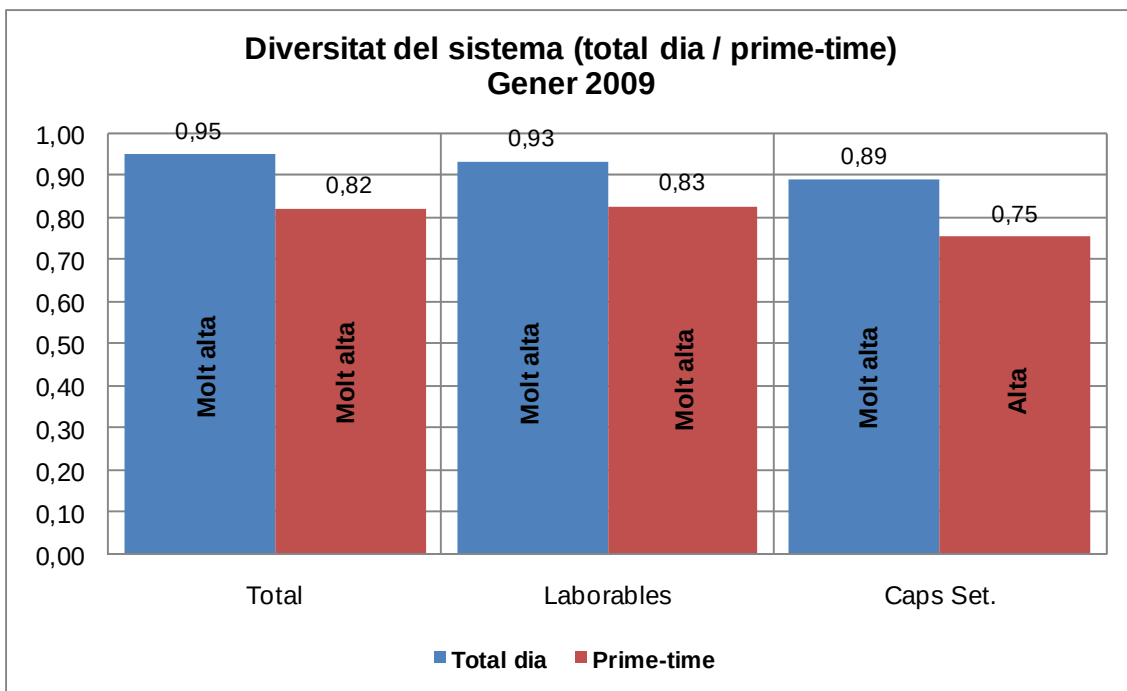
Cadena	La2	TV3	K3-C33	T5	Antena3	Cuatro	LaSexta	8tv
TVE	1,35 Molt alta	0,66 Mitjana	1,68 Molt alta	0,74 Mitjana	0,65 Mitjana	0,91 Alta	1,46 Molt alta	1,01 Alta
La2		1,31 Molt alta	0,49 Baixa	1,52 Molt alta	1,44 Molt alta	1,35 Molt alta	1,34 Molt alta	1,53 Molt alta
TV3			1,67 Molt alta	1,12 Alta	1,15 Alta	1,24 Molt alta	1,28 Molt alta	1,13 Alta
K3-C33				1,87 Molt alta	1,79 Molt alta	1,68 Molt alta	1,56 Molt alta	1,77 Molt alta
T5					0,34 Baixa	0,57 Mitjana	1,02 Alta	1,33 Molt alta
Antena 3						0,49 Baixa	1,14 Alta	0,98 Alta
Cuatro							0,93 Alta	0,94 Alta
La Sexta								1,27 Molt alta

2. La diversitat de la programació en la temporada d'hivern de 2009 (gener-hivern) en el *prime-time*

2.1. Evolució de la diversitat de la programació en el *prime-time*

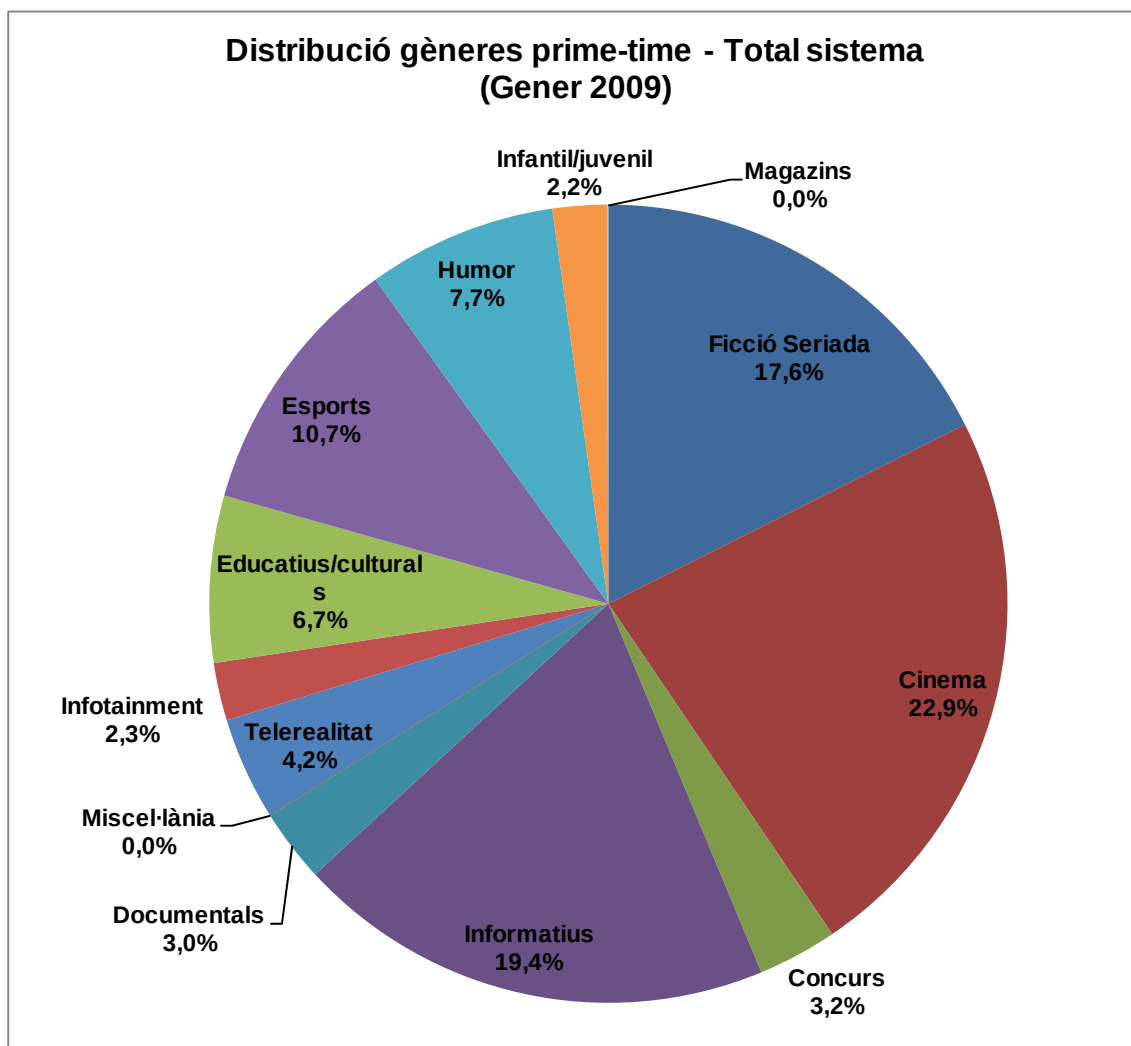
En el *prime-time* del mes de gener es manté la tendència cap a una disminució de la diversitat respecte la resta del dia, tot i que en el seu conjunt la diversitat de la programació continua sent molt alta. Si es desagreguen les dades entre dies laborals i caps de setmana, els dies laborals la diversitat continua sent molt alta però durant el cap de setmana baixa fins a ser només alta.

Respecte la concentració, que era baixa en el global de la programació passa a ser mitjana en el *prime-time*, tant en les dades globals com si es desagrega el càlcul entre dies laborals i caps de setmana.

En el *prime-time* de la darrera temporada analitzada els tres principals gèneres emesos són el cinema (22,9%), seguit dels informatius (19,4%) i la ficció seriada

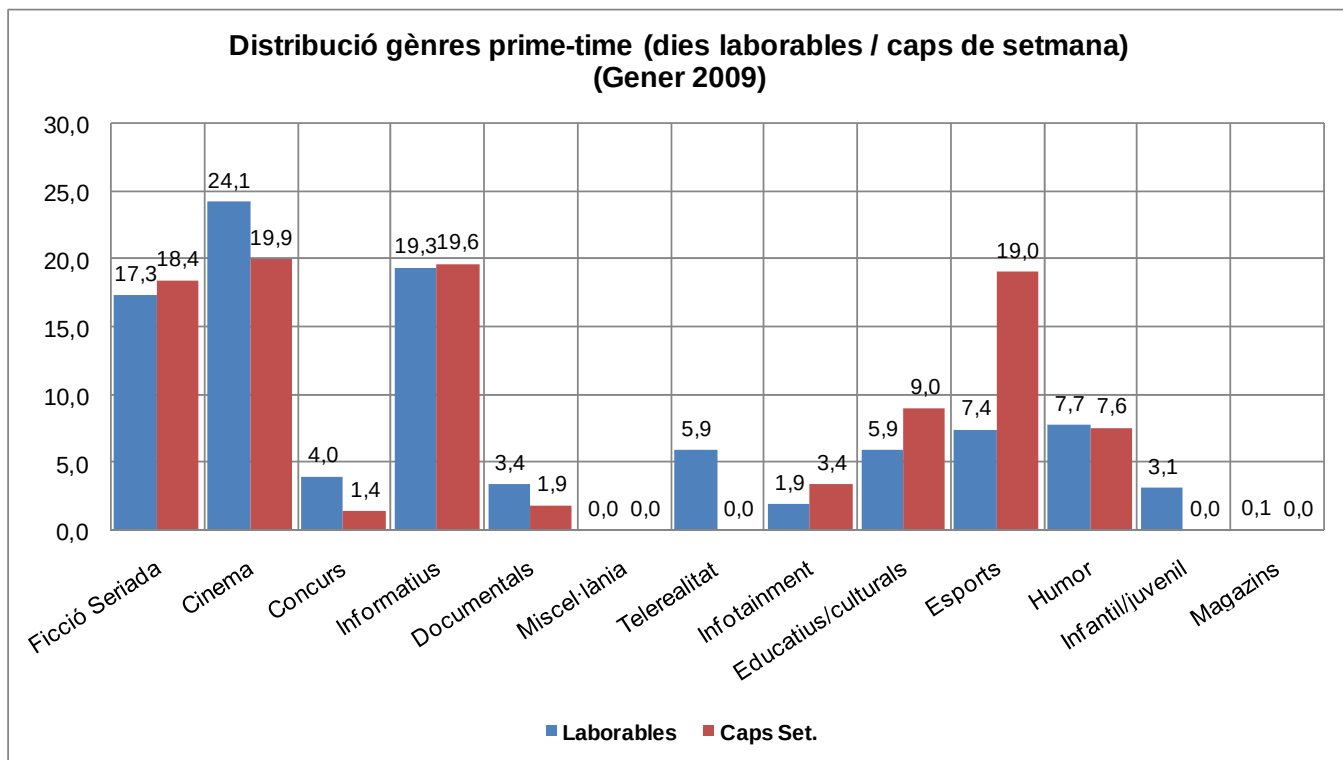
(17,6%). La resta de gèneres tenen una presència percentualment molt inferior i a excepció de l'humor que té una presència lleugerament superior al 10%, la resta dels gèneres es situen per sota el 7%. Els tres primers gèneres ocupen el 60% del temps de *prime-time*. Tot plegat mostra un panorama de forta concentració i de predominància absoluta dels gèneres de demanda forta (a excepció dels informatius).

2.2. Diferències de la programació entre dies laborables i caps de setmana en el *prime-time*

Si s'analitzen les dades de la programació del *prime-time* un cop es desagrega el càlcul entre dies laborals i caps de setmana, es pot observar que els tres primers gèneres continuen sent els mateixos: cinema, informatius i ficció tant en dies laborals com en caps de setmana. Les variacions percentuals són mínimes, tot i que els caps

de setmana s'equipara pràcticament l'emissió de programes informatius i de ficció seriada al cinema mentre que durant els dies laborals les diferències s'incrementen .

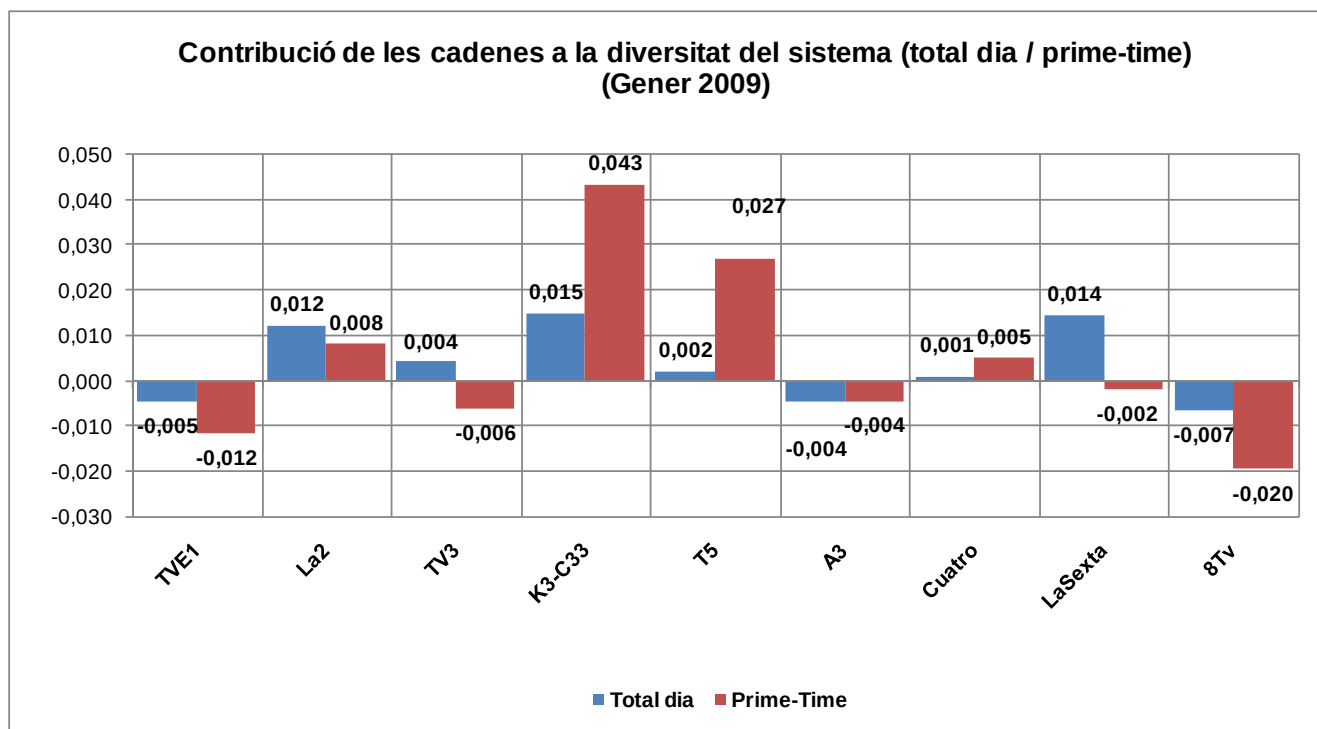
Així, els dies laborables el cinema és el gènere més emès (24%), seguit dels informatius (19,3%) i de la ficció seriada (17,3%). La resta de gèneres tenen una presència inferior al 7,7% (humor). Els caps de setmana el cinema continua sent el gènere més programat (19,9%), però en una proporció pràcticament igual als informatius (19,6%) i a la ficció seriada (18,3%) i als esports (18,9). Els esports emergeixen amb força en la programació del *prime-time* del cap de setmana mentre que els dies laborables es mantenen a l'entorn del 7% de la programació.

Pel que fa l'origen de la programació de cinema en el *prime-time* es poden observar variacions significatives entre dies laborables i caps de setmana. Així, mentre que els dies laborals el protagonisme del cinema nord-americà és pràcticament absolut (18,5% respecte el 24% total), seguit del cinema europeu (3,7%) i l'espanyol (1,8%), en el cas dels caps de setmana les polítiques de programació de cinema s'alteren pel que fa l'origen. Així, pràcticament s'equipara la programació de cinema nord-americà i espanyol (7,4% i 6,6% respectivament), seguit del cinema europeu (3,7%) i la resta és un 2,1% (inexistent la filmografia d'altres part del món entre setmana).

2.3. Contribució de les cadenes a la diversitat del sistema en el prime-time

Pel que fa la contribució de cada canal a la diversitat del *prime-time* la diferència entre cadenes és pràcticament imperceptible llevat del cas del K3-C33 que, si deixés d'emetre la diversitat global de la programació passaria de ser molt alta a alta. Després del K3-C33, les cadenes que més contribueixen –positivament- a la diversitat del sistema en el *prime-time* són T5, La2 i Cuatro.

En canvi, les cadenes que tenen una contribució negativa a la diversitat del sistema en el *prime-time* són 8tv, TVE, TV3, Antena 3 i La Sexta. Una vegada més, cal fer notar la contribució negativa a la diversitat del sistema de les primeres cadenes públiques; és a dir, si no emetessin la diversitat global del sistema seria superior.

2.4. La dissimilaritat de la programació de les cadenes en el prime-time

Pel que fa la dissimilaritat en el *prime-time* la cadena que té una dissimilaritat major amb la resta de cadenes és el K3-C33. la dissimilaritat més alta del K3-C33 és amb 8tv –és a dir, són les dues cadenes que ofereixen una programació més diferent (1,921),

seguit de T5 (1,841), TVE1, Cuatro i Antena 3 (1,810), LaSexta (1,310), TV3 (1,206) i finalment, la cadena que té una programació més semblant al K3-C33 és La2 (0,944).

Pel que fa les primeres cadenes públiques, TV3 té una dissimilaritat més alta amb 8tv (1,429), seguit del K3-C33 (1,206), T5 (1,198). La resta de cadenes tenen una dissimilaritat respecte TV3 força inferior: amb Antena 3 (0,825), Cuatro (0,794), TVE1 (0,754) i LaSexta (0,714).

En el cas de TVE1, la dissimilaritat més alta és amb diferència amb el K3-C33 (1,810), seguit a molta distància per La2 (1,222), T5 (1,071), 8TV (1,056), LaSexta (1,000). Les dues cadenes amb les que TVE1 té una dissimilaritat més baixa –és a dir, que la seva programació és més semblant- són Antena 3 (0,421) i Cuatro (0,643).

Pel que fa les cadenes privades, la dissimilaritat més gran entre cadenes en el *prime-time* és la que es troba entre les programacions de 8tv i T5 (1,452), seguit de 8tv i Cuatro (1,222), i T5 i LaSexta (1,214), 8tv i LaSexta (1,135) i LaSexta i Antena 3 (1,071). En canvi, la dissimilaritat més baixa es troba entre les programacions de T5 i Cuatro (0,492), seguit de Cuatro i Antena 3 (0,730) i Cuatro i LaSexta (0,873).

Cadena	La2	TV3	K3-C33	T5	Antena3	Cuatro	LaSexta	8tv
TVE	1,22 Molt alta	0,75 Mitjana	1,81 Molt alta	1,07 Alta	0,42 Baixa	0,64 Mitjana	1,00 Alta	1,06 Alta
La2		1,08 Alta	0,94 Alta	1,77 Molt alta	1,27 Molt alta	1,44 Molt alta	1,16 Alta	1,13 Alta
TV3			1,21 Molt alta	1,20 Molt alta	0,83 Alta	0,79 Mitjana	0,71 Mitjana	1,43 Molt alta
K3-C33				1,84 Molt alta	1,81 Molt alta	1,81 Molt alta	1,31 Molt alta	1,92 Molt alta
T5					0,93 Alta	0,49 Baixa	1,21 Molt alta	1,45 Molt alta
Antena 3						0,73 Mitjana	1,07 Alta	0,93 Alta
Cuatro							0,87 Alta	1,22 Molt alta
La Sexta								1,13 Alta

Llegenda	
Augmenta	
Disminueix	

2.5. L'Índex d'Opció d'Elecció en el prime-time

Pel que fa l'**Index d'Opció d'Elecció** (IOE) que avalua la diversitat real que té l'espectador en l'horari de *prime-time*, la mitjana setmanal és de 4,8 gèneres diferents. El càlcul d'aquest índex desagregat permet veure les diferències en l'opció d'elecció dels telespectadors entre dies laborables i els caps de setmana. Així l'opció real els dies laborables és de 5,0 i la dels caps de setmana és de 4,3.

Si s'analitzen les dades dia per dia, es pot observar que els espectadors tenen més possibilitats d'escollir entre gèneres diferents els dilluns i els divendres (5,58), mentre que els dies en els que aquesta opció d'elecció és inferior són els dimarts (3,92) i els diumenges (4,17).

Aquestes dades corroboren un cop més la llei de Hotelling, com més competitiva és la franja menys diversitat s'ofereix a l'espectador –les cadenes innoven poc en polítiques de programació i tendeixen a oferir la mateixa programació-. només caldria destacar respecte aquesta tendència el cas dels dilluns, que és l'únic dia en el que s'arriben a oferir més gèneres diferents (fins a 7 gèneres) i que la diversitat s'incrementa a mesura que s'avança en l'horari (com més tard, més diversitat).

3. La diversitat per cadenes

3.1. Evolució de la diversitat de la programació de TVE1

Evolució de la diversitat de la programació de TVE1

1. Evolució de la diversitat de la programació de TVE1

- 1.1. Contribució de la programació de TVE1 a la diversitat del sistema
- 1.2. Dissimilaritat de la programació de TVE1 respecte la resta de cadenes
- 1.3. Evolució de la diversitat de la programació de TVE1 i de la seva concentració de gèneres
- 1.4. Diferències de la programació de TVE1 entre dies laborables i caps de setmana

2. Evolució de la diversitat de la programació de TVE1 en el *prime-time*

- 2.1. Contribució de TVE1 a la diversitat del sistema en el *prime-time*
- 2.2. Dissimilaritat de la programació de TVE1 respecte la resta de cadenes en el *prime-time*
- 2.3. Evolució de la diversitat de la programació de TVE1 i de la concentració de gèneres en el *prime-time*
- 2.4. Diferències de la programació de TVE1 entre dies laborables i caps de setmana en el *prime-time*

3. Conclusions

1. Evolució de la diversitat de la programació de TVE1

1.1. Contribució de la programació de TVE1 a la diversitat del sistema¹⁹

La contribució de TVE1 a la diversitat del sistema és negativa, és a dir, que la seva graella és tan semblant genèricament a les de la resta de canals que la seva existència converteix el sistema en menys divers (concretament, 0,003 punts menys divers la temporada d'abril i 0,004 les temporades d'octubre i gener). Tot i això, **a l'estiu TVE1 fa una contribució positiva** a la diversitat (concretament de 0,004 punts), probablement a causa de la major variació genèrica de la graella d'aquesta cadena.

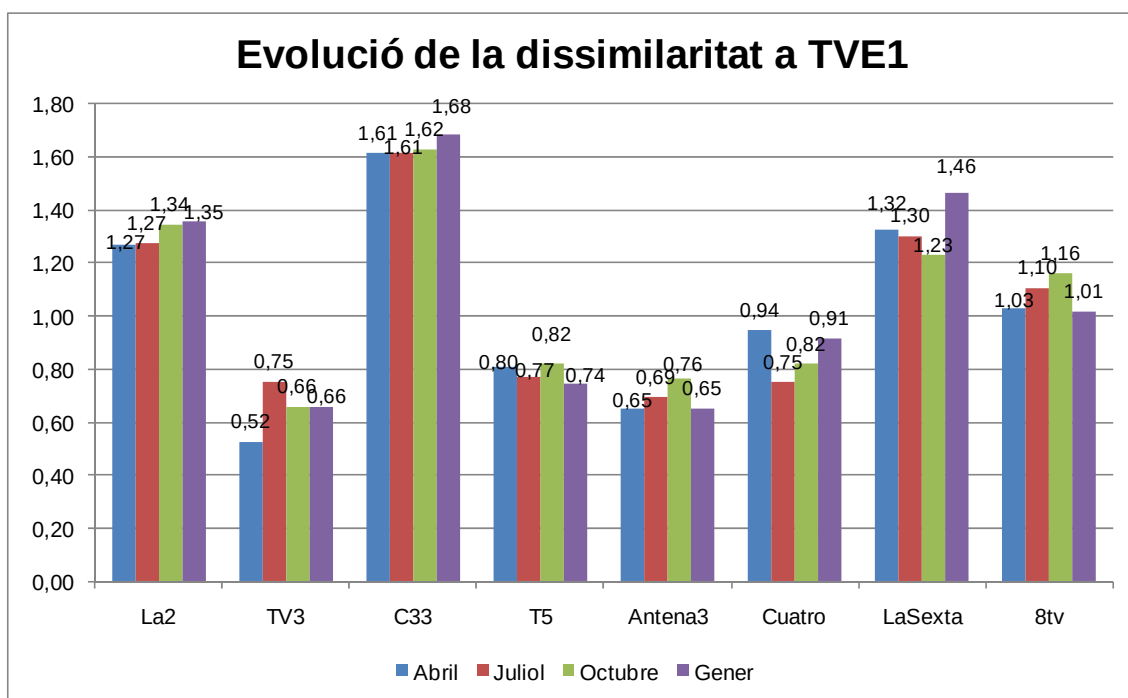
1.2. Dissimilaritat de la programació de TVE1 respecte la resta de cadenes²⁰

Els canals amb una estructura genèrica més similar a la de TVE1 durant la temporada d'abril són **TV3 i Antena 3**, amb els qui la cadena té una **dissimilaritat mitjana**. En canvi, **la dissimilaritat de TVE1 amb La2, LaSexta i especialment el K3-C33 és molt alta** (en el cas dels segons canals, això resulta lògic si es té en compte que aquests ofereixen una programació destinada a complementar allò que es programa als canals generalistes; en el cas de LaSexta, es tracta d'un canal en què els informatius, l'infotainment i el cinema, a diferència del que succeeix a TVE1, hi tenen molt poc pes, mentre que la presència de ficció seriada, esports i programes d'humor hi és molt superior). En una situació intermèdia hi ha Telecinco, Cuatro i 8tv, que tenen una dissimilaritat alta amb TVE1.

¹⁹ La contribució de cadascuna de les cadenes a la diversitat total del sistema s'obté de calcular la diversitat global del sistema amb totes les cadenes i després calculant la diversitat total sense una cadena determinada; la diferència entre els dos càlculs dona la mesura de la contribució de la cadena que s'ha tret. L'índex oscil·la entre -1 i 1,00.

²⁰ Tal com s'ha descrit als capítols anteriors, el càlcul de la dissimilaritat consisteix en realitzar el sumatori dels valors absoluts de les diferències dels percentatges de temps dedicats a cada gènere per cada canal comparat. El valor final oscil·la entre 0 i 2. Per a la seva interpretació s'utilitza també una taula d'interval·ls consensuada també per recerques anteriors (Dominick i Pearce, 1976; Hellman i Sauri, 1994, citades per Hellman (2001:193). Aquests interval·ls són: 0,00-0,19 dissimilaritat molt baixa; 0,20-0,49 dissimilaritat baixa; 0,50-0,79 dissimilaritat mitjana; 0,80-1,19 dissimilaritat alta i 1,20-2,00 dissimilaritat molt alta.

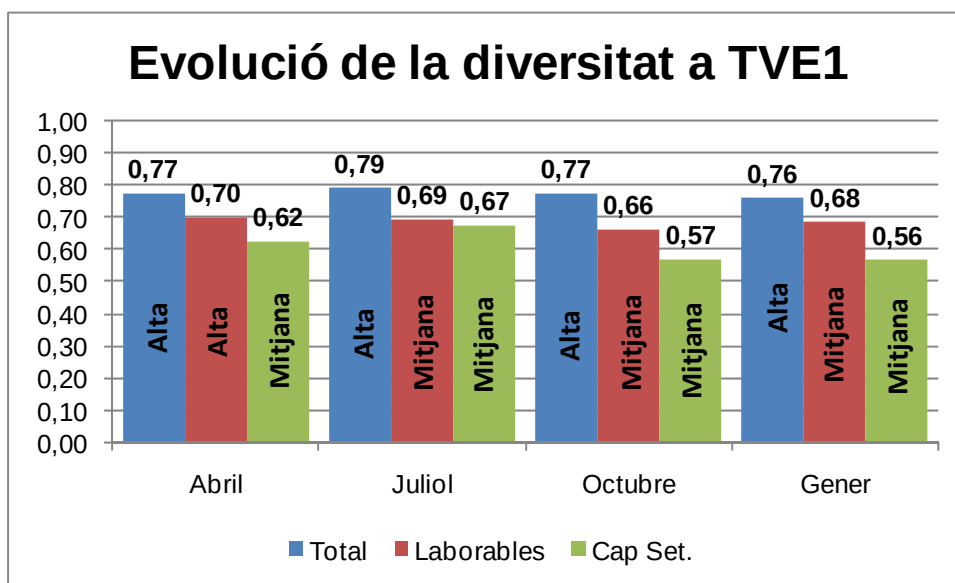
Durant la temporada d'estiu, no hi ha canvis en les dissimilaritats amb La2, LaSexta i el K3-C33, que continuen sent molt altes. En canvi, sí que varia dissimilaritat amb Telecinco i Cuatro, que passa de ser alta a ser mitjana, degut probablement a la disminució de la presència dels informatius i els magazins a TVE1 i a l'augment de la programació de concursos, que l'acosten a aquests dos canals. La dissimilaritat amb 8tv es manté alta. Les dissimilaritats de la tardor i l'hivern, en canvi, es mantenen si fa no fa iguals que les de la primavera (excepte en el cas de Telecinco, ja que el mes de gener la dissimilaritat amb aquesta cadena torna a ser mitjana, com a l'estiu).

1.3. Evolució de la diversitat de la programació de TVE1 i de la seva concentració de gèneres²¹

²¹ Cal recordar, tal com s'ha descrit a la introducció, que la diversitat del sistema es mesura a través de l'índex d'entropia relativa i la seva concentració a través de l'índex HHI (Herfindahl-Hirschmann Index). L'entropia relativa mesura quan repartit està el temps que el sistema global dedica a cada gènere; una entropia baixa vol dir que el temps està poc repartit i per tant, que la diversitat és baixa; en canvi, l'entropia màxima es dona quan el temps d'emissió es troba distribuït equitativament entre tots els gèneres. L'entropia relativa és un índex que oscil·la entre 0 i 1. La idoneïtat de l'índex resulta del fet que considera el caràcter bidimensional de la diversitat (el nombre de categories de gènere que s'estableixen i el temps que es dedica a cadascuna de les categories) i a més a més que té unes taules estandarditzades d'interpretació, tal i com es descriu també en el peu de pàgina núm. 9. Aquesta taula, proposada per Hellman (2001:191-2), identifica els següents intervals: 0,01-0,34 diversitat molt

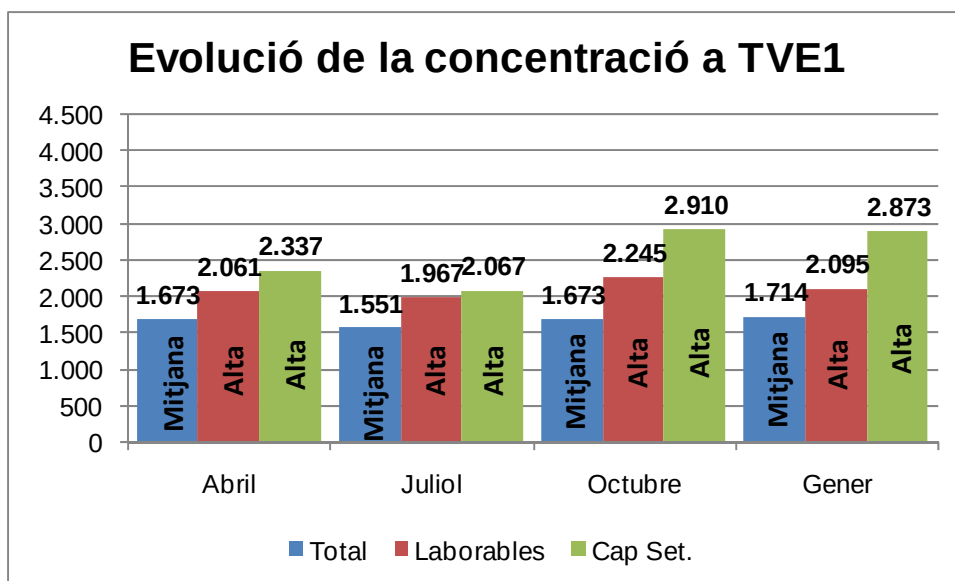
TVE1 té una diversitat global alta i una concentració de gèneres mitjana. Ara bé, si es contempla per separat l'estructura genèrica de TVE1 els dies laborables i el cap de setmana, s'observa que en ambdós casos augmenta la concentració, que passa de ser mitjana a ser alta. La diversitat es manté alta els dies laborables de l'abril però, en canvi, disminueix els dies laborables de les altres temporades i sempre el cap de setmana, quan passa a ser mitjana. Aquestes variacions en la diversitat i la concentració genèrica de TVE1 quan es distingeix entre dies laborables i cap de setmana indiquen que **hi ha una certa complementarietat entre aquests dos períodes de la setmana**, cadascun dels quals concentra gèneres diferents.

baixa; 0,35-0,54 diversitat baixa; 0,55-0,69 diversitat mitjana; 0,70-0,79 diversitat alta i 0,80-1,00 diversitat molt alta. La raó de la mida desigual dels intervals de la taula es troba en el caràcter logarítmic de la funció emprada, a mesura que ens aproximem als valors més elevats, cal major variació de la mostra per augmentar la diversitat.

L'índex HHI, que avalua la concentració i que té un origen fonamentalment econòmic –s'utilitza per calcular la concentració dels mercats– també té unes taules d'interpretació; en aquest cas s'han utilitzat les proposades pel Departament de Justícia dels EUA que identifica els següents intervals: 0-1000 concentració baixa; 1000-1800 concentració moderada i dades superiors a 1800, concentració alta.

La concentració en canvi es mesura a través de l'índex HHI i es basa en l'assumpció de que la programació d'un canal o d'un conjunt de canals que presenta un grau elevat de concentració té una diversitat baixa. Aquest índex oscil·la entre 0 i 10.000; els valors inferiors equivalen a una menor concentració i per tant a una major diversitat. A l'igual que l'índex d'entropia relativa presenta l'avantatge que té unes taules estandaritzades per a la seva interpretació; en aquest cas els intervals són: 0-1000 concentració baixa; 1000-1800 concentració moderada i dades superiors a 1800, concentració alta.

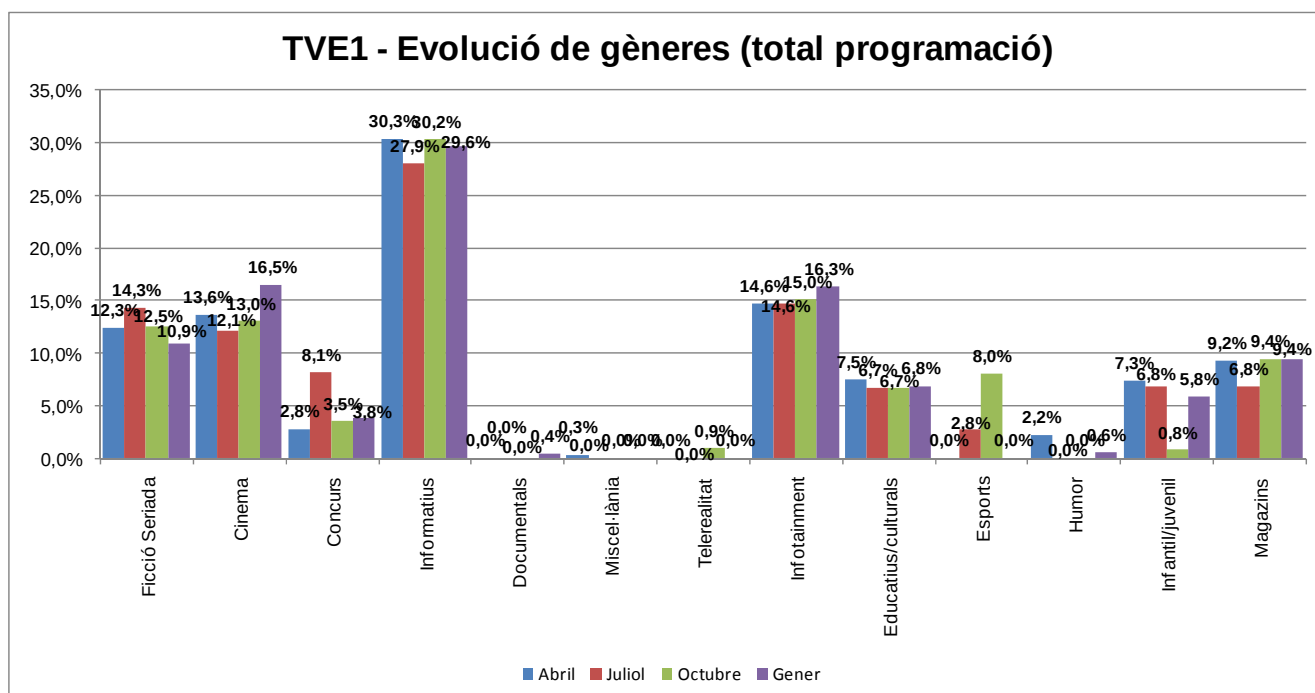
Els gèneres més presents a la graella de TVE1 són els de demanda forta (infotainment, cinema, ficció seriada...), tot i que els de demanda inflexible també hi tenen una presència important (sobretot els informatius). Els tres gèneres principals de la cadena la temporada d'abril són els informatius (30,3%) i molt per darrere l'infotainment (14,6%) i el cinema (13,6%). Entre els tres acaparen més de la meitat del temps de programació de la cadena. La resta de gèneres són, per ordre d'importància, la ficció seriada (12,3%), els magazins (9,2%), els educatius/culturals (7,5%), els infantils/juvenils (7,3%), els concursos (2,8%), l'humor (2,2%) i els programes inclosos en la categoria miscel·lània (0,3%).

Durant l'estiu s'observa una pèrdua de pes dels informatius, els magazins i l'humor (aquest últim, de fet, desapareix de la graella) **en favor de gèneres de demanda forta** com la ficció seriada i especialment els concursos. També cal destacar que a l'estiu TVE1 programa esports, un gènere que no apareix a la programació de primavera. **La distribució genèrica de la tardor és més similar a la de la primavera.** Destaca, però, la presència de telerealtat i un augment molt important dels esports. En canvi, disminueix el temps dedicat a magazins i, sobretot, a programes infantils i juvenils. L'humor, tal com ja passava a l'estiu, deixa de programar-se.

A la temporada d'hivern destaca una disminució important de la ficció seriada (passa a ocupar el 10,9% de la graella) i un gran increment del cinema (fins al 16,5%); també apareixen els documentals, tot i que amb una presència marginal del 0,4%.

L'infotainment augmenta i els programes infantils i juvenils recuperen una presència similar a la de la primavera i l'estiu.

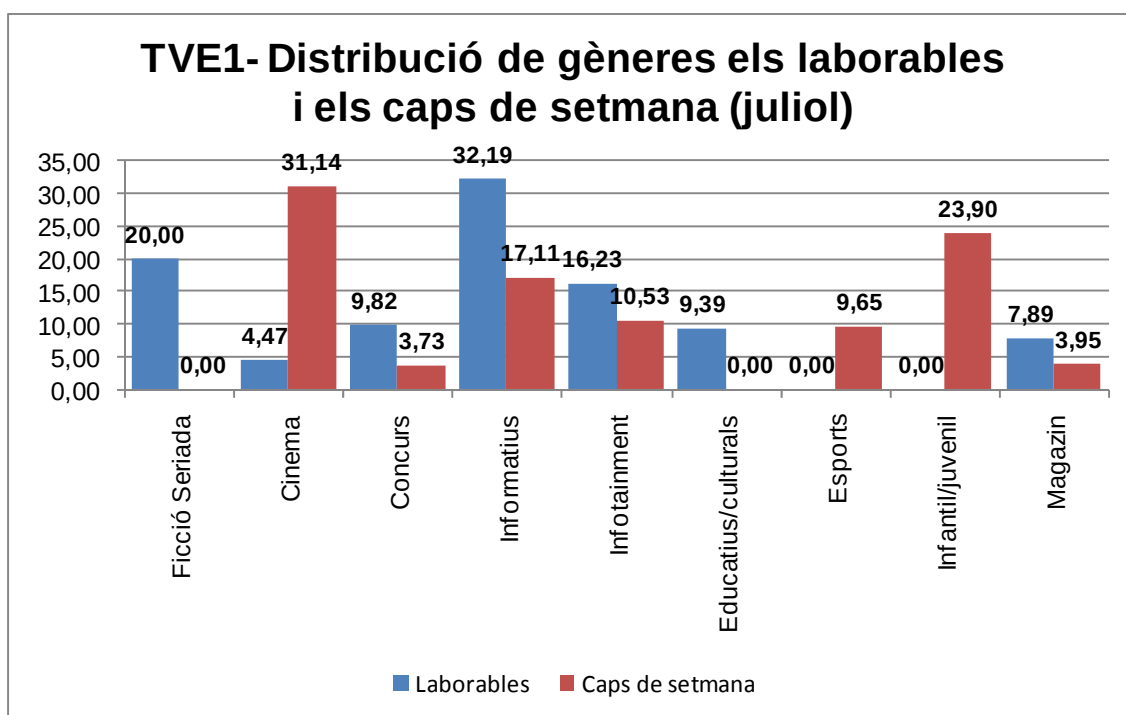
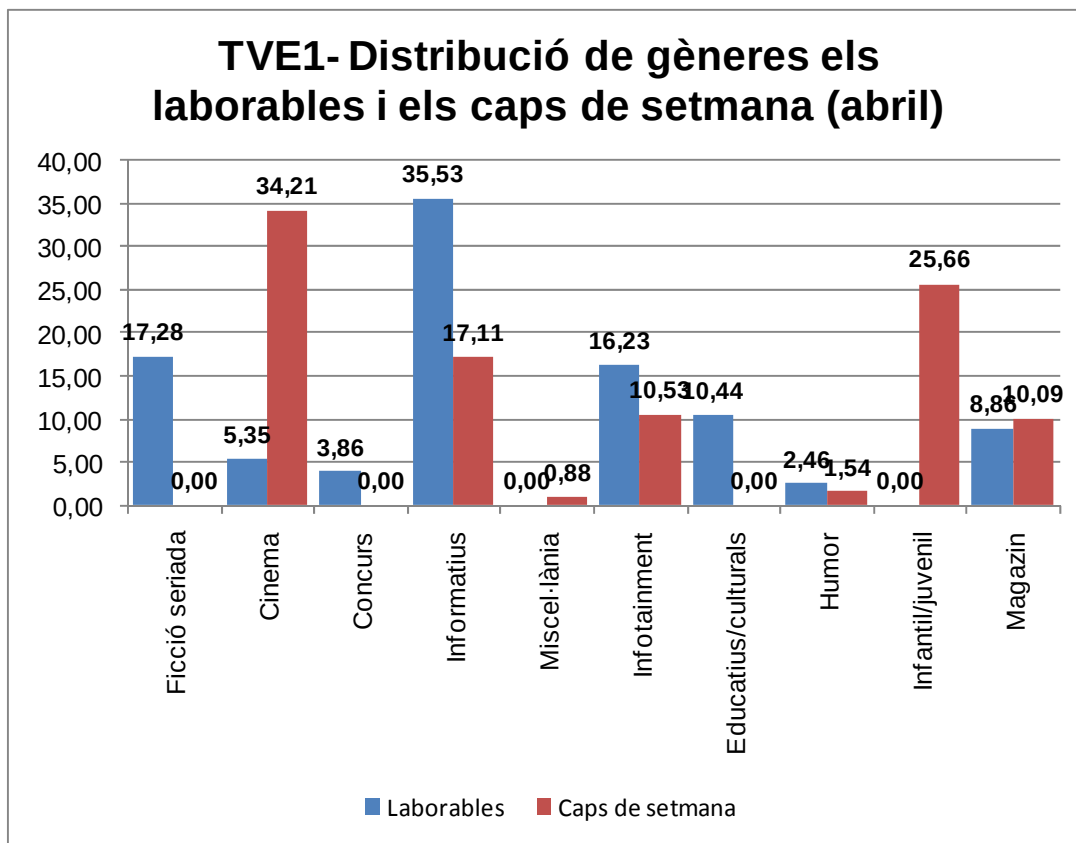
Per altra banda, també és important destacar que **la major part de la ficció seriada a TVE1 és d'origen espanyol**, seguida de la provinent d'altres llocs del món (en què hi trobem sobretot serials sud-americans, com *Victoria* o *Marina*). La ficció nord-americana, a diferència del que passa en moltes altres cadenes, hi té una presència bastant residual.

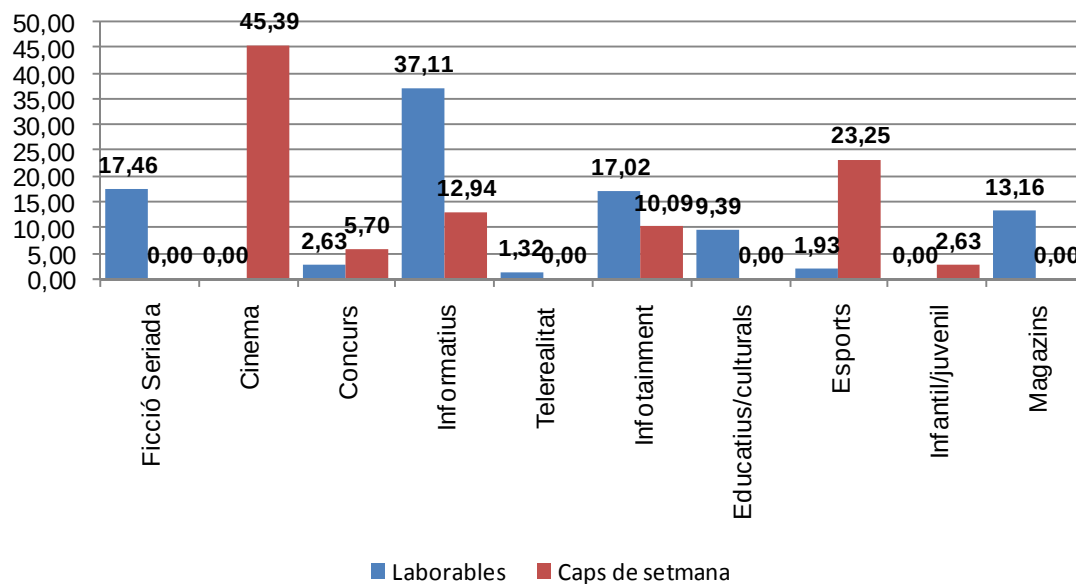
1.4. Diferències de la programació de TVE1 entre dies laborables i caps de setmana

Si es fa la distinció entre dies laborables i cap de setmana, **mentre que els dies laborables la graella de TVE1 es basa sobretot en informatius, ficció seriada, infotainment i programes educatius/culturals, durant el cap de setmana predomina el cinema i els programes infantils/juvenils**, que no apareixien els dies laborables, mentre que la presència d'informatius, de ficció seriada, de concursos i de programes educatius/culturals disminueix molt (aquests tres últims gèneres, de fet, gairebé desapareixen de la graella). Només l'infotainment i els magazins mantenen una presència similar els dies laborables i el cap de setmana (excepte les temporades de tardor i hivern, quan els magazins també desapareixen els caps de setmana).

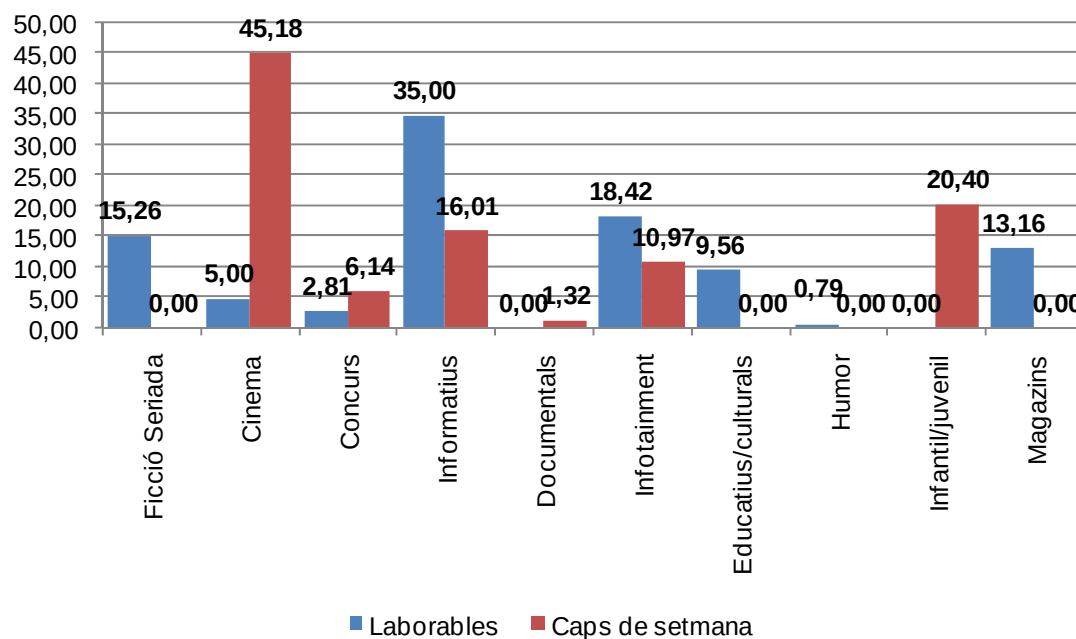
L'elevada concentració genèrica del cap de setmana es fa palesa quan s'observa que els tres gèneres amb més presència acaparen el 77% del temps d'emissió (a l'abril).

TVE1- Distribució de gèneres els laborables i els caps de setmana (octubre)

TVE1 - Distribució de gèneres els laborables i els caps de setmana (gener)

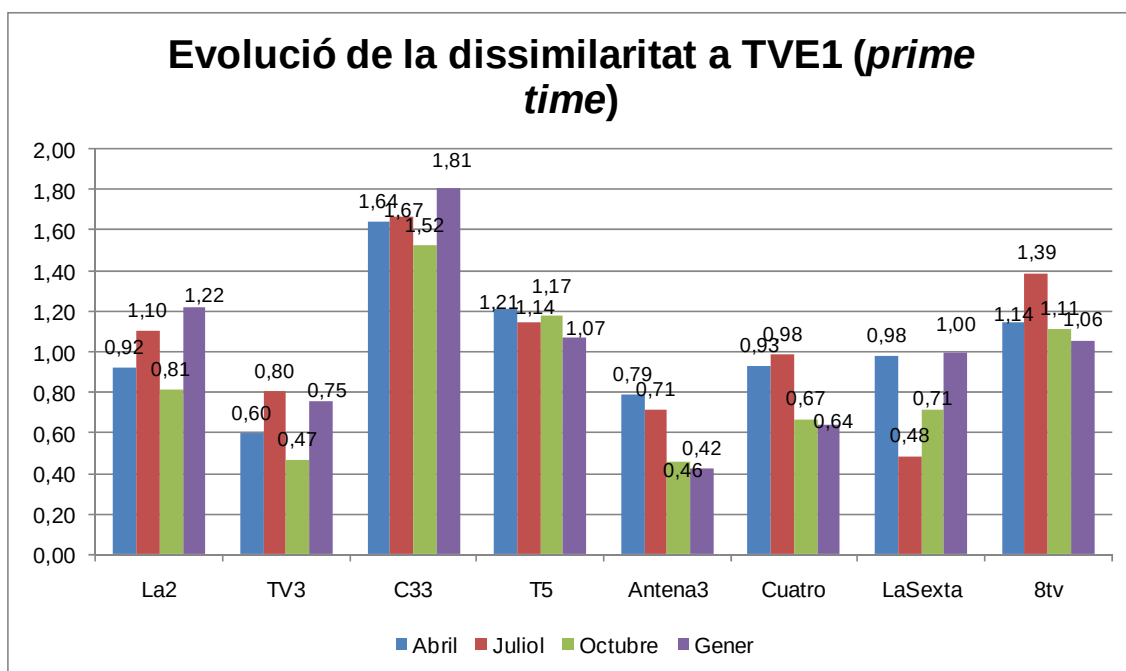
2. Evolució de la diversitat de la programació de TVE1 en el *prime-time*

2.1. Contribució de TVE1 a la diversitat del sistema en el prime-time

Al prime-time, a l'igual que en la programació de tot el dia, **TVE1 fa davallar la diversitat del sistema en totes les temporades analitzades.**

2.2. Dissimilaritat de la programació de TVE1 respecte la resta de cadenes en el prime-time

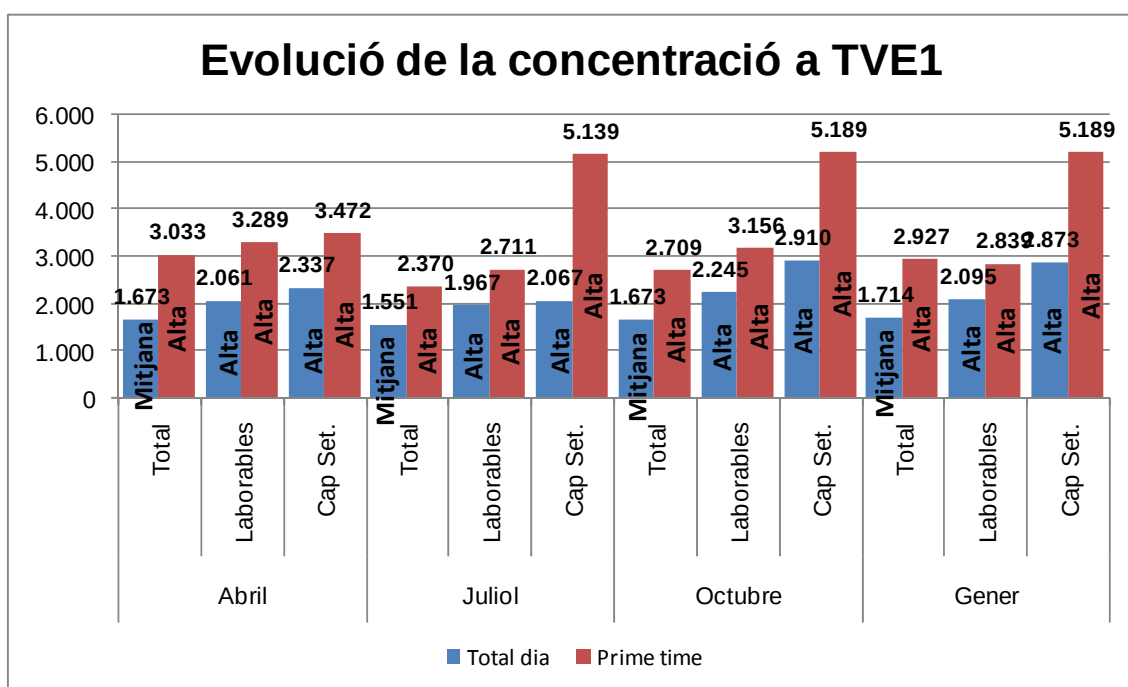
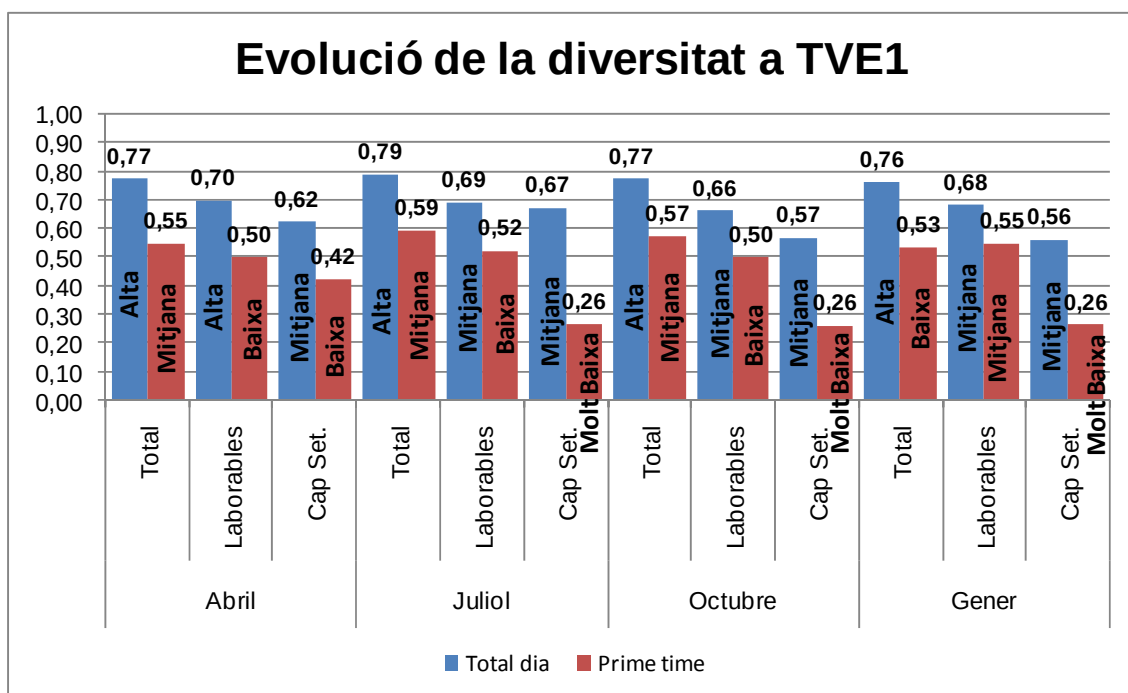
En relació amb la dissimilaritat, **TVE1 manté durant el prime-time grans diferències d'estructura genèrica amb el K3-C33.** En canvi, l'elevada dissimilaritat que s'observava en el global de la programació amb La2 i LaSexta disminueix quan es té en compte únicament en el prime-time (el cinema i la ficció seriada són gèneres bastant programats als prime-times d'aquests dos canals). Com sempre, però, les similituds més grans es produeixen amb l'altra televisió pública generalista –TV3- i amb Antena 3.

2.3. Evolució de la diversitat de TVE1 i de la concentració de gèneres en el prime-time

Durant la franja de prime-time (de 21:00 a 24:00) **la diversitat de TVE1 disminueix** –passa a ser mitjana i baixa el mes de gener- i **la concentració augmenta** –passa a ser alta-. A més, si es distingeix entre dies laborables i cap de setmana, la diversitat

del *prime-time* passa a ser baixa (i fins i tot molt baixa els caps de setmana de juliol, octubre i gener), cosa que torna a fer evident la complementarietat genèrica entre aquests dos períodes setmanals que ja existia per al total del dia.

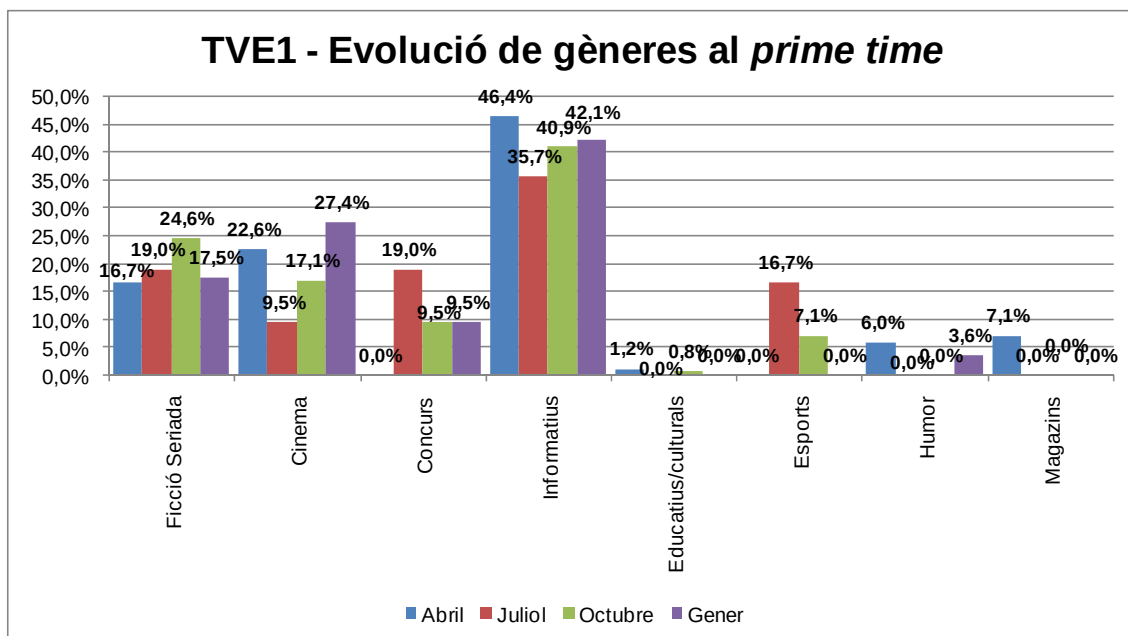

El mes d'abril el *prime-time* de TVE1 està dominat pels programes informatius, que acaparen el 46,4% de la franja. En segon i tercer lloc hi trobem el cinema (22,6%) i la

ficció seriada (16,7%). Conjuntament, aquests tres gèneres ocupen el 85,7% del temps de la franja, cosa que evidencia l'elevat grau de concentració que hi ha. Amb una presència més residual trobem magazins (7,1%), humor (6%) i programes educatius/culturals (1,2%).

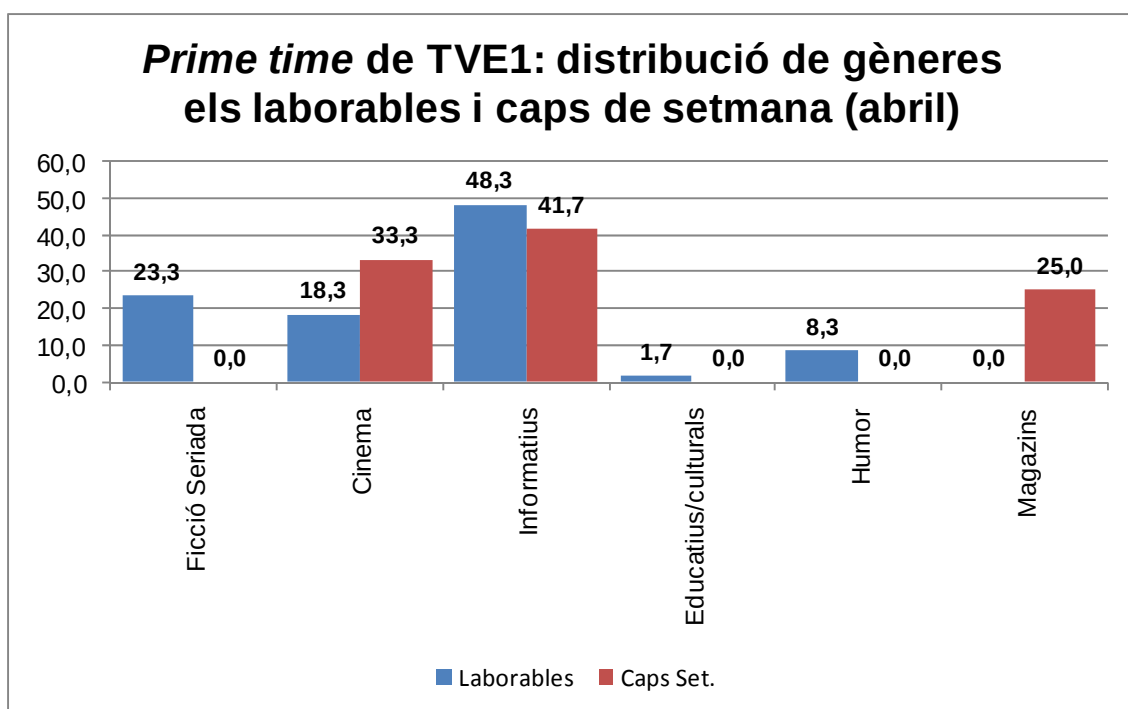
La distribució de gèneres del *prime-time*, però, varia bastant les dues temporades següents (estiu i tardor). Així, la ficció seriada augmenta la seva presència, mentre que l'humor i els magazins desapareixen del *prime-time*. A l'estiu apareixen amb molta força els concursos (19%) i els esports (16,7%), però la seva presència disminueix a la tardor (9,5% i 7,1% respectivament). Per últim, el cinema i els informatius redueixen significativament la seva presència al *prime-time* de l'estiu i, tot i que la tornen a augmentar a la tardor, no recuperen els nivells de la primavera. Tot i això, els informatius són, en les quatre temporades i amb diferència, el gènere més programat durant el *prime-time*.

Pel que fa a la temporada d'hivern, la distribució genèrica torna a assemblar-se a la del mes d'abril. Així, la ficció seriada es redueix fins al 17,5% i el cinema augmenta fins al 27,4%. A més, torna a aparèixer l'humor, que ocupa el 3,6% de la franja. Tot i això, els concursos mantenen la mateixa presència que a la temporada de tardor.

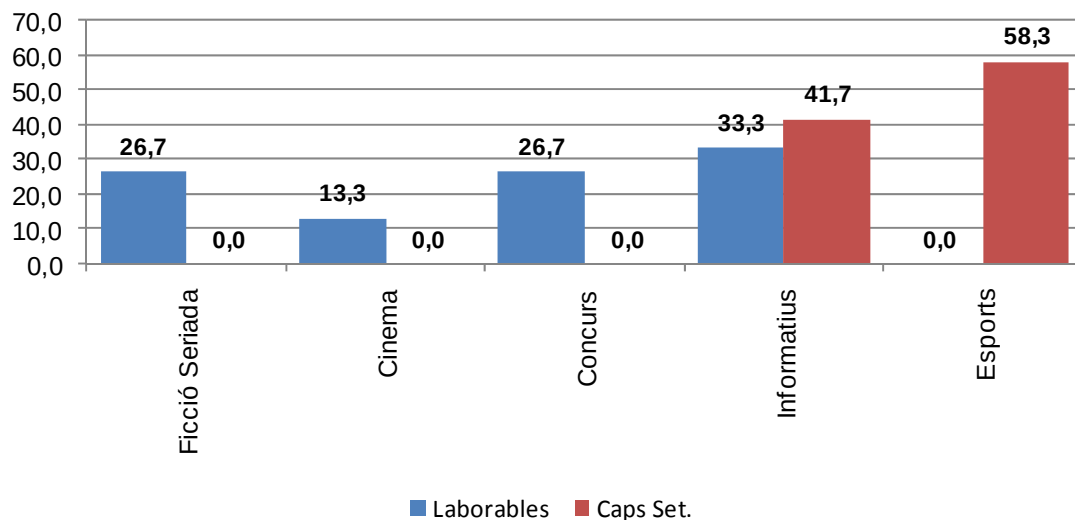

2.4. Diferències de la programació de TVE1 entre dies laborables i caps de setmana en el prime-time

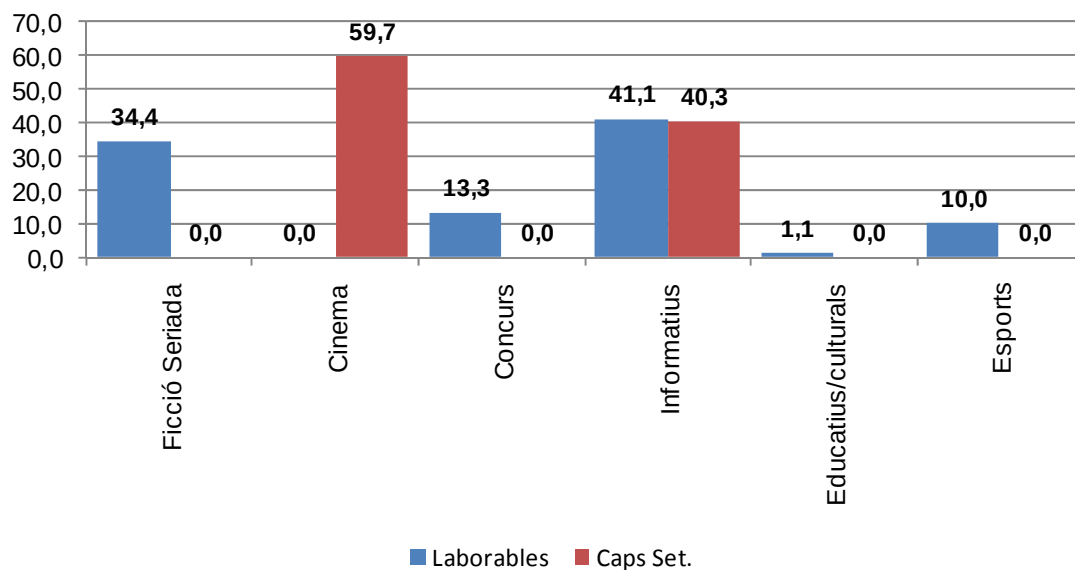
Si es fa la distinció entre dies laborables i cap de setmana, **en ambdós períodes destaca la presència en el prime-time de programes informatius** (sempre se situen al voltant del 40% per a les quatre temporades). En canvi, **la ficció seriada, els concursos, els programes educatius/culturals i l'humor només són presents al prime-time dels dies laborables**. Per últim, el cinema varia la seva presència en funció de la temporada (laborables i caps de setmana a l'abril i al gener, només laborables al juliol i només caps de setmana a l'octubre), igual que els esports. Destaca el fet que, durant el prime-time del cap de setmana, a TVE1 no es programen mai més de tres gèneres, cosa que explica l'elevada concentració i la baixa diversitat d'aquesta franja durant aquest període setmanal.

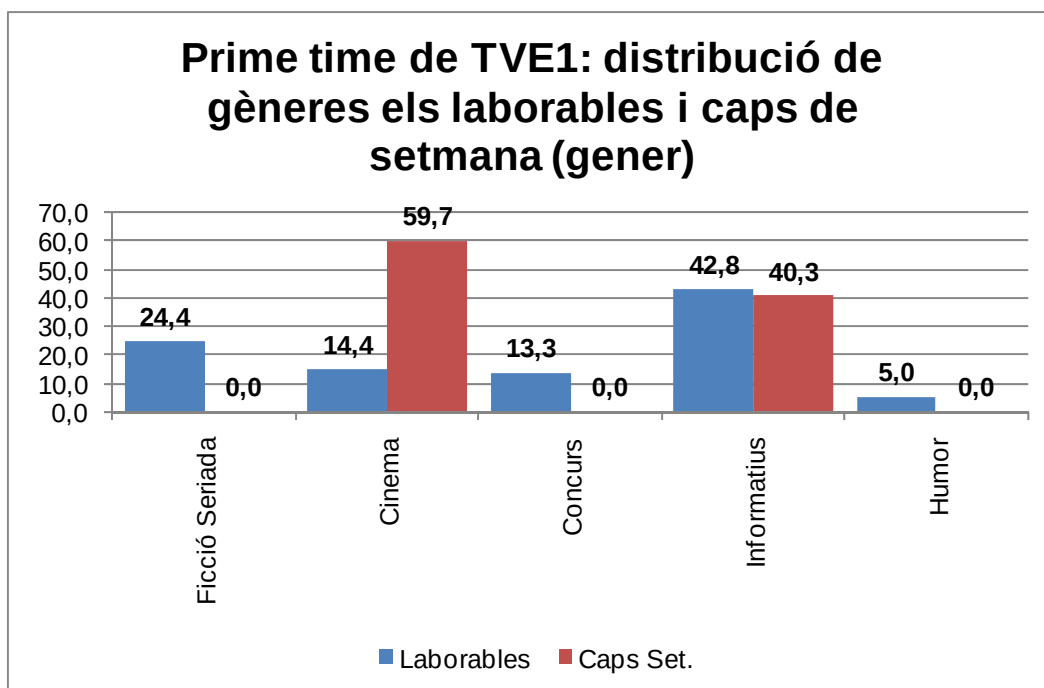

Prime time de TVE1: distribució de gèneres els laborables i caps de setmana (juliol)

Prime time de TVE1: distribució de gèneres els laborables i caps de setmana (octubre)

3. Conclusions

TVE1 té una diversitat alta que disminueix a mitjana si es contemplen per separat els dies laborables i els caps de setmana (a excepció dels dies laborables del mes d'abril, quan la diversitat es manté alta). Per altra banda, **la concentració genèrica de la cadena és mitjana**, però passa a ser alta si es distingeix entre laborables i cap de setmana. A la cadena pública estatal hi ha, doncs, una complementarietat genèrica entre aquests dos períodes setmanals.

Gran part del temps de la graella de TVE1 està dedicat a **gèneres de demanda forta** (sobretot infotainment, cinema –els caps de setmana- i ficció seriada –els dies laborables-), però cal destacar que **els programes informatius** –de demanda inflexible- **són els més presents en les quatre temporades i també en el *prime-time***. No hi ha cap gènere que TVE1 no programi en cap de les quatre temporades (tot i això, la miscel·lània, la telerealtat i els documentals hi tenen una presència molt residual).

L'estructura genèrica de TVE1 és similar a la de TV3, l'altra televisió pública generalista contemplada en l'anàlisi, i a la d'Antena 3; durant la temporada d'estiu també a la de Cuatro i Telecinco. En canvi, **les principals diferències es donen amb**

els segons canals públics (La2 i el K3-C33, cosa que n'evidencia el paper de canals complementaris) i amb la cadena privada LaSexta. TVE1 fa disminuir la diversitat global del sistema.

Al *prime-time* de TVE1 hi predominen els mateixos gèneres que al global de la programació, a excepció de l'infotainment, que no hi apareix. Destaca l'elevada presència dels programes informatius i del cinema (durant els dies laborables, la ficció seriada també té un pes important).

La proposta genèrica de TVE1, doncs, se sustenta sobre el tipus de programes habituals a les cadenes generalistes (ficció, informatius i infotainment). Els esports hi tenen una presència molt desigual en funció de la temporada, pel fet que les retransmissions esportives no tenen una periodicitat estable, però també l'humor i els concursos. Els programes infantils i juvenils gairebé desapareixen de la graella a la tardor de 2008.

3.2. Evolució de la diversitat de la programació de La2

Evolució de la diversitat de la programació de La2

1. Evolució de la diversitat de la programació de La2

- 1.1.** Contribució de la programació de La2 a la diversitat del sistema
- 1.2.** Dissimilaritat de la programació de La2 respecte la resta de cadenes
- 1.3.** Evolució de la diversitat de la programació de La2 i de la seva concentració de gèneres
- 1.4.** Diferències de la programació de La2 entre dies laborables i caps de setmana

2. Evolució de la diversitat de la programació de La2 en el *prime-time*

- 2.1.** Contribució de La2 a la diversitat del sistema en el *prime-time*
- 2.2.** Dissimilaritat de la programació de La2 respecte la resta de cadenes en el *prime-time*
- 2.3.** Evolució de la diversitat de la programació de La2 i de la concentració de gèneres en el *prime-time*
- 2.4.** Diferències de la programació de La2 entre dies laborables i caps de setmana en el *prime-time*

3. Conclusions

1. Evolució de la diversitat de la programació de La2

1.1. Contribució de la programació de La2 a la diversitat del sistema²²

La2 contribueix positivament a la diversitat del sistema degut a la seva condició de canal complementari i no generalista (0,013 punts els mesos d'abril i gener, 0,008 el mes de juliol i 0,012 el mes d'octubre); és a dir, que si aquest canal no existís la diversitat total del sistema se'n ressentiria i disminuiria.

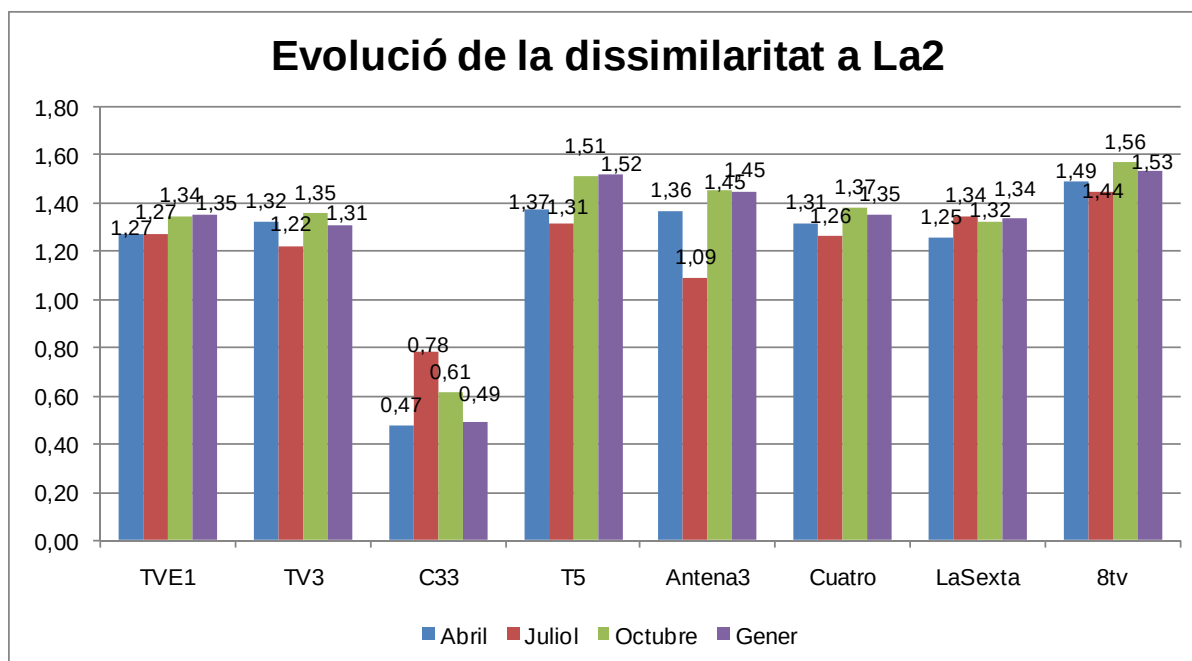
1.2. Dissimilaritat de la programació de La2 respecte la resta de cadenes²³

En coherència amb el que s'ha apuntat anteriorment, **La2 té una estructura genèrica molt diferent de la resta dels canals del sistema** (a excepció del K3-C33). Així, la dissimilaritat amb TVE1, TV3, Telecinco, Antena 3, Cuatro, LaSexta i 8tv és en tots els casos molt alta, mentre que la dissimilaritat amb el K3-C33, l'altra segona cadena pública, és baixa (tot i això, i encara que a l'estiu de 2008 la cadena amb una estructura genèrica més similar a la de La2 continua sent el K3-C33, aquesta dissimilaritat ja no és baixa, sinó que passa a ser mitjana).

Per altra banda, la dissimilaritat amb Antena 3 passa de ser molt alta a ser alta, cosa que s'explicaria per l'augment de la presència de la ficció seriada en la graella de La2, en detriment de gèneres de demanda inflexible. Per últim, a la tardor i a l'hivern les dissimilaritats de La2 es mantenen igual que a la primavera, a excepció del K3-C33 el mes d'octubre que, com ja havia passat a l'estiu, augmenta la seva dissimilaritat amb La2 (passa de ser baixa a ser mitjana).

²² Tal com s'ha esmentat al peu de pàgina núm.19, la contribució de cadascuna de les cadenes a la diversitat total del sistema s'obté de calcular la diversitat global del sistema amb totes les cadenes i després calculant la diversitat total sense una cadena determinada; la diferència entre els dos càlculs dona la mesura de la contribució de la cadena que s'ha tret. L'índex oscil·la entre -1 i 1,00.

²³ Tal com s'ha descrit als capítols anteriors, el càlcul de la dissimilaritat consisteix en realitzar el sumatori dels valors absoluts de les diferències dels percentatges de temps dedicats a cada gènere per cada canal comparat. El valor final oscil·la entre 0 i 2. Per a la seva interpretació s'utilitza també una taula d'interval·ls consensuada també per recerques anteriors (Dominick i Pearce, 1976; Hellman i Sauri, 1994, citades per Hellman (2001:193). Aquests interval·ls són: 0,00-0,19 dissimilaritat molt baixa; 0,20-0,49 dissimilaritat baixa; 0,50-0,79 dissimilaritat mitjana; 0,80-1,19 dissimilaritat alta i 1,20-2,00 dissimilaritat molt alta.

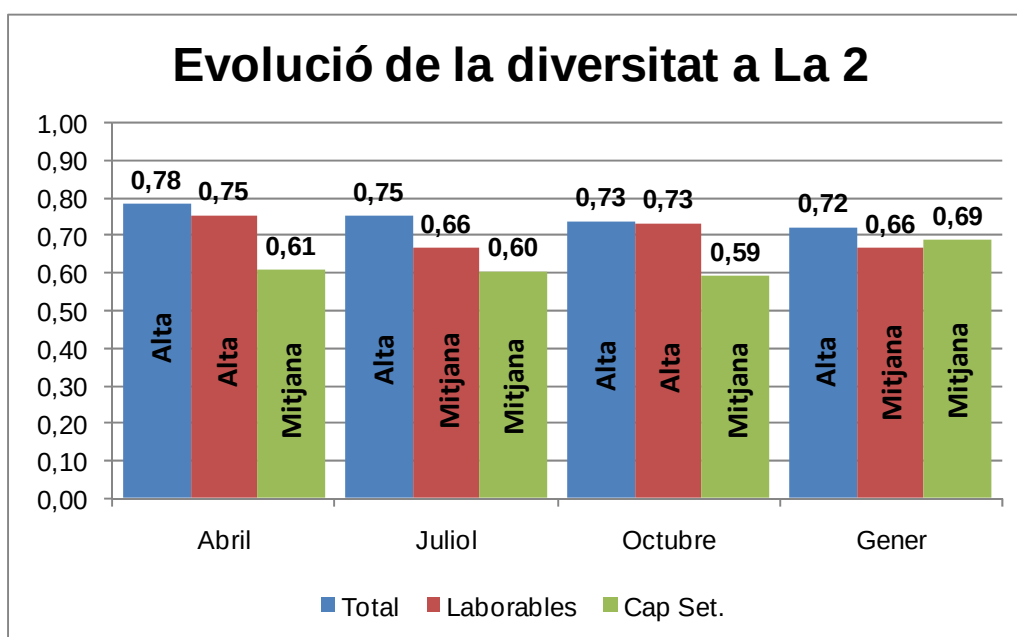
1.3. Evolució de la diversitat de la programació de La2 i de la seva concentració de gèneres²⁴

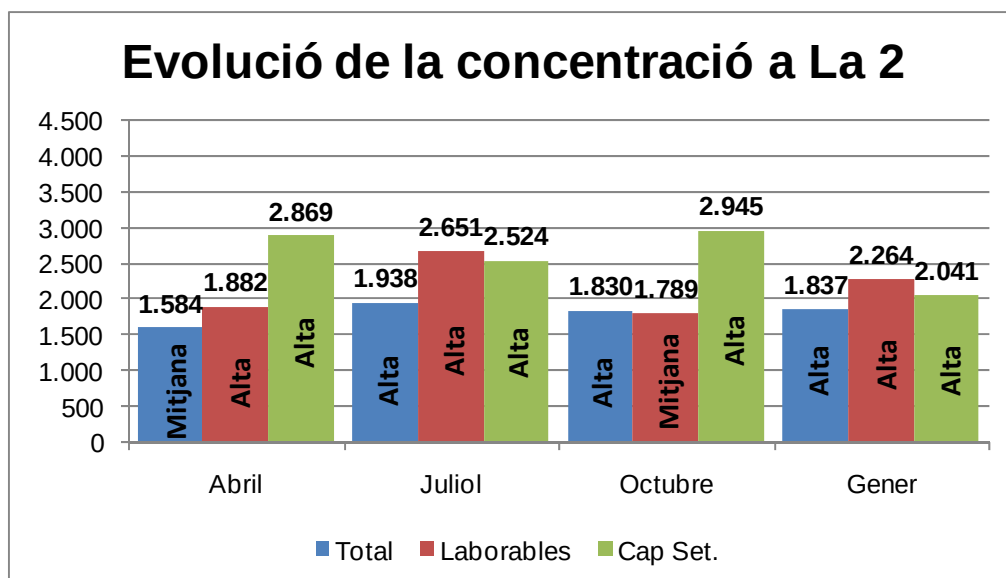
²⁴ Cal recordar, tal com s'ha descrit a la introducció, que la diversitat del sistema es mesura a través de l'índex d'entropia relativa i la seva concentració a través de l'índex HHI (Herfindahl-Hirschmann Index). L'entropia relativa mesura quan repartit està el temps que el sistema global dedica a cada gènere; una entropia baixa vol dir que el temps està poc repartit i per tant, que la diversitat és baixa; en canvi, l'entropia màxima es dona quan el temps d'emissió es troba distribuït equitativament entre tots els gèneres. L'entropia relativa és un índex que oscil·la entre 0 i 1. La idoneïtat de l'índex resulta del fet que considera el caràcter bidimensional de la diversitat (el nombre de categories de gènere que s'estableixen i el temps que es dedica a cadascuna de les categories) i a més a més que té unes taules estandarditzades d'interpretació, tal i com es descriu també en el peu de pàgina núm. 9. Aquesta taula, proposada per Hellman (2001:191-2), identifica els següents intervals: 0,01-0,34 diversitat molt baixa; 0,35-0,54 diversitat baixa; 0,55-0,69 diversitat mitjana; 0,70-0,79 diversitat alta i 0,80-1,00 diversitat molt alta. La raó de la mida desigual dels intervals de la taula es troba en el caràcter logarítmic de la funció emprada, a mesura que ens aproximem als valors més elevats, cal major variació de la mostra per augmentar la diversitat.

L'índex HHI, que avalua la concentració i que té un origen fonamentalment econòmic –s'utilitza per calcular la concentració dels mercats– també té unes taules d'interpretació; en aquest cas s'han utilitzat les proposades pel Departament de Justícia dels EUA que identifica els següents intervals: 0-1000 concentració baixa; 1000-1800 concentració moderada i dades superiors a 1800, concentració alta.

La concentració en canvi es mesura a través de l'índex HHI i es basa en l'assumpció de que la programació d'un canal o d'un conjunt de canals que presenta un grau elevat de concentració té una diversitat baixa. Aquest índex oscil·la entre 0 i 10.000; els valors inferiors equivalen a una menor concentració i per tant a una major diversitat. A l'igual que l'índex d'entropia relativa presenta l'avantatge que té unes taules estandarditzades per a la seva interpretació; en aquest cas els intervals són: 0-1000 concentració baixa; 1000-1800 concentració moderada i dades superiors a 1800, concentració alta.

La diversitat genèrica global de La2 és alta, i la concentració de la seva graella és mitjana el mes d'abril, mentre que la resta de temporades és alta. Si es té en compte separatament l'estructura genèrica de La2 els dies laborables i els caps de setmana, s'observa que la concentració és alta en ambdós períodes (a excepció dels dies laborables del mes d'octubre, en què la concentració baixa a mitjana per als dies laborables). A més, tot i que la diversitat no varia entre setmana –excepte en el cas dels mesos de juliol i gener, en què baixa-, sí que disminueix el cap de setmana i passa de ser alta a ser mitjana. Tal com succeeix amb altres cadenes, es pot apuntar que **aquestes diferències en diversitat i concentració que apareixen quan es distingeix entre dies laborables i caps de setmana responen a una certa especialització en alguns gèneres en cadascun d'aquests períodes**, que es complementen entre si (en el cas de La2, entre setmana hi ha una presència molt important de programes infantils i juvenils, que gairebé desapareixen el cap de setmana per cedir el predomini als esports, especialment les temporades d'estiu, tardor i hivern, quan la concentració és més alta).

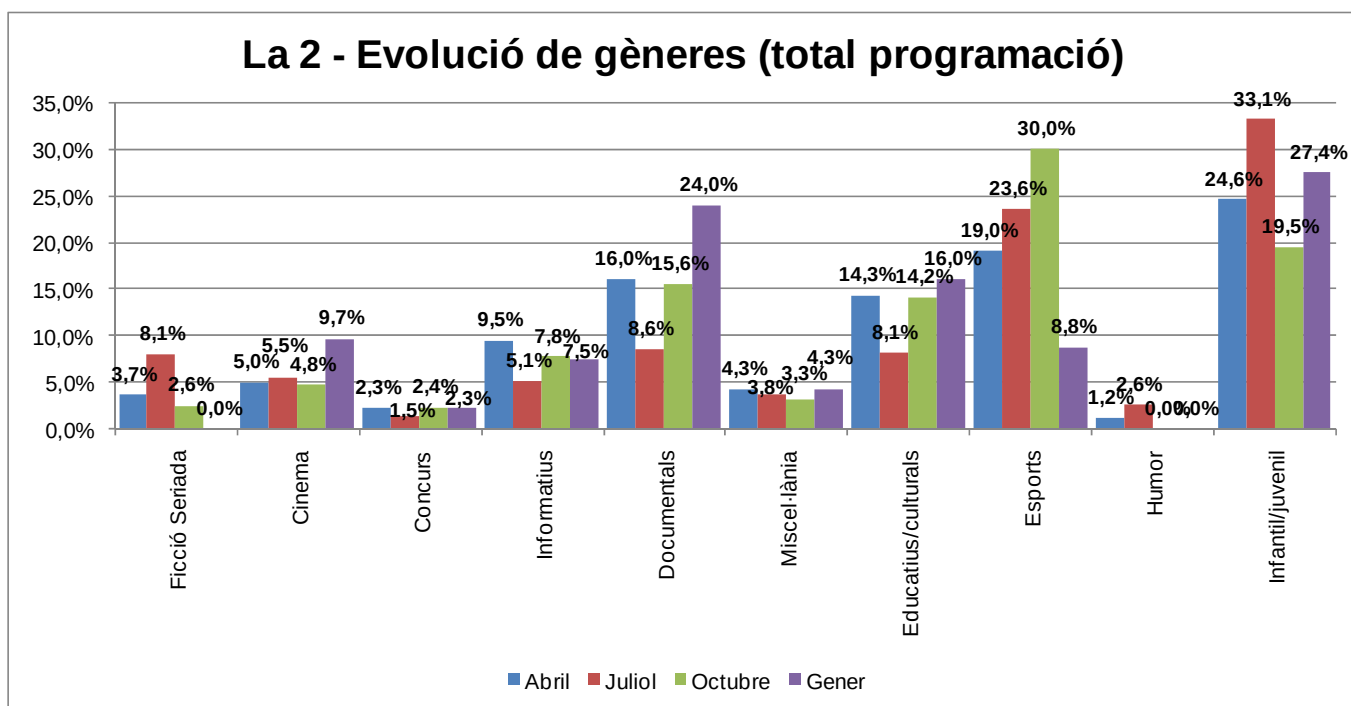
La2 és una cadena que emet sobretot programes de demanda inflexible (documentals, programes educatius/culturals, informatius...), **a més de programes infantils i juvenils i esports** (en els que aquest canal està semi especialitzat), una característica habitual en els segons canals públics, que deixen per a la cadena principal la programació de gèneres de demanda forta. De fet, La2 no dedica temps d'emissió ni a la telerealtat, ni a l'infotainment ni als magazins.

Durant el mes d'abril, els programes infantils i juvenils –amb un 24,6%–, els esportius –amb un 19%– i els documentals –amb un 16%– són els gèneres que ocupen més temps en la graella de La2. De fet, entre els tres acaparen gairebé el 60% del temps total d'emissió. **Hi ha, doncs, una gran concentració de gèneres encarats o bé a satisfer les demandes de públics concrets o bé a pal·liar les mancances en gèneres de demanda inflexible del primer canal.** També és destacable la presència de programes educatius/culturals, que ocupen el 14,3% de la graella. Molt per darrere hi queden els informatius (9,5%), el cinema (5%), la miscel·lània (4,3%), la ficció seriada (3,7%), els concursos (2,3%) i l'humor (1,2%).

Els canvis més significatius en la distribució dels gèneres en la graella durant la temporada d'estiu passen per una disminució important dels programes informatius, documentals i educatius/culturals en favor de la ficció seriada, els esports i sobretot els programes infantils i juvenils. D'aquesta manera, s'observa que durant l'estiu la cadena deixa de fer una aposta forta pels programes de demanda inflexible i ho compensa amb programes dirigits a públics específics (esports i infantils i juvenils).

La distribució genèrica de la tardor a La2 és més similar a la de la primavera. Tot i això, es detecta un gran augment dels programes esportius (passen a ser el 30%) i una baixada molt important dels programes infantils i juvenils (de fet, gairebé tot el que perden aquests últims ho guanyen els esportius). A més, els programes d'humor desapareixen de la graella.

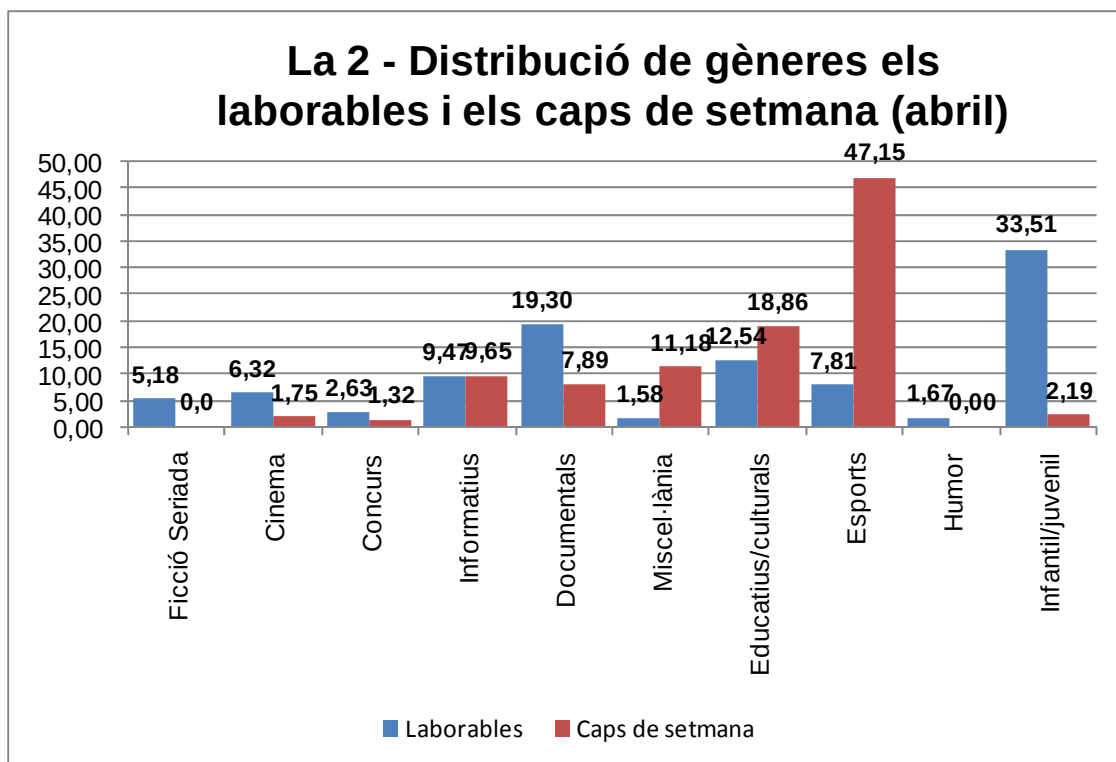
Per últim, durant la temporada d'hivern es produeixen canvis significatius en la graella de programació: la ficció seriada, tot i que sempre havia tingut una presència baixa, desapareix totalment, i els esports disminueixen de manera molt important el seu pes específic (d'un 30% la temporada de tardor a un 8,8% la temporada d'hivern). Aquestes baixades es veuen compensades per l'augment d'emissió de cinema i, especialment, documentals (que passen a ocupar una quarta part de la graella). La resta de gèneres –excepte els programes infantils i juvenils, que recuperen la presència que tenien el mes d'abril- es mantenen si fa no fa com a la tardor.

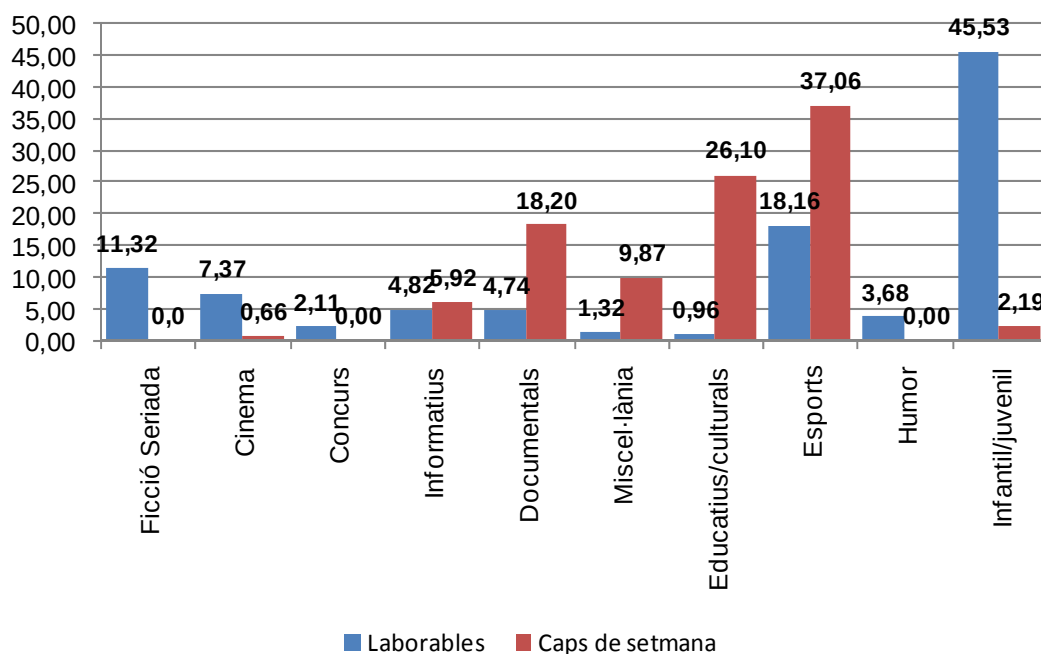
1.4. Diferències de la programació de La2 entre dies laborables i caps de setmana

L'únic gènere que té una presència similar entre setmana i els caps de setmana a La2 són els informatius. Tal com ja s'ha especificat, els programes infantils i juvenils perden molt pes els caps de setmana (aquest gènere passa al primer

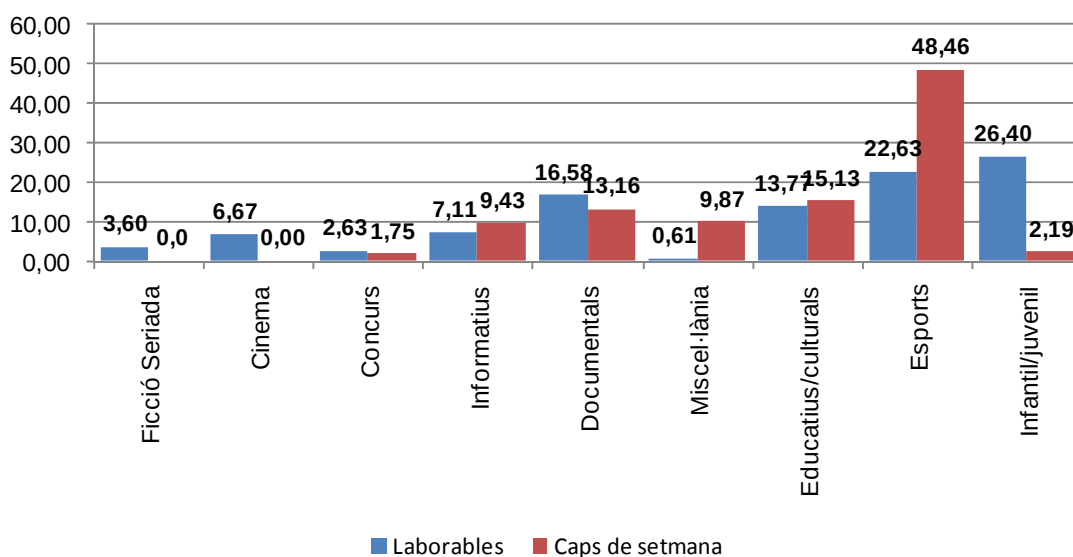
canal, TVE1) **en favor dels esports**, que ocupen gairebé el 50% del temps d'emissió (excepte la temporada d'hivern, quan no arriben a ocupar el 20% i cedeixen espai als documentals). El cap de setmana també augmenten molt els programes de miscel·lània (especialment, programes religiosos i per a minories) i, en canvi, perden presència el cinema i els concursos. Els programes d'humor i la ficció seriada no tenen presència el cap de setmana, cosa que explicaria el fet que en aquest període la diversitat de la cadena passi de ser alta a ser mitjana. L'augment de la concentració en els dos períodes es fa palès quan s'observa que, durant el mes d'abril, els tres gèneres majoritaris els dies laborables –programes infantils i juvenils, educatius/culturals i documentals- acaparen el 65,3% del temps d'emissió, i els tres gèneres majoritaris dels caps de setmana –esports, programes educatius/culturals i informatius- acaparen el 75,6% del temps d'emissió. El predomini indiscutible en la graella, però, se'l reparteixen els programes infantils i juvenils –els dies laborables- i els esportius –el cap de setmana.

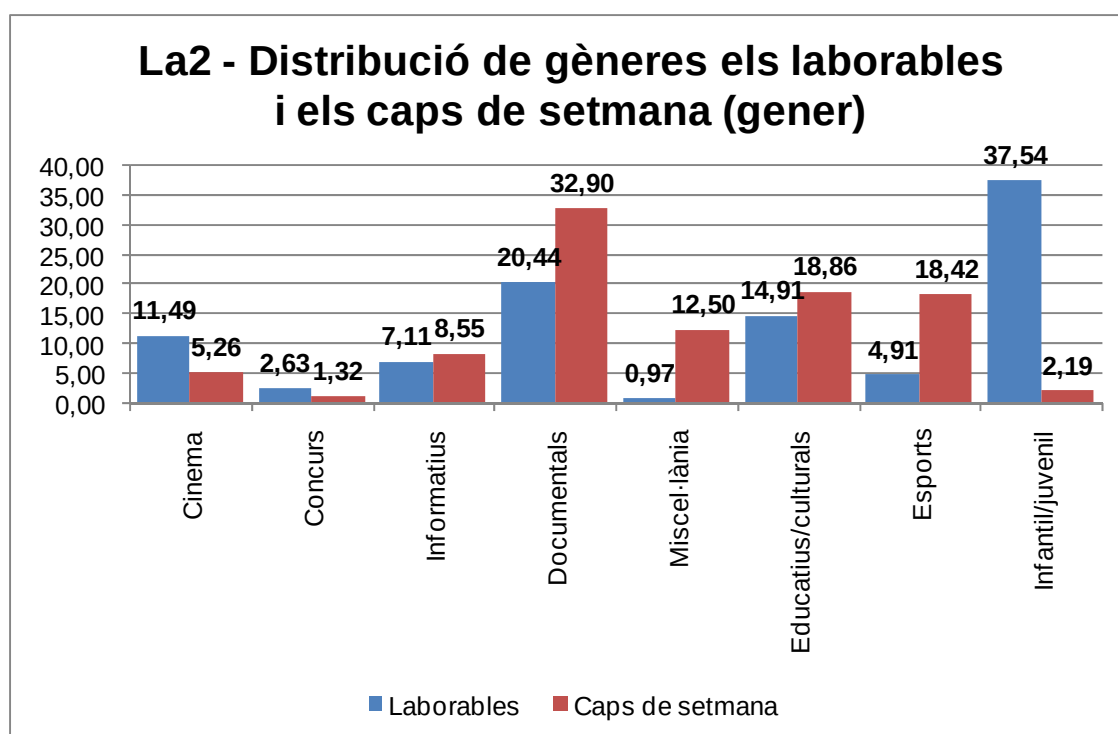

La 2 - Distribució de gèneres els laborables i els caps de setmana (juliol)

La 2 - Distribució de gèneres els laborables i els caps de setmana (octubre)

2. Evolució de la diversitat de la programació de La2 en el *prime-time*

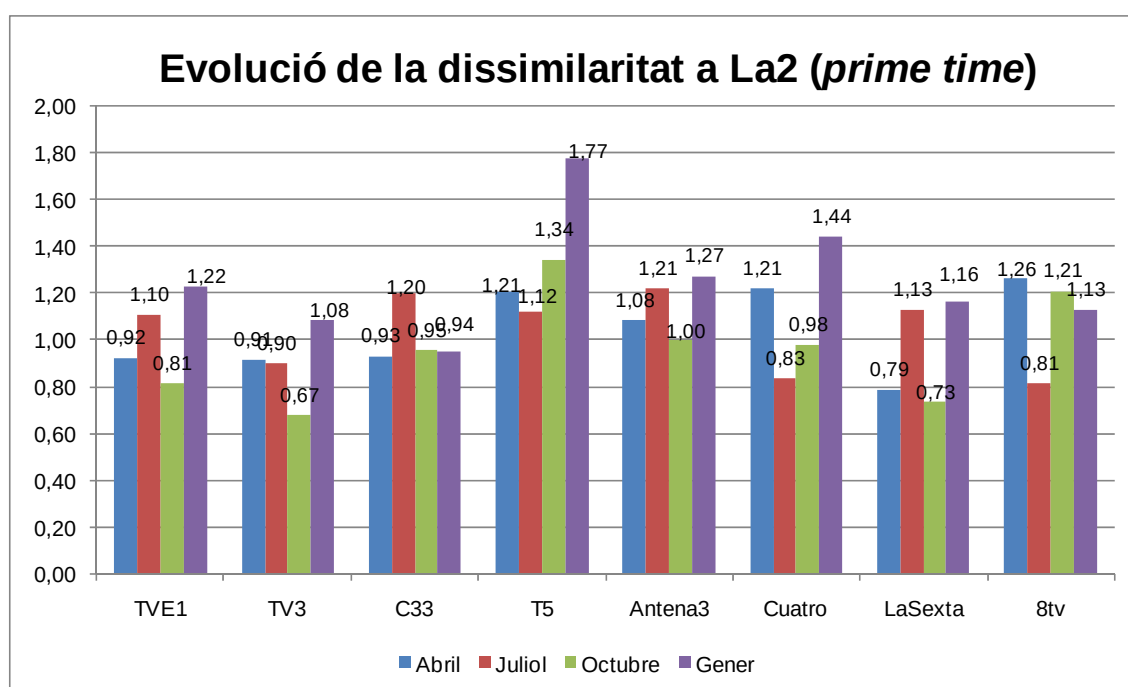
2.1. Contribució de La2 a la diversitat del sistema en el *prime-time*

L'aportació de La2 a la diversitat del sistema durant la franja de *prime-time* és molt menor que la que fa si es té en compte el global de la programació (0,001 punts el mes d'abril). Sens dubte el fet de no programar documentals en aquesta franja fa que La2 no pugui tenir una aportació més elevada al sistema, ja que es tracta d'un gènere que, si ja de per si és poc present a les graelles, encara ho és menys durant el *prime-time*. A l'estiu, quan La2 només programa sis gèneres diferents, la seva aportació encara és més negativa (-0,006); en canvi, a la tardor i a l'hivern les aportacions de La2 són positives (0,006 i 0,008 punts respectivament).

2.2. Dissimilaritat de la programació de La2 respecte a la resta de cadenes en el *prime-time*

Les dissimilaritats de La2 amb la resta de cadenes varien substancialment en la franja de *prime-time*. Així, les semblances amb l'estructura genèrica del K3-C33 que es

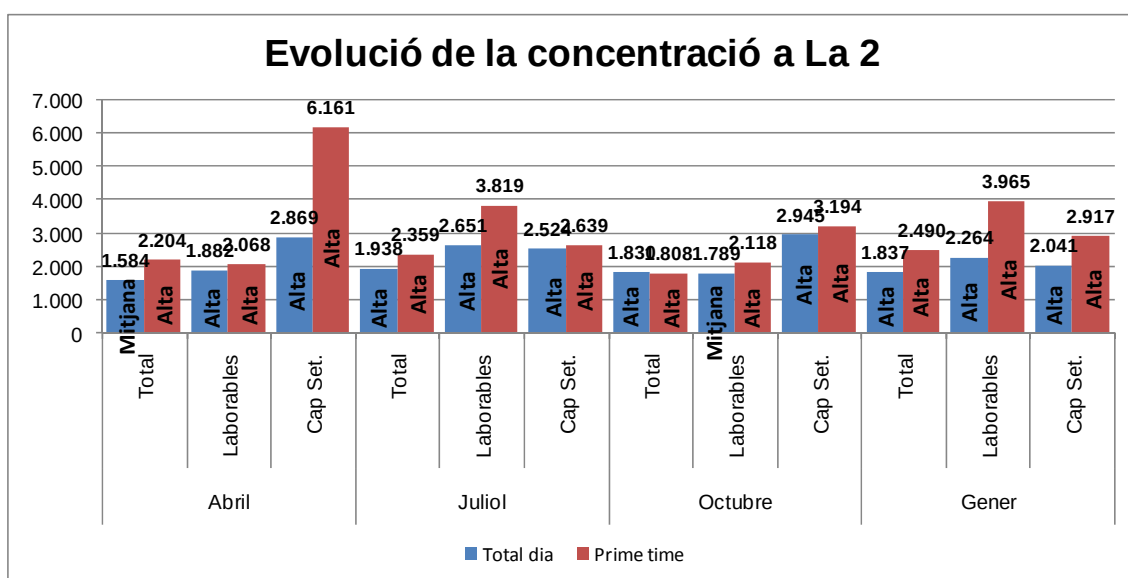
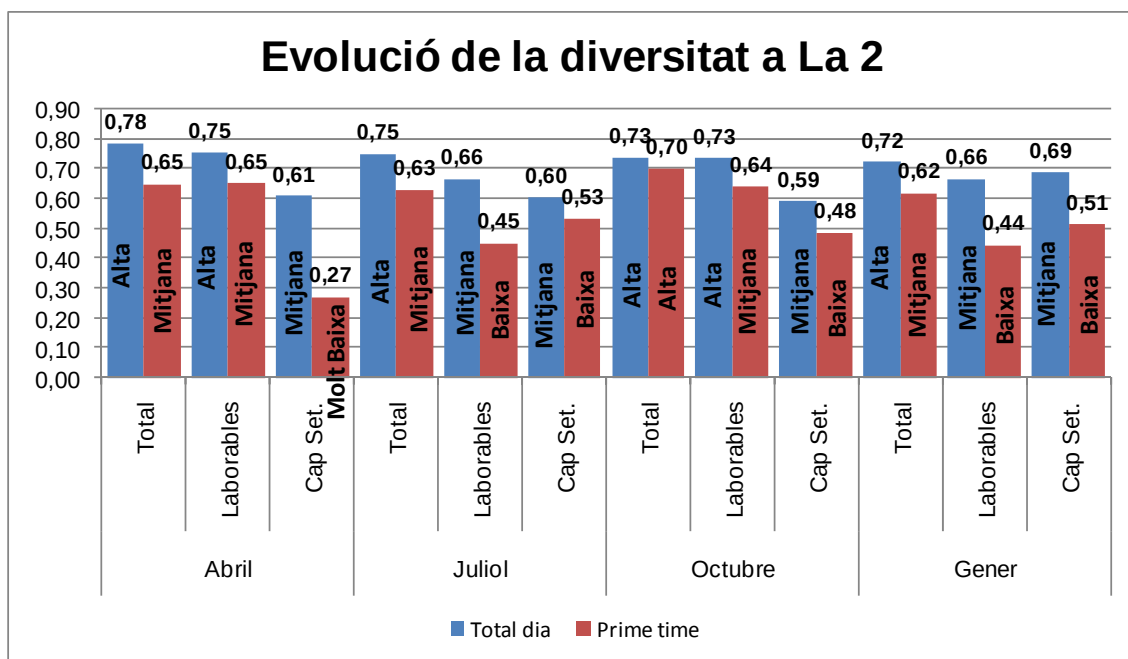
detectaven en el global de la programació disminueixen significativament (la dissimilaritat amb aquest canal passa de ser baixa a ser alta i fins i tot molt alta a l'estiu), cosa que fa pensar que els dos segons canals públics entenen de manera bastant diferent la seva funció en l'horari de màxima audiència. Per altra banda, sobta la poca dissimilaritat de La2 amb LaSexta (si per al global de la programació la dissimilaritat entre aquestes dues cadenes era molt alta, durant el *prime-time* és mitjana els mesos d'abril i octubre i alta els mesos de juliol i gener), i també el fet que la dissimilaritat amb TVE1, TV3 i Antena 3 passi, en general, de ser molt alta a ser alta. Per últim, la dissimilaritat amb Telecinco i 8tv es manté molt alta o alta. Aquests canvis indiquen que, durant el *prime-time*, **La2 opta per oferir una programació més equiparable a la de les cadenes generalistes públiques i algunes de les privades.** Per últim, la relativament gran variació de dissimilaritats la temporada d'estiu seria conseqüència dels canvis que es produeixen a la graella de la cadena durant aquesta temporada.

2.3. Evolució de la diversitat de la programació de La2 i de la concentració de gèneres en el *prime-time*

Durant la franja de *prime-time*, i tal com també passa amb moltes altres cadenes, la diversitat de La2 disminueix –passa a ser mitjana- i la concentració es manté sempre

alta. Mentre que durant el *prime-time* dels dies laborables la diversitat genèrica de La2 tendeix a mantenir-se mitjana, els caps de setmana aquesta disminueix encara més (passa a ser baixa o molt baixa). Pel que fa a la concentració, aquesta és sempre alta si es distingeix entre dies laborables i caps de setmana, especialment durant aquest segon període setmanal.

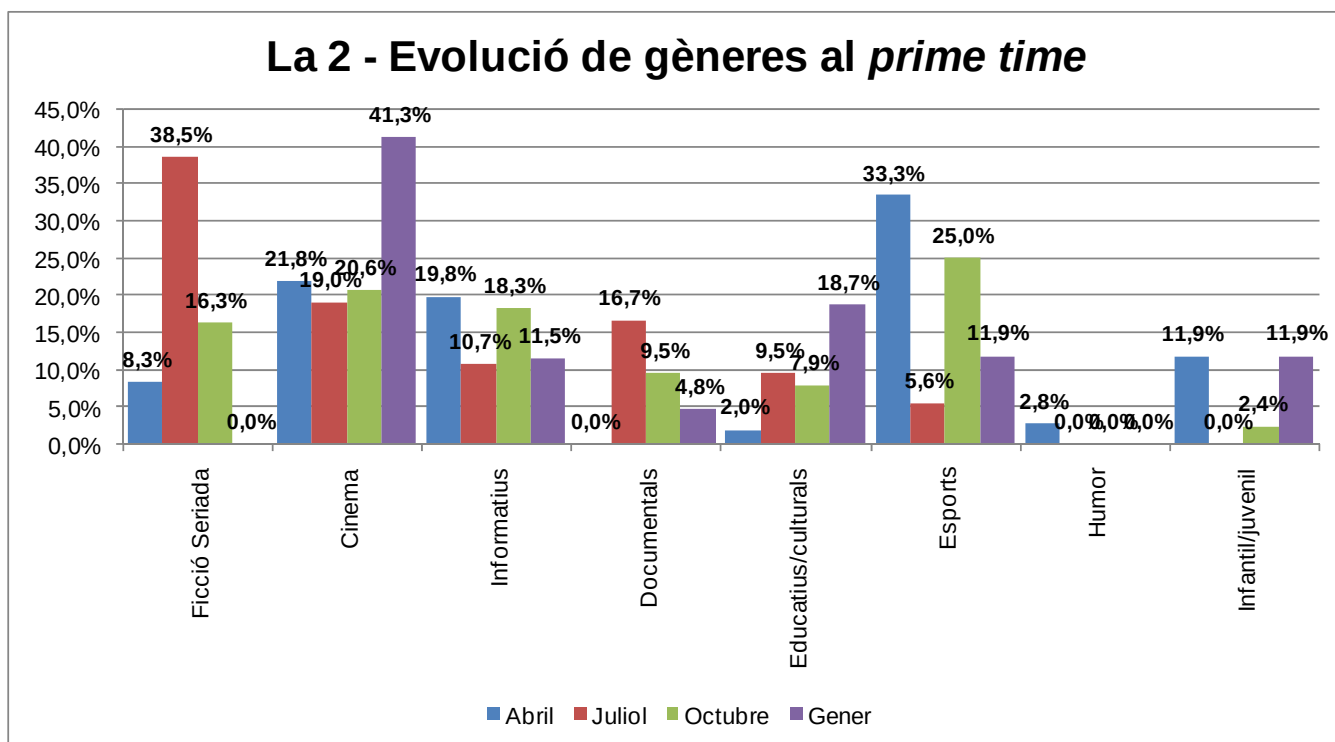

La temporada d'abril, els esports ocupen un terç de la franja de *prime-time* de La2. A certa distància hi ha el cinema (21,8%) i els informatius (19,8%). Per tant, es pot dir que en aquesta franja la cadena aposta clarament per gèneres que també emeten les

altres cadenes. L'augment de la concentració en la franja de *prime-time* s'evidencia quan es fa palès que aquests tres gèneres majoritaris ocupen el 74,9% de la franja. Per altra banda, el *prime-time* de La2 també conté, en menys proporció, programes infantils i juvenils (11,9%), ficció seriada (8,3%), programes d'humor (2,8%) i programes educatius/culturals (2%). Els concursos, els documentals i els programes inclosos en la categoria miscel·lània, tot i que són gèneres programats per La2, no apareixen mai al *prime-time* de la cadena, fet que fa disminuir la diversitat d'aquesta franja.

Durant les temporades d'estiu, tardor i hivern la distribució de gèneres al *prime-time* de La2 presenta variacions rellevants. La temporada d'estiu es caracteritza per un augment molt important de la ficció seriada –que passa a ser el gènere més programat- i dels programes educatius/culturals. A més, es dedica una part important de la franja als documentals, cosa que no passava a la primavera, quan aquest gènere no es programa. En canvi, els informatius disminueixen molt, així com els esports i l'humor (de fet, aquest últim gènere desapareix del *prime-time*). A la tardor la ficció seriada, els documentals i els programes educatius/culturals continuen tenint una presència molt major que a la primavera, però inferior a les xifres assolides durant l'estiu. Per altra banda, els esports i els programes infantils i juvenils recuperen presència però no arriben als nivells assolits a la primavera (tot i això, els esports tornen a ser el gènere més programat). Per últim, l'humor, tal com havia passat ja a l'estiu, desapareix del *prime-time* de La2.

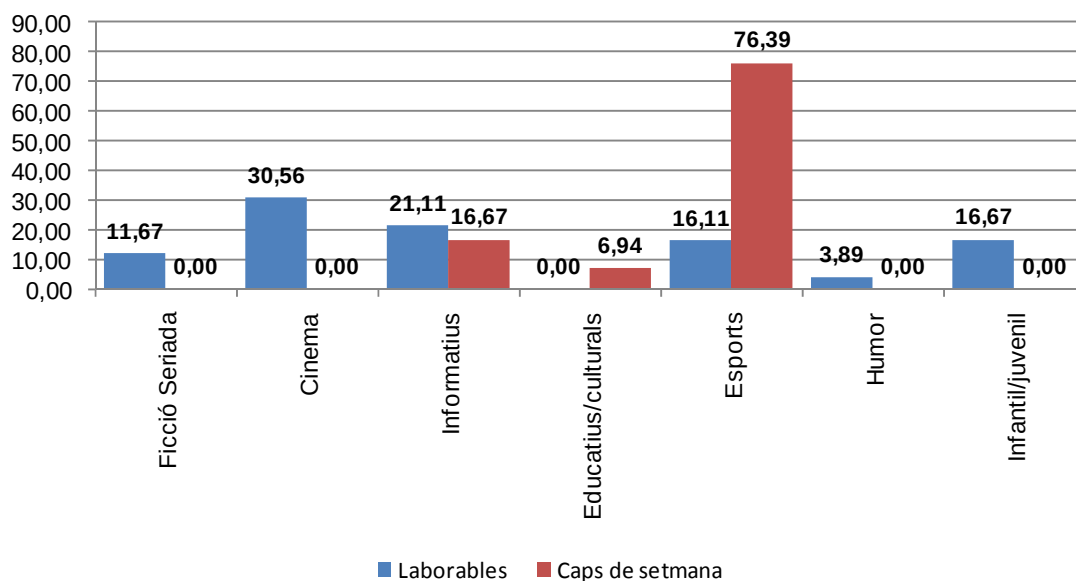
Pel que fa al mes de gener, destaca sobretot la desaparició de la ficció seriada i un gran augment de la programació de cinema (passa a ocupar el 41,3% de la franja, més que qualsevol altre gènere en qualsevol altra temporada). També destaca una disminució de la presència de documentals que es compensa amb programes educatius/culturals. Per últim, els programes infantils i juvenils recuperen la presència que tenien el mes d'abril.

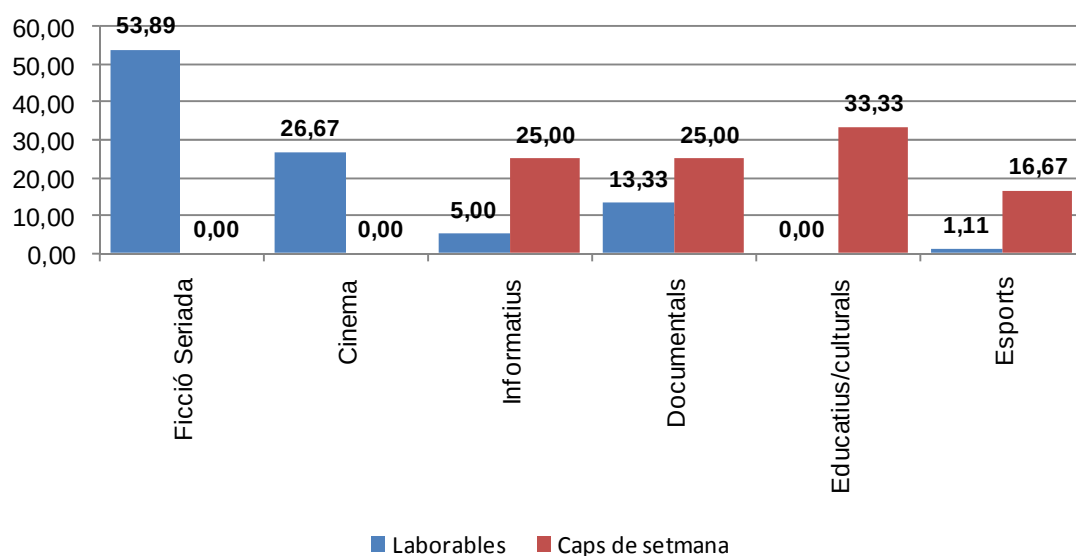
2.4. Diferències de la programació de La2 entre dies laborables i caps de setmana en el *prime-time*

L'estructura genèrica del *prime-time* de La2 és bastant diferent els dies laborables i els caps de setmana: **entre setmana predomina el cinema**, tot i que també destaca la presència dels informatius i la ficció seriada, en canvi **els *prime-time* del cap de setmana estan gairebé dedicats exclusivament als programes esportius**. De fet, només es programen tres gèneres més amb una presència més residual: els informatius, els programes educatius/culturals -aquests últims absents del *prime-time* dels dies laborables, excepte a l'estiu i a l'hivern- i els documentals. Entre setmana també es programen, en general, programes infantils i juvenils, esports, humor i documentals.

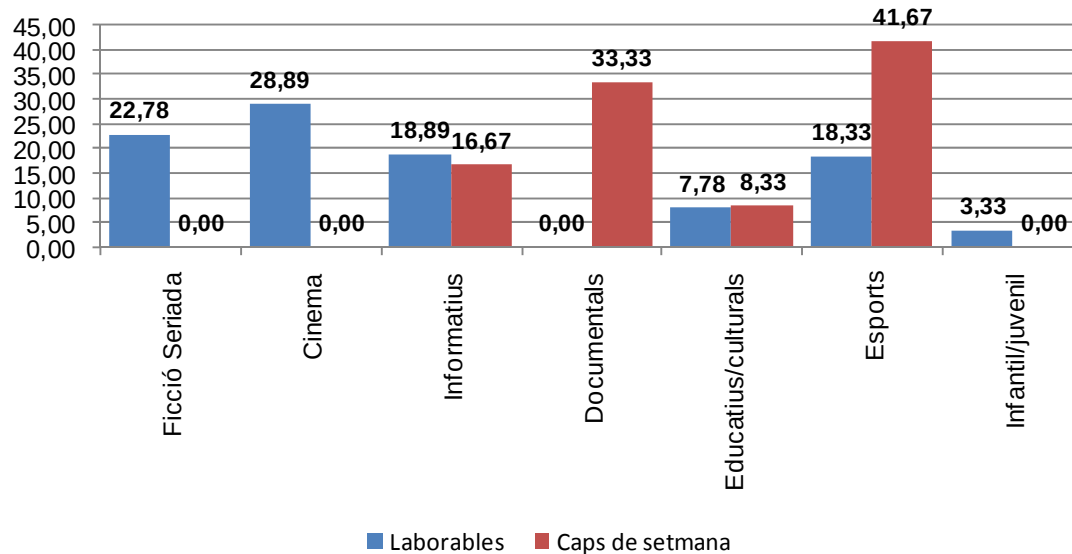
Prime time de La 2: distribució de gèneres els laborables i caps de setmana (abril)

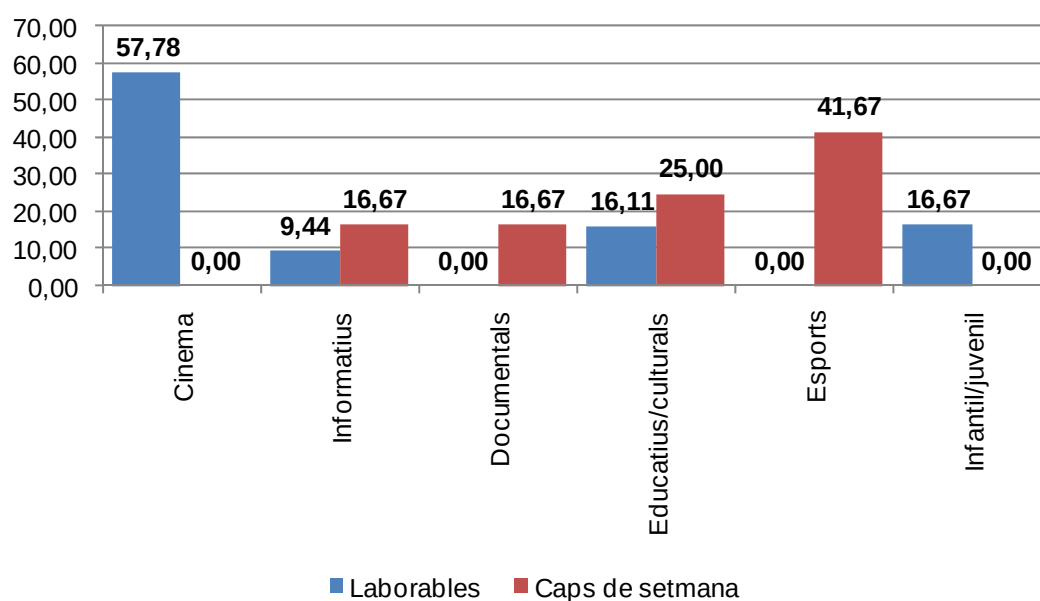
Prime time de La 2: distribució de gèneres els laborables i caps de setmana (juliol)

Prime time de La 2: distribució de gèneres els laborables i caps de setmana (octubre)

Prime time de La2: distribució de gèneres els laborables i caps de setmana (gener)

3. Conclusions

La diversitat de La2 és alta, tot i que disminueix els caps de setmana (i també els laborables del mes de juliol i gener). **La seva concentració genèrica és també alta** (a excepció del mes d'abril i els laborables del mes d'octubre). La programació de La2 consisteix sobretot en **espais dirigits a públics concrets** (programes infantils i juvenils els dies laborables i esportius els caps de setmana) i en **gèneres de demanda inflexible** (sobretot documentals i programes educatius/culturals), tal com és habitual als segons canals públics. Ni gèneres de demanda forta com la telerealitat o l'infotainment, ni els magazins tenen un espai en la seva graella. Per altra banda, l'humor i els concursos tenen una presència bastant residual.

La peculiaritat de La2 com a segon canal públic fa que la seva **estructura genèrica sigui bastant similar a la del K3-C33** (l'altre segon canal públic del sistema). En canvi, presenta una dissimilaritat molt alta amb la resta de cadenes. Això fa que la contribució d'aquest canal a la diversitat global del sistema sigui bastant significativa.

Durant el *prime-time* La2 opta, a través dels gèneres de demanda forta (sobretot ficció seriada i cinema), per **una programació més similar a la de les cadenes generalistes**, especialment a LaSexta, però també a les dues públiques; això fa que augmenti molt la dissimilaritat amb el K3-C33. Per altra banda, durant aquesta franja La2 no programa concursos ni espais inclosos en la categoria miscel·lània i, en canvi, fa una gran aposta pels esports (a excepció de la temporada d'estiu i, en menys mesura, també la d'hivern).

Així doncs, tot i que en general La2 presenta una estructura genèrica pròpia d'un segon canal públic –és a dir, basada en programes per a *targets* concrets i de demanda inflexible-, això canvia durant el *prime-time*, moment en què esdevé un canal més equiparable als generalistes.

3.3. Evolució de la diversitat de la programació de TV3

Evolució de la diversitat de la programació de TV3

1. Evolució de la diversitat de la programació de TV3

- 1.1.** Contribució de la programació de TV3 a la diversitat del sistema
- 1.2.** Dissimilaritat de la programació de TV3 respecte la resta de cadenes
- 1.3.** Evolució de la diversitat de la programació de TV3 i de la seva concentració de gèneres
- 1.4.** Diferències de la programació de TV3 entre dies laborables i caps de setmana

2. Evolució de la diversitat de la programació de TV3 en el *prime-time*

- 2.1.** Contribució de TV3 a la diversitat del sistema en el *prime-time*
- 2.2.** Dissimilaritat de la programació de TV3 respecte la resta de cadenes en el *prime-time*
- 2.3.** Evolució de la diversitat de la programació de TV3 i de la concentració de gèneres en el *prime-time*
- 2.4.** Diferències de la programació de TV3 entre dies laborables i caps de setmana en el *prime-time*

3. Conclusions

1. Evolució de la diversitat de la programació de TV3

1.1. Contribució de la programació de TV3 a la diversitat del sistema²⁵

La diversitat del sistema televisiu és molt alta i la contribució a la diversitat que fa cadascuna de les cadenes és sovint imperceptible; és a dir, es produeixen poques variacions quan es calcula la diversitat del sistema sense cadascuna de les cadenes. Malgrat tot, és possible identificar quines són les cadenes que tenen una contribució major o menor al sistema o, dit en unes altres paraules, les cadenes que fan que la diversitat de tot el sistema sigui superior i les cadenes que fan que la diversitat del sistema sigui menor, és a dir, que resten diversitat al sistema.

A les quatre temporades analitzades TV3 té una contribució positiva a la diversitat del sistema; és a dir, afegeix diversitat (si no existís la diversitat total de la programació disminuiria). Aquesta contribució és, malgrat tot, imperceptible en les temporades d'abril a juny (0,003), d'octubre a desembre (0,004) i de gener a març de 2009 (0,005). En la temporada de juliol a setembre és una mica superior (0,010).

1.2. Dissimilaritat de la programació de TV3 respecte la resta de cadenes²⁶

Al llarg de les quatre temporades TV3 manté unes dades de dissimilaritat que típicament l'acosten al primer canal de TVE i l'allunyen del segon canal de la televisió pública catalana, el K3-C33 que és la cadena respecte la qual TV3 invariablement, té una programació més diferenciada, fet que palesa la complementarietat entre ambdós canals.

²⁵ Tal com s'ha esmentat anteriorment, la contribució de cadascuna de les cadenes a la diversitat total del sistema s'obté de calcular la diversitat global del sistema amb totes les cadenes i després calculant la diversitat total sense una cadena determinada; la diferència entre els dos càlculs dona la mesura de la contribució de la cadena que s'ha tret. L'índex oscil·la entre -1 i 1,00.

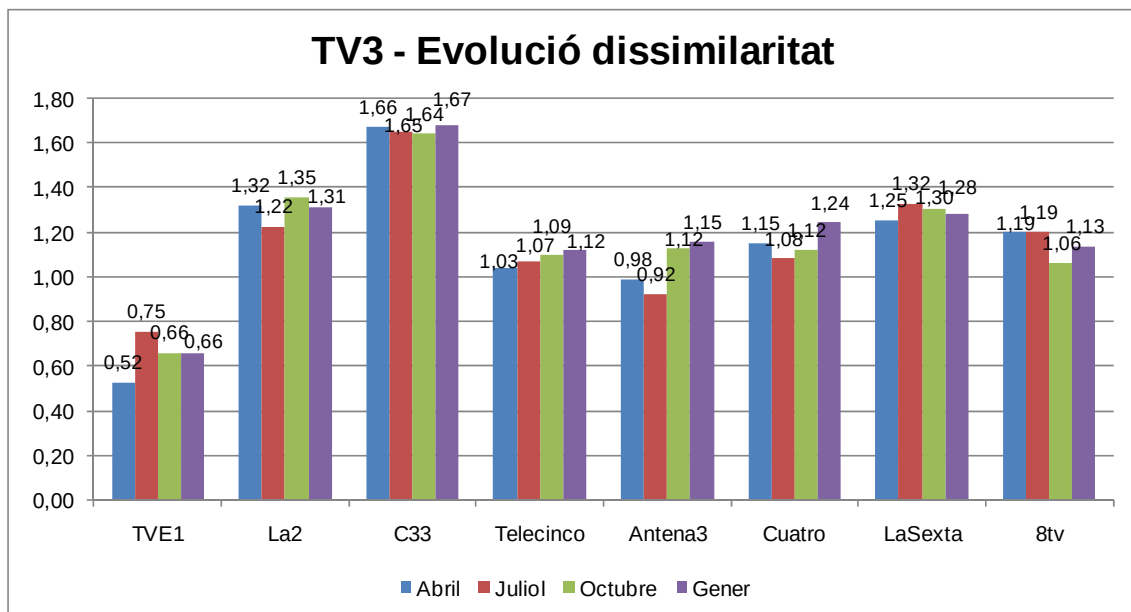
²⁶ Tal com s'ha descrit als capítols anteriors, el càlcul de la dissimilaritat consisteix en realitzar el sumatori dels valors absoluts de les diferències dels percentatges de temps dedicats a cada gènere per cada canal comparat. El valor final oscil·la entre 0 i 2. Per a la seva interpretació s'utilitza també una taula d'interval·ls consensuada també per recerques anteriors (Dominick i Pearce, 1976; Hellman i Sauri, 1994, citades per Hellman (2001:193). Aquests interval·ls són: 0,00-0,19 dissimilaritat molt baixa; 0,20-0,49 dissimilaritat baixa; 0,50-0,79 dissimilaritat mitjana; 0,80-1,19 dissimilaritat alta i 1,20-2,00 dissimilaritat molt alta.

Així, en la primera temporada (abril-juny), la cadena que té una programació més diversa a la de TV3 és el K3-C33, seguit del segon canal públic d'àmbit estatal, La2 i, a continuació les cadenes privades que més divergeixen de la programació de TV3 són LaSexta, Cuatro, T5, 8tv i Antena3; finalment, la cadena que té una programació més semblant a la TV3 és TVE1.

En la segona temporada (juliol a setembre), la major dissimilaritat de TV3 torna a ser amb el segon canal català, el K3-C33, seguit de LaSexta, La2, 8tv, Cuatro, Telecinco i Antena 3. La cadena que té una programació més semblant a TV3 torna a ser el primer canal de la televisió pública espanyola, TVE1.

En la tercera temporada, les dades són força semblants: la cadena que ofereix una programació més diferenciada a TV3 torna a ser el K3-C33, seguit en aquesta ocasió de La2 i després LaSexta, Antena3, Cuatro, Telecinco, 8tv i finalment, TVE1 que torna a ser la cadena amb una programació més semblant a la de TV3.

En la darrera temporada (gener a març) la cadena que ofereix una programació més diferenciada de la de TV3 és el K3-C33 (1,674), seguit a força distància de La2 (1,306), LaSexta (1,277), Cuatro (1,238), Antena 3 (1,152) i 8tv (1,132). La cadena amb la programació més semblant és TVE1 (0,667)

Cal fer notar, a grans trets, la tendència dels primers canals (TV3 i TVE1) a oferir programacions que en primer lloc, divergeixen sobretot de les programacions dels seus respectius segons canals, seguit de les cadenes privades que es van alternant – en funció elles sí dels canvis en les seves polítiques de programació- ; en segon lloc, la tendència a oferir una programació molt semblant a la de l'altre primera cadena pública generalista (la dissimilaritat més baixa de TV3 és sempre amb TVE1).

1.3. Evolució de la diversitat de la programació de TV3 i de la seva concentració de gèneres²⁷

La diversitat vertical d'una cadena es mesura a través de l'índex d'entropia relativa, que indica el “repartiment” dels diferents gèneres al llarg de tota la graella de la programació. La concentració d'una cadena en canvi es mesura a través de l'índex HHI que, de manera complementaria a l'índex d'entropia relativa avalua quan “concentrada” està la distribució dels gèneres. Normalment ambdós índexs es presenten de manera inversa: quant més alta és la diversitat, més baixa és la

²⁷ Cal recordar, tal com s'ha descrit a la introducció, que la diversitat del sistema es mesura a través de l'índex d'entropia relativa i la seva concentració a través de l'índex HHI (Herfindahl-Hirschmann Index). L'entropia relativa mesura quan repartit està el temps que el sistema global dedica a cada gènere; una entropia baixa vol dir que el temps està poc repartit i per tant, que la diversitat és baixa; en canvi, l'entropia màxima es dona quan el temps d'emissió es troba distribuït equitativament entre tots els gèneres. L'entropia relativa és un índex que oscil·la entre 0 i 1. La idoneïtat de l'índex resulta del fet que considera el caràcter bidimensional de la diversitat (el nombre de categories de gènere que s'estableixen i el temps que es dedica a cadascuna de les categories) i a més a més que té unes taules estandarditzades d'interpretació, tal i com es descriu també en el peu de pàgina núm. 9. Aquesta taula, proposada per Hellman (2001:191-2), identifica els següents intervals: 0,01-0,34 diversitat molt baixa; 0,35-0,54 diversitat baixa; 0,55-0,69 diversitat mitjana; 0,70-0,79 diversitat alta i 0,80-1,00 diversitat molt alta. La raó de la mida desigual dels intervals de la taula es troba en el caràcter logarítmic de la funció emprada, a mesura que ens aproximem als valors més elevats, cal major variació de la mostra per augmentar la diversitat.

L'índex HHI, que avalua la concentració i que té un origen fonamentalment econòmic –s'utilitza per calcular la concentració dels mercats- també té unes taules d'interpretació; en aquest cas s'han utilitzat les proposades pel Departament de Justícia dels EUA que identifica els següents intervals: 0-1000 concentració baixa; 1000-1800 concentració moderada i dades superiors a 1800, concentració alta.

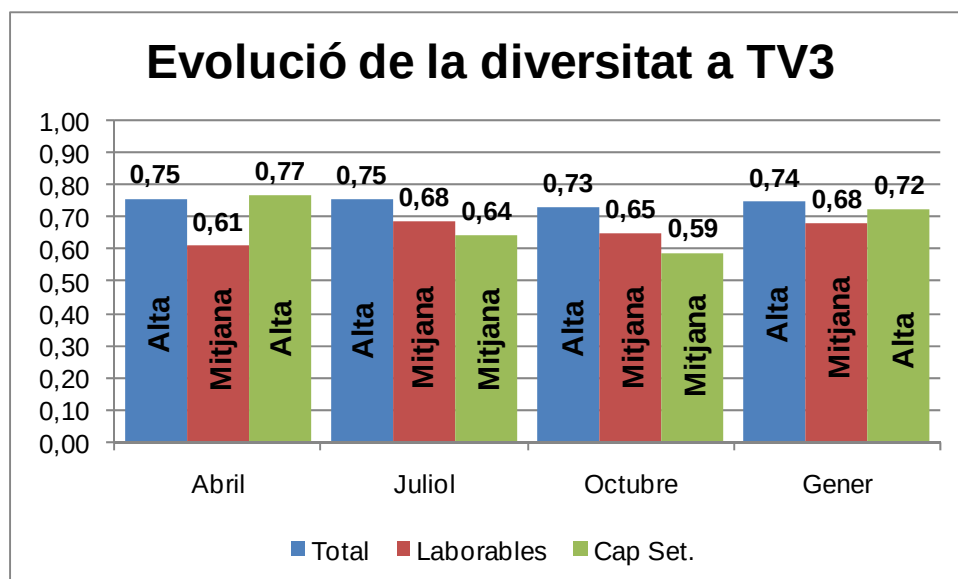
La concentració en canvi es mesura a través de l'índex HHI i es basa en l'assumpció de que la programació d'un canal o d'un conjunt de canals que presenta un grau elevat de concentració té una diversitat baixa. Aquest índex oscil·la entre 0 i 10.000; els valors inferiors equivalen a una menor concentració i per tant a una major diversitat. A l'igual que l'índex d'entropia relativa presenta l'avantatge que té unes taules estandarditzades per a la seva interpretació; en aquest cas els intervals són: 0-1000 concentració baixa; 1000-1800 concentració moderada i dades superiors a 1800, concentració alta.

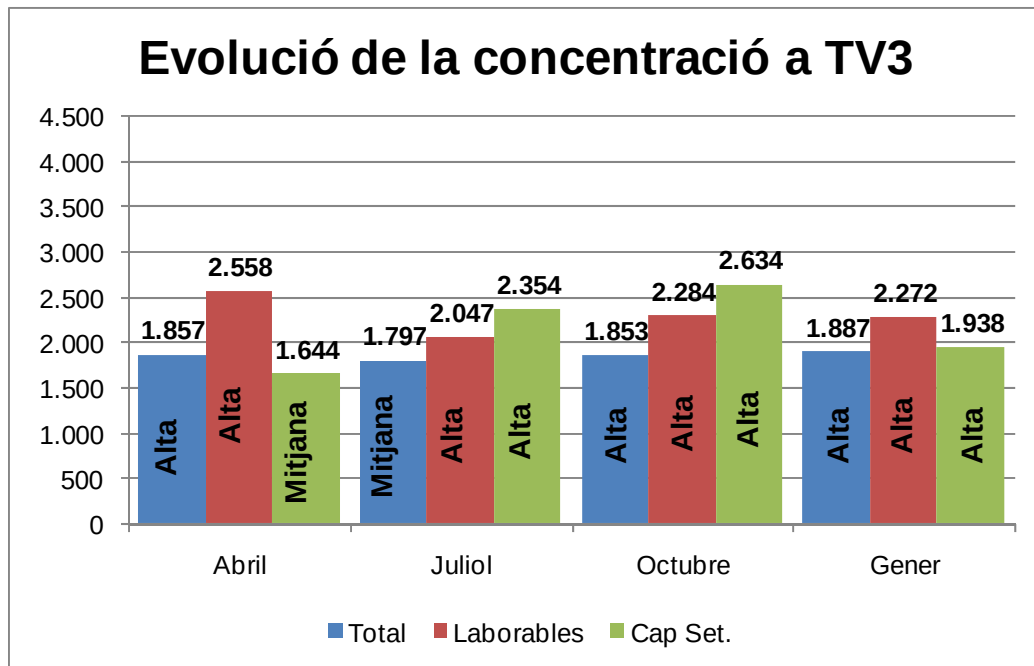
concentració i a la inversa, quant més baixa és la diversitat, més alta és la concentració.

En els cas de la programació emesa per TV3 al llarg dels quatre trimestres analitzats, la diversitat vertical de la cadena és alta i la seva concentració també ho és, a excepció de la temporada de juliol a octubre en la que té una concentració mitjana.

Malgrat tot, si s'apliquen els mateixos índexs a la programació dels dies laborables i els caps de setmana per separat, la diversitat vertical baixa i la concentració augmenta; aquestes dades indiquen que la programació de TV3 es compensa en el seu global (emet gèneres diferents els dies laborables i els caps de setmana) però per separat és menys diversa i més concentrada.

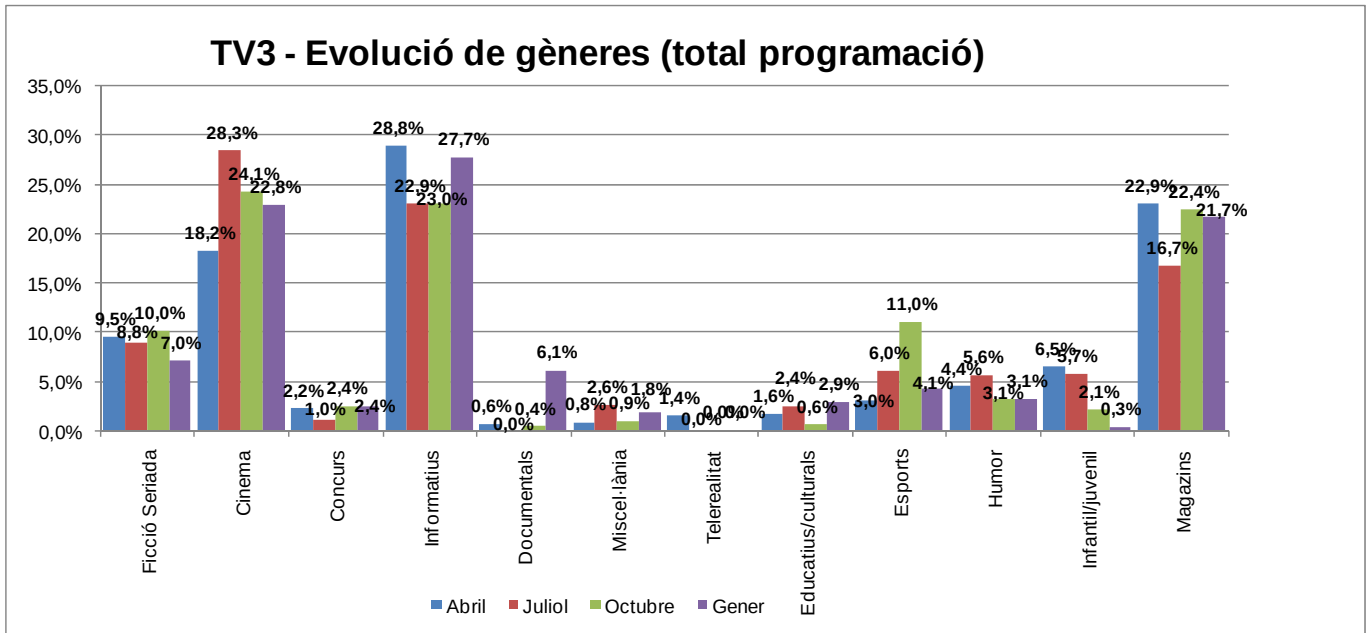
Aquest comportament però no és igual al llarg de les quatre temporades. Així, en la primera temporada analitzada (abril-juny) i en la darrera (gener a març de 2009) la diversitat de TV3 és alta en el seu global i també és alta el cap de setmana; només als dies laborables la diversitat que ofereix la primera cadena pública catalana és menor. En canvi, a la segona temporada (juliol-setembre) i a la tercera (octubre-desembre) en la que la programació en el seu conjunt té una diversitat alta i una concentració mitjana, quan es desagrega l'anàlisi entre dies laborables i caps de setmana, baixa la diversitat (a mitjana) i puja la concentració (a alta). És a dir, aquesta cadena s'especialitza en uns gèneres durant la setmana i en uns altres els caps de setmana.

Pel que fa el grau de concentració de TV3, en les dues primeres temporades analitzades passa el mateix fenomen; és a dir, la concentració és alta en el global de la programació del mes d'abril i desagregada entre laborables i caps de setmana, es manté alta els laborables però baixa a mitjana el cap de setmana. A la segona temporada, la concentració de la programació és mitjana en el seu conjunt però si es desagreguen les dades entre laborables i caps de setmana la concentració és alta. En les dues darreres temporades analitzades, octubre-desembre i gener-març de 2009, la concentració d'aquesta cadena és alta tant en el conjunt com si desagrega el càlcul entre laborables i caps de setmana.

Si s'analitza la diversitat vertical de la cadena i la seva concentració per gèneres, es pot observar que al llarg dels quatre trimestres analitzats TV3 ha concentrat la seva programació en tres gèneres: els informatius, el cinema i els magazines, que han ocupat gairebé el 70% del seu temps d'emissió.

Així, en la primera temporada analitzada -que correspon al segon trimestre de l'any-, el gènere al que TV3 dedica més temps són els informatius (28,8%), seguit dels magazines (22,9%) i del cinema (18,2%). Cal esmentar que el cinema que programa TV3 és sobretot ficció d'origen nord-americà (12% del 18% total), només un 4% de cinema europeu i un 1,1% de cinema espanyol.

La resta de gèneres tenen una presència molt menor i, llevat dels programes de ficció seriada (9,5%) i dels infantils i juvenils (6,5%), la presència de la resta de gèneres és gairebé anecdòtica (menys del 4%) del temps d'emissió. A diferència del cinema, la ficció seriada emesa per TV3 és més equilibrada pel que fa l'origen (del 9,5% emès, el 3,8 es nord-americà i el 4,8 és d'origen espanyol).

En la **temporada estiuenca** (juliol-agost-setembre), TV3 reforça la seva aposta per aquests tres gèneres tot i que en canvia la prioritat: el cinema passa a representar el 28,3% de la programació (el que abans eren els informatius, 28,8%), seguit dels informatius, que passen a ocupar un 22,9% de la programació (el que anteriorment eren els magazines) i en tercer lloc, emet un 16,7% del temps de la seva programació magazines (a l'abril el 18,2% era el cinema).

Pel que fa l'**origen de la ficció** programada, cal esmentar que en el cas del **cinema** hi ha una desproporció semblant a la de la primera temporada (del 28% total, un 19% es nord-americana, un 6% europea, un 1,2% espanyola i un 2,3% d'altres indrets); en canvi, en el cas de la **ficció seriada** s'equilibra molt més a la programació estiuenca:

així del 8,8% només un 1,7% és nord-americana i un 3,4% és europea i un 3,6% espanyola.

Curiosament, en la tercera temporada tots tres gèneres s'equiparen en la programació del primer canal de la televisió catalana: el cinema torna a ser el gènere més emès (24,1%), seguit de ben a prop pels informatius (23%) i els magazines (22,4%). En aquesta temporada, a excepció dels esports (11%), el temps que TV3 dedica a cadascun dels gèneres de la classificació és inferior al 3% (gran concentració). En aquesta temporada continua prevalent el cinema nord-americà (16% sobre 24), seguit de l'europeu (5,2%); TV3 no emet cinema espanyol. En canvi, s'equilibra més l'origen de la ficció seriada emesa: és d'origen nord-americà (4,3%) i espanyol (5,6%); la ficció seriada europea és inexistent.

En la temporada de gener a març de 2009 es manté l'aposta de TV3 pels informatius (27,7%), el cinema (22,8) i els magazines (21,7%), fet que palesa una forta concentració (entorn el 72%). La resta de gèneres tenen una presència inferior al 7%: la ficció seriada (7%), els documentals (6%), els esports (4%), l'humor (3,1%), els educatius/culturals (2,9%), els concursos (2,4%) i la miscel·lània (1,8%). En aquesta temporada destaca també l'absència de programes de telerealtat, infotainment i l'escassíssima presència dels programes infantils i juvenils.

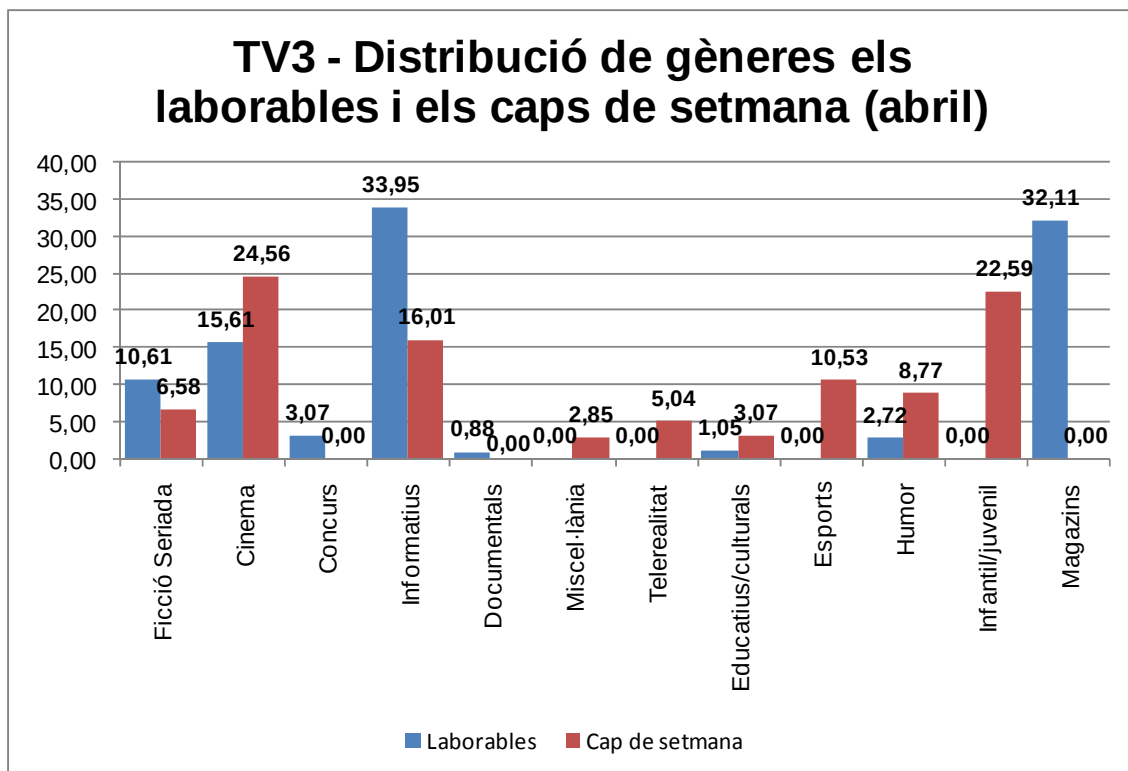
Pel que fa **l'origen de la ficció** emesa per TV3, en el cas del cinema (23% del total de la programació) preval el cinema nord-americà (13,2%), seguit del cinema europeu (5,3%) i l'espanyol (3,6%). En el cas de **la ficció seriada** (7% del total de la programació); la ficció d'origen espanyol és la que té més presència (3,5%), seguit de l'europea (2%) i la nord-americana ocupa només un 1,4% de la programació.

1.4. Diferències de la programació de TV3 entre dies laborables i caps de setmana

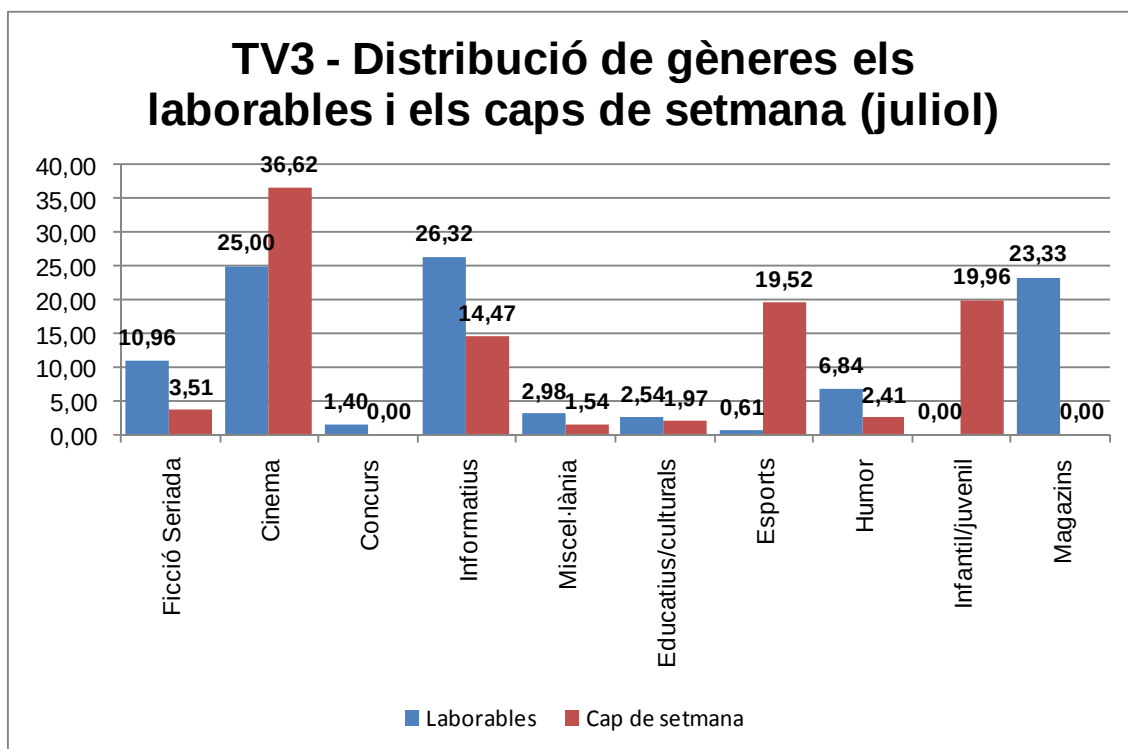
En la temporada abril-juny de 2008 si es desglossa l'anàlisi de la programació de TV3 entre els dies laborables i els caps de setmana emergeix una dada significativa: la presència protagonista de la programació infantil/juvenil els caps de setmana, que es converteix en el segon gènere més emès (un 22,6% del temps d'emissió), després del cinema (24,6%).

Així, TV3 en la primera temporada distribueix la seva programació en els dies laborables amb una clara aposta pels programes informatius (33,9%) i els magazines

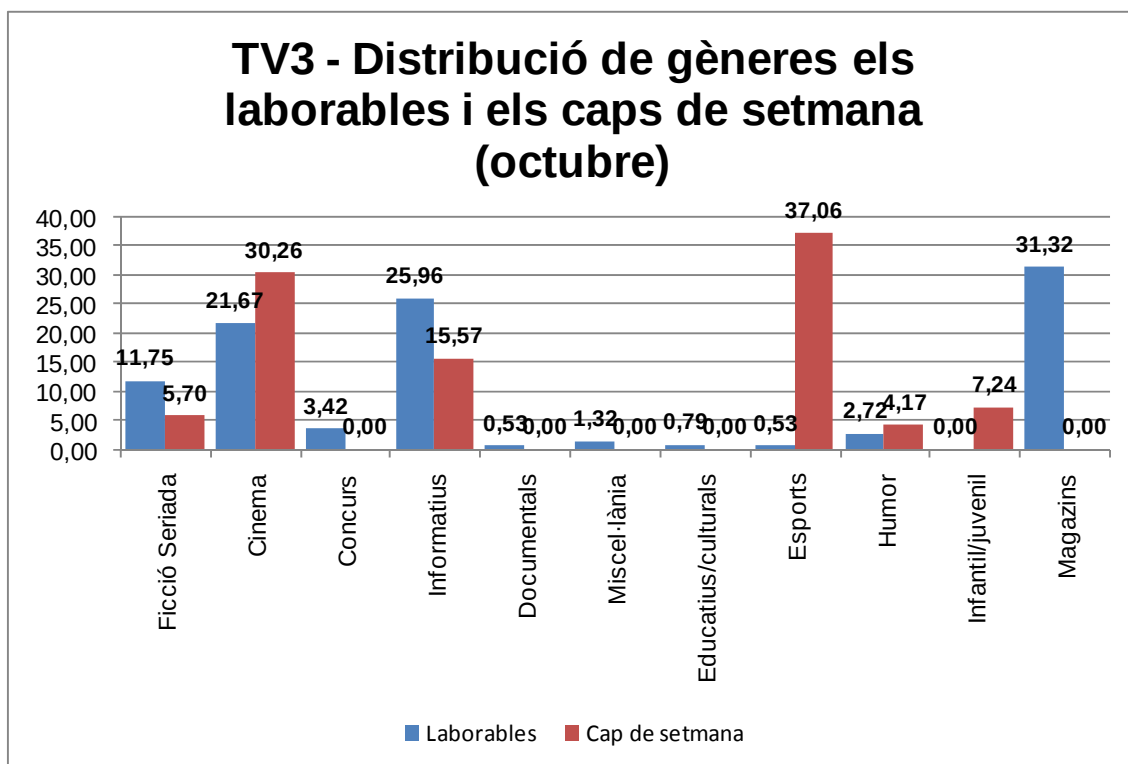
(32,1%), seguit pel cinema (15,6%) i la ficció seriada (10,6%). La resta de gèneres té una presència inferior al 3%. En canvi, els caps de setmana en que TV3 té una distribució de programes menys concentrada, aquesta cadena concentra la seva programació entorn el cinema (24,6%) i els programes infantils/juvenils (22,6%), els informatius (16%), els esports (10,5%), l'humor (8,8%) i la ficció seriada (6,6%); cadascun dels gèneres restants té una presència en la programació inferior al 3%.

En la temporada d'estiu (juliol-setembre), els gèneres que caracteritzen la graella de TV3 són el cinema (28,3%), els informatius (22,9%) i a més distància els magazines (16,6%). Si es desagreguen les dades entre els **dies laborables i els caps de setmana** els tres gèneres igualen la seva presència els dies laborables: els informatius (26,3%), el cinema (25%) i els magazines (23,3%). En canvi, els caps de setmana estiuen el cinema incrementa de manera espectacular la seva presència (34,6%); en segon lloc apareixen dos nous gèneres amb un 19% del temps total cadascun (els esports i els programes infantils/juvenils), mentre que els informatius només apareixen en quart lloc amb un 14% del temps.

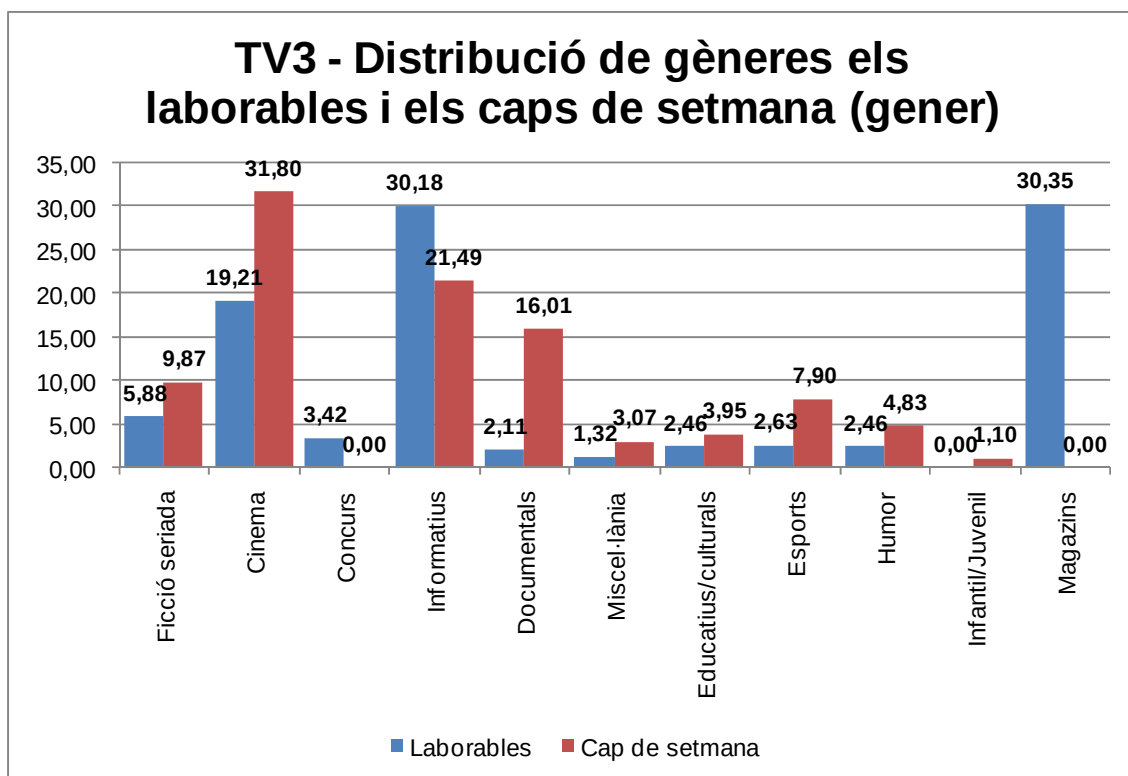

En la temporada de tardor (octubre-desembre), el cinema es consolida com el gènere protagonista de la graella de TV3 (24% del temps), seguit dels programes informatius (22,9%) i els magazines (22,3%). Les dades desagregades entre dies laborables i caps de setmana mostren variacions rellevants en la programació que expliquen també les diferències en els índexs de diversitat vertical i concentració. Així, en la graella dels dies laborables el 31% del temps d'emissió es dedica a magazines, el 25,9% a programes informatius i el 21% al cinema. En quart lloc a força distància es troba la ficció seriada (11,7%). En canvi els caps de setmana els esports són el gènere protagonista (37%), seguit del cinema (30%) i a força distància els informatius amb només un 15,5%; la resta de gèneres tenen percentatges inferiors al 7%.

En la darrera temporada (gener a març de 2009) els informatius lideren la programació de TV3 (27,7%), seguit de l'emissió de cinema (22,8%) i de magazines (21,6%); a força distància es troba la programació de ficció seriada (7%), documentals (6%) i esports (4%). Si es desagrega el càlcul entre dies laborables i caps de setmana destaca l'elevat percentatge de programació d'informatius (30,1%) i magazines (30,3%), seguit del cinema (19,2%). Molt per darrera, la ficció seriada (5,8%) i els concursos (3,4%).

En canvi durant **els caps de setmana** TV3 aposta fort pel cinema (31,8%) i els informatius (21,5%). Els altres tres gèneres més programats són els documentals (16%), la ficció seriada (9,9%) i els esports (7,9%); la resta de gèneres tenen una presència inferior al 5%. Els magazines desapareixen completament de la programació del cap de setmana. Cal destacar finalment també en aquesta temporada l'absència absoluta de programació de telerealtat i infotainment.

2. Evolució de la diversitat de la programació de TV3 en el *prime-time*

2.1. Contribució de TV3 a la diversitat del sistema en el *prime-time*

La diversitat en la franja de *prime-time* disminueix i la seva concentració augmenta. Aquesta dada es repeteix de manera invariable al llarg de les quatre temporades analitzades, fet que fa gairebé imperceptible la contribució de cada canal a la diversitat global de la programació.

Si es calcula però la contribució que fa cada cadena a la diversitat del *prime-time* s'observa que al llarg de les quatre temporades, TV3 resta diversitat al sistema; és a dir, si no emetés la diversitat global de la programació seria superior.

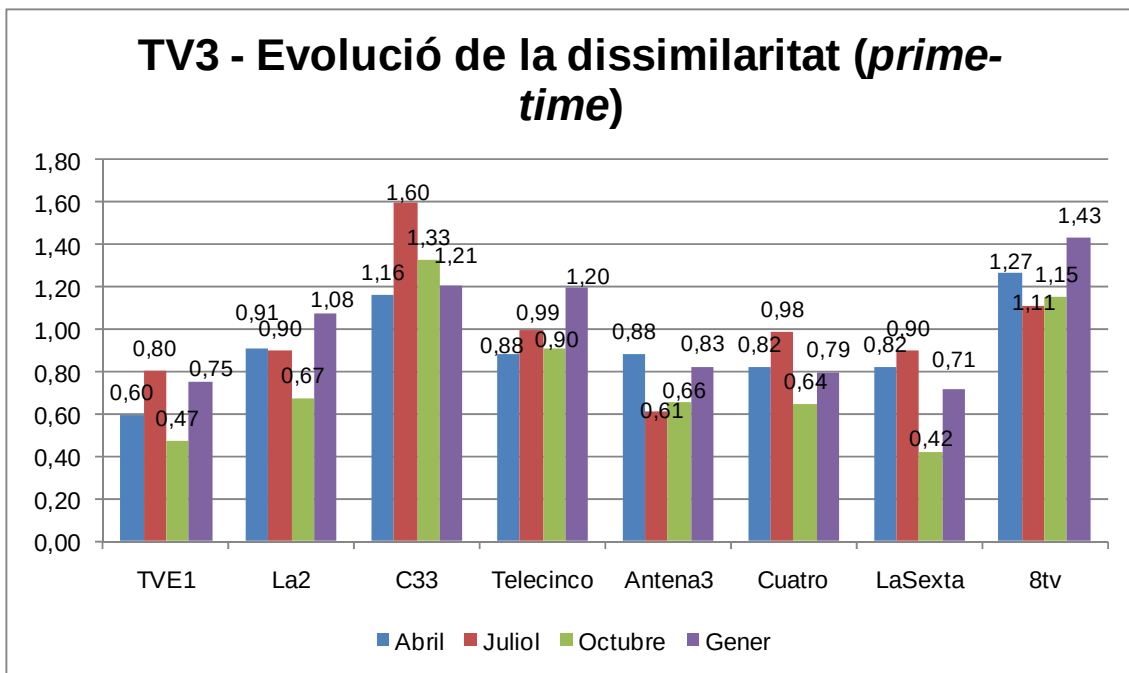
En la primera temporada la contribució de TV3 a la diversitat del sistema és de -0,007; en la segona de -0,006; en la tercera de -0,010 i en temporada de gener a març de 2009 la contribució és de -0,006.

Tot plegat confirma per una banda l'acompliment de la Llei de Hotelling sobre la competitivitat de la franja i per un altra banda l'aposta poc arriscada de TV3 en la seva programació; tot plegat permet adscriure a aquesta cadena no només com una cadena

generalista sinó com una de les cadenes que resten diversitat al sistema, fet que posa sobre la taula la seva funció de servei públic en aquesta franja.

2.2. Dissimilaritat de la programació de TV3 respecte la resta de cadenes en el *prime-time*

Davant la tendència de què les programacions dels primers canals de les cadenes es distingeixin sobretot de la programació dels segons canals, en el cas de TV3 això s'esdevé només en el cas del seu segon canal, el K3-C33 que és la cadena amb la que té una dissimilaritat més elevada en les tres primeres temporades analitzades; en la darrera temporada, de gener a març de 2009 aquesta tendència canvia i 8tv és la cadena que té una dissimilaritat més alta respecte la programació de TV3.

En el *prime-time* d'abril a juny la cadena que ofereix una programació més diferenciada de TV3 és el K3-C33, seguit per 8tv (que té un índex de dissimilaritat superior a La2); a continuació segueixen La2, T5 i A3, LaSexta, Cuatro. La cadena que té una dissimilaritat més baixa és el primer canal de la televisió pública espanyola, TVE1 (la que ofereix una programació més semblant a TV3).

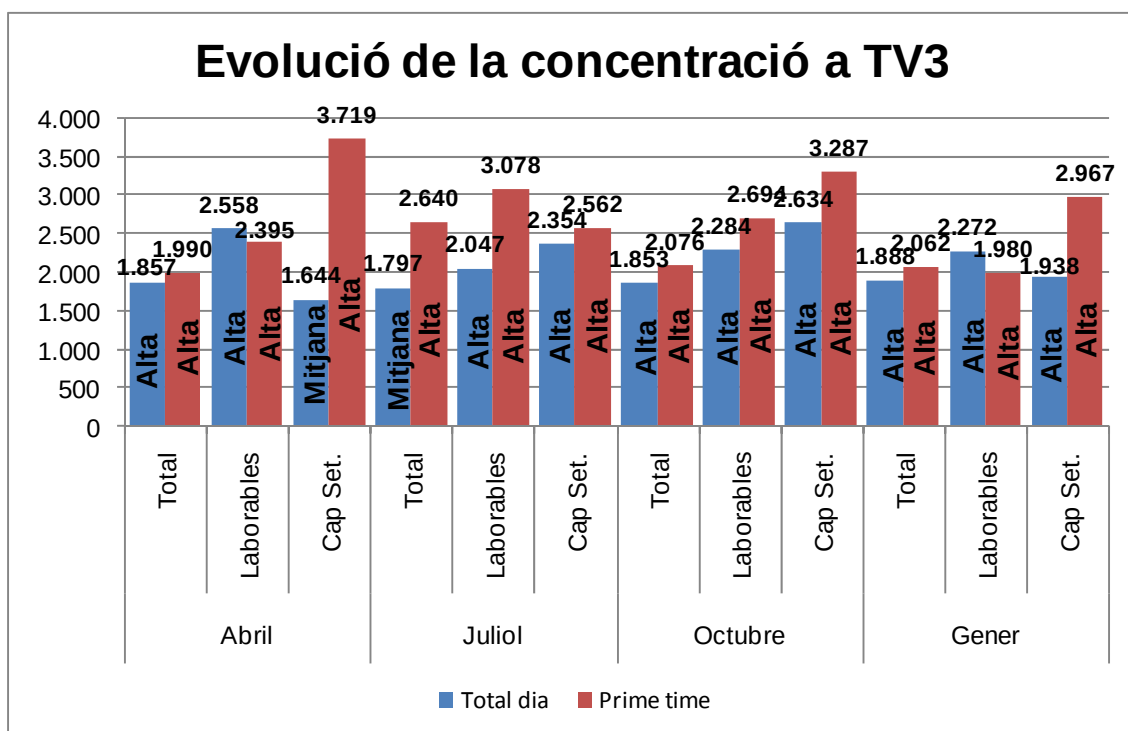
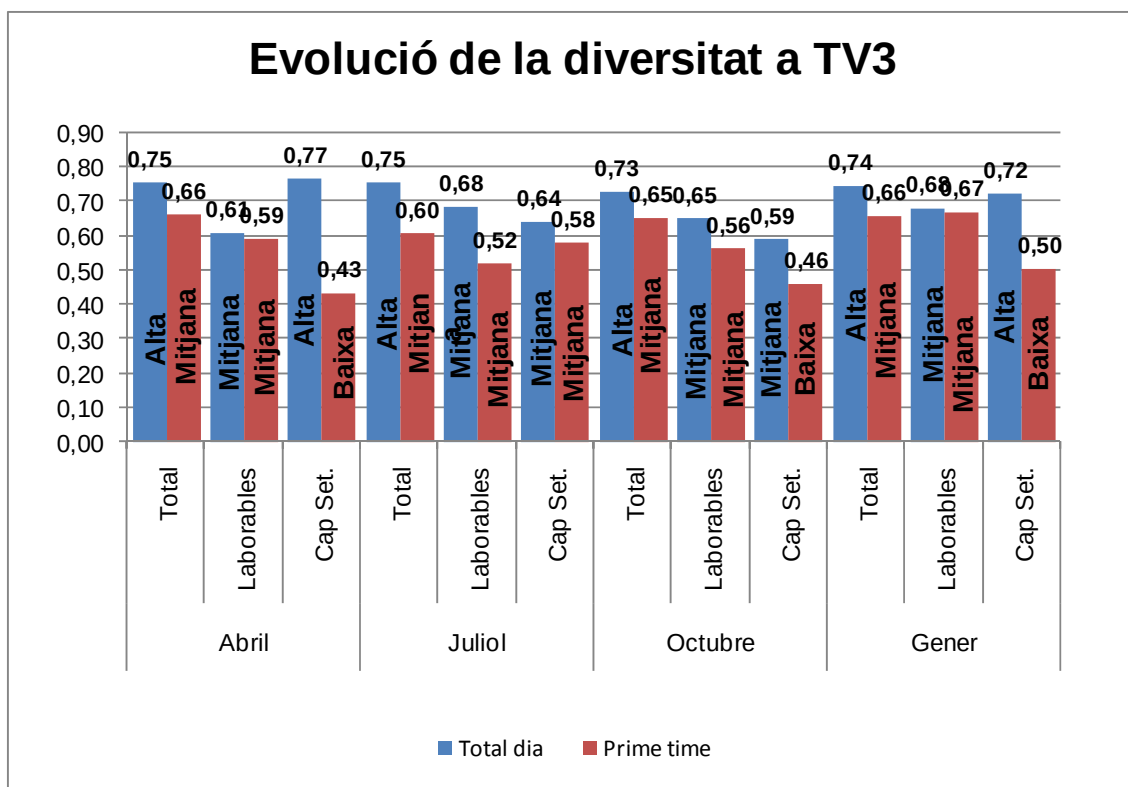
En la temporada de juliol a setembre de 2008, es repeteix la tendència: la dissimilaritat més alta és amb el K3-C33 seguit de 8tv. A continuació i darrera 8tv seria T5 qui tindria una dissimilaritat més elevada amb TV3, seguit de Cuatro, LaSexta, TVE1 i Antena 3. Cal fer notar en aquesta segona temporada (que correspon a la temporada d'estiu), la lectura inversa: és a dir, la cadena que ofereix una programació més semblant a TV3 no és el primer canal públic d'àmbit espanyol sinó una cadena privada, Antena 3.

Al *prime-time* de la tercera temporada analitzada (octubre a desembre), les cadenes més diferents a TV3 tornen a ser el K3-C33 i 8tv seguit de T5. a continuació vindrien La2, Antena3, Cuatro, TVE1 i LaSexta.

En la temporada de gener a març de 2009 8tv és la cadena amb la que TV3 té una programació més diferenciada, seguida del K3-C33, T5 i La2.

2.3. Evolució de la diversitat de la programació de TV3 i de la concentració de gèneres en el prime-time

La franja de *prime-time* és gairebé per definició una franja d'elevada concentració de gèneres i, en el cas de TV3 els cinc gèneres protagonistes del *prime-time* superen el 90% del temps de programació.

En les quatre temporades analitzades, els informatius són el gènere que protagonitza la franja del *prime-time* (36,1%, 28,2%, 30,2% i 32,5% respectivament). El segon i tercer gènere varia en cada temporada. Així, en la primera temporada (abril-juny) el

segon gènere que més presència té en el *prime-time* és la ficció seriada (19,4%), seguit dels esports (11,1%), el cinema (10,3%), els programes infantils i juvenils (10,3%), els programes educatius/culturals (10,3%) i els programes d'humor (8,7%). La resta de gèneres és inexistent en la graella del *prime-time* (llevat del documental, 4%).

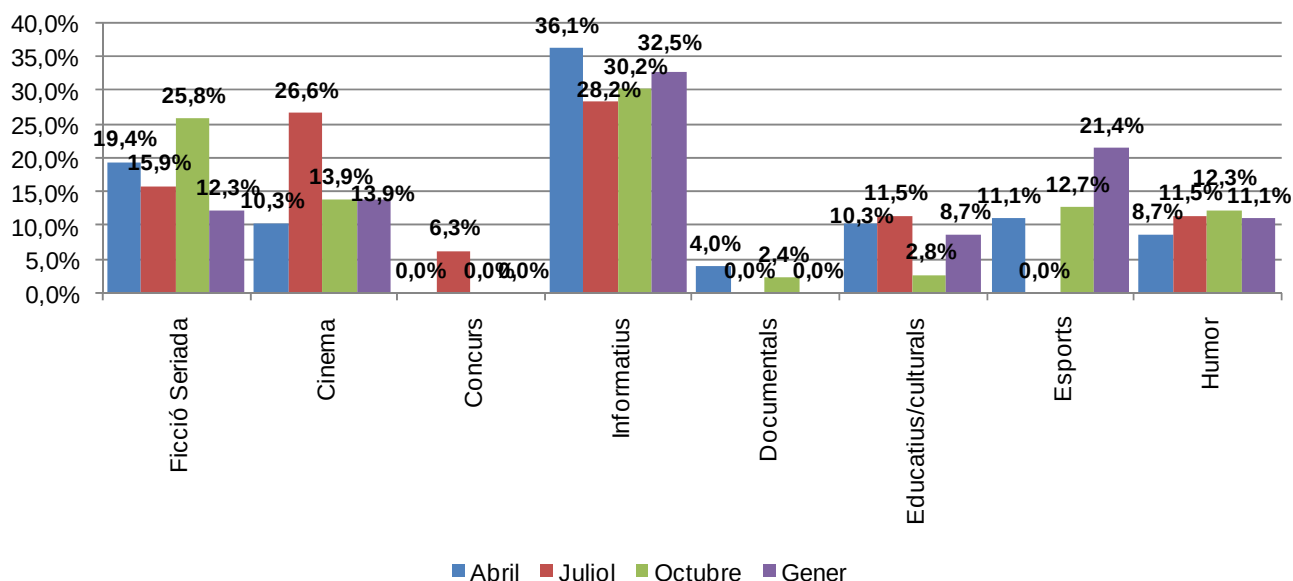
En la segona temporada (juny-setembre), els informatius continuen sent el gènere que més presència té en el *prime-time* (28,2%), seguit de molt de prop pel cinema (26,6%); els altres tres gèneres presents en el *prime-time* són la ficció seriada (15,9%), els programes educatius/culturals (11,5%) i l'humor (11,5%). Cal fer notar que hi ha set gèneres inexistent en el *prime-time* de TV3. Els concursos esdevenen una excepció en la temporada d'estiu de TV3, donat que tot i ser el gènere que té menys presència (6,3% del temps de programació), apareixen de forma episòdica a l'estiu i és inexistent tant la temporada anterior com en la temporada següent.

En la tercera temporada analitzada (octubre-desembre) i com s'ha comentat anteriorment, els informatius tornen a ser el gènere que té més presència en el *prime-time* (30,2%), però el segon lloc torna a ser la ficció seriada (25,8%) que incrementa la seva presència respecte la temporada abans de l'estiu. Els altres tres gèneres amb major presència són el cinema (13,9%), els esports (12,7%) i l'humor (12,3%). TV3 aposta de manera clara al *prime-time* per gèneres de demanda forta (a excepció dels informatius).

Cal fer notar de les dades d'aquesta tercera temporada la davallada que pateixen els programes educatius/culturals respecte les dues temporades anteriors (només són un 2,8% del temps de la franja i en les temporades anteriors havien tingut una presència superior al 10%). El fet de que s'haguessin mantingut els percentatges d'aquest gènere en la temporada abans de l'estiu i en la temporada estiuenca i que desaparegui de la temporada post-estiuenca descarta l'explicació que fa referència a la particularitat del consum televisiu a l'estiu i suggeriria un canvi per raons estratègiques de gestió de la franja.

En la darrera temporada (gener a març) després dels informatius (32,5%), els gèneres més programats en el *prime-time* són els esports (21,4%), el cinema (13,9%), la ficció seriada (12,3%) i l'humor (11%). En aquesta franja, apart de no haver programació d'infotainment ni telerealtat com és característic del primer canal català, tampoc hi ha magazins, concursos, programació infantil i juvenil, documentals ni miscel·lània.

TV3 - Evolució de gèneres al *prime time*

Finalment cal fer notar respecte la concentració en la franja del *prime-time*, que aquesta s'incrementa al llarg de 2008-09: els cinc primers gèneres ocupen en la primera temporada el 87,2% del temps de la programació, en la segona el 93,7% de la programació i en la tercera el 94,9% de la programació i en la darrera un 91,2%.

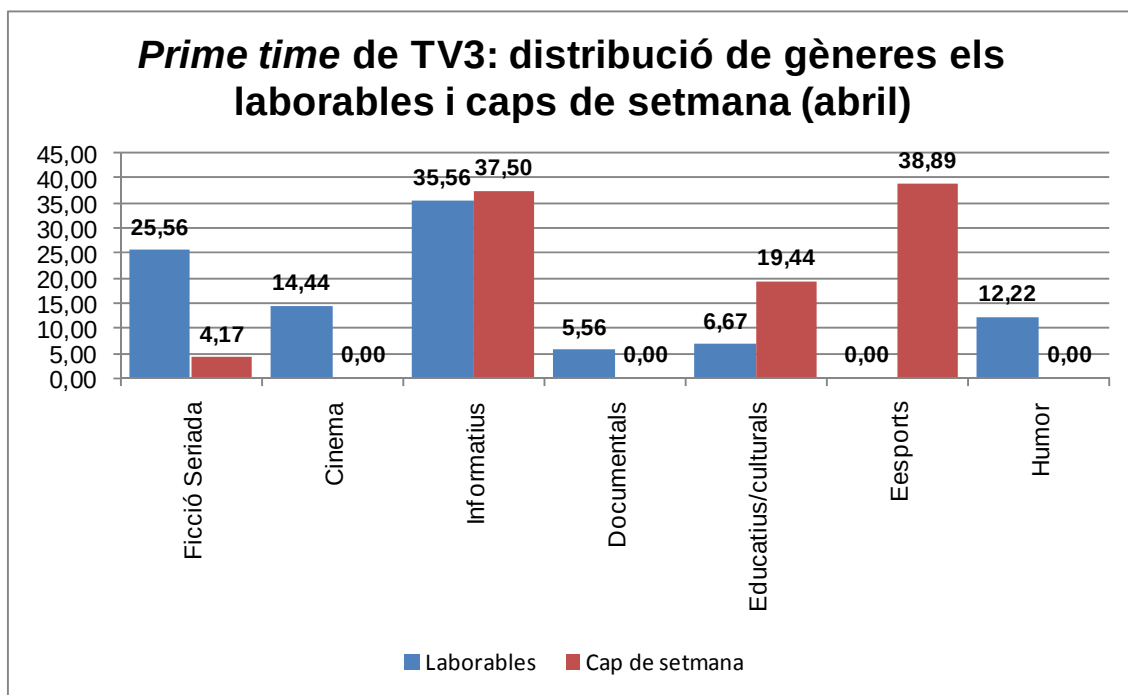
2.4. Diferències de la programació de TV3 entre dies laborables i caps de setmana en el *prime-time*

En l'horari de *prime-time* al llarg de les quatre temporades el gènere més estable de la graella de TV3 són els informatius; és a dir, hi ha poques variacions en la programació d'informatius entre els dies laborals i els caps de setmana; els altres gèneres, en canvi, pateixen variacions significatives.

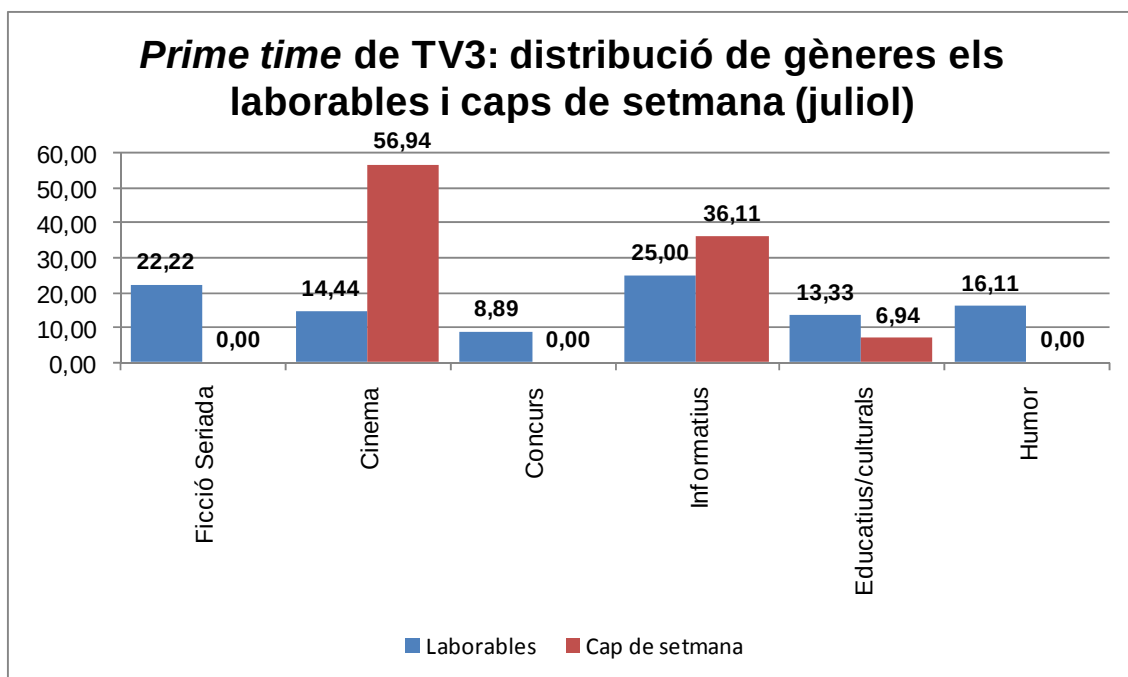
Així, en la **primera temporada** (abril a juny) TV3 emet el *prime-time* dels dies laborals un 35,5% d'informatius i els caps de setmana un 37,5%. El segon gènere més programat, la ficció seriada pateix variacions significatives: els dies laborables s'emeten un 25,5% de ficció seriada i els caps de setmana només un 4%.

El tercer gènere, els esports (11,1% del total) es distribueix entre 0% entre setmana i un 38,9% els caps de setmana que passa a ser el gènere amb més presència a la

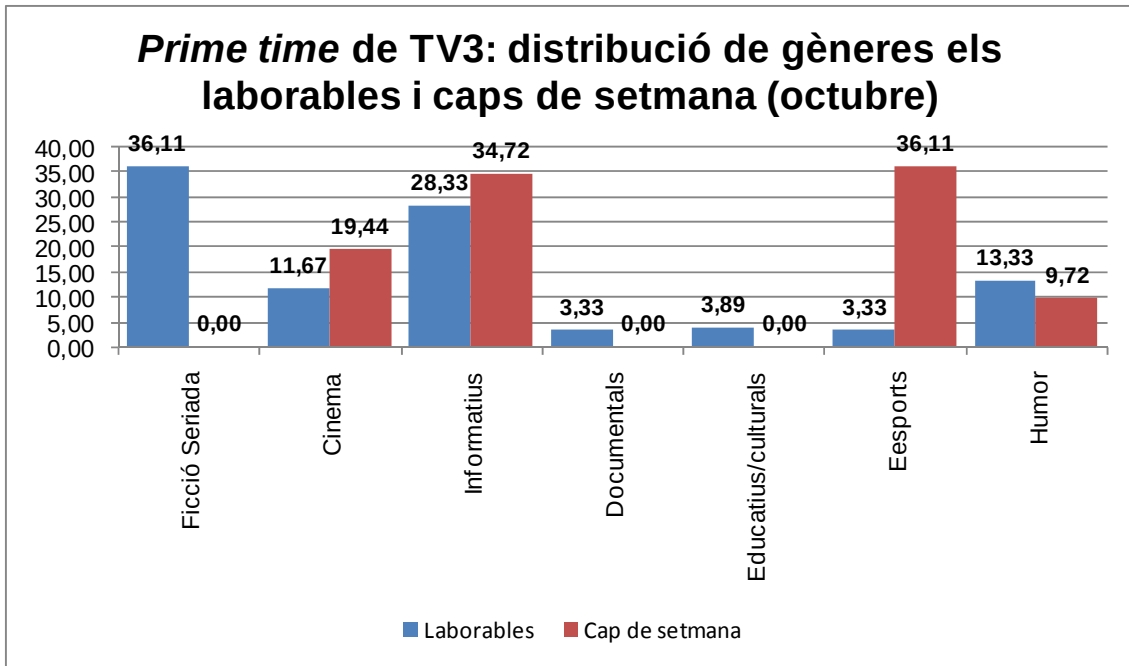
programació de TV3, seguit dels informatius. En canvi el cinema, s'emet en la primera temporada el 14,4% en dies laborals i 0% els caps de setmana. El tercer gènere més programat el cap de setmana són els programes educatius/culturals (19,4%).

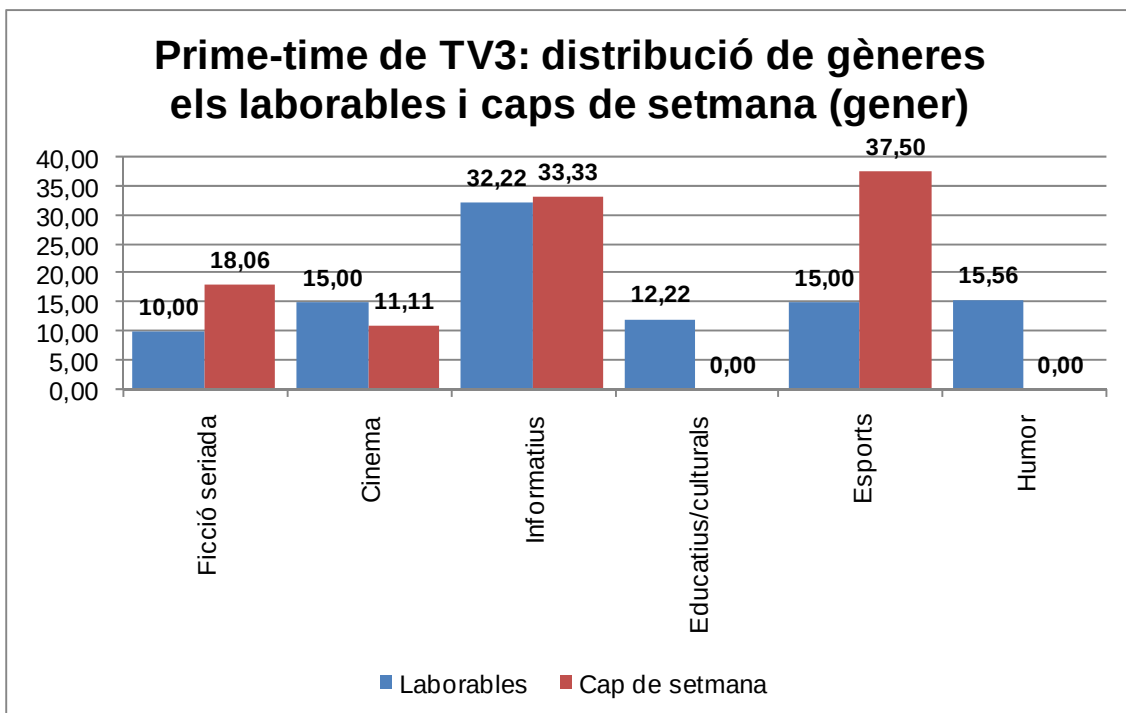
En la temporada de **juny a setembre** els informatius continuen sent el gènere més estable de la programació, tot i que amb més variació percentual que en la temporada anterior. Els dies laborals ocupen un 25% de la programació i els caps de setmana un 36%. El cinema gairebé multiplica per quatre la seva presència en el *prime-time* dels caps de setmana (passa del 14,% els dies laborals a un 57% els caps de setmana),. En canvi els gèneres que redueixen la seva programació o desapareixen de la programació dels caps de setmana són la ficció seriada (22,2% entre setmana i 0% els caps de setmana); l'humor (16% entre setmana i 0% el cap de setmana), els concursos (8,9% entre setmana i 0% el cap de setmana); els educatius/culturals veuen reduïda la seva programació d'un 13,3% els laborals a un 7% els caps de setmana.

En la temporada d'octubre a desembre, els informatius mantenen la seva presència (28% i 34% en dies laborals i caps de setmana respectivament), es manté relativament la programació de cinema (11,6% i 19,4% els laborals i caps de setmana respectivament), es manté l'humor (13% i 9,8% el cap de setmana) mentre que la ficció seriada passa de 36% entre setmana a desaparèixer completament del *prime-time* del cap de setmana i els esports passen de ser un 3% els laborals i incrementar-se fins al 36% els caps de setmana.

La darrera temporada analitzada, del gener al març de 2009 els informatius continuen sent el gènere més estable en la programació del *prime-time* de TV3 (32% i 33% els dies laborals i els caps de setmana respectivament); en canvi respecte temporades anteriors, la ficció seriada gairebé duplica la seva presència els caps de setmana (passa del 10% al 18%), el cinema davalla la seva presència els caps de setmana (15% a l'11%), els educatius i culturals passen a desaparèixer completament del *prime-time* del cap de setmana (12% els dies laborals), desapareixen també els programes d'humor (15,5% els laborals) i els esports dupliquen amb escreix la seva presència els caps de setmana (passen del 15% al 37,5%).

En definitiva, en aquesta darrera temporada, el *prime-time* dels caps de setmana es dedica només a quatre gèneres (elevada concentració) i els laborals es concentra en 6 gèneres.

3. Conclusions

TV3 és una cadena que té una contribució positiva a la diversitat del sistema en el global de la programació al llarg de les quatre temporades, fet que no es produeix en el *prime-time*, franja en la que la contribució que fa TV3 a la diversitat del sistema és negativa.

Pel que fa la dissimilaritat, TV3 té una programació més semblant a la primera cadena pública d'àmbit espanyol, TVE1, i més diferent al seu segon canal, el K3-C33, 8tv i a La2. entremig se situen les diferents cadenes privades.

Pel que fa l'evolució de la diversitat i la seva concentració cal esmentar que TV3 té una diversitat vertical alta al llarg de les diferents temporades, tot i que si es desagrega l'anàlisi entre dies laborables i caps de setmana, la diversitat baixa i la concentració

puja. La programació de TV3 pivota entorn de tres gèneres que va alternant: els informatius, els magazins i el cinema, sobretot d'origen nord-americà.

Si es desagrega l'anàlisi de la diversitat de TV3 entre dies laborables i els caps de setmana s'observa que al llarg de les quatre temporades TV3 concentra la seva programació dels dies laborables entre els informatius, els magazines, el cinema i la ficció seriada i, en canvi els caps de setmana la programació emesa per TV3 es concentra en informatius, programes infantils i juvenils i esports (o documentals en la darrera).

Finalment i pel que fa la política de programació seguida per TV3 en la franja del *prime-time* incrementa la seva concentració i concentra el 90% del seu temps en cinc gèneres. En totes les temporades el gènere protagonista són els informatius que és el gènere amb una programació més estable entre dies laborals i caps de setmana.

3.4. Evolució de la diversitat de la programació del K3-C33

Evolució de la diversitat de la programació del K3-C33

1. Evolució de la diversitat de la programació del K3-C33

- 1.1. Contribució de la programació del K3-C33 a la diversitat del sistema
- 1.2. Dissimilaritat de la programació del K3-C33 respecte la resta de cadenes
- 1.3. Evolució de la diversitat de la programació del K3-C33 i de la seva concentració de gèneres
- 1.4. Diferències de la programació del K3-C33 entre dies laborables i caps de setmana

2. Evolució de la diversitat de la programació del K3-C33 en el *prime-time*

- 2.1. Contribució del K3-C33 a la diversitat del sistema en el *prime-time*
- 2.2. Dissimilaritat de la programació del K3-C33 respecte la resta de cadenes en el *prime-time*
- 2.3. Evolució de la diversitat de la programació del K3-C33 i de la concentració de gèneres en el *prime-time*
- 2.4. Diferències de la programació del K3-C33 entre dies laborables i caps de setmana en el *prime-time*

3. Conclusions

1. Evolució de la diversitat de la programació del K3-C33

1.1. Contribució de la programació del K3-C33 a la diversitat del sistema²⁸

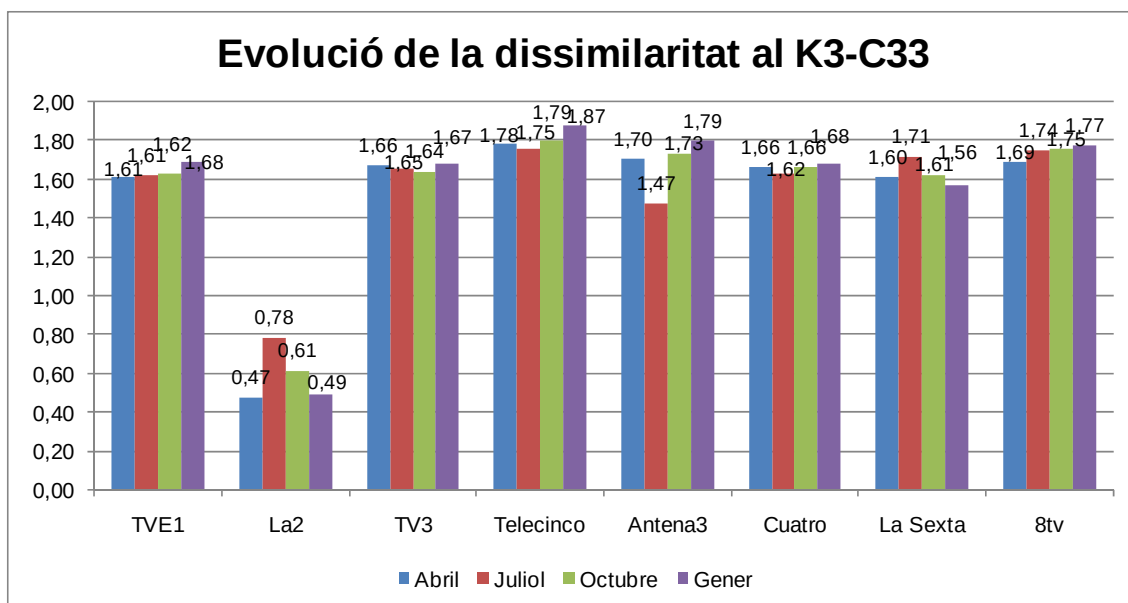
El K3-C33 té la contribució més alta a la diversitat del sistema; és a dir, sense el K3-C33 es produeix la davallada més forta de la diversitat global (tot i que la diversitat global continuaria sent "Molt alta"). Així, la contribució del K3-C33 a la diversitat global de la programació és del 0,017 en la temporada d'abril al juny; del 0,019 del juliol a setembre; 0,019 de l'octubre al desembre i del 0,015 del gener al març de 2009.

1.2. Dissimilaritat de la programació del K3-C33 respecte la resta de cadenes²⁹

El K3-C33 té típicament la dissimilaritat més baixa amb La2 i la dissimilaritat més alta amb T5; la resta de cadenes tenen posicions més inestables en el rànquing.

²⁸ Tal com s'ha esmentat anteriorment, la contribució de cadascuna de les cadenes a la diversitat total del sistema s'obté de calcular la diversitat global del sistema amb totes les cadenes i després calculant la diversitat total sense una cadena determinada; la diferència entre els dos càlculs dona la mesura de la contribució de la cadena que s'ha tret. L'índex oscil·la entre -1 i 1,00.

²⁹ Tal com s'ha descrit als capítols anteriors, el càlcul de la dissimilaritat consisteix en realitzar el sumatori dels valors absoluts de les diferències dels percentatges de temps dedicats a cada gènere per cada canal comparat. El valor final oscil·la entre 0 i 2. Per a la seva interpretació s'utilitza també una taula d'interval·ls consensuada també per recerques anteriors (Dominick i Pearce, 1976; Hellman i Sauri, 1994, citades per Hellman (2001:193). Aquests interval·ls són: 0,00-0,19 dissimilaritat molt baixa; 0,20-0,49 dissimilaritat baixa; 0,50-0,79 dissimilaritat mitjana; 0,80-1,19 dissimilaritat alta i 1,20-2,00 dissimilaritat molt alta.

A la primera temporada analitzada (abril-juny) la dissimilaritat de la programació del K3-C33 és molt alta respecte la programació de T5 (1,782), Antena3 (1,699), 8tv (1,685), TV3 (1,664), Cuatro (1,655), TVE1 (1,609), LaSexta (1,603%). Contrasta la dissimilaritat baixa amb La2 (0,472); cal fer notar que no hi ha cap cadena amb la que tingui una dissimilaritat alta o mitjana.

A la temporada d'estiu, la dissimilaritat de la programació del K3-C33 és molt alta respecte la programació de T5 (1,754%), seguit de 8tv (1,743%), LaSexta (1,711%), TV3 (1,645%), Cuatro (1,623%), TVE1 (1,613%), Antena3 (1,472%) i, finalment només té una dissimilaritat mitjana amb La2 (0,778%).

En la temporada d'octubre a desembre el K3-C33 torna a tenir una dissimilaritat molt alta amb T5 (1,792), 8tv (1,753%), Antena3 (1,731%), Cuatro (1,658%), TVE1 (1,624%) i LaSexta (1,612%). Només té una dissimilaritat mitjana amb La2 (0,609%).

Finalment, en la temporada de gener a març de 2009 la dissimilaritat més alta torna a ser amb T5 (1,8771), seguida de A3, 8tv, TVE1 i TV3. La cadena amb una dissimilaritat inferior torna a ser La2 (0,489).

1.3. Evolució de la diversitat de la programació del K3-C33 i de la seva concentració de gèneres³⁰

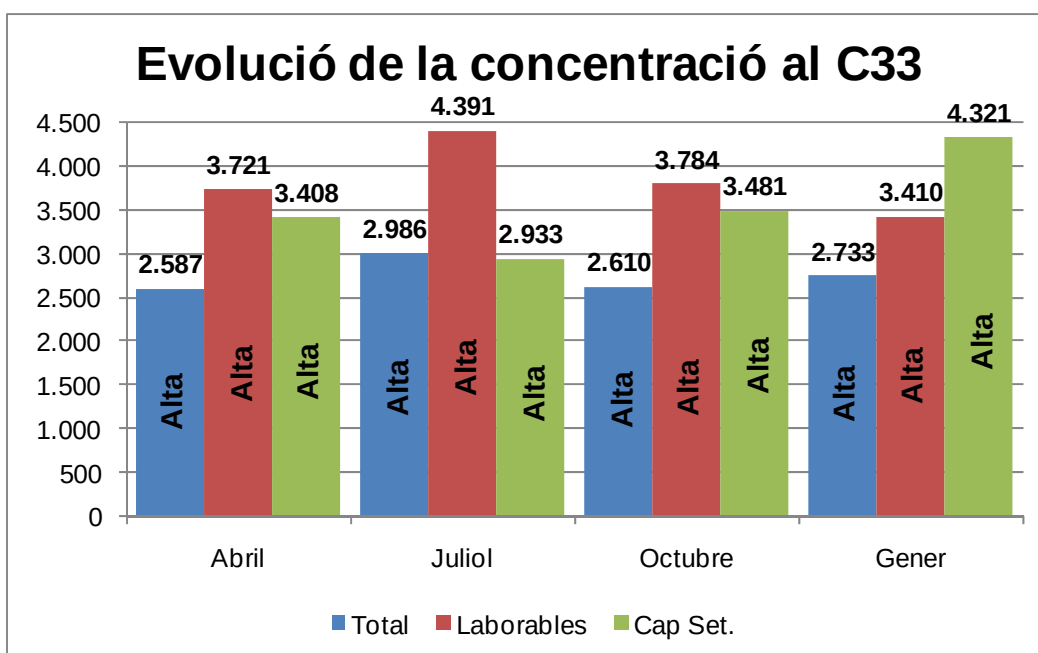
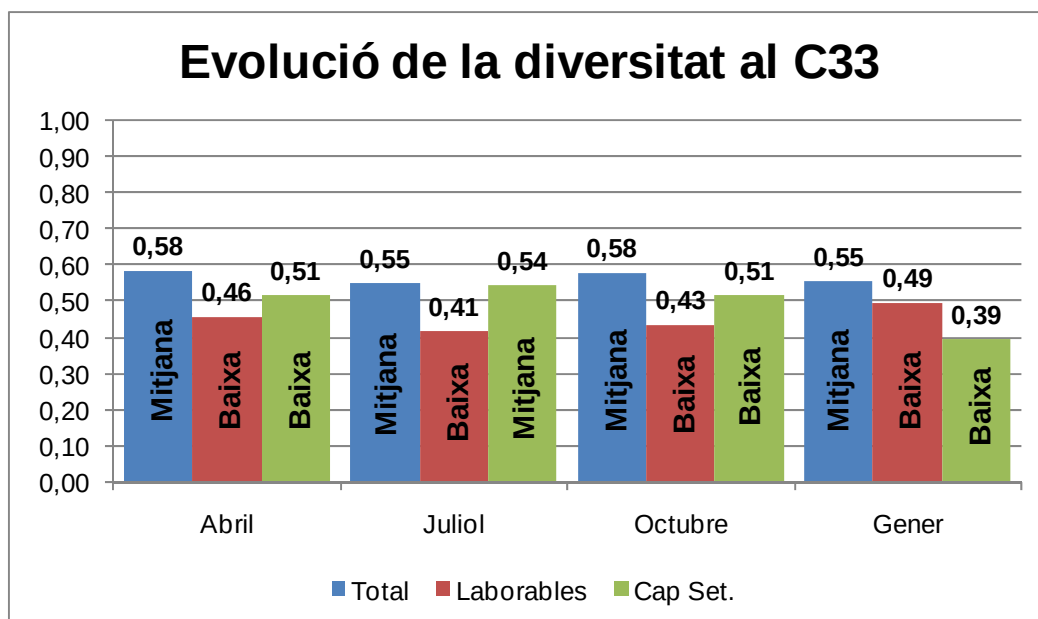
La diversitat del K3-C33 és mitjana en les quatre temporades analitzades i la seva concentració és alta. Al llarg de la primera temporada de la mostra (abril-juny), el K3-C33 té la diversitat vertical més baixa d'entre totes les cadenes analitzades, diversitat que se situa en el nivell mig (només 8TV té també una diversitat mitja, tot i que superior al C33). Si es desagrega l'anàlisi de la diversitat entre els dies laborables i els caps de setmana s'observa que passa a ser una diversitat baixa en ambdós casos.

Pel que fa la concentració dels gèneres que emet el K3-C33, en la primera temporada és una concentració alta. Cal fer notar que només les cadenes que emeten de manera exclusiva en l'àmbit català tenen una concentració alta, és a dir, a més a més del K3-C33, TV3 i 8tv.

³⁰ Cal recordar, tal com s'ha descrit a la introducció, que la diversitat del sistema es mesura a través de l'índex d'entropia relativa i la seva concentració a través de l'índex HHI (Herfindahl-Hirschmann Index). L'entropia relativa mesura quan repartit està el temps que el sistema global dedica a cada gènere; una entropia baixa vol dir que el temps està poc repartit i per tant, que la diversitat és baixa; en canvi, l'entropia màxima es dona quan el temps d'emissió es troba distribuït equitativament entre tots els gèneres. L'entropia relativa és un índex que oscil·la entre 0 i 1. La idoneïtat de l'índex resulta del fet que considera el caràcter bidimensional de la diversitat (el nombre de categories de gènere que s'estableixen i el temps que es dedica a cadascuna de les categories) i a més a més que té unes taules estandarditzades d'interpretació, tal i com es descriu també en el peu de pàgina núm. 9. Aquesta taula, proposada per Hellman (2001:191-2), identifica els següents intervals: 0,01-0,34 diversitat molt baixa; 0,35-0,54 diversitat baixa; 0,55-0,69 diversitat mitjana; 0,70-0,79 diversitat alta i 0,80-1,00 diversitat molt alta. La raó de la mida desigual dels intervals de la taula es troba en el caràcter logarítmic de la funció emprada, a mesura que ens aproximem als valors més elevats, cal major variació de la mostra per augmentar la diversitat.

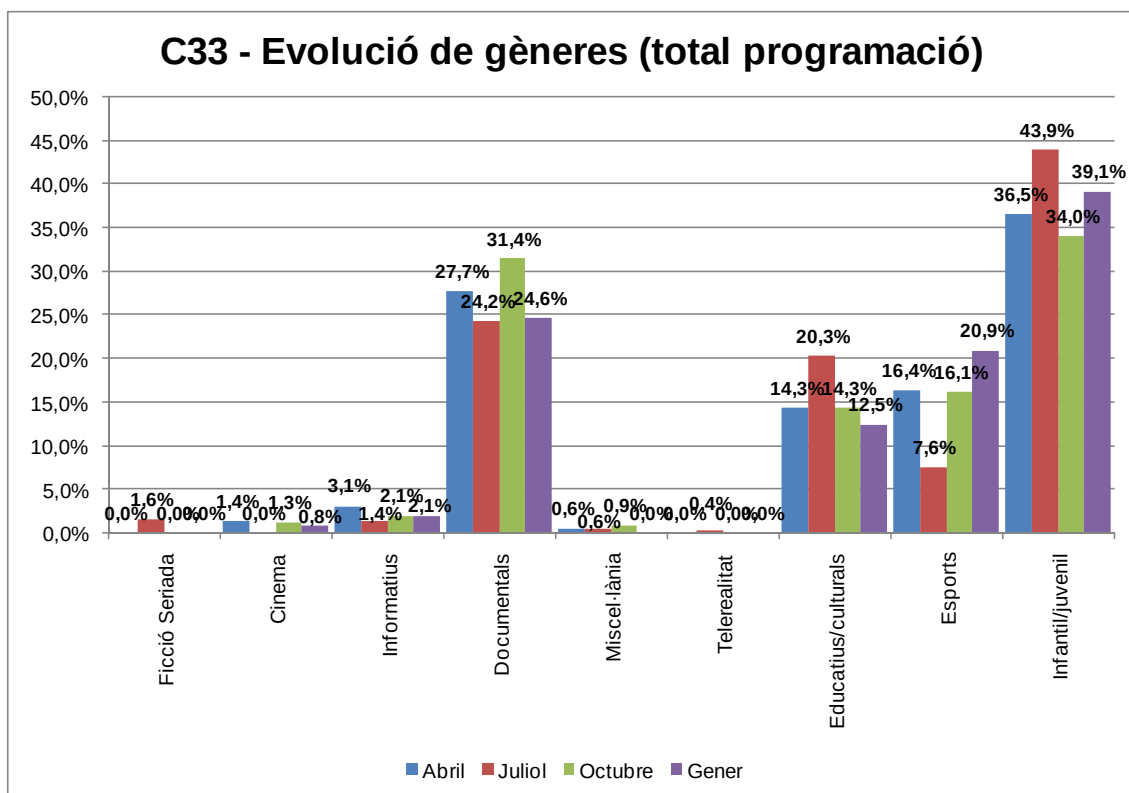
L'índex HHI, que avalua la concentració i que té un origen fonamentalment econòmic –s'utilitza per calcular la concentració dels mercats– també té unes taules d'interpretació; en aquest cas s'han utilitzat les proposades pel Departament de Justícia dels EUA que identifica els següents intervals: 0-1000 concentració baixa; 1000-1800 concentració moderada i dades superiors a 1800, concentració alta.

La concentració en canvi es mesura a través de l'índex HHI i es basa en l'assumpció de que la programació d'un canal o d'un conjunt de canals que presenta un grau elevat de concentració té una diversitat baixa. Aquest índex oscil·la entre 0 i 10.000; els valors inferiors equivalen a una menor concentració i per tant a una major diversitat. A l'igual que l'índex d'entropia relativa presenta l'avantatge que té unes taules estandarditzades per a la seva interpretació; en aquest cas els intervals són: 0-1000 concentració baixa; 1000-1800 concentració moderada i dades superiors a 1800, concentració alta.

Aquesta baixa diversitat vertical de la segona cadena pública catalana és el resultat de concentrar més del 64% de la seva programació en només dos gèneres: els programes infantils/juvenils (36,5%) i els documentals (27,7%), majoritàriament d'animals i natura (25%). En tercer i quart lloc es troben a molta distància els esports (16,3%) i els programes educatius/culturals (14,3%). En definitiva, els tres gèneres amb més presència concentren el 80,4% de la programació i els quatre primers el 94,9% de la programació. Els nou gèneres restants només representen un 5% de la programació.

En la primera temporada són inexistents de la graella del K3-C33 la ficció seriada, el concurs, la telerealtat, l'infotainment, l'humor i els magazines. Cal tenir en compte, com es veurà al tercer apartat, que aquesta concentració canvia quan es desagrega l'anàlisi entre dies laborables i els caps de setmana.

En la segona temporada analitzada, la temporada d'estiu, el K3-C33 té una diversitat vertical mitjana –només 8tv té una diversitat inferior-. Si es desagreguen les dades, els dies laborables baixa encara més la diversitat vertical i passa a ser baixa.

La concentració de la cadena és alta, tant en el seu conjunt com si es desagrega l'anàlisi entre dies laborables i caps de setmana. En aquesta segona temporada s'incrementa encara més la concentració de la programació: el 68% del temps d'emissió del K3-C33 es concentra en només dos gèneres (43,8% els infantils/juvenils i 24,2% els documentals, majoritàriament de natura, 21%); els tres primers gèneres ocupen el 88% de la programació (els programes educatius/culturals representen un 20,3% de la programació) i els quatre primers gèneres el 96% de la programació.

En aquesta temporada estiuenca són inexistents a la graella del K3-C33 el cinema, els concursos, l'infotainment, l'humor, la ficció seriada i els magazines; tenen una representació inferior al 2% la ficció seriada, els informatius i la "miscel·lània" (programes religiosos, minories i hobbies).

Pel que fa la tercera temporada analitzada (setembre-desembre), el C33 torna a tenir una diversitat mitjana (només superior a 8tv) que, desagregada entre dies laborables i caps de setmana esdevé una diversitat baixa en tots dos casos. Pel que fa la concentració, és alta en el total i també alta desagregada. Cal fer notar igualment, que només TV3 i 8tv presenten graus "alts" de concentració en els totals i en els càlculs desagregats, fet que fa pensar en una situació de diversitat inferior de les cadenes d'àmbit català.

En aquesta tercera temporada, el 65,3% del temps d'emissió del K3-C33 està concentrat en només dos gèneres: 33,9% programes infantils/juvenils i 31,4% documentals. En tercer i quart lloc, amb percentatges que es redueixen a la meitat, es troben els esports (16,1% i els programes educatius/culturals (14,3%). Els tres primers gèneres ocupen el 79,7% de la programació; els quatre primers el 94% de la programació i els nou gèneres que resten ocupen entre tots menys del 6% del temps d'emissió. En aquesta temporada hi ha sis gèneres que són inexistents en la graella del K3-C33: la ficció seriada, els concursos, la telerealtat, l'infotainment, l'humor i els magazines.

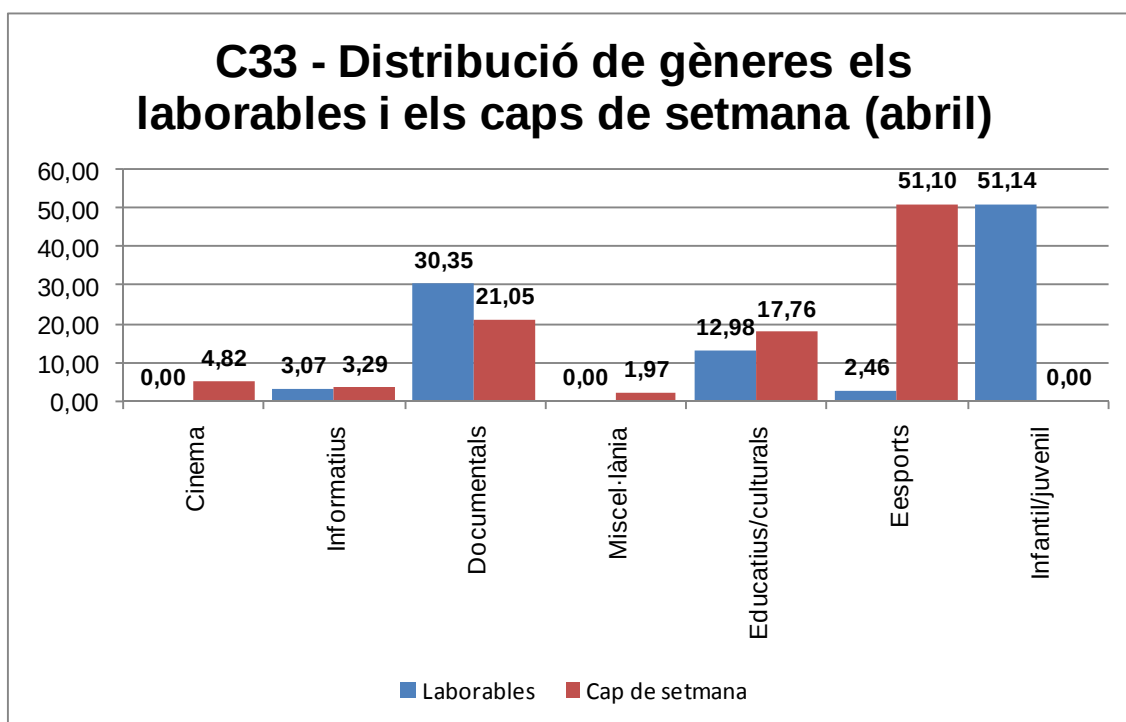
En la darrera temporada, del gener al març de 2009 el K3-C33 concentra la seva programació en infantils/juvenils (39%), documentals (24,6%) i esports (20,9%) seguit dels educatius/culturals (12%). Els programes informatius i cinema tenen percentatges inferiors al 2% (informatius i cinema); la resta de gèneres és completament inexistent en la graella del C33. La concentració d'aquesta darrera temporada és encara superior que l'anterior (els tres primers gèneres ocupen al voltant del 84% de la programació).

1.4. Diferències de la programació del K3-C33 entre dies laborables i caps de setmana

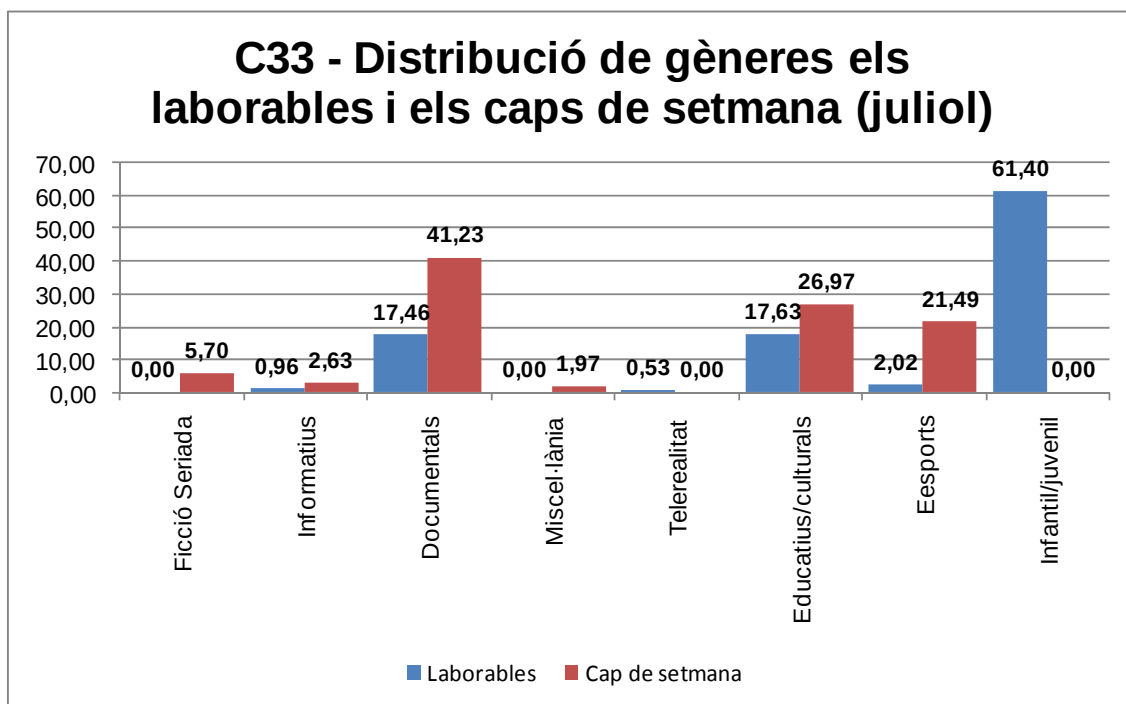
Tal com s'ha comentat en el primer apartat, el K3-C33 concentra més del 64% de la seva programació en només dos gèneres: els programes infantils/juvenils (36,5%) i els documentals (27,7%). Cal fer notar que la gran part dels documentals són d'animals i natura (24,9%) i només 2,7% són documentals de tipus històric, social o de creació. En

tercer i quart lloc es troben a molta distància els esports (16,3%) i els programes educatius/culturals (14,3%).

Si es desglossa l'anàlisi de la programació entre dies laborables i caps de setmana s'observen polaritzacions significatives. Els dies laborables el K3-C33 emet el 51,1% de programació infantil i juvenil, 30,2% de documentals i 12,9% de programes educatius i culturals mentre que la programació de cap de setmana dona protagonisme decidit als esports (51%), els documentals continuen sent el segon gènere protagonista (21%) i els educatius/culturals ocupen un 17,7% de la programació.

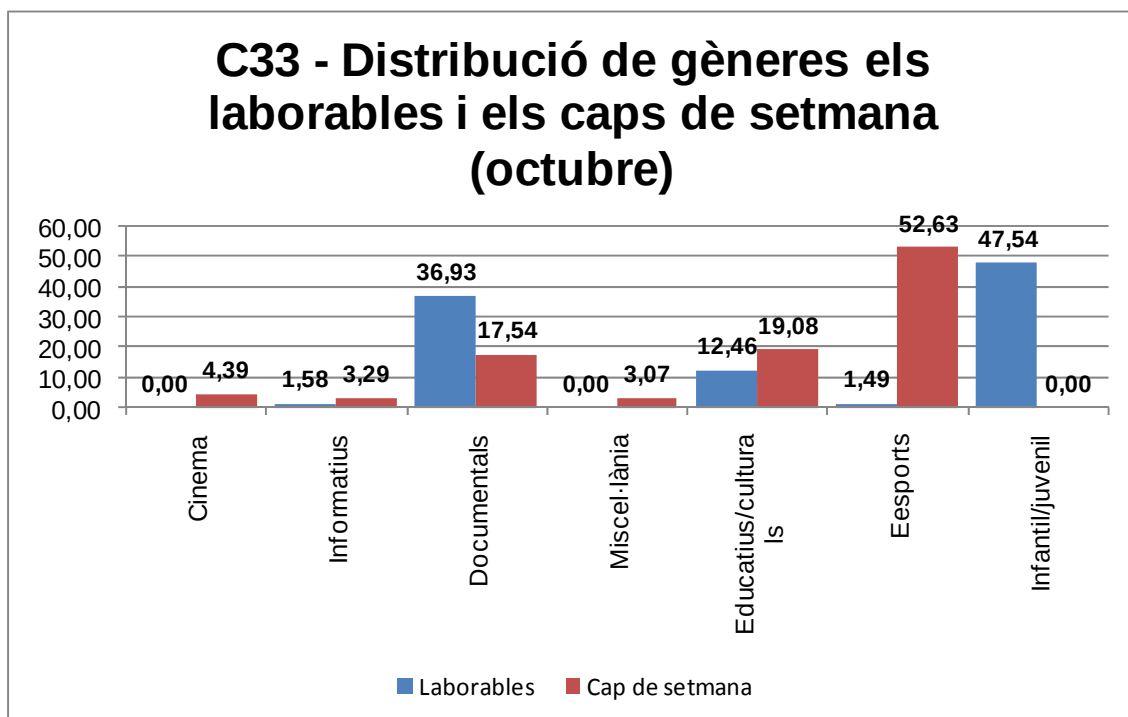

En la segona temporada analitzada, la temporada d'estiu, el K3-C33 té una diversitat vertical mitjana –només 8tv té una diversitat inferior-. Si es desagreguen les dades, els dies laborables baixa encara més la diversitat vertical i passa a ser baixa. La concentració de la cadena és alta, tant en el seu conjunt com si es desagrega l'anàlisi entre dies laborables i caps de setmana. En aquesta segona temporada s'incrementa encara més la concentració de la programació: el 68% del temps d'emissió el K3-C33 es concentra en només dos gèneres (43,8% els infantils/juvenils i 24,2% els documentals); els tres primers gèneres ocupen el 88% de la programació (els programes educatius/Culturals representen un 20,3% de la programació).

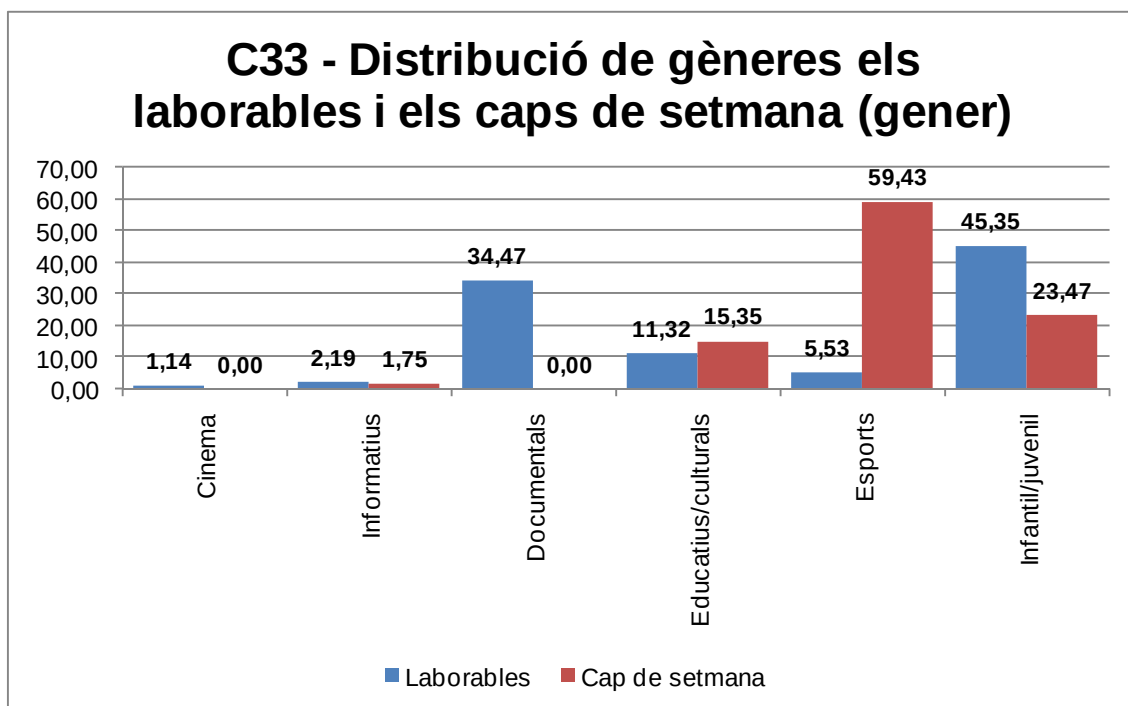

Si es desglossa l'anàlisi entre dies laborables i caps de setmana en la temporada estiuenca emergeixen canvis de programació interessants. En primer lloc i pel que fa els dies laborables, el 61,4% de la programació són programes infantils i juvenils, el 17,6% programes educatius i culturals i el 17,4% documentals (majoritàriament de natura i animals, 12%). En canvi, els caps de setmana d'estiu, el K3-C33 dona protagonisme evident als documentals (41,2%), seguit de lluny pels programes educatius/culturals (26,9%) i els esports (21,5%).

Pel que fa la tercera temporada (setembre-desembre), el K3-C33 torna a tenir una diversitat mitjana (només superior a 8tv) que, desagregada entre dies laborables i caps de setmana esdevé una diversitat baixa en tots dos casos. Pel que fa la concentració, és alta en el total i també alta desagregada. Cal fer notar igualment, que només TV3 i 8tv presenten graus alts de concentració en els totals i en els càlculs desagregats, fet que fa pensar en una situació de diversitat inferior de les cadenes d'àmbit català. En aquesta tercera temporada, durant els dies laborals el 47,5% de programes són infantils/juvenils i el 36,9% documentals. Els caps de setmana desapareixen infantils i juvenils i son reemplaçats pels esports (52,6%) educatius/culturals (19%) i documentals (17,5%).

En la darrera temporada, les programacions s'equilibren una mica més, a excepció dels documentals. Així, els infantils i juvenils passen del 45% els dies laborals, al 23% els caps de setmana; els educatius/Culturals del 11,3% al 15,3%; desapareixen del tot els documentals (del 34% al 0% els caps de setmana) i apareixen espectacularment els esports (que passen del 5,5% dels dies laborals al 59% els caps de setmana).

2. Evolució de la diversitat de la programació del K3-C33 en el *prime-time*

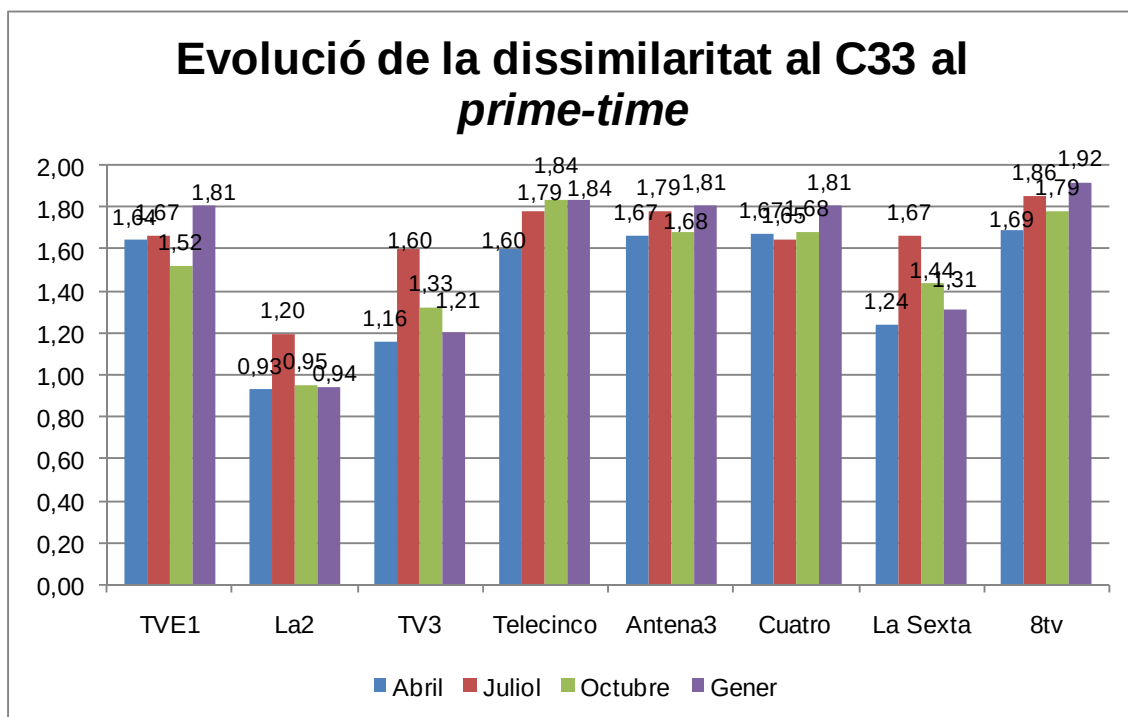
2.1. Contribució del K3-C33 a la diversitat del sistema en el *prime-time*

En l'anàlisi de la diversitat en la franja del *prime-time* i de la contribució que cada cadena té a la diversitat, el K3-C33 no només continua sent la cadena que més faria davallar la diversitat del sistema si no existís sinó que aquesta diversitat passaria de ser "molt alta" a només "alta". En la primera temporada (primavera), la contribució a la diversitat del sistema és del 0,056; en la segona del 0,054, en la tercera del 0,057 i en la darrera temporada del 0,044.

El K3-C33 és la única de totes les cadenes analitzades que genera aquest impacte en la diversitat global de la programació.

2.2. Dissimilaritat de la programació del K3-C33 respecte la resta de cadenes en el *prime-time*

Al llarg de les temporades analitzades, la dissimilaritat més alta del K3-C33 és amb les cadenes privades T5 i 8tv i la més baixa amb La2.

En la primera temporada analitzada i en la franja del *prime-time* la dissimilaritat més gran del K3-C33 és amb 8tv (1,690), seguit de Cuatro (1,674), Antena 3 (1,667), TVE1 (1,643), T5 (1,603), La Sexta (1,241), TV3 (1,159) i finalment, La2 (0,929).

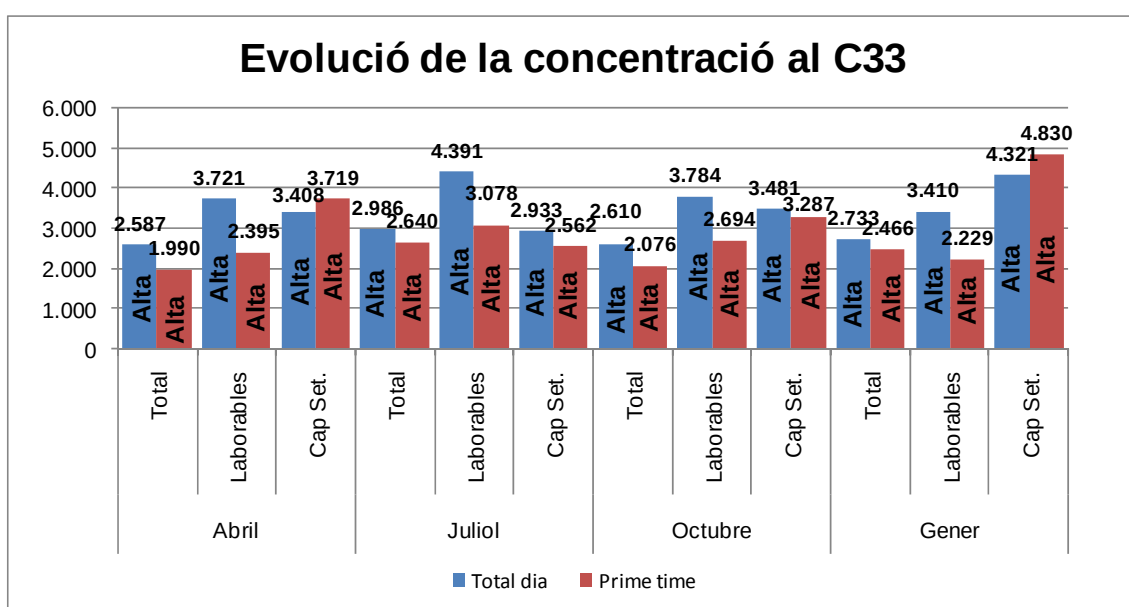
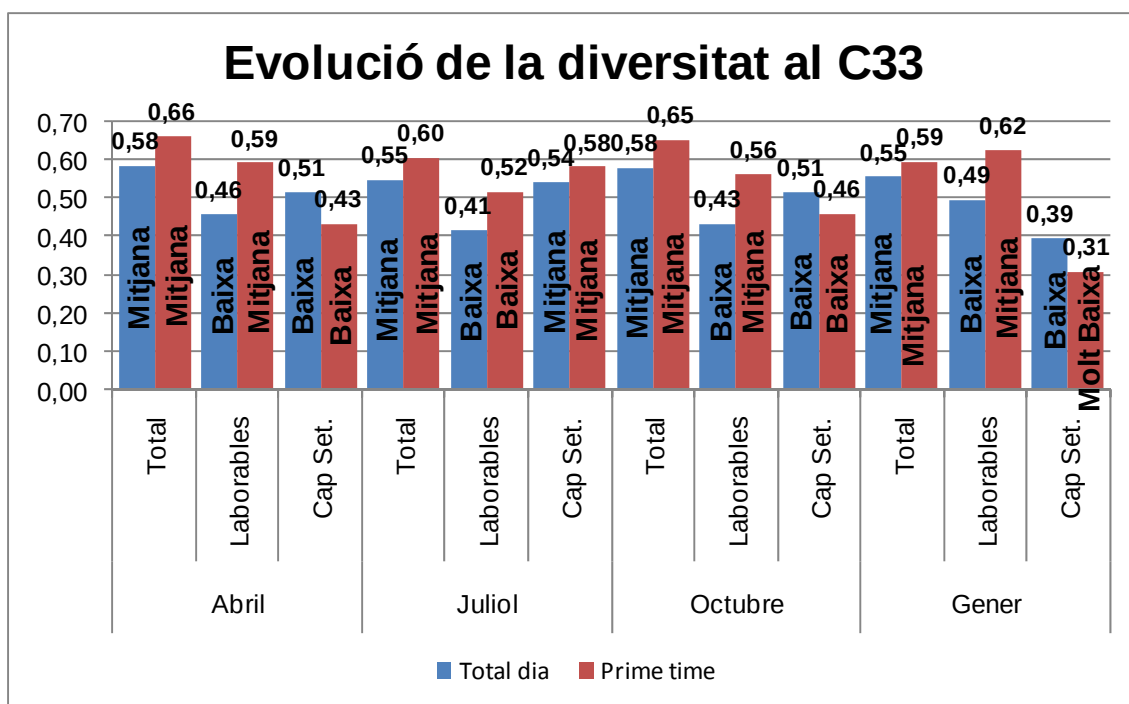
En el *prime-time* de la segona temporada, la dissimilaritat més gran del K3-C33 torna a ser amb 8tv (1,857), seguit de T5 i Antena 3 (ambdues amb 1,786), La Sexta i TVE1 (ambdues també amb 1,667), Cuatro (1,651), TV3 (1,603) i finalment, La2 (1,198).

En la tercera temporada (octubre-desembre), la dissimilaritat més gran del K3-C33 és amb T5 (1,841), seguit de 8TV (1,786), Antena 3 i Cuatro (1,683), TVE1 (1,524), LaSexta (1,437), TV3 (1,325) i La2 (0,952).

En la darrera temporada, la dissimilaritat més alta del K3-C33 és amb 8tv (1,921), seguit de T5, Antena 3 i Cuatro i la dissimilaritat més baixa és amb La2 (0,944).

2.3. Evolució de la diversitat de la programació del K3-C33 i de la concentració de gèneres en el prime-time

En l'anàlisi dels índexs d'entropia relativa i l'HHI es fa evident que aquesta cadena no entra en la guerra del *prime-time*; al contrari, se n'allunya i ofereix una diversitat superior a la de la resta de franges del dia. Aquesta dada es repeteix al llarg de les quatre temporades.

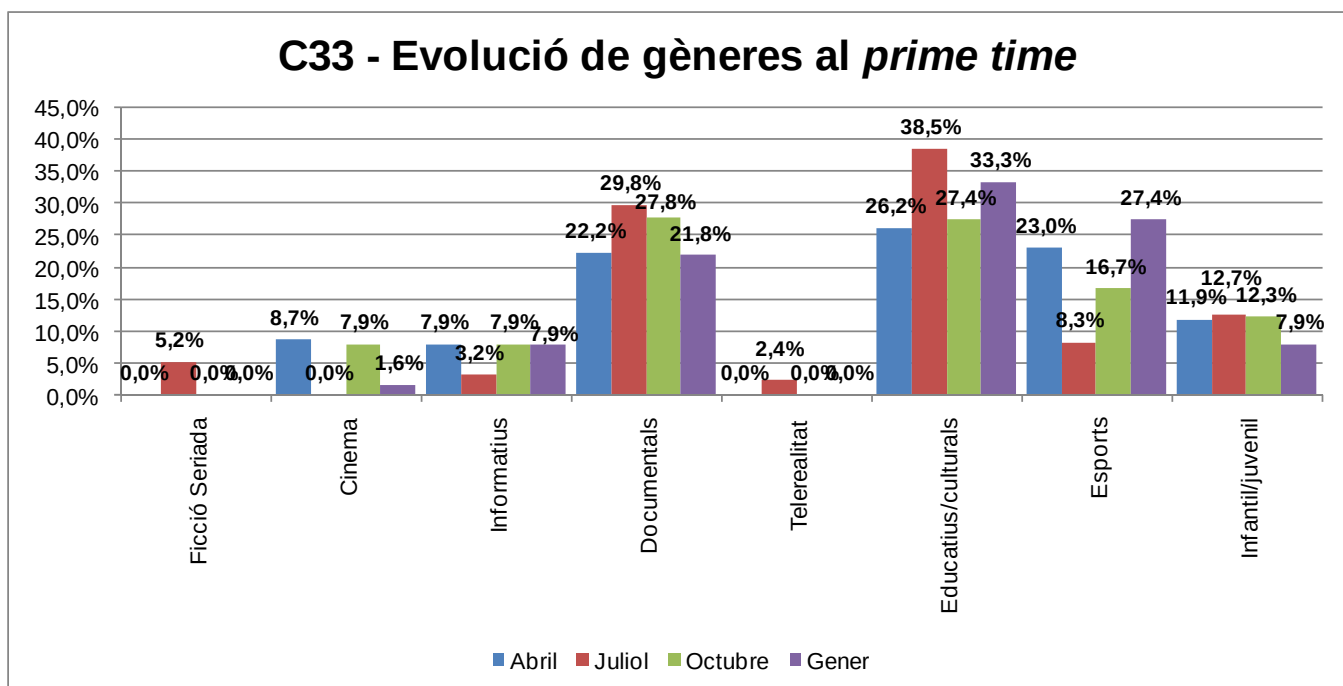

Pel que fa als gèneres programats en el *prime-time* de la primera temporada els programes educatius/culturals són els protagonistes (26,2%), seguit dels esports (23%), i dels documentals (22,2%). Els dos primers gèneres concentren el 49,2% de la programació; els tres primers el 71,4%, els quatre primers els 83,3% i els cinc primers el 92%. La resta de gèneres ocupa només un 8% del temps total d'emissió.

A la temporada d'estiu, el gènere més programat en el *prime-time* són els programes educatius/culturals (38,5%), seguit dels documentals (29,8%) i a molta distància els programes infantils/juvenils (12,7%). Els tres primers gèneres ocupen un 81% de la programació.

A la tercera temporada, el protagonisme queda repartit entre els programes documentals i els programes educatius i culturals (27% cadascun d'ells), seguit dels esports (16,7%) i els infantils i juvenils (12,3%). Els tres primers gèneres representen un 71% de la programació.

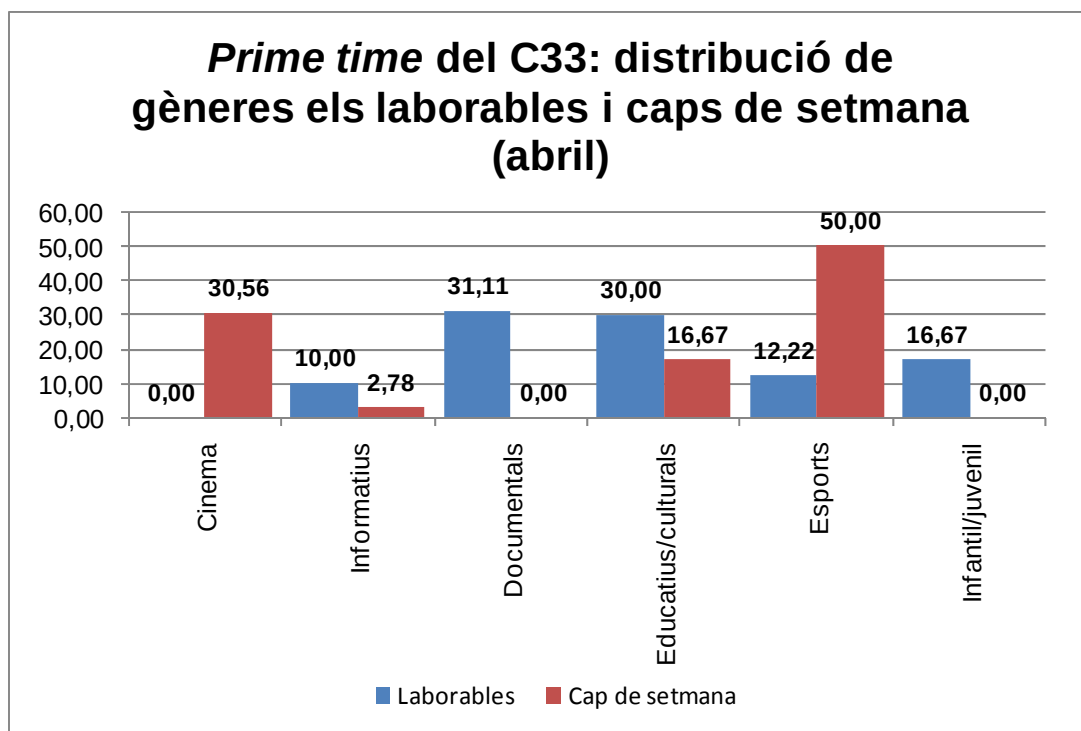
En la darrera temporada, del gener a març de 2009 el *prime-time* del K3-C33 està dominat per la programació de programes educatius/culturals (33,3%), esports (27,4%) i documentals (21,8%). Els altres tres gèneres tenen una programació al voltant del 7% (informatius i infantils/juvenils) i el cinema al voltant de l'1%.

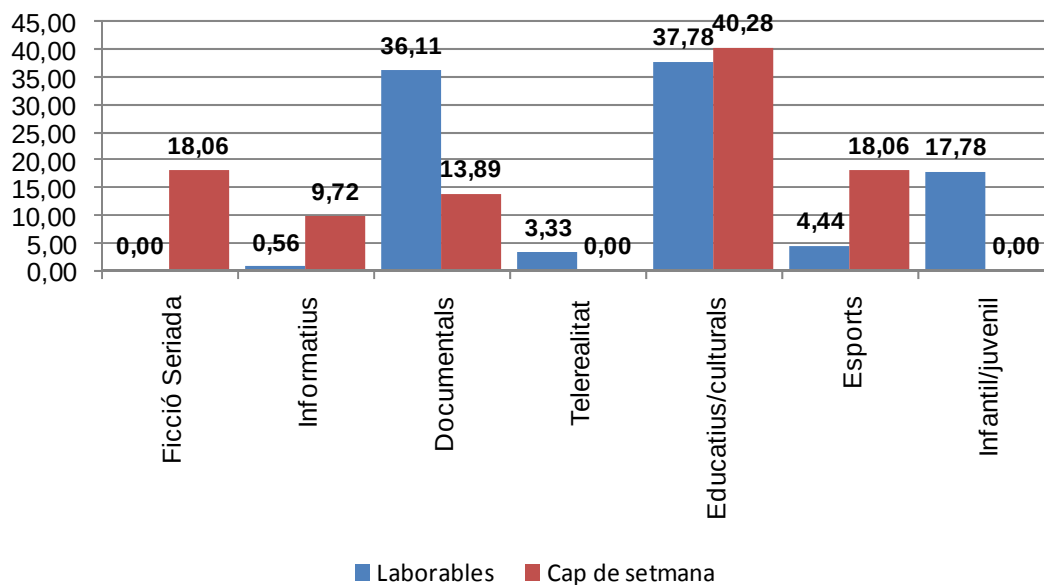
Tot i tenir una **concentració** de la programació alta, el *prime-time* del K3-C33 té una concentració inferior a la que té al llarg del dia, fet excepcional en el conjunt de les cadenes analitzades. És a dir, resseguint la Llei de Hotelling que descriu com l'increment de la competència va en detriment de la diversitat i que, per tant, en el *prime-time* totes les cadenes incrementen la seva concentració (disminuint la diversitat), el K3-C33 es converteix en la gran excepció; és a dir, al llarg de les quatre temporades i en la franja més competitiva aquesta cadena incrementa la seva diversitat.

2.4. Diferències de la programació del K3-C33 entre dies laborables i caps de setmana en el *prime-time*

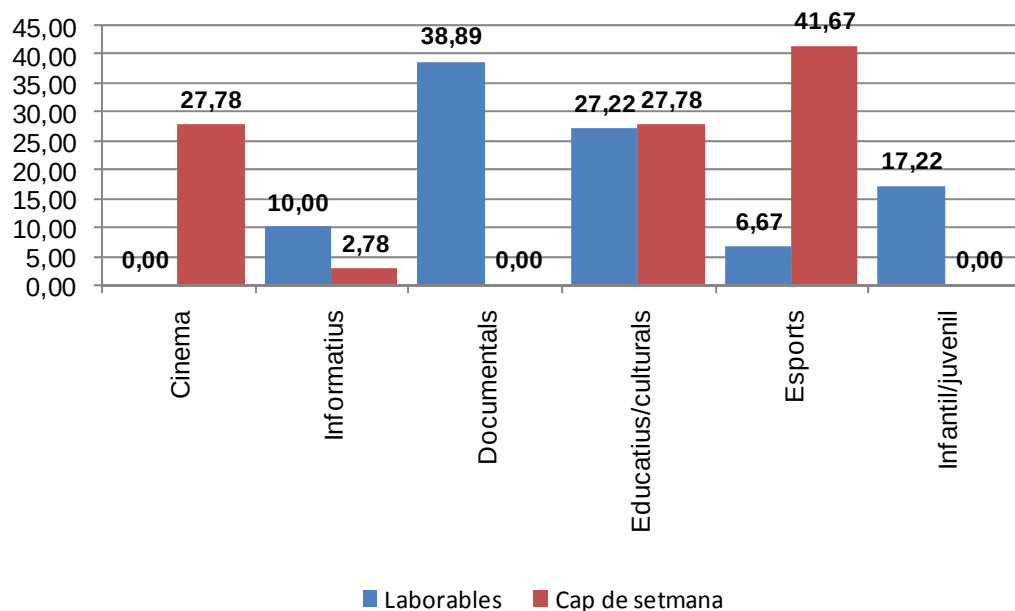
Al llarg de les diferents temporades la programació del K3-C33 en la franja del *prime-time* és estable pel que fa les preferències de gèneres entre dies laborals i caps de setmana. Així, en proporcions diverses els gèneres que el K3-C33 programa en dies laborables són sobretot documentals i programes educatius/culturals, seguit de programes infantils i juvenils i esports. Els caps de setmana la programació es concentra entorn els esports i el cinema i els educatius culturals.

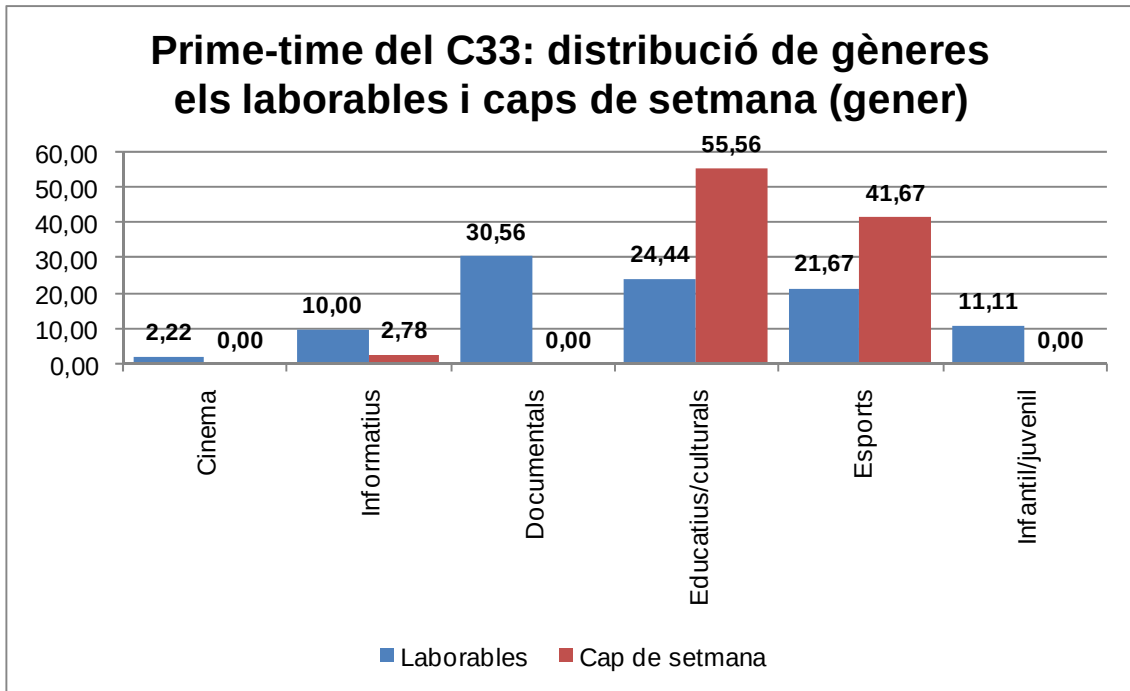

Prime time del C33: distribució de gèneres els laborables i caps de setmana (juliol)

Prime time del C33: distribució de gèneres els laborables i caps de setmana (octubre)

3. Conclusions

El K3-C33 té la contribució més alta a la diversitat del sistema en cadascuna de les quatre temporades analitzades, tant en la programació global com en la franja del *prime-time*. La dissimilaritat més alta del K3-C33 és a la primera temporada amb T5 i Antena 3; a la segona i tercera temporades amb T5 i 8tv, a la darrera temporada amb T5 i Antena 3. En les quatre temporades la dissimilaritat més baixa és amb La2.

Pel que fa la diversitat vertical del K3-C33 cal destacar que és la diversitat més baixa de totes les cadenes (és una diversitat mitjana) i que té una concentració alta, fet equiparable a les altres dues cadenes que emeten en l'àmbit català (TV3 i 8tv). La segona cadena pública catalana concentra el 64% en només dos gèneres (informatius/juvenils i documentals) i el 80% en els tres primers.

Si s'analitza la programació del K3-C33 entre els dies laborables i els caps de setmana s'observen diferències interessants; en la primera temporada i en dies laborables el C33 emet poc més del 51% de programes infantils i juvenils i un 30% de documentals i el cap de setmana el mateix percentatge (51%) d'esports, seguit de documentals i programes infantils i juvenils.

En la franja del *prime-time* el C33 planteja un fet excepcional que és l'increment de la diversitat i la reducció de la concentració; en aquesta franja ofereix la diversitat més alta de tot el sistema. Així en la primera temporada els gèneres programats són els educatius/culturals, esports i documentals; en la segona (estiu) educatius /culturals, documentals i infantils/juvenils i en la tercera documentals i educatius/culturals en la mateixa proporció, seguit de programes sobre esports. Finalment, la dissimilaritat més alta del K3-C33 en la franja del *prime-time* és amb 8tv i T5 (en la primera, segona i quarta temporades), i amb T5 la tercera i la dissimilaritat més baixa és en tots els casos amb La2 i TV3.

3.5. Evolució de la diversitat de la programació de Telecinco

Evolució de la diversitat de la programació de Telecinco

1. Evolució de la diversitat de la programació de Telecinco

- 1.1. Contribució de la programació de Telecinco a la diversitat del sistema
- 1.2. Dissimilaritat de la programació de Telecinco respecte la resta de cadenes
- 1.3. Evolució de la diversitat de la programació de Telecinco i de la seva concentració de gèneres
- 1.4. Diferències de la programació de Telecinco entre dies laborables i caps de setmana

2. Evolució de la diversitat de la programació de Telecinco en el *prime-time*

- 2.1. Contribució de Telecinco a la diversitat del sistema en el *prime-time*
- 2.2. Dissimilaritat de la programació de Telecinco respecte la resta de cadenes en el *prime-time*
- 2.3. Evolució de la diversitat de la programació de Telecinco i de la concentració de gèneres en el *prime-time*
- 2.4. Diferències de la programació de Telecinco entre dies laborables i caps de setmana en el *prime-time*

3. Conclusions

1. Evolució de la diversitat de la programació de Telecinco

1.1. Contribució de Telecinco a la diversitat del sistema³¹

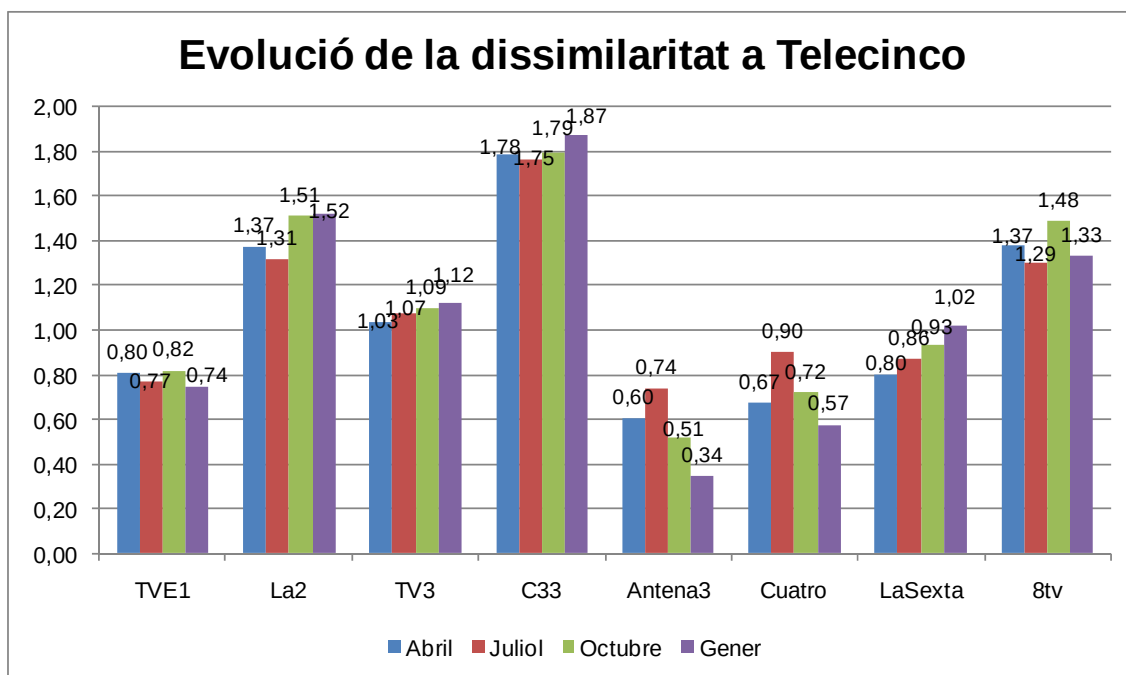
Telecinco fa una contribució positiva a la diversitat del sistema: la seva estructura genèrica aporta 0,005 punts a la diversitat global els mesos d'abril i octubre, 0,017 punts el mes de juliol i 0,003 punts el mes de gener. És important destacar que, tot i tractar-se d'una cadena privada, la seva contribució a la diversitat és superior a la de les públiques generalistes (TVE1 i TV3).

1.2. Dissimilaritat de la programació de Telecinco respecte la resta de cadenes³²

Per altra banda, però, **l'estructura genèrica de Telecinco és molt més similar a la de les altres televisions privades que no pas a la de les públiques.** Així, la cadena té una dissimilaritat mitjana amb Antena 3 i Cuatro, mentre que la dissimilaritat amb La2, el K3-C33 i 8tv (aquesta última una cadena privada, però que tot i això té una programació bastant diferent de la de la resta de privades) és molt alta. Per últim, la dissimilaritat amb TVE1 i amb TV3 és alta. Aquests resultats són del tot esperables: l'estructura genèrica de Telecinco, molt basada en programes de demanda forta, és molt característica de les televisions privades; en canvi, difereix de manera important amb la dels segons canals públics (basada sobretot en programes de demanda inflexible).

³¹ Tal com s'ha esmentat anteriorment, la contribució de cadascuna de les cadenes a la diversitat total del sistema s'obté de calcular la diversitat global del sistema amb totes les cadenes i després calculant la diversitat total sense una cadena determinada; la diferència entre els dos càlculs dona la mesura de la contribució de la cadena que s'ha tret. L'índex oscil·la entre -1 i 1,00.

³² Tal com s'ha descrit als capítols anteriors, el càlcul de la dissimilaritat consisteix en realitzar el sumatori dels valors absoluts de les diferències dels percentatges de temps dedicats a cada gènere per cada canal comparat. El valor final oscil·la entre 0 i 2. Per a la seva interpretació s'utilitza també una taula d'interval·ls consensuada també per recerques anteriors (Dominick i Pearce, 1976; Hellman i Sauri, 1994, citades per Hellman (2001:193). Aquests interval·ls són: 0,00-0,19 dissimilaritat molt baixa; 0,20-0,49 dissimilaritat baixa; 0,50-0,79 dissimilaritat mitjana; 0,80-1,19 dissimilaritat alta i 1,20-2,00 dissimilaritat molt alta.

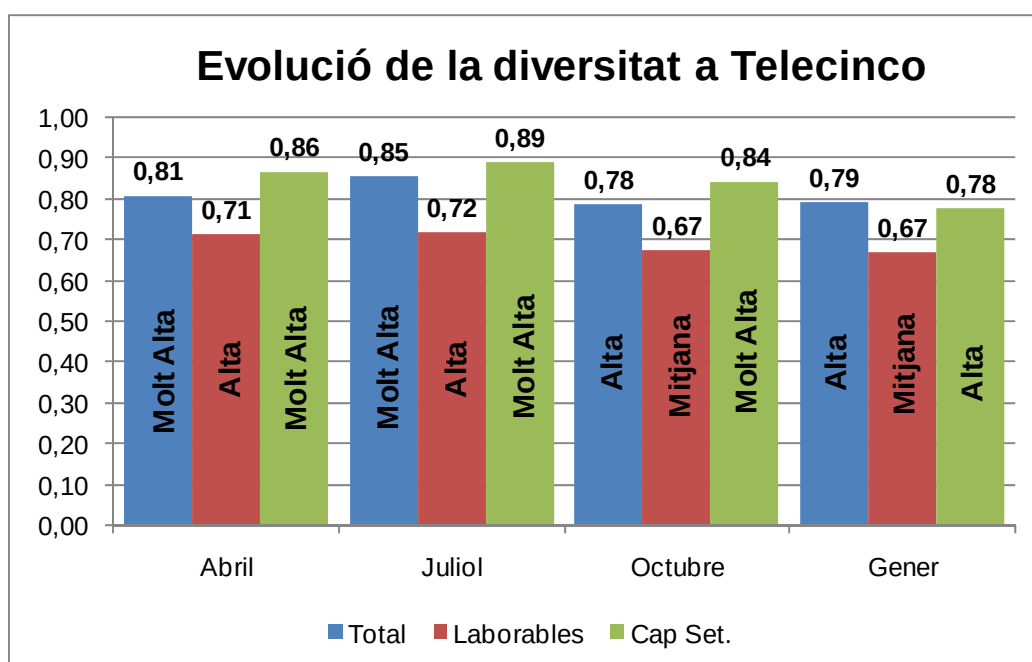
1.3. Evolució de la diversitat de la programació de Telecinco i de la seva concentració de gèneres³³

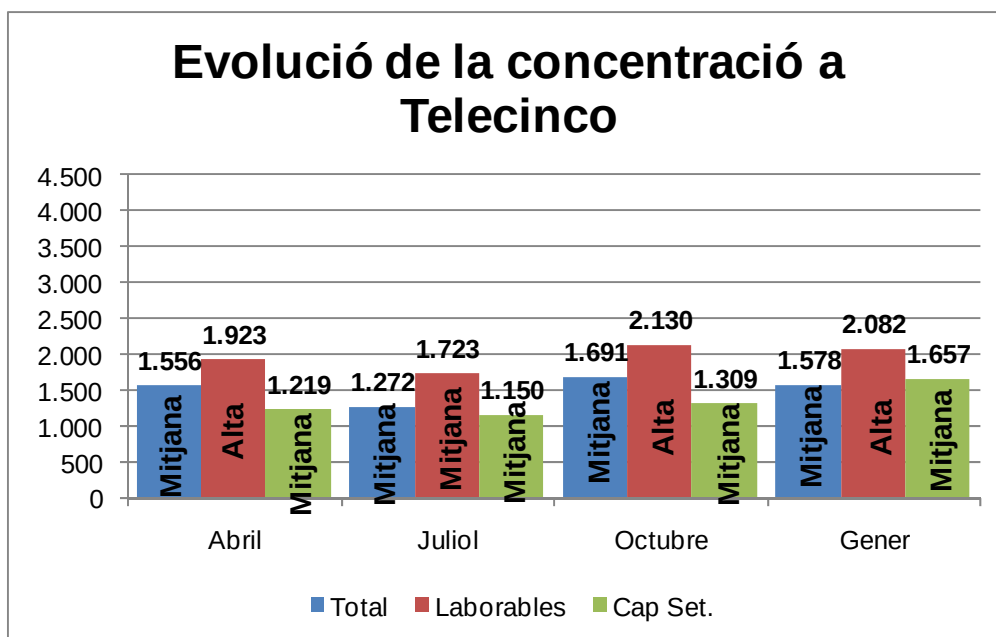
³³ Cal recordar, tal com s'ha descrit a la introducció, que la diversitat del sistema es mesura a través de l'índex d'entropia relativa i la seva concentració a través de l'índex HHI (Herfindahl-Hirschmann Index). L'entropia relativa mesura quan repartit està el temps que el sistema global dedica a cada gènere; una entropia baixa vol dir que el temps està poc repartit i per tant, que la diversitat és baixa; en canvi, l'entropia màxima es dona quan el temps d'emissió es troba distribuït equitativament entre tots els gèneres. L'entropia relativa és un índex que oscil·la entre 0 i 1. La idoneïtat de l'índex resulta del fet que considera el caràcter bidimensional de la diversitat (el nombre de categories de gènere que s'estableixen i el temps que es dedica a cadascuna de les categories) i a més a més que té unes taules estandarditzades d'interpretació, tal i com es descriu també en el peu de pàgina núm. 9. Aquesta taula, proposada per Hellman (2001:191-2), identifica els següents intervals: 0,01-0,34 diversitat molt baixa; 0,35-0,54 diversitat baixa; 0,55-0,69 diversitat mitjana; 0,70-0,79 diversitat alta i 0,80-1,00 diversitat molt alta. La raó de la mida desigual dels intervals de la taula es troba en el caràcter logarítmic de la funció emprada, a mesura que ens aproximem als valors més elevats, cal major variació de la mostra per augmentar la diversitat.

L'índex HHI, que avalua la concentració i que té un origen fonamentalment econòmic –s'utilitza per calcular la concentració dels mercats– també té unes taules d'interpretació; en aquest cas s'han utilitzat les proposades pel Departament de Justícia dels EUA que identifica els següents intervals: 0-1000 concentració baixa; 1000-1800 concentració moderada i dades superiors a 1800, concentració alta.

La concentració en canvi es mesura a través de l'índex HHI i es basa en l'assumpció de que la programació d'un canal o d'un conjunt de canals que presenta un grau elevat de concentració té una diversitat baixa. Aquest índex oscil·la entre 0 i 10.000; els valors inferiors equivalen a una menor concentració i per tant a una major diversitat. A l'igual que l'índex d'entropia relativa presenta l'avantatge que té unes taules estandarditzades per a la seva interpretació; en aquest cas els intervals són: 0-1000 concentració baixa; 1000-1800 concentració moderada i dades superiors a 1800, concentració alta.

La cadena privada Telecinco té una **diversitat genèrica molt alta els mesos d'abril i juliol i alta els mesos d'octubre i gener**, i una **concentració mitjana**. Si es distingeix entre dies laborables i caps de setmana, en canvi, s'observa que entre setmana la diversitat disminueix i la concentració augmenta, mentre que el cap de setmana la diversitat es manté molt alta i la concentració mitjana. Això indica que, **mentre que els dies laborables Telecinco s'especialitza en uns gèneres concrets, durant el cap de setmana aquesta cadena diversifica la seva oferta genèrica** (a diferència de la majoria de cadenes, en què entre aquests dos períodes setmanals hi ha una complementarietat genèrica).

La graella de Telecinco està constituïda, principalment, per programes de demanda forta com l'infotainment, la ficció seriada, l'humor o la telerealtat, tot i que els programes **informatius** també hi tenen una presència destacable. Aquesta, de fet, és una característica pròpia de les cadenes privades, ja que són aquests tipus de gèneres els que els permeten maximitzar els ingressos. A Telecinco no es programen ni documentals (excepte uns simbòlics 1% la temporada de tardor i 0,7% la temporada de gener) ni magazins.

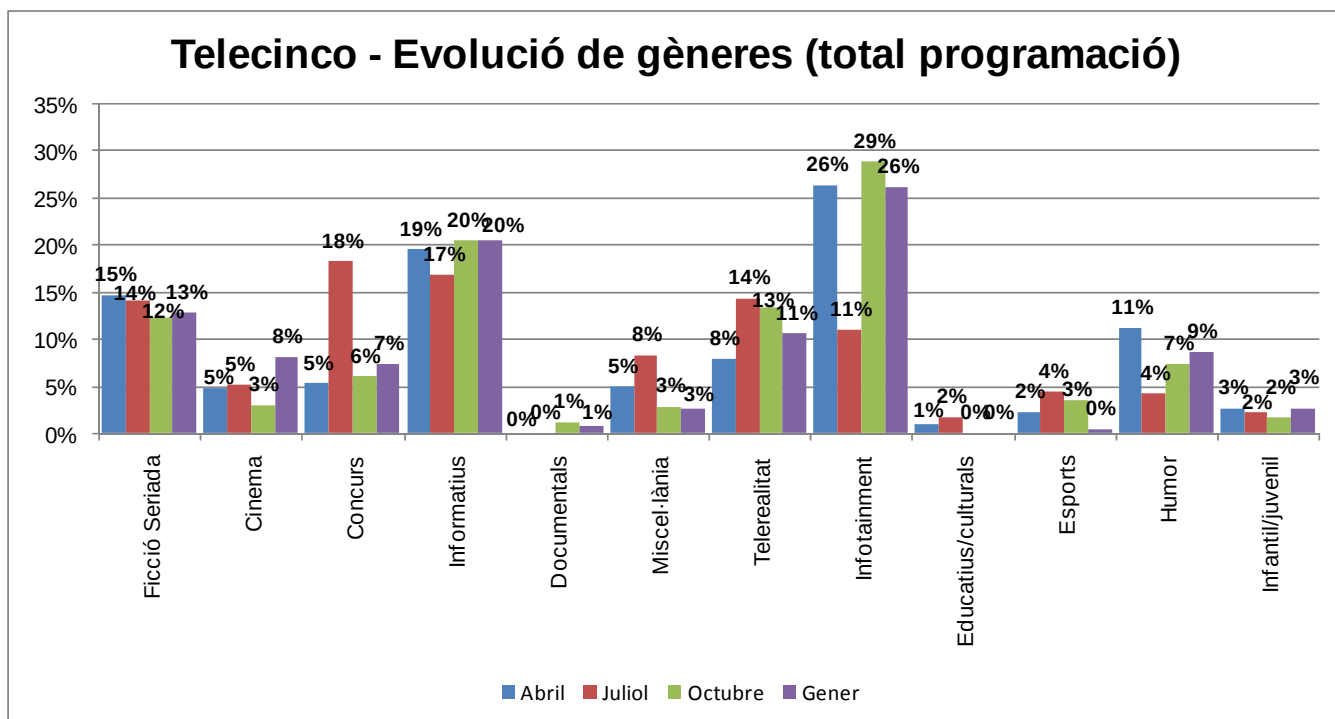
Els gèneres més presents a la graella de Telecinco la temporada de primavera són l'infotainment (26,3%), els informatius (19,4%) i la ficció seriada (14,7%), que junts ocupen el 60% del temps d'emissió. Així doncs, tot i que hi ha una concentració destacable de gèneres de demanda forta –aquests, de fet, suposen el 70% de la programació total-, això es veu parcialment compensat per l'emissió de programes informatius. Altres gèneres amb una presència important a Telecinco són l'humor (11,1%), la telerealtat (7,9%), els concursos (5,2%), els programes inclosos en la categoria miscel·lània (4,9%) i el cinema (4,7%). Els esports –amb un 2,3%- i els programes educatius/culturals –amb un 0,9%- hi tenen una presència gairebé testimonial.

Durant la temporada d'estiu la distribució genèrica en la graella de Telecinco varia força. Destaca un augment espectacular en l'emissió de concursos, que passen a ser el gènere principal de la graella (18,2%). També augmenta de manera molt important

la telerealtat (14,3%). En canvi, baixa molt la presència d'infotainment i d'humor. Tal com es pot observar, però, aquests reajustaments sempre són entre gèneres de demanda forta, cosa que no afecta al predomini final d'aquest tipus de programes. De fet, els informatius també perden una mica de pes. Per últim, cal destacar que els programes inclosos en la categoria de miscel·lània (especialment els relacionats amb *hobbies*) també augmenten molt.

L'estructura genèrica de Telecinco durant la tardor és, com passa amb moltes altres cadenes, més similar a la de la primavera que no pas a la de l'estiu. Només la presència de telerealtat (13,3%) manté uns nivells més similars als de l'estiu que no pas als de la primavera. Per altra banda, l'infotainment recupera el predomini i fins i tot l'amplia (28,8%), mentre que la miscel·lània i l'humor disminueixen la seva presència respecte de la primavera. També és important destacar que a la tardor apareix un nou gènere a la graella de Telecinco: els documentals, que omplen el buit que deixa la desaparició dels programes educatius/culturals.

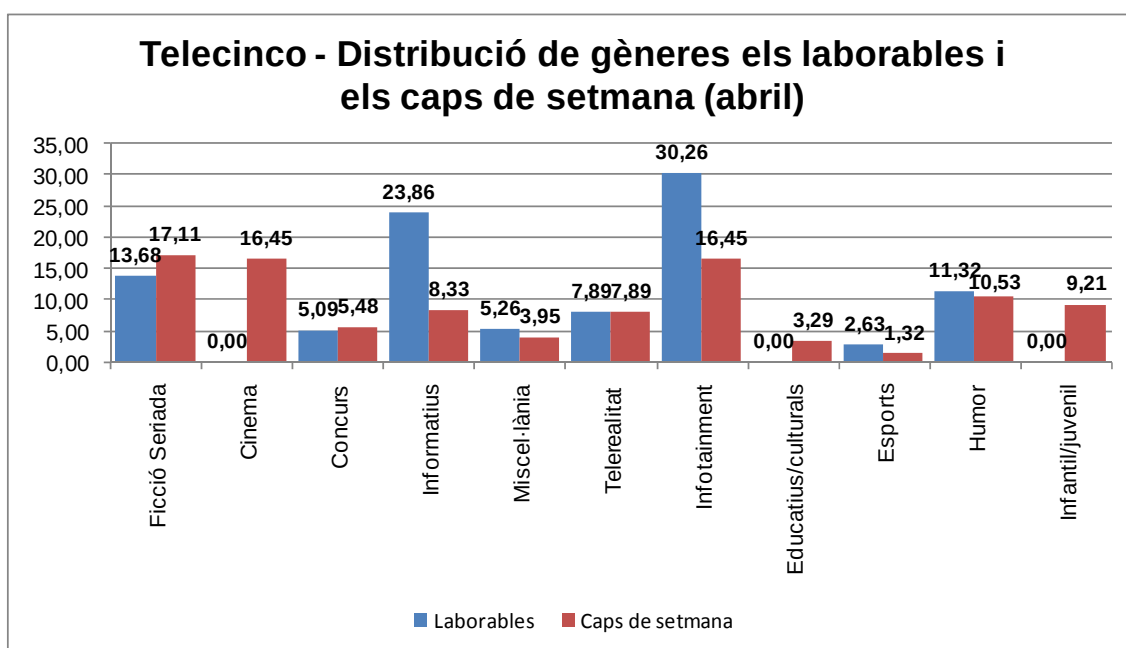
Per a la temporada d'hivern, destaca un gran augment en l'emissió de cinema (passa a ocupar el 8% de la graella) i, en menys mesura, de la ficció seriada, els concursos i l'humor (tots ells gèneres de demanda forta). Per contra, baixa la presència de telerealtat, infotainment i esports. La resta de gèneres mantenen una presència molt similar a la de la tardor.

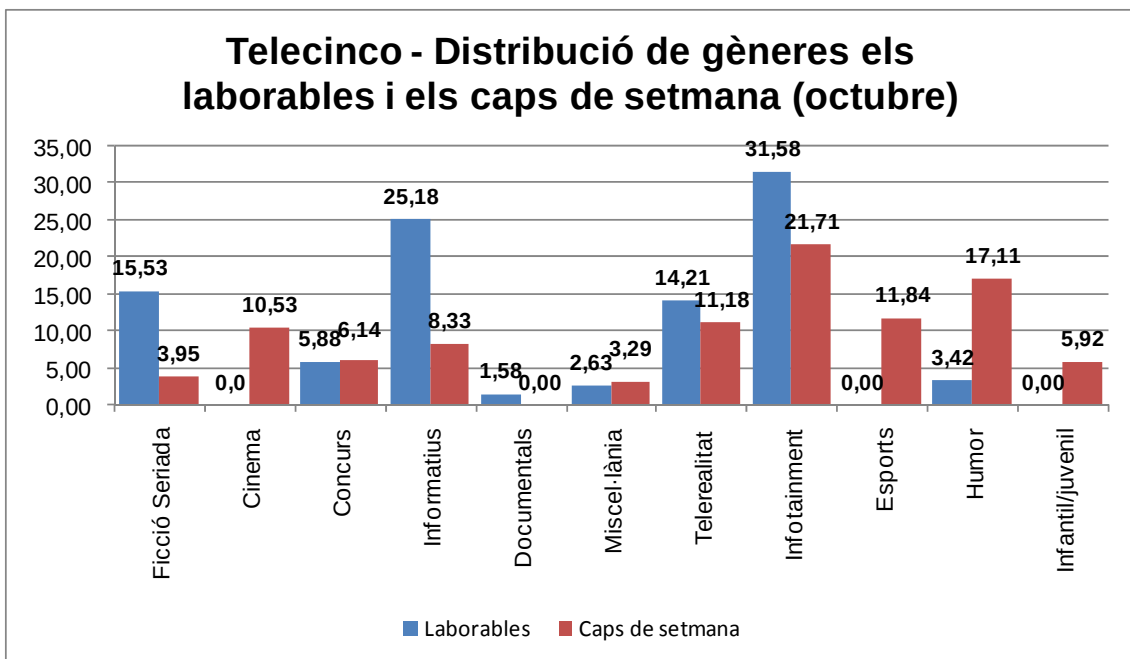
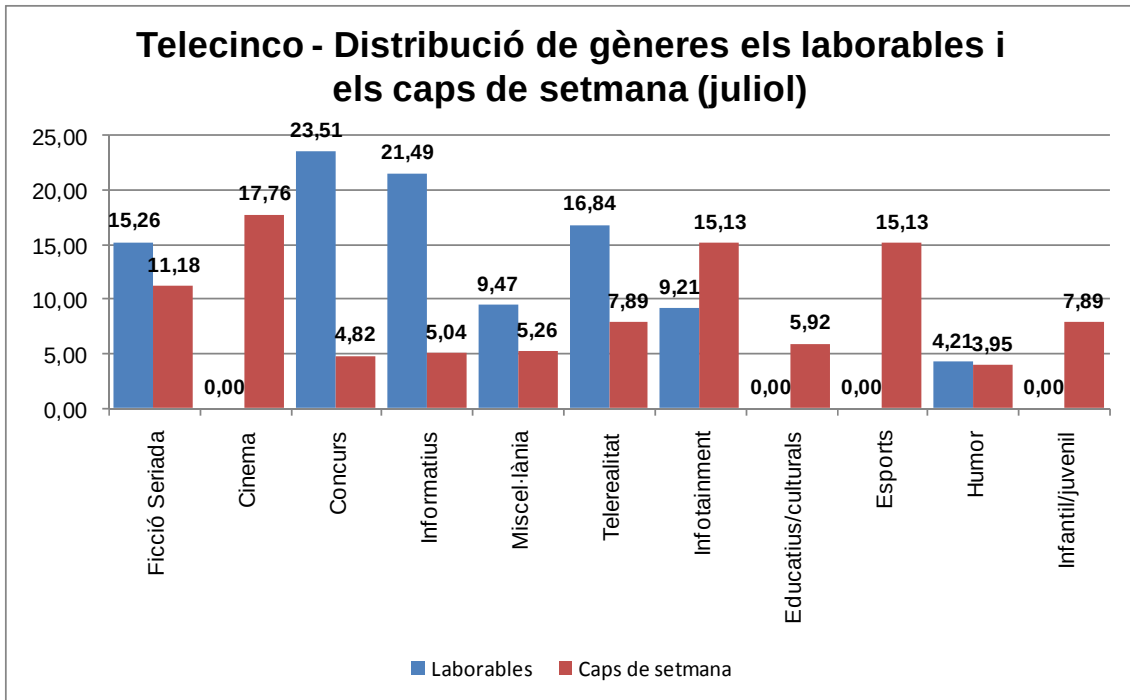

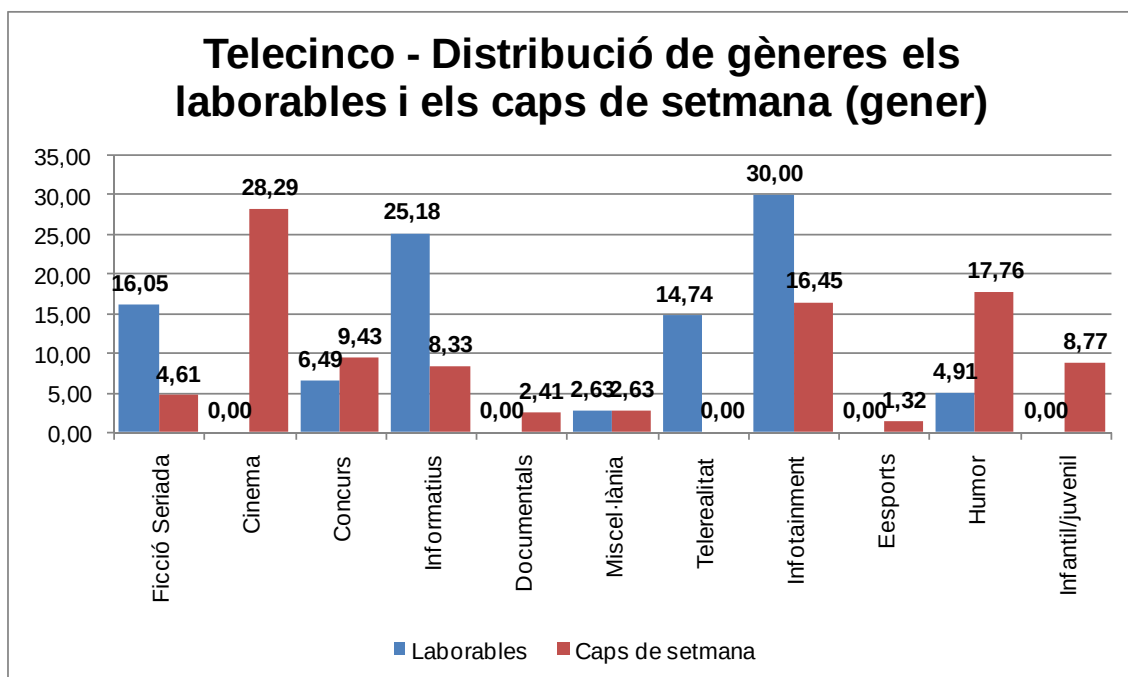
1.4. Diferències de la programació de Telecinco entre dies laborables i caps de setmana

S'observa que, a Telecinco, **entre setmana hi ha una presència molt important d'infotainment i d'informatius** (a excepció de la temporada d'estiu, quan l'infotainment cedeix pes als concursos), mentre que el **cap de setmana** aquests dos gèneres, especialment els informatius, redueixen molt la seva presència en favor d'altres gèneres com el **cinema, els programes infantils i juvenils i els esports**. És important destacar, de fet, que ni el cinema ni els programes infantils i juvenils apareixen a les graelles dels dies laborables, mentre que **tots els gèneres programats entre setmana apareixen també durant el cap de setmana** (excepte els documentals la temporada d'octubre i la telerealtat el mes de gener). Per últim, la miscel·lània, la telerealtat i l'humor tenen una presència similar els dies laborables i el cap de setmana.

L'augment de la concentració i la disminució de la diversitat detectats els dies laborables es fan palesos quan s'observa que els tres gèneres majoritaris entre setmana el mes d'abril –infotainment, informatius i ficció seriada- acaparen el 68% del temps d'emissió, mentre que el cap de setmana els tres gèneres principals –ficció seriada, cinema i infotainment- acaparen “només” el 50% del temps d'emissió.

2. Evolució de la diversitat de la programació de Telecinco en el *prime-time*

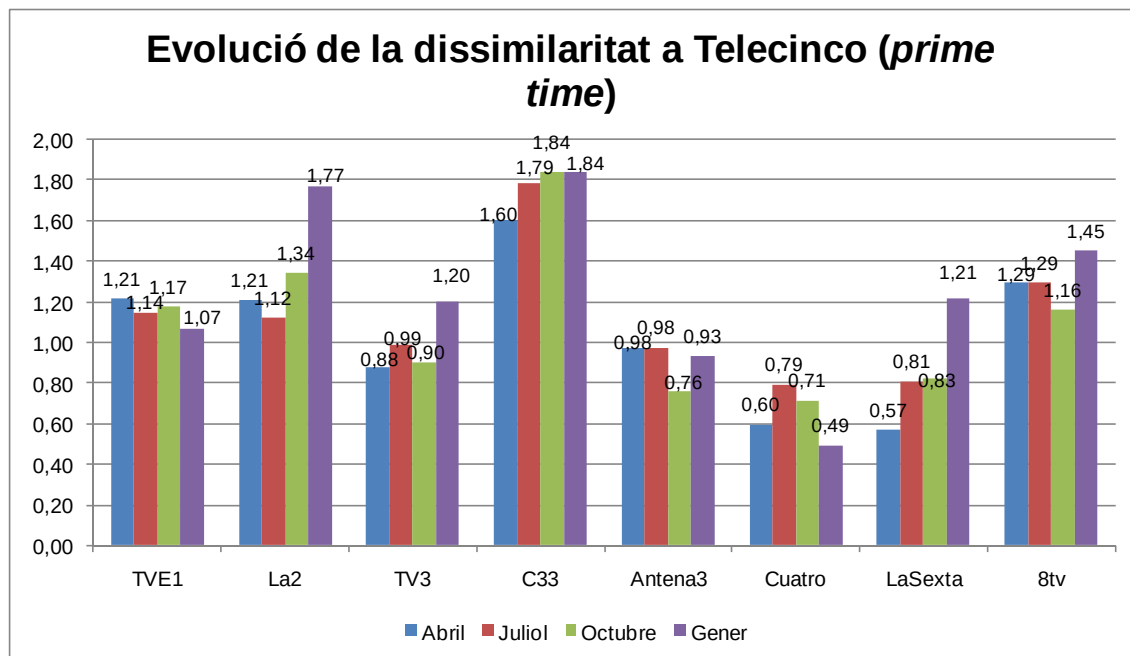
2.1. Contribució de Telecinco a la diversitat del sistema en el *prime-time*

Tot i que la diversitat del *prime-time* de Telecinco no és gaire elevada, aquesta cadena fa una **aportació significativa a la diversitat global del sistema**. L'aportació a la diversitat és, concretament, de 0,006 punts els mesos d'abril i octubre, de 0,011 el mes de juliol i de 0,027 el mes de gener.

2.2. Dissimilaritat de la programació de Telecinco respecte la resta de cadenes en el *prime-time*

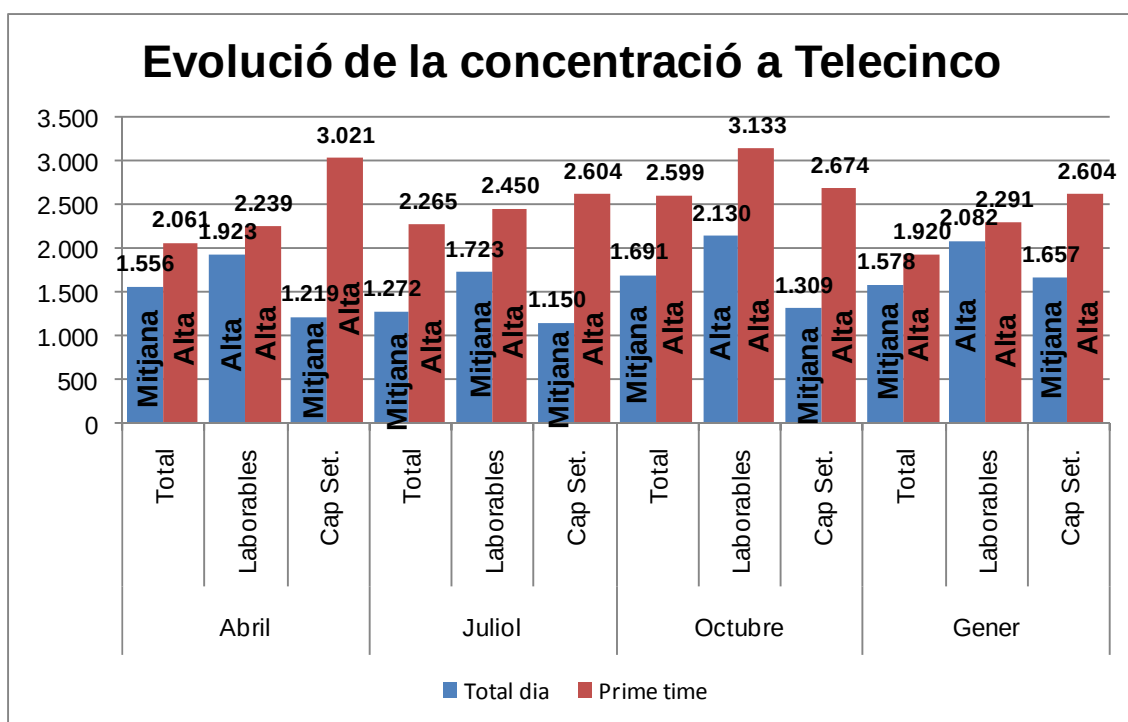
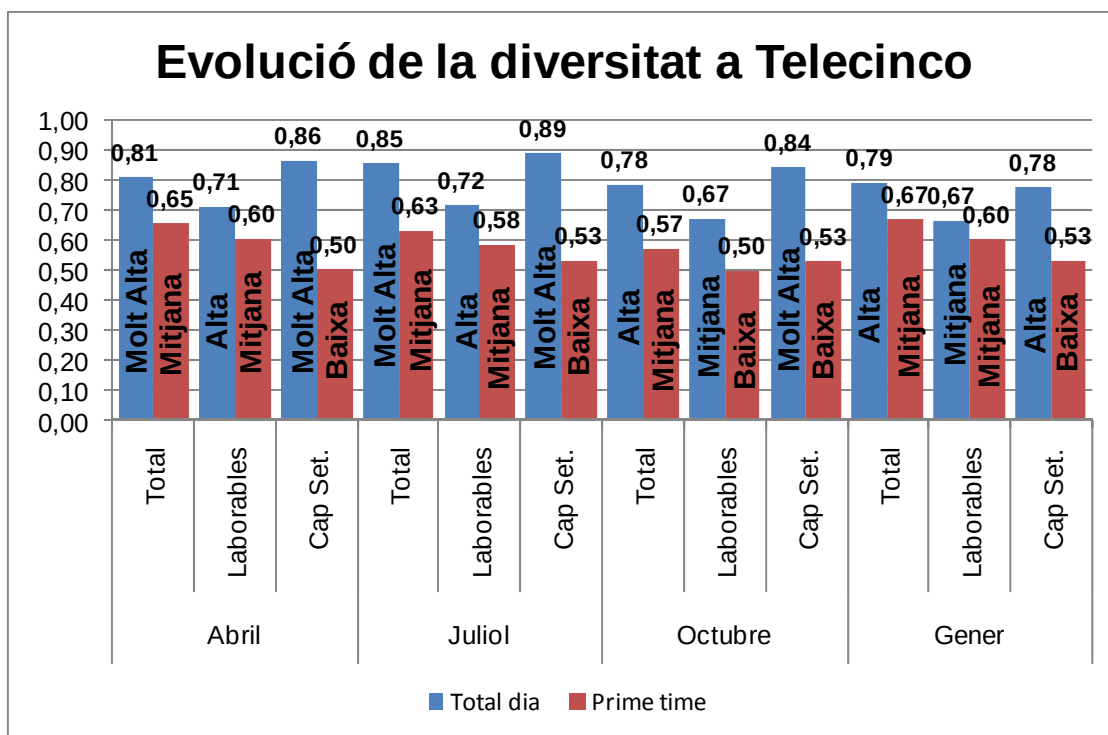
Durant el *prime-time*, la dissimilaritat genèrica de Telecinco continua sent mitjana amb Cuatro, però augmenta amb Antena 3 i passa a ser alta. Per altra banda, Telecinco també manté, en general, una dissimilaritat molt alta amb els segons canals públics i 8tv, però al *prime-time* s'hi afegeix una dissimilaritat molt alta i alta amb TVE1. Aquests augments de dissimilaritat amb Antena 3 i amb TVE1 podrien explicar-se pel fet que

Telecinco no programa cinema durant el *prime-time*, mentre que aquest és un gènere bastant present en aquesta franja tant a TVE1 com a Antena 3.

2.3. Evolució de la diversitat de la programació de Telecinco i de la concentració de gèneres en el *prime-time*

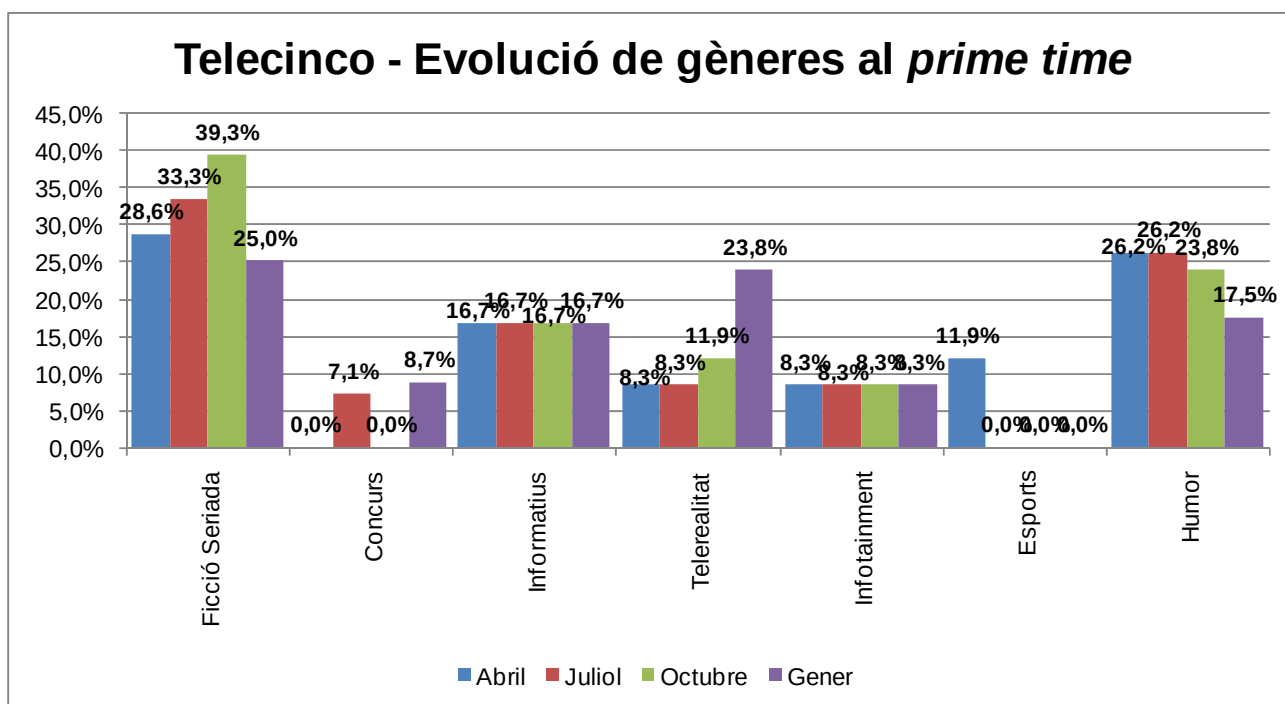
El *prime-time* de Telecinco redueix molt la diversitat genèrica que s'observava per a aquesta cadena quan es contemplava el total del dia. Així, aquesta passa de ser molt alta o alta a ser tan sols mitjana, i fins i tot esdevé baixa els caps de setmana. Per altra banda, la **concentració també augmenta** i passa de ser mitjana a ser alta, tant si es distingeix entre dies laborables i caps de setmana com si no.

Durant el mes d'abril, la ficció seriada (28,6%) i l'humor (26,2%), ambdós de demanda forta, són els dos gèneres amb més presència al *prime-time* de Telecinco. Juntament amb els informatius (16,7%) acaparen el 71,5% de la franja, cosa que explica l'augment de la concentració genèrica de la cadena en aquesta franja. En menys

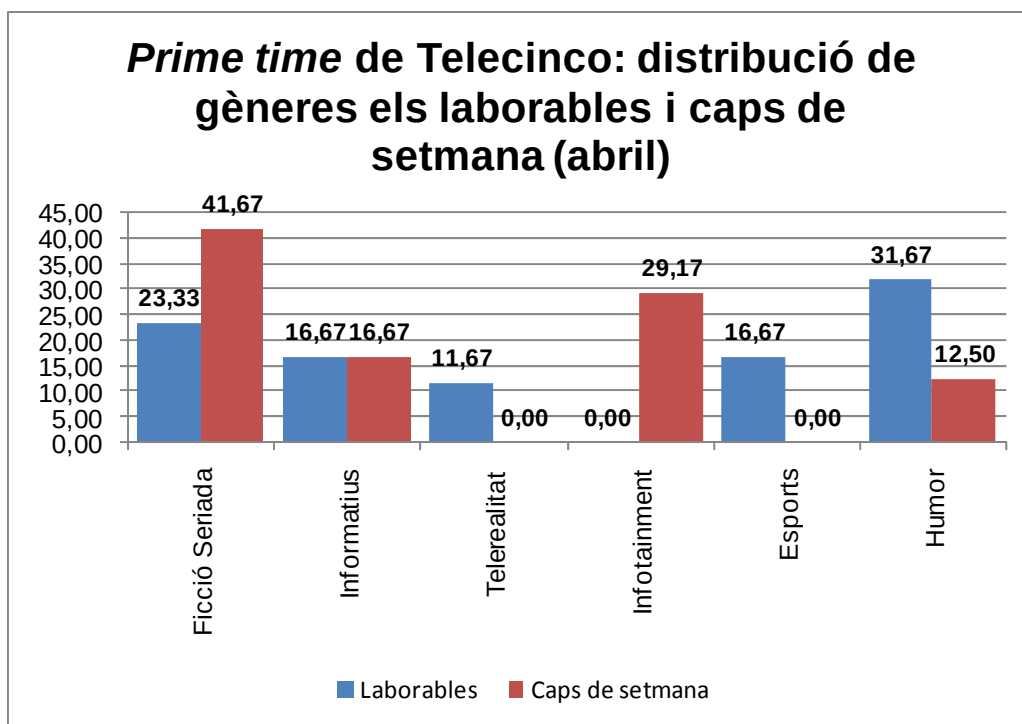
proporció, al *prime-time* de Telecinco també hi ha esports (11,9%), telerealtà (8,3%) i infotainment (8,3%). Ni el cinema, ni els concursos, ni la miscel·lània, ni els programes educatius/culturals ni els infantils i juvenils apareixen al *prime-time* de Telecinco, tot i que es tracta de gèneres que sí que apareixen durant la resta del dia. Això explica l'acusada disminució de la diversitat genèrica que té aquesta cadena quan ens fixem únicament en el *prime-time*.

Per altra banda, és interessant destacar que el *prime-time* de Telecinco varia molt poc les temporades d'estiu, tardor i hivern. És destacable l'aparició dels concursos al *prime-time* de l'estiu i, en canvi, la desaparició dels esports. També hi ha un augment important de la ficció seriada. Pel que fa a la tardor, destaca un nou augment de la presència de la ficció seriada (que arriba a acaparar el 39,3% de la franja) i un augment de la telerealtà en detriment de l'humor. Els esports, com ja havia passat durant l'estiu, desapareixen de la graella durant el *prime-time*. Pel que fa al mes de gener, destaca una davallada molt important de la ficció seriada (passa a ocupar tan sols el 25,0% de la franja) i, en canvi, un gran augment de la telerealtà, que passa a ser el segon gènere més programat. Els informatius i l'infotainment mantenen exactament la mateixa presència durant les quatre temporades.

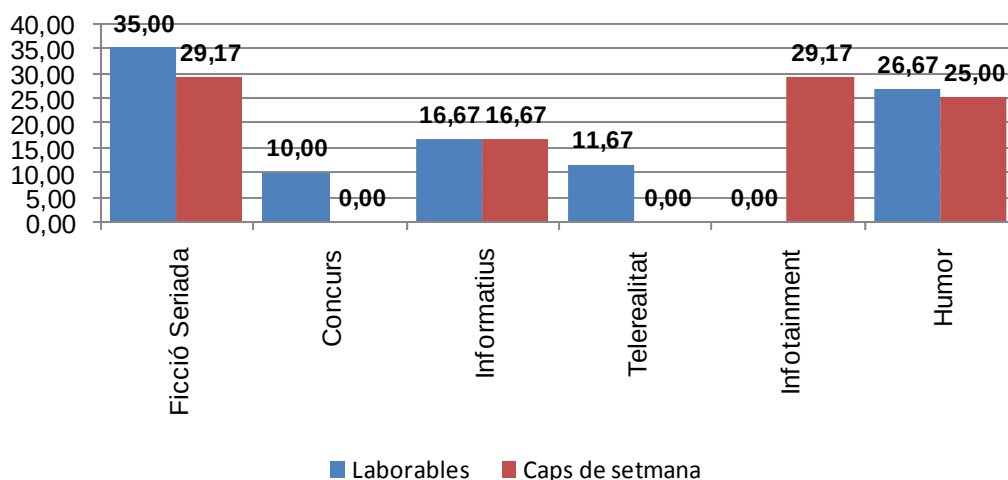

2.4. Diferències de la programació de Telecinco entre dies laborables i caps de setmana en el prime-time

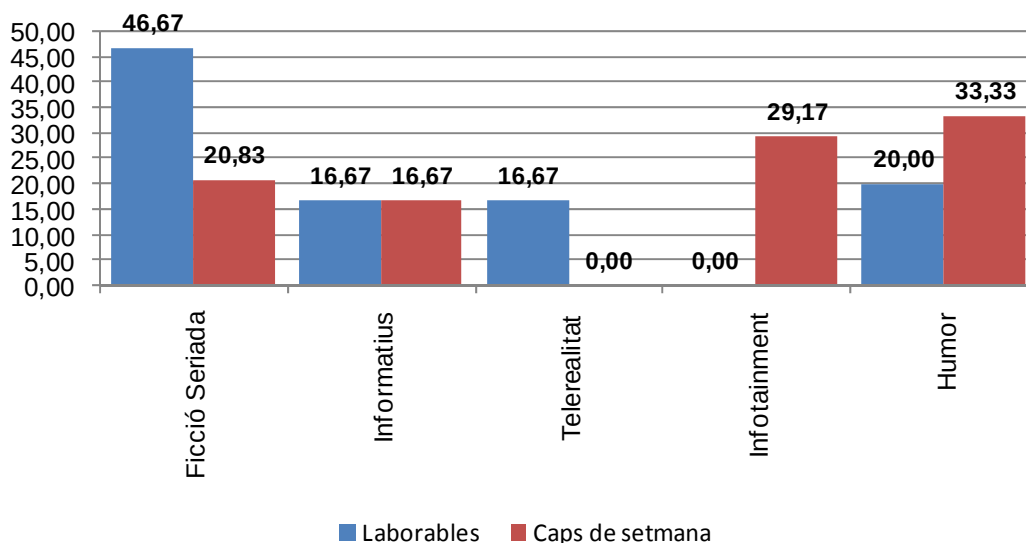
Els gèneres majoritaris en el *prime-time* dels dies laborables són l'humor i la ficció seriada. Els informatius, els esports, la telerealitat i els concursos tenen una presència més discreta, i no es programa infotainment. Els caps de setmana, el *prime-time* està acaparat per la ficció seriada, l'infotainment (el programa *La Noria*, dels dissabtes) i l'humor. La presència d'informatius és més minoritària, i no es programa telerealitat. En general, doncs, a Telecinco no hi ha grans diferències entre el *prime-time* dels dies laborables i el del cap de setmana.

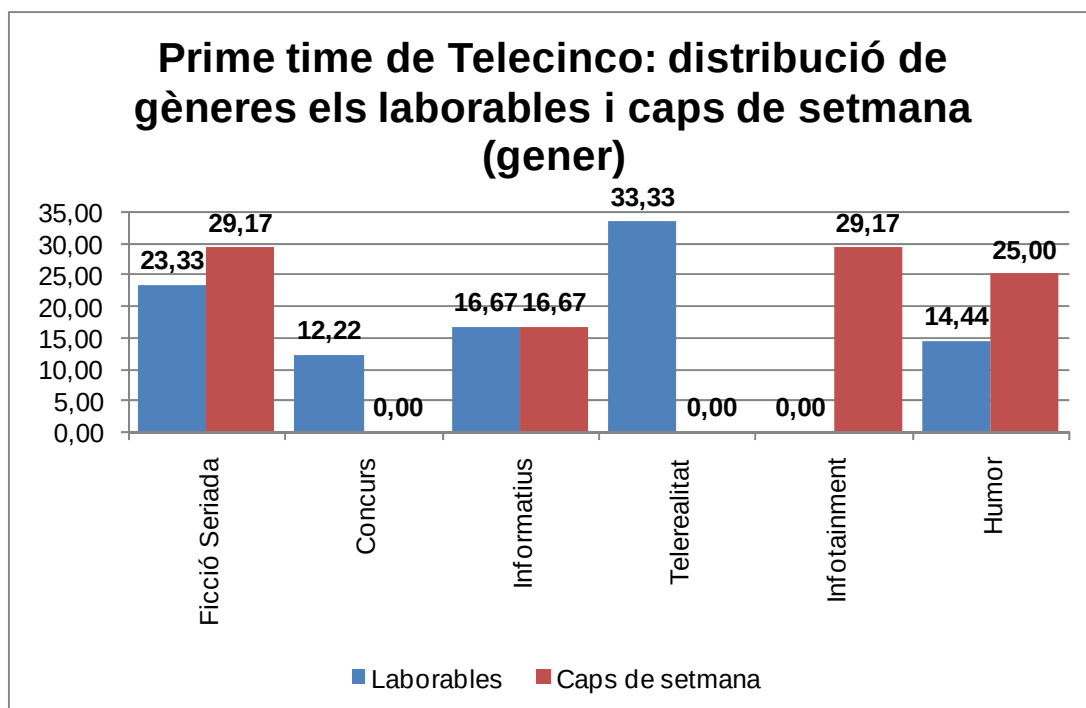

Prime time de Telecinco: distribució de gèneres els laborables i caps de setmana (juliol)

Prime time de Telecinco: distribució de gèneres els laborables i caps de setmana (octubre)

3. Conclusions

Telecinco és una cadena amb una **diversitat molt alta** (que passa a ser alta els dies laborables i també a la tardor i l'hivern) i una **concentració mitjana** (que passa a ser alta els dies laborables). La seva graella la configuren sobretot **programes de demanda forta** (especialment infotainment, ficció seriada, concursos i telerealitat) i **programes informatius**, mentre que l'únic gènere que no apareix en cap de les quatre temporades és el magazín. L'aposta per gèneres capaços d'atreure grans audiències l'equipara amb la resta de televisions privades del sistema. Això no impedeix, però, que **Telecinco aportí diversitat al sistema**.

Les majors similituds es produeixen amb l'estructura genèrica de les televisions privades Antena 3 i Cuatro, mentre que la dissimilaritat de Telecinco amb els segons canals públics (basats en gèneres de demanda inflexible) i amb 8tv (amb una programació bastant diferent que la resta de privades) és molt alta.

Els dies **laborables**, Telecinco **s'especialitza sobretot en infotainment i informatius**, mentre que **durant el cap de setmana hi ha una major diversificació en la programació**. Durant el *prime-time* la cadena, que disminueix la diversitat i augmenta la concentració, emet sobretot ficció seriada i humor, tot i que continua fent

una aportació positiva a la diversitat del sistema. També és important destacar que l'estructura genèrica del *prime-time* varia molt poc al llarg de les quatre temporades tingudes en compte.

Així doncs, Telecinco és una cadena que, tot i tenir una estructura genèrica molt pròpia d'una televisió privada –és a dir, basada en gèneres de demanda forta- fa una contribució important a la diversitat del sistema i que, a més, en si mateixa és també molt diversa.

3.6. Evolució de la diversitat de la programació d'Antena 3

Evolució de la diversitat de la programació d'Antena 3

1. Evolució de la diversitat de la programació d'Antena 3

- 1.1.** Contribució d'Antena 3 a la diversitat del sistema
- 1.2.** Dissimilaritat de la programació d'Antena 3 respecte la resta de cadenes
- 1.3.** Evolució de la diversitat de la programació d'Antena 3 i de la seva concentració de gèneres
- 1.4.** Diferències de la programació d'Antena 3 entre dies laborables i caps de setmana

2. Evolució de la diversitat de la programació d'Antena 3 en el *prime-time*

- 2.1.** Contribució d'Antena 3 a la diversitat del sistema en el *prime-time*
- 2.2.** Dissimilaritat de la programació d'Antena 3 respecte la resta de cadenes en el *prime-time*
- 2.3.** Evolució de la diversitat de la programació d'Antena 3 i de la concentració de gèneres en el *prime-time*
- 2.4.** Diferències de la programació d'Antena 3 entre dies laborables i caps de setmana en el *prime-time*

3. Conclusions

1. Evolució de la diversitat de la programació d'Antena 3

1.1. Contribució d'Antena 3 a la diversitat del sistema³⁴

En les quatre temporades analitzades Antena 3 té una **contribució negativa a la diversitat del sistema**, és a dir, resta diversitat. Aquesta contribució negativa és idèntica en els mesos d'abril i octubre (-0,006), on se situa com **el segon canal que més diversitat resta al sistema**, només per darrere de 8Tv. En el mes de juliol aquesta contribució negativa és una mica menor (-0,003) i se situa com el tercer canal que més diversitat treu, després de 8Tv i Cuatro, i al mateix nivell que TVE1. El mes de gener la contribució és negativa (-0,004) i és el tercer canal que més diversitat resta al sistema, per darrere de 8Tv i TVE1.

1.2. Dissimilaritat de la programació d'Antena 3 respecte la resta de cadenes³⁵

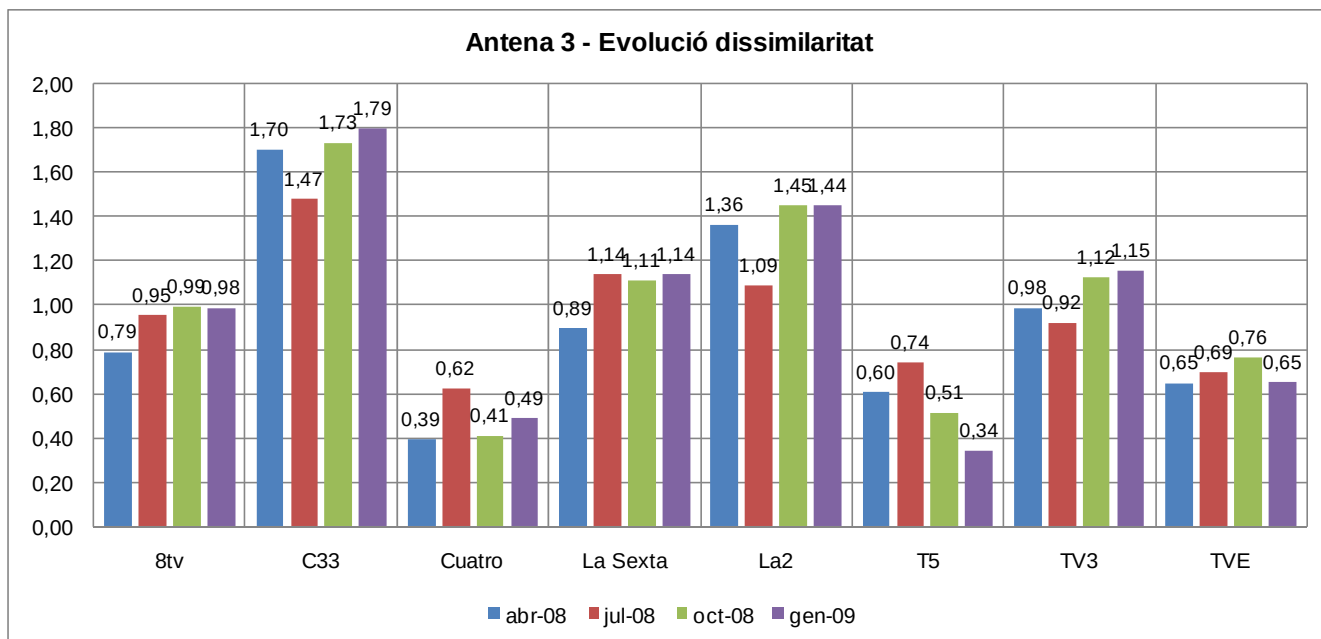
En les temporades d'abril, octubre i gener **Antena 3 té una dissimilaritat més alta amb els segons canals públics**, especialment amb el canal 33 (dissimilaritat **molt alta**). Segueixen **TV3 i LaSexta** (alta) i **8Tv** (mitjana l'abril i alta l'octubre i el gener).

Amb TVE1 manté una dissimilaritat mitjana, és a dir, tenen una **programació més similar**; finalment **Cuatro i Telecinco són els canals amb una proposta més similar a la d'Antena 3**. Els dos canals han tingut una evolució oposada en relació a la programació d'Antena 3: en primer lloc, Cuatro manté una dissimilaritat baixa les tres temporades, tot i que incrementa progressivament les diferències. En canvi Telecinco passa d'una dissimilaritat mitjana la temporada de primavera a una dissimilaritat baixa a la tardor i una dissimilaritat molt baixa a l'hivern del 2009.

³⁴ Tal com s'ha esmentat anteriorment, la contribució de cadascuna de les cadenes a la diversitat total del sistema s'obté de calcular la diversitat global del sistema amb totes les cadenes i després calculant la diversitat total sense una cadena determinada; la diferència entre els dos càlculs dona la mesura de la contribució de la cadena que s'ha tret. L'índex oscil·la entre -1 i 1,00.

³⁵ Tal com s'ha descrit als capítols anteriors, el càlcul de la dissimilaritat consisteix en realitzar el sumatori dels valors absoluts de les diferències dels percentatges de temps dedicats a cada gènere per cada canal comparat. El valor final oscil·la entre 0 i 2. Per a la seva interpretació s'utilitza també una taula d'interval·ls consensuada també per recerques anteriors (Dominick i Pearce, 1976; Hellman i Sauri, 1994, citades per Hellman (2001:193). Aquests interval·ls són: 0,00-0,19 dissimilaritat molt baixa; 0,20-0,49 dissimilaritat baixa; 0,50-0,79 dissimilaritat mitjana; 0,80-1,19 dissimilaritat alta i 1,20-2,00 dissimilaritat molt alta.

El mes de **juliol**, degut als canvis en les programacions, la dissimilaritat entre els canals es distribueixen de forma diferent: en primer lloc, **augmenten les diferències respecte LaSexta, 8tv, Cuatro, Telecinco i TVE1**, mentre que **disminueixen respecte el C33, La2 i TV3**.

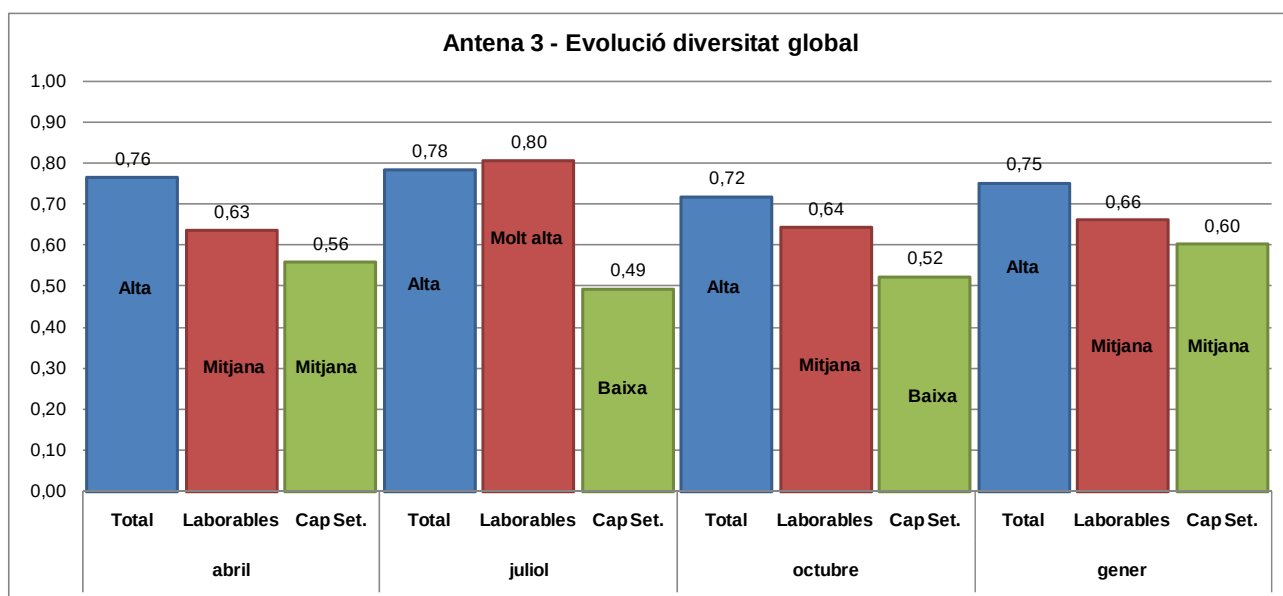

1.3. Evolució de la diversitat de la programació d'Antena 3 i de la seva concentració de gèneres³⁶

³⁶ Cal recordar, tal com s'ha descrit a la introducció, que la diversitat del sistema es mesura a través de l'índex d'entropia relativa i la seva concentració a través de l'índex HHI (Herfindahl-Hirschmann Index). L'entropia relativa mesura quan repartit està el temps que el sistema global dedica a cada gènere; una entropia baixa vol dir que el temps està poc repartit i per tant, que la diversitat és baixa; en canvi, l'entropia màxima es dona quan el temps d'emissió es troba distribuït equitativament entre tots els gèneres. L'entropia relativa és un índex que oscil·la entre 0 i 1. La idoneïtat de l'índex resulta del fet que considera el caràcter bidimensional de la diversitat (el nombre de categories de gènere que s'estableixen i el temps que es dedica a cadascuna de les categories) i a més a més que té unes taules estandarditzades d'interpretació, tal i com es descriu també en el peu de pàgina núm. 9. Aquesta taula, proposada per Hellman (2001:191-2), identifica els següents intervals: 0,01-0,34 diversitat molt baixa; 0,35-0,54 diversitat baixa; 0,55-0,69 diversitat mitjana; 0,70-0,79 diversitat alta i 0,80-1,00 diversitat molt alta. La raó de la mida desigual dels intervals de la taula es troba en el caràcter logarítmic de la funció emprada, a mesura que ens aproximem als valors més elevats, cal major variació de la mostra per augmentar la diversitat.

L'índex HHI, que avalua la concentració i que té un origen fonamentalment econòmic –s'utilitza per calcular la concentració dels mercats– també té unes taules d'interpretació; en aquest cas s'han utilitzat les proposades pel Departament de Justícia dels EUA que identifica els següents

La **diversitat** global d'Antena 3 en les quatre temporades analitzades és **alta** i **disminueix si s'analitza separatament els dies laborables** (que baixa fins a ser mitjana) i, especialment, els **caps de setmana** (mitjana a l'abril i al gener i baixa al juliol i a l'octubre). El mes de juliol, però, s'observa una excepció, ja que la diversitat dels dies laborables és major que la diversitat global.

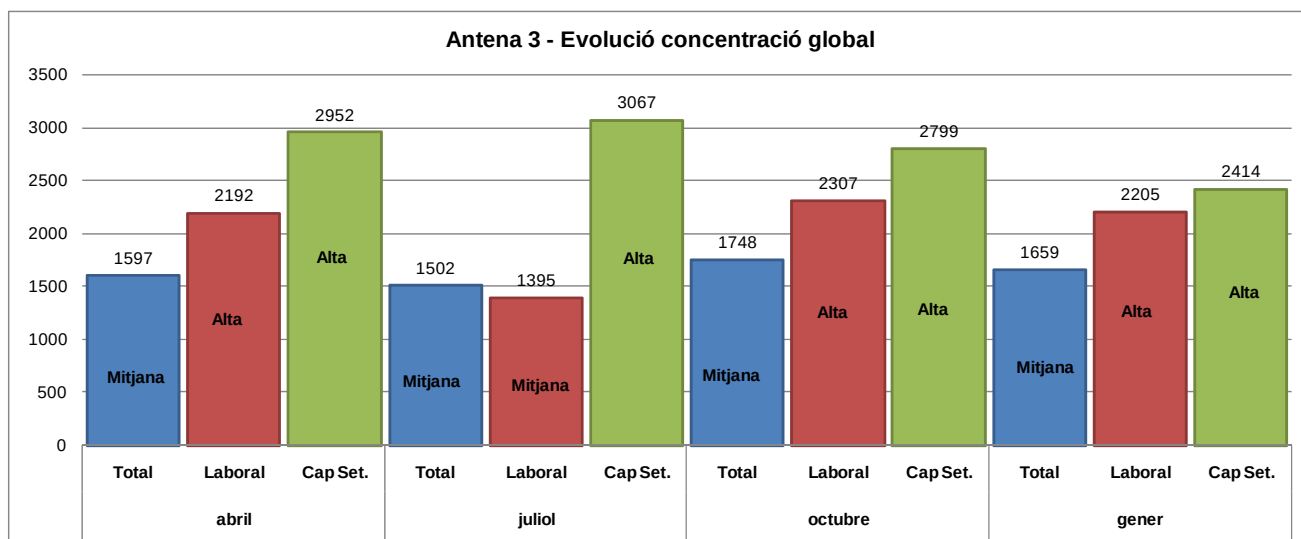
D'una temporada a l'altra, la diversitat de la cadena es manté força estable. L'únic canvi significatiu és l'augment de la diversitat dels dies laborables en la temporada de juliol, que passa a ser molt alta.

La **concentració** global és **mitjana**. Si **distingim entre laborables i caps de setmana la concentració augmenta** considerablement i passa a ser alta (especialment els caps de setmana). L'excepció un altre cop se situa en els dies

interval·ls: 0-1000 concentració baixa; 1000-1800 concentració moderada i dades superiors a 1800, concentració alta.

La concentració en canvi es mesura a través de l'índex HHI i es basa en l'assumpció de que la programació d'un canal o d'un conjunt de canals que presenta un grau elevat de concentració té una diversitat baixa. Aquest índex oscil·la entre 0 i 10.000; els valors inferiors equivalen a una menor concentració i per tant a una major diversitat. A l'igual que l'índex d'entropia relativa presenta l'avantatge que té unes taules estandarditzades per a la seva interpretació; en aquest cas els interval·ls són: 0-1000 concentració baixa; 1000-1800 concentració moderada i dades superiors a 1800, concentració alta.

laborables del mes de juliol, on la concentració és menor que la global, tot i que es manté mitjana.

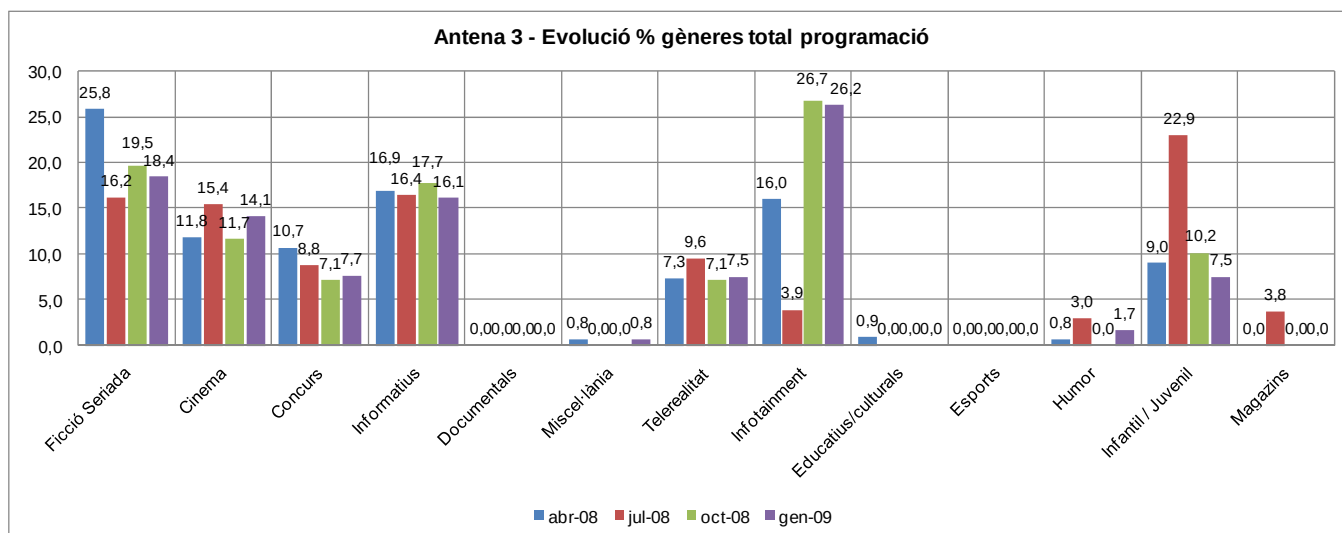
El canvi més destacable en la concentració global es troba a l'octubre, quan augmenta, tot i mantenir-se mitjana. En el cas dels dies laborables, si s'exceptua el mes de juliol, hi ha poques diferències. En els caps de setmana, es manté també força estable i baixa una mica a l'octubre i al gener (tot i que es manté alta).

El mes d'**abril**, els tres gèneres principals són la **ficció seriada** (25,8%), els **informatius** (16,9%) i l'**infotainment** (16%), que junts acaparen el **58,6%** del temps total d'emissió, fet que indica un nivell significatiu de concentració. Segueixen el **cinema** (11,8%), el **concurs** (10,7%), els **infantils/juvenils** (9%) i la **telerealtat** (7,3%).

Els **gèneres sense presència** són els **documentals**, els **esports** i els **magazins**. A més, els **educatius/culturals**, l'**humor** i la **miscel·lània** tenen una presència quasi imperceptible, inferior a l'1%.

Així doncs, destaca la presència dels gèneres de **demanda forta**. L'únic gènere de demanda inflexible que programa Antena 3 són els **informatius** (bàsicament noticiaris i amb una presència mínima de magazins informatius i informatius temàtics).

Evolució de la diversitat de la programació d'Antena 3

El mes de **Juliol** els tres gèneres principals són els programes **infantils/juvenils** (22,9%), els **informatius** (16,4%) i la **ficció seriada** (16,2%), seguits pel **cinema** (15,4%), amb un pes similar al de la ficció seriada. Els tres gèneres principals ocupen el **55,5%** del temps d'emissió, un tant per cent menor al que s'observa en els mesos d'abril i octubre. **La resta de gèneres emesos tenen una presència per sota del 10%: telerealitat (9,6%), concurs (8,8%), infotainment (3,9%), magazins (3,8%) i humor (3%); no apareixen documentals, miscel·lània, programes educatius/culturals ni esports.**

S'observa, doncs, que el mes de juliol la programació canvia de forma important respecte la resta de temporades analitzades. A l'estiu és habitual que la programació segueixi una altra dinàmica i s'adapti als canvis en la configuració de les audiències (per exemple, més nens i adolescents a casa) i en els seus hàbits comunicatius (vacances, segones residències i menys consum televisiu).

Així, el mes de juliol **s'emet menys ficció seriada i infotainment** (gènere que pràcticament desapareix), però **més cinema i programes infantils/juvenils** (que augmenten en 11 punts percentuals seva presència respecte l'abril) i la **telerealitat**. Al mateix temps, es troben en la graella **gèneres sense presència en la resta de temporades**, com els **magazins** o amb una presència molt minoritària, com l'**humor** (cosa que pot atribuir-se al fet que sovint els mesos d'estiu es proven programes i gèneres nous). En el cas dels concursos, tenen menys presència que a l'abril, però més que a l'octubre i el gener. Finalment, els informatius es mantenen estables.

Així doncs, hi ha certa preferència pels **programes “enllaunats” i comprats a fora**: ficció seriada (sèries nord-americanes o reposicions de sèries espanyoles) i cinema. També s'opta per provar **gèneres barats** (telerealtat) i **altres que no tenen cabuda en les graelles de les temporades “normals”** (humor i magazins).

El mes d'**octubre** s'observa una situació molt similar a la d'abril: **l'infotainment** (26,7%), la **ficció seriada** (19,5%) i els **informatius** (17,7%) es mantenen com els tres gèneres principals i ocupen el **63,9%** del temps total d'emissió. Els segueixen en ordre d'importància el **cinema** (11,7%) els programes **infantils/juvenils** (10,2%), els **concursos** (7,1%) i la **telerealtat** (7,1%).

Els **gèneres sense presència** no canvien respecte les temporades anteriors: els **documentals**, els **esports** i els **magazins**, així com els **educatius/culturals**, **l'humor** i la **miscel·lània**, que desapareixen.

Així doncs, es manté la **presència quasi exclusiva de gèneres de demanda forta**, amb els informatius com l'únic gènere de demanda inflexible.

Ara bé, s'observen alguns **canvis en relació al pes específic que té cada gènere** en la graella d'Antena 3. En primer lloc, destaca la important **disminució de la ficció seriada**, que perd 6 punts percentuals i passa de ser el gènere principal a ser el segon. També el concurs **perd importància**, tot i que de forma més lleu (3 punts); **l'infotainment guanya pes** (10 punts percentuals més que a l'abril) i passa a ser el gènere principal. El cinema, els informatius, la telerealtat i els infantils/juvenils, en canvi, es mantenen bastant estables.

El mes de **gener** també manté similituds amb els temporades d'abril i octubre. **L'infotainment** (26,2%), la **ficció seriada** (18,4%) i els **informatius** (16,1%) són també els tres gèneres principals i ocupen un **60,7%** del temps total d'emissió. Els segueixen el **cinema**, que augmenta la seva presència (14,1%) i, amb percentatges per sota del 10%, el **concurs** (7,7%), la **telerealtat** (7,5%), els **infantils/juvenils** (7,5%), i **l'humor** (1,7%). Els gèneres sense presència es mantenen: els **documentals**, els **esports** i els **magazins**, els **educatius/culturals** i la **miscel·lània**.

Altres cop s'observa, doncs, la **presència quasi exclusiva de gèneres de demanda forta**, amb els informatius com l'únic gènere de demanda inflexible.

En relació a les temporades d'abril i octubre, s'observa una **disminució de la presència de ficció seriada** (que segueix la tendència al descens iniciada la

temporada de tardor), els **informatius** i, sobretot, els **infantils/juvenils**, amb el percentatge menor de tot el període analitzat. Al mateix temps s'abserva un fort **augment del cinema**, que se situa en un percentatge similar al del mes de juliol.

Per últim, pel que fa a l'**origen de la ficció seriada**, les sèries emeses per Antena 3 les quatre temporades analitzades són d'origen **espanyol**, **sud-americà** (culebrons) i **nord-americà**.

A l'**abril**, la **ficció d'origen espanyol i sud-americà** representen un **36% i 37%**, respectivament, mentre que la **ficció nord-americana representa un 27%** (i és minoritària). A partir del mes de **juliol**, la **ficció seriada** passa a ser **majoritàriament nord-americana (53,5%)**, mentre que la ficció espanyola (22,1%) i sud-americana (24,4%) disminueix la seva presència. A l'**octubre** la ficció sud-americana desapareix i es reparteixen el temps la **ficció nord-americana (53%) i l'espanyola (47%)**, una situació **similar a la que s'observa en el mes de gener** (EUA: 55%, Espanya: 44%).

Pel que fa al **cinema**, aquest és **majoritàriament nord-americà**: a l'abril representa un 87,3% del temps dedicat a aquest gènere, el juliol un 67,1%, l'octubre un 100% i el gener un 80% del cinema emès. Destaca la presència minoritària de cinema europeu i espanyol.

2.4. Diferències de la programació d'Antena 3 entre dies laborables i caps de setmana

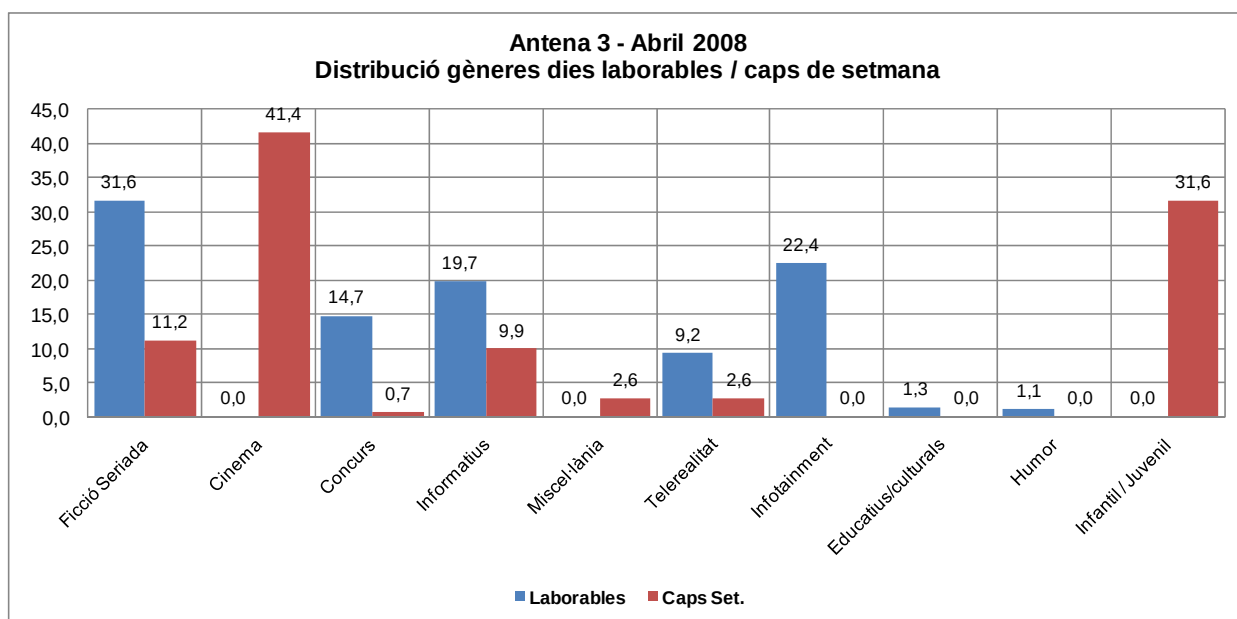
S'observa un cert grau d'**especialització i complementarietat entre els dies laborables i els caps de setmana**, cosa que explica que la diversitat disminueixi i la concentració augmenti si s'analitzen per separat.

Els gèneres principals dels **dies laborables** del mes d'**abril** són la **ficció seriada** (31,6%), l'**infotainment** (22,4%) i els **informatius** (19,7%), seguits pels **concursos** (14,7%) i la **telerealitat** (9,2%). S'observa una alta concentració, ja que els tres gèneres principals ocupen un **73,7%** del temps total. Els gèneres que **només apareixen els dies laborables** són l'**infotainment**, els **concursos**, els **educatius/culturals** i l'**humor**. Al mateix temps, destaca una major presència de la ficció seriada i els informatius.

Els gèneres principals dels **caps de setmana** són el **cinema** (41,4%) i els programes **infantils/juvenils** (31,6%). Només entre aquests dos gèneres concentren el **73%** del temps d'emissió, fet que explica l'alta concentració. Segueixen la **ficció seriada**

(11,2%), els **informatius** (9,9%) i, amb una presència residual, la **miscel·lània** (2,6%) i la **telerealtat** (2,6%). Destaca, doncs, l'alta concentració, és a dir, ja que els tres gèneres principals acaparen el 84,2% del temps total.

Els gèneres que **només s'emeten els caps de setmana** són el **cinema**, els **infantils/juvenils** (dos gèneres típics del cap de setmana) i la **miscel·lània**. Destaca la poca presència d'informatius, que baixa 10 punts respecte els dies laborables, i de la ficció seriada, que tot i ser el tercer gènere en temps d'emissió, cau en 20 punts i té una presència molt menor que els laborables.

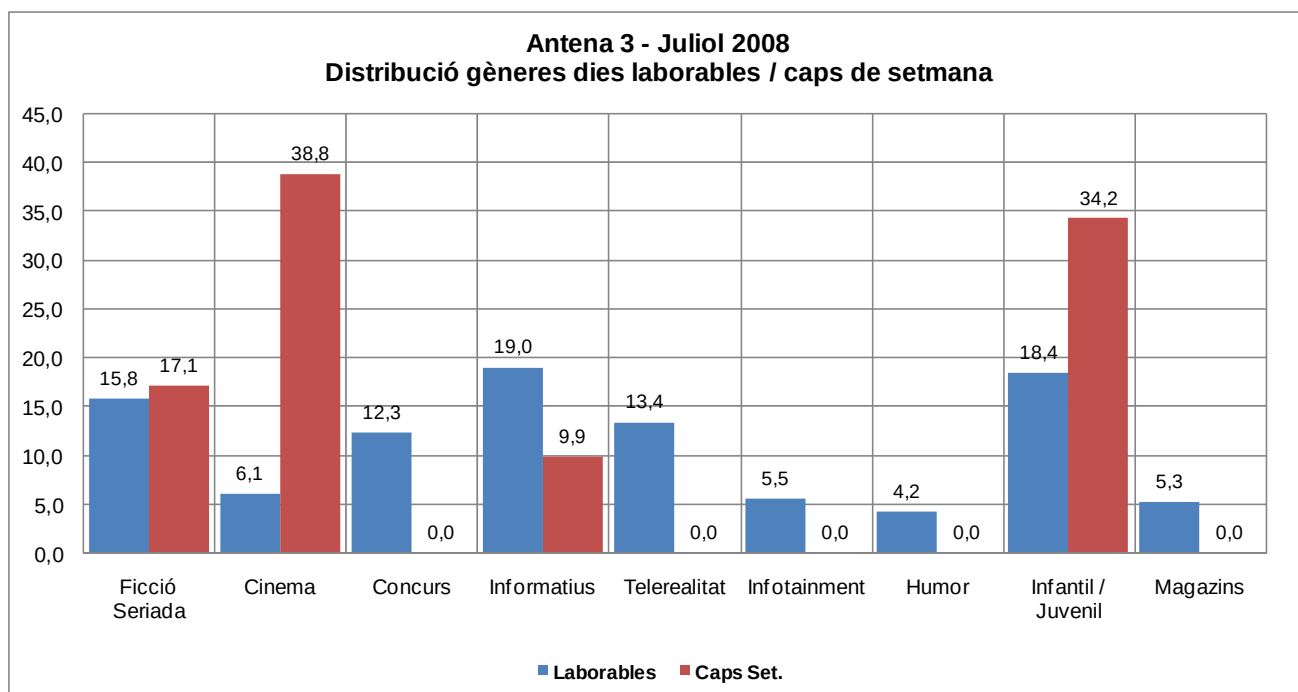
En el mes de **juliol** s'observa també un cert grau d'**especialització** i **complementarietat** entre els dies laborables i els caps de setmana, tot i que menys que en el mes d'abril.

Els **dies laborables** els tres gèneres principals són els **informatius** (19%), els **infantils/juvenils** (18,4%) i la **ficció seriada** (15,8%), seguits per la **telerealtat** (13,4%) i els **concursos** (12,3%). La resta de gèneres estan per sota del 10%: cinema (6,1%), infotainment (5,5%), magazins (5,3%) i humor (4,2%). Per tant, s'observa que s'emeten un **major nombre de gèneres** dels que s'emetien l'abril i l'octubre i que **el temps està més repartit entre tots aquests**: els tres primers gèneres representen un

53,2%, 20 punts per sota del que els tres primers gèneres representen el mes d'abril (fet que explica la menor concentració i major diversitat).

Respecte el mes d'abril, destaca la **menor presència de ficció seriada** (que perd 15 punts percentuals i baixa a la meitat del pes que representava el mes d'abril) i **infotainment** (que decreix 17 punts, passant de ser un dels tres gèneres principals a ser un gènere minoritari, amb un 5,5%) i la **major presència d'infantils/juvenils, cinema, humor i magazins**, que en la temporada d'abril eren inexistents els dies laborables.

Els **caps de setmana**, en canvi, **la concentració és molt més alta. Només s'emeten 4 gèneres: cinema** (38,8%), **infantils/juvenils** (34,2%), **ficció seriada** (17,1%) i **informatius** (9,9%), amb una presència minoritària. Els tres gèneres principals acaparen el **90,1%** del temps d'emissió. Aquests quatre gèneres es mantenen estables les tres temporades, tot i que en mes de juliol **la ficció seriada augmenta** en 6 punts la seva presència respecte l'abril (tendència que seguirà el mes d'octubre), així com els programes **infantils/juvenils** (3 punts); mentre que el **cinema decreix** 3 punts (tendència que també segueix el mes d'octubre).

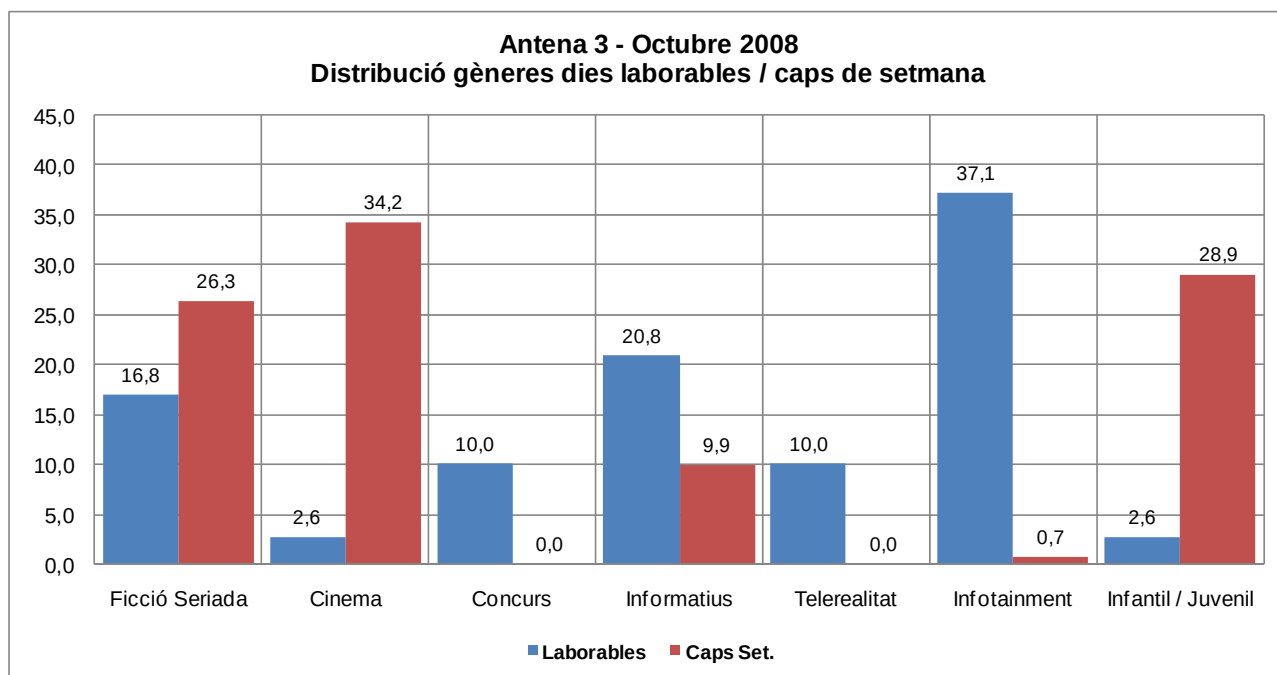
Els gèneres principals dels dies **laborables** del mes **d'octubre** són els mateixos observats el mes d'abril, però en un ordre diferent: **l'infotainment** (37,1%), els **informatius** (20,8%) i la **ficció seriada** (16,8%), que junts ocupen el **74,7%** del temps total d'emissió. Segueixen el **concurs** (10%) i la **telerealtat** (10%). També s'emeten, de forma marginal, cinema (2,6%) i infantils/juvenils (2,6%), gèneres sense presència en els laborables d'abril.

Així, els gèneres que **només apareixen els dies laborables** són **l'infotainment**, el **concurs** i la **telerealtat**; els informatius són més presents els dies laborables.

En relació al mes d'abril, cal destacar la **pèrdua de pes** respecte l'abril de la **ficció seriada** en els dies laborables, que cau quasi un 50% (passa d'un 31,6% a un 16,8%), tendència a la baixa que també comparteixen els concursos, que cauen quasi 5 punts percentuals. En canvi, **augmenta la presència** de cinema i infantils/juvenils (que passen de no tenir presència a suposar un 2,6%) i, sobretot, **d'infotainment**, que creix fortament (15 punts) fins a situar-se com el gènere principal. En els informatius i la telerealtat no s'observen canvis destacables.

Pel que fa als **caps de setmana**, tal com passava el mes d'abril, els gèneres principals són el **cinema** (34,2%), que es manté com a gènere principal tot i perdre 7 punts percentuals respecte el mes d'abril, els **infantils/juvenils** (28,9%) i la **ficció seriada** (26,3%), que **augmenta en 15 punts percentuals la seva presència respecte els caps de setmana d'abril** i que passa a ser **més present els caps de setmana que els laborals**. Entre els tres gèneres, que **es mantenen com a gèneres principals les tres temporades analitzades**, acaparen el **89,5%** del temps d'emissió. Desapareixen, respecte el mes d'abril, la miscel·lània i la telerealtat, que ja tenien una presència minoritària.

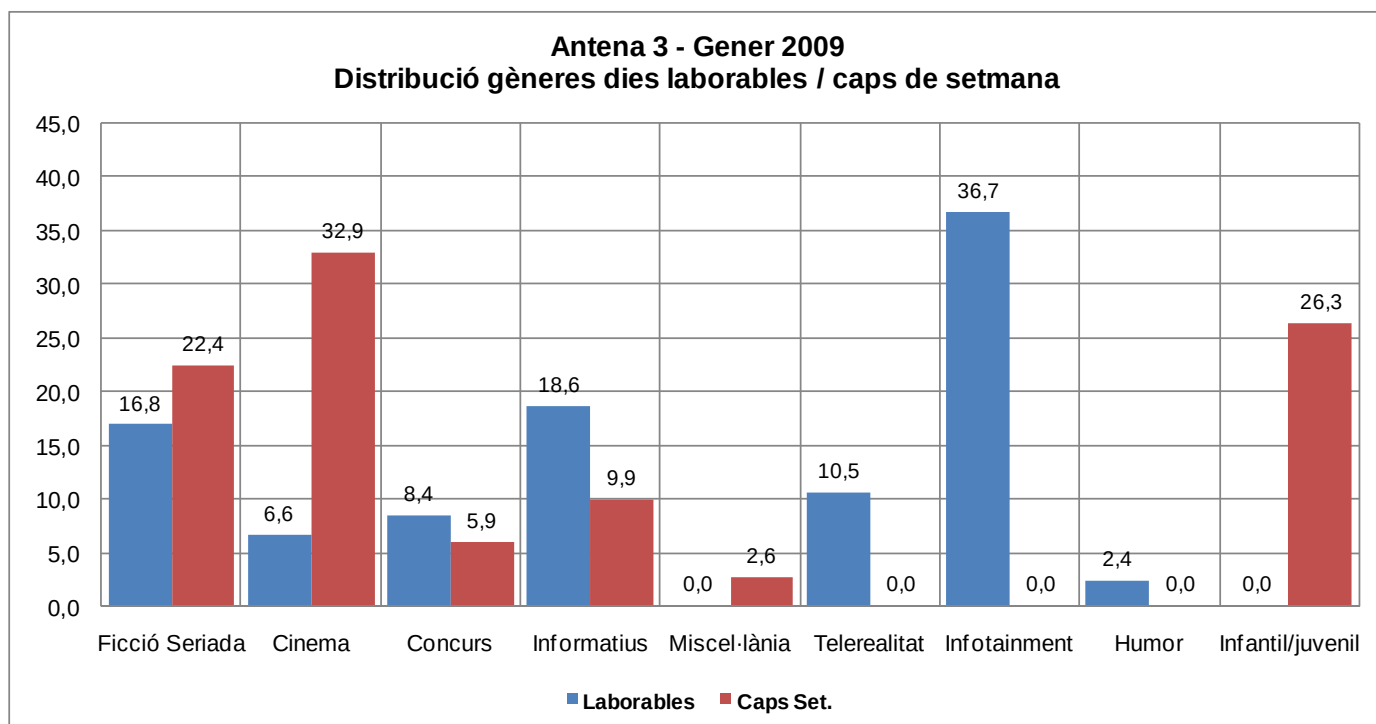
Així doncs, els principals gèneres emesos el cap de setmana (cinema, infantils/juvenils i ficció seriada) també els trobem els dies laborables, però en una presència menor. En canvi, destaca, altre cop, la **poca presència dels informatius, que cau en 10 punts respecte les dies laborals**.

Finalment, en el mes de **gener** s'observa una distribució molt similar a la del mes d'octubre: el **dies laborables** destaca la presència d'**infotainment** (36,7%), **informatius** (18,6%) i **ficció seriada** (16,8%). La resta de gèneres presents són telerealitat (10,5%), concursos (8,4%), cinema (6,6%) i humor (2,4%).

Els **caps de setmana** destaca el **cinema** (32,9%), els **infantils/juvenils** (26,3%) i la **ficció seriada** (22,4%). Segueixen els informatius (9,9%), el concurs (5,9%) i la miscel·lània (2,6%).

Així, els informatius i els concursos, l'infotainment, la telerealitat i l'humor es concentren en els dies laborables (els tres últims exclusivament aquests dies) i el cinema, la ficció seriada, els infantils/juvenils i la miscel·lània concentren la seva presència els caps de setmana (els dos darrers de manera exclusiva).

Per últim, pel que fa a l'**origen de les sèries de ficció** emeses per Antena 3, si es distingeix entre laborables i caps de setmana, s'observa com la ficció espanyola es concentra els dies laborables. Així, el mes **d'abril** la ficció està repartida entre **espanyola (41%), sud-americana (43%) i nord-americana (17%)**. A l'**octubre**, la sud-americana desapareix i la ficció **espanyola representa dues terceres parts, mentre que la nord-americana només és un terç**. El mes de gener els percentatges s'igualen (EUA: 46,9%, Espanya: 53,1%). Finalment, el **juliol** les sèries **espanyoles (32%), sud-americanes (33%) i nord-americanes (35%) es reparteixen el temps equitativament**.

En canvi, els **caps de setmana d'abril i juliol**, la ficció seriada és **exclusivament nord-americana**, mentre que a l'octubre s'incorpora un 13% de ficció espanyola i al mes de gener aquesta presència s'amplia fins un 29,4%.

En el cas del **cinema**, no s'observen diferències rellevants entre dies laborables i caps de setmana.

2. Evolució de la diversitat de la programació d'Antena 3 en el *prime-time*

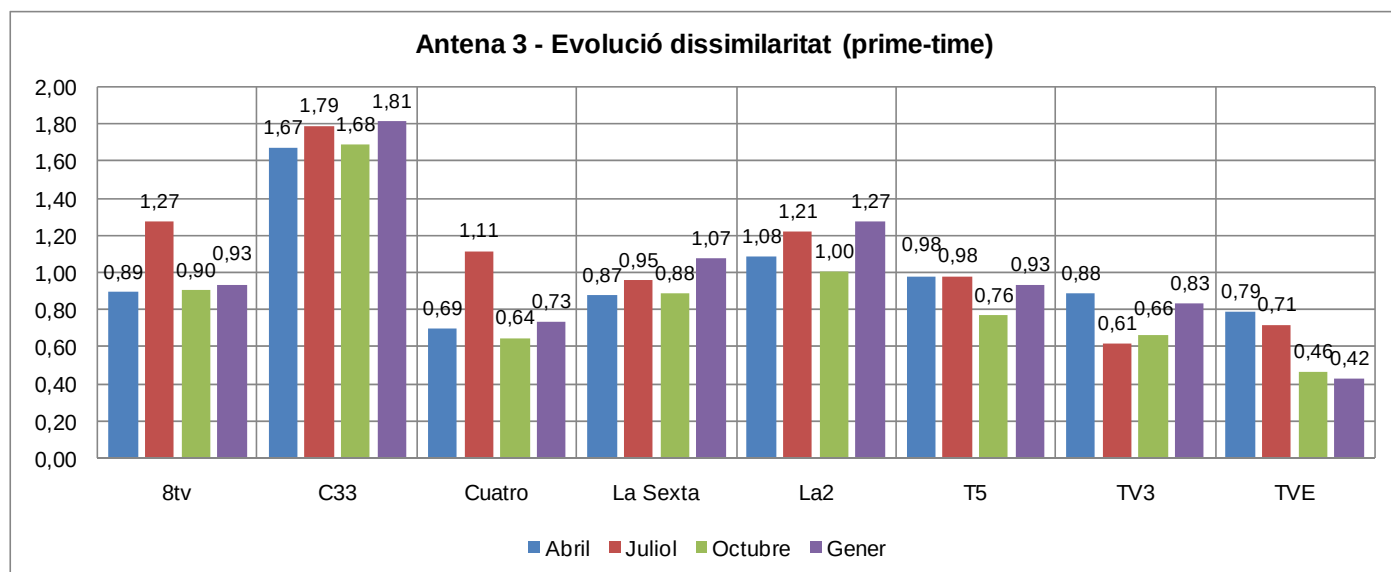
2.1. Contribució d'Antena 3 a la diversitat del sistema en el *prime-time*.

La **contribució** d'Antena 3 a la diversitat del sistema en la franja de *prime-time* **augmenta respecte la del total del dia**. En els mesos **d'abril i octubre es manté negativa** (-0,001 i -0,003, respectivament), però se situa com el quart i cinquè canal, respectivament, que més diversitat treu al sistema. En el cas del **juliol, la contribució en el *prime-time* es converteix en positiva** (+0,010) i es converteix en **el tercer canal que més diversitat aporta**, només per darrere del K3-C33 i Telecinco.

L'**excepció és el mes de gener**, on la contribució d'Antena 3 en el *prime-time* **es manté igual** que en el total del dia (-0,004) i se situa com el quart canal que més diversitat treu al sistema, per darrere de 8Tv, TVE1 i TV3.

2.2. Dissimilaritat de la programació d'Antena 3 respecte la resta de cadenes en el *prime-time*

Els canals amb una **dissimilaritat major** respecte Antena 3 en el *prime-time* segueixen sent els **segons canals públics** (K3-C33 i La2, amb una dissimilaritat molt alta i alta, respectivament). Els canals amb una **dissimilaritat menor** són **Cuatro i TVE1**, amb una dissimilaritat mitjana (tot i que Cuatro augmenta la seva dissimilaritat el mes de juliol). La resta de canals canvien força d'una temporada a l'altra.

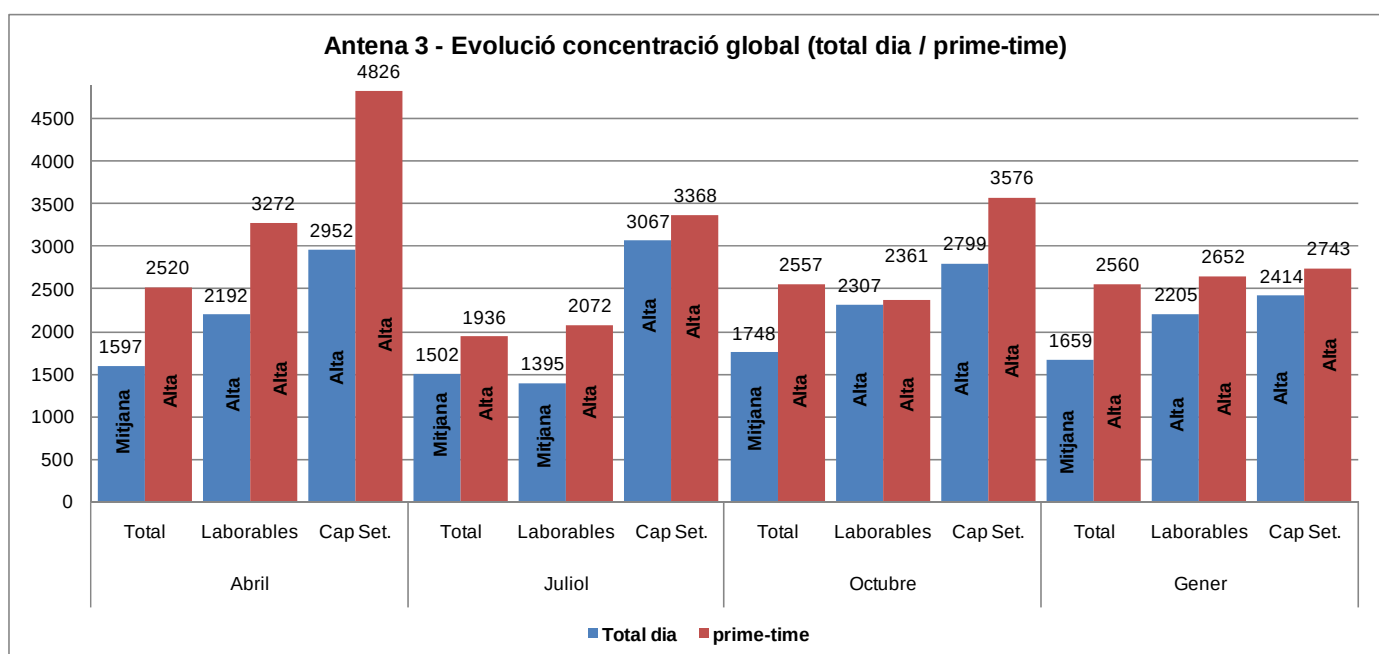
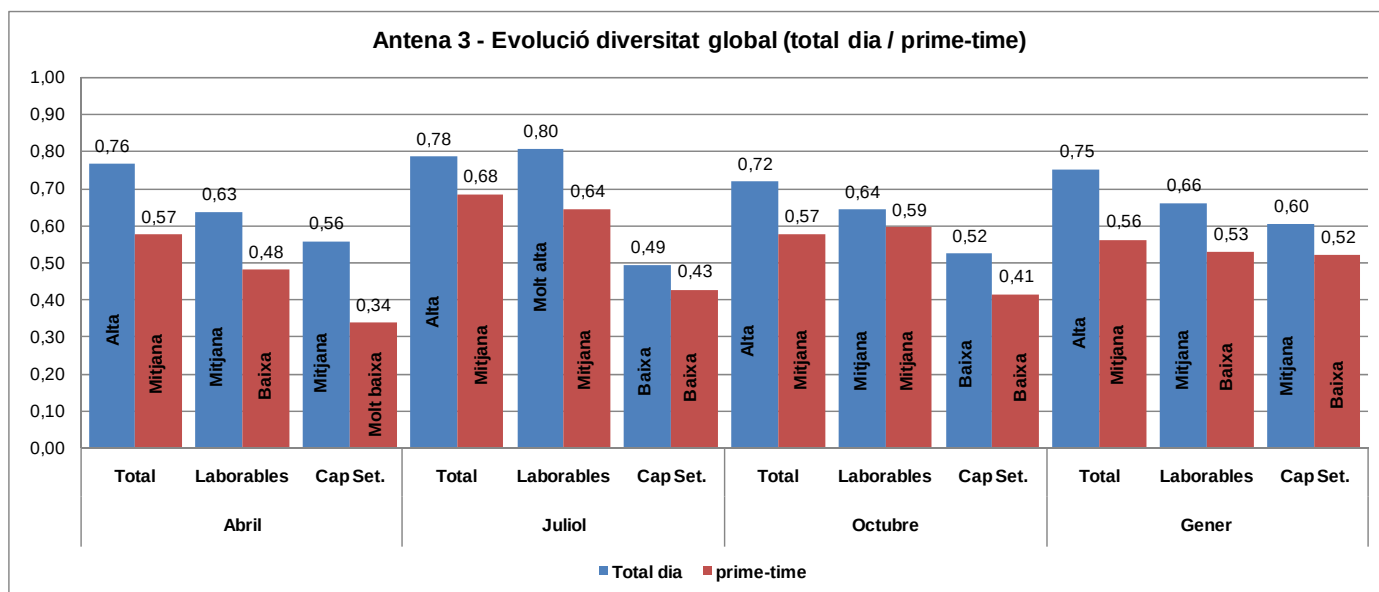
2.3. Evolució de la diversitat de la programació d'Antena 3 i de la concentració de gèneres en el prime-time

En el *prime-time* de les quatre temporades analitzades (abril, juliol, octubre i gener) **la diversitat global és menor** (passant d'alta a mitjana) i **la concentració major** (passant de mitjana a alta) que en el total del dia. Això significa que menys gèneres són emesos en aquesta franja i que pocs gèneres acaparen la major part del temps, tal com es veurà més endavant.

Si s'analitzen els **dies laborables** i els **caps de setmana** per separat, es torna a observar que **la diversitat disminueix i la concentració augmenta respecte el total de la setmana, especialment els caps de setmana** (on la diversitat és **molt baixa** el mes d'abril i **baixa** els de juliol, octubre i gener i la concentració és alta). L'única excepció són els dies laborables del mes d'octubre, amb una diversitat lleugerament major i una concentració lleugerament menor que el total de la setmana. En tots els casos, la diversitat disminueix i la concentració augmenta respecte les dades del total del dia.

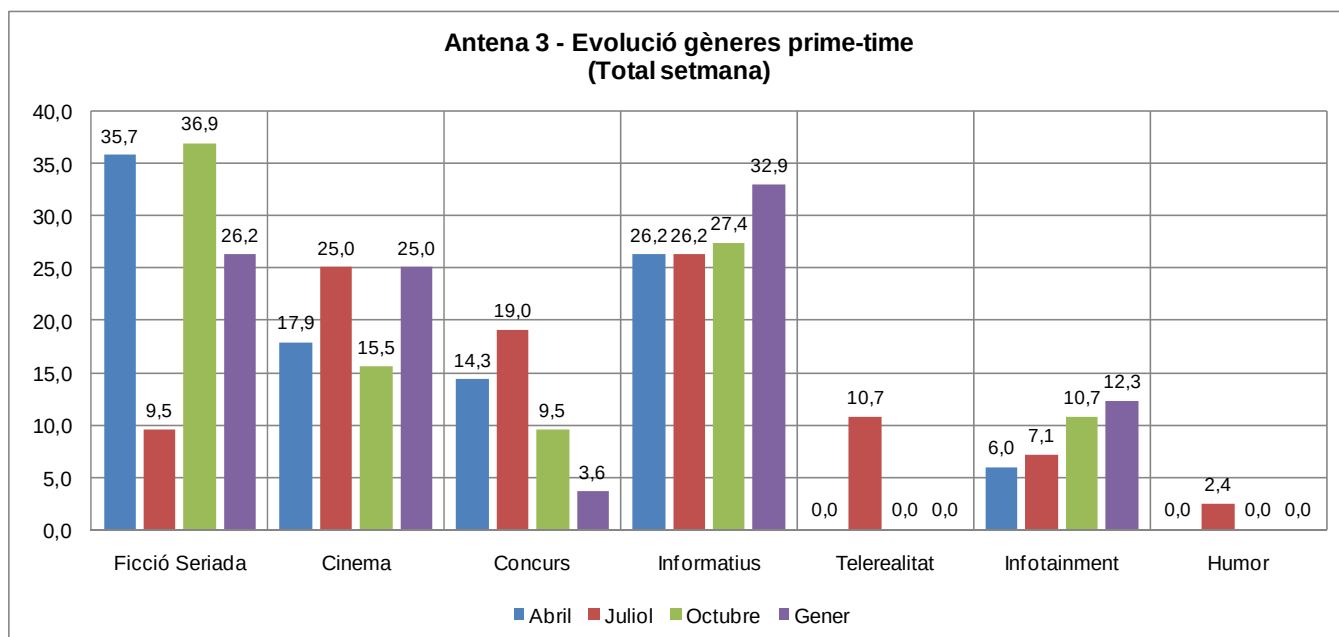
De totes aquestes dades, **destaca la diversitat molt baixa i la concentració molt alta dels caps de setmana d'abril.**

Evolució de la diversitat de la programació d'Antena 3

En el mes **d'abril** només **5 gèneres** estan presents en la franja de **prime-time**, fet que explica la baixa diversitat i l'alta concentració observades abans. Aquests gèneres són la **ficció seriada** (35,7%), els **informatius** (26,2%), el **cinema** (17,9%) –tres gèneres que acaparen el 79,8% del temps total d'emissió-, els **concursos** (14,3%) i, amb una presència molt minoritària, l'**infotainment** (6%). Per tant, queda clar el domini dels gèneres de **demanda forta**.

Així doncs, els **infantils/juvenils**, l'**humor**, **educatius/culturals**, la **telerealitat** i la **miscel·lània** es concentren en la resta de franges horàries.

En el *prime-time* del mes de **juliol** s'observen algunes **diferències** respecte els altres dos mesos. En primer lloc, **s'emeten més gèneres** (7, respecte els 5 d'abril i octubre). Els gèneres **són els mateixos que trobem en aquesta franja les temporades d'abril i octubre**, més l'**humor** i la **telerealitat**. Ara bé, la distribució del temps entre ells és diferent.

Els tres gèneres principals són: els **informatius** (26.2%), el **cinema** (25%) i els **concursos** (19%). Tant el **cinema** com els **concursos augmenten la seva presència en aquesta franja** (7 i 5 punts percentuals, respectivament). Els tres gèneres ocupen un **70,2%** del temps d'emissió, una xifra alta però inferior a la d'abril i octubre, per tant, el juliol és un mes amb menys concentració genèrica que les altres dues temporades. Segueixen la **telerealitat** (10,7%), que com ja s'ha esmentat no estava present en aquesta franja en els altres mesos, la **ficció seriada** (9,5%), **que destaca per la seva poca presència**, per sota el 10% (**uns 16 punts per sota** del percentatge que representava els mesos d'abril i octubre, passant de ser gènere principal a ser el cinquè), l'**infotainment** (7,1%) i l'**humor** (2,4%), aquest últim sense presència en els altres dos mesos.

A l'**octubre** s'observen **pocs canvis respecte la temporada d'abril**. Els tres gèneres principals són la **ficció seriada** (36,9%), els **informatius** (27,4%) i el **cinema** (15,5%), seguits per l'**infotainment** (10,7%), que augmenta la presència respecte abril en 4 punts percentuals, i el **concurs** (9,5%), que disminueix en 5 punts. Els tres gèneres

principals concentren el **79,8%** del temps d'emissió, una xifra similar a la del mes d'abril.

Al **gener** també s'emeten només 5 gèneres en *prime-time*, els mateixos observats en les temporades de primavera i tardor: informatius, ficció seriada, cinema, infotainment i concursos. Ara bé, s'observen alguns canvis en el pes que s'assigna a cadascun d'ells. Els tres gèneres principals són els **informatius** (32,9%), la **ficció seriada** (26,2%) i el **cinema** (25%), que junts ocupen un **84,1%** del temps total d'emissió, un percentatge superior al de la resta de temporades analitzades. L'infotainment (12,3%) i els concursos (3,6%), amb una presència molt minoritària, tanquen la llista.

Així doncs, queda clar que en mes de gener s'han introduït certs canvis respecte la programació de l'abril i l'octubre: **els informatius i el cinema guanyen pes** (aquest darrer augmenta 10 punts percentuals respecte la temporada anterior), **mentre que la ficció seriada i els concursos disminueixen** (la ficció per 10 punts percentuals respecte la temporada anterior, mentre que el concurs passa a tenir una presència molt petita que no arriba al 4%).

Pel que fa a l'**origen de la ficció seriada** emesa en *prime-time*, en aquesta franja es programen, **majoritàriament sèries espanyoles**, que representen un 93,3% el mes d'abril, un 80,6% el mes d'octubre i el 100% de la ficció seriada emesa al gener. La resta del temps és ocupat per sèries nord-americanes (de manera que les sèries europees i d'altres orígens es programen exclusivament en altres franges horàries). **L'excepció és el mes de juliol**, amb un 100% de sèries nord-americanes (seguint la tendència que ja s'ha comentat abans de substituir els programes de producció espanyola per altres enllaunats, especialment cinema i sèries nord-americanes).

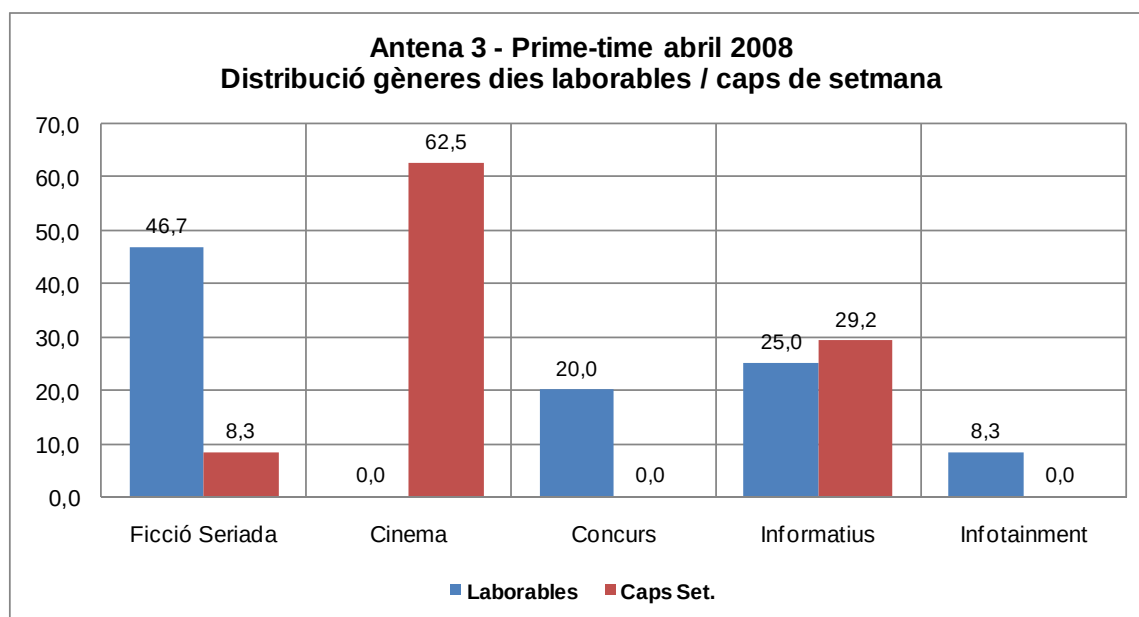
L'origen del **cinema** emès en el *prime-time* d'Antena 3 és **majoritàriament nord-americà**. En les temporades d'abril i octubre només s'emeten films dels EUA, mentre que en el **mes de juliol** el temps es reparteix entre **films espanyols** (28,6%) i **nord-americans** (71,4%), mentre que al gener s'emeten films nord-americans (66,7%) i europeus (33,3%).

2.4. Diferències de la programació d'Antena 3 entre dies laborables i caps de setmana en el prime-time

Si es distingeix entre dies **laborables** i **caps de setmana**, s'observa que el nombre de gèneres presents és encara menor i que hi ha una certa **especialització i complementarietat**, tal com ja s'ha esmentat en el total del dia.

En els **dies laborables** del mes **d'abril** només s'emeten 4 gèneres: **ficció seriada** (46,7%), que **ocupa quasi la meitat del temps d'emissió**, **informatius** (25%) i **concursos** (20%). Aquests tres gèneres ocupen el **91,7%** del temps, un percentatge altíssim. La resta del temps l'ocupa l'infotainment (8,3%).

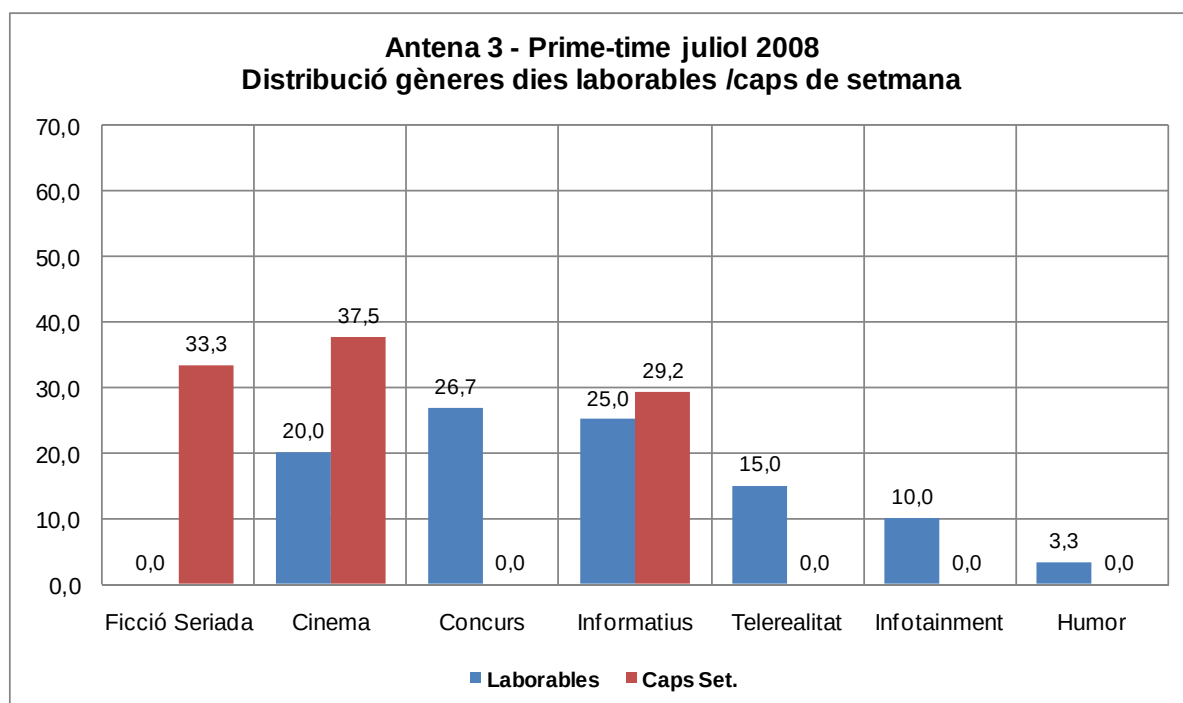
El **cinema**, en canvi, **només s'emet en el prime-time del cap de setmana i ocupa dues terceres parts del temps d'emissió** (62,5%); el segueixen els **informatius** (29,2%) i la **ficció seriada** (8,3%), amb un pes molt menor que en els dies laborables. Aquests tres gèneres acaparen el **100%** del temps d'emissió. Queda clara, doncs, l'alta concentració i la poca diversitat de la franja de *prime-time* d'Antena 3.

Els **dies laborables** del mes de **juliol** s'emeten **tots els gèneres presents en el prime-time excepte la ficció seriada**, element sorprenent per la seva àmplia presència en l'abril i octubre, així com en les graelles de la resta de canals. Els tres gèneres principals són: el **concurs** (26,7%), els **informatius** (25%) i el **cinema** (25%),

seguits de la telerealtat (15%), l'infotainment (10%) i l'humor (3,3). Es tracta, doncs, d'una configuració molt diferent a l'habitual: destaca l'alta presència de concursos i cinema (que no tenia presència els laborables d'abril, presència que es manté el mes d'octubre)

Els **caps de setmana** estan dominats per **tres únics gèneres**, que es reparteixen el temps de forma més o menys equitativa: el **cinema** (37,5%), la **ficció seriada** (33,3%) i els **informatius** (29,2%), tres gèneres compartits pels caps de setmana de les tres temporades. En el mes d'abril comença la tendència, consolidada el mes d'octubre a **canviar el cinema com a gènere principal per la ficció seriada**.

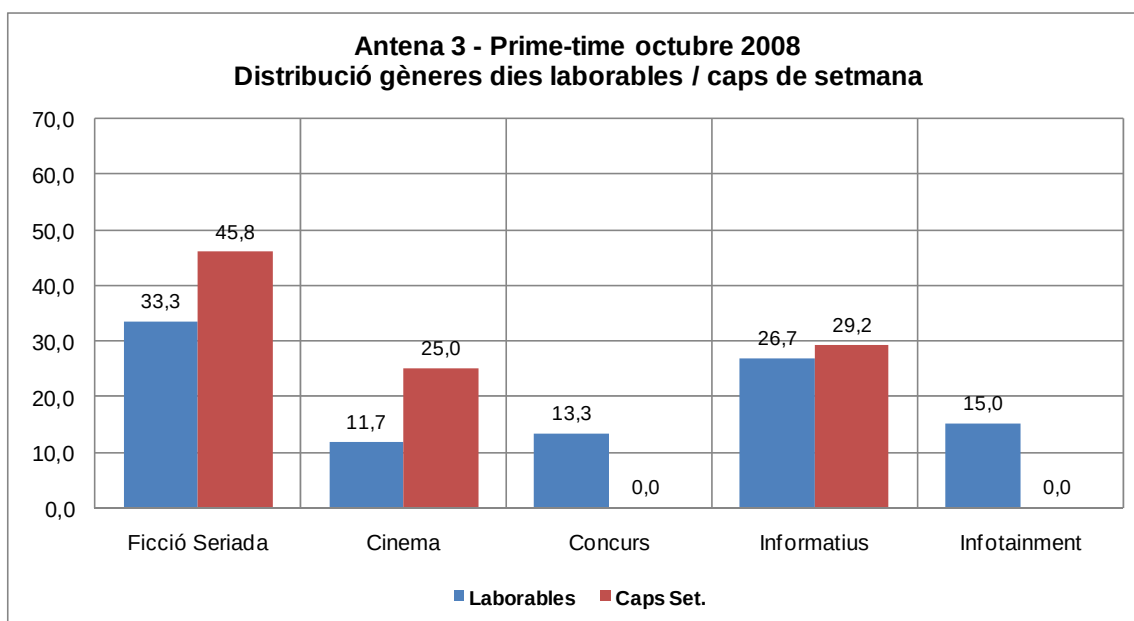
A l'octubre, en els **dies laborables** s'emeten tots cinc gèneres emesos en el *prime-time*. La **ficció seriada** (36,9%) i els **informatius** (27,4%) **ocupen la meitat del temps d'emissió**. Segueixen l'**infotainment** (10,7%), els **concursos** (9,5%) i el **cinema** (11,7%).

Respecte l'abril, s'observa una **important disminució** en la presència de la **ficció seriada**, que perd 13 punts percentuals, així com dels **concursos** (7 punts menys). En canvi, **augmenta** la presència d'**infotainment**, que amb 7 punts més quasi augmenta la seva presència el mes d'abril, i de **cinema**, que a l'abril no tenia presència en el

prime-time dels dies laborables. Els informatius es mantenen força estables (augmentant només un punt).

Els **caps de setmana Antena 3 només programa tres gèneres: ficció seriada** (45,8%), que ocupa quasi la meitat del temps d'emissió; **informatius** (29,2%) i **cinema** (25%).

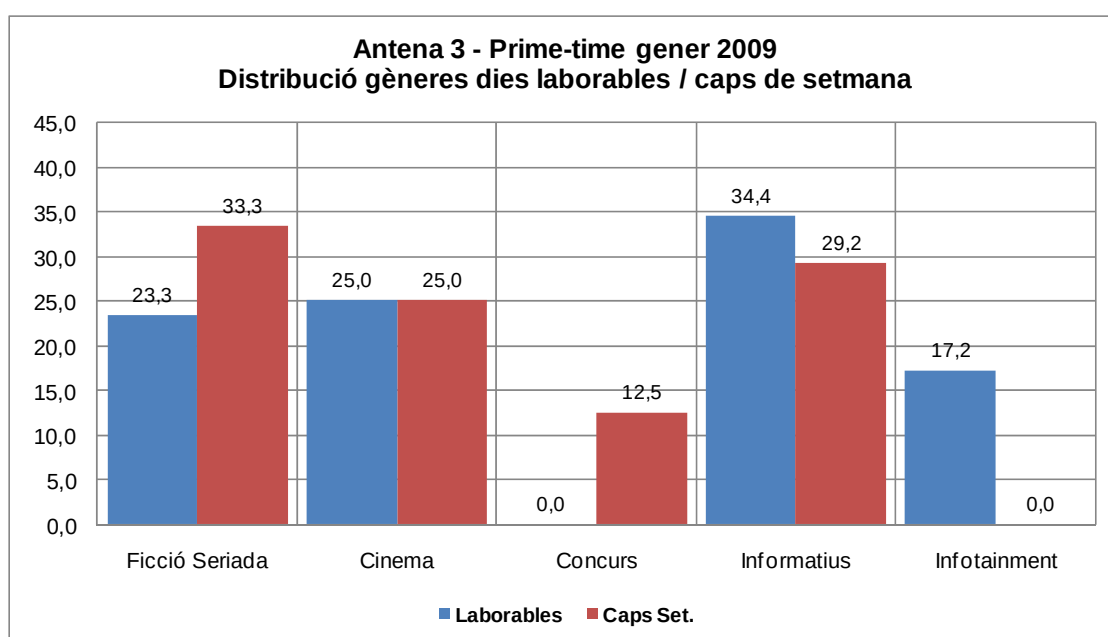
En els caps de setmana del *prime-time* de les tres temporades només s'emeten aquests tres gèneres: cinema (que disminueix cada temporada la seva presència, passant d'un 62,5% l'abril a un 25% l'octubre), la ficció (que augmenta cada temporada la seva presència i passa d'un 8,3% a un 45,8%) i informatius (que es mantenen estables). Es detecta, doncs, una **tendència a canviar el cinema com a gènere principal per la ficció seriada**.

Finalment, en els **dies laborables** del mes de **gener** s'emeten només 4 gèneres: **informatius** (34,4%), **cinema** (25%), **ficció seriada** (23,3%) i **infotainment** (17,2%). Així, respecte les temporades anteriors, **la ficció seriada manté la seva tendència a perdre pes en els dies laborables** (perd 10 punts percentuals respecte l'octubre i 20 respecte l'abril), mentre que **els informatius i el cinema augmenten la seva presència**.

Pel que fa als **caps de setmana**, també s'emeten 4 gèneres: **ficció seriada** (33,3%), **informatius** (29,2%), **cinema** (25%) i **concursos** (12,5%). Així, respecte els mesos anteriors, la ficció seriada perd alguns punts percentuals, a favor del concurs, sense presència els caps de setmana d'octubre, mentre que els informatius i el cinema es mantenen estables.

Per tant, s'observa com la ficció es manté com un gènere més present en el cap de setmana, igual que els concursos; mentre que els informatius i l'infotainment tenen més presència entre setmana; el cinema té la mateixa presència tota la setmana.

Per últim, en relació a l'**origen de la ficció seriada** emesa a Antena 3, si es distingeix entre dies laborables i caps de setmana, s'observa que aquestes sèries es distribueixen de forma diferent: els **dies laborables s'emeten exclusivament ficció espanyola**, mentre que el **cap de setmana s'emeten ficció nord-americana**. L'excepció és el **cap de setmana del mes d'octubre**, on el temps d'emissió es reparteix entre ficció espanyola (45,5%) i nord-americana (54,5%), que segueix sent majoritària. També al gènere s'observa un comportament diferent, ja que s'emeten únicament ficció d'origen espanyol.

3. Conclusions

La diversitat de la programació d'Antena 3 és alta i la concentració és mitjana. La programació està dominada pels gèneres de demanda forta. Els informatius són l'únic gènere de demanda inflexible que tenen una presència destacada. Els tres gèneres principals són la ficció seriada, els informatius i l'infotainment. El mes de juliol l'infotainment és substituït pels programes infantils/juvenils; altres gèneres amb presència important són: el cinema, els concursos i la telerealitat.

Les temporades d'abril, octubre i gener tenen una configuració genèrica similar, mentre que la temporada de juliol és força diferent. En la temporada de juliol se substitueixen programes de "producció pròpia" (ficció espanyola, infotainment i concurs) per programes "enllaunats" (sèries nord-americanes, cinema), formats de baix cost (telerealitat) i gèneres nous (magazins i humor).

La ficció seriada emesa a Antena 3 és d'origen espanyol, sud-americà (culebrons) i nord-americà i el cinema és majoritàriament nord-americà, amb molt poca presència de films espanyols i europeus.

S'observa una certa especialització i complementarietat entre els dies laborables i els caps de setmana, cosa que explica que la diversitat baixi i la concentració augmenti quan s'analitzen separatament. Destaca la poca diversitat i alta concentració dels caps de setmana. Els concursos, els informatius, la telerealitat i l'infotainment són gèneres propis dels dies laborables; el cinema i els infantils/juvenils estan concentrats el cap de setmana. Cal fer notar que la ficció seriada passa de ser un gènere propi dels dies laborables (abril) a estar més present els caps de setmana (juliol, octubre i gener) i que la ficció espanyola es concentra els dies laborables, mentre que en els caps de setmana les sèries són exclusiva o majoritàriament nord-americanes.

La contribució d'Antena 3 a la diversitat del sistema és negativa, especialment els mesos d'abril i octubre, on es el segon canal que més diversitat resta al cinema (només després de 8Tv),

Les cadenes amb les que Antena 3 té una dissimilaritat més alta són els segons canals públics, amb una programació basada en infantils/juvenils, esports i gèneres de demanda inflexible. Les cadenes amb les que Antena 3 manté una dissimilaritat menor són TVE1 i, sobretot, Cuatro i Telecinco.

En el *prime-time* la diversitat disminueix i la concentració augmenta. És a dir, en aquesta franja s'emeten molts pocs gèneres i el temps està desigualment repartit entre ells. Aquests gèneres són la ficció seriada, els informatius, el cinema, els concursos i, en menor mesura, l'infotainment; el mes de juliol també s'emet telerealtat.

La ficció seriada emesa en *prime-time* és majoritàriament espanyola amb una presència molt minoritària de sèries nord-americanes. Aquestes sèries es distribueixen de forma diferent entre els dies laborables (ficció espanyola) i els caps de setmana (nord-americana, excepte l'octubre, on també s'emeten sèries espanyoles); el cinema és quasi exclusivament nord-americà.

Els dies laborables es concentra la ficció seriada, el concurs i l'infotainment. El cinema passa de no tenir presència el mes d'abril a ser un gènere amb certa importància. Els caps de setmana del *prime-time* només s'emeten tres gèneres: cinema, informatius i ficció seriada. S'observa una tendència a substituir el cinema com a gènere principal per la ficció seriada.

La contribució a la diversitat del sistema en la franja de *prime-time* d'Antena 3 segueix essent negativa en els mesos d'abril, octubre i gener (tot i que menor que en el total del dia). En canvi, el mes de juliol la contribució d'Antena 3 passa a ser positiva, i és el tercer canal que més diversitat suma al sistema, darrere del K3-C33 i Telecinco.

3.7. Evolució de la diversitat de la programació de Cuatro

Evolució de la diversitat de la programació de Cuatro

1. Evolució de la diversitat de la programació de Cuatro

- 1.1. Contribució de Cuatro a la diversitat del sistema
- 1.2. Dissimilaritat de la programació de Cuatro respecte la resta de cadenes
- 1.3. Evolució de la diversitat de la programació de Cuatro i de la seva concentració de gèneres
- 1.4. Diferències de la programació de Cuatro entre dies laborables i caps de setmana

2. Evolució de la diversitat de la programació de Cuatro en el *prime-time*

- 2.1. Contribució de Cuatro a la diversitat del sistema en el *prime-time*
- 2.2. Dissimilaritat de la programació de Cuatro respecte la resta de cadenes en el *prime-time*
- 2.3. Evolució de la diversitat de la programació de Cuatro i de la concentració de gèneres en el *prime-time*
- 2.4. Diferències de la programació de Cuatro entre dies laborables i caps de setmana en el *prime-time*

3. Conclusions

1. Evolució de la diversitat de la programació de Cuatro

1.1. Contribució de Cuatro a la diversitat del sistema³⁷

Cuatro té una contribució negativa a la diversitat del sistema les temporades de primavera, estiu i tardor, és a dir, el sistema seria més divers sense aquest canal. Aquesta contribució negativa és pràcticament imperceptible en els mesos d'abril i octubre (-0,001 i -0,003, respectivament), mentre que en el mes de **juliol** augmenta fins un -0,011, convertint-se en **el segon canal que més diversitat treu al sistema**, només per darrere de 8Tv.

En canvi en el mes de **gener** la contribució de Cuatro a la diversitat del sistema es converteix en **positiva**, tot i que, tal com passava en els mesos d'abril i octubre, aquesta és pràcticament imperceptible (0,001).

1.2. Dissimilaritat de la programació de Cuatro respecte la resta de cadenes³⁸

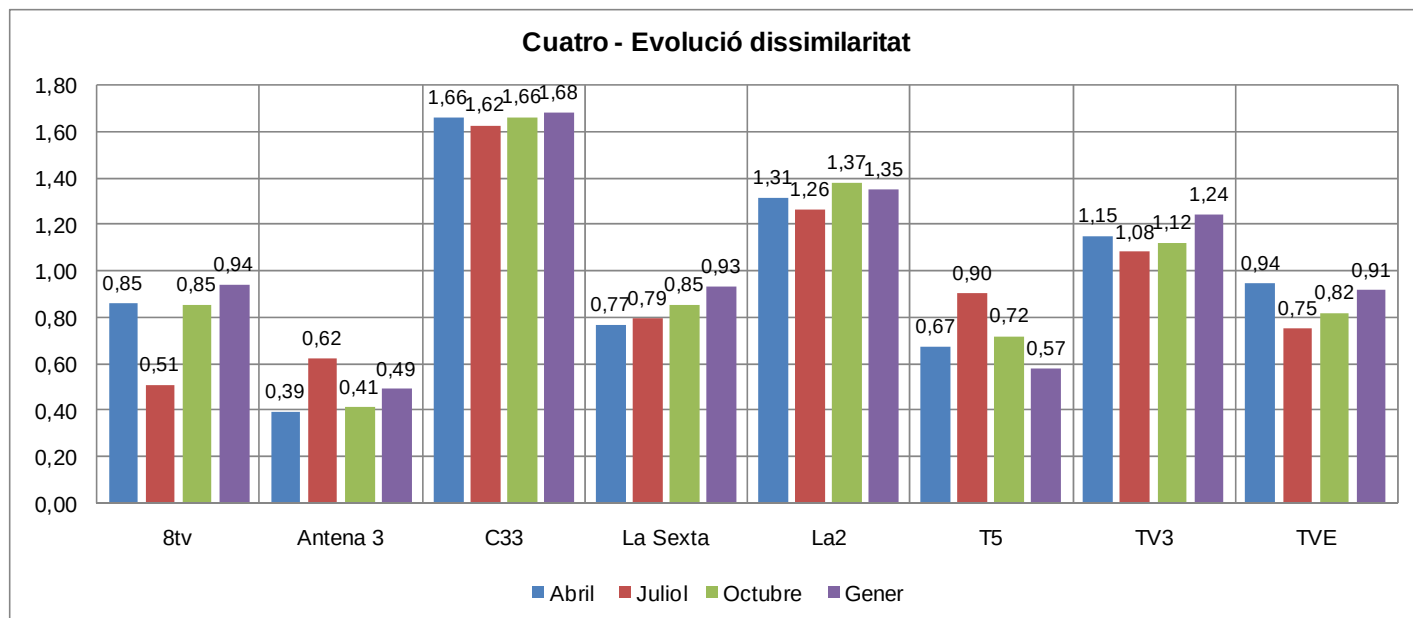
Pel que fa a la dissimilaritat, en les temporades d'abril, octubre i gener (temporades amb característiques similars), Cuatro té una **dissimilaritat molt alta** amb els **segons canals públics**, especialment el K3-C33. Els segueix **TV3**, amb una dissimilaritat alta (que els mes de gener passa a ser molt alta). També té una **dissimilaritat alta amb TVE1 i 8Tv**, tot i que és menor que la de TV3.

Amb la resta de **privades espanyoles**, en canvi, té una **dissimilaritat menor**. Aquesta és baixa amb Antena 3 i mitjana amb Telecinco. La dissimilaritat amb LaSexta passa de mitjana la temporada d'abril a fins a ser alta en les temporades d'octubre i gener.

³⁷ Tal com s'ha esmentat anteriorment, la contribució de cadascuna de les cadenes a la diversitat total del sistema s'obté de calcular la diversitat global del sistema amb totes les cadenes i després calculant la diversitat total sense una cadena determinada; la diferència entre els dos càlculs dona la mesura de la contribució de la cadena que s'ha tret. L'índex oscil·la entre -1 i 1,00.

³⁸ Tal com s'ha descrit als capítols anteriors, el càlcul de la dissimilaritat consisteix en realitzar el sumatori dels valors absoluts de les diferències dels percentatges de temps dedicats a cada gènere per cada canal comparat. El valor final oscil·la entre 0 i 2. Per a la seva interpretació s'utilitza també una taula d'interval·ls consensuada també per recerques anteriors (Dominick i Pearce, 1976; Hellman i Sauri, 1994, citades per Hellman (2001:193). Aquests interval·ls són: 0,00-0,19 dissimilaritat molt baixa; 0,20-0,49 dissimilaritat baixa; 0,50-0,79 dissimilaritat mitjana; 0,80-1,19 dissimilaritat alta i 1,20-2,00 dissimilaritat molt alta.

En el mes de juliol, el **K3-C33** i **La2** segueixen sent les cadenes amb una **dissimilaritat més alta** respecte Cuatro, seguida per **TV3**. en canvi, **disminueix la dissimilaritat respecte TVE1** i **8Tv** (que passa a ser mitjana) i **augmenta respecte Telecinco** (que passa a ser alta) i **Antena 3** (mitjana).

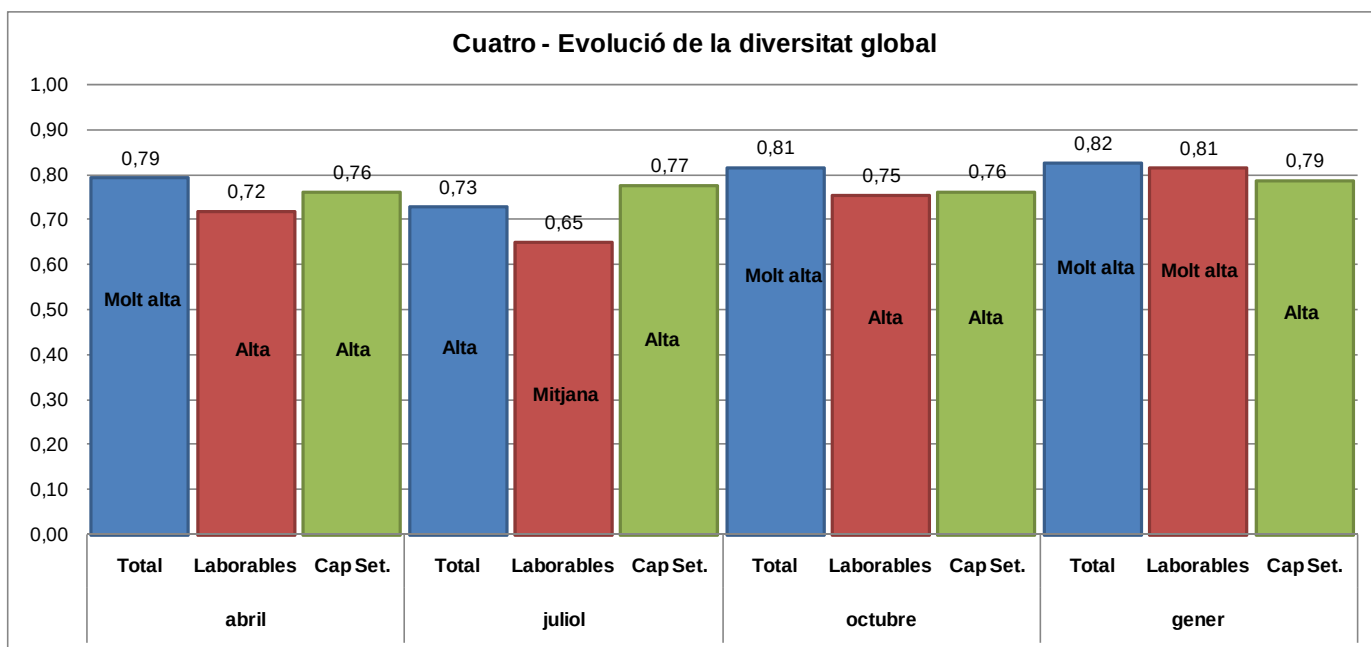
1.3. Evolució de la diversitat de la programació de Cuatro i de la seva concentració de gènere³⁹

³⁹ Cal recordar, tal com s'ha descrit a la introducció, que la diversitat del sistema es mesura a través de l'índex d'entropia relativa i la seva concentració a través de l'índex HHI (Herfindahl-Hirschmann Index). L'entropia relativa mesura quan repartit està el temps que el sistema global dedica a cada gènere; una entropia baixa vol dir que el temps està poc repartit i per tant, que la diversitat és baixa; en canvi, l'entropia màxima es dona quan el temps d'emissió es troba distribuït equitativament entre tots els gèneres. L'entropia relativa és un índex que oscil·la entre 0 i 1. La idoneïtat de l'índex resulta del fet que considera el caràcter bidimensional de la diversitat (el nombre de categories de gènere que s'estableixen i el temps que es dedica a cadascuna de les categories) i a més a més que té unes taules estandarditzades d'interpretació, tal i com es descriu també en el peu de pàgina núm. 9. Aquesta taula, proposada per Hellman (2001:191-2), identifica els següents intervals: 0,01-0,34 diversitat molt baixa; 0,35-0,54 diversitat baixa; 0,55-0,69 diversitat mitjana; 0,70-0,79 diversitat alta i 0,80-1,00 diversitat molt alta. La raó de la mida desigual dels intervals de la taula es troba en el caràcter logarítmic de la funció emprada, a mesura que ens aproximem als valors més elevats, cal major variació de la mostra per augmentar la diversitat.

L'índex HHI, que avalua la concentració i que té un origen fonamentalment econòmic –s'utilitza per calcular la concentració dels mercats– també té unes taules d'interpretació; en aquest cas s'han utilitzat les proposades pel Departament de Justícia dels EUA que identifica els següents intervals: 0-1000 concentració baixa; 1000-1800 concentració moderada i dades superiors a 1800, concentració alta.

La **diversitat** global de Cuatro en els mesos d'abril, octubre i gener és **molt alta** i **disminueix** si es distingeix entre els dies **laborables** i els **caps de setmana**, baixant a **alta** (amb l'única excepció dels dies laborables del mes de gener, on la diversitat, tot i ser menor que en el total de la setmana, es manté molt alta).

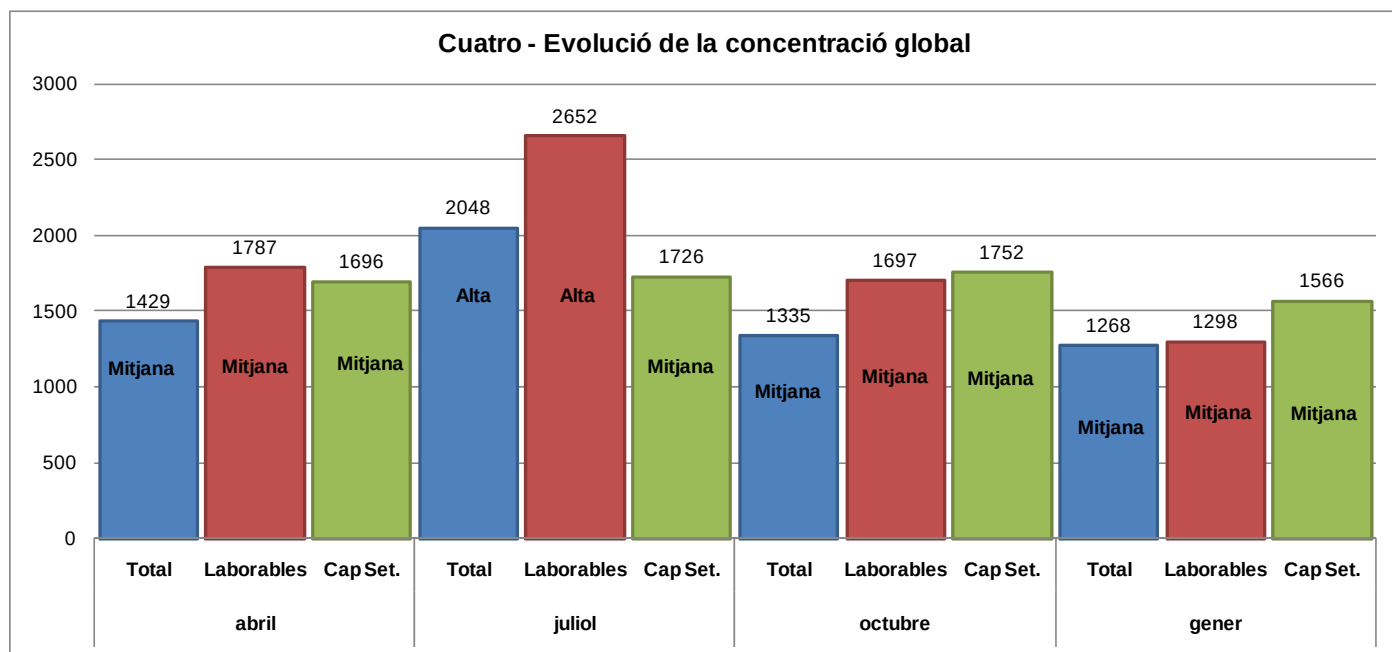
En canvi, en el mes de **juliol**, en el que la programació canvia respecte la resta de temporades, s'observen unes dades diferents. En aquest mes **la diversitat global és alta**, és a dir, **menor a la de la resta de temporades analitzades**, mentre que la diversitat dels caps de setmana és lleugerament superior a la total (mantenint-se alta) i la diversitat dels dies laborables baixa fins a ser mitjana.

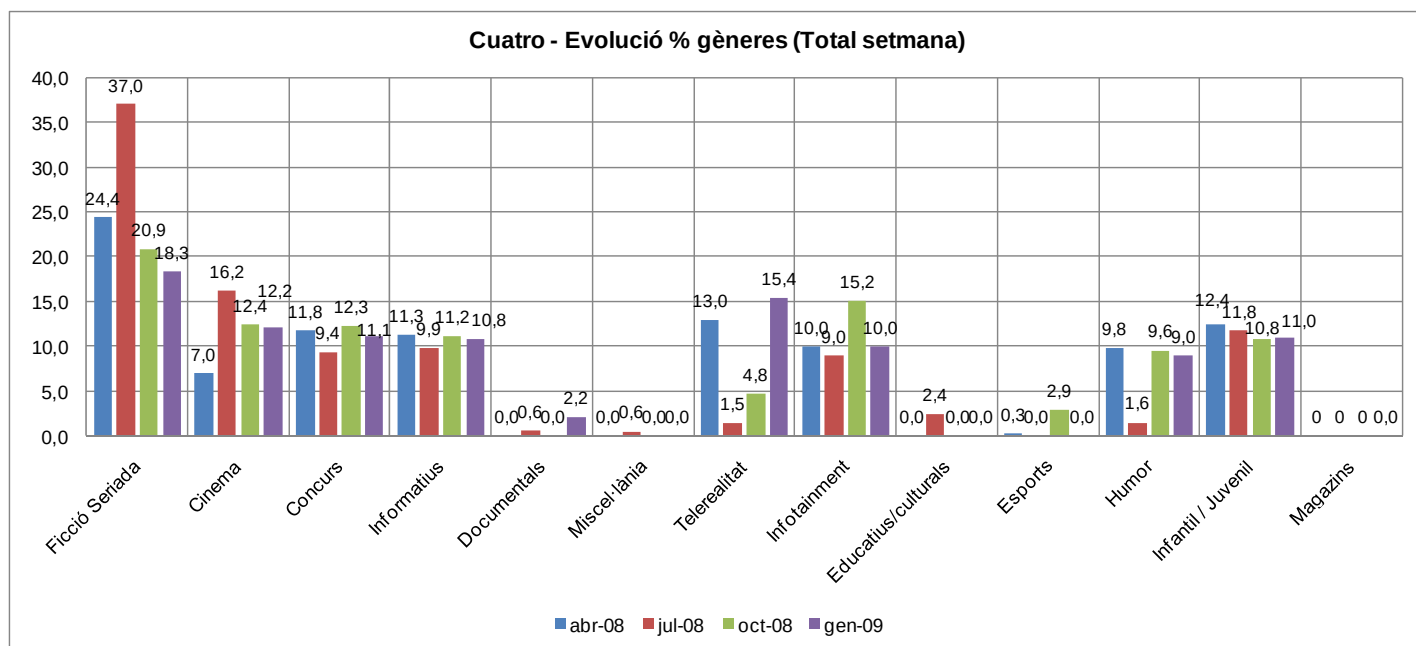
La **concentració** global en els mesos d'abril, octubre i gener és **mitjana** i **augmenta** si **es distingeix entre dies laborables i caps de setmana**, tot i mantenir-se **mitjana**.

La concentració en canvi es mesura a través de l'índex HHI i es basa en l'assumpció de que la programació d'un canal o d'un conjunt de canals que presenta un grau elevat de concentració té una diversitat baixa. Aquest índex oscil·la entre 0 i 10.000; els valors inferiors equivalen a una menor concentració i per tant a una major diversitat. A l'igual que l'índex d'entropia relativa presenta l'avantatge que té unes taules estandarditzades per a la seva interpretació; en aquest cas els intervals són: 0-1000 concentració baixa; 1000-1800 concentració moderada i dades superiors a 1800, concentració alta.

L'excepció un altre cop és el mes de **juliol**, on **la concentració global és major** (alta) i on la concentració dels laborables augmenta (mantenint-se alta) i la dels caps de setmana baixa fins a ser mitjana.

A l'**abril**, els principals gèneres emesos a Cuatro són la **ficció seriada** (24,4%), la **telerealtat** (13%) i els **infantils/juvenils** (12,4%). **Entre els tres sumen el 49,7%** del temps d'emissió, una dada inferior a la que trobàvem en altres canals privats com Antena 3 o Telecinco. Segueixen, en ordre d'importància, els **concursos** (11,8%), els **informatius** (11,3%), l'**infotainment** (10%), l'humor (9,8%), el cinema (7%) i, de forma quasi imperceptible, els esports (0,3%).

Tal com passa amb la resta de canals privats, la ficció seriada és el gènere majoritari. Però, en canvi, destaca **l'elevada presència de la telerealitat** i dels **infantils/juvenils**, així com la **poca presència d'informatius i cinema**. És a dir, Cuatro presenta una oferta genèrica que es diferencia de la resta de canals privats no tant en els gèneres emesos, sinó en la proporció de temps que dedica a cadascun d'ells.

Al mateix temps, queda clara l'aposta de Cuatro pels **gèneres de demanda forta**, deixant de banda altres gèneres com els magazins o els **gèneres de demanda inflexible, que queden fora de la graella del canal**: ni documentals, ni educatiu/culturals, ni programes de miscel·lània (religiosos, de minories, de hobbies). L'únic gènere de demanda inflexible emès són els informatius que, a més, tenen un pes secundari (situats en cinquena posició).

En el mes de **juliol**, els tres gèneres principals són la **ficció seriada** (37%), el **cinema** (16,2%) i els **infantils/juvenils** (11,8%), ocupant un **65%** entre els tres (una xifra 16 punts percentuals per sobre la d'abril). És a dir, el juliol és un mes amb una major concentració que la resta de temporades analitzades. Destaca la substitució de la telerealitat (que pràcticament desapareix al mes de juliol) pel cinema (amb una presència molt secundària a l'abril).

Segueixen els informatius (9,9%), que mantenen el seu paper secundari, els concursos (9,4%), l'infotainment (9%), els educatius/culturals (2,4%), l'humor (1,6%) i la telerealtat (1,5%), tots ells amb una presència per sota del 10%. També s'emeten documentals i programes de miscel·lània, però amb una presència inferior al 1%.

Així, el mes de juliol té unes característiques diferenciades respecte les temporades d'abril i octubre: **disminueixen els programes elaborats per la cadena** (concursos, informatius, telerealtat, infotainment, humor) **a favor de les sèries i el cinema i apareixen gèneres sense presència a l'abril i octubre:** documentals, educatius/culturals i miscel·lània, però amb una presència molt marginal. És a dir, un número major de gèneres són emesos el mes de juliol (només els esports i els magazins no tenen cap presència), però el temps està molt desigualment repartit entre ells. En resum, altre cop destaquen els gèneres de **demanda forta**, mentre que els gèneres de demanda inflexible, tot i que presents, tenen una presència marginal.

Els tres gèneres principals emesos el mes **d'octubre** són la **ficció seriada** (20,9%), **l'infotainment** (15,2%) i el **cinema** (12,4%), que entre els tres sumen un **48,4%**, xifra similar a la d'abril. Segueixen el concurs (12,3%), els informatius (11,2%), els infantils/juvenils (10,8%) i l'humor (9,6%). Tal com passava al juliol, la telerealtat (4,8%) té poca presència, igual que l'esport (2,9%). En canvi, no s'emeten documentals, educatius/culturals, miscel·lània ni magazins, gèneres sense presència en el mes d'abril.

Respecte el mes d'abril, s'observa una **pèrdua de pes de la ficció seriada** (aproximadament, perd 4 punts percentuals), tot i que es manté com a gènere principal; dels programes **infantils/juvenils**, que tot i que només perden dos punts però passen de ser el tercer gènere el mes d'abril a la sisena posició; i la **telerealtat**, que baixa 9 punts i passa de ser uns dels gèneres principals a un gènere minoritari. En canvi, **augmenta la presència de cinema** (5 punts respecte l'abril) i **l'infotainment** (5 punts). D'aquesta manera, es podria afirmar que **la programació de Cuatro tendeix a l'octubre a apropar-se a l'oferta dels altres canals privats**, amb una forta presència no només de ficció seriada, sinó també de cinema, infotainment i concursos.

Pel que fa als gèneres emesos el mes de **gener**, els tres gèneres principals són la **ficció seriada** (18,3%), la **telerealtat** (15,4%) i el **cinema** (12,2%), que junts sumen un 45,9%, és a dir, que no arriben a la meitat del temps total d'emissió. Els segueixen el concurs (11,1%), els infantils juvenils (11%), els informatius (10,8%), l'infotainment (10%) i, amb un pes minoritari, l'humor (9%) i els documentals (2,2%).

Així doncs, s'observen alguns canvis respecte la temporada d'octubre. En primer lloc, **la telerealtat torna a ocupar un lloc destacat**, guanyant quasi 10 punts percentuals respecte l'octubre i ocupant el major percentatge de les quatre temporades analitzades. Al mateix temps, **el cinema es consolida com un gènere important**, mantenint el percentatge de l'octubre (i superior al de l'abril). En canvi, **l'infotainment perd pes** respecte l'octubre, situant-se en un percentatge similar al del mes d'abril. **També la ficció seriada perd pes**, obtenint el percentatge menor de les quatre temporades analitzades. Finalment, la resta de gèneres es mantenen força estables respecte les temporades de primavera i tardor. Així doncs, en el mes de gener, Cuatro recupera alguns dels seus trets distintius observats a l'abril (molt pes de la telerealtat, poc de l'infotainment i els informatius), tot i que en manté d'altres que l'acosten als canals privats (ficció seriada, cinema).

Finalment, cal destacar que **la pràctica totalitat de sèries i films** emesos a Cuatro són **nord-americans**, amb només una petita presència de sèries espanyoles els dies laborables de l'abril (9,9%) i els caps de setmana del juliol (27%), i sèries europees els laborables del juliol (21,4%) i caps de setmana de gener (3,5%). Pel que fa al cinema, la major proporció de films que no són dels EUA es troba en el mes de gener, amb un 26,3% del temps dedicat al cinema europeu i un 10,3% del temps dedicat al cinema espanyol.

1.4. Diferències de la programació de Cuatro entre dies laborables i caps de setmana

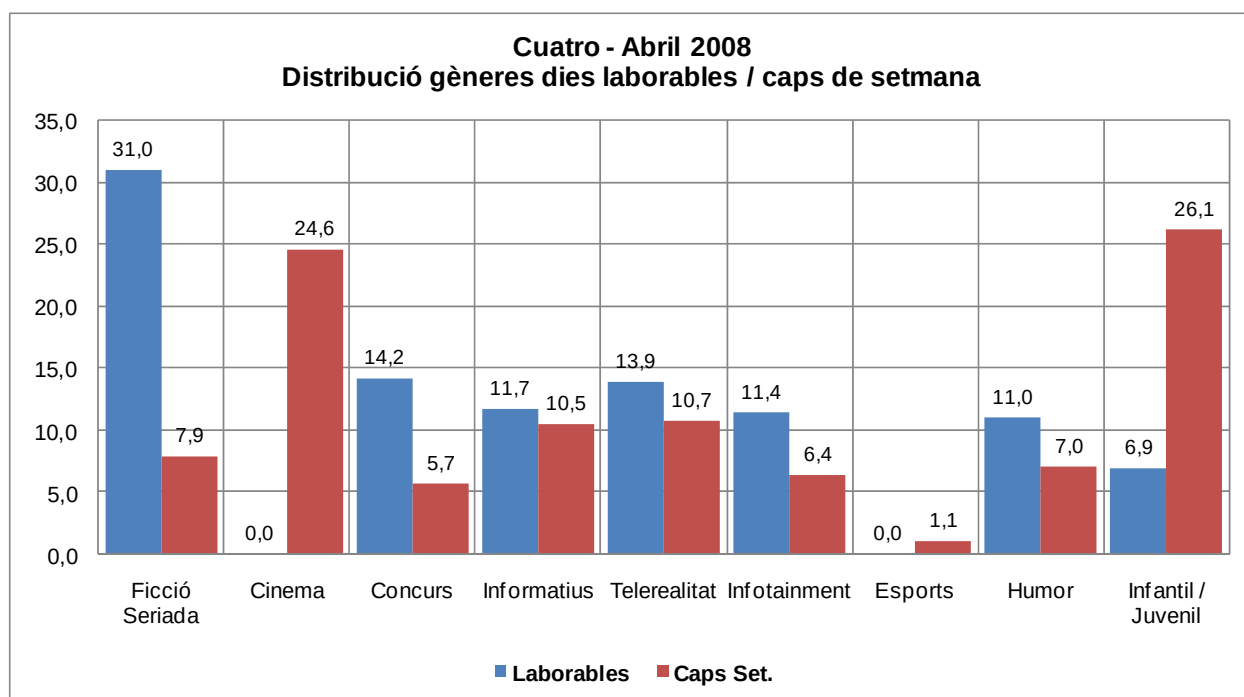
Si es diferencia entre dies laborables i caps de setmana, s'observa una certa **complementarietat i especialització** en les quatre temporades analitzades.

En el mes **d'abril**, els tres gèneres principals dels **dies laborables** són la **ficció seriada** (31%), els **concursos** (14,2%) i la **telerealtat** (13,9%), que junts ocupen un 59% del temps total d'emissió, una xifra superior a la del total del dia (corroborant que la concentració augmenta si s'analitzen els dies laborables i els caps de setmana per separat). Segueixen els **informatius** (11,7%), l'infotainment (11,4%), l'humor (11%) i els programes infantils/juvenils (6,9%).

En el **cap de setmana** s'emeten tots els gèneres emesos el en total de la cadena. Els tres gèneres principals són els **infantils/juvenils** (26,1%), el **cinema** (24,6%) i la **telerealtat** (10,7%), que junts ocupen un 61,4% del temps total d'emissió (una xifra superior a la dels dies laborables). És a dir, tot i que en els caps de setmana s'emeten

més gèneres que en els dies laborables, el temps està més mal repartit entre ells. Segueixen, en ordre d'importància, els informatius (10,5%), la ficció seriada (7,9%), l'humor (7%), l'infotainment (6,4%), els concursos (5,7%) i els esports (1,1%).

Així doncs, la ficció seriada, els concursos, l'infotainment i l'humor es concentren en els dies laborables; mentre que els infantils/juvenils, el cinema i els esports sen els caps de setmana (en el cas del cinema i els esports, són dos gèneres exclusius d'aquests dies). Els informatius i la telerealtà tenen una presència similar al llarg de tota la setmana.

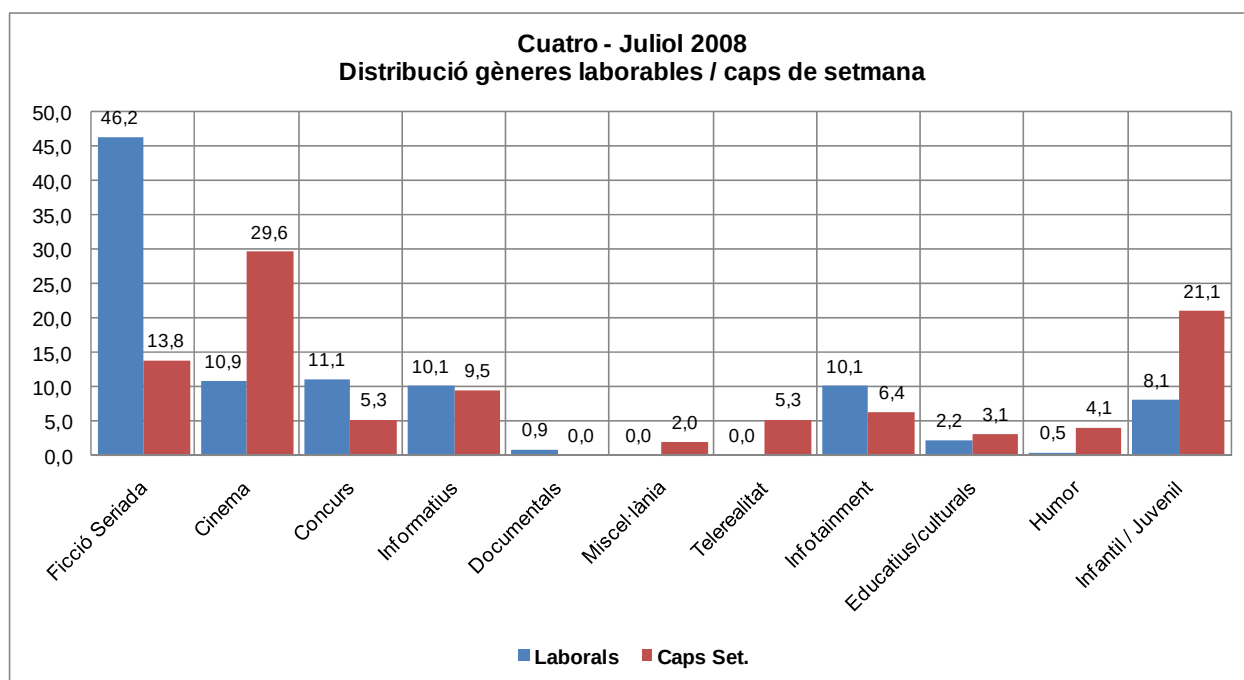
En el mes de **juliol**, en els **dies laborables**, la **ficció seriada** acapara quasi la meitat del temps d'emissió (46,2%), cosa que explica l'alta concentració detectada en l'apartat anterior. La segueixen, amb una presència similar, al voltant del 10%, els **concursos** (11,1%), el **cinema** (10,9%), els **informatius** (10,1%) i l'**infotainment** (10,1%). S'emeten també, tot i que amb menys pes, programes infantils/juvenils (8,1%) i educatius/culturals (2,2%). També es troben documentals i humor, però amb una presència per sota del 1%.

Els **caps de setmana** destaca la presència de **cinema** (29,6%), que ocupa un terç del temps total d'emissió, els programes **infantils/juvenils** (21,1%) i la **ficció seriada**

(13,8%). Aquests tres gèneres ocupen un 64,5% del temps d'emissió, un tant per cent superior al dels dies laborables. Segueixen els informatius (9,5%), l'infotainment (6,4%), els concursos (5,3%), la telerealtà (5,3%), l'humor (4,1%), els educatius/culturals (3,1%) i la miscel·lània (2%).

Així doncs, altre cop la ficció seriada, el concurs i l'infotainment es concentren en els dies laborables, mentre que el cinema i els infantils/juvenils tenen un pes molt superior en els caps de setmana, juntament amb la telerealtà, sense presència entre setmana en el mes de juliol.

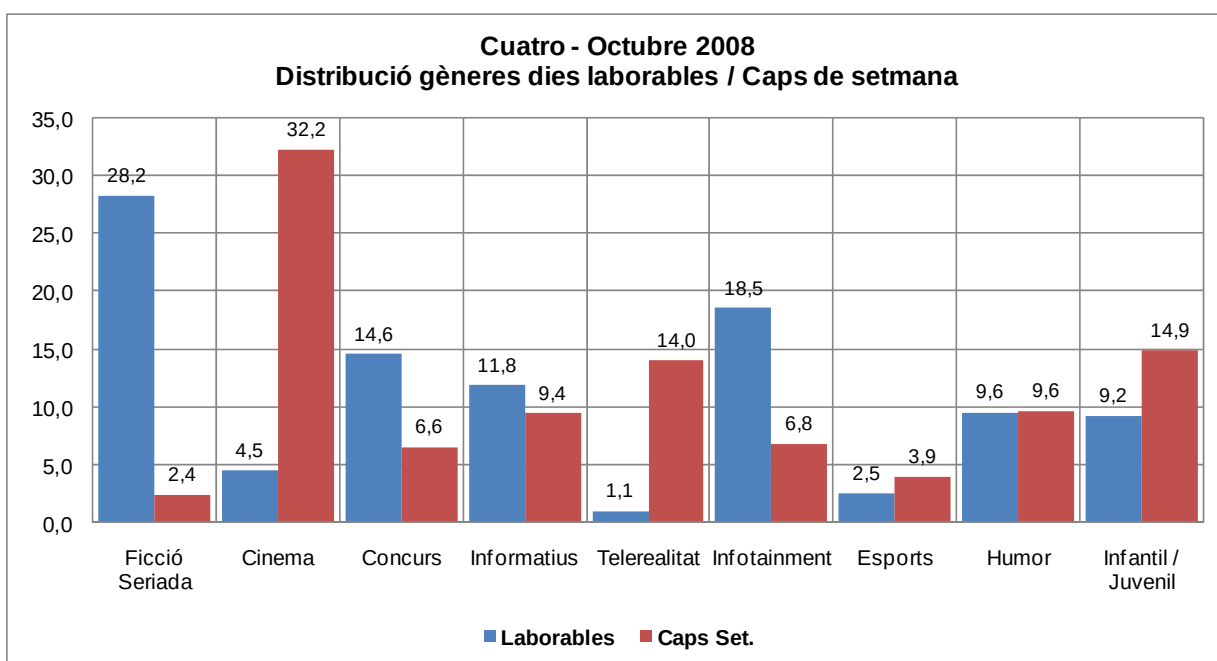
Al mateix temps, s'observa la mateixa tendència que en el total de la setmana: augmenta la ficció i el cinema i disminueixen els concursos, els informatius i l'infotainment.

En el mes **d'octubre**, els gèneres principals dels **dies laborables** són la **ficció seriada** (28,2%), l'**infotainment** (18,5%) i el **concurs** (14,6%), tres gèneres amb poca presència els caps de setmana que ocupen entre els tres un 61,3% del temps total d'emissió. Segueixen els informatius (11,8%), humor (9,6%), infantils/juvenils (9,2%), cinema (4,5%), esports (2,5%) i telerealtà (1,1%).

Els **caps de setmana** d'octubre, com en els mesos d'abril i juliol, estan dominats pel **cinema** (32,2%), seguit pels **infantils/juvenils** (14,9%) i la **telerealtat** (14%), tres gèneres amb poca presència els dies laborables i que es concentren en el cap de setmana, sumant un 61,2%). Segueixen gèneres amb una presència inferior al 10%: humor (9,6%), informatius (9,4%), infotainment (6,8%), concurs (6,6%), esports (3,9%), i ficció seriada (2,4%).

En els caps de setmana s'observa una tendència, iniciada el mes de juliol, a **augmentar la presència de cinema i disminuir els infantils/juvenils**.

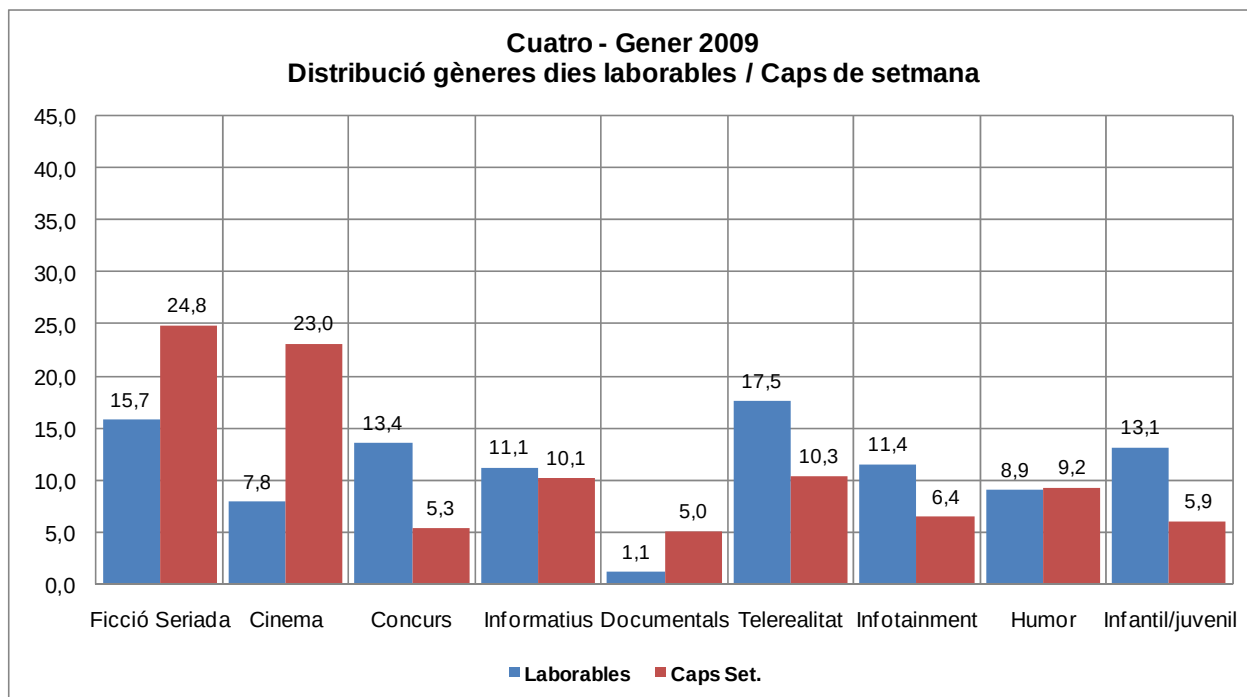

Per últim, els gèneres principals emesos en els **dies laborables de mes de gener** són la **telerealtat** (17,5%), la **ficció seriada** (15,7%) i el **concurs** (13,4%), que junts ocupen un 46,6% del temps total d'emissió, un percentatge menor al de la resta de temporades analitzades. És a dir, que en els dies laborables del mes de gener s'observa una menor concentració del temps en els tres gèneres principals. Segueixen, en ordre d'importància, els infantils/juvenils (13,1%), l'infotainment (11,4%), els informatius (11,1%) i, amb un pes minoritari, l'humor (8,9%), el cinema (7,8%) i els documentals (1,1%).

Els **caps de setmana** destaquen la **ficció seriada** (24,5%) i el **cinema** (23%), que junts quasi ocupen la meitat del temps d'emissió. Els segueixen la telerealtat (10,3%),

els informatius (10,1%), l'humor (9,2%), l'infotainment (6,4%), el concurs (5,3%) i els documentals (5%).

Per tant, la telerealitat, els concursos, l'infotainment i els infantils/juvenils es concentren els dies laborables, mentre que la ficció seriada, el cinema i els documentals tenen una major presència els caps de setmana. Els informatius i l'humor tenen una presència equilibrada al llarg de tota la setmana. Així doncs, en el mes de gener s'inverteix la tendència observada en la resta de temporades de concentrar la ficció seriada en els dies laborables. En aquets cas s'observa una major presència d'aquest gènere els caps de setmana, convertint-se en el gènere principal. També s'inverteix la tendència en els infantils/juvenils, amb una major presència els dies laborables.

2. Evolució de la diversitat de la programació de Cuatro en el *prime-time*

2.1. Contribució de Cuatro a la diversitat del sistema en el *prime-time*

En el *prime-time* dels mesos **d'abril, octubre i gener** la **contribució de Cuatro es converteix en positiva** (0,012, 0,009 i 0,005, respectivament) i passa a ser el segon canals que més diversitat aporta al sistema (només per darrere del K3-C33) en les temporades de primavera i tardor, i el quart la temporada d'hivern (per darrere dels segons canals públics i Telecinco).

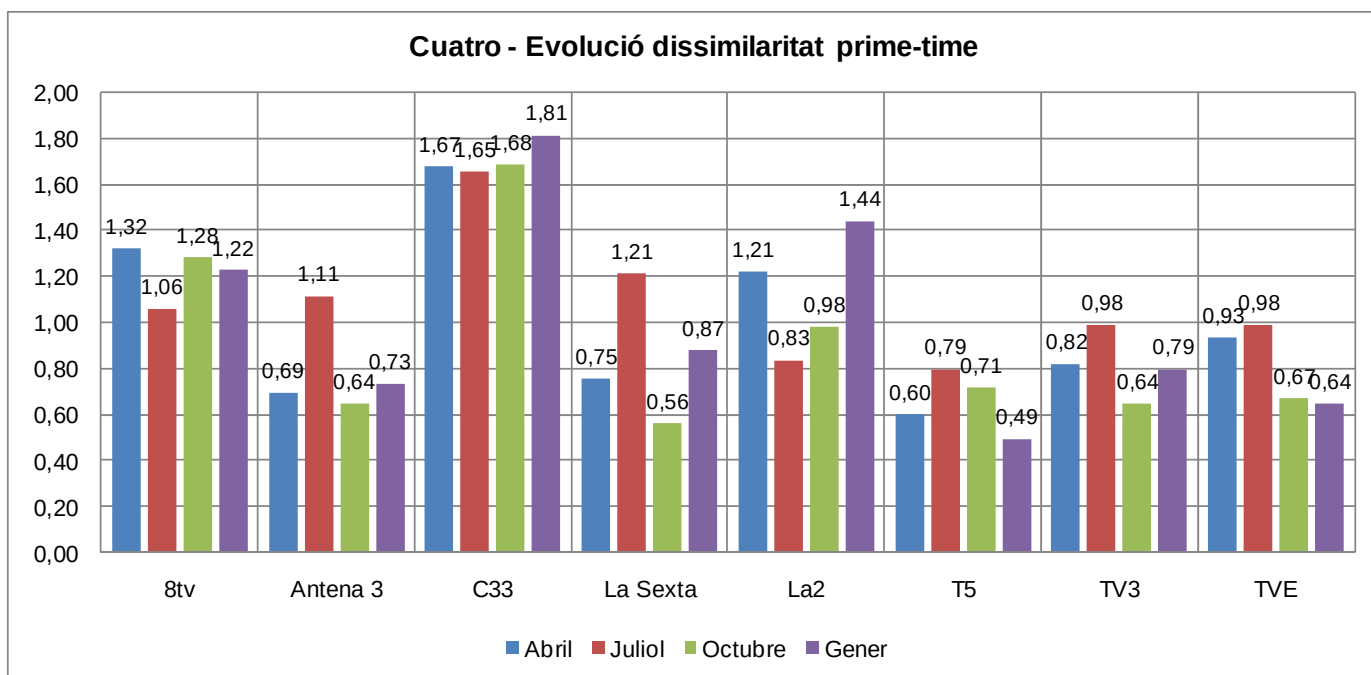
En canvi, **en el mes de juliol la contribució de Cuatro és negativa** (-0,008), tot i que és menor que la del total del dia, és a dir, treu menys diversitat al sistema. Ara bé, es manté com un dels canals que més diversitat treu al sistema.

2.2. Dissimilaritat de la programació de Cuatro respecte la resta de cadenes en el *prime-time*

Pel que fa a la dissimilaritat, en els mesos **d'abril, octubre i gener** els canals amb els que el *prime-time* de Cuatro té una **dissimilaritat major** són el **K3-C33, 8Tv i La2** (amb una dissimilaritat molt alta, excepte La2 que baixa a alta el mes d'octubre). En canvi, els canals amb una oferta més **similar** a la del *prime-time* de Cuatro són les **privades estatals** Telecinco i Antena 3, amb una dissimilaritat mitjana (el mes de gener, la dissimilaritat de Telecinco i Cuatro disminueix fins a ser baixa).

Pel que fa a la resta de canals, s'observen alguns canvis de temporada en temporada. Així, **TVE1 i TV3** mantenen una dissimilaritat alta amb Cuatro el mes d'abril, tot i que a l'octubre i gener passa a ser mitjana. Finalment **LaSexta** manté una dissimilaritat mitjana els mesos d'abril i octubre i passa a alta en el mes de gener.

En el mes de **juliol**, el **K3-C33** es manté com el **canal més distant** a l'oferta de Cuatro. També TVE1 i TV3 es mantenen a una dissimilaritat alta i Telecinco mitjana. Ara bé, **LaSexta i Antena 3 augmenten la seva dissimilaritat respecte Cuatro** (passant a ser molt alta i alta, respectivament) i **8Tv i La2 perden dissimilaritat** (baixant a alta).

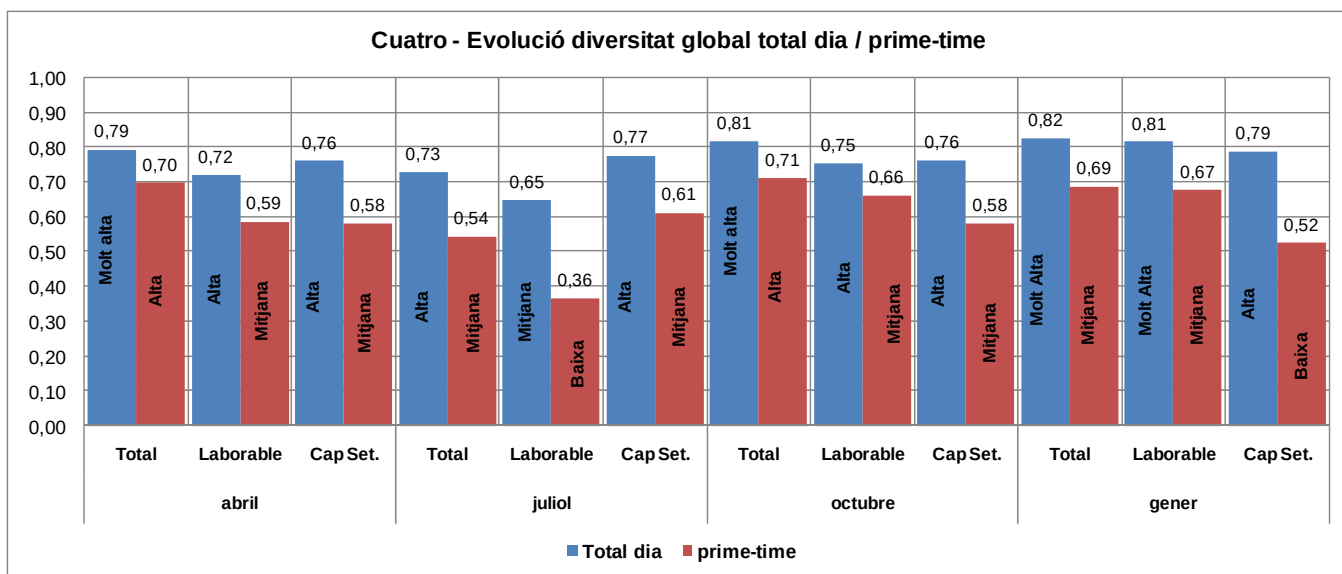

2.3. Evolució de la diversitat de la programació de Cuatro i de la concentració de gèneres en el prime-time

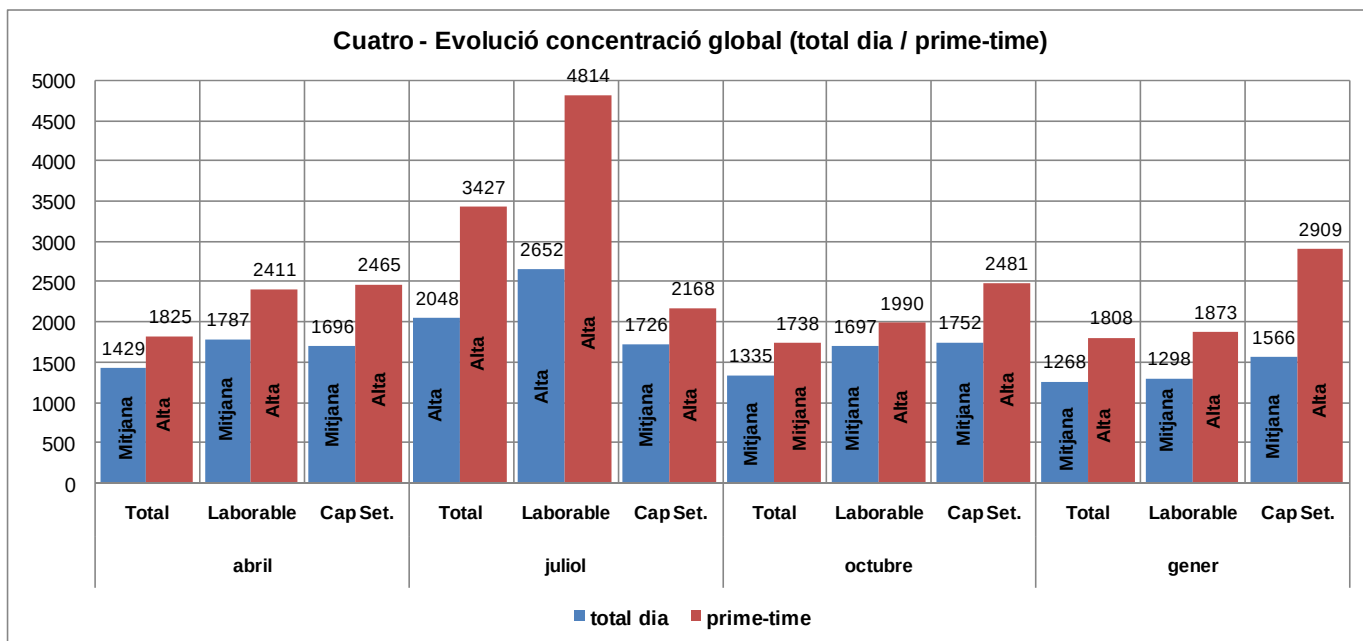
Com és habitual, la diversitat disminueix en el *prime-time* i augmenta la concentració, especialment el mes de juliol, on la diferència és major.

L'abril i l'octubre la diversitat global és alta, mentre que si es distingeix entre dies laborables i caps de setmana baixa fins a ser mitjana. Tant els mesos de juliol com de gener la diversitat és menor. En el mes de juliol la diversitat global és mitjana, mentre que la dels dies laborables és baixa i els caps de setmana mitjana. En el cas del gener, la concentració global també és mitjana, la dels dies laborables mitjana i els caps de setmana disminueix fins a ser baixa.

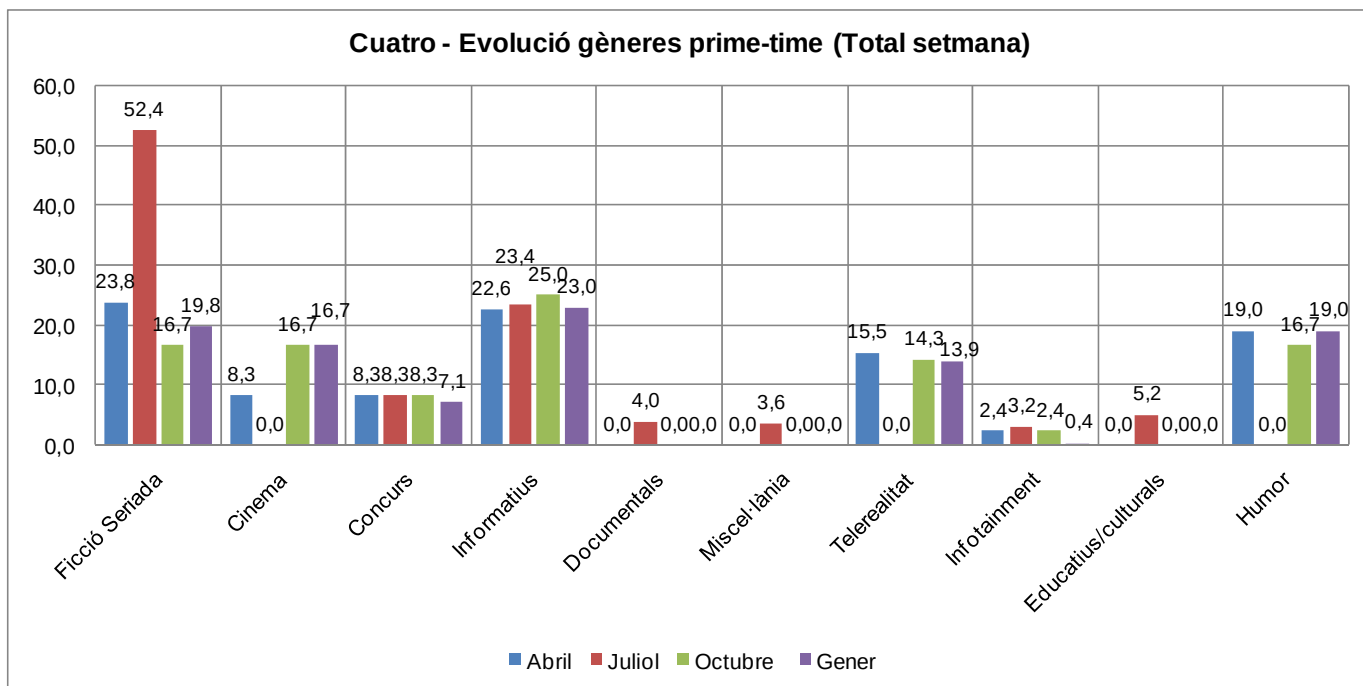
Evolució de la diversitat de la programació de Cuatro

Pel que fa a la **concentració global**, aquesta és **alta** en les temporades de **primavera, estiu i hivern**, mentre que en la **temporada de tardor** és mitjana i, per tant, la menor de les quatre temporades analitzades. Si es distingeix entre laborables i caps de setmana, la concentració augmenta respecte el total de la setmana (és alta) i destaca especialment la concentració dels dies laborables del mes de juliol.

Els tres gèneres principals el mes d'**abril** són la **ficció seriada** (23,8%), els **informatius** (22,6%) i l'**humor** (19%), que junts ocupen un 65,5% del temps total d'emissió. Destaca la presència d'**informatius**, un gènere amb poca presència en el conjunt de la programació i l'humor. Segueixen la telerealtà (15,5%), gènere concentrat en el *prime-time*, el cinema (8,3%), els concursos (8,3%) i l'infotainment (2,4%).

Pel que fa al **juliol**, el *prime-time* està totalment dominat per la **ficció seriada** (52,4%), que ocupa més de la meitat del temps total d'emissió. Segueixen els **informatius** (23,4%) i els **concursos** (8,3%). Tots tres gèneres concentren el 84,1%, un percentatge molt més alt que el que s'observa en els mesos d'abril i octubre.

Al mateix temps, s'emeten gèneres sense presència en els mesos d'abril i octubre: **educatius/culturals** (5,2%), **documentals** (4%) i **miscel·lània** (3,6%), tot i que amb un pes molt secundari. També destaca l'**absència de cinema**, la **telerealtà** i l'**humor**, gèneres força presents en aquesta franja en els mesos d'abril i octubre.

El mes d'**octubre** s'emeten els **mateixos gèneres que a l'abril**, tot i que les posicions canvien: els tres primers gèneres són els **informatius** (25%), la **ficció seriada**

(16,7%), i el **cinema** (16,7%). Segueixen l'humor (16,7%), la telerealtat (14,3%), els concursos (8,3%) i l'infotainment (2,4%).

Així, s'observa com la ficció seriada perd 7 punts percentuals respecte l'abril, tot i que es manté com un dels gèneres principals, mentre el cinema i els informatius guanyen pes (+8 punts percentuals i +3 punts, respectivament). També perden pes, però de forma molt lleugera, la telerealtat i l'humor.

En el mes de **gener** s'emeten els mateixos gèneres observats en les temporades d'abril i octubre. Així, els tres gèneres principals dels *prime-time* són els **informatius** (23%), la **ficció seriada** (19,8%) i l'**humor** (19%), que junts sumen un 61,9% del temps d'emissió. Segueixen el cinema (16,7%), la telerealtat (13,9%) i, amb un pes menor, el concurs (7,1%) i l'infotainment (0,4%).

Per últim, pel que fa a l'**origen de la ficció seriada i el cinema**, els **films i sèries** emesos en el *prime-time* de Cuatro, tal com s'observava en el total del dia, són **majoritàriament nord-americans**. Les úniques excepcions són l'**emissió de sèries espanyoles els laborables d'abril** (30%) i els **caps de setmana de juliol** (100%). Per tant, la ficció espanyola es concentra en aquesta franja horària.

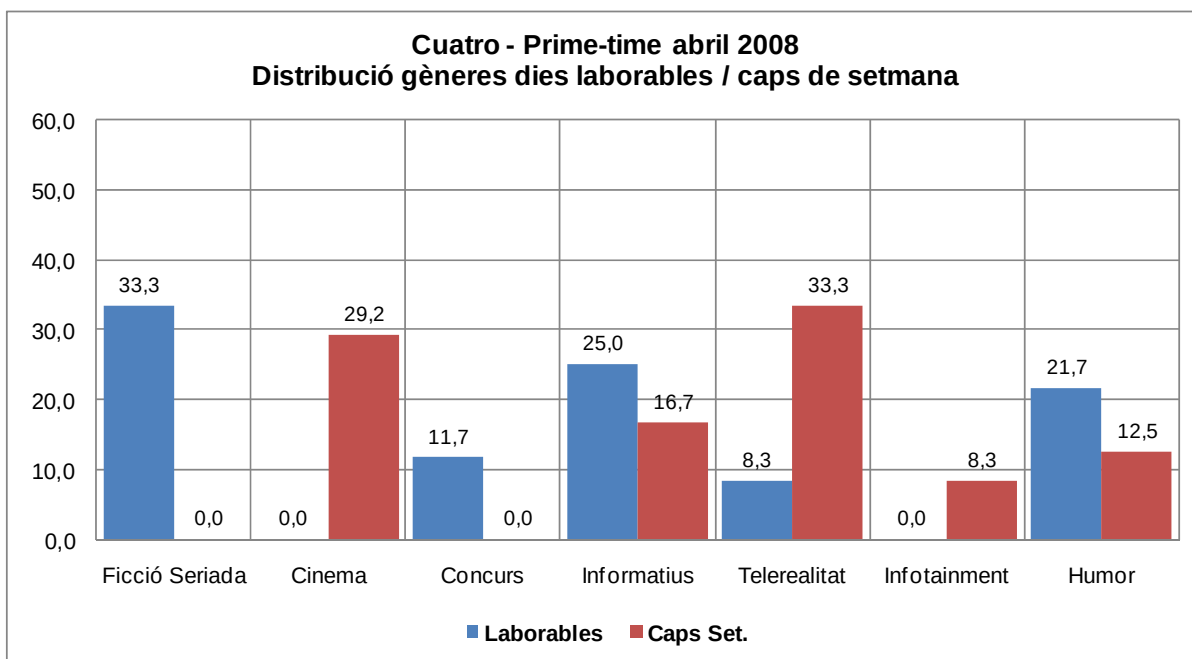
2.4. Diferències de la programació de Cuatro entre dies laborables i caps de setmana en el prime-time

En distingir entre dies laborables i caps de setmana, s'observa l'habitual **especialització i complementaritat** que explica que la diversitat baixi i la concentració augmenti quan s'analitzen per separat.

El mes **d'abril**, en els **dies laborables** la **ficció seriada** (33,3%), els **informatius** (25%) i l'**humor** (21,7%) concentren el 80% del temps d'emissió, un percentatge força alt que corrobora l'alta concentració d'aquesta franja horària. Segueixen els concursos (11,7%) i la telerealtat (8,3%). Així, el cinema i l'infotainment només s'emeten els caps de setmana.

Els **caps de setmana**, la **telerealtat** (33,3%), el **cinema** (29,2%) i els **informatius** (16,7%) acaparen el 79,2% del temps total d'emissió, seguits de l'humor (12,5%) i l'infotainment (8,3%).

Així, la ficció seriada, els informatius, l'humor i els concursos es concentren els dies laborables (de fet, la ficció seriada i els concursos desapareixen els caps de setmana), mentre que el cinema, la telerealtà i l'infotainment incrementen la seva presència els caps de setmana (el cinema i l'infotainment no s'emeten en el *prime-time* dels laborables).

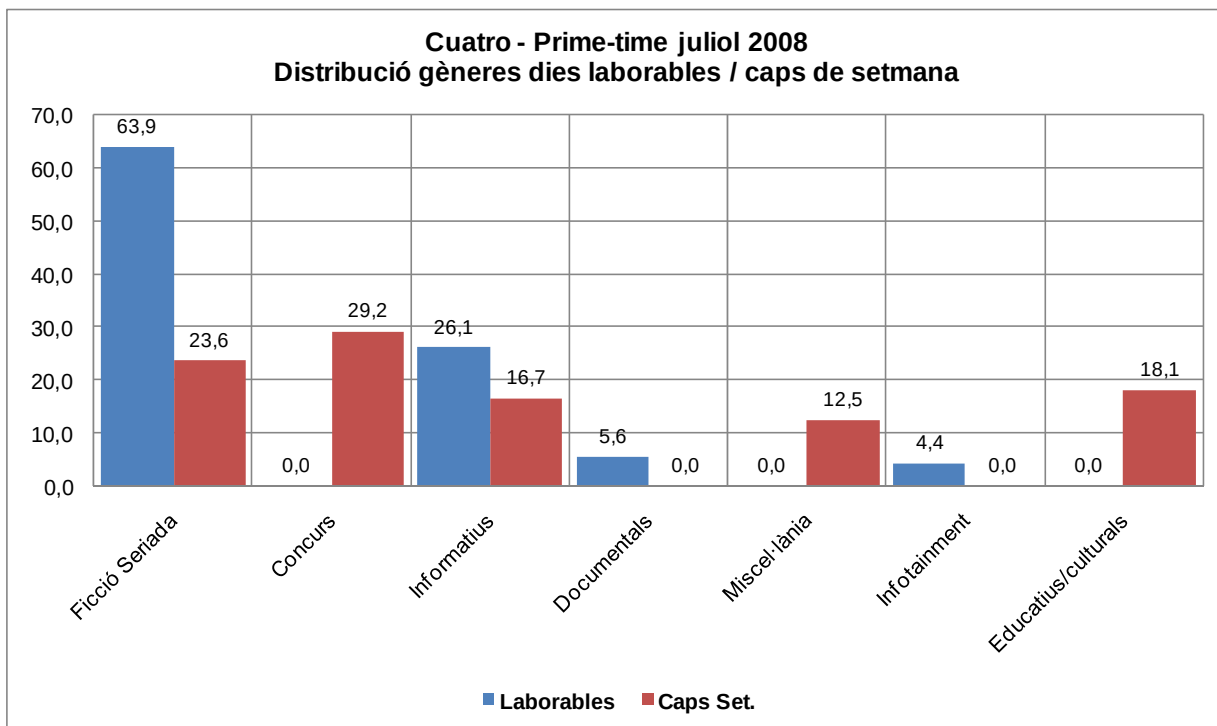

En el mes de **juliol** s'observa que els **dies laborables** estan totalment dominats per la **ficció seriada** (63,9%, més de dos terços del temps d'emissió), seguida pels **informatius** (26,1%). Tots dos ocupen aproximadament el 90% del temps d'emissió, un percentatge altíssim que corrobora l'alta concentració detectada en el primer apartat. Finalment, també s'emeten documentals (5,6%) i infotainment (4,4%), però amb una presència molt minoritària.

Els **caps de setmana**, en canvi, el temps està més repartit entre diferents gèneres. Els **concursos** (29,2%) i la **ficció seriada** (23,6%) ocupen la meitat del temps d'emissió i els segueixen els **educatius/culturals** (18,1%). Els **informatius** (16,7%), amb molta menys presència que en els dies laborables, i la **miscel·lània** (12,5%) tanquen la llista.

Per tant, la ficció seriada (tot i que també té un pes important els caps de setmana), els informatius, els documentals i l'infotainment es concentren els dies laborables, mentre

que els concursos, els educatius/culturals i la miscel·lània només s'emeten els caps de setmana.

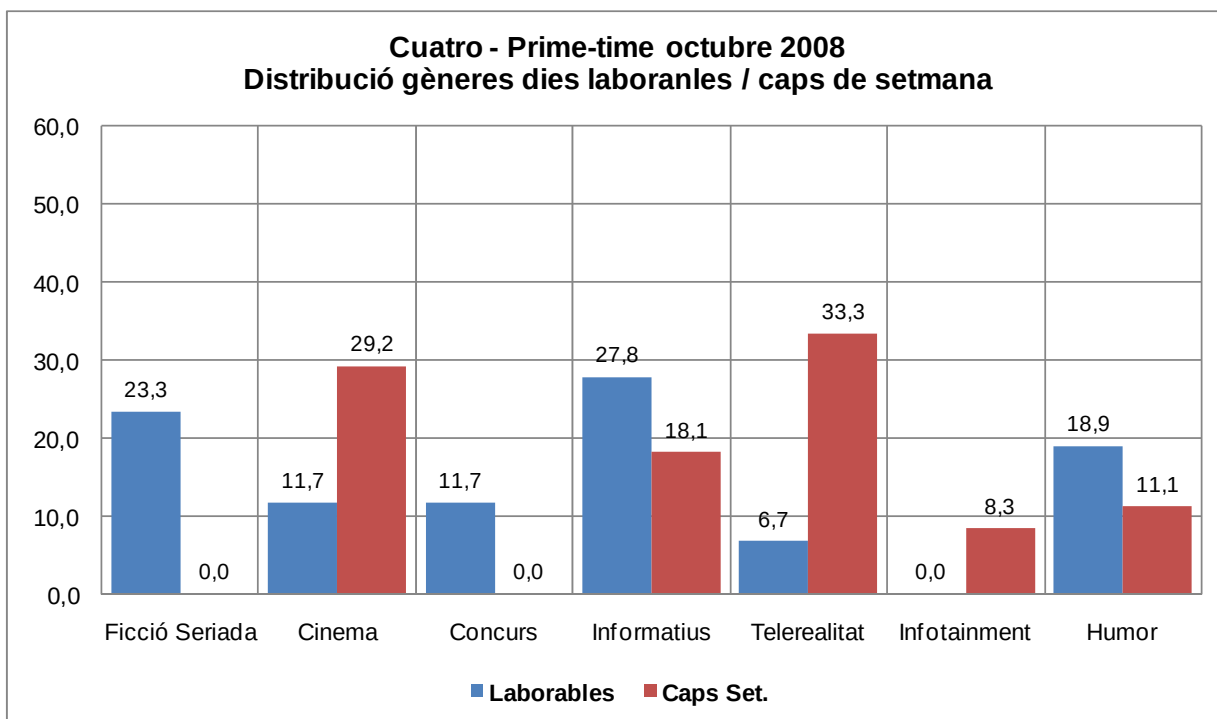

En la programació dels dies laborables i caps de setmana del mes **d'octubre** s'observen importants semblances amb la del mes d'abril. El *prime-time* dels **dies laborables** estan dominats pels **informatius** (27,8%), la **ficció seriada** (23,3%) i l'**humor** (18,9%), que ocupen un 70% del temps d'emissió. Aquests són els mateixos gèneres que s'emeten el mes d'abril i segueixen el cinema (11,7%), el concurs (11,7%) i la telerealtat (6,7%).

Respecte el mes d'abril, perden pes la ficció seriada, que baixa en 10 punts percentuals, mentre que el cinema (sense presència els dies laborables del mes d'abril), guanya 12 punts. També perden pes la telerealtat (-3 punts) i l'humor (-3 punts), i guanyen els informatius (+3 punts).

En el cas dels **caps de setmana**, la **telerealtat** (33,3%) i el **cinema** (29,2%) ocupen dues terceres parts del temps d'emissió, seguits pels **informatius** (18,1%). L'humor (11,1%) i l'infotainment (8,3%) tanquen la llista. Així doncs, no hi ha pràcticament variacions respecte els caps de setmana del mes d'abril.

Es manté, doncs, la distribució dels gèneres: ficció seriada, informatius, concursos i humor concentrats els laborables, i cinema, telerealtat i infotainment més presents els caps de setmana.

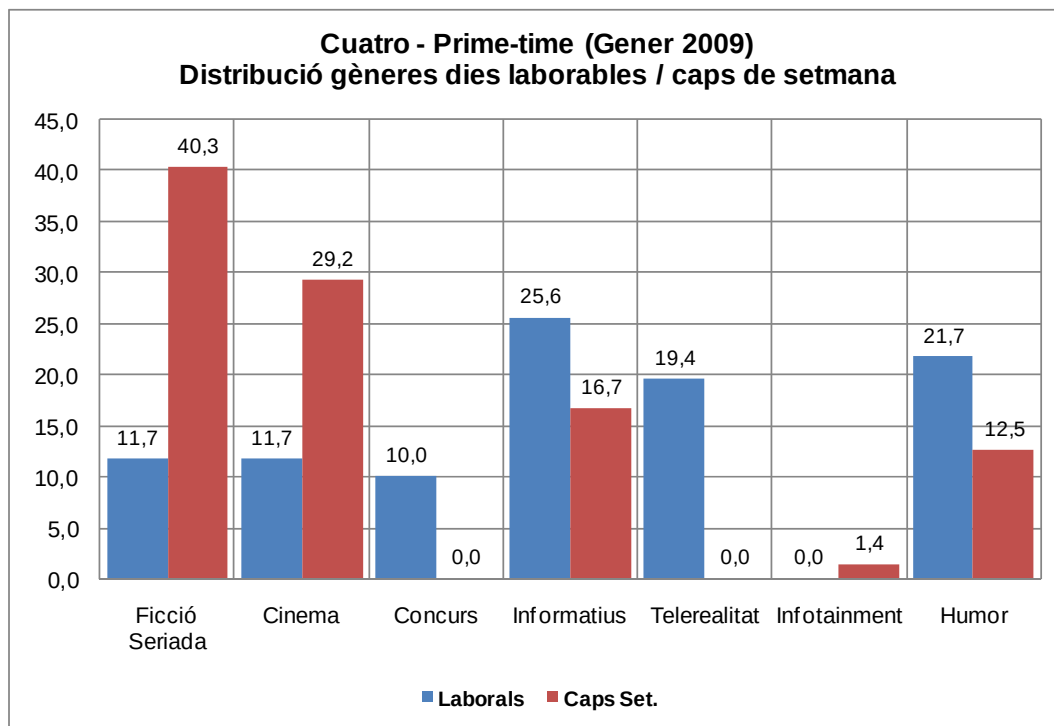

Finalment, en el *prime-time* del mes de **gener**, els gèneres principals dels **dies laborables** són els **informatius** (25,6%), l'**humor** (21,7%) i la **telerealtat** (19,4%), que ocupen un 66,7%, un percentatge menor al de les tres temporades anterior. Segueixen la ficció seriada (11,7%), el cinema (11,7%) i els concursos (10%).

Els **caps de setmana** estan totalment dominats per la **ficció seriada** (40,3%) i el **cinema** (29,2%), seguits pels **informatius** (16,7%); els tres gèneres junts ocupen un 86,1% del temps total d'emissió. Finalment, també s'emeten programes d'humor (12,5%) i infotainment (1,4%).

Els gèneres propis dels dies laborables són els informatius, l'humor, la telerealtat i el concurs, mentre que el cap de setmana es concentra l'emissió de ficció seriada i cinema. Així doncs, s'observen algunes diferències respecte les temporades d'abril i octubre: la ficció seriada passa de ser un gènere concentrat en els dies laborables a

tenir més presència els caps de setmana, mentre que en els dies laborables ocupa un lloc secundari. Destaca també la gran presència de telereality en els dies laborables.

3. Conclusions

Cuatro és un canal amb una diversitat molt alta i una concentració mitjana. Els principals gèneres de Cuatro són la ficció seriada, el cinema, els infantils/juvenils, els concursos i els informatius. Es tracta d'una programació molt centrada en els gèneres de demanda forta, amb poca presència d'informatius i total absència de gèneres de demanda inflexible com els documentals i els educatius/culturals. Al mateix temps, la pràctica totalitat de la ficció seriada i cinema emesos a Cuatro són d'origen nord-americà.

El mes de juliol la programació canvia substancialment respecte la resta de temporades. En primer lloc, la diversitat baixa fins a ser alta i la concentració augmenta fins a ser alta. Es privilegien gèneres "enllaunats" com la ficció seriada i el cinema, mentre que disminueix l'infotainment, els concursos i la telereality. Al mateix

temps, s'emeten gèneres sense presència en els altres mesos analitzats: documentals, miscel·lània, educatius/culturals.

Si es distingeix entre laborables i caps de setmana, la diversitat disminueix i la concentració augmenta, cosa que mostra que la programació entre aquests dies és, fins a cert punt, especialitzada i complementària.

Cuatro té una contribució negativa a la diversitat del sistema, especialment el mes de juliol.

Els canals amb una dissimilaritat més alta respecte Cuatro són els segons canals públics i 8tv, mentre que són els canals privats estatals amb els que té una dissimilaritat menor, especialment amb Antena 3 i Telecinco.

En el *prime-time*, la diversitat disminueix i la concentració augmenta. Els gèneres principals són la ficció seriada, els informatius (que concentren la seva presència en aquesta franja), l'humor, el cinema i la telerealtat.

El mes de juliol la presència de gèneres canvia substancialment, augmentant la ficció seriada i eliminant el cinema, l'humor i la telerealtat. Al mateix temps, s'emeten gèneres sense presència en els altres mesos analitzats: documentals, miscel·lània, educatius/culturals.

La contribució a la diversitat del sistema de Cuatro en el *prime-time* dels mesos d'abril, octubre i gener és positiva, mentre que en el mes de juliol es manté negativa però resta menys diversitat al sistema respecte el total del dia.

3.8. Evolució de la diversitat de la programació de LaSexta

Evolució de la diversitat de la programació de LaSexta

1. Evolució de la diversitat de la programació de LaSexta

- 1.1. Contribució de LaSexta a la diversitat del sistema
- 1.2. Dissimilaritat de la programació de LaSexta respecte la resta de cadenes
- 1.3. Evolució de la diversitat de la programació de LaSexta i de la seva concentració de gèneres
- 1.4. Diferències de la programació de LaSexta entre dies laborables i caps de setmana

2. Evolució de la diversitat de la programació de LaSexta en el *prime-time*

- 2.1. Contribució de LaSexta a la diversitat del sistema en el *prime-time*
- 2.2. Dissimilaritat de la programació de LaSexta respecte la resta de cadenes en el *prime-time*
- 2.3. Evolució de la diversitat de la programació de LaSexta i de la concentració de gèneres en el *prime-time*
- 2.4. Diferències de la programació de LaSexta entre dies laborables i caps de setmana en el *prime-time*

3. Conclusions

1. Evolució de la diversitat de la programació de LaSexta

1.1. Contribució de LaSexta a la diversitat del sistema⁴⁰

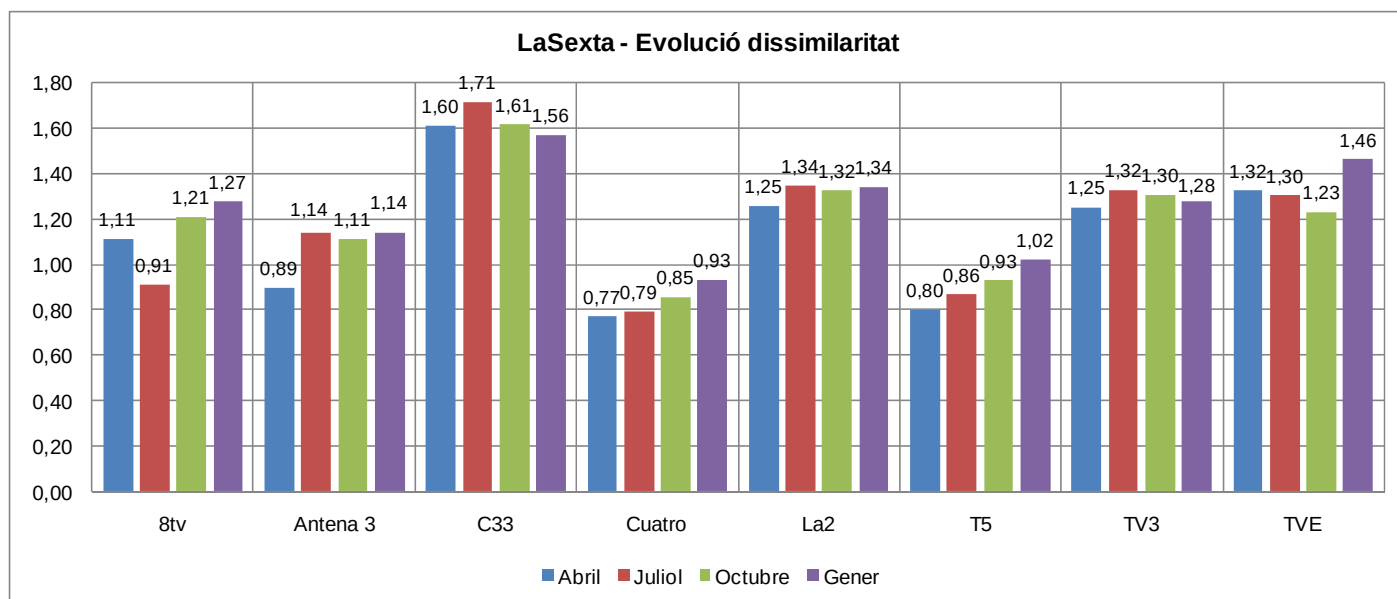
La contribució de LaSexta a la diversitat del sistema és positiva els quatre mesos analitzats: abril, octubre, juliol i gener (0,009, 0,009, 0,016 i 0,014, respectivament). De fet, **LaSexta és un dels canals que més diversitat aporta al sistema**, especialment l'octubre i el gener, mesos en els que LaSexta és el segon canal que més diversitat aporta al sistema, només per darrere del K3-C33. Això és degut a que en la programació de LaSexta es poden trobar gèneres atípics en un canal privat, com ara documentals, educatius/culturals, programes de miscel·lània o esports.

1.2. Dissimilaritat de la programació de LaSexta respecte la resta de cadenes⁴¹

Pel que fa a la **dissimilaritat**, es tracta d'un canal que presenta **fortes diferències respecte la resta** de canals del sistema. Els canals amb una **dissimilaritat major** respecte LaSexta són els **canals públics**, tant els primers com els segons (dissimilaritat molt alta). Amb la resta de canals privats, LaSexta té una dissimilaritat alta i és amb **Cuatro el canal amb el que presenta una dissimilaritat menor** (mitjana l'abril i juliol, alta l'octubre i el gener).

⁴⁰ Tal com s'ha esmentat anteriorment, la contribució de cadascuna de les cadenes a la diversitat total del sistema s'obté de calcular la diversitat global del sistema amb totes les cadenes i després calculant la diversitat total sense una cadena determinada; la diferència entre els dos càlculs dona la mesura de la contribució de la cadena que s'ha tret. L'índex oscil·la entre -1 i 1,00.

⁴¹ Tal com s'ha descrit als capítols anteriors, el càlcul de la dissimilaritat consisteix en realitzar el sumatori dels valors absoluts de les diferències dels percentatges de temps dedicats a cada gènere per cada canal comparat. El valor final oscil·la entre 0 i 2. Per a la seva interpretació s'utilitza també una taula d'interval·ls consensuada també per recerques anteriors (Dominick i Pearce, 1976; Hellman i Sauri, 1994, citades per Hellman (2001:193). Aquests interval·ls són: 0,00-0,19 dissimilaritat molt baixa; 0,20-0,49 dissimilaritat baixa; 0,50-0,79 dissimilaritat mitjana; 0,80-1,19 dissimilaritat alta i 1,20-2,00 dissimilaritat molt alta.

1.3. Evolució de la diversitat de la programació de LaSexta i de la seva concentració de gèneres⁴²

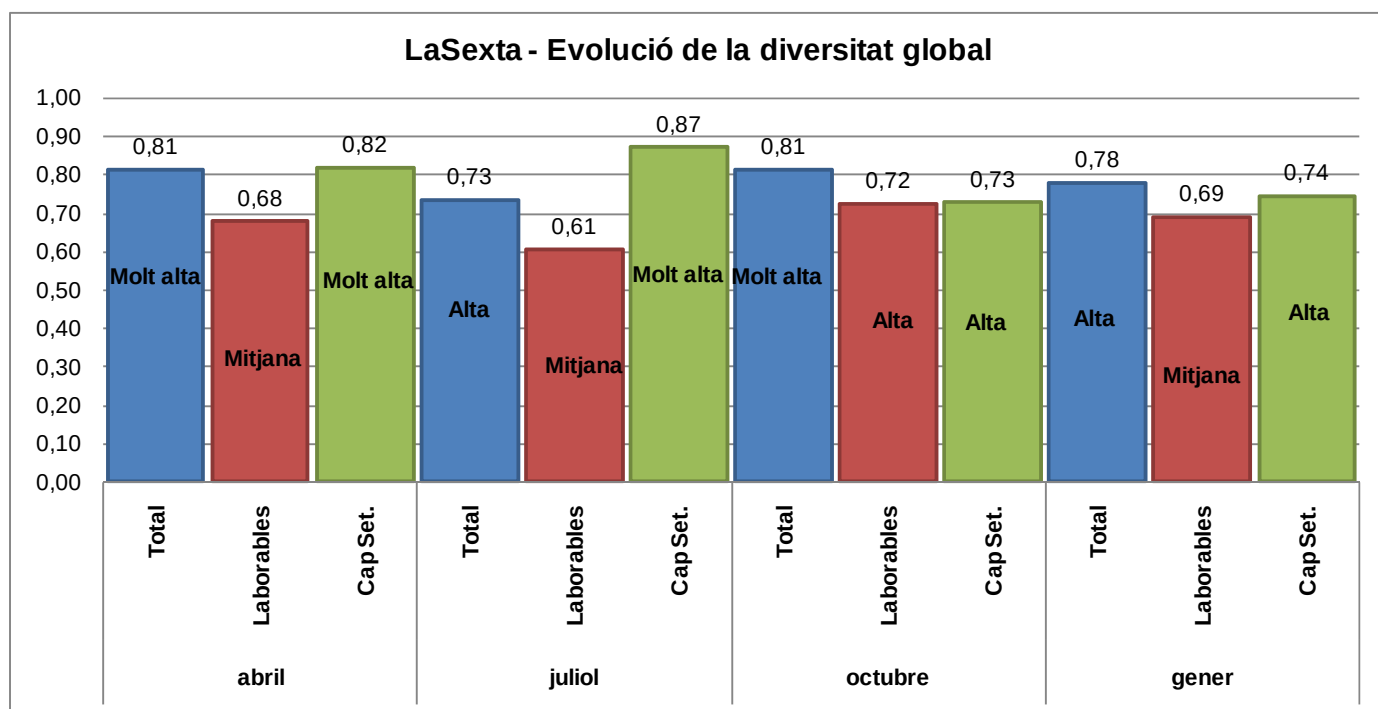
⁴² Cal recordar, tal com s'ha descrit a la introducció, que la diversitat del sistema es mesura a través de l'índex d'entropia relativa i la seva concentració a través de l'índex HHI (Herfindahl-Hirschmann Index). L'entropia relativa mesura quan repartit està el temps que el sistema global dedica a cada gènere; una entropia baixa vol dir que el temps està poc repartit i per tant, que la diversitat és baixa; en canvi, l'entropia màxima es dona quan el temps d'emissió es troba distribuït equitativament entre tots els gèneres. L'entropia relativa és un índex que oscil·la entre 0 i 1. La idoneïtat de l'índex resulta del fet que considera el caràcter bidimensional de la diversitat (el nombre de categories de gènere que s'estableixen i el temps que es dedica a cadascuna de les categories) i a més a més que té unes taules estandarditzades d'interpretació, tal i com es descriu també en el peu de pàgina núm. 9. Aquesta taula, proposada per Hellman (2001:191-2), identifica els següents intervals: 0,01-0,34 diversitat molt baixa; 0,35-0,54 diversitat baixa; 0,55-0,69 diversitat mitjana; 0,70-0,79 diversitat alta i 0,80-1,00 diversitat molt alta. La raó de la mida desigual dels intervals de la taula es troba en el caràcter logarítmic de la funció emprada, a mesura que ens aproximem als valors més elevats, cal major variació de la mostra per augmentar la diversitat.

L'índex HHI, que avalua la concentració i que té un origen fonamentalment econòmic –s'utilitza per calcular la concentració dels mercats– també té unes taules d'interpretació; en aquest cas s'han utilitzat les proposades pel Departament de Justícia dels EUA que identifica els següents intervals: 0-1000 concentració baixa; 1000-1800 concentració moderada i dades superiors a 1800, concentració alta.

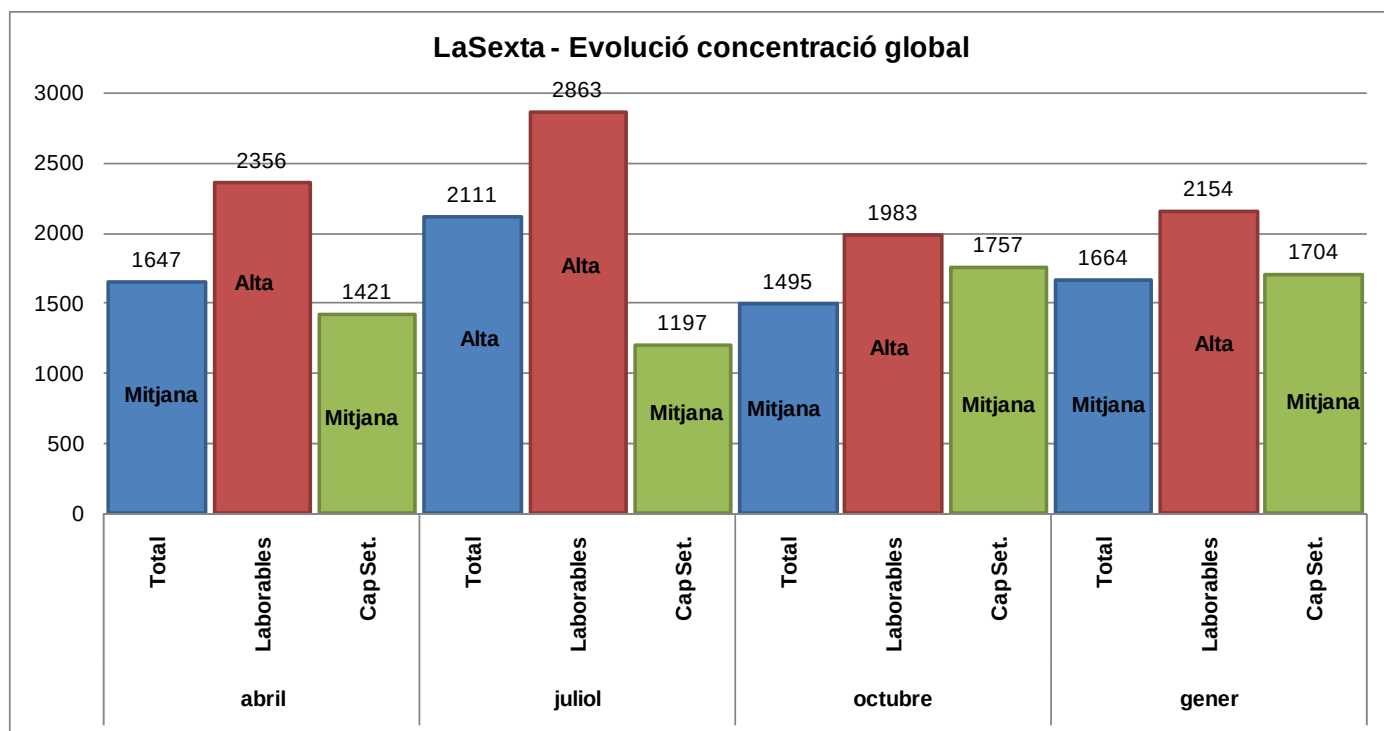
La concentració en canvi es mesura a través de l'índex HHI i es basa en l'assumpció de que la programació d'un canal o d'un conjunt de canals que presenta un grau elevat de concentració té una diversitat baixa. Aquest índex oscil·la entre 0 i 10.000; els valors inferiors equivalen a una menor concentració i per tant a una major diversitat. A l'igual que l'índex d'entropia relativa presenta l'avantatge que té unes taules estandarditzades per a la seva interpretació; en aquest cas els intervals són: 0-1000 concentració baixa; 1000-1800 concentració moderada i dades superiors a 1800, concentració alta.

LaSexta té una **diversitat global molt alta tant a l'abril com a l'octubre**. Al juliol i al gener, en canvi, baixa fins a ser **alta**.

Si es distingeix entre **dies laborables i caps de setmana**, la **diversitat disminueix en els dies laborables** (mitjana a l'abril, el juliol i el gener, alta a l'octubre). En canvi en els caps de setmana d'abril i juliol aquesta augmenta (essent molt alta en els dos casos), mentre que en els mesos d'octubre i gener aquesta disminueix lleugerament (essent alta).

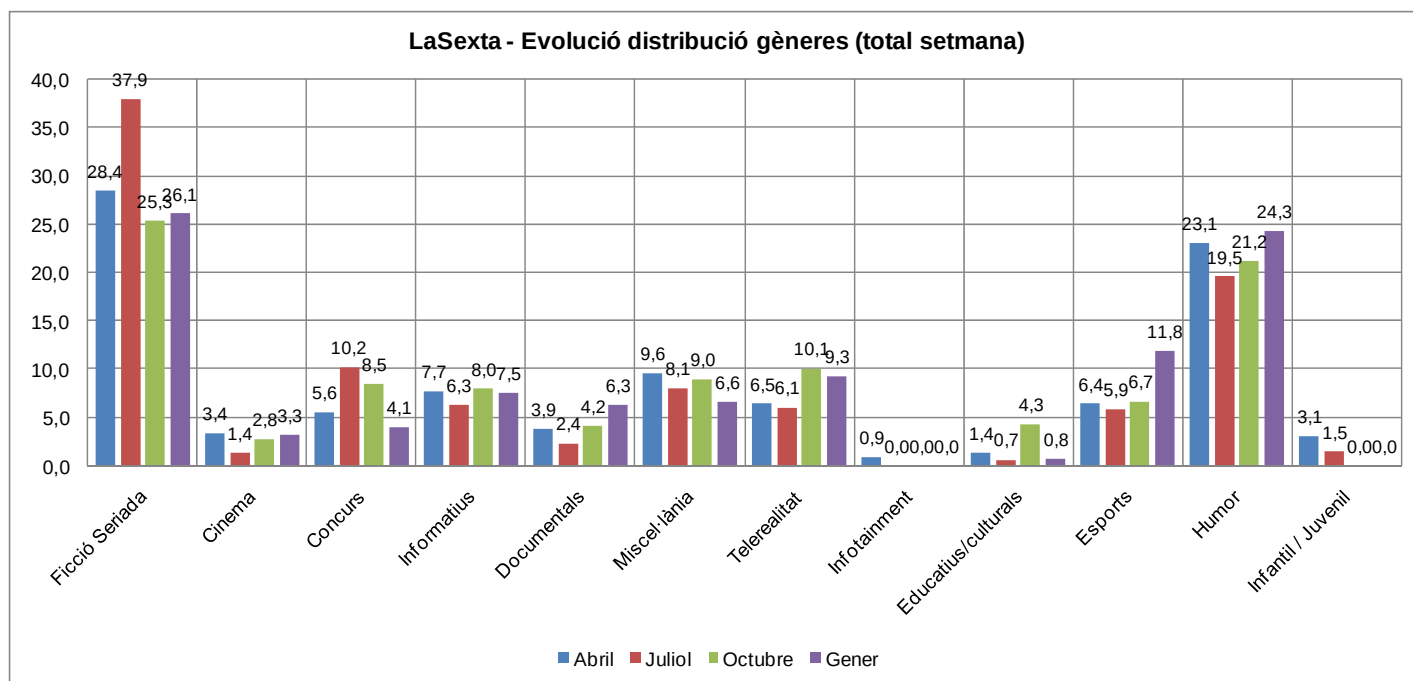
La **concentració** en els mesos d'abril, octubre i gener és **mitjana**, mentre que el mes de **juliol** puja fins a ser **alta**. En distingir entre **dies laborables i caps de setmana**, la **concentració augmenta els dies laborables** (fins a ser alta en totes les temporades analitzades) i **disminueix els caps de setmana d'abril i juliol**, mentre que a l'octubre i el gener augmenta lleugerament; ara bé, en els quatre mesos aquesta és mitjana

El mes **d'abril**, els dos gèneres dominants són la **ficció seriada** (28,4%) i l'**humor** (23,1%), que entre els dos ocupen la meitat del temps total d'emissió. La resta de gèneres representen menys d'un 10% del temps total: miscel·lània (9,6%, programes sobre hobbies), informatius (7,7%), telerealtat (6,5%), esports (6,4%), concurs (5,6%), documentals (3,9%), cinema (3,4%), infantils/juvenils (3,1%), educatius/culturals (1,4%) i infotainment (0,9%). S'observa, doncs, una **gran diversitat de gèneres emesos**, ja que només els magazins no estan presents en la graella). Aquesta **distribució genèrica es manté força estable en les quatre temporades analitzades**.

Així, **destaca la presència de la ficció seriada**, gènere majoritari en la majoria de canals privats, i de l'**humor**, un gènere que no acostuma a ser majoritari en les graelles de la resta de canals. Al mateix temps, també és rellevant la **poca presència d'informatius, cinema i infotainment**.

També **s'emeten gèneres que no es troben habitualment en les graelles dels canals privats**: miscel·lània, documentals i educatius/culturals, tot i que amb una presència molt minoritària.

El mes de **juliol** els dos gèneres principals també són la **ficcio seriada** (37,9%), que augmenta de forma espectacular la seva presència (quasi 10 punts percentuals més que l'abril) i l'**humor** (19,5%), tot i que perd alguns punts respecte l'abril. Al mateix temps, augmenta la presència de **concursos** (10,2%), gènere que se situa en tercera posició. Els tres gèneres junts ocupen un 67,6%. Segueixen la miscel·lania (8,1%), els informatius (6,3%), la telerealitat (6,1%), els esports (5,9%), els documentals (2,4%), infantils/juvenils (1,5%), el cinema (1,4%) i els educatius/culturals (0,7%). El juliol, a més dels magazins, l'infotainment tampoc té presència.

Així doncs, **en el mes de juliol tots els gèneres perden presència, a favor de la ficció seriada i els concursos, que guanyen pes.**

A l'**octubre**, tot i compartir la distribució genèrica observada als dos mesos anterior, hi ha una **tendència a disminuir el pes de l'humor i la ficció seriada** (els dos gèneres majoritaris) a **favor d'altres gèneres com la telerealitat o els educatius/culturals.**

Els dos gèneres principals són, una altra vegada, la **ficcio seriada** (25,3%) i l'**humor** (21,2%), seguits de la **telerealitat** (10,1%) que, com s'ha esmentat anteriorment, guanya pes. Segueixen la miscel·lania (9%), el concurs (8,5%), els informatius (8%), els esports (6,7%), els educatius/culturals (4,3%), els documentals (4,2%) i el cinema (2,8%). A l'octubre no s'emeten magazins, infotainment ni programes infantils/juvenils, tot plegat fa que hi hagi **una menor diversitat genèrica.**

Per últim, en la temporada de **gener** la distribució del temps entre els gèneres és molt similar a l'observada anteriorment. **La ficció seriada** (26,1%) i **l'humor** (23,3%) **es mantenen com els dos gèneres destacats**, al mateix temps que recuperen alguns punts percentuals respecte la temporada d'octubre (especialment l'humor, que ocupa el percentatge major de totes les temporades analitzades). El tercer gènere en importància són els **esports** (11,8%), **que també augmenten la seva presència de forma important respecte les tres temporades anteriors**. Entre els tres gèneres sumen el 62,2% del temps total d'emissió. A més, també s'emeten telerealtat (9,3%), informatius (7,5%), miscel·lània (6,6%), documentals (6,3%), concursos (4,1%), cinema (3,3%) i, amb una presència molt minoritària, educatius/culturals (0,8%). Així doncs, en el mes de gener no tenen presència els magazins, l'infotainment ni els infantils/juvenils (el mateixos gèneres sense presència el mes d'octubre).

Per últim, en relació a **l'origen de la ficció seriada i el cinema** emès a LaSexta, la **majoria** de la **ficció seriada** és d'origen **nord-americà**. Només es pot trobar una presència rellevant de sèries d'altres orígens els laborables del mes de juliol, amb sèries d'altres països (bàsicament, serials sud-americans), Així com els laborables del mes de gener, amb una presència minoritària de sèries espanyoles (3,6%) i europees (5%). Així doncs, destaca la inexistència de sèries espanyoles i europees, segurament degut al poc cost i alt rendiment de les sèries nord-americanes.

Finalment, **pràcticament tot el cinema** emès a LaSexta és **nord-americà**. L'única excepció s'observa els dies laborables de la temporada d'abril, quan un 44% del cinema emès és d'origen europeu.

1.4. Diferències de la programació de LaSexta entre dies laborables i caps de setmana

Si es distingeix entre dies laborables i caps de setmana, s'observa un altre cop una certa **especialització i complementarietat**, **que explica la menor diversitat i major concentració dels dies laborables**. En canvi, en **els caps de setmana la diversitat és major que en el total del dia, ja que s'emeten més gèneres**.

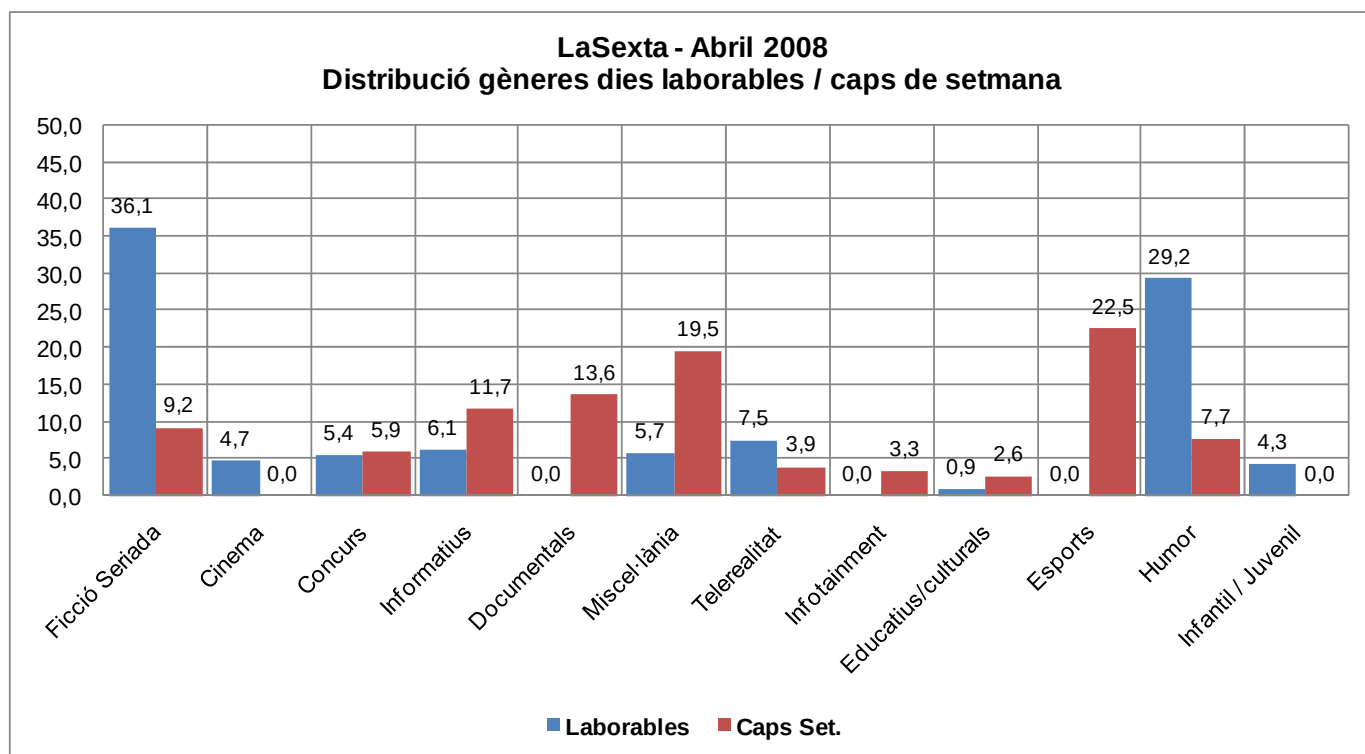
A **l'abril**, en els **dies laborables** els dos gèneres principals són la **ficció seriada** (36,1%), que ocupa més d'un terç del temps total d'emissió, i **l'humor** (29,2%), que ocupa un altre terç. La resta de gèneres tenen una presència molt inferior, que no arriba al 10%: la telerealtat (7,5%), els informatius (6,1%), la miscel·lània (5,7%), el

concurs (5,4%), el cinema (4,7%), els infantils/juvenils (4,3%) i, amb una presència quasi imperceptible, els educatius/culturals (0,9%).

Pel que fa als **caps de setmana**, els tres gèneres principals són els **esports** (22,5%), la **miscel·lània** (programes de hobbies, 19,5%) i els **documentals** (13,6%), que entre els tres ocupen un 55,6%. Els segueixen els informatius (11,7%), la ficció seriada (9,2%), l'humor (7,7%), els concursos (5,9%), la telerealtà (3,9%), l'infotainment (3,3%) i els educatius/culturals (2,6%).

Així, en primer lloc destaca el **gran nombre de gèneres emesos** el cap de setmana, cosa que explica que la diversitat augmenti aquests dies. Al mateix temps, els gèneres principals són atípics, diferents als que s'emeten en la resta de canals privats els caps de setmana. Destaca també que **no s'emeti cinema**, al contrari del que passa en altres canals privats com Cuatro o Antena 3 on el cinema és el gènere majoritari el cap de setmana, ni programes **infantils/juvenils**, gènere també molt present en les graelles del cap de setmana.

Així doncs, la ficció seriada, l'humor i la telerealtà es concentren en els dies laborables, mentre que els esports, la miscel·lània, els documentals i els informatius ho fan els caps de setmana.

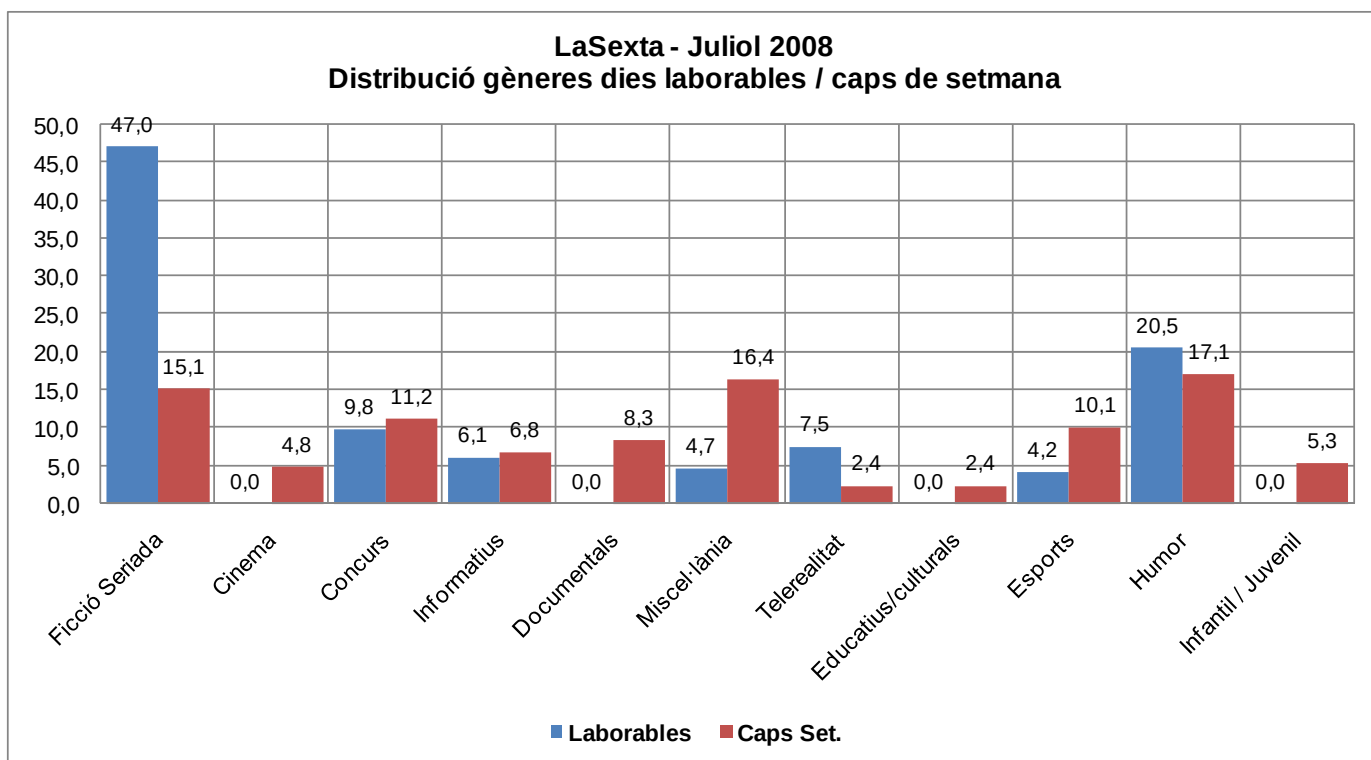
En els **dies laborables** del mes de **juliol** s'observen importants semblances amb la resta de temporades analitzades. Els dos gèneres principals són també la **ficció seriada** (47%), quasi ocupa la meitat del temps total d'emissió, i **l'humor** (20,5%). La resta de gèneres tenen una presència molt inferior que no arriba al 10%: concursos (9,8%), telerealtat (7,5%), informatius (6,1%), miscel·lània (4,7%) i esports (4,2%).

Així doncs, respecte el mes d'abril, s'observa un important augment de la ficció seriada (que augmenta en quasi 10 punts percentuals), així com dels concursos (+4 punts) i els esports (+4 punts), sense presència el mes d'abril. En canvi disminueix la presència de cinema, que desapareix, i sobretot de programes d'humor, que perden 9 punts percentuals.

En el cas dels **caps de setmana**, en el mes de juliol sí s'observen certes diferències respecte els mesos d'abril i octubre. El gènere majoritari és **l'humor** (17,1%), seguit de programes de **miscel·lània** (programes de hobbies, 16,4%) i **ficció seriada** (15,1%), que augmenta la seva presència respecte l'abril. Els tres gèneres ocupen un 48,6%, un percentatge molt menor al 77,3% que representen els tres primers gèneres en els dies laborables. Segueixen la llista els concursos (11,2%), els esports (10,1%), els documentals (6,8%), els informatius (6,8%), els programes infantils/juvenils (5,3%), el cinema (4,8%), la telerealtat (2,4%) i els educatius/culturals (2,4%).

Respecte la temporada d'abril, augmenta la presència de l'humor (que guanya 10 punts percentuals i es converteix en el gènere principal), la ficció seriada, el cinema (sense presència els altres dos gèneres), els concursos i els infantils/juvenils (sense presència els mesos d'abril i octubre). Per l'altra banda, els informatius, la miscel·lània i, sobretot, els esports (gènere que perd 12 punts percentuals) perden pes.

Així doncs, la ficció seriada es concentra els dies laborables, mentre que la miscel·lània, els esports, el cinema i els infantils ho fan el cap de setmana. La resta de gèneres, tenen una presència similar.

La distribució dels gèneres en els **dies laborables** del mes **d'octubre** manté grans semblances amb les altres temporades analitzades. Els tres gèneres principals són la **ficció seriada** (30,5%), que ocupa més d'un terç del temps d'emissió, l'**humor** (27%) i la telerealitat (12,8%). La resta de gèneres tenen una presència que no arriba al 10%: concursos (6,1%), documentals (5,9%), educatius/culturals (5,1%), cinema (3,9%) i miscel·lània (2,5%).

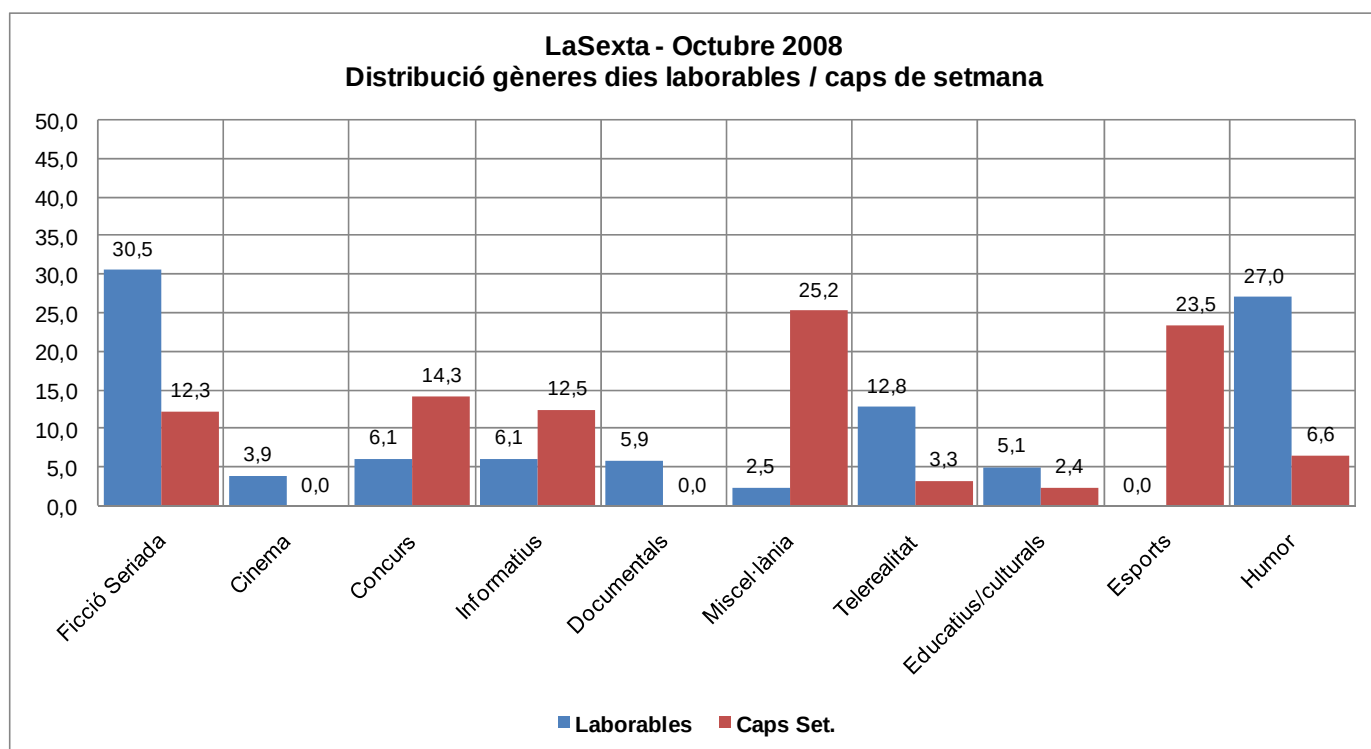
Així doncs, respecte l'abril s'observa una tendència a disminuir el pes dels dos gèneres principals, la ficció seriada i l'humor, així com la miscel·lània i els infantils/juvenils, a favor de la telerealitat (que augmenta en 5 punts percentuals la seva presència en els dies laborables) i els educatius/culturals.

Pel que fa als **caps de setmana**, els dos gèneres principals coincideixen amb els de l'abril: la **miscel·lània**, que en aquest cas es tracta bàsicament programes de hobbies, especialment de cuina (25,2%) i els **esports** (23,5%), que entre els dos ocupen gairebé la meitat del temps total d'emissió. El tercer gènere en ordre d'importància són els **concursos** (14,3%), seguits pels informatius (12,5%), la ficció seriada (12,3%), l'humor (6,6%), la telerealitat (3,3%), i els educatius/culturals (2,4%). S'observa la presència de menys gèneres i una major concentració entre ells, cosa que explica

perquè els caps de setmana del mes d'octubre la diversitat és menor i la concentració major respecte les altres dues temporades.

Així, a l'octubre desapareixen els documentals de la programació del cap de setmana, mentre que la ficció seriada, els concursos i la miscel·lània guanyen presència respecte el mes d'abril.

Finalment, la ficció seriada, l'humor, la telerealtà, els documentals i el cinema estan concentrats en els dies laborables, mentre que els concursos, els informatius, la miscel·lània i els esports, en els caps de setmana.

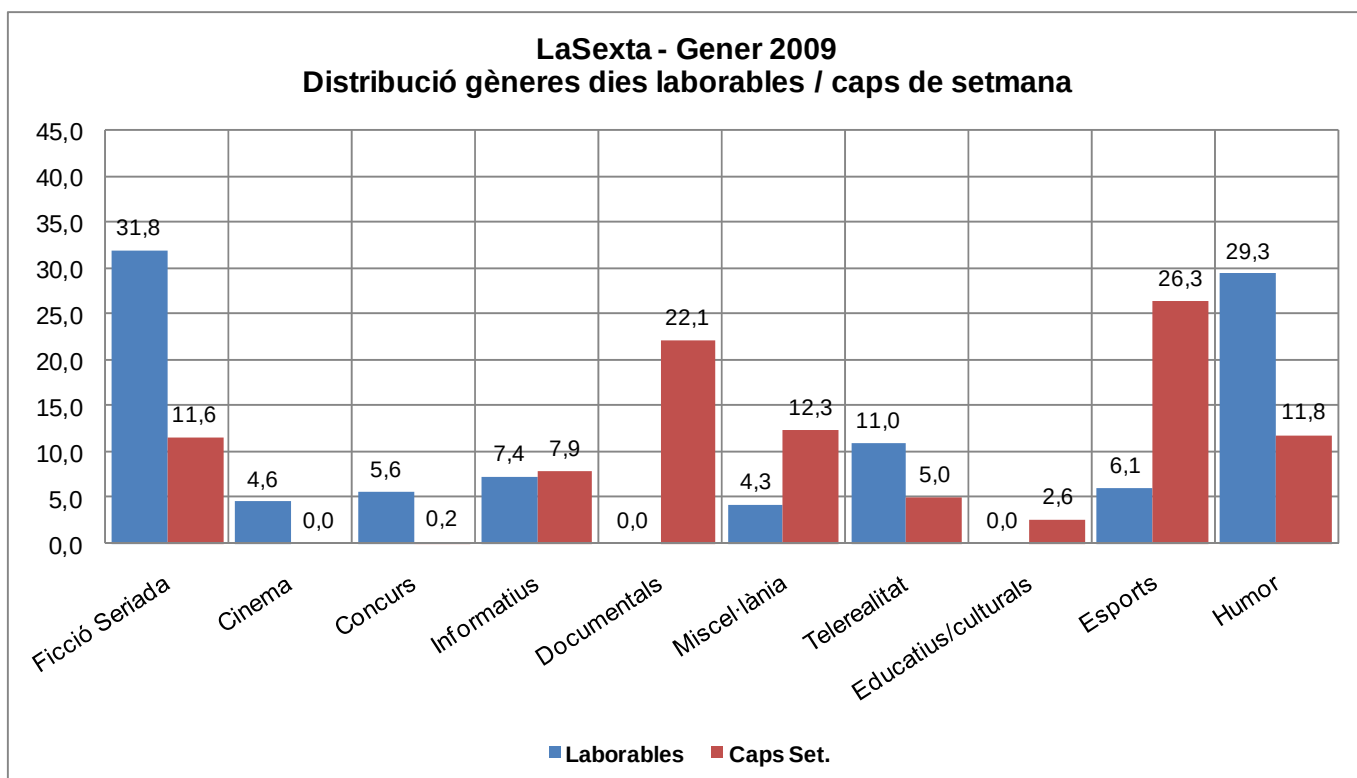
Finalment, en el mes de **gener** torna a observar-se una distribució de gèneres similar a la de les temporades anteriors. Els **dies laborables** estan dominats per la **ficció seriada** (31,8%) i l'**humor** (29,3%), seguits per la **telerealtà** (11%). Els tres sumen un 72,1% del temps total d'emissió. La resta de gèneres no arriben al 10% del temps: informatius (7,4%), esports (6,1%), concurs (5,6%), cinema (4,6%) i miscel·lània (programes de hobbies, 4,3%).

Així doncs, respecte la temporada anterior, l'humor i la ficció seriada guanyen pes, així com els esports, els concursos, la miscel·lània i els informatius. En canvi, els documentals i els educatius/culturals desapareixen de la programació dels dies laborables.

En els **caps de setmana** els tres gèneres principals són els **esports** (26,3%), els **documentals** (22,1%) i la **miscel·lània** (12,3%), que junts ocupen un 60,7% del temps total d'emissió. Segueixen l'humor (11,8%), la ficció seriada (11,6%), els informatius (7,9%), la telerealtà (5%), els educatius/culturals (2,6%) i, amb un pes gairebé imperceptible, els concursos (0,2%).

Respecte la temporada anterior, destaca **l'augment espectacular del pes dels documentals**, que passen a ser el segon gènere amb més pes els caps de setmana i assoleixen el major percentatge entre totes les temporades analitzades; també guanyen pes l'humor i la telerealtà. En canvi, disminueixen la seva presència la miscel·lània i els concursos (gènere gairebé inexistent els caps de setmana).

Finalment, l'emissió de la ficció seriada, l'humor, la telerealtà, el cinema i el concurs està concentrada en els dies laborables, mentre que els esports, els documentals i la miscel·lània tenen més pes en els caps de setmana.

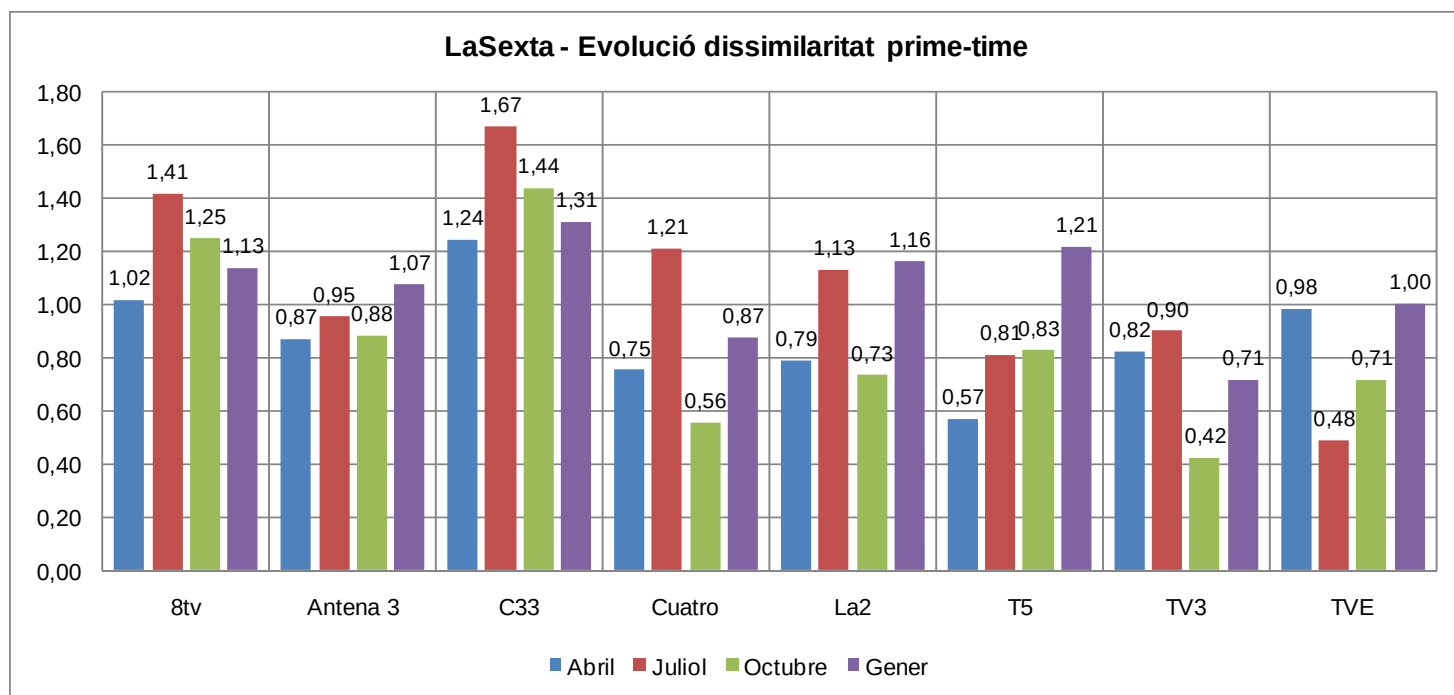
2. Evolució de la diversitat de la programació de LaSexta en el *prime-time*

2.1. Contribució de LaSexta a la diversitat del sistema en el *prime-time*

En la franja de *prime-time*, la **contribució** de LaSexta a la diversitat del sistema en els mesos **d'abril**, **octubre** i **gener** disminueix significativament (0,001, -0,004 i -0,002, respectivament). És a dir, en el mes d'abril la contribució és pràcticament imperceptible, mentre que en el mes d'octubre i gener passa a ser negativa. En canvi, en el mes de **juliol**, la contribució de LaSexta es manté igual que en el total del dia (0,009), és a dir, **positiva**, essent el quart canal que més diversitat aporta al sistema.

2.2. Dissimilaritat de la programació de LaSexta respecte la resta de cadenes en el *prime-time*

Pel que fa a la **dissimilaritat** en la franja de *prime-time*, el canal amb un índex de **dissimilaritat major** respecte LaSexta és el **K3-C33**, amb una dissimilaritat molt alta. En segon lloc es pot observar 8Tv i Antena 3, amb dissimilaritats que oscil·len entre alta i molt alta. La resta de canals pateixen fortes variacions d'un mes a l'altre. En les temporades d'estiu i hivern la dissimilaritat entre LaSexta i la resta de canals tendeix a augmentar.

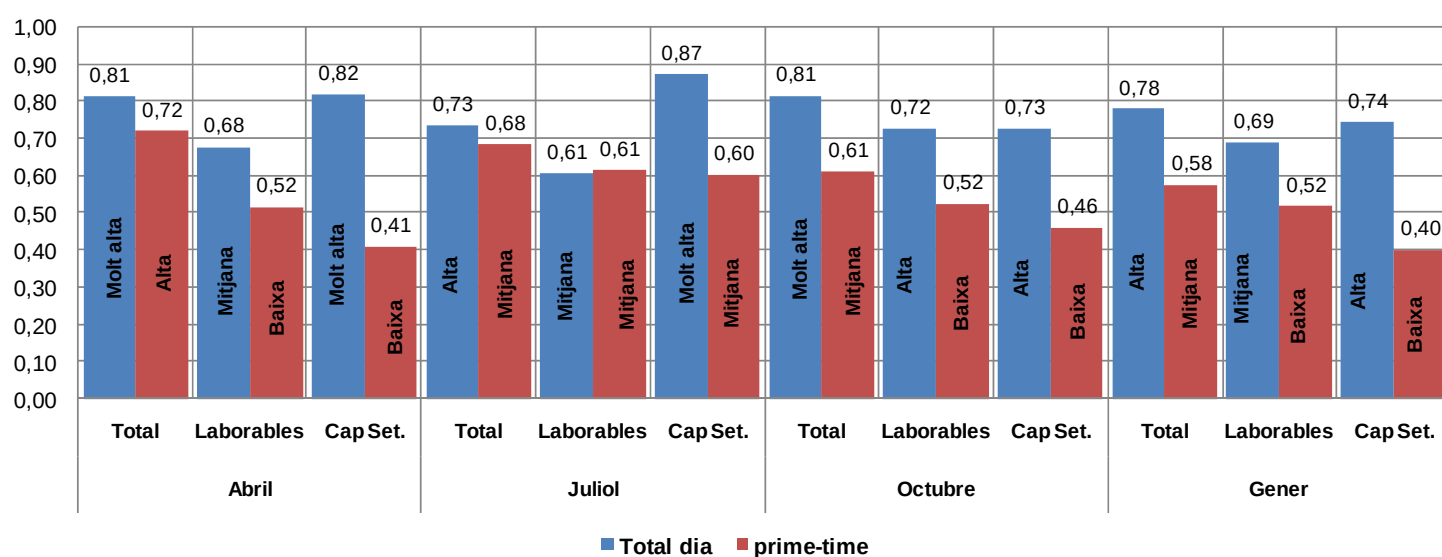
2.3. Evolució de la diversitat de la programació de LaSexta i de la concentració de gèneres en el prime-time

Com és habitual, **la diversitat disminueix en la franja de *prime-time***; mentre que **la concentració augmenta**.

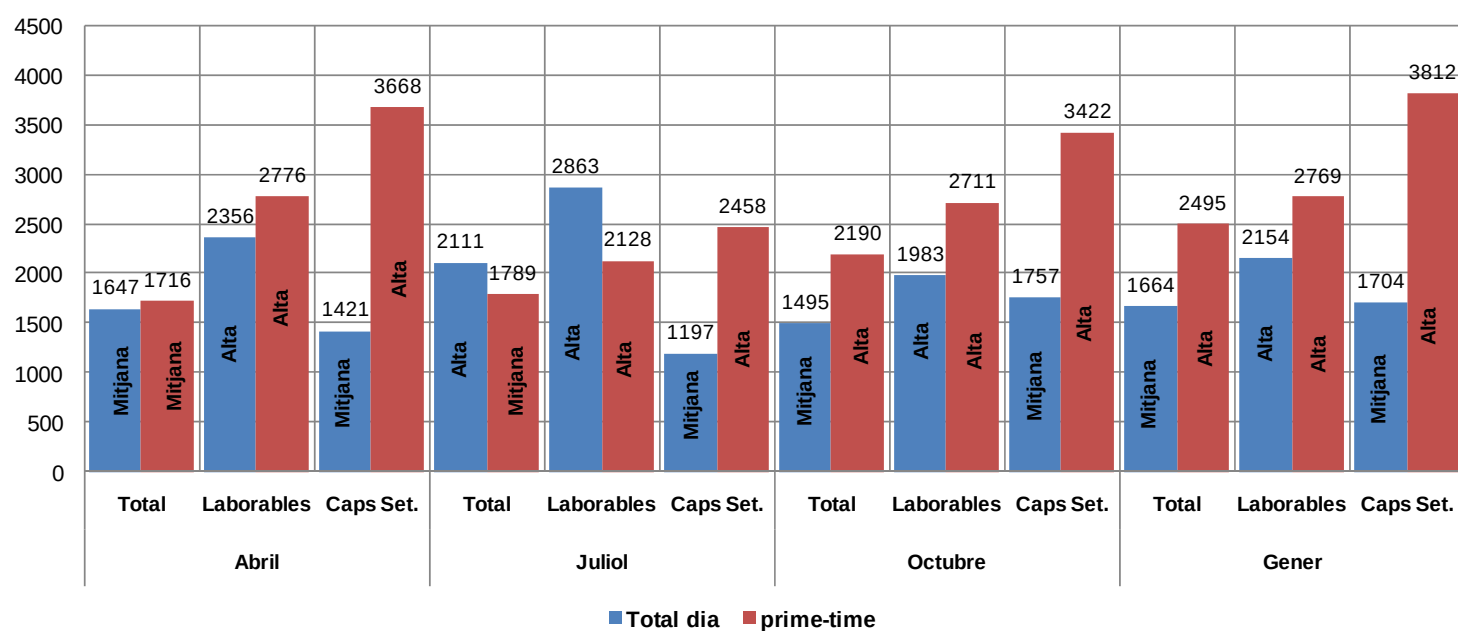
Així, **la diversitat global** de la franja de *prime-time* de LaSexta **és alta el mes d'abril i mitjana els mesos de juliol, octubre i gener**. Pel que fa a la **concentració global**, aquesta **és mitjana els mesos d'abril i juliol i alta els mesos d'octubre i gener**.

Si es distingeix entre **dies laborables i caps de setmana**, **la diversitat disminueix respecte el total de la setmana** (és baixa els mesos d'abril, octubre i gener i mitjana el mes de juliol), **mentre que la concentració augmenta** (essent alta en tots els casos), **especialment els caps de setmana**. Així doncs els dies laborables i els caps de setmana del mes de juliol són més diversos i menys concentrats que la resta de temporades analitzades.

LaSexta - Evolució diversitat global (total dia / prime-time)

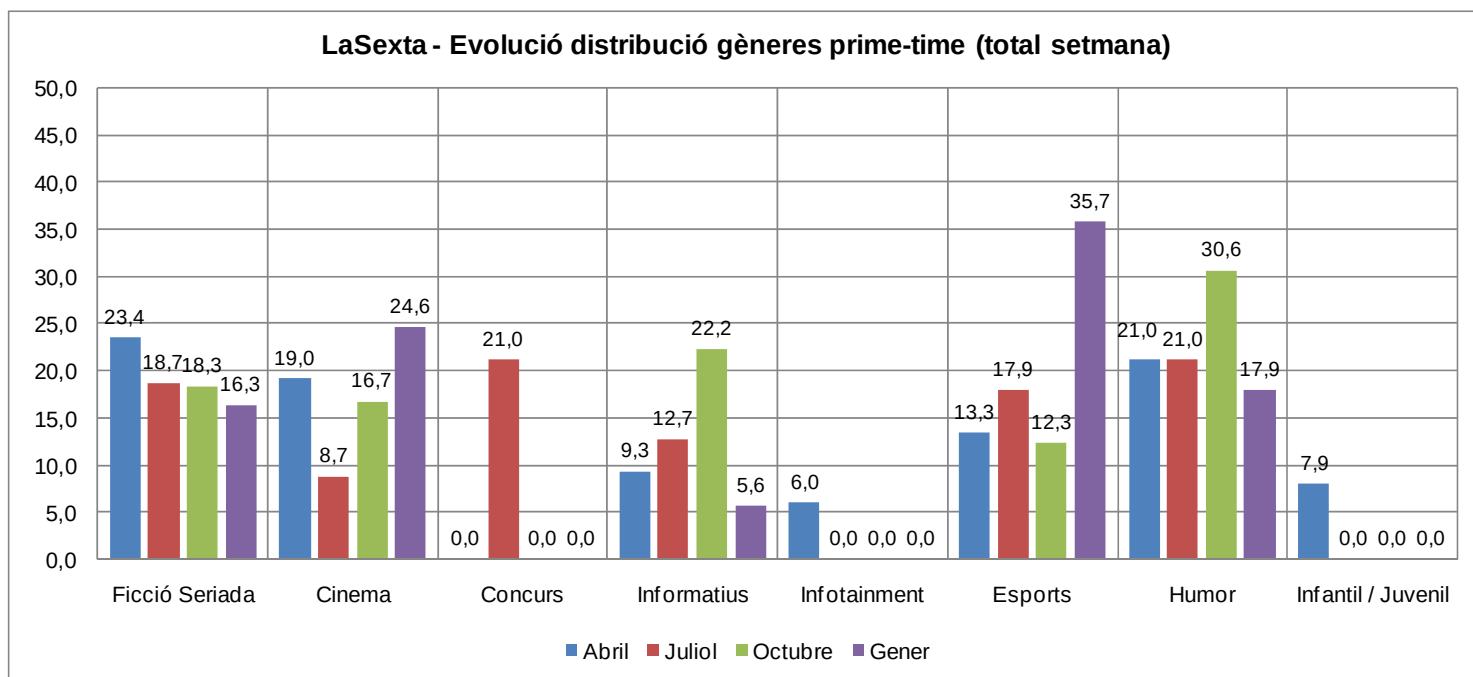

LaSexta - Evolució concentració (total dia / prime-time)

El **prime-time** del mes **d'abril** està dominat per la **ficció seriada** (23,4%), l'**humor** (21%) i el **cinema** (19%), que ocupen un 63,4% del temps total d'emissió, només dos punts percentuals per sobre del percentatge dels tres gèneres principals en el total del dia. Segueixen en el rànking els esports (13,3%), els informatius (9,3%), els programes infantils/juvenils (7,9%) i l'infotainment (6%).

Així doncs, el cinema, els esports i l'infotainment estan concentrat en aquesta franja, mentre que els concursos, els documentals, la miscel·lània, la telerealtat i els educatius/culturals no hi tenen presència.

S'observa com la programació del mes de **juliol** té unes característiques **similars** a la del mes d'abril. **L'humor** (21%) i la **ficción seriada** (18,7%) es mantenen com dos dels gèneres principals, juntament amb els **concursos** (21%), sense presència en el *prime-time* dels mesos d'abril i octubre. Els tres gèneres ocupen un 60,7% del temps total d'emissió, un percentatge inferior al del total del dia, fet que corrobora que el *prime-time* del mes de juliol està menys concentrat. També tenen una presència destacada els **esports** (17,9%) i els **informatius** (12,7%). Finalment, també s'emet **cinema** (8,7%), però amb un pes molt inferior al que té en els mesos d'abril i octubre.

Així doncs, les principals **diferències** respecte el mes d'abril són la presència destacada dels concursos el mes de juliol, així com una major presència dels informatius i els esports, mentre que la ficció seriada i el cinema perden pes; en aquesta franja no s'emeten ni infantils/juvenils ni infotainment.

En el mes **d'octubre**, **l'humor** (30,6%) guanya 9 punts percentuals respecte els dos mesos anteriors i se situa com a gènere principal, mentre que la **ficción seriada**

(18,3%) perd alguns punts; ambdós es mantenen com els dos gèneres principals del *prime-time*. Ara bé, entre les tres primeres posicions apareixen els **informatius** (22,2%), que guanyen pes respecte els dos mesos anteriors i se situen en segona posició. Tanquen la llista els esports (12,3%), que mantenen un pes similar al del mes d'abril, i el cinema (16,7%), tres punts percentuals per sota de l'abril.

Tal com passava en el mes de juliol, en el *prime-time* no s'emeten ni els infantils/juvenils ni infotainment.

En el *prime-time* del mes de **gener** s'observen canvis significatius respecte la temporada de tardor. En primer lloc, **els esports** (35,7%) **incrementen la seva presència** en 23 punts respecte l'octubre i ocupen la primera posició del temps total d'emissió amb un percentatge superior al de les tres temporades anteriors. En segon lloc, el **cinema** (24,6%) **també augmenta de manera important la seva presència en aquesta franja** (8 punts percentuals més que a l'octubre i, altre cop, una presència força superior a les tres temporades anteriors). En tercer lloc, **l'humor** (17,9%), que perd pes respecte l'octubre. Finalment, en la franja de *prime-time* també s'emet ficció seriadada (16,3%), amb una presència lleugerament menor a la de la resta de temporades analitzades, i informatius, que només ocupen un 5,5% del temps d'emissió. És a dir, que l'augment de la presència d'humor i informatius observat a l'octubre no es manté en la nova temporada.

Per últim, **majoritàriament**, la **ficció** emesa en *prime-time* és d'origen **nord-americà**. Les úniques excepcions són el 18,6% de sèries europees els dies laborables del mes d'abril i els caps de setmana del mes d'octubre, amb un 100% de sèries espanyoles.

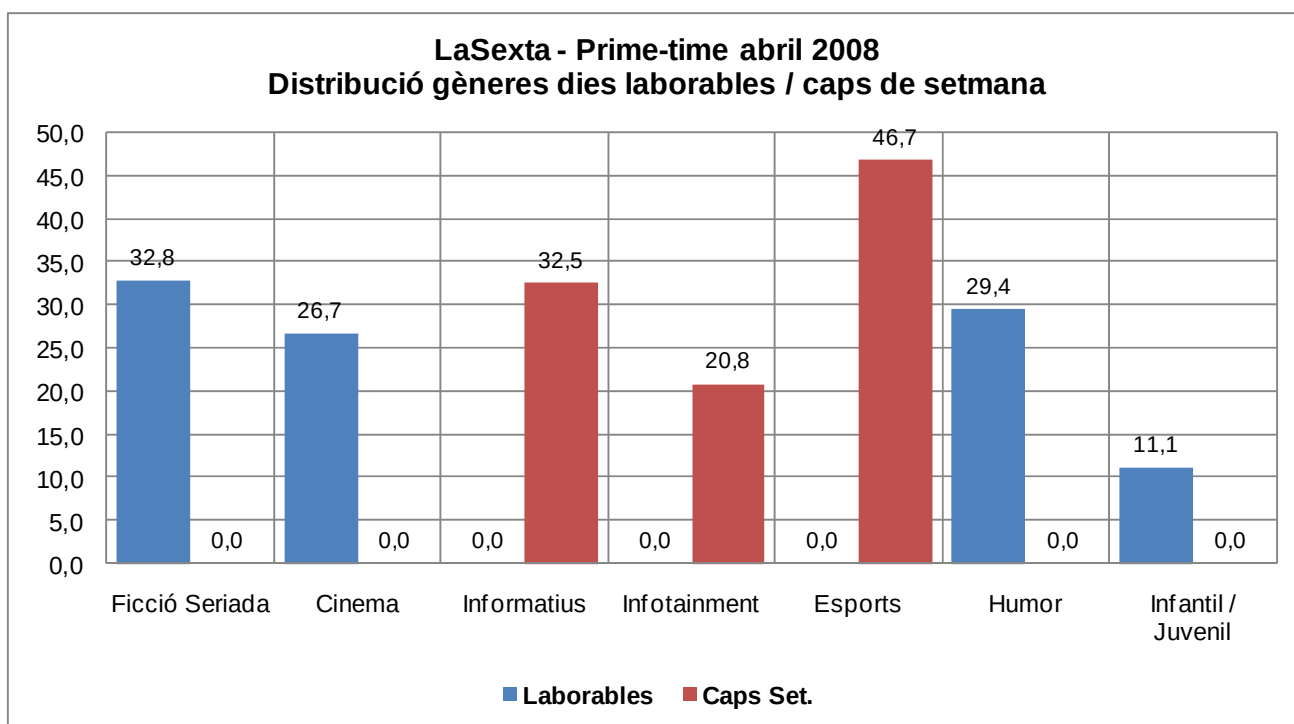
Pel que fa al **cinema**, aquest també és **majoritàriament nord-americà**. L'excepció són els dies laborables del mes d'abril, amb un 50% de films europeus.

2.4. Diferències de la programació de LaSexta entre dies laborables i caps de setmana en el prime-time

En el mes **d'abril**, s'observa una clara **especialització i complementarietat entre les programacions dels dies laborables i els caps de setmana**, ja que **els gèneres emesos en els dies laborables no s'emeten els caps de setmana i viceversa**. Durant el *prime-time* dels **dies laborables només s'emeten quatre gèneres: ficció**

seriada (32,8%), **humor** (29,4%), **cinema** (26,7%) i programes **infantils/juvenils** (11,1%). Queda clara, doncs, l'alta concentració d'aquesta franja.

En canvi, els **caps de setmana** només s'emeten tres gèneres, de manera que la concentració encara és superior que l'observada en els dies laborables. Els caps de setmana estan dominats pels **esports** (46,7%), que pràcticament ocupen la meitat del temps d'emissió, i els **informatius** (32,5%), seguits d'**infotainment** (20,8%).

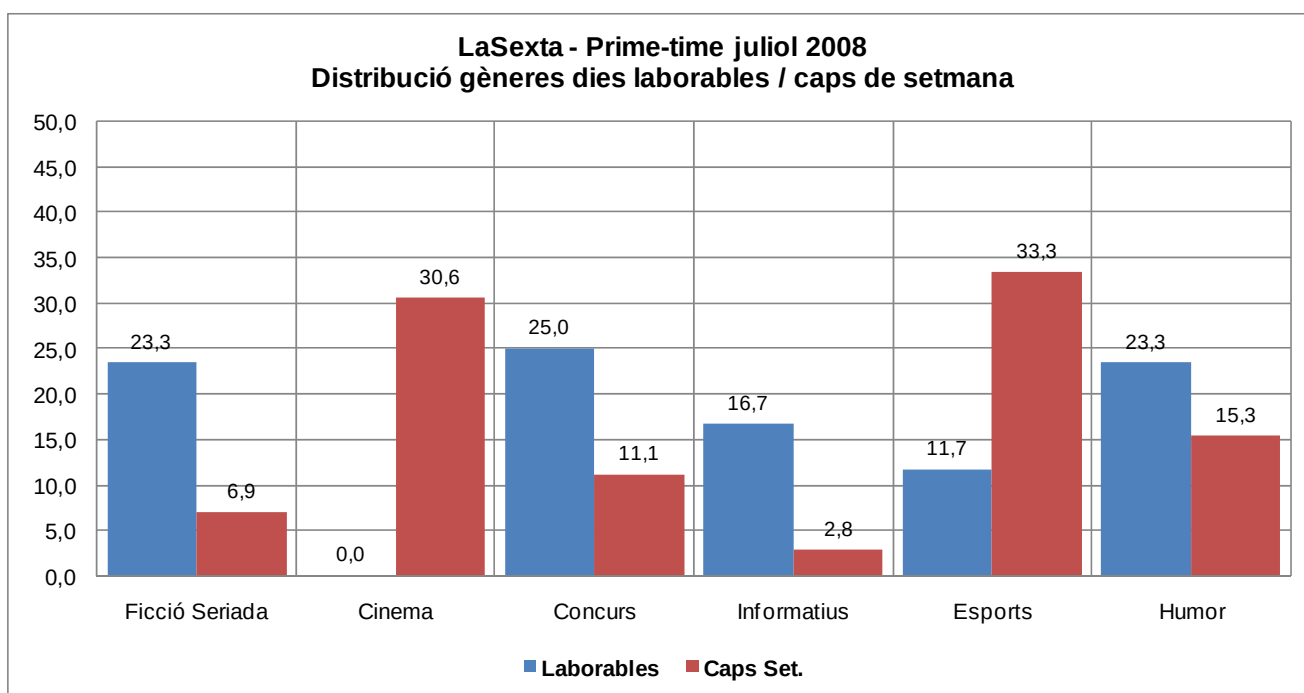
Si es diferencia entre dies laborables i caps de setmana del mes de **juliol** també hi ha importants diferències, tot i que no hi ha una especialització tan clara com l'observada el mes d'abril.

Els dies **laborables** estan dominats pels **concursos** (25%), la **ficció seriada** (23,3%) i l'**humor** (23,3%). Entre els tres concentren el 71,6%, un percentatge inferior al de l'abril; segueixen els informatius (16,7%) i els esports (11,7%).

Els **caps de setmana** els **esports** (33,3%) i el **cinema** (30,6%) dominen dues terceres parts del temps d'emissió, seguits de l'**humor** (15,3%); tots tres representen un 79,2% del temps d'emissió. Els altres gèneres emesos són els concursos (11,1%), la ficció seriada (6,9%) i els informatius (2,8%).

Com s'ha dit anteriorment, al juliol no hi ha una diferenciació tan nítida entre els gèneres emesos els dies laborables i els caps de setmana. De tota manera, la ficció seriada, els informatius, l'humor i els concursos (gènere sense presència els caps de setmana), estan concentrats en els dies laborables, mentre que els esports i el cinema (gènere exclusiu del cap de setmana), tenen una presència major els caps de setmana.

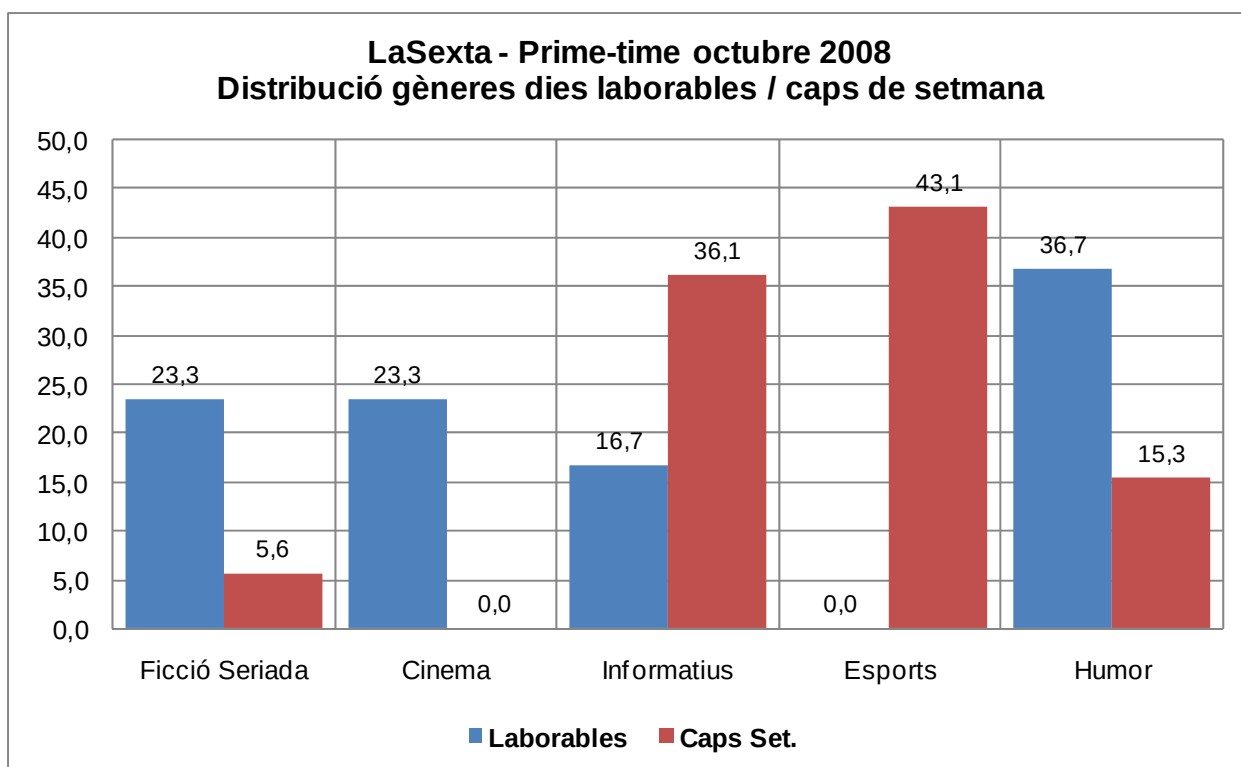
Així doncs, la concentració dels dies laborables i dels caps de setmana del mes de juliol és inferior a l'observada el mes d'abril. Al mateix temps, hi ha alguns canvis respecte l'abril i l'octubre: perden pes la ficció seriada (gairebé -10 punts) i l'humor (-7 punts), els dos gèneres principals, i desapareixen el cinema i els infantils/juvenils; en canvi, s'emeten gèneres sense presència el mes d'abril: concursos, informatius (que retarden el seu horari d'emissió per entrar en la franja de *prime-time*) i els esports.

En els **dies laborables** del mes **d'octubre**, tal com passava en el mes d'abril, **només s'emeten quatre gèneres: humor** (36,7%), que augmenta en 7 punts percentuals la seva presència respecte l'abril i es converteix en el gènere principal, **ficció seriada** (23,3%), **cinema** (23,3%), tots dos amb alguns punts menys que a l'abril, i **informatius** (16,7%), que substitueixen els infantils/juvenils que s'emetien el mes d'octubre.

En canvi, els **caps de setmana** estan dominats pels **esports** (43,1%), que perden alguns punts respecte l'abril, i els **informatius** (36,1%), que en guanyen alguns, seguits per l'**humor** (15,3%) i, amb una presència molt minoritària, la ficció seriada (5,6%), dos gèneres sense presència el mes d'abril que ja es van incorporar a la programació del cap de setmana el mes de juliol.

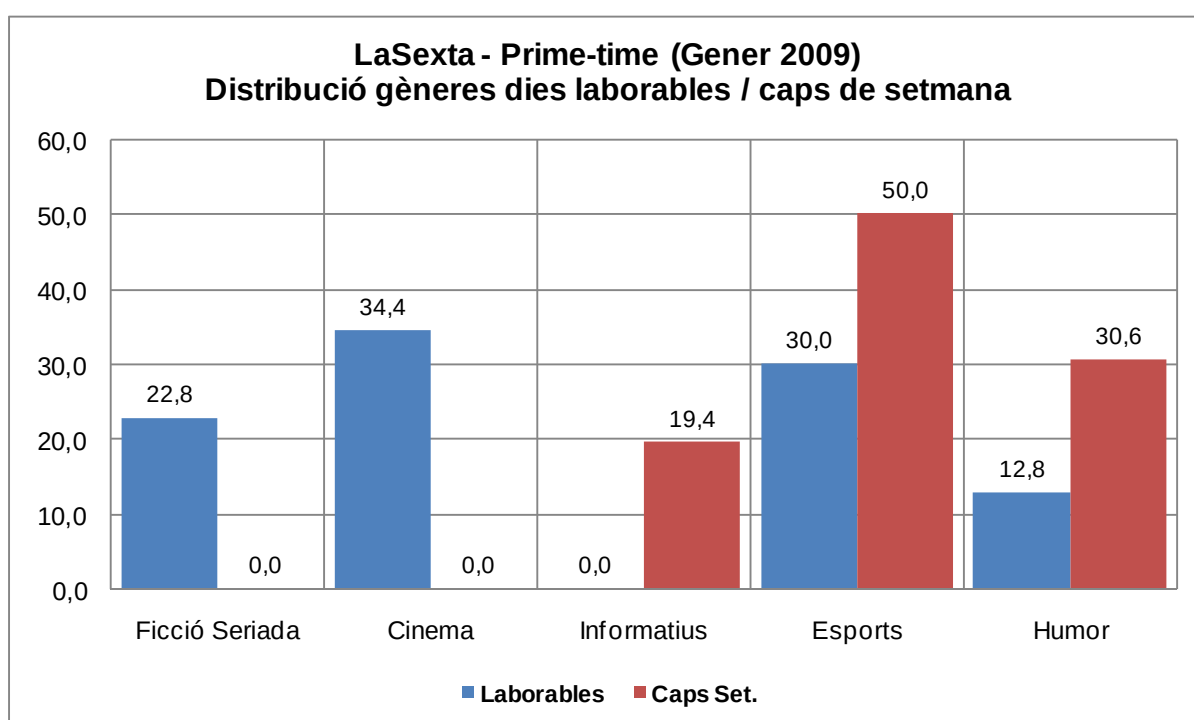
Així, els dies laborables estan “especialitzats” en humor, ficció seriada i cinema, mentre que el cap de setmana està dominat pels esports i els informatius.

Finalment, el mes de **gener** s'observa una situació similar a la d'octubre. En els dies laborables destaca la presència de cinema (34,4%), que augmenta la seva presència respecte les temporades de primavera i tardor, esports (30%) i ficció seriada (22,8%). La resta del temps l'ocupa l'humor (12,8%), que perd pes respecte les tres temporades anteriors (cal recordar que era un dels gèneres principals). Destaca, doncs, **la desaparició dels informatius del prime-time dels dies laborables**, tal com passava en la temporada d'abril.

En el *prime-time* dels **caps de setmana** només s'emeten tres gèneres: els **esports** (50%), que acaparen la meitat del temps total d'emissió, l'**humor** (30,6%) i els **informatius** (19,4%). Els esports i l'humor augmenten la seva presència respecte les tres temporades anteriors, mentre que els informatius en perden.

Així doncs, tant el cinema com la ficció seriada tenen presència exclusiva els dies laborables, mentre que els esports i l'humor es concentren els caps de setmana (tot i que també s'emeten els dies laborables). Els informatius tenen presència exclusivament els caps de setmana.

3. Conclusions

En els mesos d'abril i octubre, la diversitat global de LaSexta és molt alta, mentre que la concentració és mitjana. En el mes de juliol i el gener, la programació canvia i la diversitat global baixa fins a ser alta i la concentració augmenta fins a ser alta.

Els dos gèneres principals de LaSexta són la ficció seriada i l'humor, mentre que la resta de gèneres tenen una presència menor. Destaca la presència de pràcticament

tots els gèneres, fins i tot aquells que habitualment no trobem en els altres canals privats: educatius/culturals, documentals, miscel·lània (programes de hobbies) i esports. Destaca la poca presència de gèneres habitualment presents en la resta de canals privats: el cinema i els informatius. Per altra banda, la majoria de la ficció seriada i cinema emesos a LaSexta són d'origen nord-americà i destaca l'absència de ficció seriada espanyola.

Els dies laborables dels mesos d'abril i juliol la diversitat disminueix i la concentració augmenta, mentre que en els caps de setmana la diversitat augmenta i la concentració disminueix. A l'octubre i el gener, en canvi, en els dos casos la diversitat disminueix i la concentració augmenta. Els dies laborables també estan dominats per la ficció seriada i l'humor, mentre que els gèneres principals dels caps de setmana són els programes de hobbies (dins la categoria de miscel·lània) i els esports.

La contribució a la diversitat del sistema és positiva. De fet, és un dels canals que més diversitat aporta al sistema.

LaSexta té una dissimilaritat molt alta amb els canals públics, tant els primers com els segons. Amb la resta de canals privats LaSexta té una dissimilaritat alta, mentre que és Cuatro el canal amb el que la dissimilaritat és menor. Això indica que la programació de LaSexta es diferencia de la resta de canals privats (ja s'ha observat que té una distribució genèrica atípica), mentre que és amb l'altre canal privat de recent creació, Cuatro, amb el que té més semblances.

En el *prime-time*, la diversitat disminueix (és alta el mes d'abril i mitjana els mesos de juliol, octubre i gener) i la concentració augmenta (és mitjana el mes d'abril i alta els mesos de juliol, octubre i gener). Els gèneres principals del *prime-time* són l'humor, la ficció seriada, el cinema i els informatius. Tant la ficció seriada com el cinema i els informatius estan concentrats en aquesta franja, en la que desapareixen el gèneres "atípics" que s'observaven en el total del dia (documentals, educatius/culturals, miscel·lània...). És a dir, en el *prime-time* l'oferta genèrica de LaSexta s'apropa a la de la resta de canals.

S'observa una clara especialització i complementarietat entre els caps de setmana i els dies laborables i destaca la baixa diversitat i l'alta concentració del *prime-time* dels dies laborables i, sobretot, els caps de setmana. En els dies laborables, els gèneres principals són la ficció seriada i l'humor; en els caps de setmana, els esports i els informatius. En el mes de juliol s'observen alguns canvis, ja que s'incorporen els

concursos, s'elimina el cinema en els dies laborables i se substitueixen els informatius pel cinema els caps de setmana.

La contribució en el *prime-time* d'abril i octubre passa a ser negativa, mentre que al juliol es manté positiva.

Per últim, els canals amb una dissimilaritat major en el *prime-time* són el K3-C33, seguit per 8Tv i Antena 3; amb la resta de canals la dissimilaritat canvia molt d'una temporada a l'altra.

3.9. Evolució de la diversitat de la programació de 8TV

Evolució de la diversitat de la programació de 8TV

1. Evolució de la diversitat de la programació de 8TV

- 1.1. Contribució de la programació de 8TV a la diversitat del sistema
- 1.2. Dissimilaritat de la programació de 8TV respecte la resta de cadenes
- 1.3. Evolució de la diversitat de la programació de 8TV i de la seva concentració de gèneres
- 1.4. Diferències de la programació de 8TV entre dies laborables i caps de setmana

2. Evolució de la diversitat de la programació de 8TV en el *prime-time*

- 2.1. Contribució de 8TV a la diversitat del sistema en el *prime-time*
- 2.2. Dissimilaritat de la programació de 8TV respecte la resta de cadenes en el *prime-time*
- 2.3. Evolució de la diversitat de la programació de 8TV i de la concentració de gèneres en el *prime-time*
- 2.4. Diferències de la programació de 8TV entre dies laborables i caps de setmana en el *prime-time*

3. Conclusions

1. Evolució de la diversitat de la programació de 8TV

1.1. Contribució de la programació de 8TV a la diversitat del sistema⁴³

Com ja s'ha comentat anteriorment, la diversitat global del sistema és en les quatre temporades analitzades, molt alta i en cap cas, una sola cadena té un impacte suficient en el sistema com perquè aquest passés simplement d'una diversitat molt alta a alta. En el *prime-time* sí que només el C33 té aquesta potencialitat.

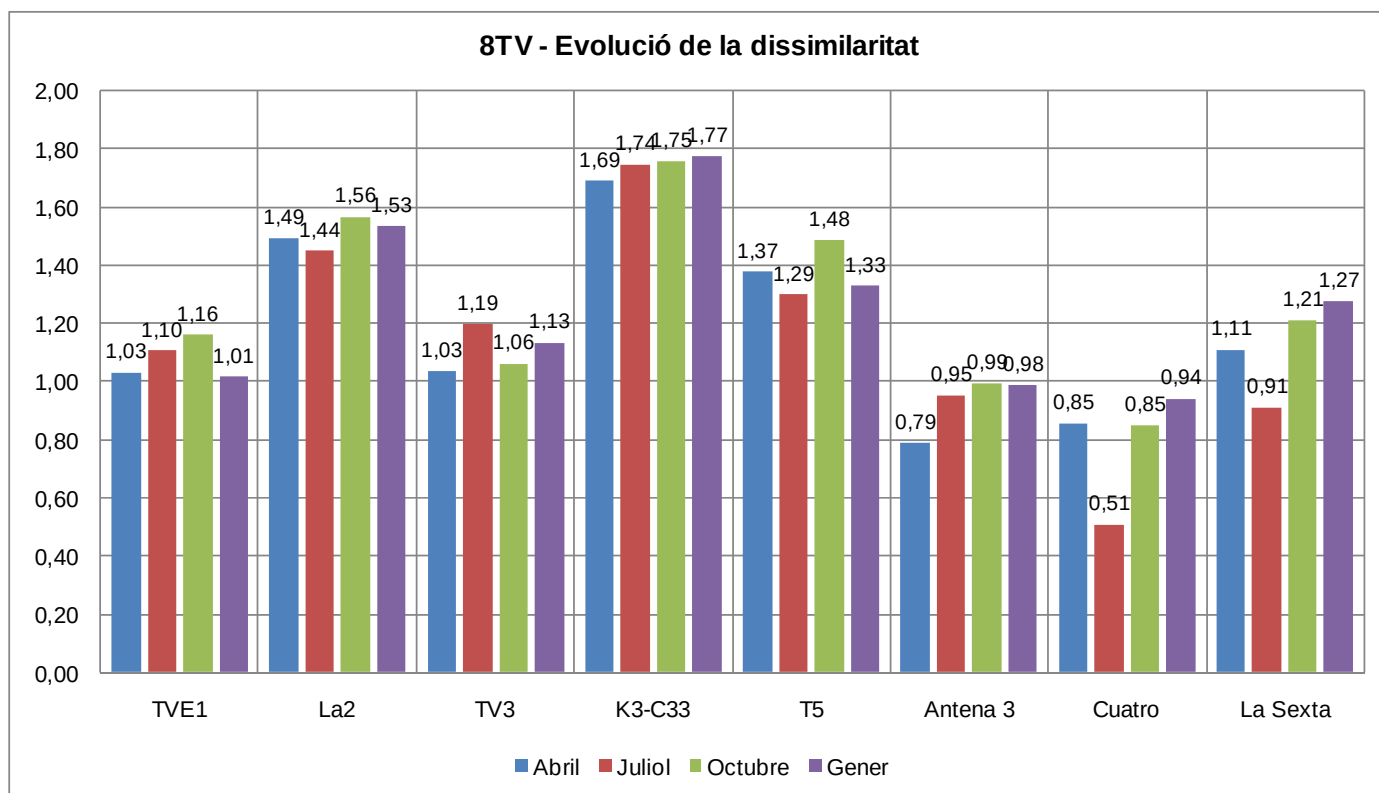
Dit això, 8TV en les quatre temporades analitzades té una contribució negativa a la diversitat global del sistema; és a dir, que sense la programació de 8TV la diversitat global seria lleugerament superior; així, en la primera temporada la contribució és del -0,010, en la segona del -0,022, en la tercera del -0,007 i en la darrera del -0,008.

1.2. Dissimilaritat de la programació de 8TV respecte la resta de cadenes⁴⁴

8TV manté la seva programació força estable al llarg de les quatre temporades analitzades i també manté la seva dissimilaritat respecte les altres cadenes igual. Com a tendència consolidada per tant, 8TV té el grau més elevat de dissimilaritat amb els segons canals de les televisions públiques tant d'àmbit català com espanyol (el C33 i La 2, en aquest ordre) i de T5. La dissimilaritat més baixa és Cuatro i Antena3.

⁴³ Tal com s'ha esmentat anteriorment, la contribució de cadascuna de les cadenes a la diversitat total del sistema s'obté de calcular la diversitat global del sistema amb totes les cadenes i després calculant la diversitat total sense una cadena determinada; la diferència entre els dos càlculs dona la mesura de la contribució de la cadena que s'ha tret. L'índex oscil·la entre -1 i 1,00.

⁴⁴ Tal com s'ha descrit als capítols anteriors, el càlcul de la dissimilaritat consisteix en realitzar el sumatori dels valors absoluts de les diferències dels percentatges de temps dedicats a cada gènere per cada canal comparat. El valor final oscil·la entre 0 i 2. Per a la seva interpretació s'utilitza també una taula d'interval·ls consensuada també per recerques anteriors (Dominick i Pearce, 1976; Hellman i Sauri, 1994, citades per Hellman (2001:193). Aquests interval·ls són: 0,00-0,19 dissimilaritat molt baixa; 0,20-0,49 dissimilaritat baixa; 0,50-0,79 dissimilaritat mitjana; 0,80-1,19 dissimilaritat alta i 1,20-2,00 dissimilaritat molt alta.

Així i tal com es pot observar, la dissimilaritat més alta de 8TV en la primera temporada és amb el C33 (1,685), seguit de La2 (1,490), T5 (1,373), LaSexta (1,108), TV3 (1,033), TVE (1,028) i finalment, Cuatro i Antena 3, que són les cadenes amb les que té una dissimilaritat més baixa (és a dir, que tenen les programacions més semblants).

A la segona temporada (estiu), la dissimilaritat més alta de 8TV torna a ser amb el C33 (1,743), seguit de La2 (1,445), T5 (1,294), TVE (1,103), i Antena 3 (0,951), LaSexta (0,909) i finalment i a força distància, Cuatro (0,506), que és la cadena que ofereix una programació estival més semblant a 8TV.

A la temporada de tardor (octubre-desembre), la dissimilaritat més alta de 8TV torna a ser amb el C33 (1,753), La2 (1,564), T5 (1,481), LaSexta (1,207), TVE (1,157), TV3 (1,059), Antena 3 (0,991) i, finalment, Cuatro (0,848).

A la darrera temporada analitzada (gener a març de 2009), la dissimilaritat amb el C33 és de 1,772, amb La 2 de 1,530 i T5 de 1,326. La dissimilaritat més baixa és amb Cuatro (0,939) i Antena 3 (0,985).

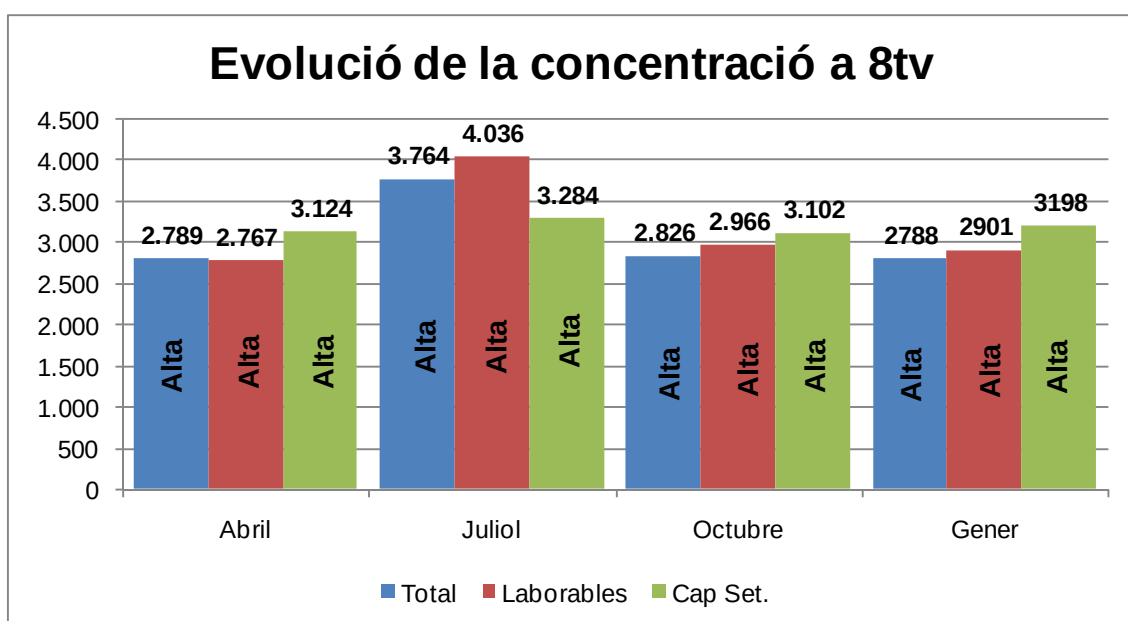
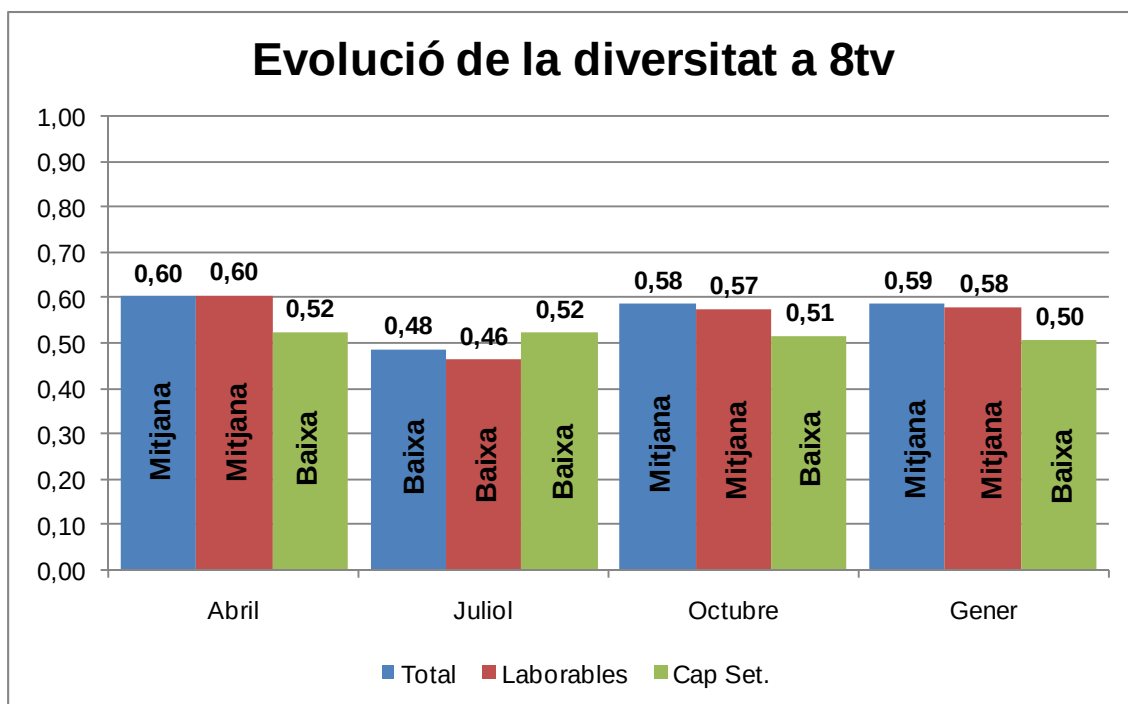
1.3. Evolució de la diversitat de la programació de 8TV i de la seva concentració de gèneres⁴⁵

Després del C33, 8TV és la cadena amb uns índexs més baixos de diversitat i uns índexs més alts de concentració. 8TV té una diversitat vertical mitjana en la primera, tercera i quarta temporades i baixa en la segona (estiu). Cal fer notar que 8TV té la concentració de la programació més alta entre totes les cadenes de la mostra.

⁴⁵ Cal recordar, tal com s'ha descrit a la introducció, que la diversitat del sistema es mesura a través de l'índex d'entropia relativa i la seva concentració a través de l'índex HHI (Herfindahl-Hirschmann Index). L'entropia relativa mesura quan repartit està el temps que el sistema global dedica a cada gènere; una entropia baixa vol dir que el temps està poc repartit i per tant, que la diversitat és baixa; en canvi, l'entropia màxima es dona quan el temps d'emissió es troba distribuït equitativament entre tots els gèneres. L'entropia relativa és un índex que oscil·la entre 0 i 1. La idoneïtat de l'índex resulta del fet que considera el caràcter bidimensional de la diversitat (el nombre de categories de gènere que s'estableixen i el temps que es dedica a cadascuna de les categories) i a més a més que té unes taules estandarditzades d'interpretació, tal i com es descriu també en el peu de pàgina núm. 9. Aquesta taula, proposada per Hellman (2001:191-2), identifica els següents intervals: 0,01-0,34 diversitat molt baixa; 0,35-0,54 diversitat baixa; 0,55-0,69 diversitat mitjana; 0,70-0,79 diversitat alta i 0,80-1,00 diversitat molt alta. La raó de la mida desigual dels intervals de la taula es troba en el caràcter logarítmic de la funció emprada, a mesura que ens aproximem als valors més elevats, cal major variació de la mostra per augmentar la diversitat.

L'índex HHI, que avalua la concentració i que té un origen fonamentalment econòmic –s'utilitza per calcular la concentració dels mercats– també té unes taules d'interpretació; en aquest cas s'han utilitzat les proposades pel Departament de Justícia dels EUA que identifica els següents intervals: 0-1000 concentració baixa; 1000-1800 concentració moderada i dades superiors a 1800, concentració alta.

La concentració en canvi es mesura a través de l'índex HHI i es basa en l'assumpció de que la programació d'un canal o d'un conjunt de canals que presenta un grau elevat de concentració té una diversitat baixa. Aquest índex oscil·la entre 0 i 10.000; els valors inferiors equivalen a una menor concentració i per tant a una major diversitat. A l'igual que l'índex d'entropia relativa presenta l'avantatge que té unes taules estandarditzades per a la seva interpretació; en aquest cas els intervals són: 0-1000 concentració baixa; 1000-1800 concentració moderada i dades superiors a 1800, concentració alta.

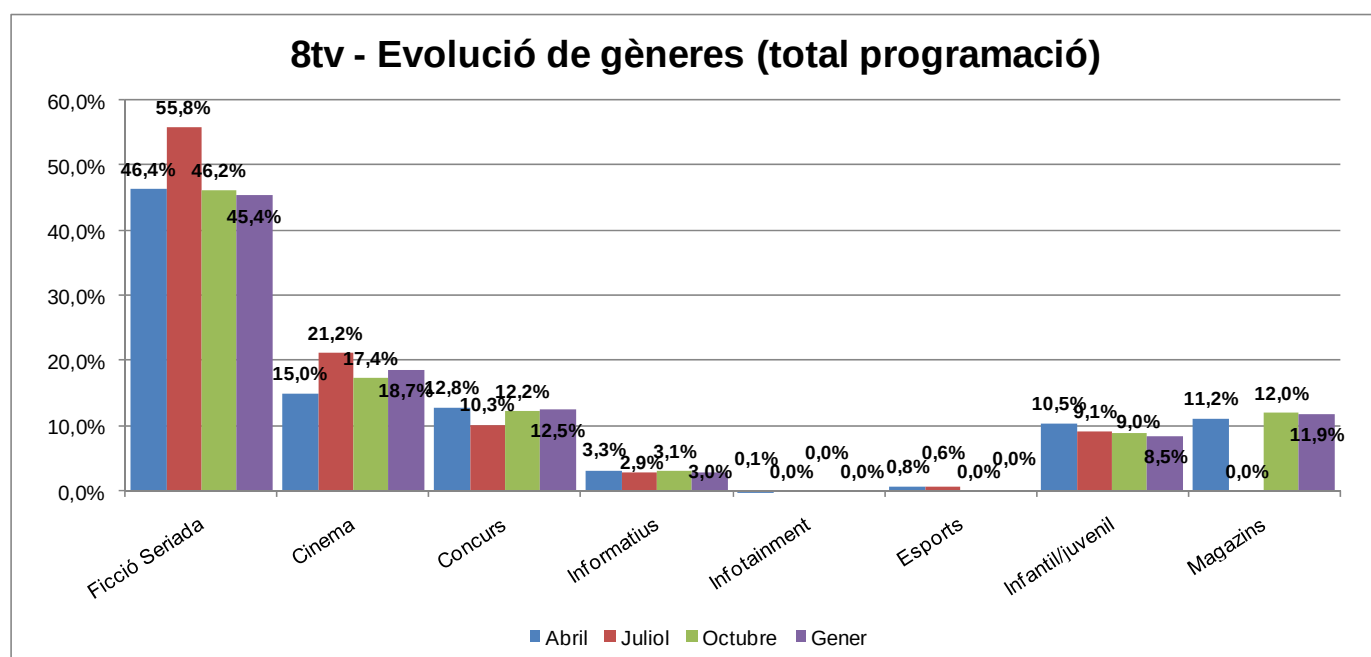

Així, en la primera temporada 8TV dedica el 61,4% de la seva programació a només dos gèneres (la ficció seriada, 46,4% i el cinema, 15%) i el 74,2% als tres gèneres principals (amb els concursos, 12,8%). Els altres dos gèneres que emet de manera significativa (al voltant del 10% de la seva programació) són els magazines (11,2%) i els programes infantils i juvenils (10,5%). 8TV opta de manera oberta per la programació de gèneres de demanda forta.

A la segona temporada, la diversitat vertical de 8TV baixa de manera espectacular i es queda a un nivell “baix” tant en el seu total com quan es fa el càlcul per separat entre els dies laborables i els caps de setmana. Així, els dos gèneres principals que emet 8TV ocupen el 77% de la programació (55,9% de ficció seriada i 21,2% de cinema); els tres primers el 87,3% (amb els concursos, 10,3%). Els quatre primers gèneres ja abasten el 96,4% de la programació (el quart gènere amb presència a 8TV són els programes infantils i juvenils (9,1%).

A la tercera temporada 8TV té una diversitat mitjana, que desagregada entre dies laborables i caps de setmana es converteix en mitjana i baixa respectivament i una concentració alta, tant en el total com si es desagrega entre dies laborables i caps de setmana. La concentració dels dos primers gèneres és del 63,6%; els dos primers gèneres tornen a ser la ficció seriada (55,8%) i el cinema (17,4%), seguit de concursos (12,2%), magazins (12%) i programes infantils i juvenils (9%). Aquests cinc gèneres representen el 97% de la programació. Hi ha set gèneres que són totalment inexistent a la graella de 8TV (documental, telerrealitat, infotainment, esports, humor, educatiu/culturals i miscel·lània –hobbies, cuina, etc.-).

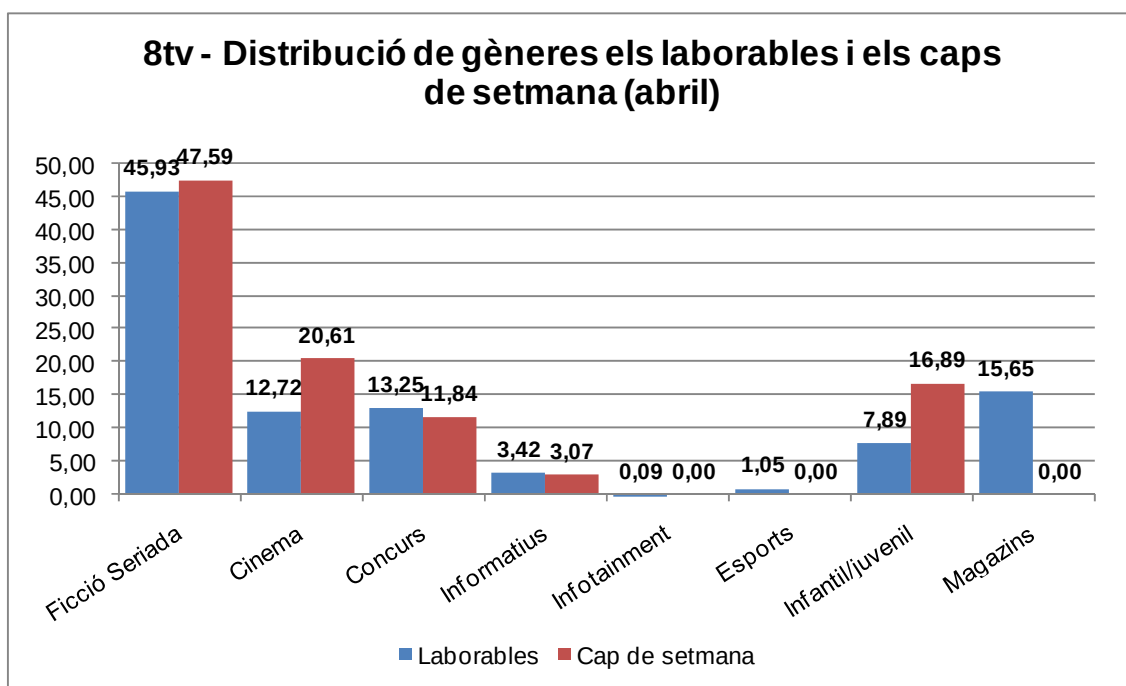
A la quarta temporada 8TV aposta per la ficció seriada –tot i que de manera no tant excloent com en temporades anteriors- (45,3%), el cinema (18,7%) els concursos (12,4%) i els magazins (11,9%). Només dos altres gèneres, els infantils i juvenils (8,55) i els informatius (3%).

1.4. Diferències de la programació de 8TV entre dies laborables i caps de setmana

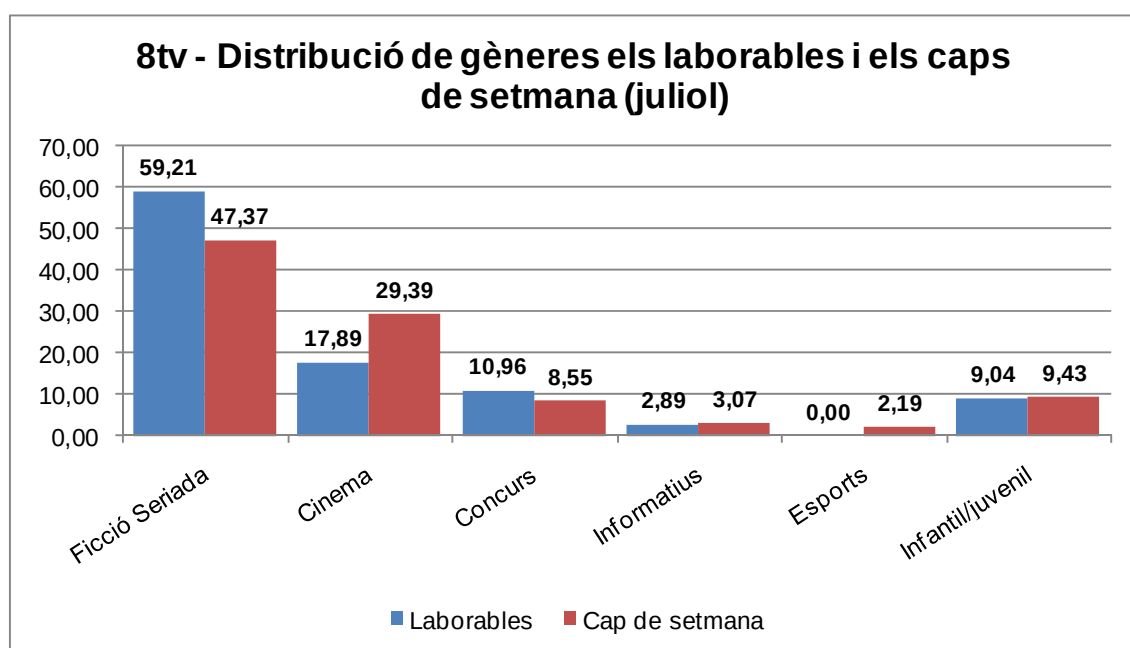
Si es desglossa la programació de 8TV entre els dies laborables i els caps de setmana, es pot observar la tendència de que en els caps de setmana la diversitat encara baixa més fins a ser baixa (i no mitjana com la resta de la setmana). Pel que fa la concentració es manté alta durant totes les temporades i s'incrementa els caps de setmana (a excepció dels caps de setmana d'estiu).

Així, els dies laborables de la primera temporada 8TV dedica el 46% del seu temps a la ficció seriada, el 15,6% als magazines, 13,2% als concursos i 12,7% al cinema. Els caps de setmana, la concentració es dispara fins assolir els dos primers gèneres el 68,2% del temps de la programació i els tres primers el 85% de la programació i els quatre primers el 97% de la programació. Aquests gèneres són: un 47,6% del temps d'emissió en ficció seriada, un 20,6% en cinema, un 16,9% de la programació en infantils i juvenils i 11,8% en concursos.

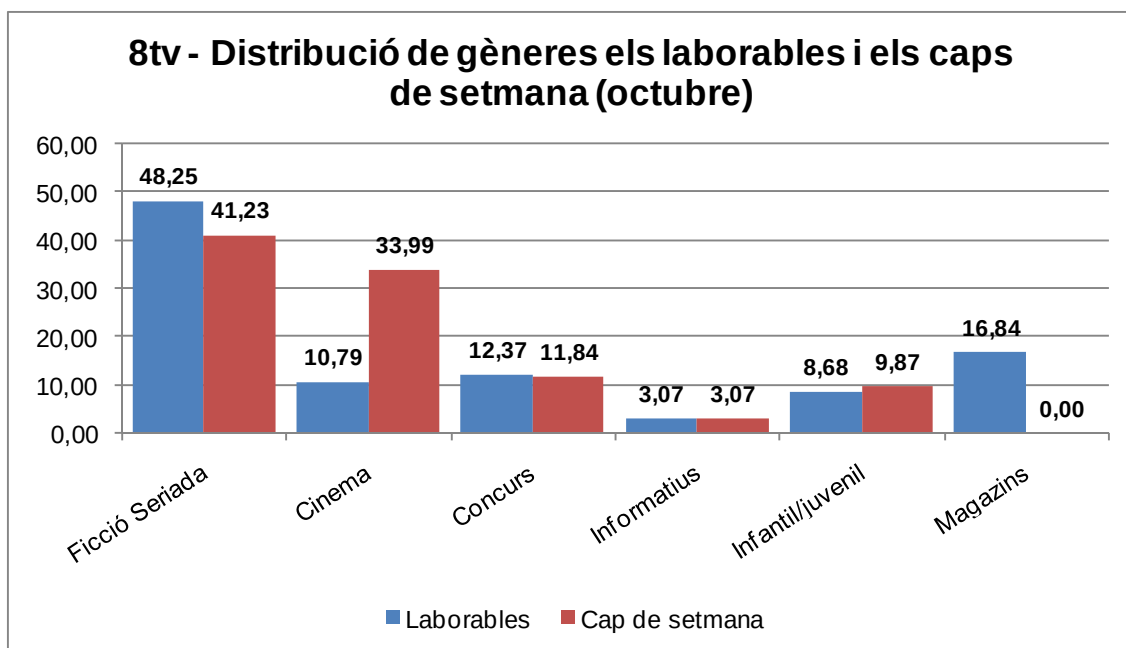

La temporada estiuenca de 8TV és probablement la temporada en la que una cadena de televisió varia menys la seva programació entre els dies laborables i els caps de setmana, programa pràcticament els mateixos gèneres però en canvia les proporcions (en els totals i desagregats entre dies laborables i caps de setmana).

Així, els gèneres més programats que eren la ficció seriada (55,8%), el cinema (21,1%) i els concursos (10,2%), si es desglossa el càlcul entre dies laborables i caps de setmana, 8TV programa els dies laborables un 59% de ficció seriada, un 17% de cinema i un 10,9% de concursos. Els caps de setmana programa un 47% de ficció seriada, un 29,3% de cinema i un 8,5% de concursos. Cal senyalar que els concursos de 8TV són "call TV". El quart gènere més programat, els educatius/juvenils es mantenen en la mateixa proporció (9,148% del temps en el total, 9,03% els dies laborables i 9,430% del temps en els caps de setmana).

La tercera temporada es manté aquesta **uniformitat entre dies laborables i caps de setmana**, llevat del cas del cinema, en que la programació del cap de setmana triplica la dels dies laborables. Així, el gènere més programat continua sent la ficció seriada (46%) del total, que desglossada és un 48,2% del temps en els dies laborables i 41,2% els caps de setmana; un 17,4% de cinema que, desglossat és un 10,7% els dies laborables i un 34% els caps de setmana; els concursos (call TV) es mantenen estables, al voltant del 12% en el total i desglossat i finalment, els magazines (12% del total) que s'emeten íntegrament els dies laborables (16,8%). Finalment, els programes educatius i juvenils es mantenen constants al voltant del 9% de la programació.

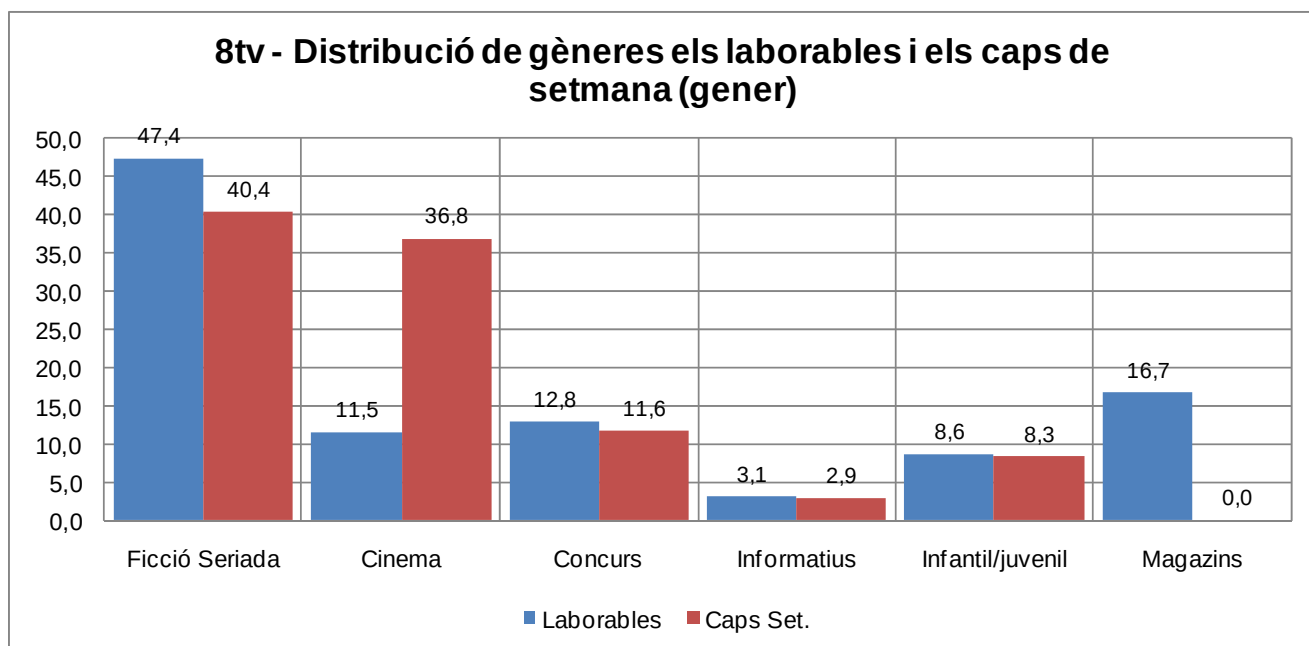

En la temporada de gener a març de 2009 8TV emet **els dies laborables** un 47,3% de ficció seriada, un 18,7% de cinema, un 12,4% de concursos i un 11,9% de magazines. Pel que fa **l'origen de la ficció** en el cas de la ficció seriada és majoritàriament nord-americana (29,2%), i un 13% d'altres filmografies que no són ni espanyola (0%) ni europea. En aquest sentit, 8TV és la gran excepció pel que fa l'origen de la ficció seriada programada.

Pel que fa el cinema, del 18% programat, un 9,5% és d'origen nord-americà, un 6,2% europeu i un 3% d'altres filmografies. Ni en ficció seriada ni en cinema 8TV programa ficció espanyola.

En canvi, **els caps de setmana** 8TV redueix la programació de ficció seriada fins al 40% i la concentra pel que fa l'origen (31% nord-americana i 9,2% europea), incrementa la programació de cinema (fins al 36,9%) que reparteix entre origen nord-americà (10,7%), europeu (15,5%) i d'altres filmografies (11,6%). No emet tampoc cinema espanyol els caps de setmana.

Els caps de setmana manté estable la programació de concursos, que són sempre "call TV", els informatius (2,8%) i els programes infantils i juvenils (8,3%). En canvi desapareixen completament de la programació els magazines (que passen del 16,6% en dies laborals a 0% els caps de setmana).

2. Evolució de la diversitat de la programació de 8TV en el *prime-time*

2.1. Contribució de 8TV a la diversitat del sistema en el *prime-time*

Com s'ha pogut observar 8TV és per una banda, la cadena que té a les tres temporades analitzades la diversitat vertical més baixa i la concentració més alta, i la cadena que al *prime-time* emfatitza aquesta tendència; és a dir, disminueix encara més la seva diversitat i incrementa encara més la seva concentració.

Tot plegat fa que en la franja de *prime-time* 8TV té la contribució més negativa de totes les cadenes analitzades. Així, en la primera temporada la seva contribució és de -0,016; en la segona de -0,019; en la tercera de -0,016 i en la darrera temporada de -0,019.

2.2. Dissimilaritat de la programació de 8TV respecte la resta de cadenes en el *prime-time*

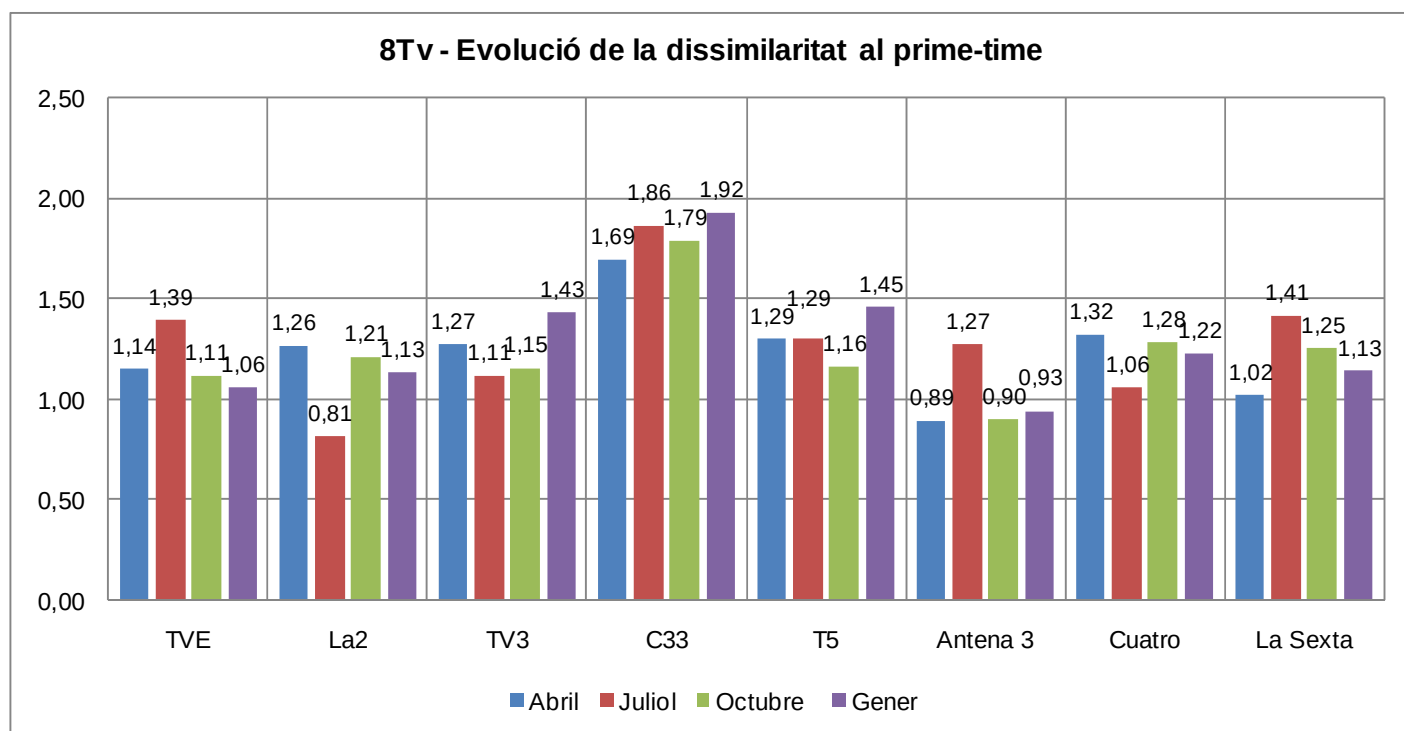
En la primera temporada analitzada 8TV té la dissimilaritat més alta amb el C33 (1,690), seguit de Cuatro (1,317), T5 (1,294), TV3 (1,270), La2 (1,262), TVE (1,143%),

LaSexta (1,016) i finalment, la cadena que té una programació més semblant a la de 8TV en la franja de *prime-time* és Antena3.

En la temporada d'estiu, la cadena que te una dissimilaritat més alta amb 8TV torna a ser el C33 (1,857), seguit de LaSexta (1,413), TVE (1,389), T5 (1,294), Antena 3 (1,270), TV3 (1,111), Cuatro (1,056) i, finalment La2. és a dir, a l'estiu les programacions més semblants a les de 8TV són les de La2 i Cuatro.

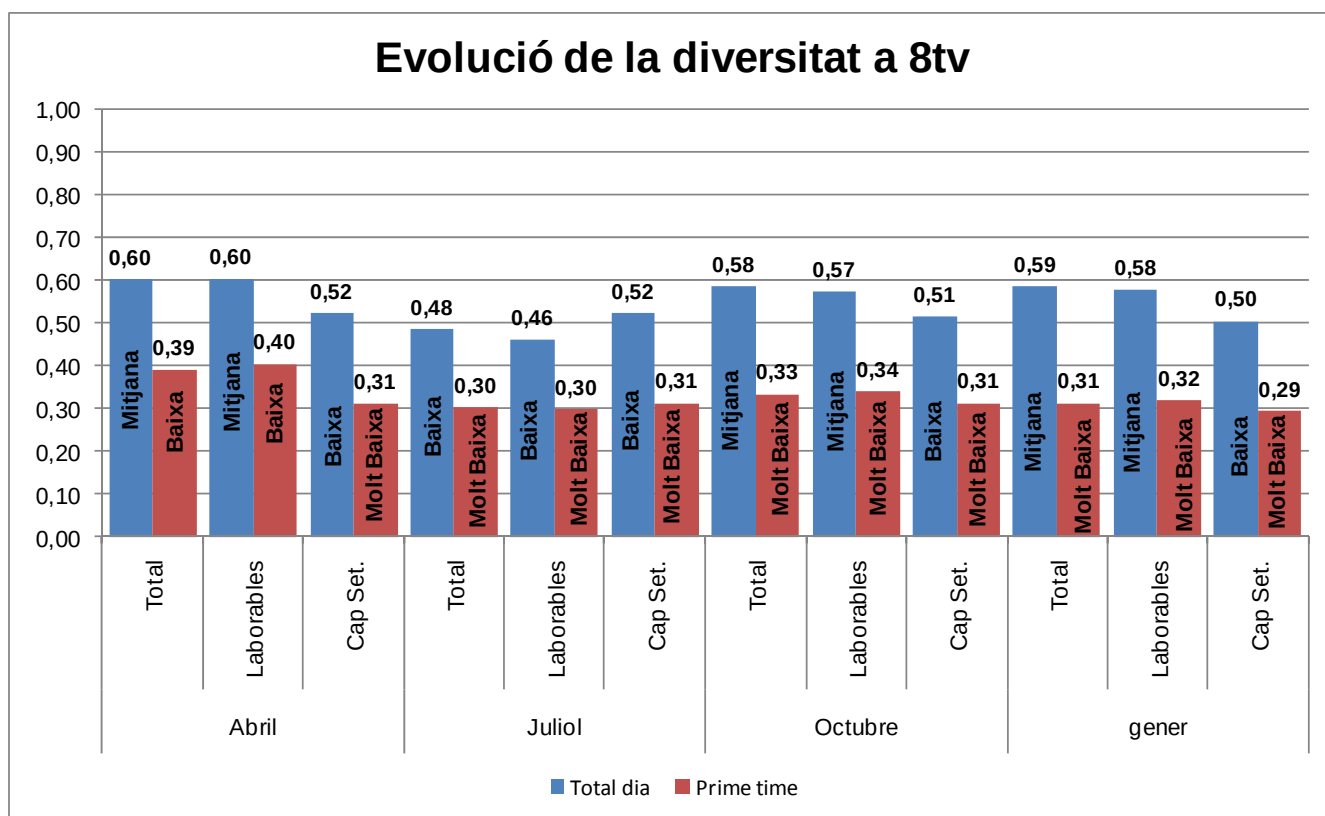
En la tercera temporada analitzada (octubre-desembre), 8TV té una dissimilaritat més alta amb el C33 (1,786) i amb més diferència, Cuatro (1,278), LaSexta (1,246), La2 (1,206), T5 (1,159), TV3 (1,151), TVE (1,111) i finalment, Antena 3 (0,897).

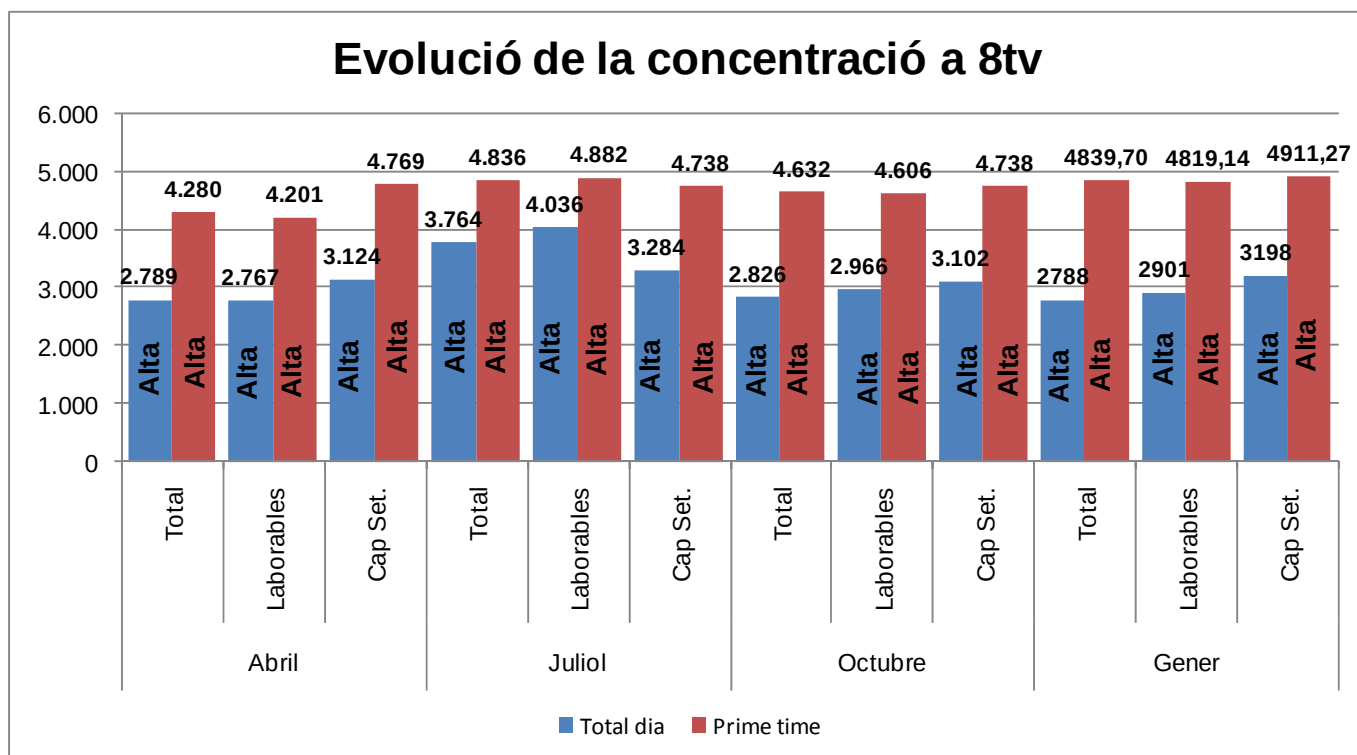
En la temporada de gener a març de 2009 8TV té una dissimilaritat amb el C33 de 1,921, amb T5 de 1,452 i amb TV3 de 1,429; en canvi la dissimilaritat més baixa és amb Antena 3 (0,929).

2.3. Evolució de la diversitat de la programació de 8TV i de la concentració de gèneres en el prime-time

La diversitat de la programació emesa per 8TV en el *prime-time* és molt baixa i la concentració alta. Aquest tret es manté al llarg de les quatre temporades analitzades.

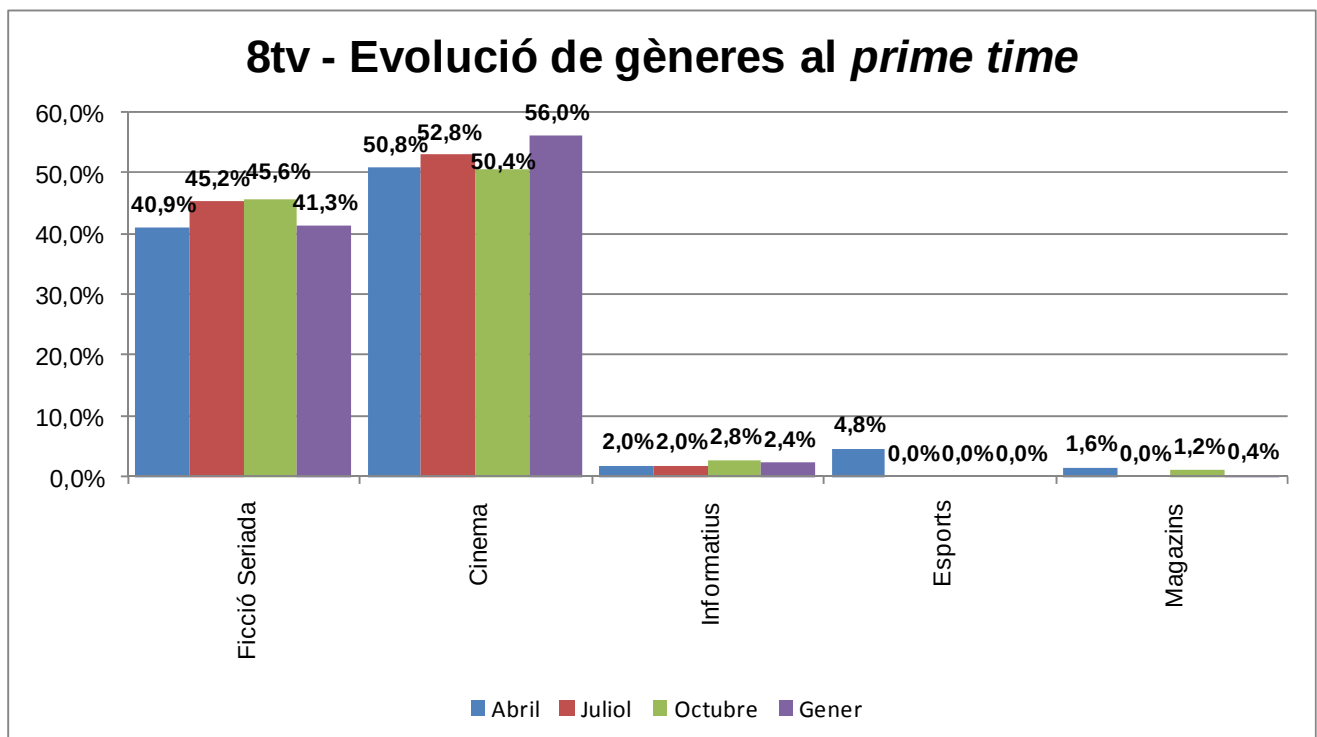
Al *prime-time* de la primera temporada analitzada 8TV té una de les concentracions més insòlites del sistema televisiu: els dos primers gèneres ocupen més del 91,7% de la programació. Es tracta del cinema (50,8) i la ficció seriada (40,9%). L'origen de la ficció seriada és principalment nord-americà (30,2%) i europeu (10,7%); és inexistent la ficció seriada espanyola o d'altres filmografies. En el cas del cinema, és sobretot nord-americà (41,3%) i d'altres filmografies (9,5%); és inexistent també la presència de cinema espanyol o europeu.

Els altres tres gèneres presents en la graella de 8TV són els esports (4,8%), els informatius (2%) i els magazines (1,6).

En la segona temporada, la temporada d'estiu la concentració s'incrementa més encara: els dos primers gèneres representen el 98% de la programació (el cinema el 52,8% i la ficció seriada el 45,2%). Cal destacar que en la resta de la seva graella només hi ha un 2% d'informatius; la resta de gèneres és totalment inexistent en la programació de 8TV. L'origen de la ficció seriada és nord-americà (31,8%) i europeu (13,4%) i el cinema és 100% nord-americà. Són inexistents les pel·lícules d'origen europeu, espanyol o d'altres filmografies.

En la tercera temporada analitzada (octubre-desembre de 2008) la concentració assolix en el *prime-time* el 96% de la programació –el cinema torna a ser el gènere més programat amb un 50,4% de la programació, seguit de la ficció seriada amb un 45,6%-. En aquesta ocasió a més a més dels informatius (2,8%), es dedica un 1,2% als magazines. La resta de gèneres són completament inexistents al *prime-time*. **L'origen de la ficció** programada en el *prime-time* és també nord-americà (31,2%) i europeu (14,3%) i inexistent la ficció seriada espanyola o d'altres filmografies; en el cas del cinema és majoritàriament nord-americà (45,6%) i un petit percentatge europeu (4,7%); és inexistent el cinema espanyol.

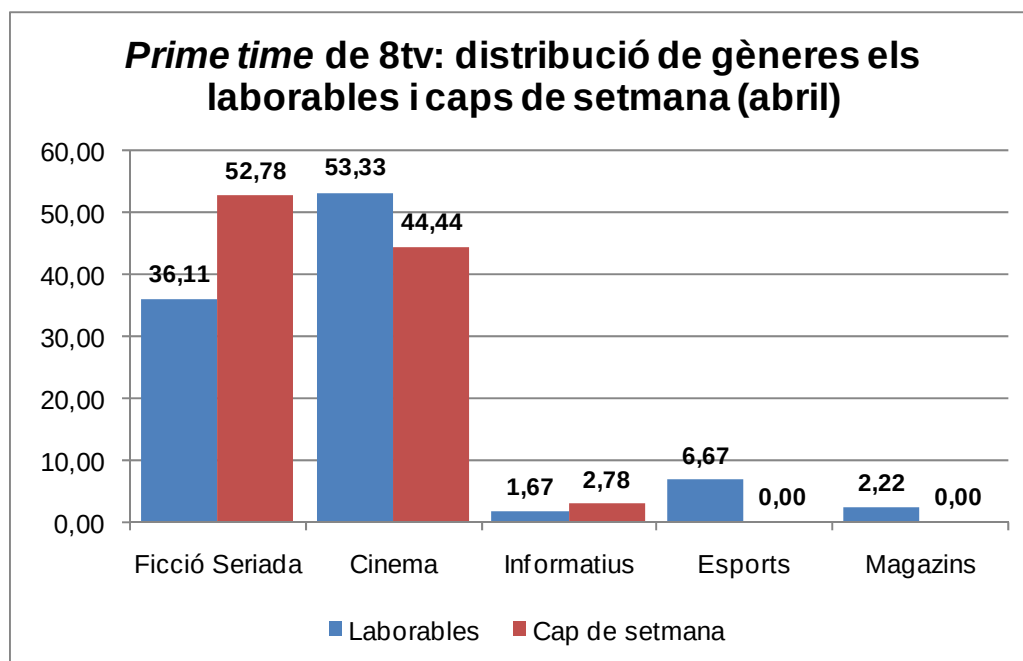
En la darrera temporada, de gener a març de 2009 8TV emet un 55,9% de cinema i un 41,2% de ficció seriada; només emet un 2,3% d'informatius i un 0,4% de magazines. Pel que fa l'**origen** de la ficció seriada del *prime-time* aquesta és sobretot nord-americana (28,5%) i europea (12,7%); no emet ficció espanyola. En el cas del cinema, la tendència és la mateixa (35,3% nord-americana; 15% europea i un 5,5% d'altres filmografies).

2.4. Diferències de la programació de 8TV entre dies laborables i caps de setmana en el prime-time

Com a norma general 8TV redueix la diversitat i incrementa la concentració en la programació del *prime-time* dels caps de setmana: emet només tres gèneres el cap de setmana i un d'ells (els informatius) al voltant del 2% del temps de programació).

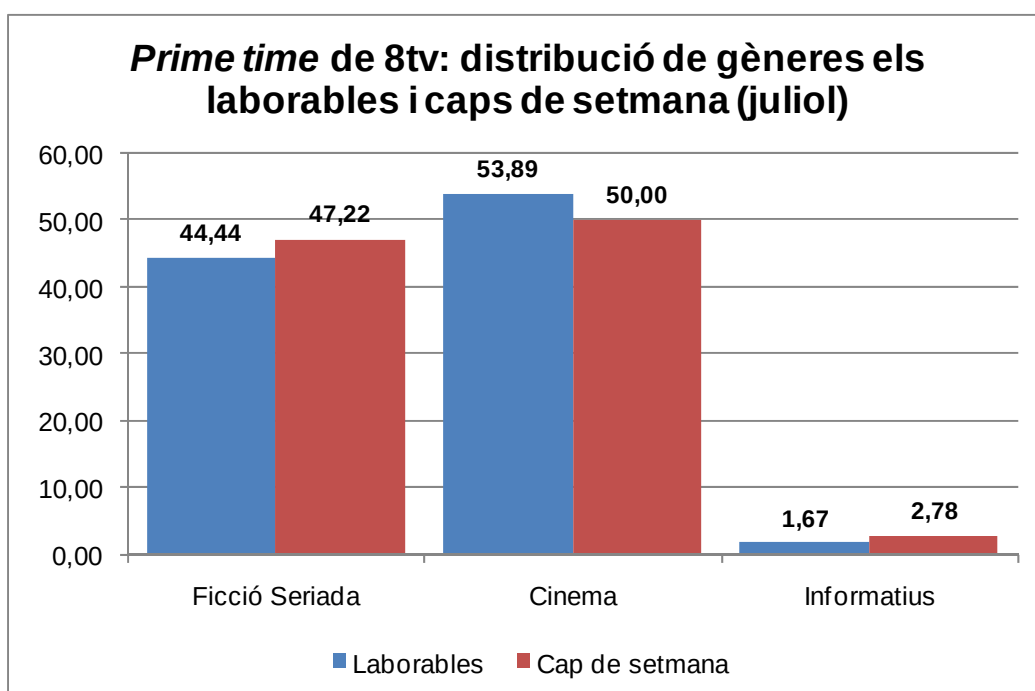
Així, en la primera temporada els dies laborals emet un 53% de cinema i un 36% de ficció seriada. La resta de gèneres són els esports (6,6%) els magazins (2,2%) i els informatius (1,7%). La ficció seriada és 100% d'origen nord-americà i el cinema es reparteix entre 40% nord-americà i 13% de filmografies no europees ni espanyola. En canvi, en el *prime-time* del cap de setmana de la programació de 8TV desapareixen els magazins i els esports i es concentra en l'emissió de ficció seriada (52,8%) i de cinema (44,4%). Els informatius ocupen un 2,8%. Pel que fa l'origen de la ficció emesa els caps de setmana el cinema és 100% nord-americà i la ficció seriada és un 37,5% europea i 15,3% nord-americana.

En la segona temporada (estiu), en els dies laborables s'incrementa encara més la concentració ja que 8TV només emet dos gèneres en el *prime-time*. Així els gèneres que programa són per una banda, el cinema (53,8%) i la ficció seriada (44,4%), només

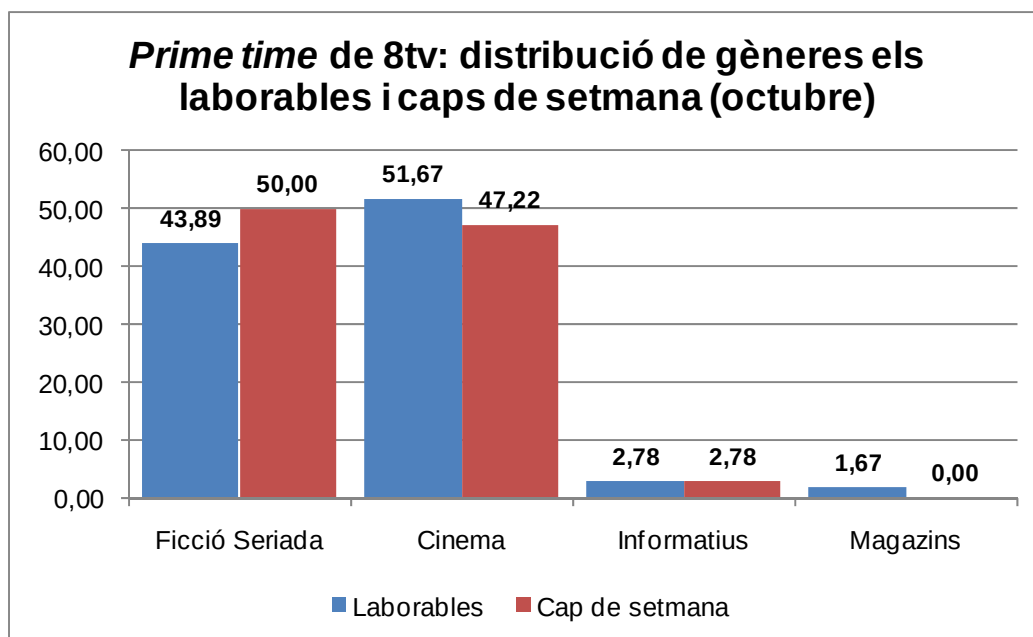
emet un 1,6% d'informatius. El 100% de la ficció tant la seriada com el cinema és nord-americana.

Els caps de setmana es mantenen els dos gèneres protagonistes del *prime-time* de 8TV, tot i que s'equipara una mica la ficció seriada amb el cinema; així el cinema és exactament el 50% de la programació i la ficció seriada el 47,2%; la resta són informatius. Pel que fa l'origen de la ficció, la ficció seriada és 100% europea i el cinema és 100% nord-americà.

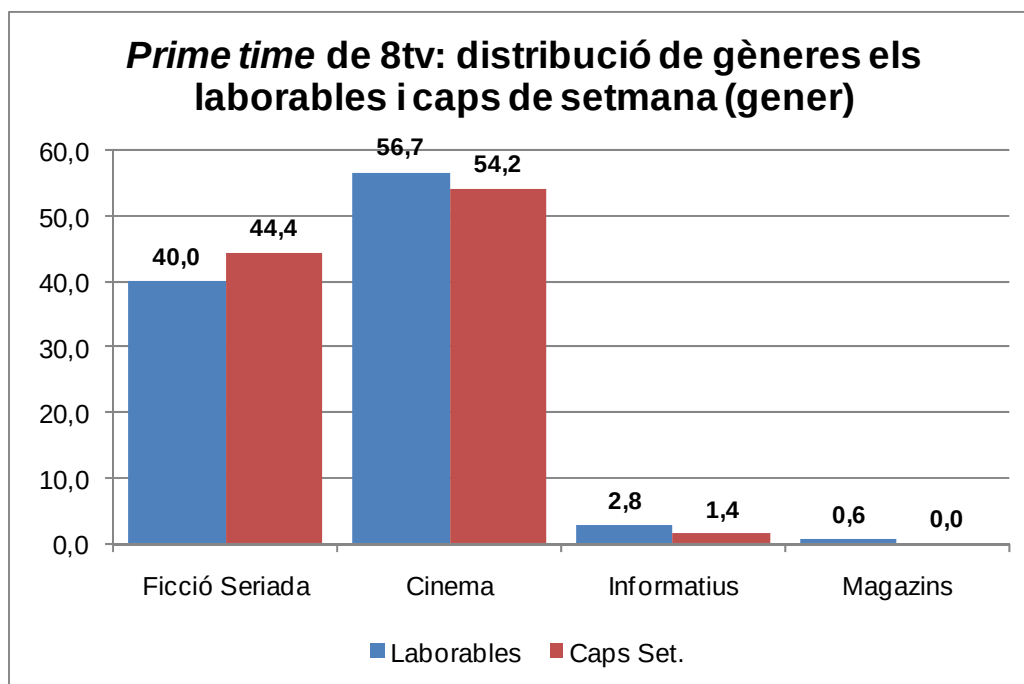

En la tercera temporada (tardor) els magazins tornen a la programació del *prime-time* de 8TV dels dies laborables, tot i que en un percentatge anecdòtic (1,6%). En canvi, continuen sent protagonistes el cinema (51,6%) i la ficció seriada (43,9%) que és 100% nord-americana. El cinema és en un 45% nord-americà i un 6,6% europeu. Els informatius només representen en 2,7% de la programació.

Els caps de setmana tornen a desaparèixer els magazins i la programació es torna a concentrar a l'entorn de la ficció seriada (50%), el cinema (47,2%) i els informatius (2,7%). La ficció és 100% nord-americana (tant la seriada com la de producció pròpia).

En la temporada de gener a març de 2009 el cinema torna a ser el protagonista del *prime-time* dels dies laborables de 8TV (56,6%), seguit de la ficció seriada (40%), seguit a nivell anecdòtic pels informatius (2,8%) i els magazins (0,5%). Els caps de setmana com a la temporada de tardor, desapareixien els magazins i la programació gira entorn del cinema (54%), la ficció seriada (44,4%) i els informatius (1,3%). L'origen de la ficció seriada dels dies laborables és 100% nord-americana i del cinema es reparteix entre nord-americana (49%) i europea (7,8%). Els caps de setmana la ficció seriada és 100% europea i el cinema curiosament és en un 33% europeu, 20% d'altres filmografies i només un 1,4% nord-americà.

3. Conclusions

Com s'ha pogut observar 8TV té una de les diversitats més baixes d'entre les diferents cadenes analitzades (després del C33 té la diversitat més baixa) i la concentració més alta de tot el sistema. Aquesta cadena basa la seva programació en els gèneres de demanda forta, de forma específica, en la ficció seriada i el cinema. Així, en la primera temporada aquests dos gèneres concentren el 61% del temps de programació, en la segona el 77% , en la tercera el 63% i en la darrera el 62%.

Per tot plegat, 8TV té una contribució negativa a la diversitat global del sistema i també a la diversitat de la franja del *prime-time*

Si es desagrega l'anàlisi de la programació de 8TV entre els dies laborables i els caps de setmana s'observa que durant el cap de setmana disminueix al seva diversitat –que ja és baixa en el global- i incrementa la seva concentració; els caps de setmana els dos primers gèneres ocupen al voltant del 96% del temps d'emissió. Durant la setmana el gènere que preval és la ficció seriada i el cinema (seguit de manera testimonial pels magazines i els concursos –call TV). El cap de setmana tendeixen a desaparèixer els magazines i concursos i la programació es concentra en el cinema i la ficció seriada i un 2% d'informatius.

Com en el cas de la resta de cadenes, en la franja del *prime-time* la diversitat de 8TV disminueix i la concentració assoleix una de les dades més insòlites: els dos primers gèneres ocupen el primera temporada el 92% de la programació, a la segona (estiu) el 98% de la programació, a la tercera el 98% de la programació i a la darrera el 95%.

Cal fer notar també com element característic de la programació de 8TV que és l'absència de programació d'origen espanyol, ni en el cas del cinema ni de la ficció seriada.

El conjunt de les dades permet identificar que la dissimilaritat més forta de 8TV és al llarg de les quatre temporades analitzades amb el C33 i la més baixa amb Antena 3 (llevat la temporada d'estiu) que és amb Cuatro i La2.

4. Conclusions

4.1. Conclusions relatives a l'evolució de la diversitat del sistema

Conclusions relatives a l'evolució de la diversitat del sistema

1. **Evolució de la diversitat global de la programació**
 - 1.1. Diversitat i concentració globals. Els gèneres més programats.
 - 1.2. Contribució de les cadenes a la diversitat del sistema
 - 1.3. La dissimilaritat entre cadenes

2. **Evolució de la diversitat global de la programació en el *prime-time***
 - 2.1. La diversitat i la concentració en el *prime-time*. Els gèneres més programats
 - 2.2. Contribució de les cadenes a la diversitat del sistema en el *prime-time*
 - 2.3. La dissimilaritat entre cadenes en el *prime-time*
 - 2.4. L'Índex d'Opció d'Elecció

3. **Resum**

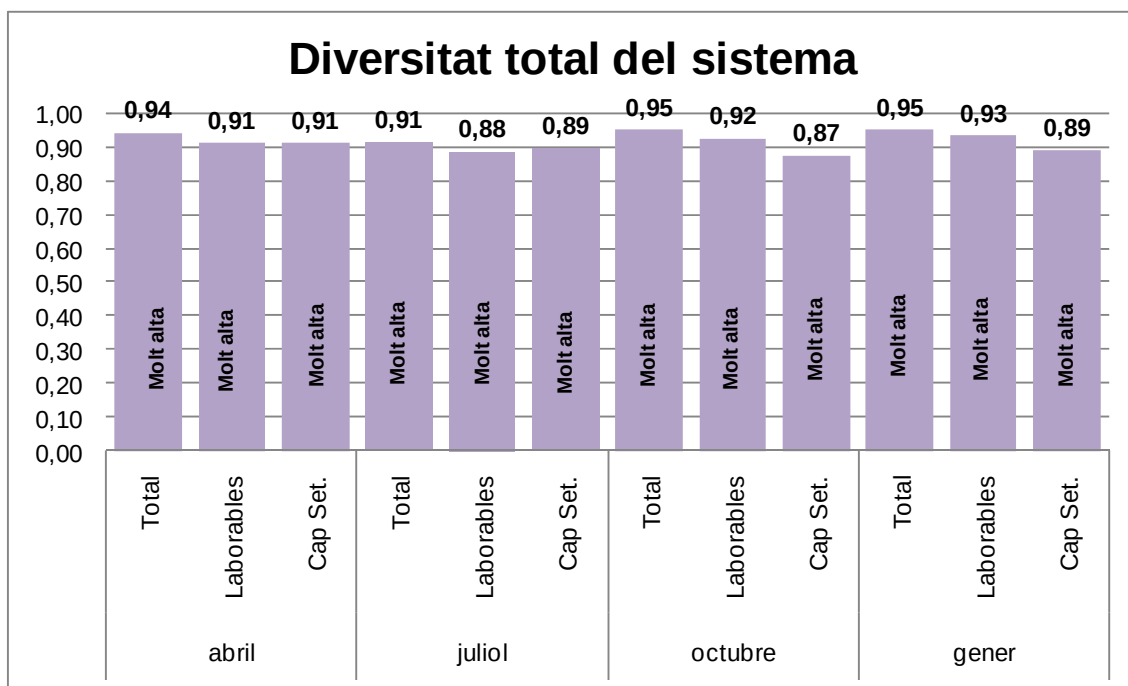
1. Evolució de la diversitat global de la programació

1.1. Diversitat i concentració globals. Els gèneres més programats.

La diversitat del sistema es mesura a través de l'Índex d'Entropia Relativa, que varia en les quatre temporades analitzades (abril, juliol, octubre i gener), i que és sempre superior a 0,80, tant per al total de la programació com si es distingeix entre dies laborables i cap de setmana. **La diversitat del sistema és, doncs, molt alta.**

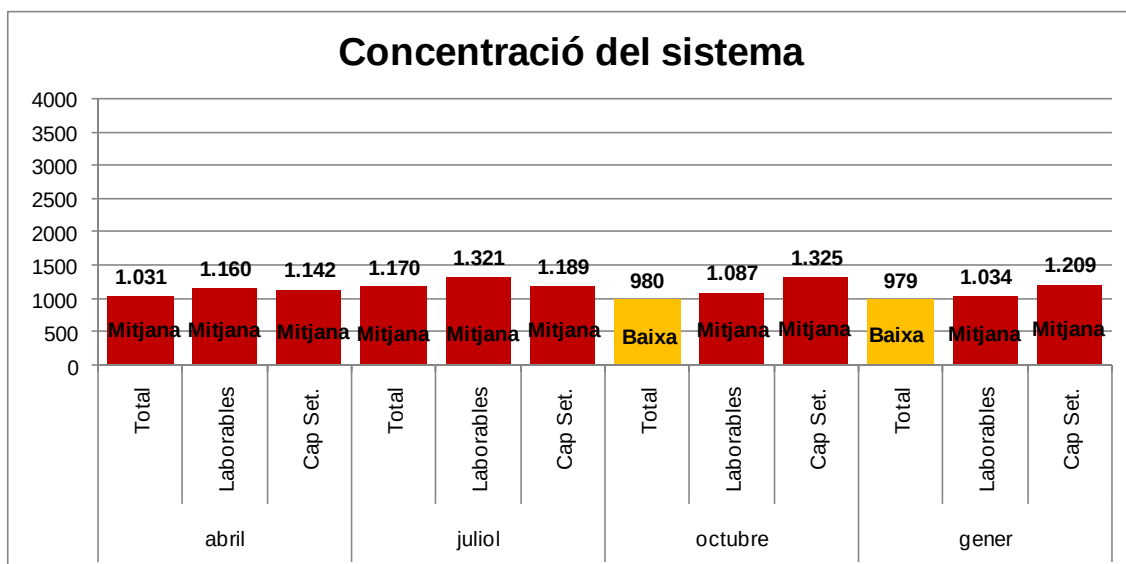
Ara bé, **si es fa la distinció entre dies laborables i cap de setmana**, s'observa que en les quatre temporades **hi ha una disminució de la diversitat**, cosa que permet apuntar que hi ha una **complementarietat genèrica** entre aquests dos períodes setmanals (així, si no es fa aquesta separació, els gèneres presents en un i altre període es complementen i la diversitat augmenta).

Per altra banda, **les diversitats genèriques més baixes**, tant per al total de la programació com per als dies laborables, **es produeixen la temporada d'estiu** (0,91 i 0,88 respectivament), cosa lògica si es té en compte que per a aquesta temporada les cadenes opten per disminuir la presència de gèneres basats en el directe (infotainment, informatius i magazins) i substituir-los per programes enllaunats ja presents en les altres temporades. En canvi, la menor diversitat genèrica per als caps de setmana es produeix durant la temporada de tardor. Tot i això, la temporada en què el sistema, globalment, ofereix més diversitat, és la de tardor, juntament amb la d'hivern.

Pel que fa a la **concentració de gèneres** i l'índex que la mesura (HHI), **és mitjana a les temporades de primavera i estiu i baixa a la tardor i a l'hivern**. Així, en consonància amb l'elevada diversitat que ja s'observava a l'octubre i al gener, la concentració de gèneres per a aquestes temporades també és més baixa que a la resta.

Per altra banda, i tal com també passava amb la diversitat, **la concentració de gèneres augmenta si es distingeix entre dies laborables i cap de setmana**, fent evident la complementarietat genèrica entre aquests dos períodes setmanals apuntada anteriorment. Paral·lelament al que també succeïa amb la diversitat, les concentracions més elevades es produeixen la temporada d'estiu (excepte els caps de setmana, en què la concentració més elevada és la que hi ha la temporada de tardor).

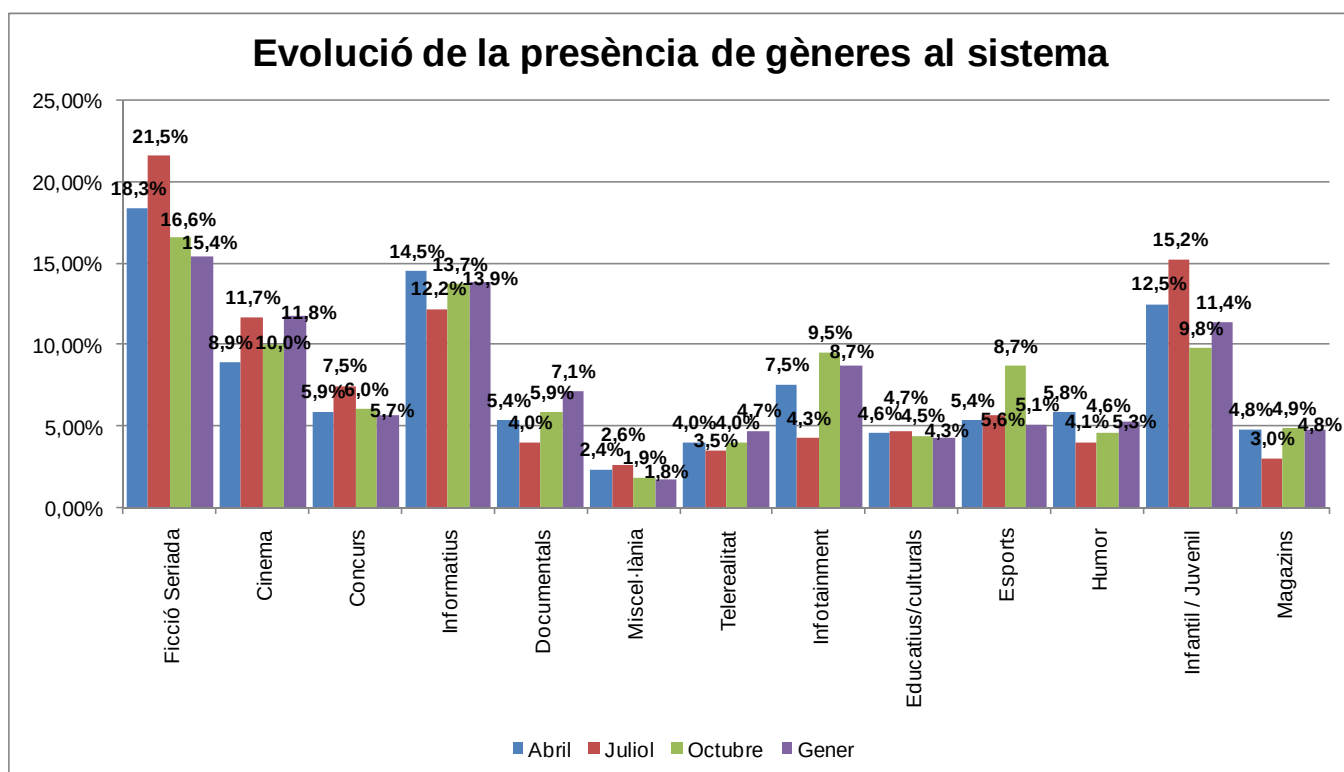
En relació amb l'evolució de la **presència de gèneres al sistema**, cal remarcar que, per a les quatre temporades analitzades, **els quatre gèneres amb una presència major** són la **ficció seriada**, el **cinema**, els **informatius** i els **programes infantils i juvenils** (per a una anàlisi més detallada dels gèneres principals del sistema, vegeu el capítol 6). La ficció seriada és en les quatre temporades el gènere més present (18,3% a l'abril, 21,5% al juliol, 16,6% a l'octubre i 15,4% al gener), mentre que el cinema, els informatius i els infantils i juvenils varien la seva posició en el rànquing en funció de la temporada. Cal fer notar que, a excepció dels informatius i els programes infantils i juvenils, la resta de gèneres principals del sistema són de demanda forta.

Altres gèneres amb una presència destacable durant les quatre temporades són l'infotainment (present sobretot a les televisions privades), els concursos, els esports i els documentals (present sobretot als segons canals públics). En canvi, els programes educatius/culturals, l'humor, els magazins i la telerealtat tenen una presència bastant marginal. Per últim, els programes de la categoria miscel·lània (que inclou *hobbies*, programes religiosos i programes per a minories) són els que tenen una presència menor les quatre temporades (sempre per sota del 3%).

Per altra banda, és important destacar que, mentre que **la presència de gèneres es manté bastant invariable les temporades de primavera, tardor i hivern**, durant **l'estiu es produeixen variacions significatives** (cosa normal si es té en compte que es tracta, tradicionalment, d'una època de reestructuració de gralles per la coincidència amb el període vacacional). Així, **a l'estiu augmenten sobretot la ficció seriada** (fins al 21,5%, l'única ocasió en què un gènere ocupa més del 20% del temps

global d'emissió), **els programes infantils i juvenils** i els **concursos** (gairebé tots de demanda forta). La major presència d'aquests gèneres compensa la davallada que es produeix en d'altres que típicament deixen d'emetre's a l'estiu, com per exemple l'infotainment, els magazins i, en menor mesura, els informatius, els documentals i l'humor. Això evidencia una tendència de les cadenes a programar durant l'estiu programes "enllaunats" (això ho exemplifica el fet que la ficció espanyola gairebé desapareix en favor de la ficció comprada).

També cal remarcar que l'infotainment i els esports augmenten molt la seva presència durant la temporada de tardor, molt per sobre de la que tenen a l'abril i al gener, i que a la temporada d'hivern hi ha una davallada de la presència de ficció seriada que es veu compensada per un increment de la programació de cinema. Al gener també destaca un augment important de la presència de documentals i, en menor mesura, de telereality. Per altra banda, els gèneres més estables del sistema són els que tenen menor presència: la miscel·lània, la telereality i els educatius/culturals, que es mantenen constants en les quatre temporades.

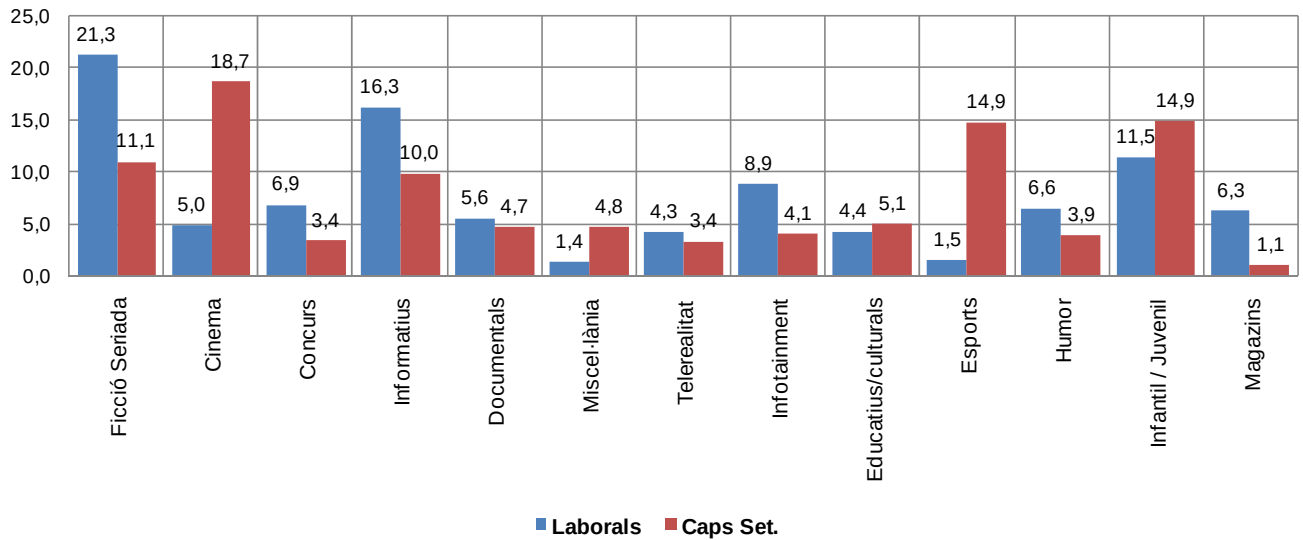
Si es fa la **distinció entre laborables i cap de setmana**, s'observa que **la presència dels gèneres varia substancialment** en les quatre temporades, fet que explica, doncs, la disminució de la diversitat i l'augment de la concentració. Cal fer notar, a més, que les principals diferències en la distribució de gèneres de la temporada d'estiu respecte de les altres es produeixen els dies laborables, mentre que els caps de setmana les graelles es mantenen molt més estables al llarg de les quatre temporades. Es pot afirmar, per tant, que **els gèneres que es veuen més afectats per la reestructuració estiuenca de les graelles són aquells que són característics dels dies d'entre setmana**.

En primer lloc, cal destacar que els gèneres que perden presència al cap de setmana durant les quatre temporades són la ficció seriada (s'hi dedica aproximadament la meitat de temps el cap de setmana que entre setmana), els concursos, els informatius, la telerealtat, l'infotainment, l'humor i els magazins (aquest últim gènere, de fet, gairebé desapareix de la graella els caps de setmana, i fins i tot a l'octubre i al gener deixa de programar-se). Així doncs, la majoria de gèneres que perden presència el cap de setmana són de demanda forta. Per altra banda, els documentals també disminueixen els caps de setmana de la primavera i la tardor, mentre que a l'estiu i a l'hivern augmenten. Amb una situació similar, els programes infantils i juvenils disminueixen els caps de setmana de les temporades d'estiu, tardor i hivern, mentre que augmenten la seva presència els caps de setmana de la primavera.

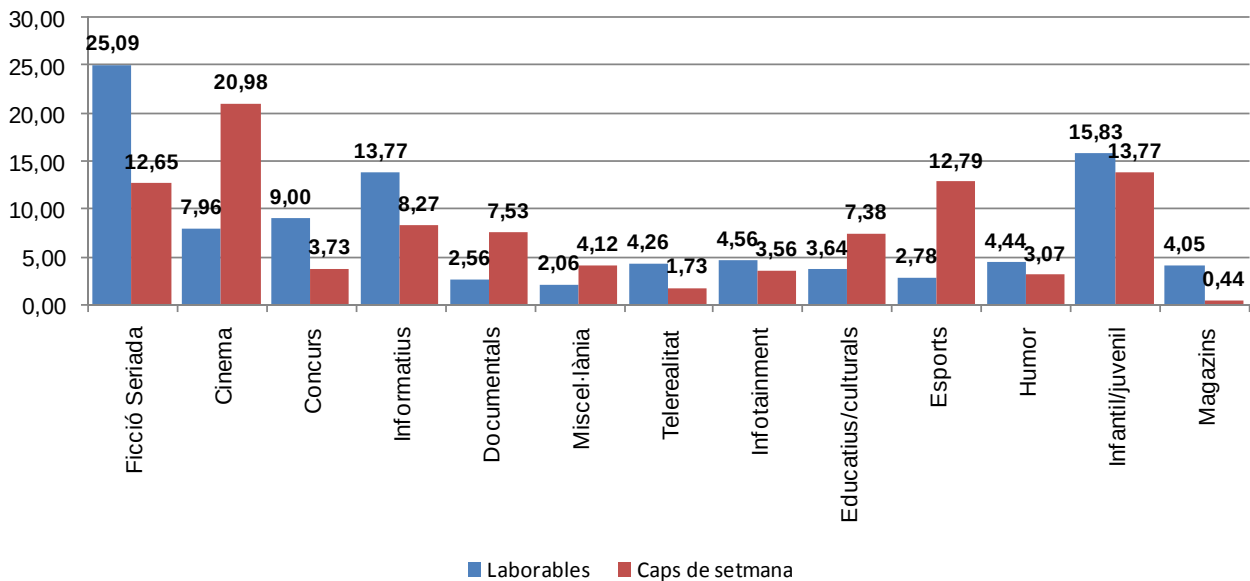
Els gèneres que es troben en la situació contrària, és a dir, que augmenten la seva presència els caps de setmana, són el cinema (que la triplica), la miscel·lània i els esports (aquests últims passen de tenir una presència marginal a la graella dels dies laborables a ocupar entre un 12% i un 23% del temps d'emissió dels caps de setmana de les quatre temporades). Per altra banda, els programes educatius/culturals augmenten la presència els caps de setmana de la primavera, l'estiu i l'hivern, però la disminueixen els caps de setmana de la tardor.

Així doncs, es pot afirmar que hi ha certs gèneres que són característics d'un o altre període setmanal: **la ficció seriada, els informatius, l'infotainment i els magazins es programen sobretot entre setmana**, mentre que **el cap de setmana** aquests gèneres redueixen molt la seva presència en favor sobretot **del cinema i els esports**.

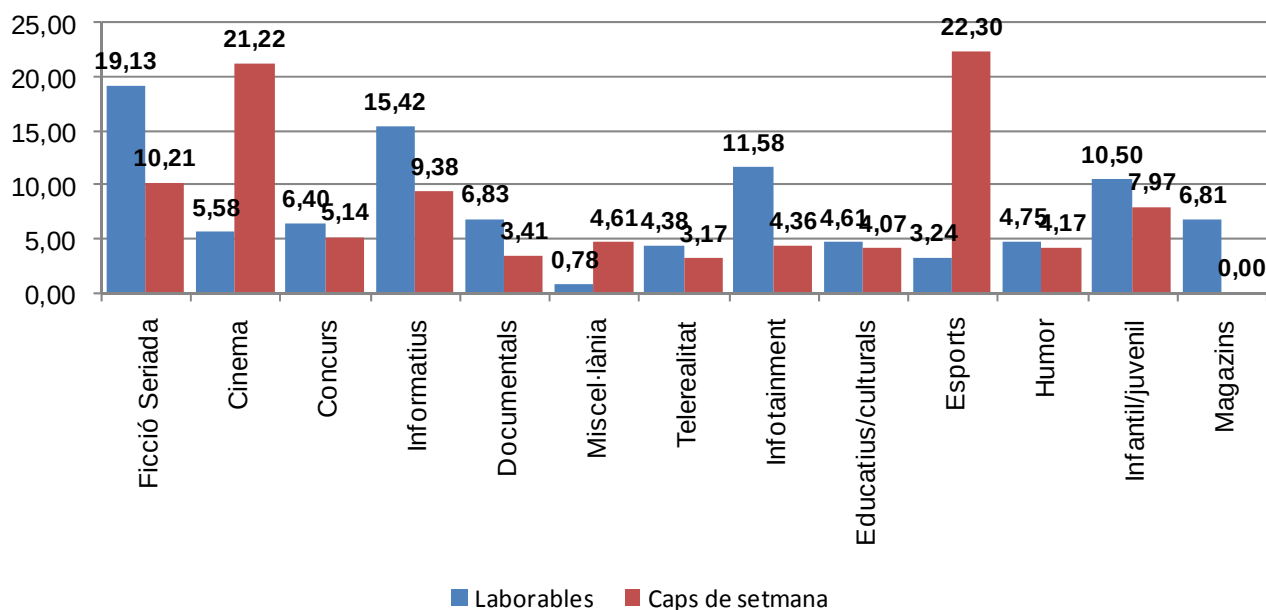
Distribució de gèneres els dies laborables i els caps de setmana (abril)

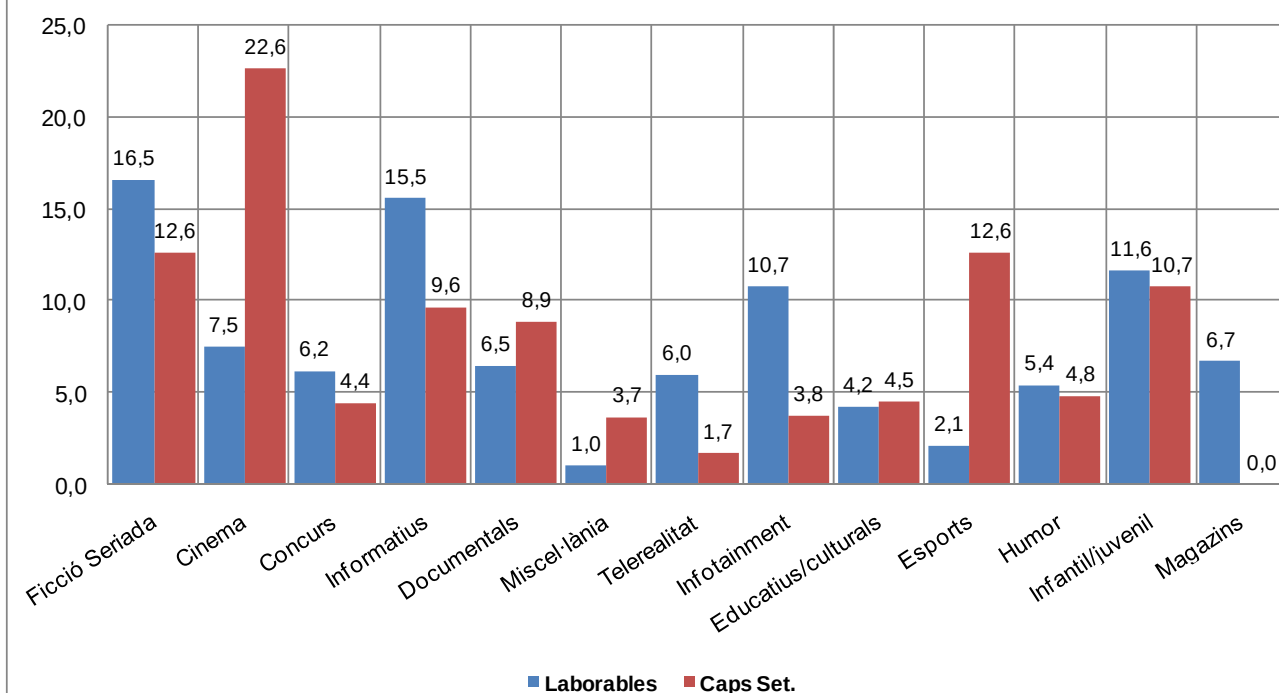
Distribució de gèneres els dies laborables i els caps de setmana (juliol)

Distribució de gèneres els dies laborables i els caps de setmana (octubre)

Distribució gèneres dies laborables / caps de setmana (gener 2009)

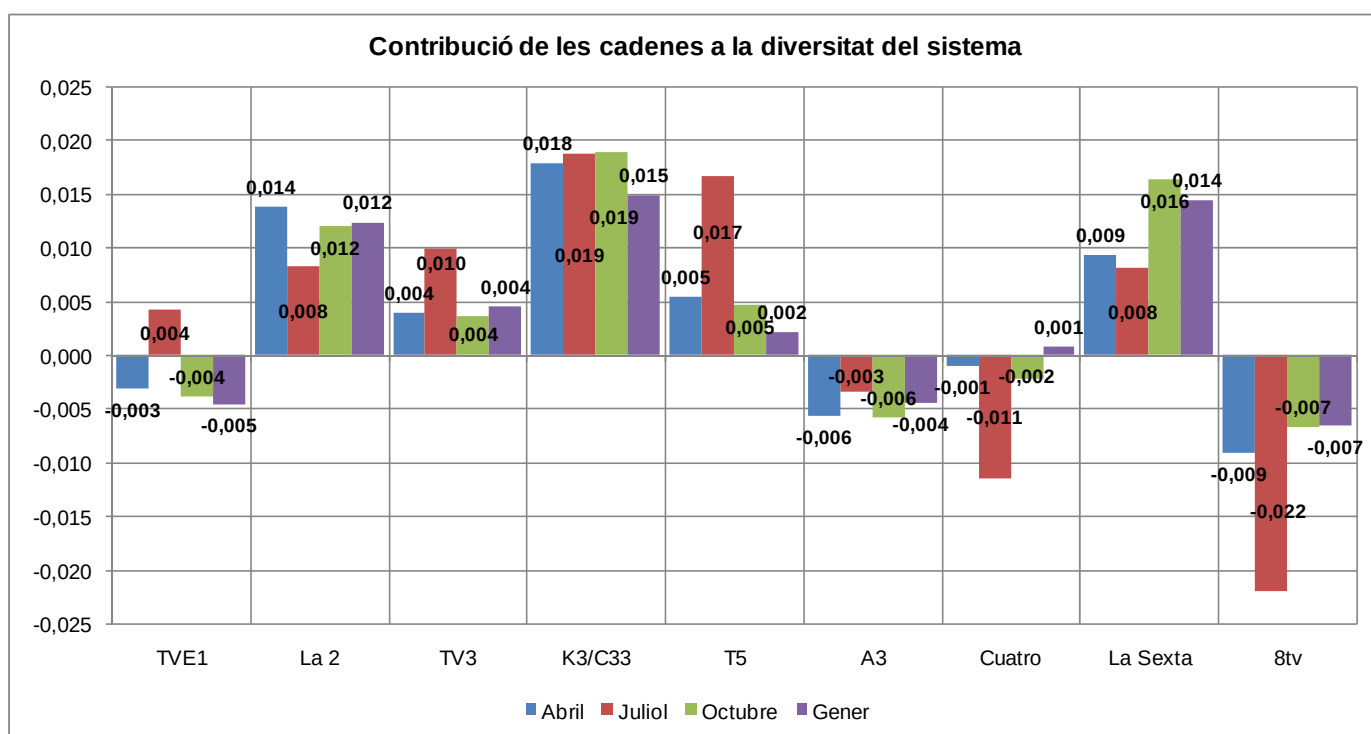
Per altra banda, resulta interessant observar que **la ficció seriada i el cinema que es programen durant les quatre temporades provenen majoritàriament dels Estats**

Units (més de la meitat del temps que es dedica a aquests gèneres correspon sempre a produccions nord-americanes). En el cas de la ficció seriada, **molt per darrere de la nord-americana s'hi troben ficcions provinents d'Espanya i altres regions del món (principalment Llationamèrica)**, mentre que la ficció provinent d'Europa hi té una presència marginal. També és rellevant el fet que la ficció seriada espanyola i provinent d'altres regions del món, al contrari del que passa amb l'europea, disminueix molt els caps de setmana, quan es programa gairebé exclusivament ficció seriada nord-americana.

En relació amb el cinema, el predomini del nord-americà és encara més ampli que en el cas de la ficció seriada. En segon lloc, els films amb més presència són els europeus, mentre que el cinema espanyol i el provinent d'altres regions del món tenen una presència marginal. Pel que fa a aquest gènere, no hi ha diferències remarcables entre dies laborables i caps de setmana.

1.2. Contribució de les cadenes a la diversitat del sistema

El conjunt de cadenes analitzades (TVE1, La2, TV3, K3-C33, Telecinco, Antena 3, Cuatro, LaSexta i 8tv) fan aportacions a la diversitat del sistema bastant diferenciades. **Les contribucions a la diversitat global que fa cada cadena es calculen analitzant la diversitat global sense la presència de la cadena en qüestió:** en funció de si la diversitat puja o baixa, la seva contribució és negativa o positiva respectivament.

Si s'observa el gràfic anterior, es pot destacar, en primer lloc, que hi ha diverses **cadenaes que fan sempre contribucions positives a la diversitat del sistema**, és a dir, que la seva presència afavoreix la diversitat genèrica. D'aquestes cadenaes, **la que fa unes contribucions més elevades al sistema és sempre el K3-C33**, la segona cadena pública catalana, cosa que fa evident el seu paper complementari de la resta de canals del sistema, basat en l'emissió, sobretot, de gèneres de demanda inflexible, infantils i esports. **La2**, l'altre segon canal públic, **fa també sempre aportacions positives a la diversitat, però molt per sota de les del K3-C33**. Això s'explicaria pel fet que, tot i que a La2 també hi trobem molts gèneres de demanda inflexible, **durant el prime-time aquesta cadena equipara molt la seva programació a la de la resta de cadenaes generalistes**, fet que, naturalment, afecta a la seva contribució a la diversitat. Per altra banda, **TV3**, la primera cadena pública catalana, i **Telecinco**, la cadena privada d'àmbit espanyol, fan contribucions similars a la diversitat: **bastant baixes els mesos d'abril, octubre i gener i, en canvi, molt elevades el més de juliol** (les contribucions de la privada, però, sempre estan una mica per sobre que les de la pública). Per últim, **LaSexta** també fa contribucions positives a la diversitat en les quatre temporades, especialment **durant la tardor i l'hivern, quan esdevé la segona cadena que més contribueix a la diversitat del sistema, per sobre de La2**.

En situació contrària s'hi troben les **cadenes que contribueixen sempre negativament** a la diversitat del sistema, és a dir, **que si no existissin el sistema seria més divers**. Es tracta, en primer lloc, de **8tv**, la privada catalana, que **és la cadena que més diversitat treu al sistema** en les quatre temporades analitzades (especialment el mes de juliol) ja que en si mateixa és poc diversa i emet gèneres ja molt presents en la resta de canals (ficció seriada i cinema). **Antena 3** també contribueix sempre negativament a la diversitat, tot i que de manera inferior a 8tv. **TVE1**, per la seva banda, **fa contribucions negatives els mesos d'abril, octubre i gener, mentre que al juliol fa una contribució positiva**. Finalment, **Cuatro** té una **contribució negativa al sistema els mesos d'abril, juliol i octubre, mentre que el mes de gener aquesta és positiva**. Ara bé, si exceptuem el mes de juliol en el que és la segona cadena que més diversitat treu al sistema, **en les temporades de primavera, tardor i hivern la contribució és molt propera al zero, és a dir, que la seva contribució, ja sigui positiva o negativa, és pràcticament imperceptible**.

De fet, s'observa que **durant la temporada d'estiu**, i en consonància amb la relativament elevada variació genèrica pròpia d'aquesta temporada, **hi ha canvis bastant rellevants en les aportacions d'algunes de les cadenes**. A part del cas de TVE1, ja comentat, destaca un gran augment de la contribució positiva de TV3 i Telecinco; en sentit contrari, durant l'estiu també augmenten molt les contribucions negatives de Cuatro i 8tv.

Al marge d'aquests resultats, però, cal remarcar que **cap de les contribucions de les cadenes és prou elevada com per comportar una disminució perceptible de la diversitat del sistema**, fet que mostra que **no hi ha cap canal que tingui una oferta genèrica realment diferenciada de la resta**.

1.3. La dissimilaritat entre cadenes

La dissimilaritat entre dues cadenes és, en una escala de 0 a 2, el grau en què la seva programació, difereix gènere a gènere. D'aquesta manera, i en coherència amb els resultats referents a la contribució a la diversitat de les cadenes, el K3-C33 és la cadena que manté més dissimilaritats "molt altes" amb els altres canals, a excepció de La2, durant les quatre temporades. De fet, La2 també és un dels canals amb més dissimilaritats molt altes amb la resta. Així, **els dos segons canals públics**, basats sobretot en l'emissió de gèneres de demanda inflexible i en esports i programes

infantils i juvenils, es diferencien clarament de la resta i esdevenen un complement genèric per al sistema.

DISSIMILARITAT ABRIL

Canal	La2	TV3	K3-C33	T5	Antena 3	Cuatro	LaSexta	8tv
TVE1	1,27 Molt alta	0,52 Mitjana	1,61 Molt alta	0,80 Alta	0,65 Mitjana	0,94 Alta	1,32 Molt alta	1,03 Alta
La2		1,32 Molt alta	0,47 Baixa	1,37 Molt alta	1,36 Molt alta	1,31 Molt alta	1,25 Molt alta	1,49 Molt alta
TV3			1,66 Molt alta	1,03 Alta	0,98 Alta	1,15 Alta	1,25 Molt alta	1,03 Alta
K3-C33				1,78 Molt alta	1,70 Molt alta	1,66 Molt alta	1,60 Molt alta	1,69 Molt alta
T5					0,60 Mitjana	0,67 Mitjana	0,80 Alta	1,37 Molt alta
Antena 3						0,39 Baixa	0,89 Alta	0,79 Mitjana
Cuatro							0,77 Mitjana	0,85 Alta
La Sexta								1,11 Alta

DISSIMILARITAT JULIOL

Canal	La2	TV3	K3-C33	T5	Antena 3	Cuatro	LaSexta	8tv
TVE1	1,27 Molt alta	0,75 Mitjana	1,61 Molt alta	0,77 Mitjana	0,69 Mitjana	0,75 Mitjana	1,30 Molt alta	1,10 Alta
La2		1,22 Molt alta	0,78 Mitjana	1,31 Molt alta	1,09 Alta	1,26 Molt alta	1,34 Molt alta	1,44 Molt alta
TV3			1,65 Molt alta	1,07 Alta	0,92 Alta	1,08 Alta	1,32 Molt alta	1,19 Alta
K3-C33				1,75 Molt alta	1,47 Molt alta	1,62 Molt alta	1,71 Molt alta	1,74 Molt alta
T5					0,74 Mitjana	0,90 Alta	0,86 Alta	1,29 Molt alta
Antena 3						0,62 Mitjana	1,14 Alta	0,95 Alta
Cuatro							0,79 Mitjana	0,51 Mitjana
La Sexta								0,91 Alta

DISSIMILARITAT OCTUBRE

Canal	La2	TV3	K3-C33	T5	Antena 3	Cuatro	LaSexta	8tv
TVE1	1,34 Molt alta	0,66 Mitjana	1,62 Molt alta	0,82 Alta	0,76 Mitjana	0,82 Alta	1,23 Molt alta	1,16 Alta
La2		1,35 Molt alta	0,61 Mitjana	1,51 Molt alta	1,45 Molt alta	1,37 Molt alta	1,32 Molt alta	1,56 Molt alta
TV3			1,64 Molt alta	1,09 Alta	1,12 Alta	1,12 Alta	1,30 Molt alta	1,06 Alta
K3-C33				1,79 Molt alta	1,73 Molt alta	1,66 Molt alta	1,61 Molt alta	1,75 Molt alta
T5					0,51 Mitjana	0,72 Mitjana	0,93 Alta	1,48 Molt alta
Antena 3						0,41 Baixa	1,11 Alta	0,99 Alta
Cuatro							0,85 Alta	0,85 Alta
La Sexta								1,21 Molt alta

DISSIMILARITAT GNER

Cadena	La2	TV3	K3-C33	T5	Antena3	Cuatro	LaSexta	8tv
TVE	1,35 Molt alta	0,66 Mitjana	1,68 Molt alta	0,74 Mitjana	0,65 Mitjana	0,91 Alta	1,46 Molt alta	1,01 Alta
La2		1,31 Molt alta	0,49 Baixa	1,52 Molt alta	1,44 Molt alta	1,35 Molt alta	1,34 Molt alta	1,53 Molt alta
TV3			1,67 Molt alta	1,12 Alta	1,15 Alta	1,24 Molt alta	1,28 Molt alta	1,13 Alta
K3-C33				1,87 Molt alta	1,79 Molt alta	1,68 Molt alta	1,56 Molt alta	1,77 Molt alta
T5					0,34 Baixa	0,57 Mitjana	1,02 Alta	1,33 Molt alta
Antena 3						0,49 Baixa	1,14 Alta	0,98 Alta
Cuatro							0,93 Alta	0,94 Alta
La Sexta								1,27 Molt alta

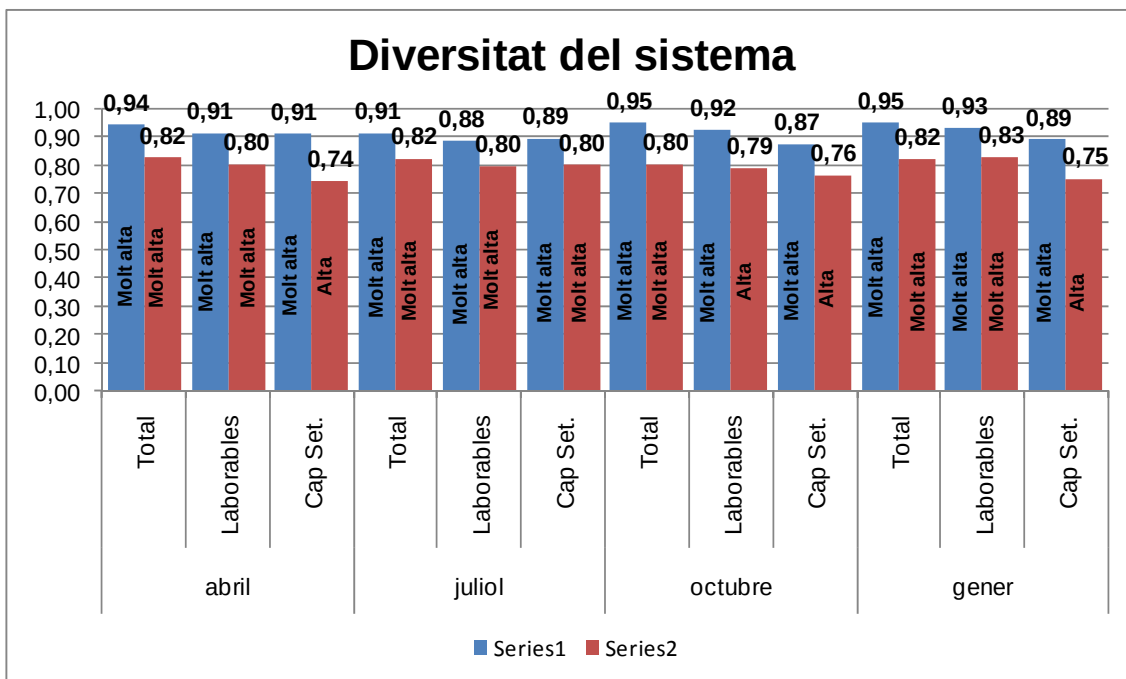
Altres cop és important destacar que les dissimilaritats entre cadenes varien bastant la temporada d'estiu, mentre que a les altres temporades es mantenen més semblants. També és remarcable el fet que, mentre que a la temporada d'estiu no apareixen dissimilaritats baixes, sí que n'hi ha a les temporades de primavera (entre el K3-C33 i La2 i entre Antena 3 i Cuatro), de tardor (entre Antena 3 i Cuatro) i al gener (entre el K3-C33 i La2, entre Antena 3 i T5 i entre Antena 3 i Cuatro).

2. Evolució de la diversitat global de la programació en el *prime-time*

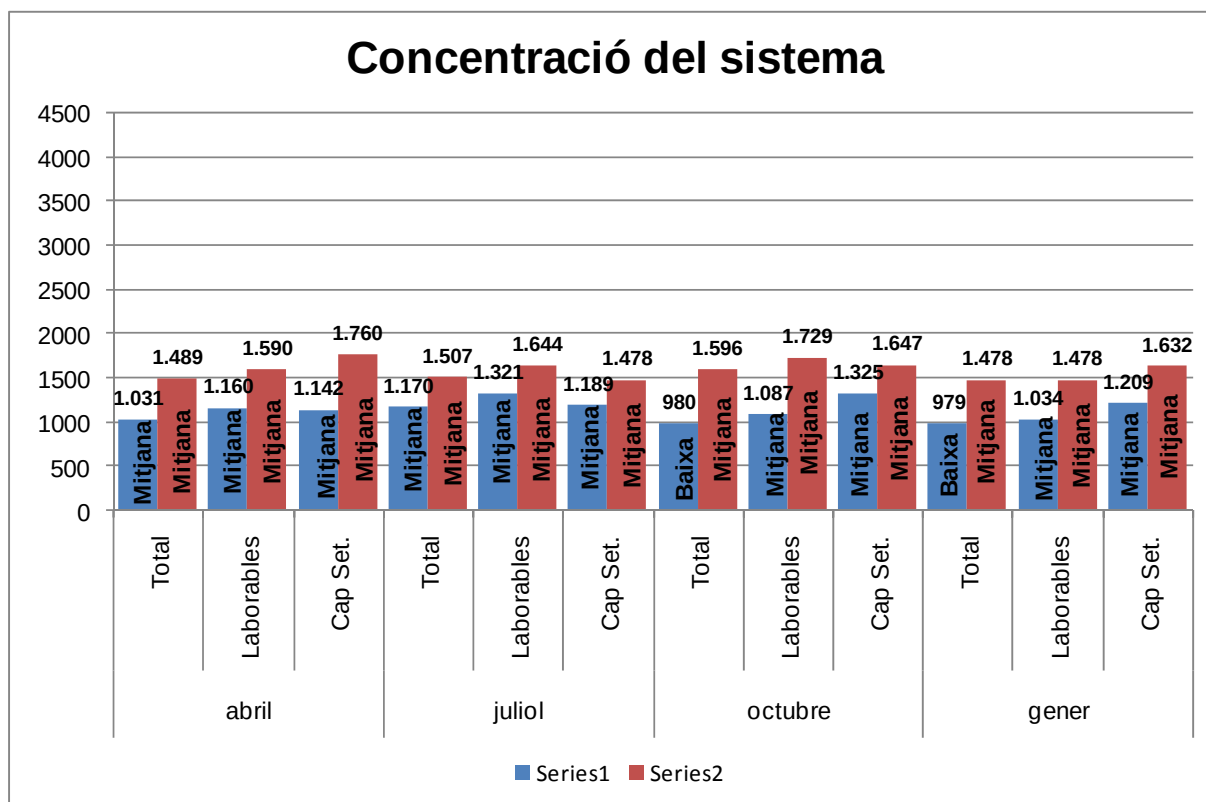
2.1. La diversitat i la concentració en el *prime-time*. Els gèneres més programats

La diversitat en la franja de *prime-time* (de 21:00 a 24:00) continua mantenint-se **molt alta**, tot i que **disminueix una mica respecte de la que s'observava per al total del dia**. Per altra banda, **si es distingeix entre els *prime-times* dels dies laborables i dels caps de setmana**, tal com també passava per al total del dia, **la diversitat disminueix** (excepte la temporada d'hivern, quan la diversitat del *prime-time* dels dies laborables és superior a la del total setmanal). Per tant, es pot dir que en general els gèneres presents durant el *prime-time* d'aquests dos períodes setmanals es complementen (n'hi ha uns que són més propis del *prime-time* dels dies laborables i d'altres que són més propis del *prime-time* dels caps de setmana).

A banda d'això, cal remarcar que, mentre que a la temporada d'estiu la diversitat del *prime-time* és molt alta tant per al total setmanal com si es distingeix entre laborables i cap de setmana, no passa el mateix a la primavera, la tardor i l'hivern. Així, els mesos d'abril i gener la diversitat del *prime-time* dels caps de setmana passa a ser alta, i el mes d'octubre passa el mateix tant per als dies laborables com per al cap de setmana. A més, excepte en el cas de la temporada d'estiu, la diversitat del *prime-time* dels caps de setmana és sempre inferior a la dels dies laborables. També cal destacar que les menors diversitats per al total setmanal i per als dies laborables es produeixen durant la tardor, mentre que per al cap de setmana la menor diversitat es produeix durant l'abril.

Pel que fa a la **concentració** del sistema durant el *prime-time*, es manté sempre **mitjana**, tot i que, tal com també passava amb la diversitat, **és sempre una mica superior a la que s'observava per al total del dia**. De fet, durant els mesos d'octubre i gener, quan la concentració del sistema és baixa al llarg del dia, aquesta, en el *prime-time*, passa a ser mitjana. Per altra banda, si es fa la **distinció entre dies laborables i cap de setmana**, la **concentració augmenta** sempre (tot i que continua mantenint-se mitjana), cosa que torna a fer evident la complementarietat genèrica entre aquests dos períodes setmanals. L'excepció a això la trobem a la temporada d'estiu quan, tot i que la concentració augmenta per als dies laborables, no ho fa per al cap de setmana, i la temporada d'hivern, quan succeeix exactament el contrari (la concentració dels dies laborables no augmenta). Paral·lelament al que també succeïa amb la diversitat, la major concentració per al total setmanal i per als dies laborables es produeix durant la temporada de tardor, mentre que la major concentració per al *prime-time* del cap de setmana es produeix la temporada de primavera.

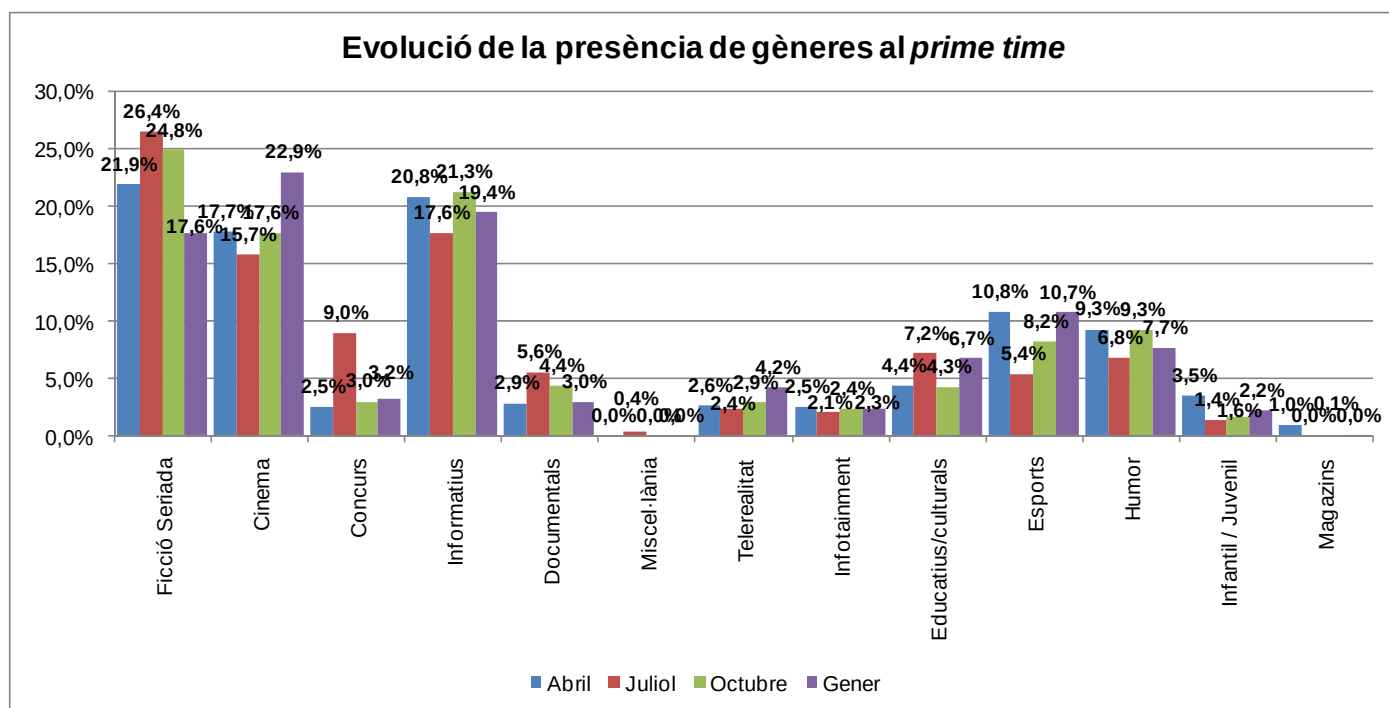

En relació amb la **distribució genèrica** al llarg del *prime-time* de les quatre temporades, els tres gèneres més presents continuen sent la **ficció seriada** (sempre amb una presència superior al 20%, excepte la temporada d'hivern, quan cau lleugerament fins al 17,6%), els **informatius** i el **cinema**. Es tracta, doncs, de dos gèneres de demanda forta i un gènere de demanda inflexible. En canvi, els programes infantils i juvenils, que tenien una presència destacable si s'analitzava el total del dia, perden molt pes si ens centrem únicament en el *prime-time*, i ocupen sempre menys del 4% de la franja.

Altres gèneres amb una presència destacable són els esports i l'humor, que ocupen sempre entre el 5% i el 10% de la franja de *prime-time* durant les quatre temporades. En canvi, gèneres com els concursos, els documentals, la telerealtà, l'infotainment, els programes educatius/culturals i, com s'ha comentat, els programes infantils i juvenils, tenen una presència bastant discreta durant la franja de *prime-time*. Per últim, la miscel·lània (que només apareix a l'estiu) i els magazins (que només apareixen a la primavera i a la tardor) tenen una presència gairebé imperceptible.

Ara bé, tal com també passava quan s'analitzava el total del dia, la **distribució de gèneres del *prime-time* de l'estiu també presenta variacions significatives**

respecte de les altres tres temporades. Així, destaca un gran augment en l'emissió de concursos (fins al 9%), que passen a ser el quart gènere amb més presència. Per altra banda, també augmenta la presència de ficció seriada, documentals i programes educatius/culturals. En canvi, durant el *prime-time* de la temporada d'estiu disminueixen la seva presència el cinema, els informatius, els esports i l'humor. Per últim, cal destacar el “canvi de papers” que es produeix durant la temporada d'hivern entre la ficció seriada i el cinema: mentre que la primera disminueix fins a uns nivells similars als del cinema la resta de temporades, el cinema augmenta fins al 23% i passa a ser el gènere més programat durant el *prime-time* de l'hivern. Altres canvis menys significatius durant el mes de gener passen per un augment de la telerealtà dels programes educatius/culturals. Finalment, cal destacar que el gènere més estable (amb una presència similar a la franja durant les quatre temporades) és l'infotainment.

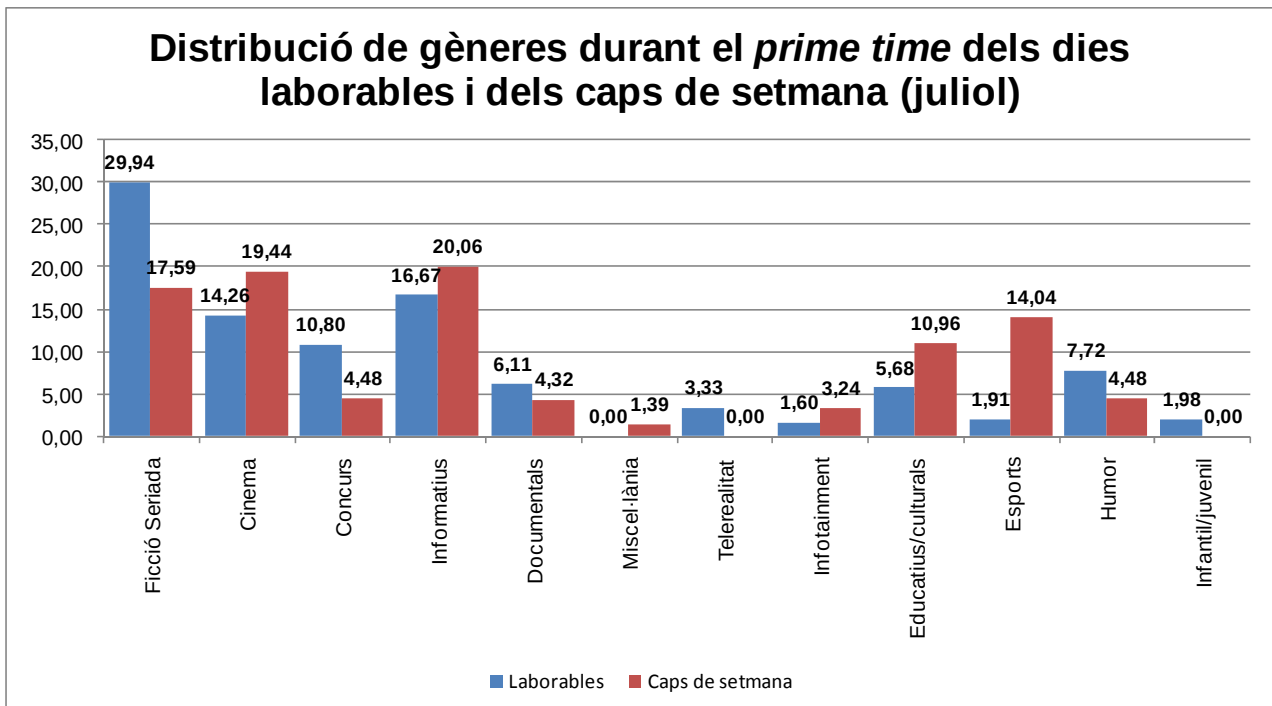
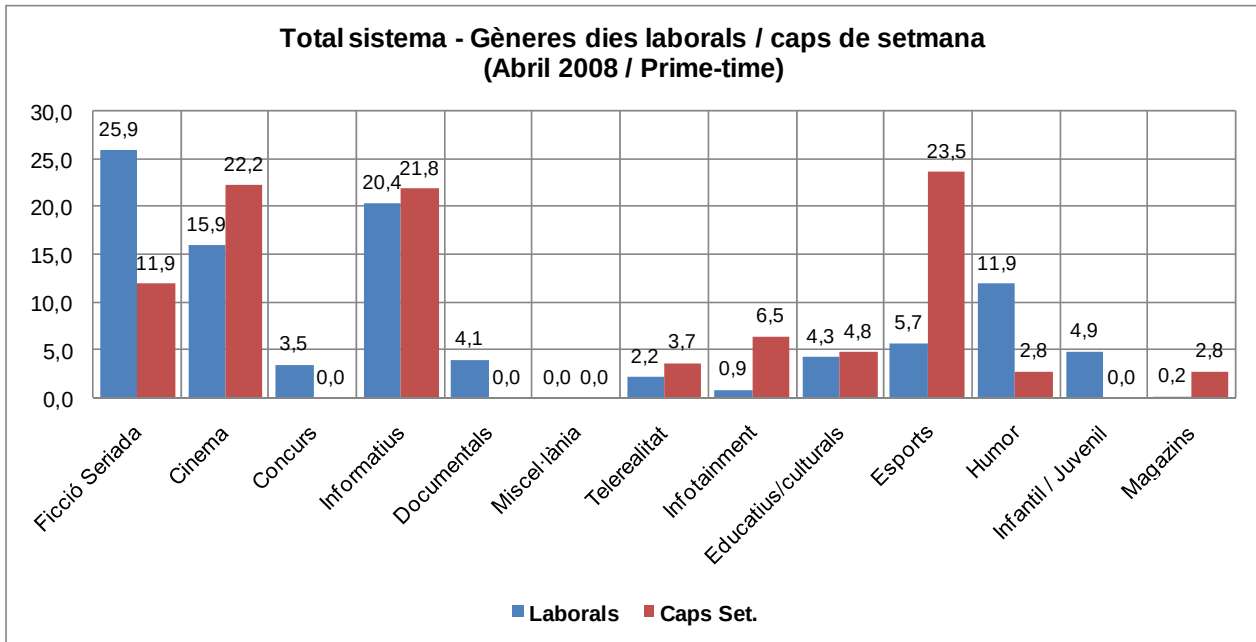
Els canvis detectats en la distribució de gèneres entre dies laborables i cap de setmana per a la franja de *prime-time* són bastant similars als que es trobaven per al total del dia. Així, torna a produir-se un important descens de la ficció seriada durant el *prime-time* del cap de setmana, ja que aquest gènere veu reduïda la seva presència gairebé a la meitat per a les temporades de primavera, estiu i tardor (a la temporada d'hivern, en canvi, la ficció seriada dels caps de setmana és lleugerament superior a la

d'entre setmana). Els concursos i l'humor, els altres dos gèneres que perdien presència el cap de setmana en el total del dia, també disminueixen el cap de setmana si es té en compte únicament la franja de *prime-time*. De fet, a l'abril l'humor passa d'ocupar gairebé el 12% del temps d'emissió el *prime-time* dels dies laborables a ocupar el 2,8% el *prime-time* del cap de setmana. Per altra banda, els concursos desapareixen del *prime-time* del cap de setmana els mesos d'abril i octubre.

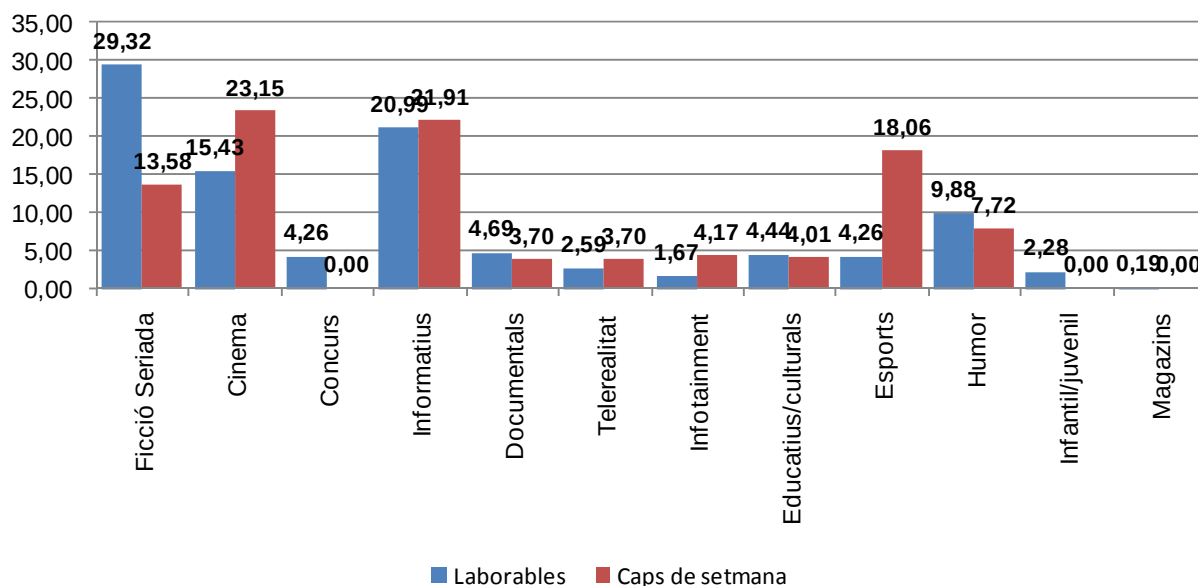
En canvi, hi ha gèneres que, tot i que no perdien presència de manera clara durant els caps de setmana respecte dels dies laborables, sí que ho fan si es té en compte únicament la franja de *prime-time*. És el cas dels documentals (que fins i tot desapareixen del *prime-time* dels caps de setmana d'abril) i dels programes infantils i juvenils (que no es programen en cap de les quatre temporades durant el *prime-time* dels caps de setmana).

Durant el *prime-time* dels caps de setmana totes aquestes pèrdues es veuen compensades per l'emissió de més cinema –excepte la temporada d'hivern- i especialment de més esports; també destaca l'augment de la presència d'infotainment, un gènere que durant el *prime-time* dels dies laborables té molt poca presència, i els gèneres informatius que, a diferència d'allò que passava per al total del dia, també augmenten lleugerament durant el *prime-time* del cap de setmana.

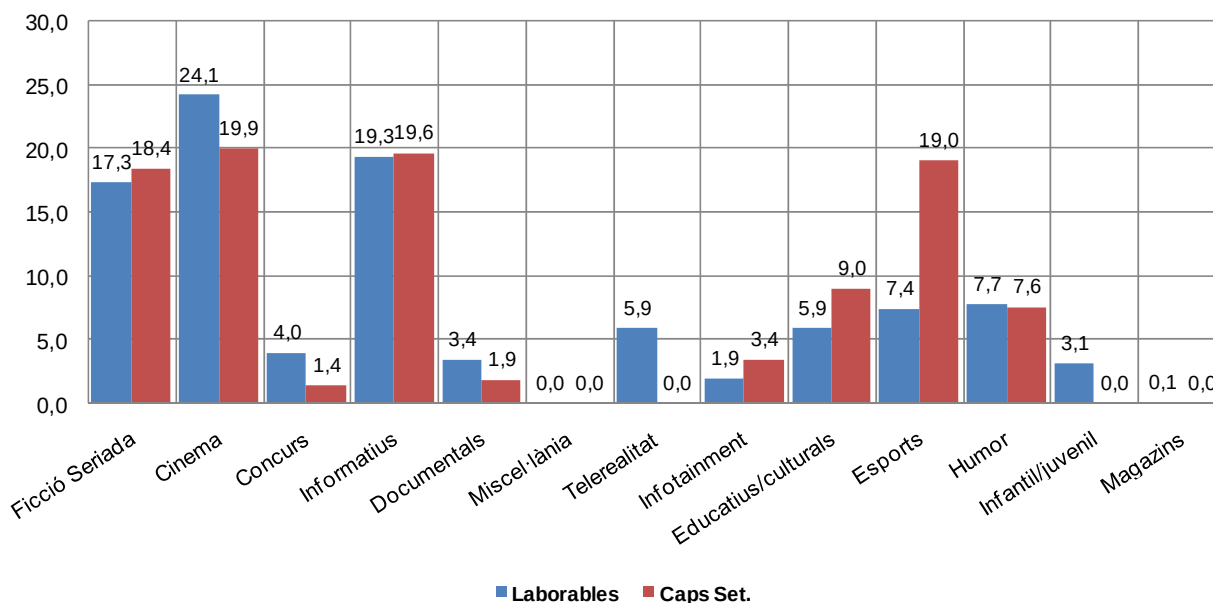
Així doncs, es pot dir que, mentre que els gèneres característics del *prime-time* dels dies laborables són la ficció seriada, l'humor, els concursos, els documentals i els programes infantils i juvenils, durant el *prime-time* dels caps de setmana es pot dir que els gèneres característics són el cinema, els esports i l'infotainment (altre cop, però, cal fer notar que durant la temporada d'hivern la ficció seriada és més pròpia dels caps de setmana i el cinema dels dies laborables). Aquesta complementarietat genèrica, per altra banda, explicaria la disminució de la diversitat i l'augment de la concentració que s'observava si es consideraven separatament aquests dos períodes setmanals.

Distribució de gèneres durant el *prime time* dels dies laborables i dels caps de setmana (octubre)

Distribució de gèneres en el *prime-time* (dies laborables / caps de setmana) (Gener 2009)

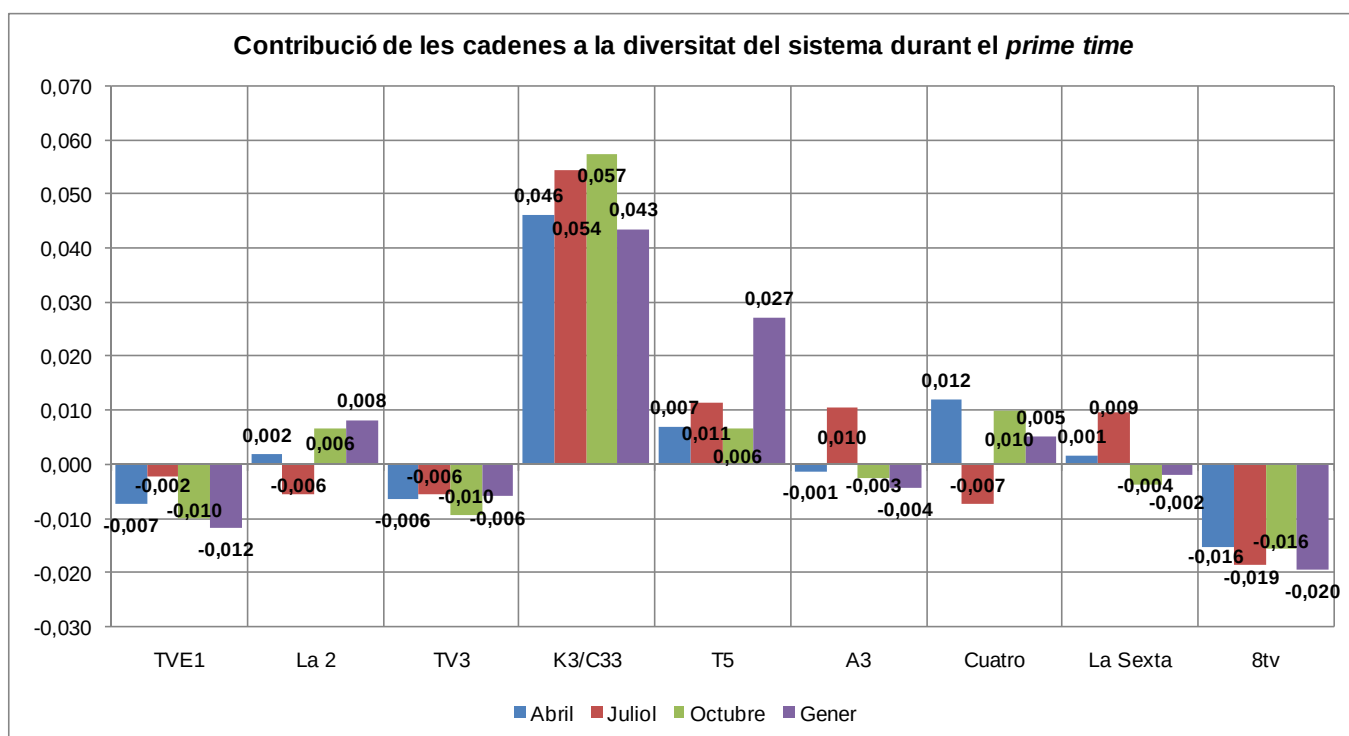
Pel que fa als subgèneres de la ficció seriada, durant el *prime-time* de les temporades de primavera, tardor i hivern es reparteixen la major part del temps d'emissió, a parts iguals, les sèries nord-americanes i les espanyoles. Si es

distingeix entre dies laborables i cap de setmana, però, s'observa una concentració de les sèries nord-americanes entre setmana, mentre que el cap de setmana aquestes perden molta presència en favor de les europees. En canvi, **durant la temporada d'estiu predominen clarament les sèries d'origen nord-americà, tant els dies laborables com el cap de setmana.**

En relació amb el **cinema**, per a la franja de *prime-time* també s'observa un **predomini indiscutible del nord-americà**, seguit del cinema europeu a l'abril, l'octubre i el gener; en canvi, a l'estiu el segon en la programació de cinema és per a l'espanyol.

2.2. Contribució de les cadenes a la diversitat del sistema en el prime-time

En la franja de *prime-time*, les aportacions que fan les cadenes a la diversitat del sistema varien substancialment respecte de les del total del dia.

Així, **només hi ha dues cadenes que fan contribucions positives a la diversitat durant les quatre temporades analitzades: el K3-C33, amb unes aportacions molt superiors a les que feia per al total del dia (que en aquell cas ja eren molt altes) i**

Telecinco, amb contribucions més discretes en les temporades de primavera, estiu i tardor, però més accentuada la temporada d'hivern. El cas del **K3-C33** és molt rellevant, ja que **si aquesta cadena no existís la diversitat del sistema durant el *prime-time* deixaria de ser molt alta i passaria a ser alta**. Aquestes elevades contribucions del segon canal públic català s'expliquen pel fet que es tracta de l'única cadena que, durant aquesta franja, **fa una programació realment complementària de la resta** (basada en gèneres de demanda inflexible).

Les cadenes que sempre fan una **contribució negativa** a la diversitat durant el *prime-time* són **8tv, TVE1 i TV3**. La privada autonòmica ja feia aquestes aportacions negatives per al total del dia i **en el *prime-time* es manté com la cadena que més diversitat treu al sistema**, i **TVE1, que en la franja de *prime-time* és un dels canals que més diversitat treuen al sistema**, també feia aportacions negatives per al total del dia les temporades de primavera, tardor i hivern. TV3, en canvi, feia sempre contribucions positives en el total del dia, cosa que indica que, **durant el *prime-time*, el primer canal públic català opta per fer una programació molt més equiparable a la de la resta de cadenes**.

La2, Antena 3, Cuatro i LaSexta varien el caràcter de les seves aportacions a la diversitat del *prime-time* en funció de la temporada. Destaca el cas de **La2**: mentre que el segon canal públic estatal contribueix positivament a la diversitat les temporades de primavera, tardor i hivern, ho fa **negativament la temporada d'estiu**. A més, **les contribucions positives de l'abril, l'octubre i el gener són molt més baixes que les que feia aquesta cadena per al total del dia, ja que, durant el *prime-time*, La2 opta per una programació molt basada en gèneres de demanda forta i, per tant, molt més similar a la de la resta de cadenes**.

Antena 3 i Cuatro varien el caràcter de la seva contribució la temporada d'estiu (cosa que evidencia la major variació genèrica que es produeix durant aquesta temporada). **Antena 3 té una contribució negativa** les temporades d'abril, octubre i gener, mentre que el mes de juliol aquesta es transforma en positiva. En canvi, **Cuatro té una contribució positiva totes les temporades excepte el mes de juliol**.

Finalment, **LaSexta** contribueix positivament a la diversitat del sistema en les temporades de primavera i, sobretot, d'estiu, mentre que la seva contribució en les temporades de tardor i hivern és negativa.

Així doncs, totes les cadenes –a excepció de La2, el K3-C33 i 8tv- canvien de manera important les seves contribucions a la diversitat del *prime-time* durant la temporada d'estiu.

2.3. La dissimilaritat entre cadenes en el *prime-time*

Pel que fa a les **dissimilaritats** entre cadenes durant el *prime-time*, presenten algunes variacions significatives respecte de les que es trobaven per al total del dia:

Llegenda	
Augmenta	
Disminueix	

DISSIMILARITATS ABRIL (*PRIME-TIME*)

Canal	La2	TV3	K3-C33	T5	Antena3	Cuatro	LaSexta	8tv
TVE1	0,92 Alta	0,60 Mitjana	1,64 Molt alta	1,21 Molt alta	0,79 Mitjana	0,93 Alta	0,98 Alta	1,14 Alta
La2		0,91 Alta	0,93 Alta	1,21 Molt alta	1,08 Alta	1,21 Molt alta	0,79 Mitjana	1,26 Molt alta
TV3			1,16 Alta	0,88 Alta	0,88 Alta	0,82 Alta	0,82 Alta	1,27 Molt alta
K3-C33				1,60 Molt alta	1,67 Molt alta	1,67 Molt alta	1,24 Molt alta	1,69 Molt alta
T5					0,98 Alta	0,60 Mitjana	0,57 Mitjana	1,29 Molt alta
Antena 3						0,69 Mitjana	0,87 Alta	0,89 Alta
Cuatro							0,75 Mitjana	1,32 Molt alta
LaSexta								1,02 Alta

DISSIMILARITATS JULIOL (PRIME-TIME)

Canal	La2	TV3	K3-C33	T5	Antena3	Cuatro	LaSexta	8tv
TVE1	1,10 Alta	0,80 Alta	1,67 Molt alta	1,14 Alta	0,71 Mitjana	0,98 Alta	0,48 Baixa	1,39 Molt alta
La2		0,90 Alta	1,20 Molt alta	1,12 Alta	1,21 Molt alta	0,83 Alta	1,13 Alta	0,81 Alta
TV3			1,60 Molt alta	0,99 Alta	0,61 Mitjana	0,98 Alta	0,90 Alta	1,11 Alta
K3-C33				1,79 Molt alta	1,79 Molt alta	1,65 Molt alta	1,67 Molt alta	1,86 Molt alta
T5					0,98 Alta	0,79 Mitjana	0,81 Alta	1,29 Molt alta
Antena 3						1,11 Alta	0,95 Alta	1,27 Molt alta
Cuatro							1,21 Molt alta	1,06 Alta
LaSexta								1,41 Molt alta

DISSIMILARITATS OCTUBRE (PRIME-TIME)

Canal	La2	TV3	K3-C33	T5	Antena3	Cuatro	LaSexta	8tv
TVE1	0,81 Alta	0,47 Baixa	1,52 Molt alta	1,17 Alta	0,46 Baixa	0,67 Mitjana	0,71 Mitjana	1,11 Alta
La2		0,67 Mitjana	0,95 Alta	1,34 Molt alta	1,00 Alta	0,98 Alta	0,73 Mitjana	1,21 Molt alta
TV3			1,33 Molt alta	0,90 Alta	0,66 Mitjana	0,64 Mitjana	0,42 Baixa	1,15 Alta
K3-C33				1,84 Molt alta	1,68 Molt alta	1,68 Molt alta	1,44 Molt alta	1,79 Molt alta
T5					0,76 Mitjana	0,71 Mitjana	0,83 Alta	1,16 Alta
Antena 3						0,64 Mitjana	0,88 Alta	0,90 Alta
Cuatro							0,56 Mitjana	1,28 Molt alta
LaSexta								1,25 Molt alta

DISSIMILARITATS GNER (PRIME-TIME)

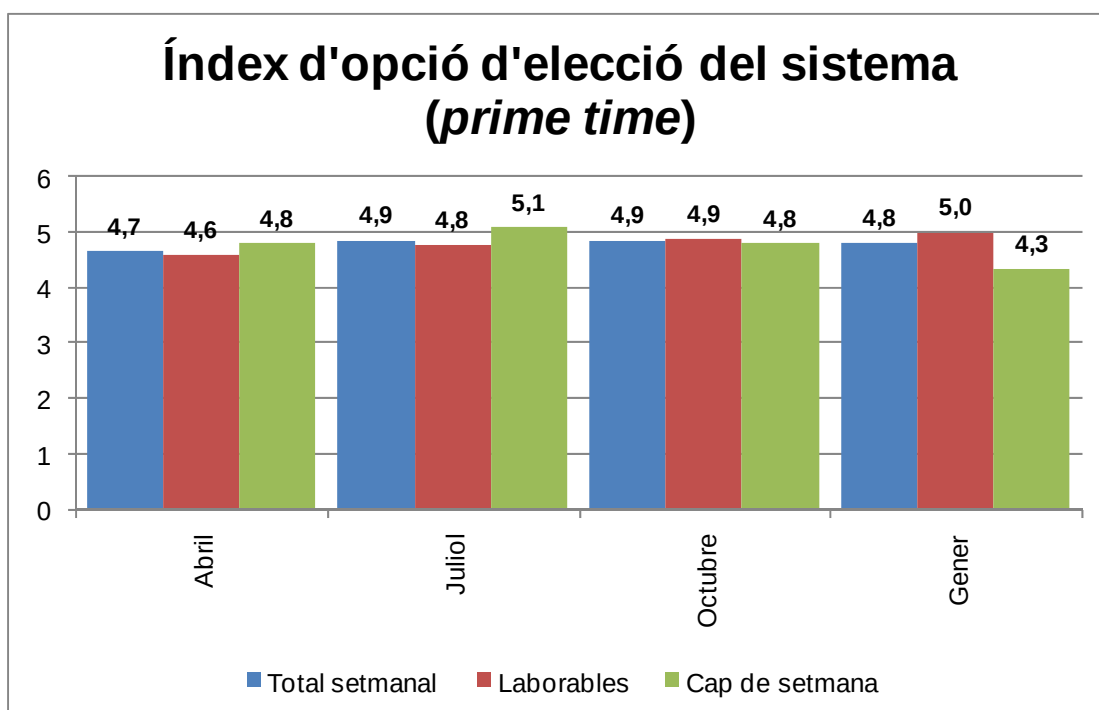
Cadena	La2	TV3	K3-C33	T5	Antena3	Cuatro	LaSexta	8tv
TVE	1,22 Molt alta	0,75 Mitjana	1,81 Molt alta	1,07 Alta	0,42 Baixa	0,64 Mitjana	1,00 Alta	1,06 Alta
La2		1,08 Alta	0,94 Alta	1,77 Molt alta	1,27 Molt alta	1,44 Molt alta	1,16 Alta	1,13 Alta
TV3			1,21 Molt alta	1,20 Molt alta	0,83 Alta	0,79 Mitjana	0,71 Mitjana	1,43 Molt alta
K3-C33				1,84 Molt alta	1,81 Molt alta	1,81 Molt alta	1,31 Molt alta	1,92 Molt alta
T5					0,93 Alta	0,49 Baixa	1,21 Molt alta	1,45 Molt alta
Antena 3						0,73 Mitjana	1,07 Alta	0,93 Alta
Cuatro							0,87 Alta	1,22 Molt alta
La Sexta								1,13 Alta

Així, tot i que **el K3-C33 continua sent el que manté unes dissimilaritats més altes amb la resta**, destaca el fet que la dissimilaritat d'aquest amb La2 augmenta durant el *prime-time*. Això és lògic si es té en compte que, per a aquesta franja, **La2 és una cadena que equipara molt la seva oferta amb la resta de generalistes**, tal com ha quedat palès també amb l'anàlisi de les contribucions. Així, i en coherència amb això, s'observa que La2 disminueix dissimilaritats amb moltes cadenes. Per altra banda, TV3 també disminueix dissimilaritats amb diversos canals, cosa que aniria en consonància amb la seva contribució negativa a la diversitat del sistema durant la franja de *prime-time*.

2.4. L'Índex d'Opció d'Elecció

Per últim, i en relació amb la **diversitat horitzontal** del sistema per al *prime-time*, es tindrà en compte el valor de l'índex d'opció d'elecció (IOE). Aquest índex, que va d'1 a 9, mesura la diversitat horitzontal del sistema en franges de 15 minuts, és a dir, mesura la mitjana de gèneres diferents que ofereixen els canals del sistema per a cada quart d'hora. **L'IOE del sistema se situa entre el 4,65 el mes d'abril, el 4,86 els mesos de juliol i octubre i s'incrementa fins al 4,8 el gener**. D'aquesta manera, durant el *prime-time* de les quatre temporades els espectadors poden triar, de mitjana, entre quatre i cinc gèneres diferents per veure, número inferior al nombre de cadenes; és a dir, que hi ha solapaments entre els gèneres emesos entre els diferents canals.

Si es fa la distinció entre dies laborables i cap de setmana, **l'Índex d'Opció d'Elecció disminueix els dies laborables i, en canvi, augmenta el cap de setmana en les dues primeres temporades**; en canvi a la temporada de tardor i a la de gener succeeix exactament el contrari, és a dir, els caps de setmana es redueix l'opció d'elecció dels espectadors. De totes maneres aquestes variacions són bastant petites. Destaca, però, un IOE del 5,08 els caps de setmana de la temporada d'estiu, i l'IOE dels dies laborables del mes de gener (5), els dos únics que són iguals o superiors a 5.

Els dimecres, els divendres i els diumenges són els dies setmanals amb una major diversitat horitzontal (la majoria de temporades aquesta supera els 5 gèneres disponibles de mitjana; el mes de gener són els dilluns i els divendres). Destaca la poca diversitat horitzontal dels dijous de la temporada d'estiu, en què els espectadors poden escollir entre menys de 4 gèneres durant el *prime-time*. Per altra banda, és important destacar que, mentre que **durant la primera mitja hora del *prime-time* l'oferta genèrica és sempre bastant limitada** (sempre entre 3 i 4 gèneres), **a partir de els 21:30 hi ha una major diversificació** (l'oferta va sempre dels 4 als 8 gèneres, a excepció del dijous de la temporada d'estiu).

3. Resum

3.1. La diversitat del sistema

- La diversitat del sistema és molt alta i la concentració és mitjana a les temporades de primavera i estiu i baixa a la tardor.
- La temporada d'estiu és la que té una menor diversitat i una major concentració, conseqüència dels canvis en la programació.
- Tot i l'alta diversitat del sistema i baixa concentració, la programació de cada canal es basa només en 3 o 4 gèneres, que acostumen a ocupar més de la meitat del temps total d'emissió.
- Els gèneres principals en el sistema televisiu són la ficció seriada, el cinema, els informatius i els programes infantils/juvenils, que entre els quatre acaparen més de la meitat del temps total d'emissió.

Els programes educatius i culturals, l'humor, els magazins, la telerealtat i la miscel·lània, en canvi, tenen una presència bastant marginal.

- Mentre que la presència de gèneres es manté bastant invariable les temporades de primavera, tardor i hivern, durant l'estiu es produeixen variacions significatives.
- A l'estiu augmenta sobretot la ficció seriada, el cinema, els programes infantils i juvenils i els concursos, degut a una tendència a programar programes "enllaunats" (sèries i films nord-americans) i programes destinats als nens i adolescents que són a casa de vacances, mentre que s'eliminen els programes de producció pròpia (sèries espanyoles, infotainment, humor, etc.). Al mateix temps, també es programen alguns gèneres atípics en les graelles dels canals, és a dir, gèneres sense presència en les temporades de primavera i tardor.
- La diversitat disminueix i la concentració augmenta si es distingeix entre dies laborables i caps de setmana, fet que demostra que hi ha una certa especialització genèrica i complementarietat entre les programacions d'aquests dos tipus de dies.

La ficció seriada, els informatius, l'infotainment i els magazins es programen sobretot entre setmana, mentre que el cap de setmana aquests gèneres redueixen molt la seva presència en favor de, sobretot, el cinema i els esports.

- La ficció seriada i el cinema emès és majoritàriament nord-americà.
- La contribució dels diferents canals individuals a la diversitat del sistema són pràcticament imperceptibles.

3.2. La diversitat al *prime-time*

- La diversitat del sistema és mol alta, tot i que disminueix respecte el total del dia. Al mateix temps, la concentració és mitjana, major que en el total del dia. Això és perquè, tal com prediu la llei de Hotelling, en els mercats molt competitius (tal com ho és el *prime-time*) es tendeix a ofertar allò que també fan els altres;
- En el *prime-time* s'ofereixen, de mitjana, menys de 5 gèneres (IOE de 4,65 el mes d'abril i el 4,86 els mesos de juliol i octubre). És a dir, s'emet un número inferior de gèneres al nombre de cadenes ja que hi ha solapaments entre els diferents canals;
- Els tres gèneres principals de la franja de *prime-time* són la ficció seriada, el cinema i els informatius. Aquests tres gèneres acaparen el 60% del temps total d'emissió, una xifra superior que en el total del dia;
- Destaca la poca presència de gèneres en les graelles dels diferents canals;
- Durant la primera mitja hora del *prime time* l'oferta genèrica és sempre bastant limitada (sempre entre 3 i 4 gèneres), mentre que a partir de els 21:30 hi ha una major diversificació (dels 4 als 8 gèneres);
- La ficció seriada d'origen espanyol es concentra en aquesta franja horària, on s'equiparen a les nord-americanes. L'excepció és el mes de juliol, on les sèries espanyoles perden molt pes;
- S'observa una certa especialització i complementarietat entre el *prime-time* dels dies laborables i els caps de setmana, cosa que fa que la seva diversitat disminueixi i la concentració augmenti respecte el total de la setmana.

4.2. Conclusions relatives a la contribució de les cadenes públiques i privades a la diversitat del sistema

Conclusions relatives a la contribució de les cadenes públiques i privades a la diversitat del sistema

1. **Anàlisi comparada de la diversitat de la programació entre cadenes públiques i privades**
 - 1.1. Comparació de la diversitat i la concentració de gèneres entre cadenes públiques i privades
 - 1.2. Contribució de les cadenes públiques i privades a la diversitat del sistema
 - 1.3. Comparació de la dissimilaritat entre cadenes públiques i privades
2. **Anàlisi comparada de la diversitat de la programació entre cadenes públiques i privades en el *prime-time***
 - 2.1. Comparació de la diversitat i la concentració de gèneres entre cadenes públiques i privades en el *prime-time*
 - 2.2. Contribució de les cadenes públiques i privades a la diversitat del sistema el *prime-time*
 - 2.3. Comparació de la dissimilaritat entre cadenes públiques i privades en el *prime-time*

3. Resum

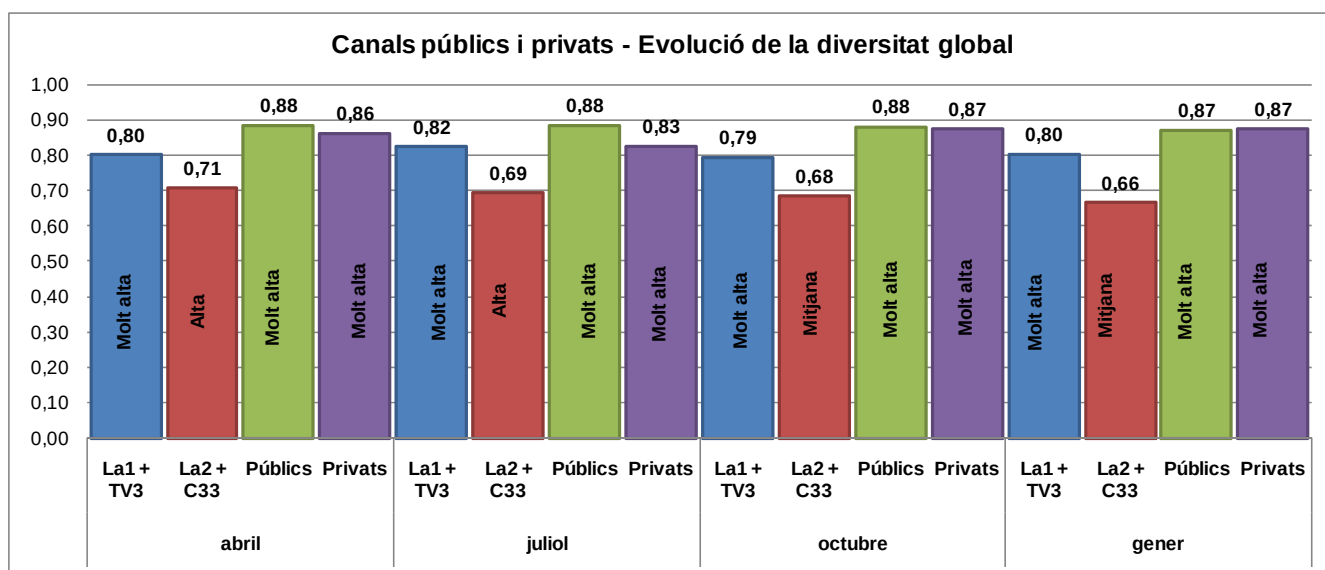
1. Anàlisi comparada de la diversitat de la programació entre cadenes públiques i privades

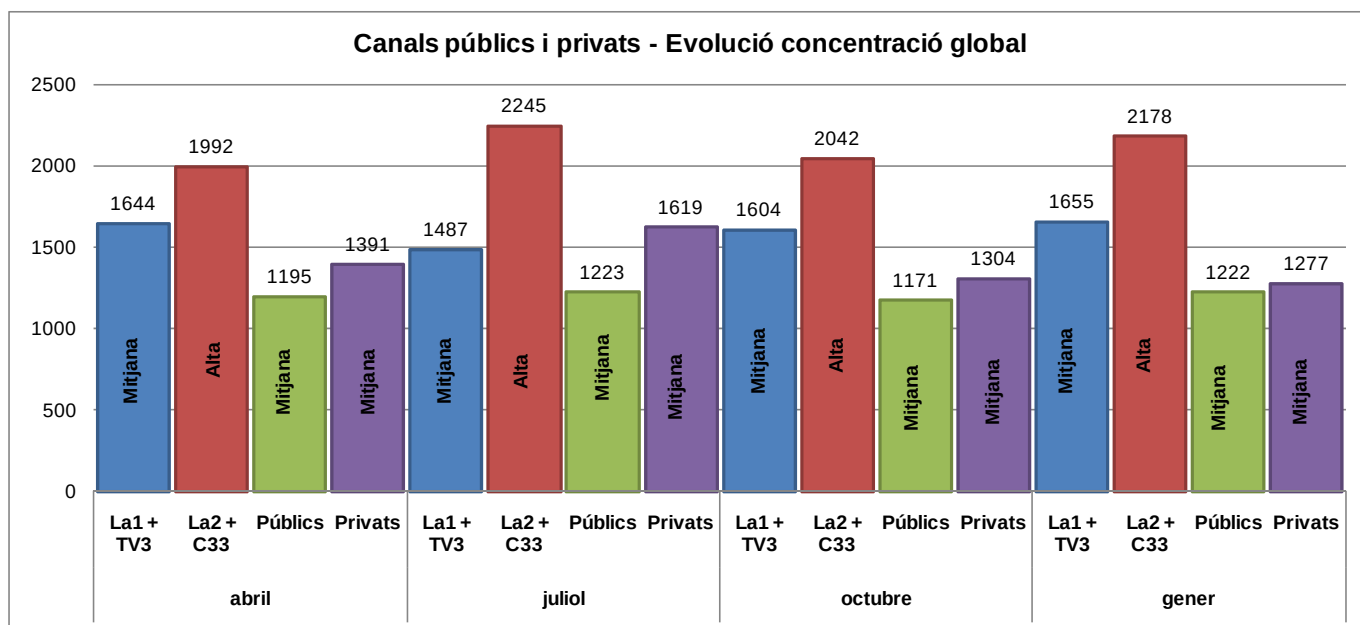
1.1. Comparació de la diversitat i la concentració de gèneres entre cadenes públiques i privades

En les quatre temporades analitzades, abril, juliol, octubre i gener, **la diversitat del conjunt de canals públics és molt alta i lleugerament superior a la del conjunt dels canals privats**, que també és **molt alta** (amb l'excepció del mes de gener, en la que estan igualats).

La **concentració** en els dos casos és **mitjana**, tot i que la del conjunt de canals públics és una mica inferior.

Si es distingeix entre **primers i segons canals públics**, **la diversitat disminueix i la concentració augmenta** respecte l'anàlisi conjunta, conseqüència de l'oferta genèrica especialitzada i complementària d'aquests dos tipus de canals. Destaquen els **segons canals públics**, amb una **diversitat** que baixa fins a ser **alta** els mesos d'abril i juliol i **mitjana** l'octubre i el gener; mentre que la **concentració** augmenta fins a ser **alta**, molt superior als primers canals i al conjunt dels canals privats. Això és degut a què La2 i el K3-C33 tenen una oferta genèrica molt similar, basada en programes infantils, esports i programes de demanda inflexible (documentals, programes culturals/educatius).

Si s'observa la **distribució dels gèneres** entre el conjunt dels canals públics i el conjunt dels privats, destaquen importants diferències:

La **ficció seriada**, l'**infotainment**, els **concursos**, l'**humor**, la **telerealtat** i, en menor mesura, la **miscel·lània** (majoritàriament programes de hobbies), tenen **una presència major en el conjunt dels canals privats**. En canvi, els **informatius**, els **documentals**, els programes **infantils/juvenils**, els **esports**, els **educatius/culturals**, els **magazins** i, en menor mesura, el **cinema**, **tenen més presència en el conjunt dels canals públics**. Aquesta distribució es manté força estable les quatre temporades analitzades.

Queda clara així, una certa **divisió dels gèneres i especialització** entre aquests dos tipus de canals, així com una **preferència dels canals privats pels gèneres de demanda forta i dels canals públics pels gèneres de demanda inflexible**.

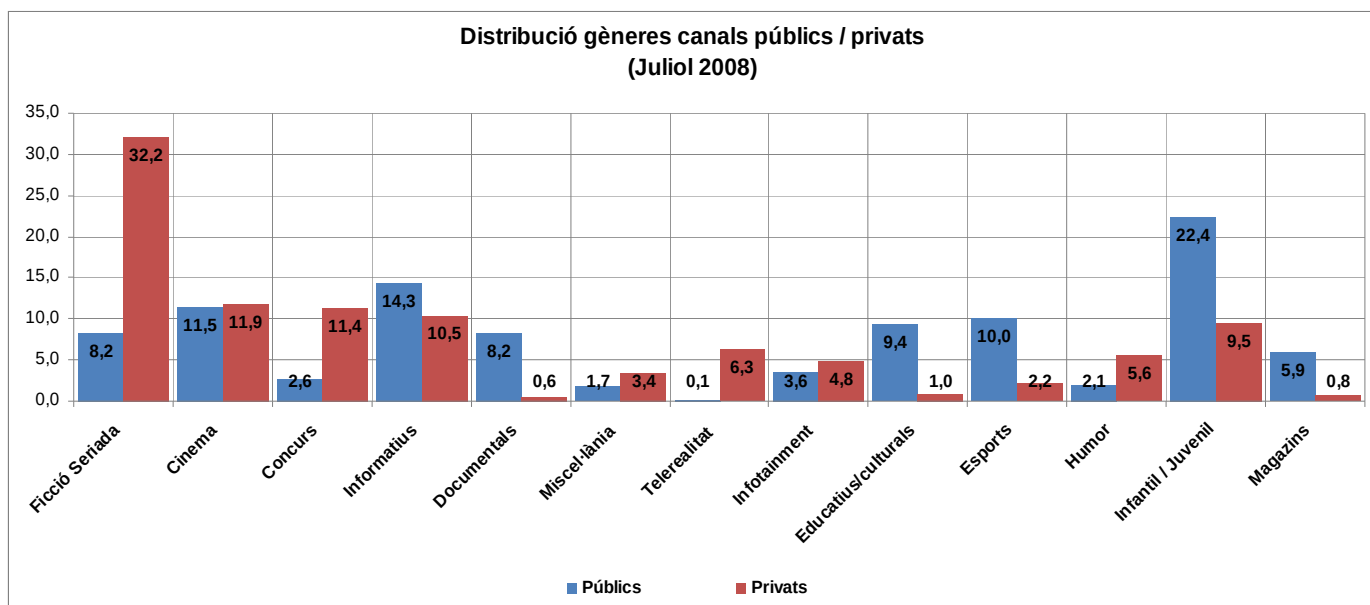
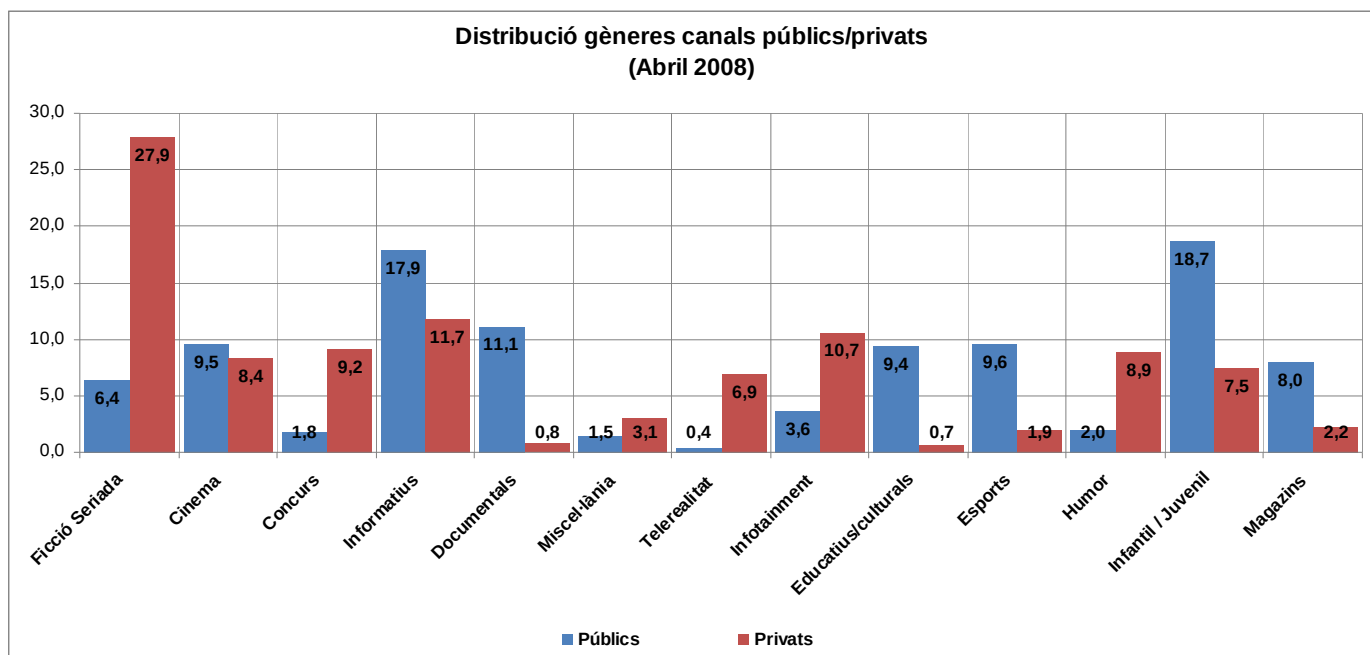
Els gèneres principals del conjunt de canals públics són els **infantils/juvenils** (18,7%, 22,4%, 14,1% i 18,2%, respectivament) i els **informatius** (17,9%, 14,3%, 15,8% i 16,7%, respectivament), que es mantenen com a gèneres principals en les quatre temporades analitzades. Els **documentals**, el **cinema** i els **esports** seran els altres gèneres importants, seguits pels **educatius/culturals**, els **magazins** i altres gèneres més presents en els canals privats, com la **ficció seriada**, l'**infotainment**, el concurs, l'**humor**, l'**infotainment** i, amb una presència quasi imperceptible, la **telerealtat**.

En els mesos **d'abril, octubre i gener** els **tres gèneres principals dels canals privats** són la **ficció seriada**, que ocupa un quart del temps d'emissió (27,9%, 24,8% i 24,2%, respectivament), els **informatius** (11,7%, 12% i 11,6%, respectivament), **l'únic gènere de demanda inflexible amb una presència important en els canals privats**, i **l'infotainment** (10,7%, 14,1% i 12,5%, respectivament). Segueixen, com a gèneres importants, el **concurs**, **l'humor** i el **cinema**, la **telerealitat** i els **infantils/juvenils**, tots ells amb percentatges per sota del 10%. També apareixen, amb una presència inferior al 4%, la miscel·lània, els magazins, els esports, els documentals i els educatius/culturals (aquests dos darrers, amb una presència quasi imperceptible).

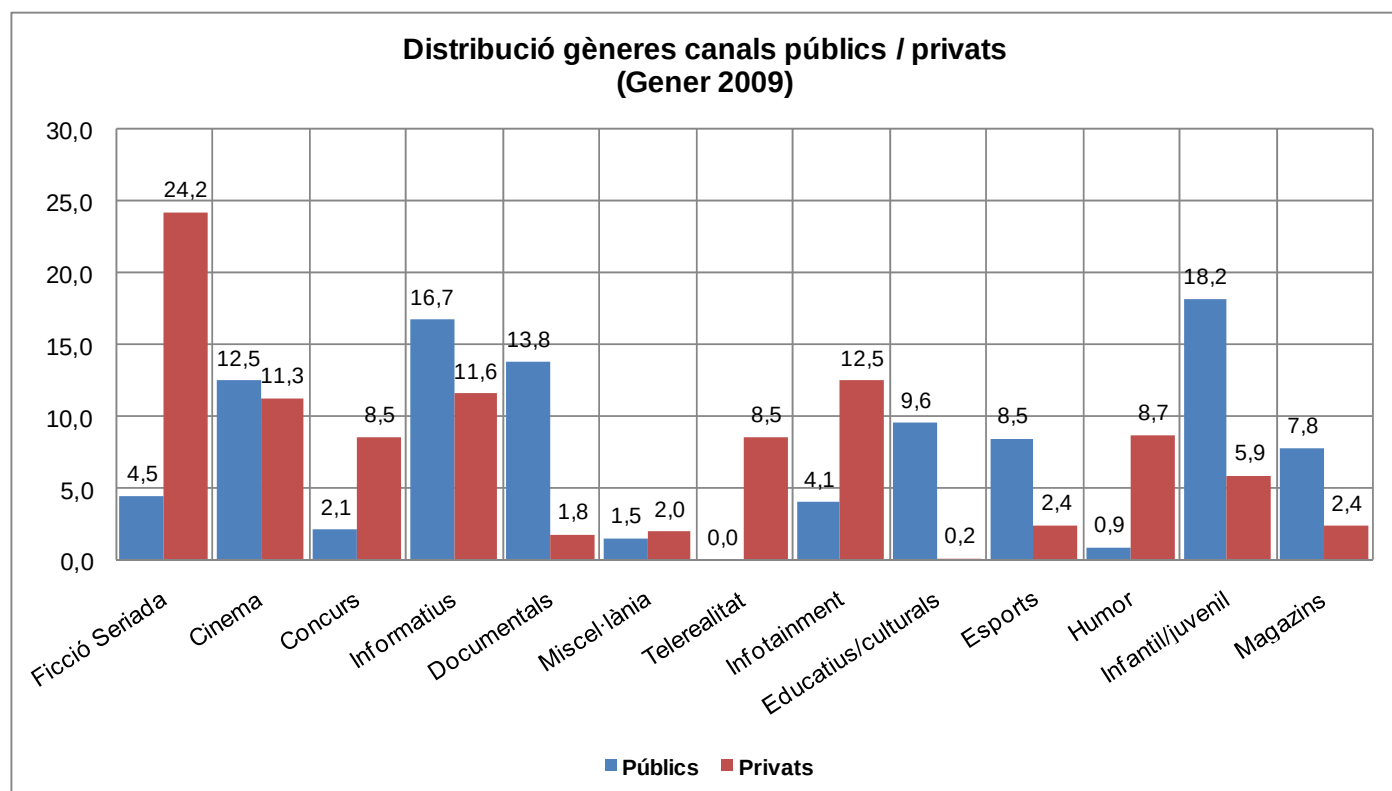
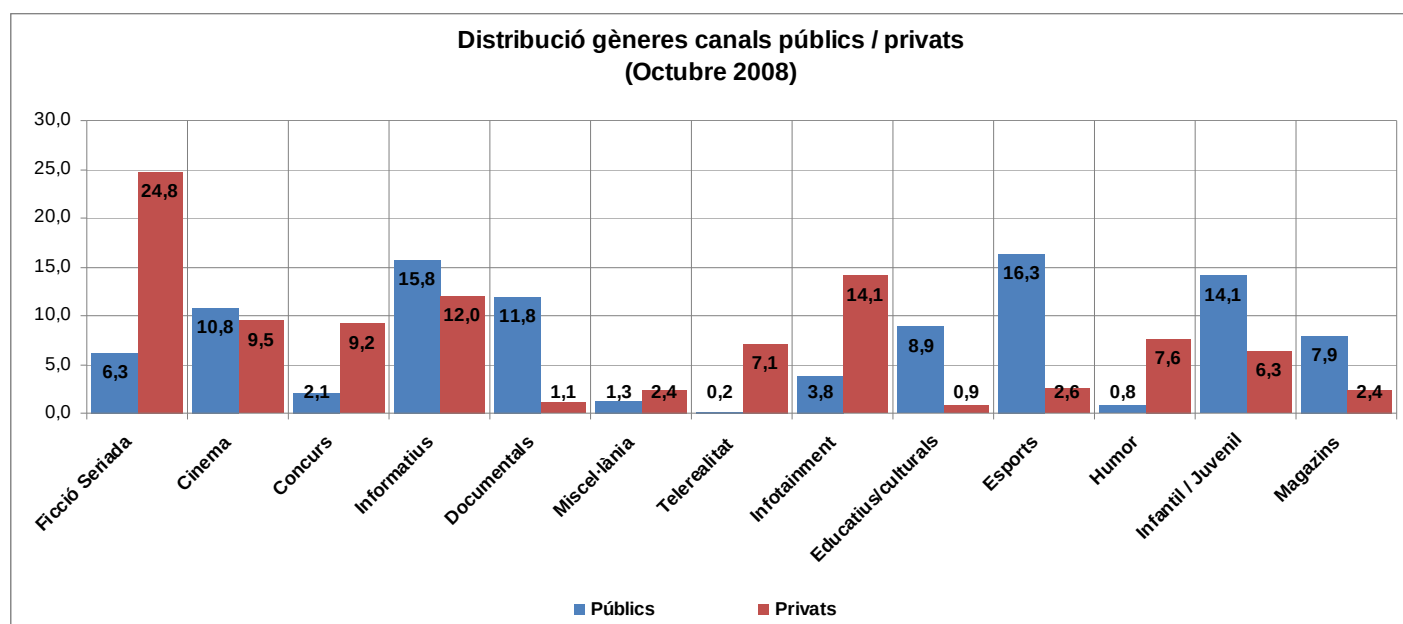
El mes de **juliol**, la **ficció seriada augmenta la seva presència** i l'infotainment i els informatius perden pes i són substituïts pel **cinema** (11,9%) i els **concursos** (11,4%) com a gèneres principals. També **augmenta la presència de programes infantils/juvenils**, que passen d'un percentatge entre el 6 i el 7% a un 9,5% i se situen en cinquena posició. De fet, en el mes de juliol s'observa una tendència a augmentar la presència de programes "enllaunats" (sèries nord-americanes, cinema), programes infantils/juvenils i programes de baix cost (telerealitat); mentre que disminueixen els programes produïts per la cadena (infotainment, humor...).

Si se suma el **percentatge del temps total d'emissió que representen els tres gèneres principals**, no s'observen diferències rellevants entre els canals públics i privats, tot i que **és una mica superior en els privats**, que depassa lleugerament la meitat del temps d'emissió (50,3%, 55,4%, 51%, els mesos d'abril, juliol i octubre, respectivament; el mes de gener és una mica inferior: 48,2%); mentre que la xifra es queda una mica per sota del 50% en el cas dels públics (47,7%, 48,2%, 46,1% i 48,7%, els mesos d'abril, juliol, octubre i gener, respectivament).

Conclusions relatives a la contribució de les cadenes públiques i privades a la diversitat del sistema

Conclusions relatives a la contribució de les cadenes públiques i privades a la diversitat del sistema

Si es distingeix entre **primers i segons canals públics**, s'observa un alt grau **d'especialització i complementarietat**.

La **ficció seriada**, el **cinema**, l'**infotainment**, els **magazins**, els **concursos** i la **telerealitat** estan concentrats en les graelles dels primers canals públics. En

canvi, els **documentals**, els **educatius/culturals**, els **esports**, els **infantils/juvenils** i la **miscel·lània** (programes religiosos, per minories i programes de hobbies) tenen una **major presència en els segons canals**.

Així doncs, **els primers canals públics acaparen els gèneres de demanda forta** (ficció seriada, cinema, infotainment, concursos...), així com els **informatius**, oferint uns **gèneres molt similars als dels canals privats** (amb els que competeixen per una audiència majoritària). Els **segons canals**, en canvi, s'especialitzen en **infantils/juvenils**, **esports** (especialment programes d'esports minoritaris) i **gèneres de demanda inflexible**, que podrien entorpir la competitivitat dels primers canals.

Ara bé, **tot i que els gèneres programats pels primers canals públics són similars als dels canals privats, es poden observar algunes diferències interessants:**

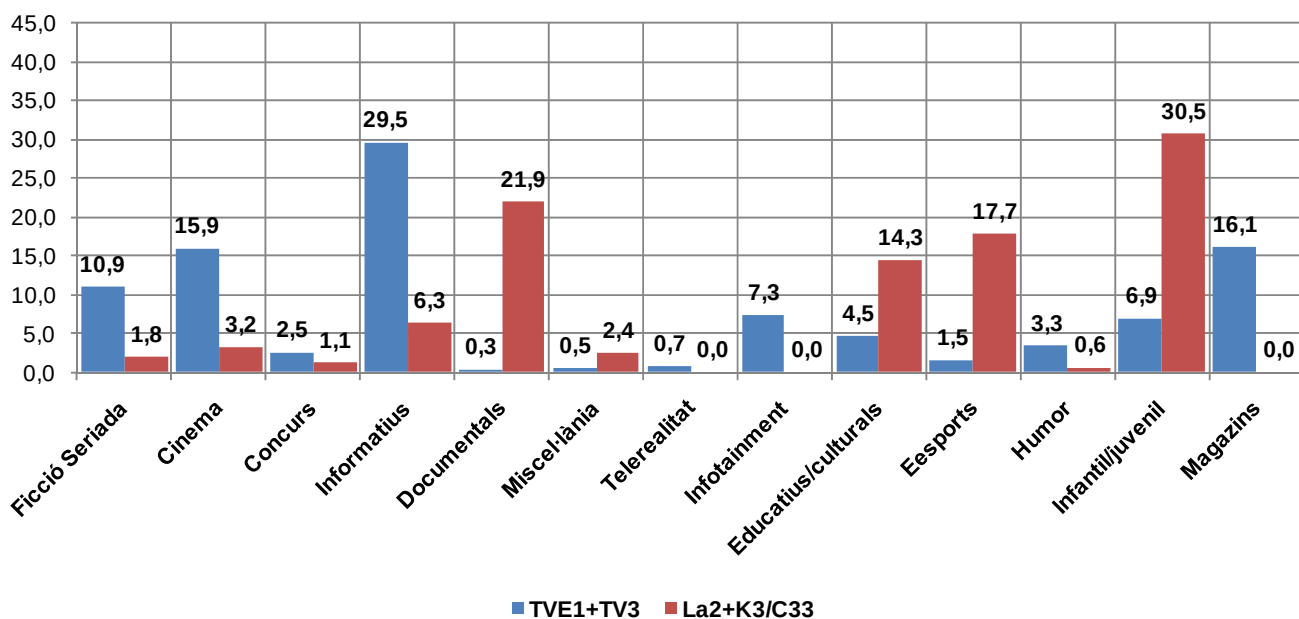
- En primer lloc, **l'alta presència d'informatius**, molt superior a la dels canals privats.
- En segon lloc, **la presència, tot i que de forma minoritària, de gèneres de demanda inflexible** (com ara els documentals i educatius/culturals), sense pràcticament presència en els canals privats.
- Per últim, **l'absència de determinats gèneres característics dels canals privats**, com ara la telerealtat o, en el cas de TV3, l'infotainment.

Això es corrobora en analitzar els gèneres principals de cadascun d'aquests canals. En els quatre mesos analitzats, els **primers canals públics** basen la seva graella en **informatius, cinema, magazins i ficció seriada**; segueixen, amb una presència inferior al 10%, l'infotainment, els infantils/juvenils, l'humor, els concursos, els esports i els educatius/culturals.

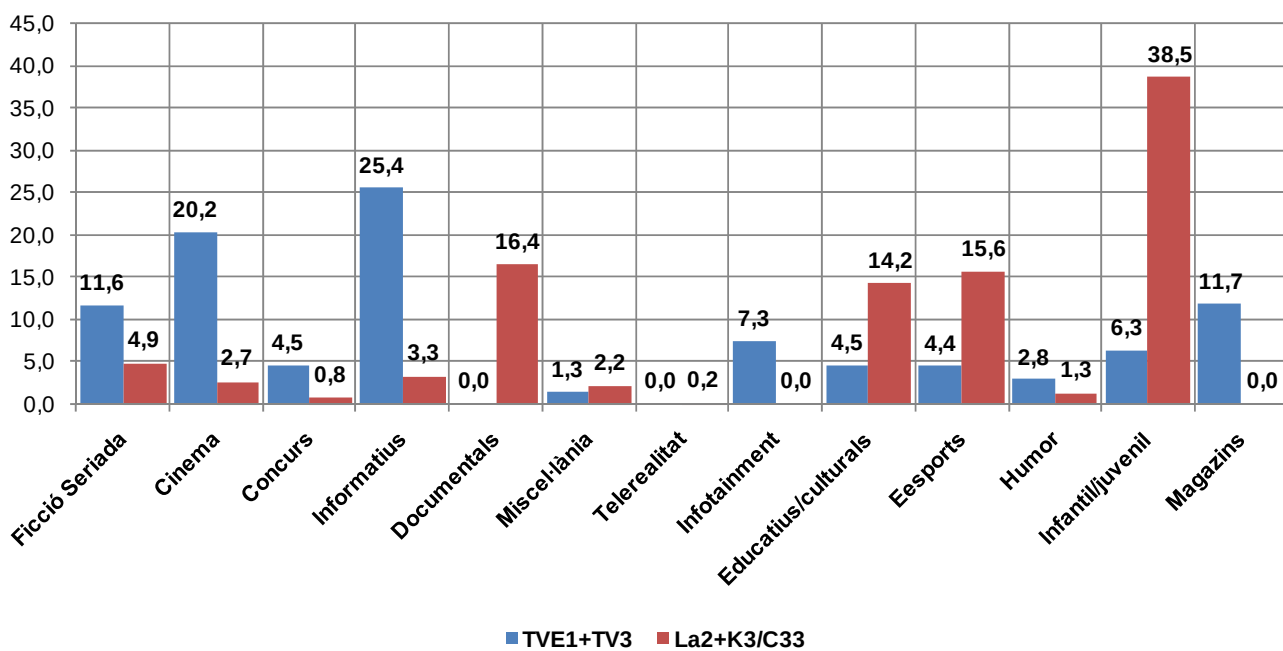
Els programes **infantils/juvenils**, els **documentals**, els **esports** i els **educatius/culturals** són **els gèneres principals de la graella dels segons canals públics**. Els segueixen, amb una presència minoritària inferior al 10%, informatius, cinema, miscel·lània i ficció seriada (que augmenta la seva presència en el mes de juliol); també es pot trobar humor i concurs, però de forma quasi imperceptible. La presència d'aquests gèneres es manté força estable d'una temporada a l'altra.

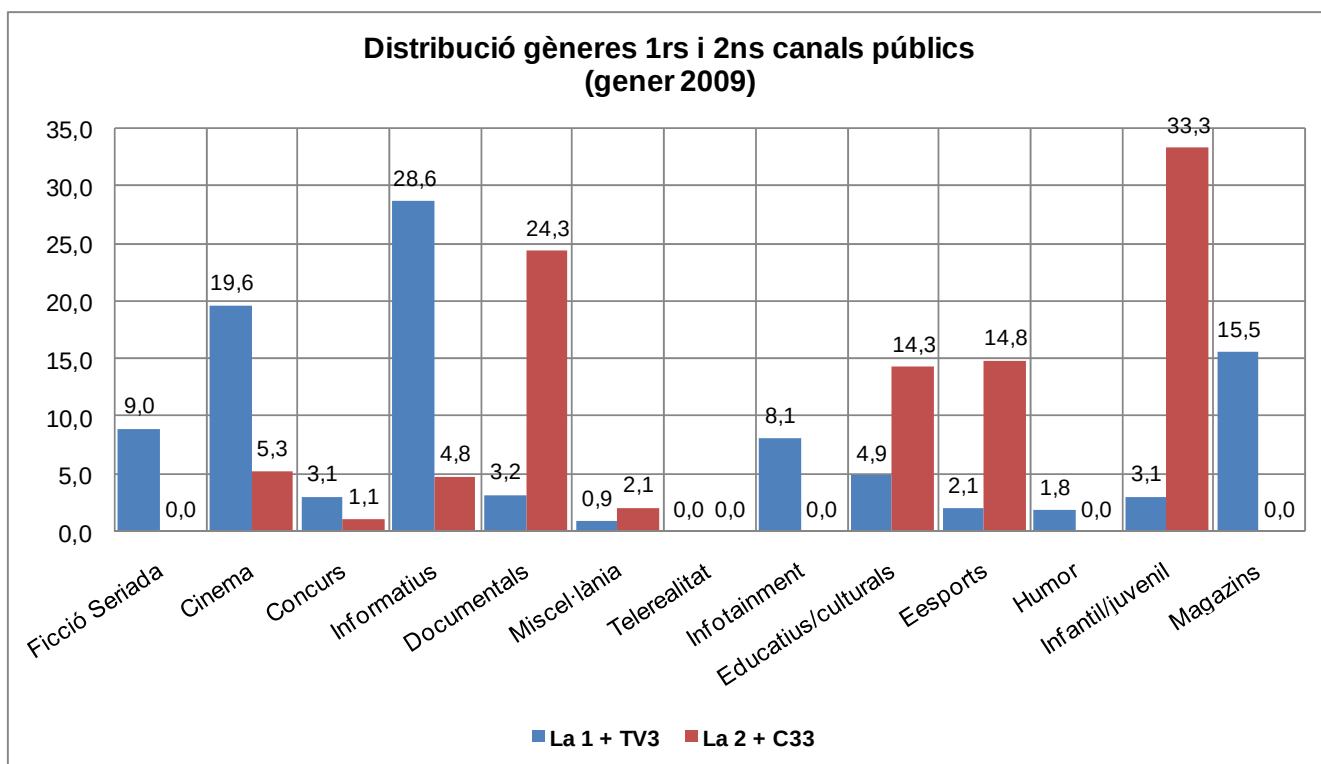
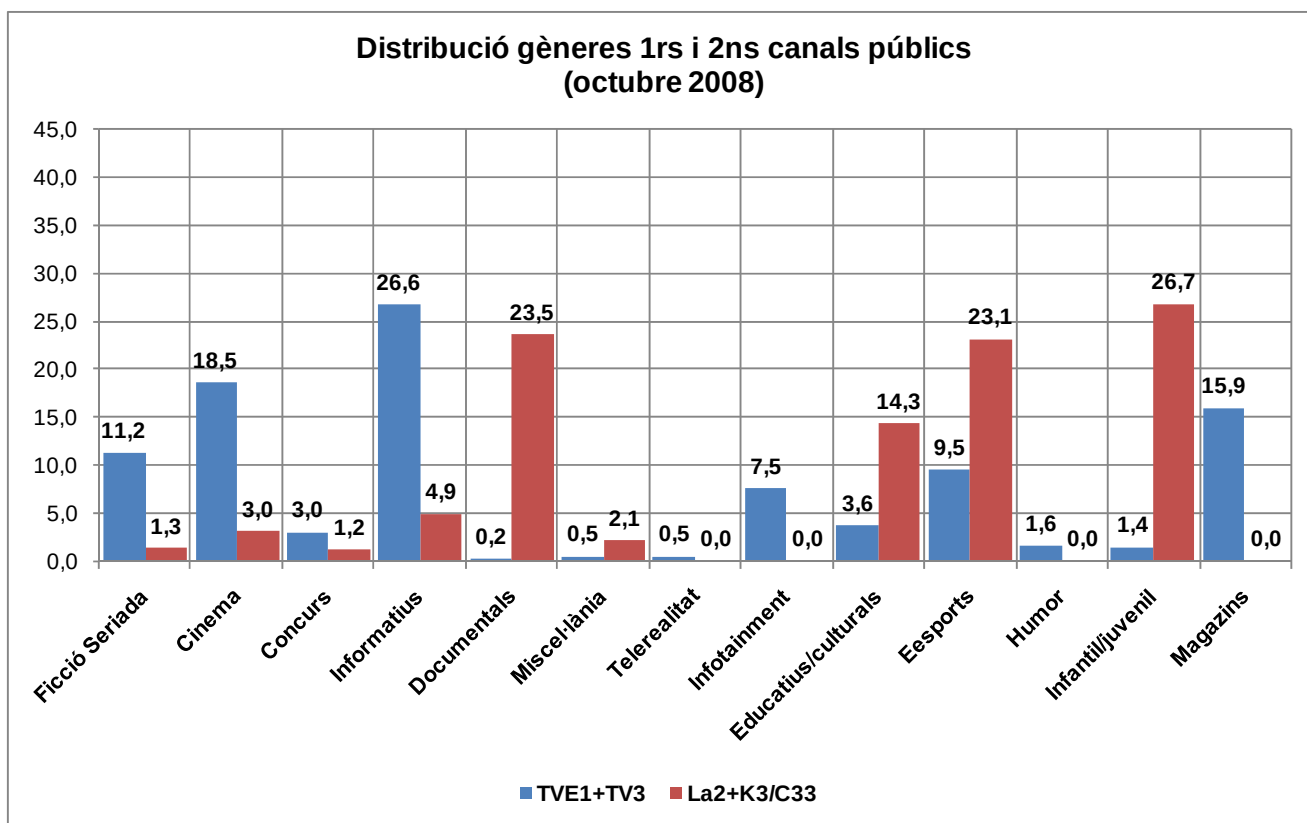
Per últim, pel que fa a la **concentració genèrica**, aquesta és superior en els segons **canals públics**, en els que els tres gèneres principals acaparen aproximadament un 70% del temps total d'emissió, mentre que en els primers canals públics aquesta xifra és una mica inferior (al voltant del 60%).

**Distribució gèneres 1rs i 2ns canals públics
(abril 2008)**

**Distribució gèneres 1rs i 2ns canals públics
(juliol 2008)**

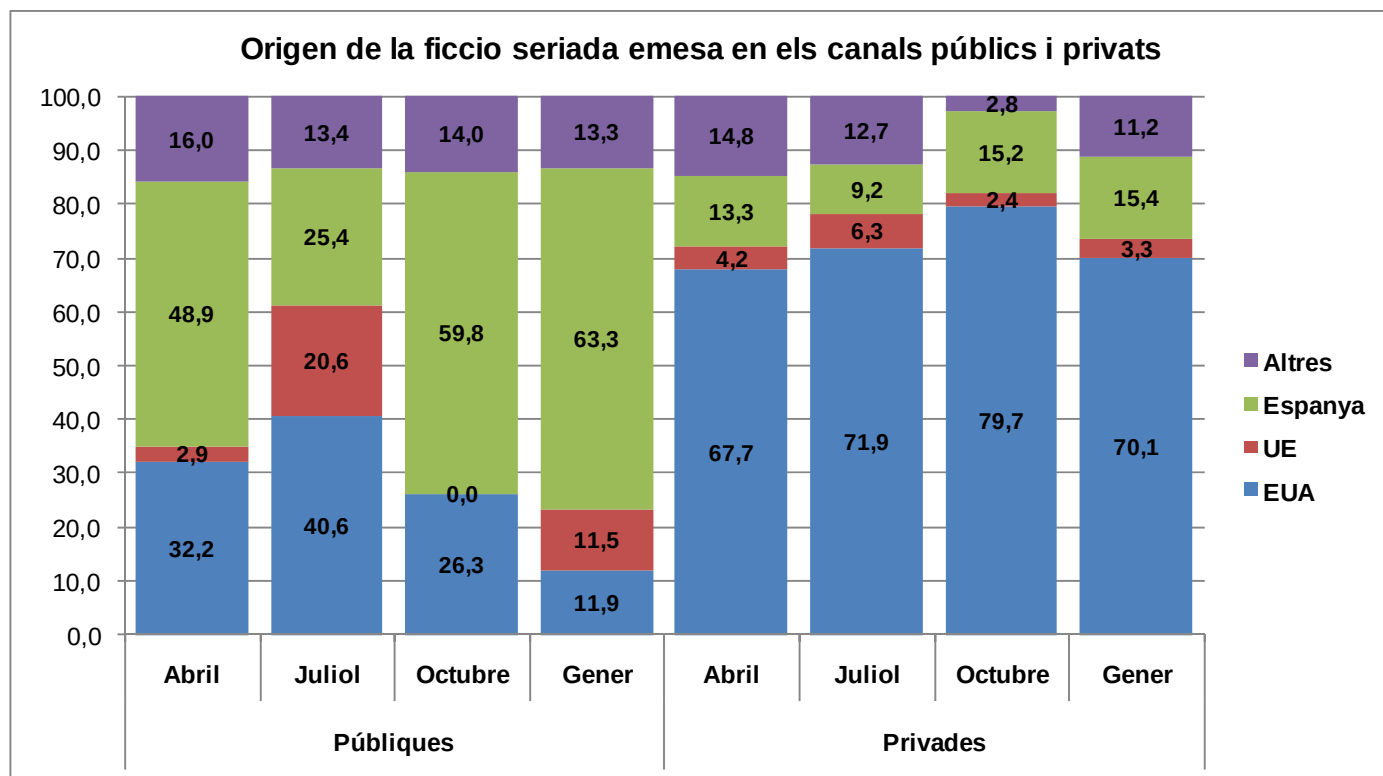

Per últim, pel que fa a l'origen de la ficció serialada i el cinema emès en els canals públics i privats, s'observen importants diferències entre uns i els altres:

En el cas de la ficció seriada, **més de dues terceres parts de les sèries emeses en els canals privats són d'origen nord-americà**, una proporció que va en augment en els tres primers mesos analitzats (67,7%, 71,9% i 79,7% l'abril, juliol i octubre, respectivament, en el mes de gener disminueix una mica: 70,1%), mentre que **la ficció espanyola té un pes minoritari** (13,3%, 9,2%, 15,2% i 15,4%, respectivament). S'observa, doncs, una davallada de les sèries espanyoles en el mes de juliol, conseqüència de la tendència de programar programes “enllaunats” els mesos d'estiu.

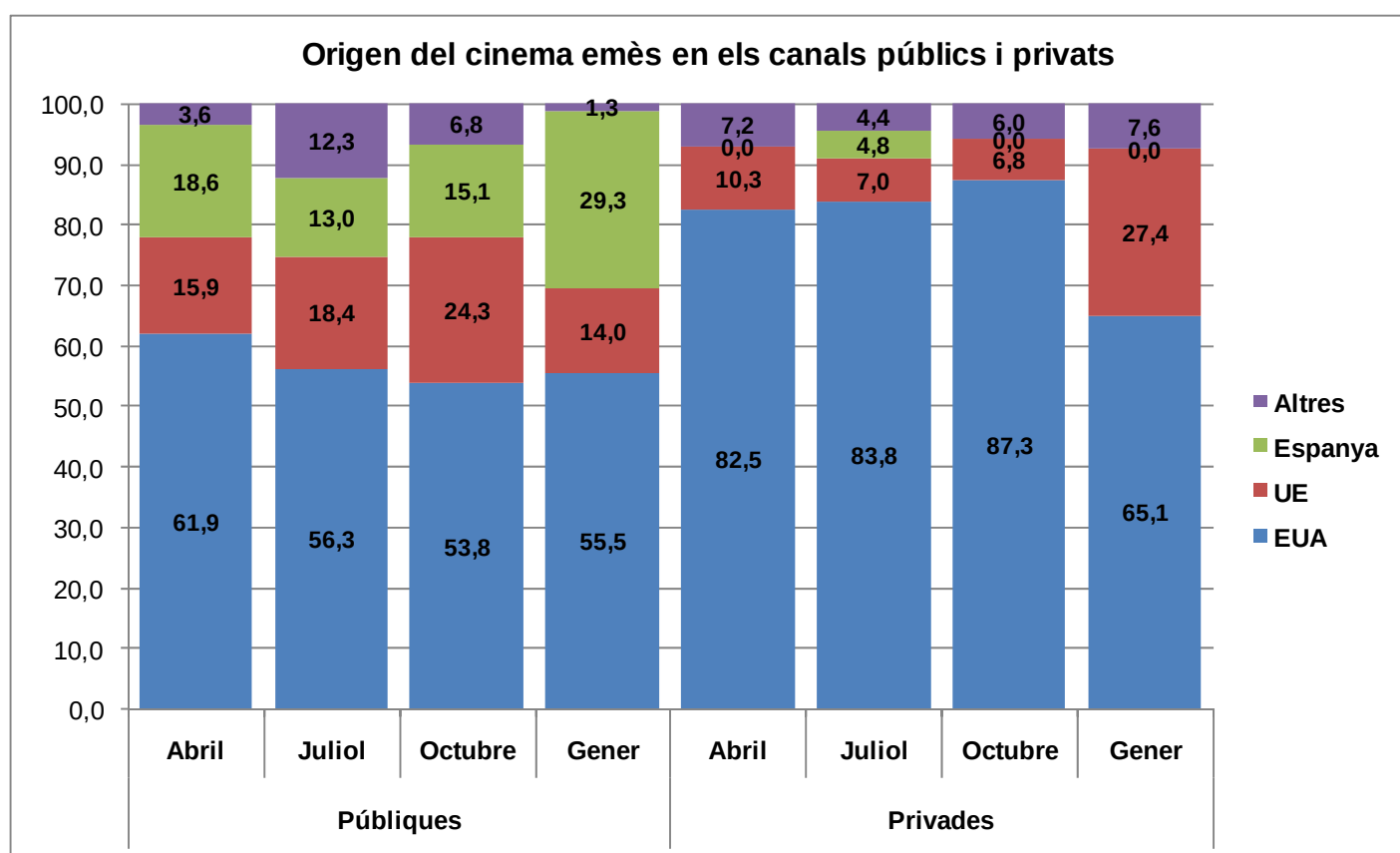
En canvi, **les sèries emeses en els canals públics són majoritàriament d'origen espanyol** (o català, en el cas de TV3), que representen un 48,9%, 59,8% i 63,3% els mesos d'abril, octubre i gener, respectivament. En canvi, **la presència de ficció nord-americana és menor**: un 32,2% l'abril, un 26,3% l'octubre i un 11,9% el gener. L'excepció és el mes de juliol, on la presència de ficció espanyola baixa fins a un 25,4%, mentre que les sèries nord-americanes pugen fins al 40,6%; en aquest mes s'hi observa un augment de les sèries europees, que arriben fins al 20,6%.

En tots dos casos, destaca la poca presència de sèries europees; s'observa també una proporció similar de sèries d'altres països (especialment serials sud-americans), que se situen al voltant del 15%.

Pel que fa al **cinema**, també en els **canals privats** s'observa un **pes majoritari de la ficció nord-americana**, que **supera el 80% del temps total dedicat a aquest gènere** en la majoria de temporades analitzades (82,5%, 83,8% i 87,3% els mesos d'abril, juliol i octubre, respectivament, mentre que aquest percentatge baixa fins el 65,1% el mes de gener), mentre que el cinema europeu (10,3%, 7% i 6,8% els mesos d'abril, juliol i octubre, respectivament) i, sobretot, espanyol i d'altres països és minoritari. Així, per exemple, només s'emet cinema espanyol el mes de juliol (4,8%). L'excepció és la forta presència de cinema europeu al gener, que arriba a representar un 27,4%.

En el cas dels **canals públics**, el **cinema nord-americà** també és el **majoritari**, però amb un **percentatge menor al que s'observa en els canals privats**: 61,9%, 56,3%, 53,8% i 55,5%, respectivament. En canvi, **hi ha una major presència de cinema europeu** (15,9%, 18,4%, 24,3% i 14%, respectivament) i **espanyol** (18,6%, 13,0%, 15,1% i 29,3%, respectivament).

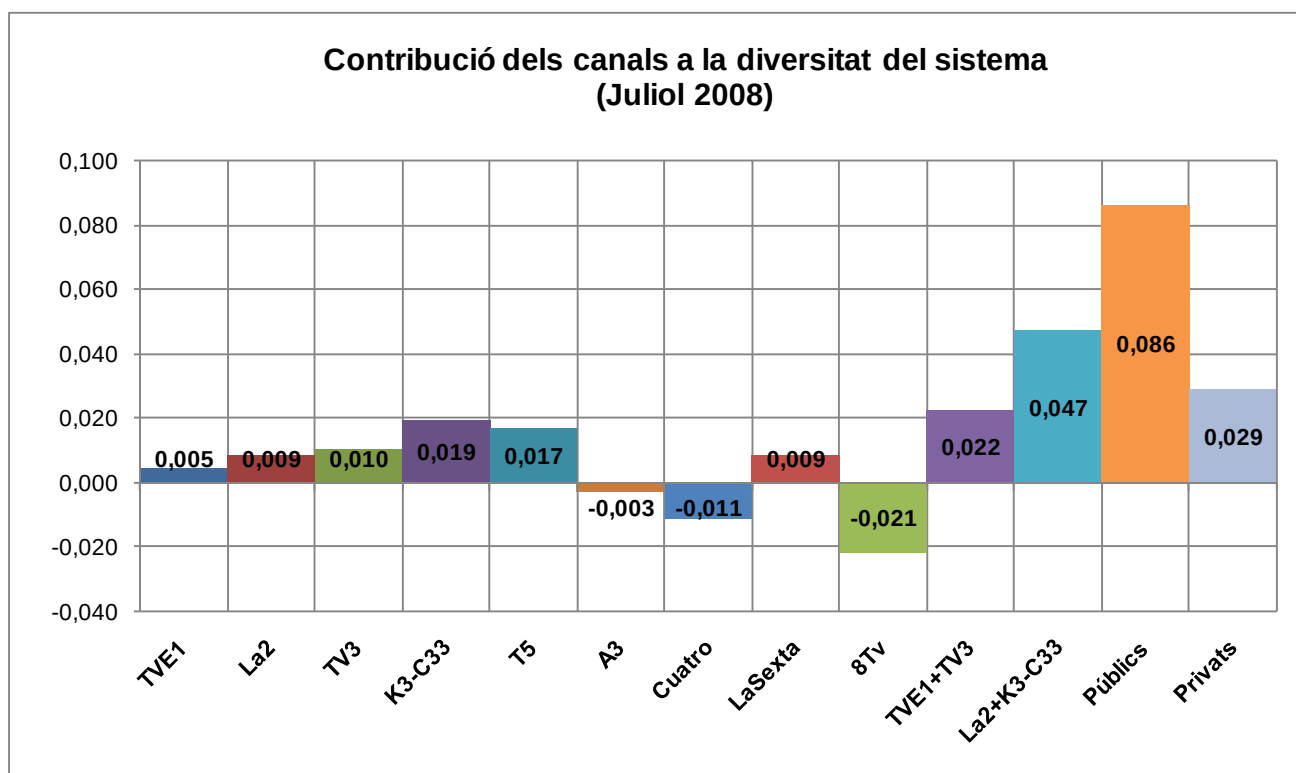
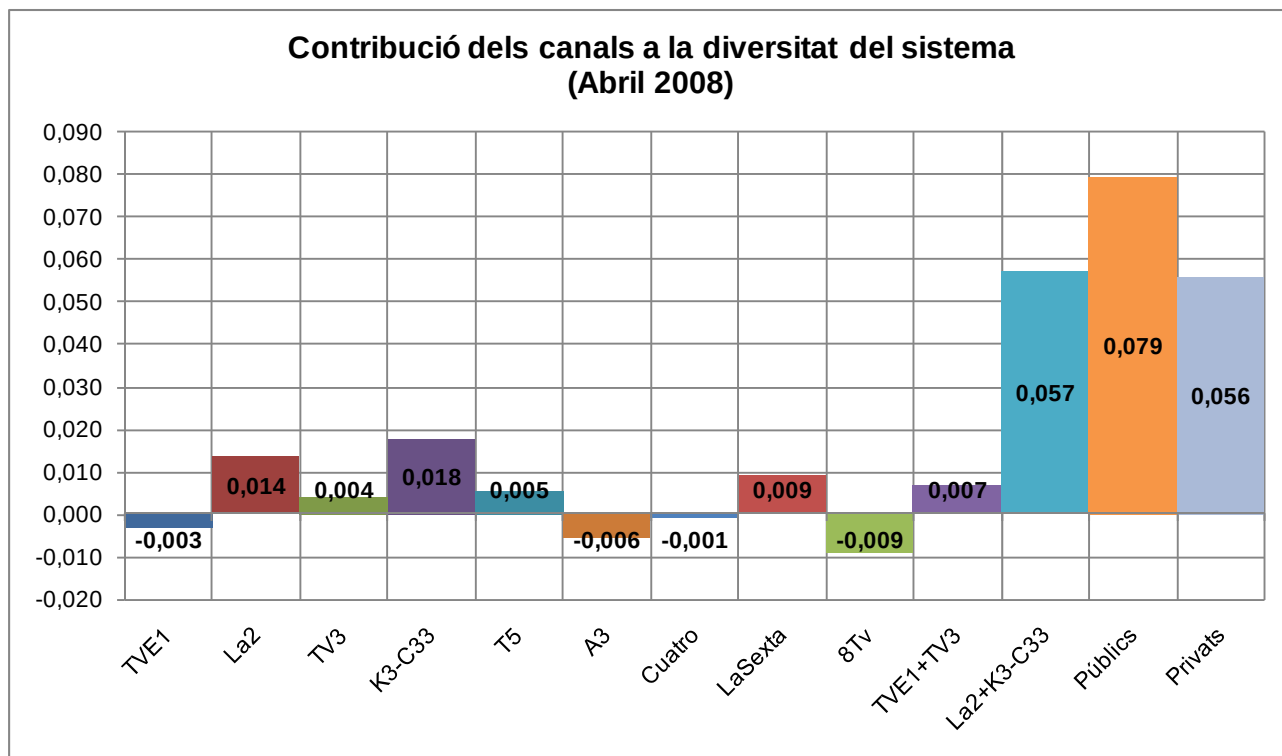
Per tant, **queda palesa la voluntat dels canals públics de programar sèries i cinema produïts en el propi país, així com a Europa** (assumint un paper clau en la construcció de la pròpia identitat i imaginari, així com en la dinamització del sector audiovisual); **mentre que els canals privats fan una clara aposta per la ficció i cinema nord-americans.**

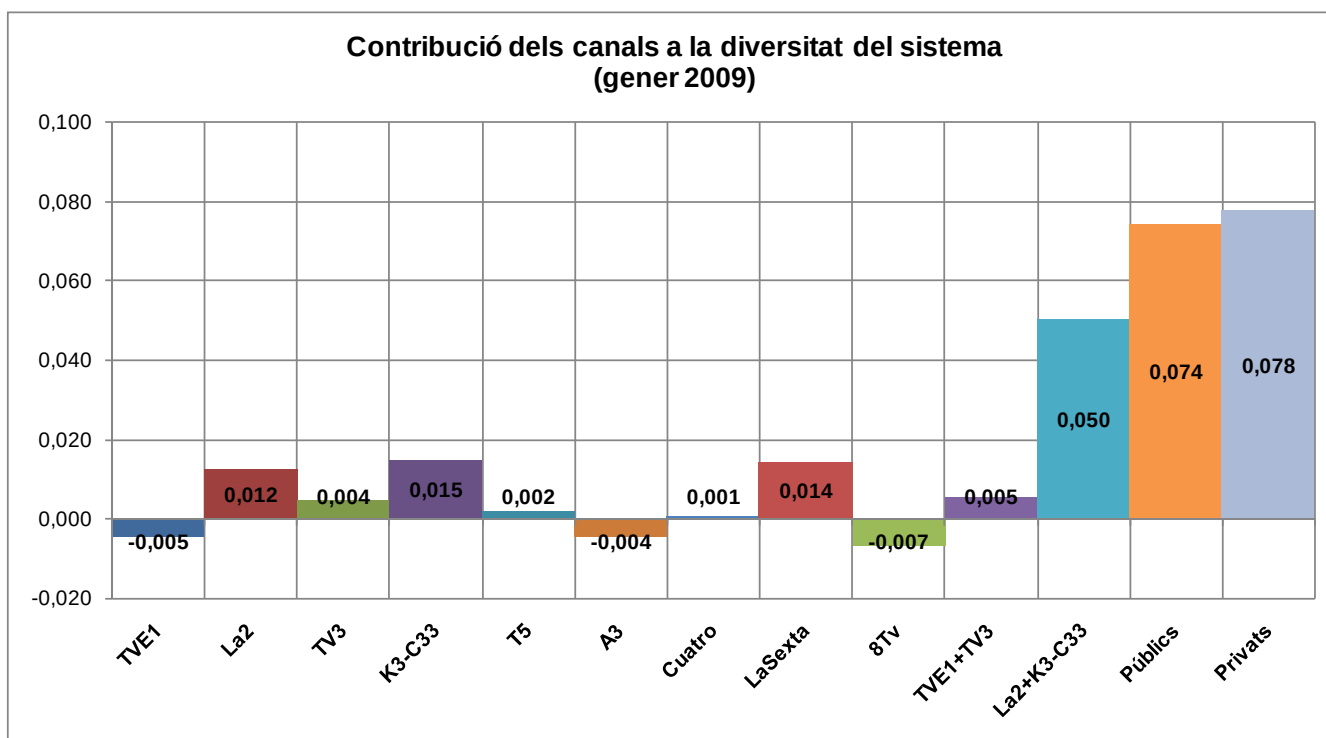
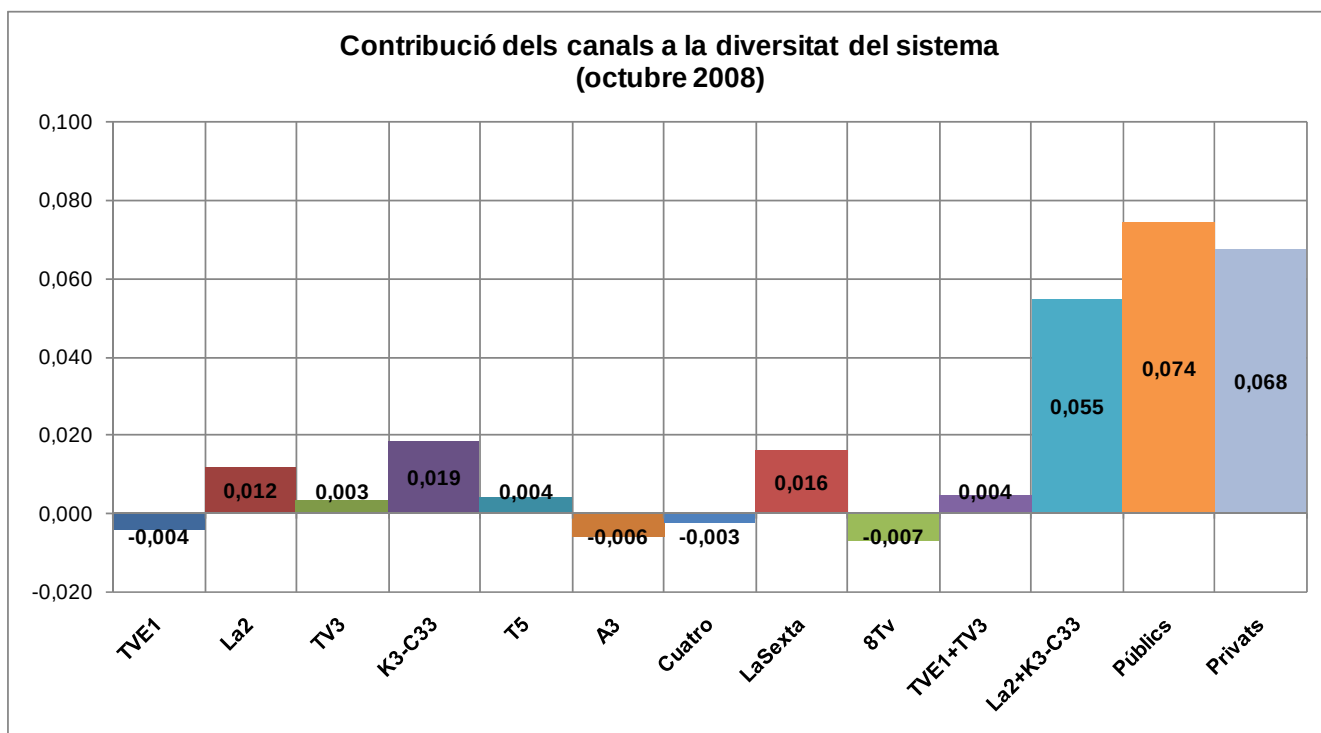
1.2. Contribució de les cadenes públiques i privades a la diversitat del sistema

La contribució a la diversitat del sistema del conjunt de canals públics és molt superior a la del conjunt de canals privats. El mes d'abril el conjunt de canals públics van aportar un 0,079 a la diversitat del sistema, mentre que els privats només un 0,056; i el mes de juliol la contribució dels canals públics triplica la dels privats (0,086 els públics i 0,029 els privats), degut a una important davallada en la contribució dels canals privats. A l'octubre, en canvi, la distància disminueix, ja que la contribució dels canals públics disminueix (0,074), mentre que la dels privats augmenta de forma important (0,068). **L'excepció és el mes de gener**, en el que la contribució a la diversitat del sistema del conjunt dels canals privats (0,078) és lleugerament superior a la dels públics (0,074).

Si es distingeix entre primers i segons canals públics, la contribució disminueix (a l'abril aquesta és de 0,007 i 0,057, respectivament). Els segons canals públics segueixen sumant més diversitat al sistema que els privats, mentre que la contribució dels primers canals és molt propera al zero. En els mesos d'octubre i gener la situació es manté força similar. Les principals diferències s'observen en el mes de juliol, quan la contribució dels segons canals públics disminueix (0,047), mentre que la dels primers canals augmenta (0,022) i se situa a un nivell molt similar a la del conjunt dels canals privats.

Tot això és degut a què els segons canals públics tenen una programació basada en gèneres que no s'emeten en cap altre canal, especialment gèneres de demanda inflexible com documentals o educatius/culturals, i altres gèneres com infantils/juvenils i esports. En canvi, els primers canals públics ofereixen uns gèneres que ja són presents en les graelles dels canals privats; els canals privats també ofereixen gèneres que no s'emeten (o en molt poca proporció) en cap altre canal, com ara telerealtat, humor, concursos i infotainment.

1.3. Comparació de la dissimilaritat entre cadenes públiques i privades

La **dissimilaritat entre el conjunt dels canals públics i el conjunt dels canals privats és alta**. Si es distingeix entre primers i segons canals públics, s'observa com la

dissimilaritat entre La2 i el K3-C33 i els primers canals públics és pràcticament igual que la que aquests mantenen amb els canals privats (molt alta). En canvi, **TVE1 i TV3 mantenen una dissimilaritat alta amb els canals privats i, per tant, menor a la que tenen amb els segons canals.**

Això significa que la programació dels primers canals públics és més similar a la dels canals privats que a la dels segons canals. Això és degut a l'especialització i complementarietat que s'ha observat en les programacions d'aquests canals: mentre que els primers canals emeten gèneres similars als emesos en els canals privats i, per tant, amb capacitat per atreure audiències majoritàries; els segons canals públics s'especialitzen en gèneres sense cabuda en els altres canals i que podrien posar problemes a la competitivitat dels primers canals.

Abril	Privats	TVE1+TV3	La2+K3/C33
Públics	1,02 Alta		
Privats		0,86 Alta	1,47 Molt alta
TVE1+TV3			1,46 Molt alta

Juliol	Privats	TVE1+TV3	La2+K3/C33
Públics	0,91 Alta		
Privats		0,85 Alta	1,43 Molt alta
TVE1+TV3			1,41 Molt alta

Octubre	Privats	TVE1+TV3	La2+K3/C33
Públics	1,02 Alta		
Privats		0,94 Alta	1,53 Molt alta
TVE1+TV3			1,49 Molt alta

Gener	Privats	TVE1+TV3	La2+K3/C33
Públics	1,03 Alta		
Privats		0,89 Alta	1,53 Molt alta
TVE1+TV3			1,49 Molt alta

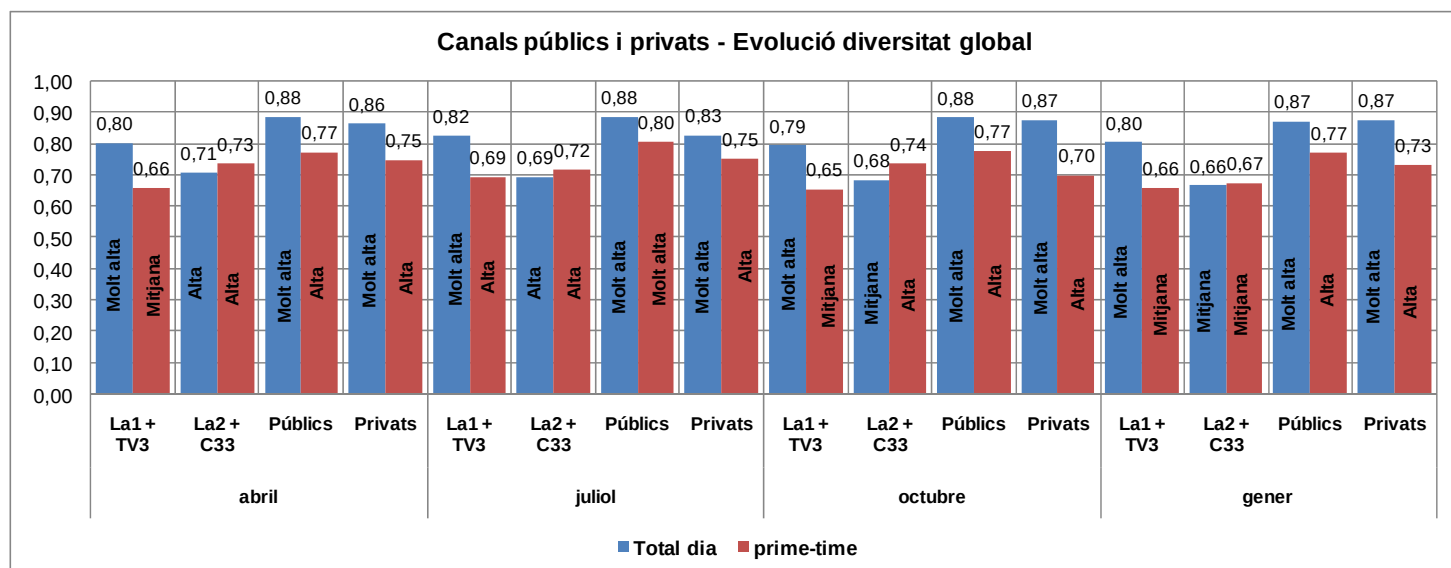
2. Anàlisi comparada de la diversitat de la programació entre cadenes públiques i privades en el *prime-time*

2.1. Comparació de la diversitat i la concentració de gèneres entre cadenes públiques i privades en el *prime-time*

Tal com era d'esperar, **la diversitat en el *prime-time* disminueix respecte les dades del total del dia**. Tant en el conjunt dels canals **públics** com en el conjunt dels canals **privats** la diversitat és **alta, una mica superior en el cas dels públics**. L'única excepció és la diversitat molt alta dels canals públics en el mes de juliol.

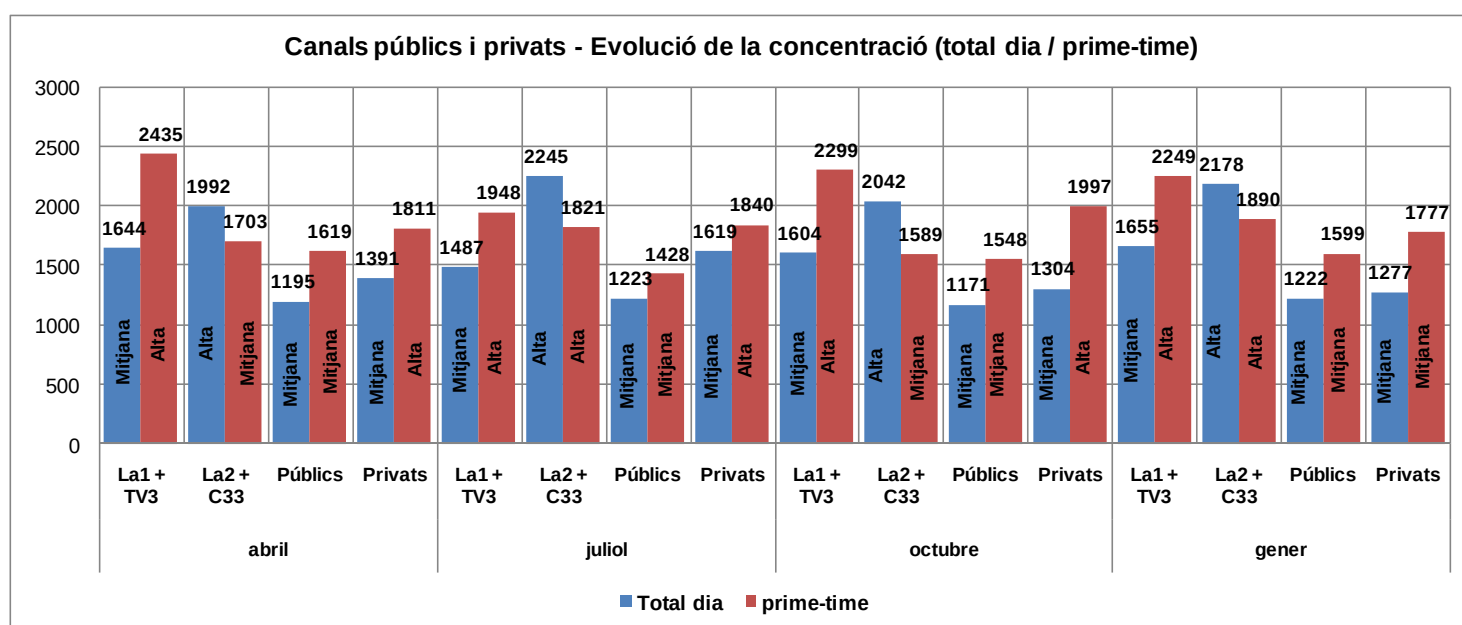
Si distingim entre **primers i segons canals públics**, s'observa com **la diversitat disminueix** respecte les dades conjuntes, **especialment en el cas de TVE1 i TV3**, amb una diversitat mitjana l'abril, l'octubre i el gener i alta el juliol. En canvi, la diversitat de La2 i el K3-C33 és una mica superior respecte a la del total del dia, mantenint-se alta. Aquí l'excepció seria el mes de gener, en el que la diversitat, tot i ser lleugerament superior a la del total del dia, es manté mitjana.

Conclusions relatives a la contribució de les cadenes públiques i privades a la diversitat del sistema

Pel que fa a la **concentració**, aquesta és superior en els canals privats (alta els mesos d'abril, juliol i octubre, mitjana el mes de gener), mentre que en els **canals públics** és mitjana.

Si s'analitzen separatament els primers i segons canals públics, s'observa com **TVE1 i TV3 tenen una concentració alta, molt superior a la de La2 i el K3-C33** (mitjana els mesos d'abril i octubre, alta els mesos de juliol i gener), i superior també a la dels canals privats.

La distribució dels gèneres entre els canals públics i privats es manté estable respecte el total del dia. S'observa que la **ficció seriada**, els **concursos**, la **telerealitat**, l'**infotainment** i l'**humor** estan més presents en els canals privats. En canvi, els **informatius**, els **documentals**, els **educatius/culturals**, els **esports**, els **infantils/juvenils** i els **magazins** tenen una major presència en els canals públics. El cinema té una presència similar en els dos tipus de canals.

Els tres **gèneres principals** de la franja de *prime-time* dels **canals públics** varia molt d'un mes a l'altre. Només els **informatius** es mantenen entre les tres primeres posicions en els quatre temporades analitzades.

El mes d'abril, els tres gèneres principals són els **informatius** (27,6%), els **esports** (16,9%) i el **cinema** (15,9%); segueixen en ordre d'importància, la **ficció seriada** (11,1%), els **educatius/culturals** (9,9%), **documentals** (6,5%), **infantils/juvenils** (6%) i els programes d'humor (4,4%).

En el mes de **juliol**, els tres gèneres principals són la **ficció seriada** (19,6%), els **informatius** (19,4%) i els **educatius/culturals** (13,8%), seguits pel **cinema** (13,8%) i els **documentals** (11,6%), seguits dels **esports** (7,6%), els **concursos** (6,3%), els **infantils/juvenils** (3,2%) i l'**humor** (2,9%).

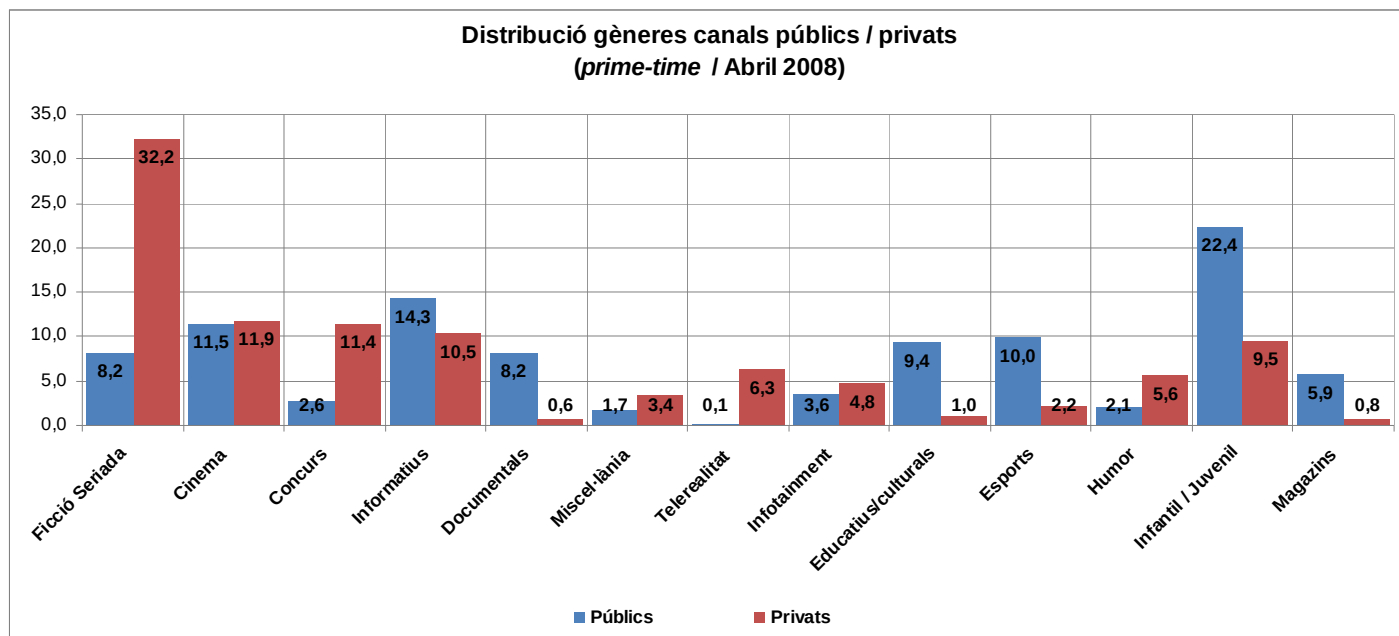
En el mes d'**octubre**, els tres gèneres principals són els **informatius** (24,3%), la **ficció seriada** (16,7%) i els **esports** (15,4%), seguits pel **cinema** (14,9%), els **documentals** (9,9%) i els **educatius/culturals** (9,7%). També s'emeten, amb una presència minoritària, **infantils/juvenils** (3,7%), **humor** (3,1%) i **concursos** (2,4%).

En el mes de **gener** els gèneres principals del conjunt dels canals públics són els **informatius** (23,5%), el **cinema** (21%), els **educatius/culturals** (15,2%) i els **esports** (15,2%), seguits d'altres gèneres amb una presència inferior al 10%: **ficció seriada** (7,4%), **documentals** (6,6%), **infantils/juvenils** (5%), **humor** (3,7%) i **concursos** (2,4%).

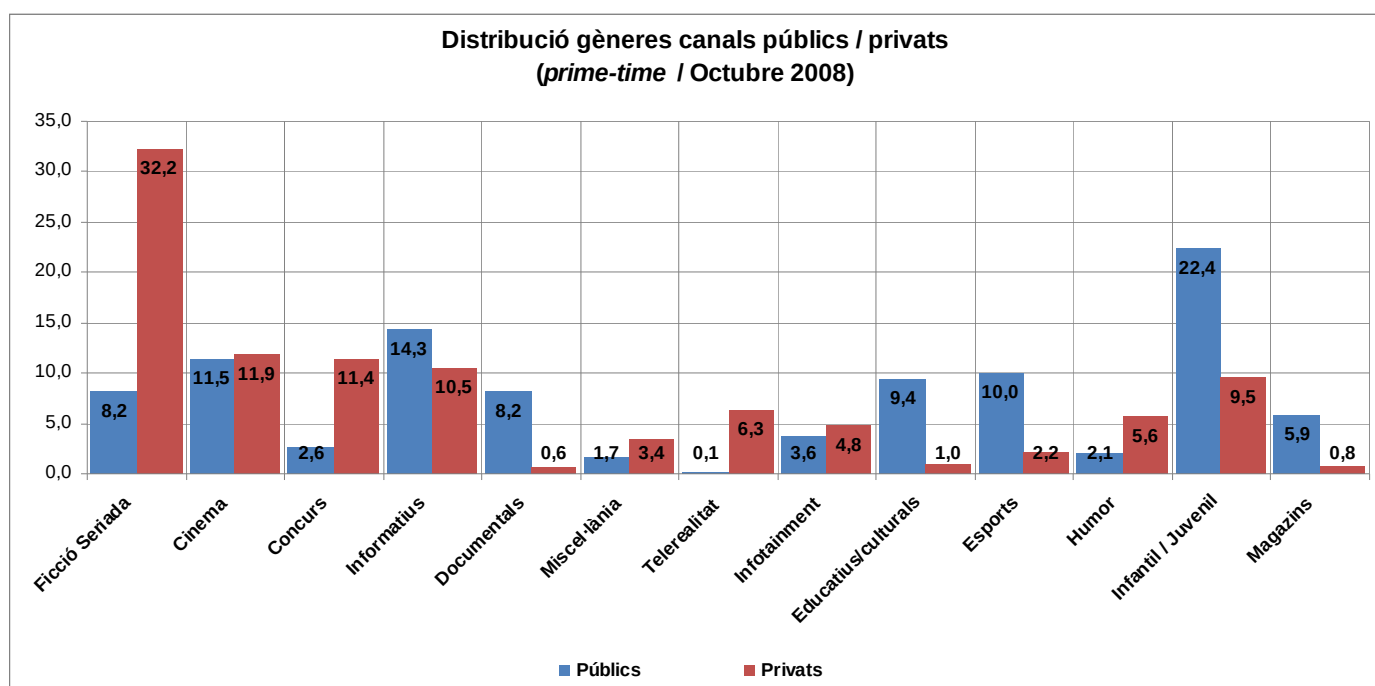
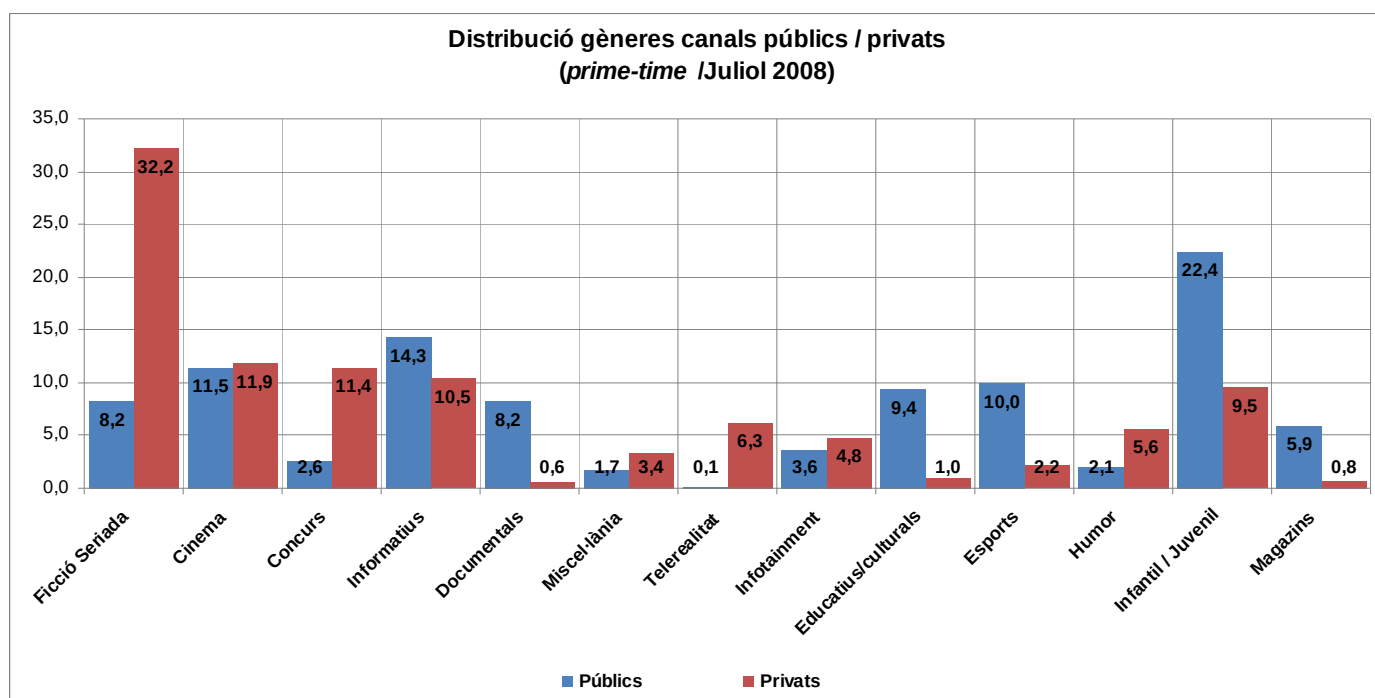
Per tant, **en el prime-time dels canals públics s'observa una major presència de gèneres de demanda forta** que en el total del dia, tot i que tenen una presència inferior a l'observada en els canals privats. Així doncs, **la programació dels canals públics s'acosta en aquesta franja a la dels privats** (ja s'ha vist com aquest moviment no el fan només els primers canals públics, sinó també La2, deixant el K3-C33 com l'únic canal amb una oferta realment diferenciada de la resta).

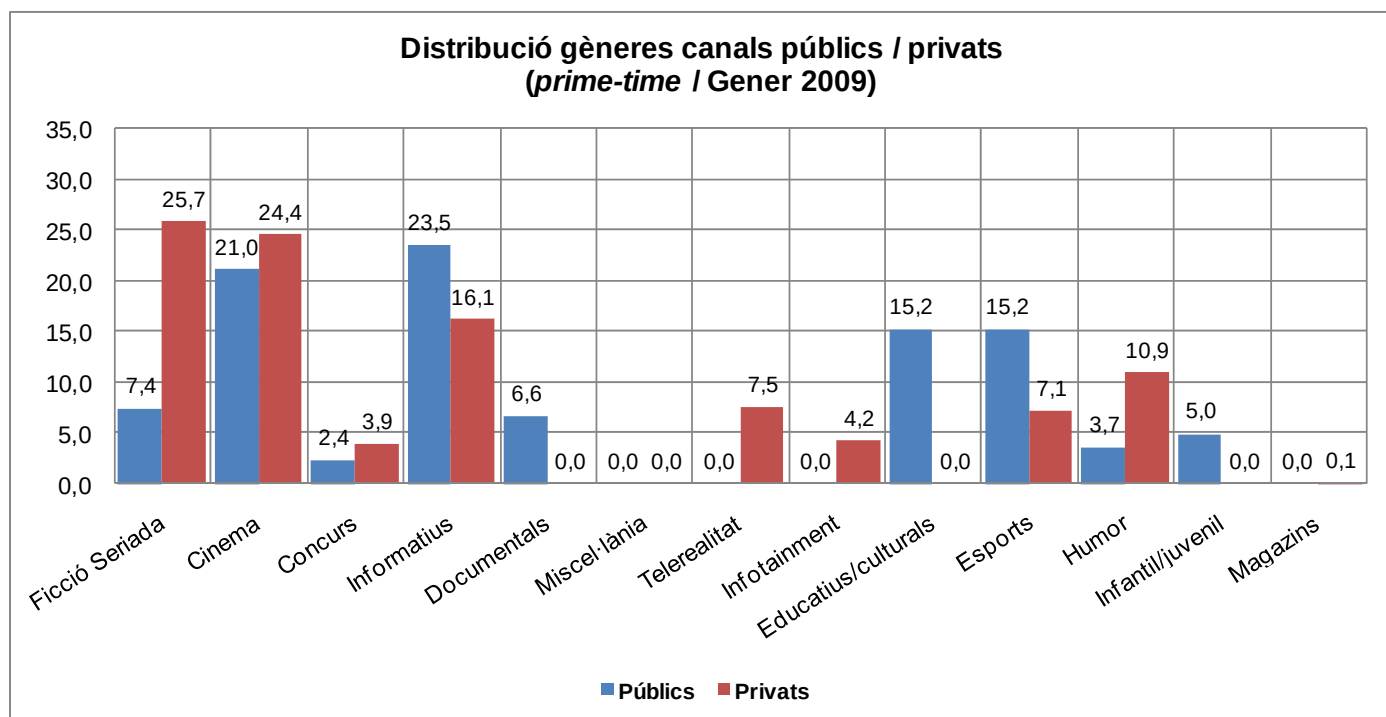
En els quatre mesos analitzats, els tres gèneres principals del conjunt de **canals privats** són la **ficció seriada**, que ocupa un terç del temps d'emissió (30,5%, 31,8% i 31,3%, els mesos d'abril, juliol, octubre i gener, respectivament), el **cinema** (19,2%, 17,3%, 19,8% i 24,4%, respectivament) i els **informatius** (15,3%, 16,2%, 18,8% i 16,1%, respectivament). Els segueix l'**humor**, amb una important presència els mesos d'abril i octubre (13,3% i 14,2%, respectivament) i menor el mes de juliol i gener (9,9% i 10,9%, respectivament). Segueixen, amb una presència inferior al 6%, els esports, la telerealtà, els concursos (que el mes de juliol augmenten la seva presència fins al 11,1%, convertint-se en el quart gènere més important) i l'infotainment. Els infantils/juvenils, educatius/culturals, documentals, miscel·lània i magazins no tenen presència (o pràcticament imperceptible) en el *prime-time* dels canals privats.

La **suma del temps dedicat als tres gèneres principals és**, com era d'esperar, **superior a la del total del dia**. Un altre cop **en el conjunt dels canals privats la concentració és major**: 65%, 65%, 70% i 66,3% els mesos d'abril, juliol, octubre i gener respectivament; una xifra inferior a la concentració del conjunt dels canals públics: 60,3%, 54%, 58,3% i 59,72% respectivament.

Conclusions relatives a la contribució de les cadenes públiques i privades a la diversitat del sistema

En el *prime-time* s'observa la mateixa tendència a l'**especialització i complementarietat** entre els primers i segons canals públics que es mostrava en el total del dia, amb uns **primers canals públics que programen els gèneres de demanda forta (ficció seriada, concursos i humor)** i els informatius, i uns segons canals públics amb gèneres que podrien dificultar la seva competitivitat (documentals, educatius/culturals, infantils/juvenils i esports no majoritaris). Només el cinema té una presència similar tant en els primers com en els segons canals públics.

En les quatre temporades analitzades la situació és similar. Els gèneres principals emesos pels **primers canals públics** en el *prime-time* són els **informatius**, la **ficció seriada** i el **cinema**. Aquests tres gèneres ocupen tres quartes parts del temps total d'emissió en els mesos d'abril, octubre i gener, mentre que el juliol ocupen un 67,5%, ja que els concursos també tenen un paper destacat (12,7%). Amb un tant per cent inferior al 10%, també s'emeten humor, esports i concursos, així com documentals i educatius/culturals (tot i que amb una presència força minoritària).

Per tant, està clara la **coincidència entre els principals gèneres emesos en els primers canals públics i els canals privats**. La principal diferència residiria en el **major pes que representen els informatius en els primers** (que representen més d'un terç del temps total d'emissió).

En canvi, els **segons canals públics** tenen una graella basada en altres gèneres. Així, en el mes **d'abril**, els tres gèneres principals són els **esports** (28,2%), el **cinema** (15,3%) i els **educatius/culturals** (14,1%). Els segueixen els informatius (13,9%), els infantils/juvenils (11,9%) i els documentals (11,1%). De forma minoritària, també apareix ficció seriada (4,2%) i humor (1,4%).

En els mesos de juliol, octubre i gener es troben els mateixos gèneres, però en altres posicions:

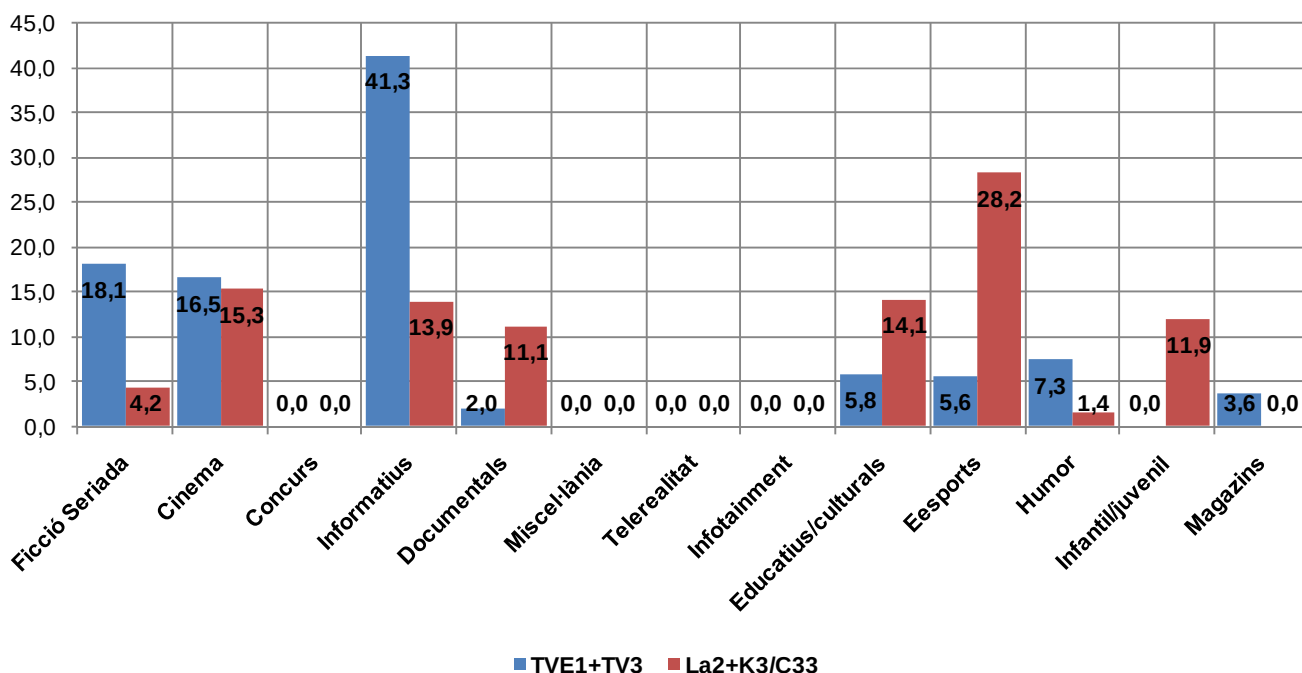
En el mes de **juliol**, els **educatius/culturals** (24%), els **documentals** (23,2%) i la **ficció seriada** (21,8%), que augmenta molt la seva presència, són els tres gèneres principals; seguits pel cinema (9,5%), els informatius (6,9%), els infantils/juvenils (6,3%) i la telerealtà (1,2%, sense presència en els altres dos mesos analitzats).

En el mes **d'octubre**, els **esports** (20,8%), els **documentals** (18,7%) i els **educatius/culturals** (17,7%) dominen la graella, seguits pel cinema (14,3%), els informatius (13,1%) i amb una menor presència, la ficció seriada (8,1%) i els infantils/juvenils (7,3%).

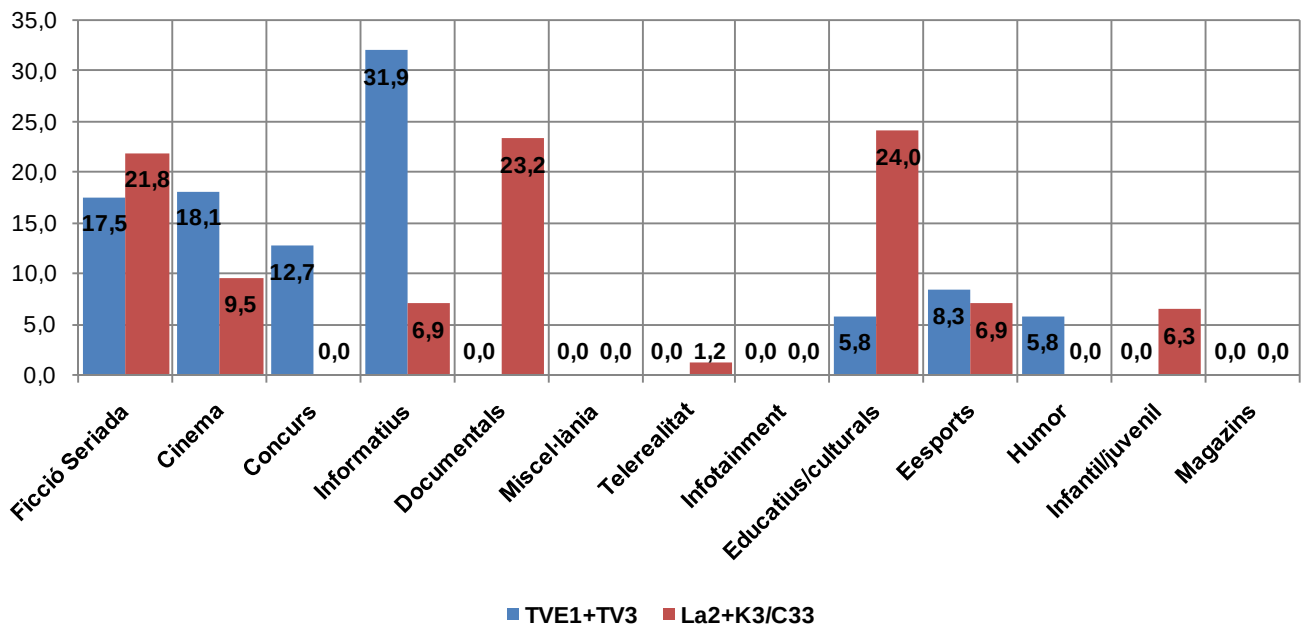
Per últim, en el mes de **gener**, els gèneres emesos en els segons canals públics són, altre cop, els **educatius/culturals** (26%), el **cinema** (21,4%), els **esports** (19,6%) i els **documentals** (13,3%); finalment també s'emeten infantils/juvenils (9,9%) i informatius (9,7%).

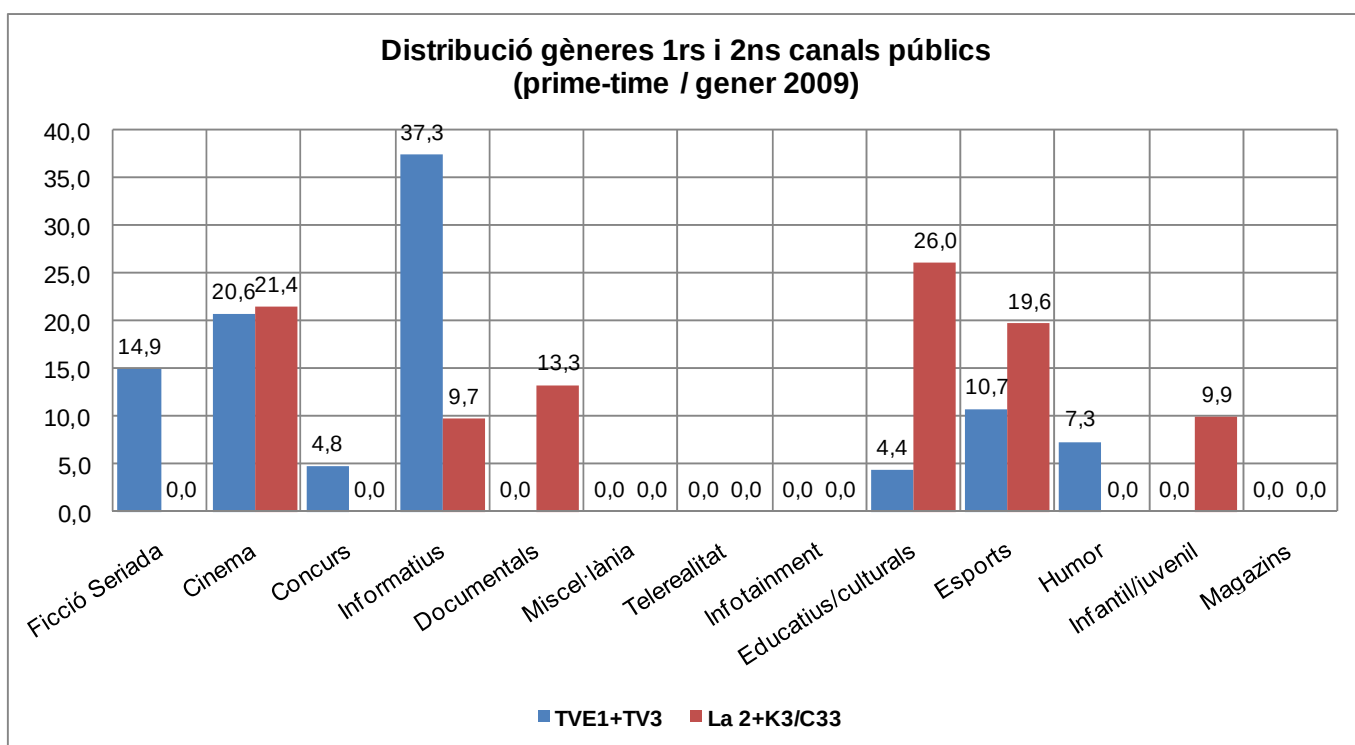
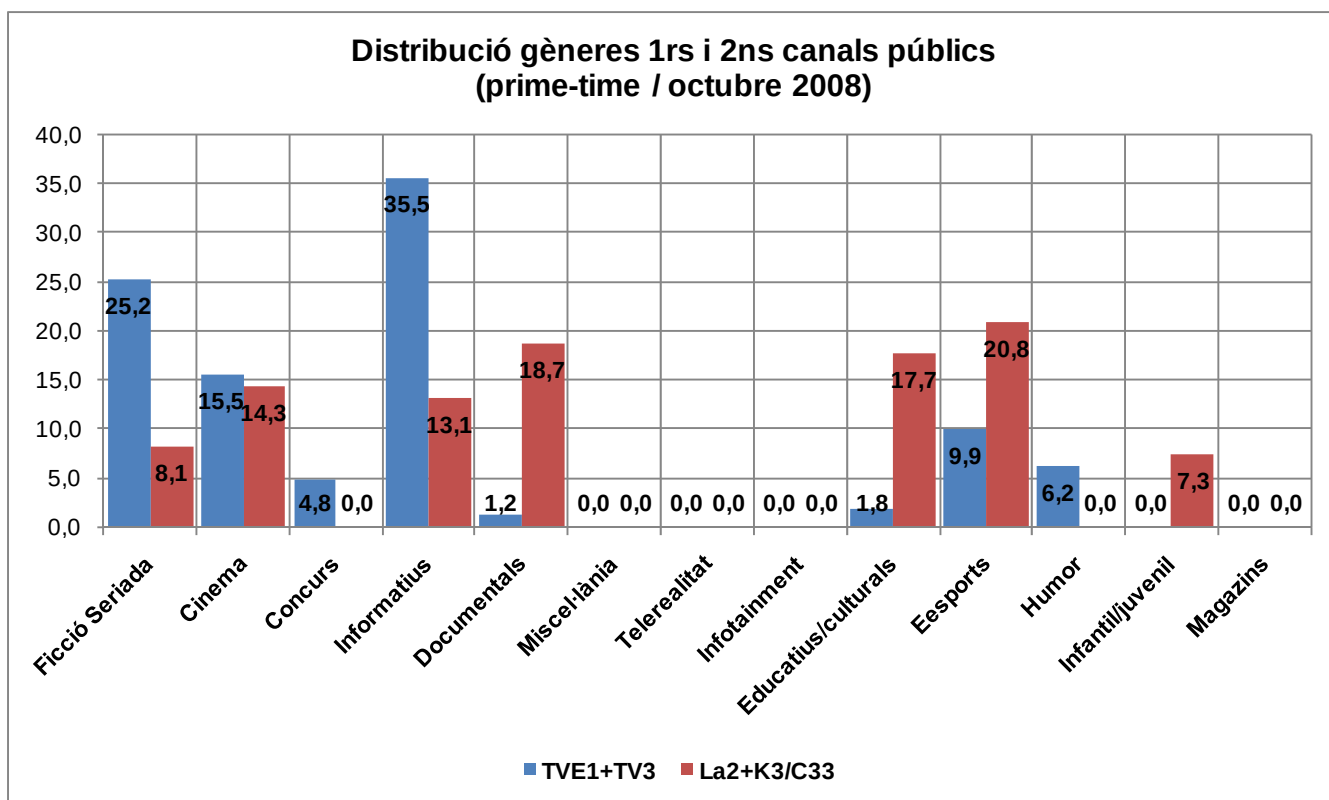
Per tant, els **segons canals públics** basen la seva graella del *prime-time* en **gèneres força diferents als emesos tant en els primers canals públics com en els privats**. S'hi troben gèneres de demanda inflexible com els documentals i els educatius/culturals, així com esports. **L'únic gènere de demanda forta amb presència important en la graella és el cinema**. Per l'altra banda, destaca la **poca presència de la ficció seriada** (si s'exceptua el mes de juliol), així com l'absència de concursos, humor, telerealtà... Al mateix temps, **la concentració és menor a l'observada en els primers canals públics**, ja que els tres primers gèneres ocupen un 57% del temps total d'emissió en els mesos d'abril i octubre. Només en el mes de juliol la concentració augmenta fins al 69% (superant la concentració dels primers canals). És a dir, **en el *prime-time* dels segons canals públics el temps està més repartit entre els gèneres emesos**: en els primers canals públics només els tres gèneres principals representaven més d'un 10% del temps, mentre que en els segons canals 5 o 6 gèneres estan per sobre d'aquest percentatge.

**Distribució gèneres 1rs i 2ns canals públics
(prime-time / abril 2008)**

**Distribució gèneres 1rs i 2ns canals públics
(prime-time / juliol 2008)**

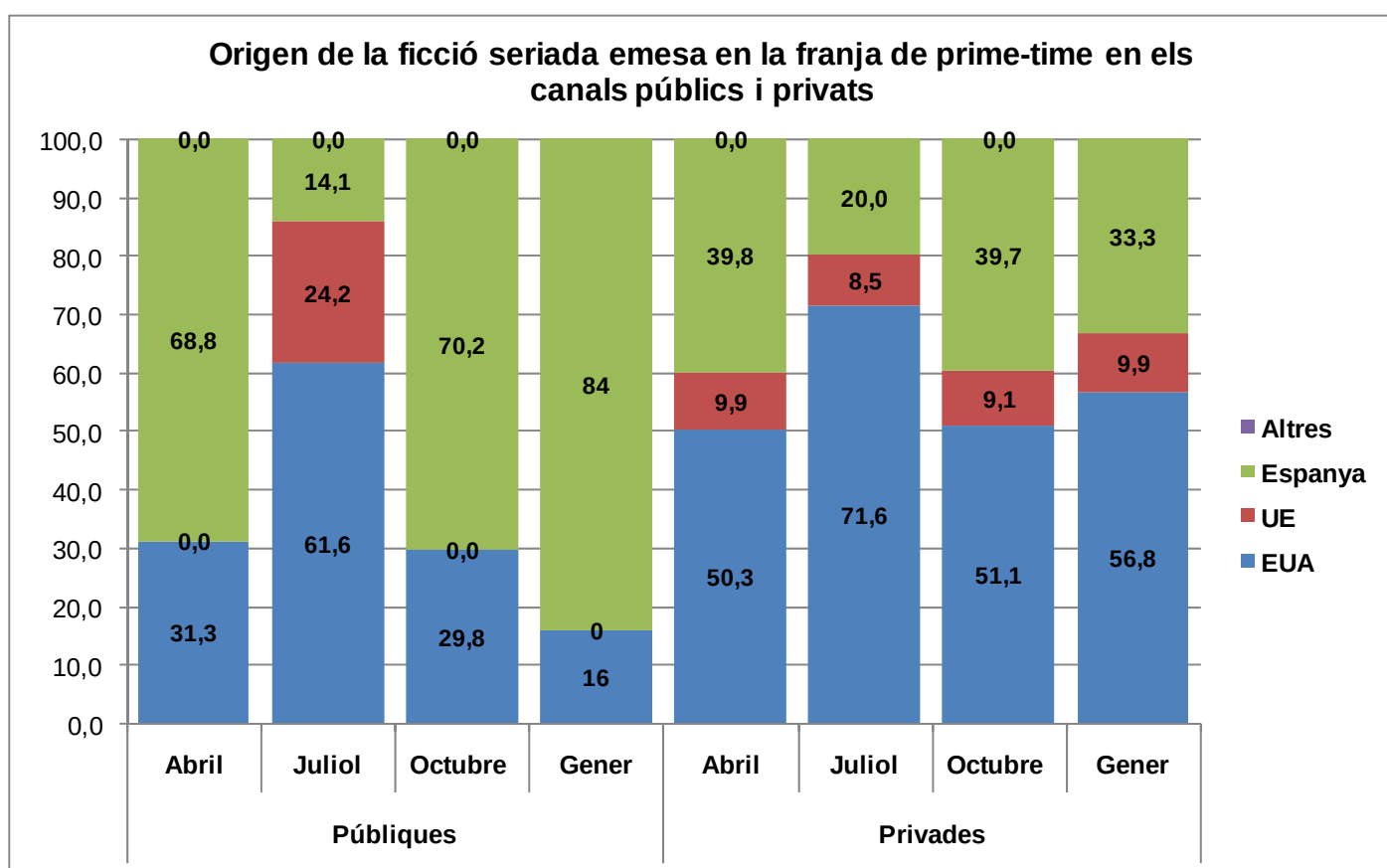

Per últim, en relació a l'origen de la ficció serialada emesa en el *prime-time*, s'observa un **augment de la presència de la ficció serialada espanyola** en els canals

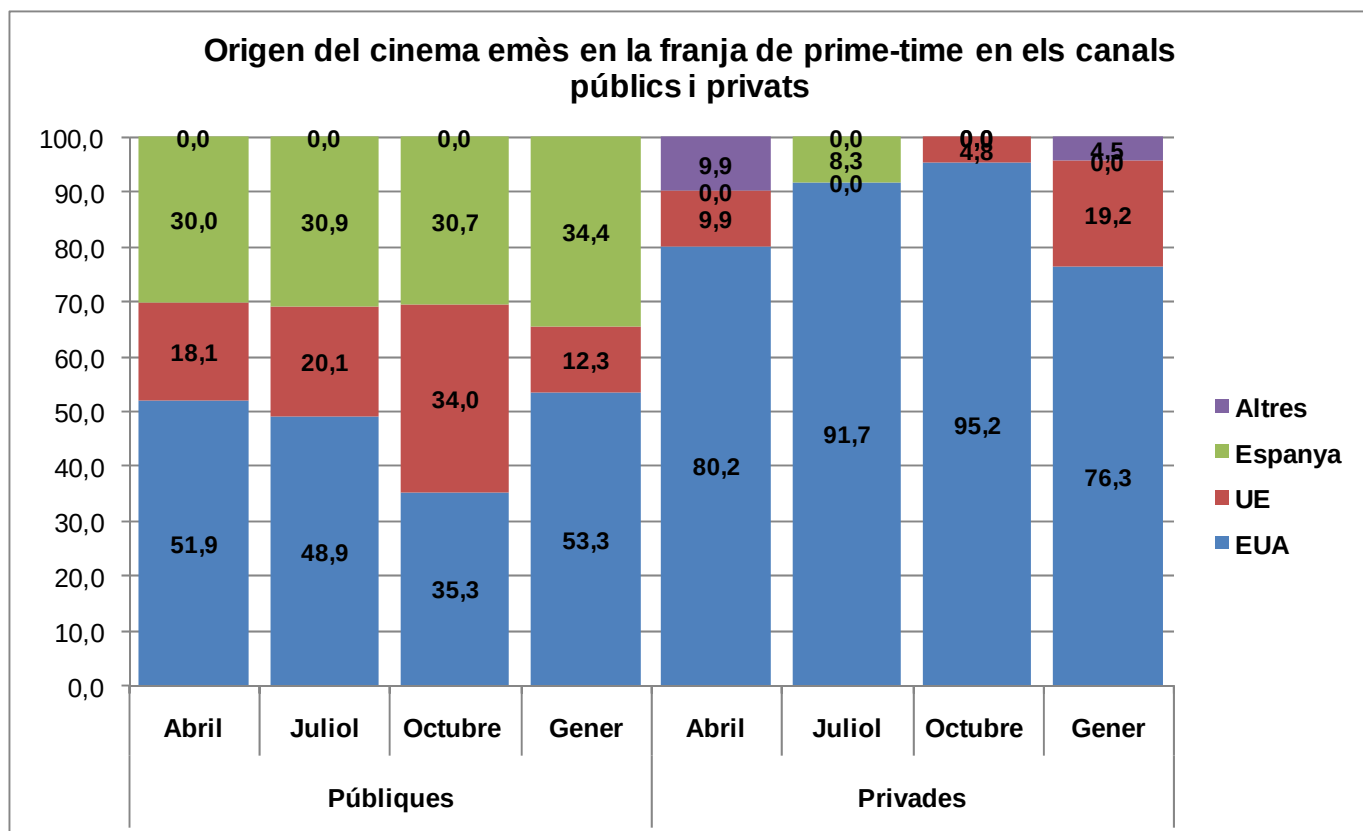
públics i privats, mentre que la presència de sèries nord-americanes baixa i la d'altres països desapareix. La ficció d'origen europeu es manté en el seu paper minoritari.

Així, en els **canals privats**, la ficció espanyola en el *prime-time* dels mesos d'abril, juliol, octubre i gener representa un 39,8%, 20%, 39,7% i 33,3%, respectivament (un tant per cent molt superior al del total del dia, que en cap cas superava el 15%). En canvi, la ficció nord-americana, tot i mantenir-se majoritària, baixa fins a representar la meitat del temps dedicat al gènere. També en el *prime-time* s'observa la davallada en la presència de ficció espanyola i l'augment de la nord-americana el mes de juliol (20% i 71,6%, respectivament).

En el cas dels **canals públics**, aquest augment porta a la ficció espanyola a ocupar al voltant d'un 70% del temps dedicat a la ficció seriada, mentre que la ficció nord-americana es manté al voltant del 30%. Aquí l'excepció tornaria a ser el mes de juliol, on les sèries espanyoles només representen un 14,1%, mentre que les nord-americanes ocupen un 61,6% (per la tendència a no emetre continguts propis els mesos d'estiu).

Pel que fa a l'origen del cinema emès en el *prime-time*, en general es mantenen les característiques observades en el total del dia.

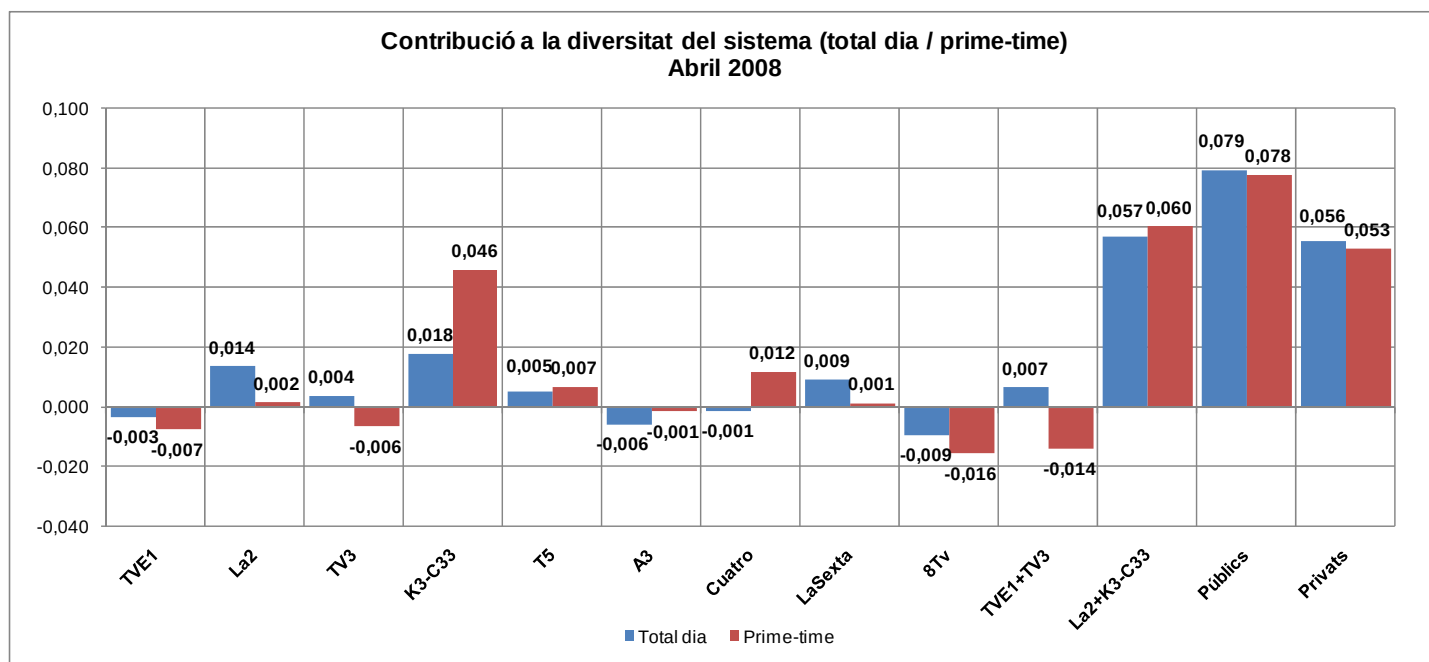
2.2. Contribució de les cadenes públiques i privades a la diversitat del sistema el *prime-time*

La contribució a la diversitat del sistema del conjunt dels canals públics i del conjunt dels canals privats és menor en la franja *prime-time* que en el total del dia. L'única excepció és la contribució dels canals públics en els mesos d'octubre i gener, que augmenta respecte el total del dia.

La contribució del conjunt dels canals públics a la diversitat del sistema és molt superior a la contribució dels canals privats. En el mes d'abril, els canals públics van aportar un 0,078 al sistema, mentre que els privats van contribuir en 0,053, és a dir, la distància es manté respecte el total del dia. La distància també es manté

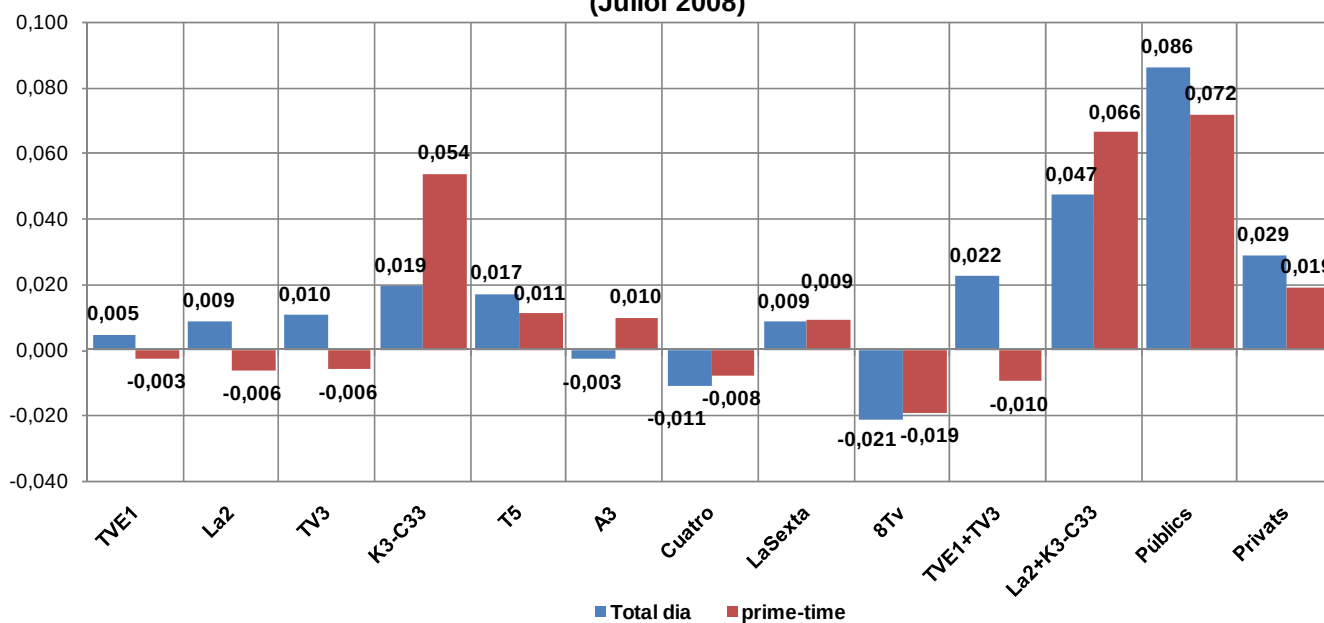
respecte el total del dia en el mes de **juliol**, on és força alta (0,072 i 0,019, respectivament, és a dir, els canals públics contribueixen quasi 4 vegades més que el privats. El mes **d'octubre** la contribució dels canals públics augmenta fins a 0,103, una xifra molt superior a la resta, mentre que la dels privats cau fins a 0,026, de manera que la distància es fa encara més pronunciada (els canals públics contribueixen quatre vegades més que els privats). Finalment en el mes de **gener** la contribució a la diversitat del sistema dels canals públics és de 0,088, mentre que la dels canals privats es recupera una mica respecte la temporada anterior i se situa en 0,050.

Si es distingeix entre **primers i segons canals públics**, la contribució en els dos casos disminueix respecte el total dels canals públics. Ara bé, destaca el fet que **la contribució de TVE1 i TV3 passa a ser negativa** (-0,014, -0,010, -0,022 i -0,019 els mesos d'abril, juliol, octubre i gener, respectivament), **mentre que La2 i el K3-C33 augmenta la seva contribució respecte les dades del total del dia** (0,060, 0,066, 0,090 i 0,080, respectivament).

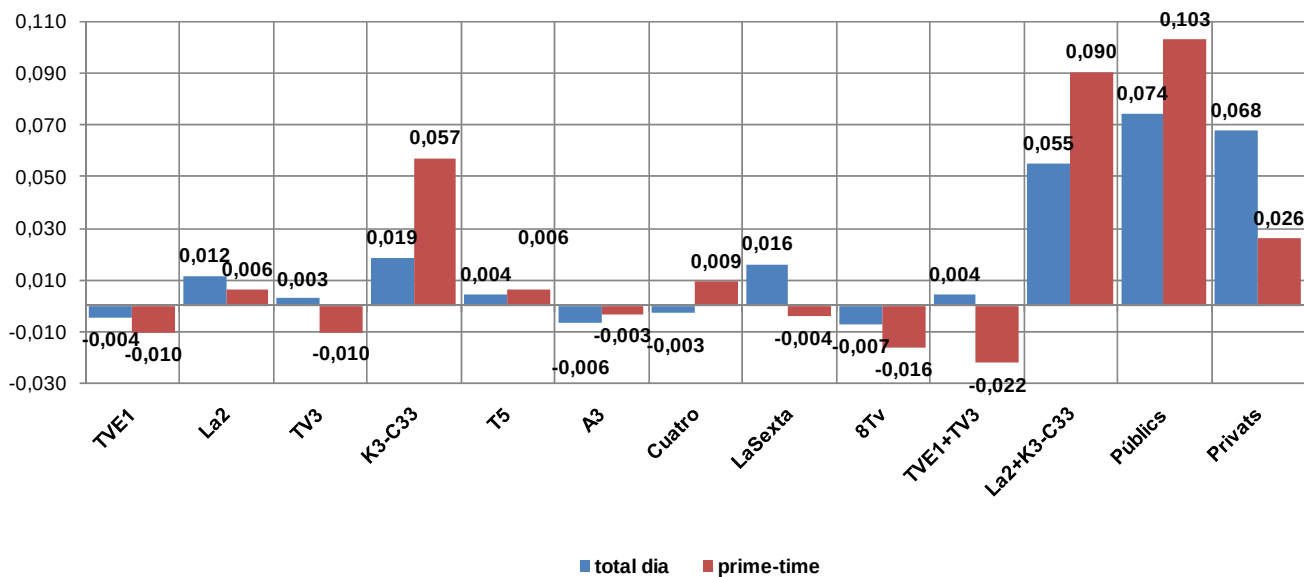

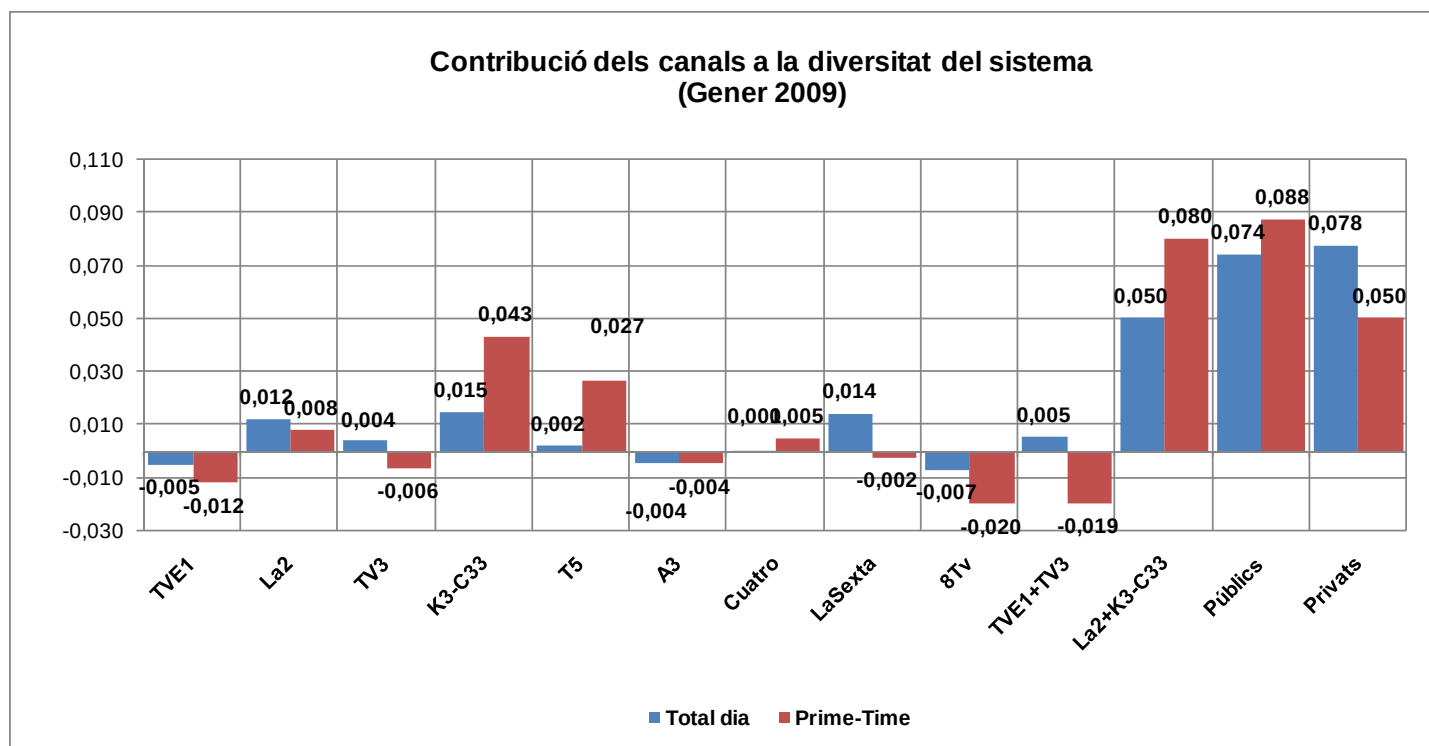
Conclusions relatives a la contribució de les cadenes públiques i privades a la diversitat del sistema

**Contribució dels canals a la diversitat del sistema
(Juliol 2008)**

**Contribució dels canals a la diversitat del sistema
(Octubre 2008)**

2.3. Comparació de la dissimilaritat entre cadenes públiques i privades en el *prime-time*

La dissimilaritat entre els canals públics i els privats disminueix en el *prime-time*: els mesos d'abril, octubre i gener es manté alta, mentre que al juliol baixa fins a ser mitjana.

Si es distingeix entre primers i segons canals públics, s'observa com **la dissimilaritat de TVE1 i TV3 respecte els canals privats baixa fins a ser mitjana. En el cas dels segons canals públics respecte els privats també baixa respecte el total del dia fins a ser alta.**

Per tant, es torna a observar, i d'una manera molt més pronunciada, com **els primers canals públics tendeixen a competir directament amb els canals privats**, oferint una oferta genèrica similar, mentre que els segons canals públics es mantenen desmarcats (tot i que les diferències disminueixen respecte el total del dia, segurament per la programació de La2, que en el *prime-time* s'apropa als gèneres programats pels canals majoritaris).

Prime-time			
Abril	Privats	TVE1+TV3	La2+K3/C33
Públics	0,91 Alta		
Privats		0,74 Mitjana	1,15 Alta
TVE1+TV3			1,04 Alta

Prime-time			
Juliol	Privats	TVE1+TV3	La2+K3/C33
Públics	0,70 Mitjana		
Privats		0,55 Mitjana	1,10 Alta
TVE1+TV3			1,07 Alta

Prime-time			
Octubre	Privats	TVE1+TV3	La2+K3/C33
Públics	0,83 Alta		
Privats		0,57 Mitjana	1,24 Molt alta
TVE1+TV3			1,03 Alta

Prime-time			
Gener	Privats	TVE1+TV3	La2+K3/C33
Públics	0,84 Alta		
Privats		0,60 Mitjana	1,23 Molt alta
TVE1+TV3			1,09 Alta

3. Resum

3.1. Les cadenes privades

- Els canals privats basen la seva programació, de forma quasi exclusiva, en gèneres de demanda forta, especialment ficció seriada, infotainment, cinema,

concurs i humor. Només els informatius tenen una presència destacada, mentre que la resta de programes de demanda inflexible pràcticament no apareixen.

- Els dos nous canals privats, Cuatro i LaSexta, destaquen per tenir una programació lleugerament diferent de la resta de cadenes privades. Com en el cas de Telecinco i Antena 3, la ficció seriada domina la programació dels dos nous canals, tot i que hi té una presència major i a nivell de contingut es prescindeix de les sèries espanyoles, a favor d'un domini absolut de la ficció seriada nord-americana. Però també hi destaquen gèneres atípics, com l'humor, els esports i la miscel·lània en LaSexta o la telerealtat a Cuatro. Al mateix temps, l'infotainment i els informatius, gèneres molt presents en els altres dos canals privats, tenen una presència molt menor. Cuatro manté una estratègia molt més centrada en els gèneres de demanda forta, sense presència de gèneres de demanda inflexible, a excepció dels informatius. LaSexta, en canvi, emet pràcticament tots els gèneres, inclòs un petit percentatge de gèneres de demanda inflexible com els documentals i els educatius/culturals.
- Entre els canals privats, destaca 8TV, el canal privat d'àmbit català. Aquest és el canal amb una diversitat menor i una major concentració: la seva programació es basa en dos gèneres, ficció seriada i cinema, dos gèneres molt presents en la resta de canals. Això fa que la seva contribució a la diversitat del sistema sigui negativa en les quatre temporades analitzades i, a més, és el canal que més diversitat resta al sistema, tant en el total del dia com en el *prime-time*.

3.2. Les cadenes públiques

Per entendre la programació dels canals públics, cal distingir entre primers i segons canals.

- La programació dels primers i segons canals públics és complementària: els primers canals públics concentren els informatius i els programes de demanda forta (ficció seriada, cinema, concursos), és a dir, els gèneres que també s'emeten en la resta de canals privats, amb els que competeixen per aconseguir el màxim d'audiència. En canvi, els segons canals públics estan semiespecialitzats en programes infantils/juvenils, esports i gèneres de demanda inflexible que no es troben en cap altre canal (documentals, educatius/culturals, programes religiosos i per minories...). És a dir, que es fan càrrec d'aquells gèneres amb una vocació

estricta de servei públic que podrien perjudicar els primers canals a nivell de dades d'audiència.

Un altre exemple d'aquesta complementaritat és l'intercanvi de gèneres que s'observa en el cap de setmana, quan els primers canals públics es fan càrrec dels programes infantils/juvenils, tal com també fan la resta de canals privats.

- Tot i que els gèneres programats pels primers canals públics són similars als dels canals privats, es poden observar algunes diferències interessants. En primer lloc, l'alta presència d'informatius, molt superior a la dels canals privats. En segon lloc, la presència, tot i que de forma minoritària, de gèneres de demanda inflexible (com ara els documentals i educatius/culturals), pràcticament inexistent en els canals privats. Per últim, l'absència de determinats gèneres característics dels canals privats, com ara la telerealitat o, en el cas de TV3, l'infotainment.
- El conjunt de canals públics tenen una contribució a la diversitat del sistema molt superior que el conjunt dels canals privats. Ara bé, si es desagreguen els primers i segons canals s'observen diferències significatives.
- Els primers canals públics tenen una pobra contribució a la diversitat del sistema, inferior a la del conjunt dels canals privats. Això és perquè en els primers canals públics s'emeten gèneres ja presents en les altres cadenes, mentre que els privats emeten gèneres amb poca presència en els primers canals públics, com l'infotainment o la telerealitat. Al mateix temps, TV3 aporta diversitat al sistema de forma pràcticament imperceptible, mentre que TVE1 té una contribució negativa en les temporades de primavera i tardor. Això és degut a què els primers canals públics tenen una oferta genèrica similar a la resta de canals generalistes, cosa que demostra la dissimilaritat.
- Tot i tenir una diversitat interna menor a la resta de canals, els segons canals públics són els que més diversitat aporten al sistema, especialment el K3-C33. Això és degut a que la seva programació està clarament diferenciada de la resta de canals, cosa que confirma la seva dissimilaritat amb la resta de canals, que és molt alta.
- En la franja de *prime-time* el K3-C33 segueix essent el canal que més diversitat aporta al sistema, mentre que La2 baixa molt la seva contribució ja que tendeix a programar gèneres similars a la resta de canals (informatius i gèneres de demanda forta com el cinema), perdent el seu caràcter complementari.

Conclusions relatives a la contribució de les cadenes públiques i privades a la diversitat del sistema

- Els primers canals públics en la franja de *prime-time* disminueixen la seva contribució al sistema, essent negativa. És a dir, sense ells el sistema televisiu seria més divers.

4.3. Conclusions relatives als principals gèneres del sistema

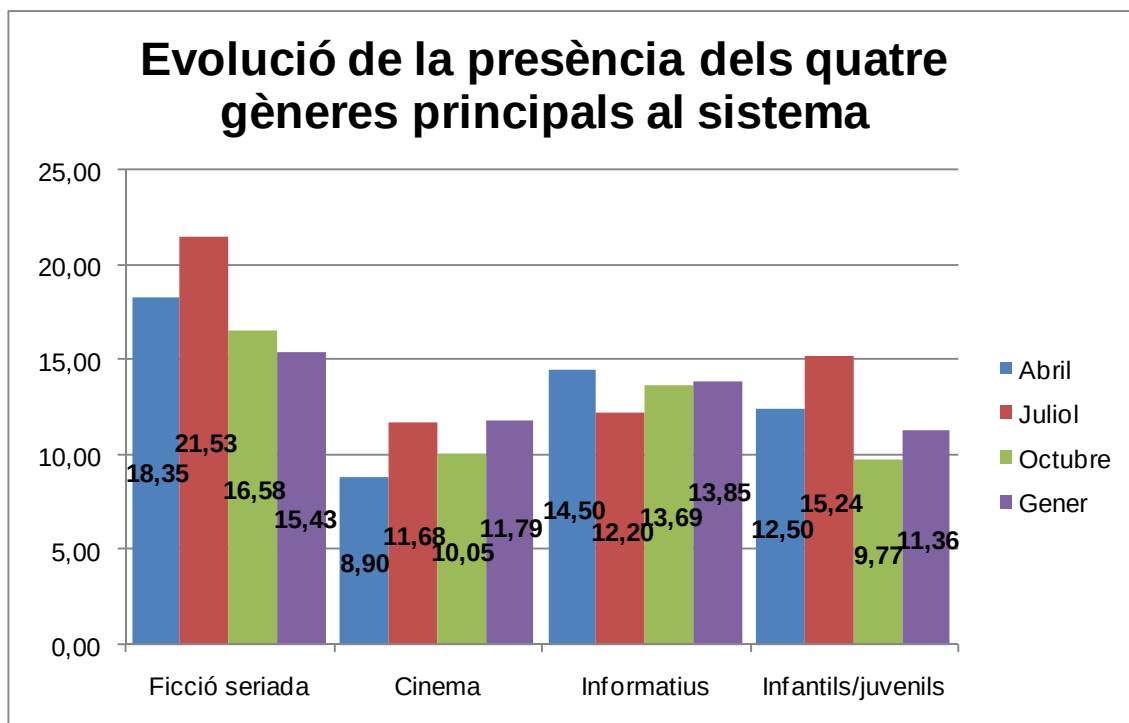
Conclusions relatives als principals gèneres del sistema

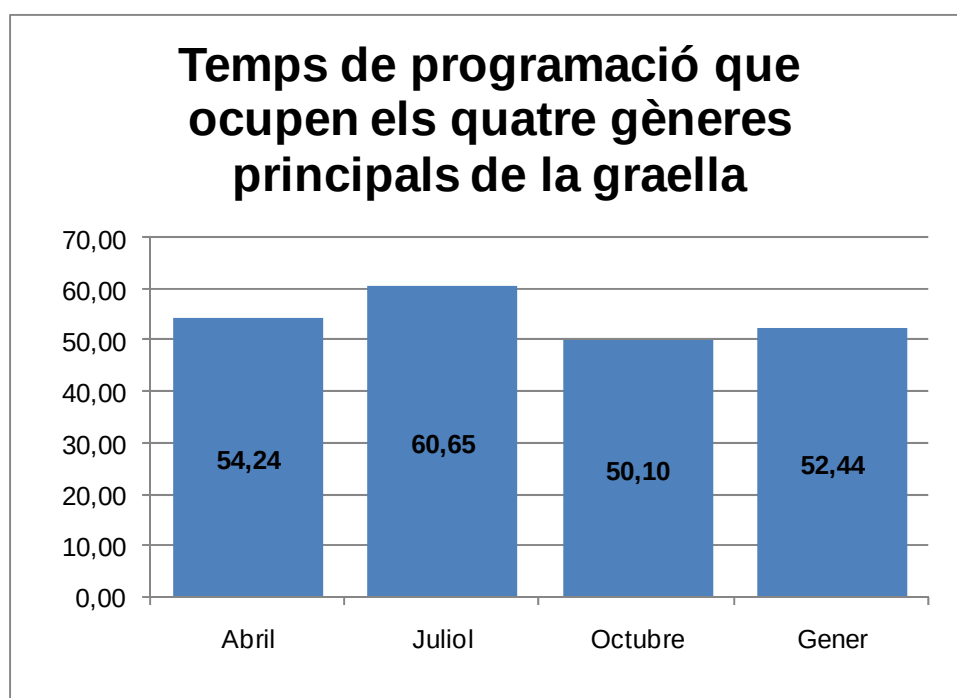
1. Els gèneres principals de la programació
2. Ficció seriada
3. Informatius
4. Cinema
5. Programes infantils i juvenils
6. Els gèneres principals al *prime-time*

1. Els gèneres principals de la programació

Els gèneres amb més presència al sistema són, per a les quatre temporades, la ficció seriada, el cinema, els informatius i els programes infantils i juvenils. Els quatre ocupen, en les quatre temporades que contempla l'anàlisi, més del 50% de la programació total, tot i que aquest percentatge arriba a ser del 60% el mes de juliol.

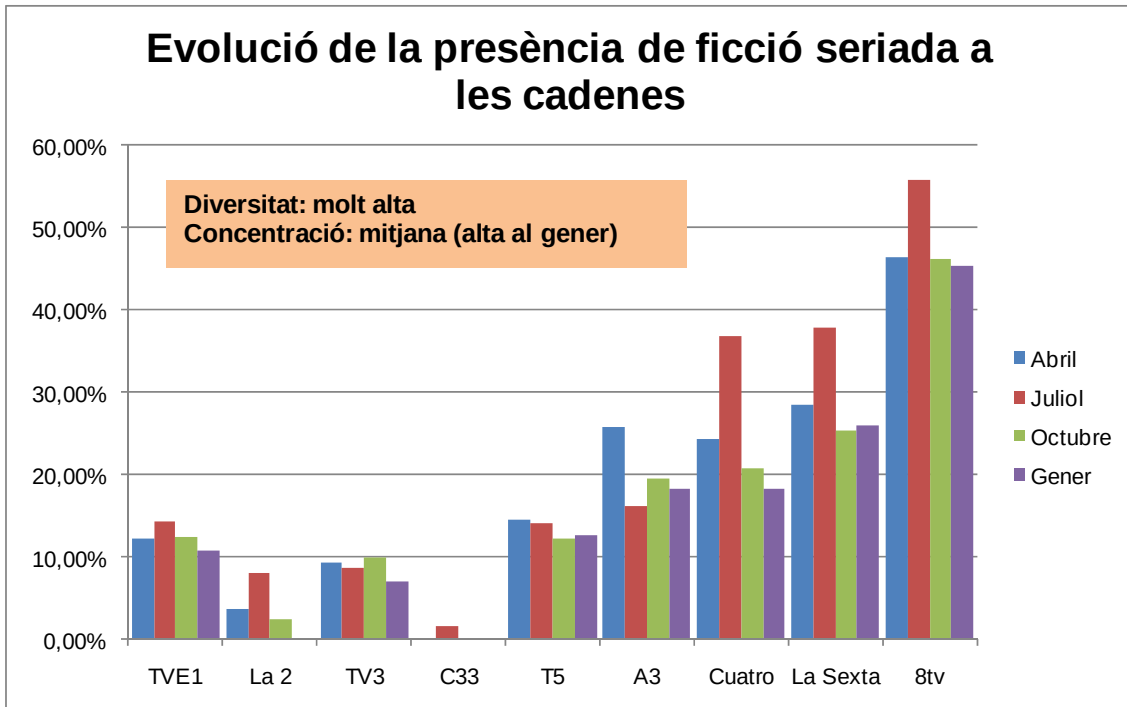
És important destacar que **dos dels quatre gèneres més presents a les graelles són de demanda forta** (ficció seriada i cinema), mentre que només un és de demanda inflexible (informatius). Per últim, hi ha també un gènere dirigit a satisfer les demandes d'un públic concret (programes infantils i juvenils).

2. Ficció seriada

La ficció seriada és el gènere estrella del sistema: **és el que ocupa més temps d'emissió en les quatre temporades contemplades** (18,35% a l'abril, 21,53% al juliol, 16,58% a l'octubre i 15,43% al gener) i la seva diversitat és molt alta, ja que és un gènere que emeten gairebé totes les cadenes (la concentració, per altra banda, és mitjana en totes les temporades excepte la d'hivern, quan passa a ser alta). Ara bé, la contribució que cada cadena fa a la presència d'aquest gènere difereix bastant, com es pot observar al gràfic següent:

La ficció seriada es programa sobretot a les televisions privades, i especialment a les d'aparició més recent. Així, la cadena que programa més ficció seriada és, amb diferència, 8tv: aquest gènere acapara el 46% del seu temps total d'emissió a l'abril, l'octubre i el gener, i el 56% al juliol. Això explica l'elevada concentració genèrica d'aquesta cadena, analitzada en altres apartats.

LaSexta és la segona cadena amb més presència de ficció seriada a la seva graella. Igual que a 8tv, destaca un augment important d'aquest gènere durant la temporada d'estiu, quan solen reestructurar-se les graelles (mentre que els mesos d'abril, octubre i gener aquest gènere ocupa al voltant del 25% de la graella de LaSexta, el mes de juliol la presència es dispara fins al 38%). Per altra banda, a Cuatro la ficció seriada té una presència bastant similar a la que s'observa a LaSexta, tot i que sempre és una mica inferior (24% l'abril, 37% el juliol, 21% l'octubre i 18% el gener).

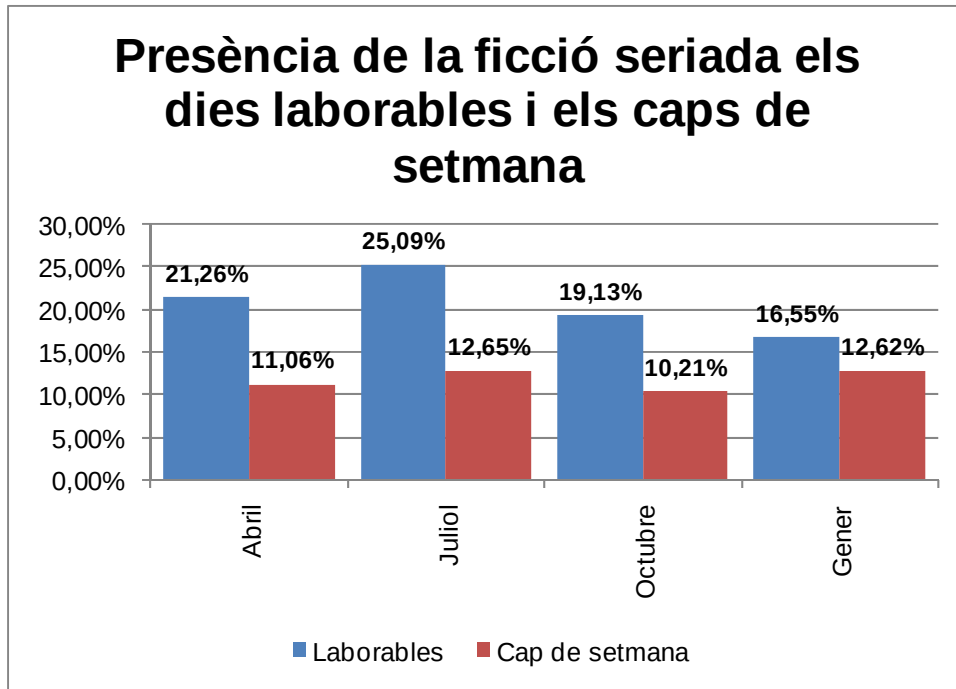
A Antena 3 es programa molta ficció seriada durant l'abril (26%, més que a Cuatro), però durant la resta de temporades aquest gènere disminueix significativament i ocupa menys del 20% del temps total de programació (tot i això, el mes de gener aquest gènere ocupa el 18% de la graella i supera la presència de la ficció seriada a Cuatro). Telecinco i TVE1 emeten ficció seriada a uns nivells bastant similars, ja que aquest gènere ocupa sempre entre el 10% i el 15% de les seves graelles. Per altra banda,

TV3 és la cadena generalista que programa menys ficció seriada (al voltant del 10% durant les tres temporades).

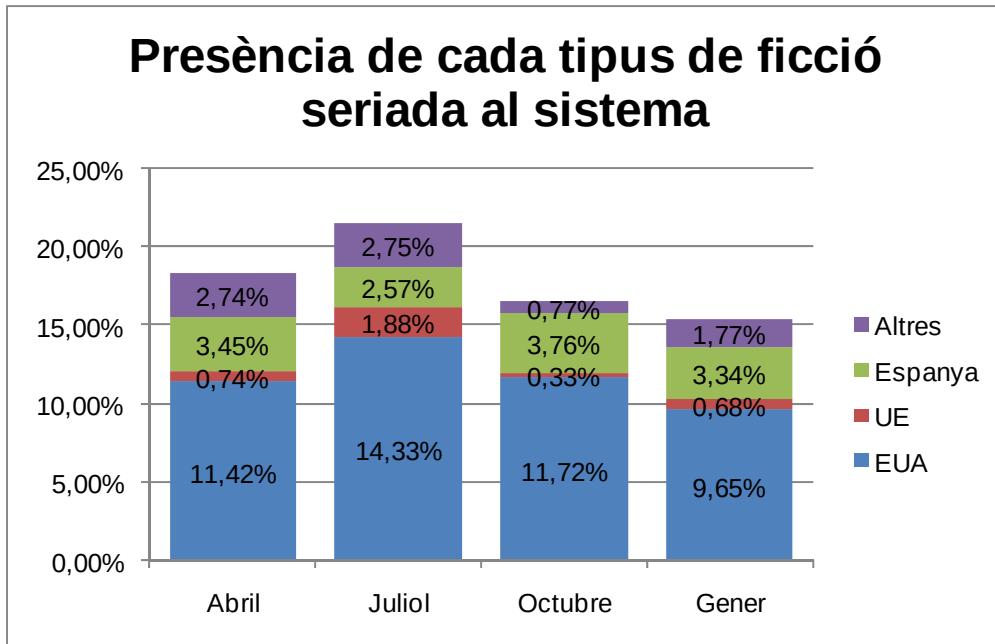
Per últim, **els segons canals públics emeten molt poca ficció seriada**. A La2 hi té una presència gairebé testimonial els mesos d'abril i octubre, mentre que al juliol, com també passava a TVE1, Cuatro, LaSexta i 8tv, aquest gènere augmenta fins al 8%. El mes de gener, en canvi, la ficció seriada desapareix del segon canal públic estatal, cosa que explicaria l'augment de la concentració d'aquest gènere. Al K3-33 no hi ha espai per la ficció seriada ni a l'abril ni a l'octubre ni al gener, mentre que al juliol ocupa tan sols l'1,6% de la programació.

Aquestes disparitats en la contribució de cada cadena a la ficció seriada s'expliquen sobretot pel fet que es tracta d'un gènere de demanda forta. Així, les televisions privades, i especialment les més recents -que intenten fer-se un lloc al panorama televisiu-, aposten de manera clara per aquest gènere. En canvi, a les públiques, i sobretot als segons canals –especialitzats, com s'ha vist, en gèneres de demanda inflexible-, aquest gènere té una presència molt inferior.

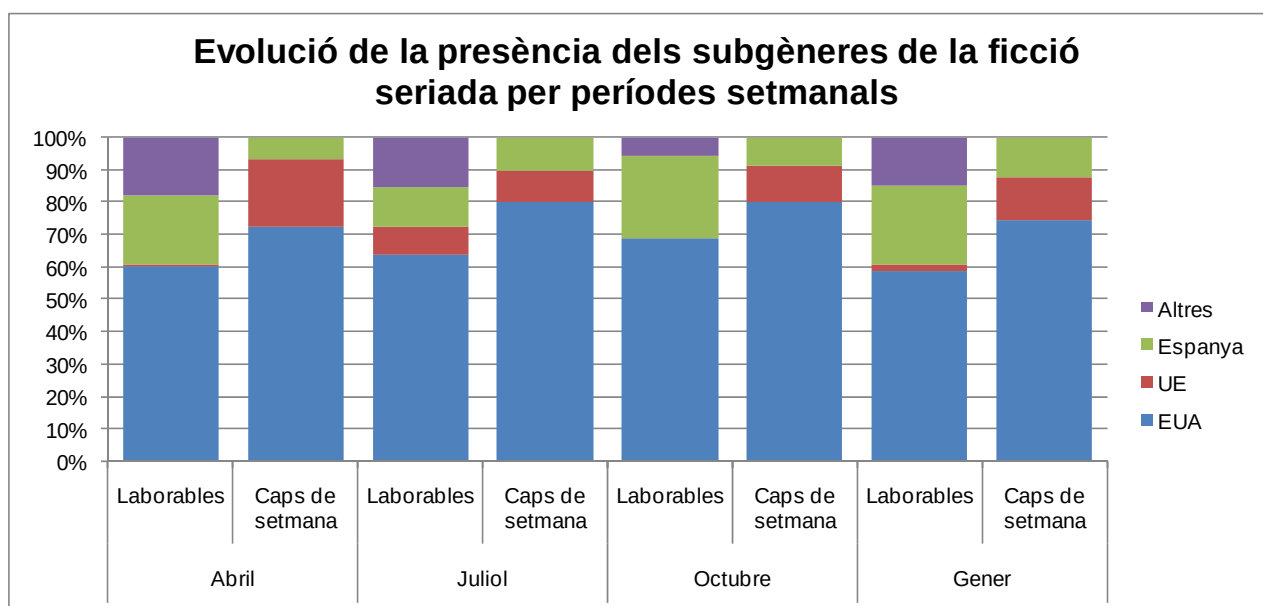
Per altra banda, és important destacar que **la ficció seriada té una presència molt superior entre setmana que no pas els caps de setmana**. De fet, aquest gènere ocupa el doble de temps d'emissió els dies laborables que els dies festius, cosa que el converteix en un gènere característic d'aquest període setmanal. Ara bé, aquestes disparitats entre períodes setmanals es veuen molt reduïdes la temporada d'hivern, moment en què s'emet menys ficció seriada entre setmana (16%).

Pel que fa als subgèneres, **la immensa majoria de la ficció seriada que emeten les cadenes és de procedència nord-americana**. La procedent d'Espanya i altres regions del món hi té una presència molt menor, mentre que la procedent de la UE és gairebé testimonial. També destaca la dràstica reducció de ficció seriada procedent d'altres regions del món a l'octubre. Ara bé, cal dir que aquest predomini de la ficció nord-americana és fruit sobretot de les polítiques de programació de les cadenes privades d'aparició recent (es tracta d'un tipus de ficció més barat, ja que no cal produir-la), ja que en les altres cadenes la ficció espanyola i la nord-americana estan molt més equilibrades. També és important destacar que la reducció de la programació de ficció seriada durant el mes de gener es deu sobretot a una pèrdua de pes de la ficció de procedència nord-americana, ja que la resta de categories mantenen si fa no fa la presència de les altres temporades.

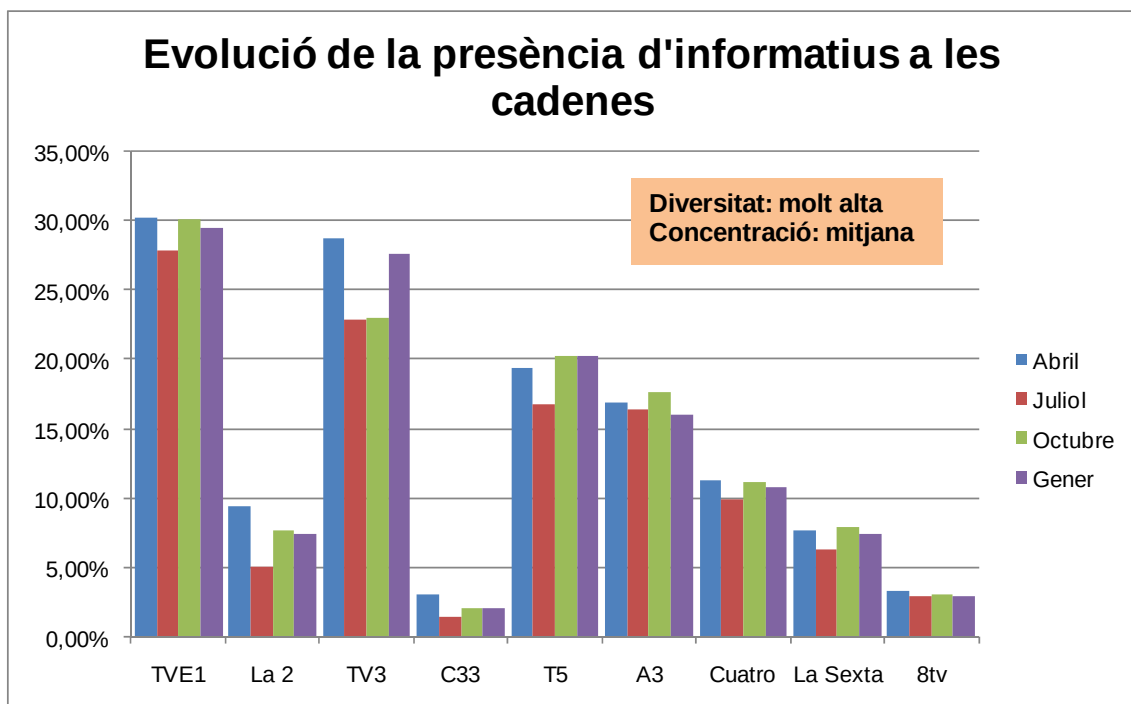

Per altra banda, també és important fer notar que, mentre que la ficció espanyola i la d'altres llocs del món (especialment Llatinoamèrica) es programen sobretot entre setmana (fent evident així una aposta de les cadenes per aquest tipus de ficció), **els caps de setmana el predomini de la ficció nord-americana augmenta**, i les sèries espanyoles i d'altres llocs del món perden pes en favor d'aquestes i de les europees (que es programen sobretot en aquest període setmanal).

3. Informatius

Els informatius són el segon gènere més programat per les cadenes del sistema, excepte a la temporada d'estiu, quan passa a ser el tercer. Durant el mes d'abril és quan s'emeten més programes informatius (14,5%), seguit dels mesos de gener (13,9%), octubre (13,7%) i, per últim, el mes de juliol (12,2%). La diversitat d'aquest gènere al sistema és molt alta i la seva concentració és mitjana.

Les dues cadenes públiques generalistes, TVE1 i TV3, són les que contribueixen més a la presència de gèneres informatius al sistema. De fet, els continguts informatius, de demanda inflexible, són una mena de marca de qualitat per a les cadenes públiques, fet que explica l'elevada presència d'aquest gènere a aquests canals. TVE1 és la cadena que programa més informatius en les quatre temporades (30,3% a l'abril, 27,9% al juliol, 30,2% a l'octubre i 29,6% al gener). TV3, tot i ser la segona cadena que programa més informatius també en les quatre temporades, disminueix de manera important la presència d'aquest gènere a la seva graella els mesos de juliol i octubre. Així, mentre que a l'abril els informatius suposen el 28,8% del

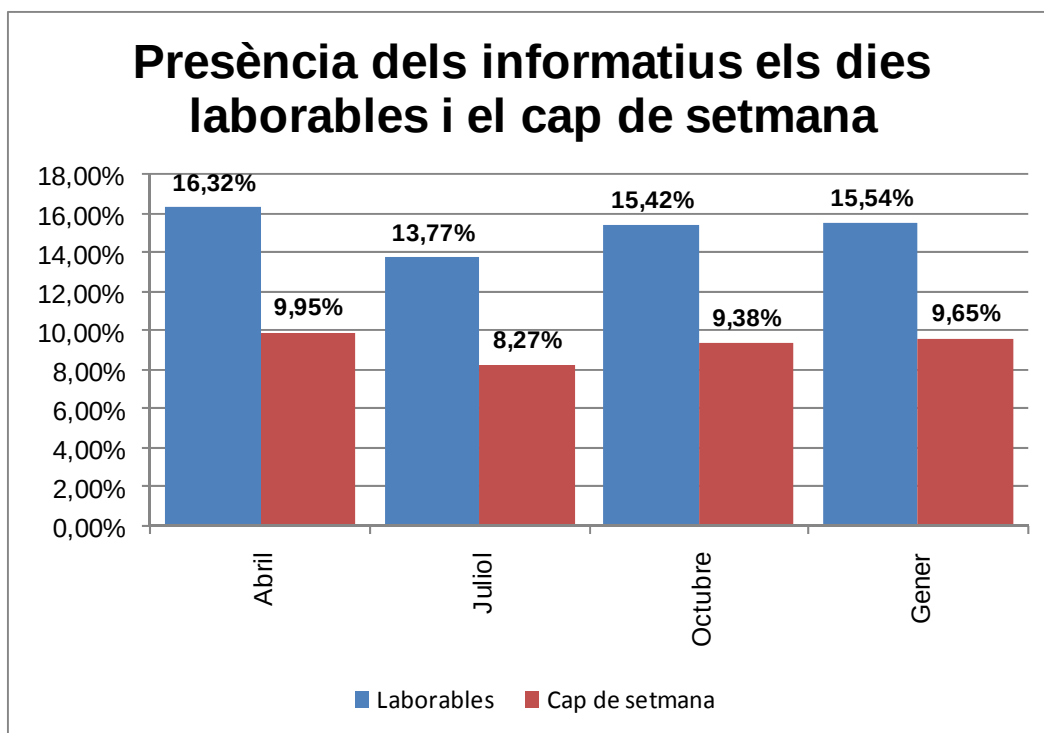
temps total d'emissió i al gener suposen el 27,7%, aquest percentatge baixa fins al 23% la resta de temporades.

Les dues cadenes privades consolidades del sistema, Telecinco i Antena 3, també fan una contribució bastant important a la presència de gèneres informatius al sistema i ocupen el tercer i el quart lloc, respectivament, pel que fa al temps de programació dedicat a aquest gènere per a les quatre temporades. Així, al voltant d'un 20% de la graella de Telecinco correspon a informatius (a excepció del juliol, quan aquest percentatge baixa fins al 17%), mentre que a Antena 3 aquest percentatge se situa al voltant del 17% per a les quatre temporades.

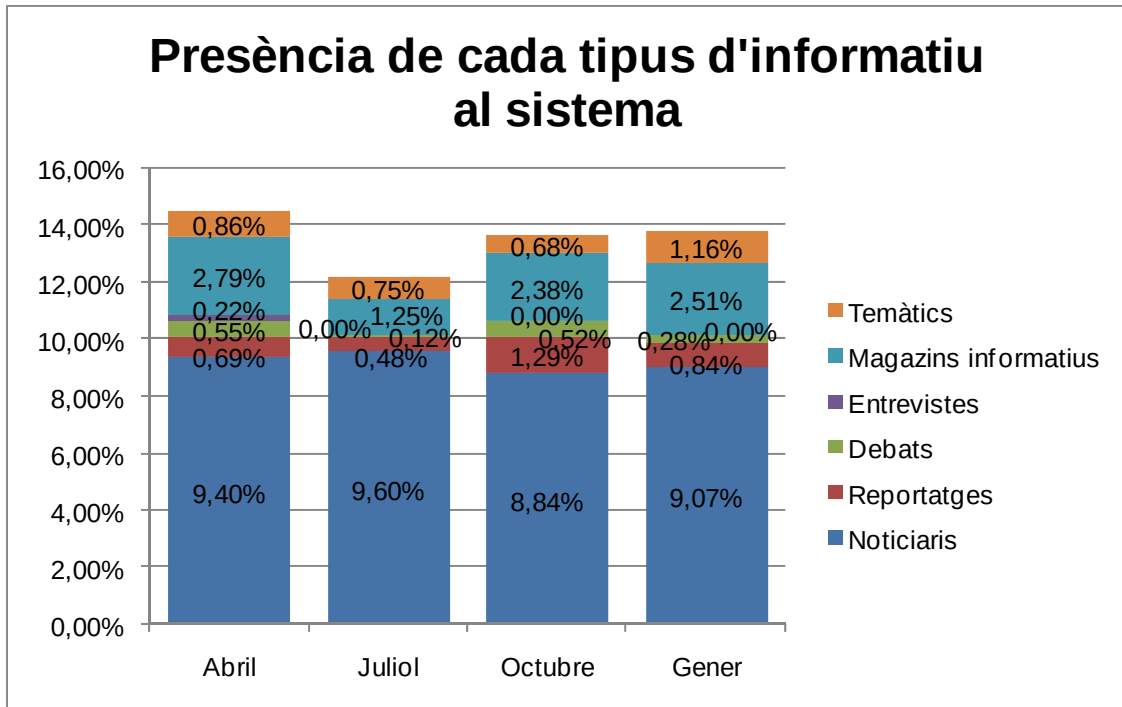
Les dues cadenes privades d'aparició recent –Cuatro i LaSexta- i el segon canal públic d'àmbit espanyol –La2- fan contribucions similars a la presència d'informatius al sistema. Cuatro es mou entre el 10% i el 12%, mentre que LaSexta i La2 ho fan entre el 5% i el 10%. Per últim, **l'autònoma privada 8tv i el segon canal públic català C33 fan les menors contribucions** a la presència d'informatius al sistema, sempre per sota del 4%.

Així doncs, els informatius són un gènere molt característic de les cadenes públiques generalistes, mentre que tenen una presència molt més marginal a les cadenes privades d'aparició recent (potser perquè intenten fer-se un lloc al panorama televisiu i, en conseqüència, aposten sobretot per gèneres de demanda forta) i als segons canals públics (pel fet que la seva estructura genèrica tendeix a complementar la dels primers canals). També és important destacar que **a l'estiu disminueix la presència d'informatius a tots els canals.**

Els informatius, a més, són un gènere programat sobretot els dies laborables, tot i que no es pot dir que la presència d'aquest gènere els caps de setmana sigui marginal.

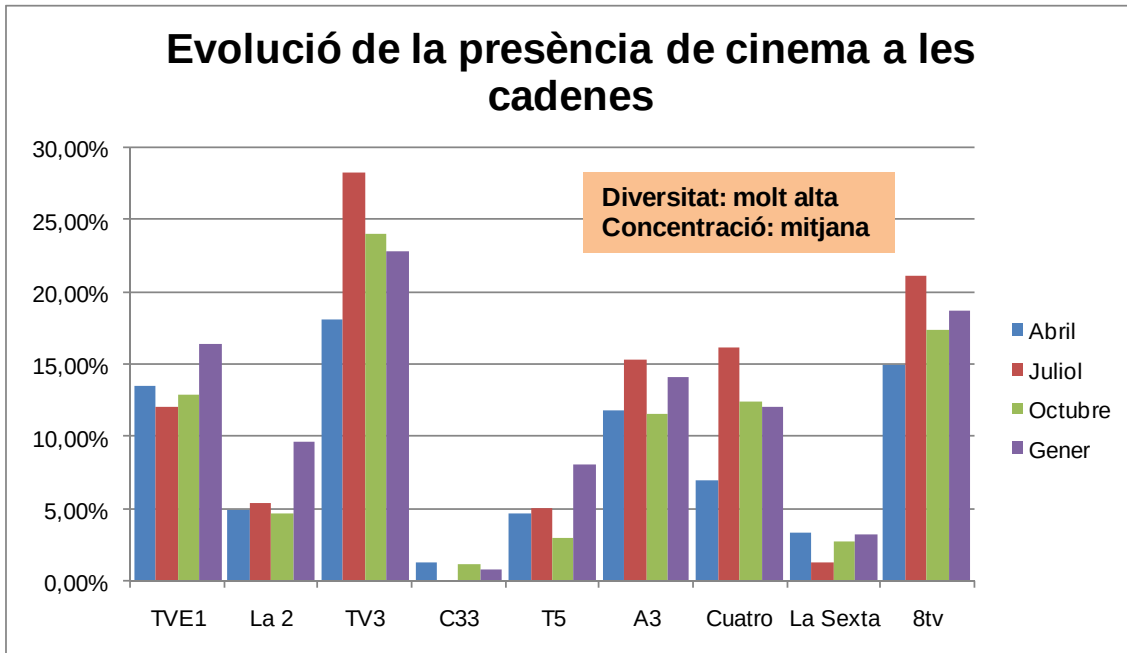

Per altra banda, **el subgènere informatiu més programat és, amb diferència, el noticiari**. Molt per darrere hi queden els magazins informatius, i amb una presència gairebé testimonial els informatius temàtics, els reportatges (tot i que aquests augmenten de manera important el mes d'octubre), els debats i les entrevistes (que ni tan sols apareixen els mesos de juliol, octubre i gener).

4. Cinema

El cinema és, dels quatre gèneres predominants al sistema, el quart en ordre d'importància les temporades d'abril (8,9%) i juliol (11,7%), mentre que a l'octubre (10,1%) i al gener (11,8%) la presència d'aquest gènere supera la dels programes infantils i juvenils. Tal com també succeïa amb la ficció seriada, la diversitat d'aquest gènere és molt alta i la seva concentració mitjana. Ara bé, la contribució que cada cadena fa al cinema presenta diferències importants respecte del cas de la ficció seriada.

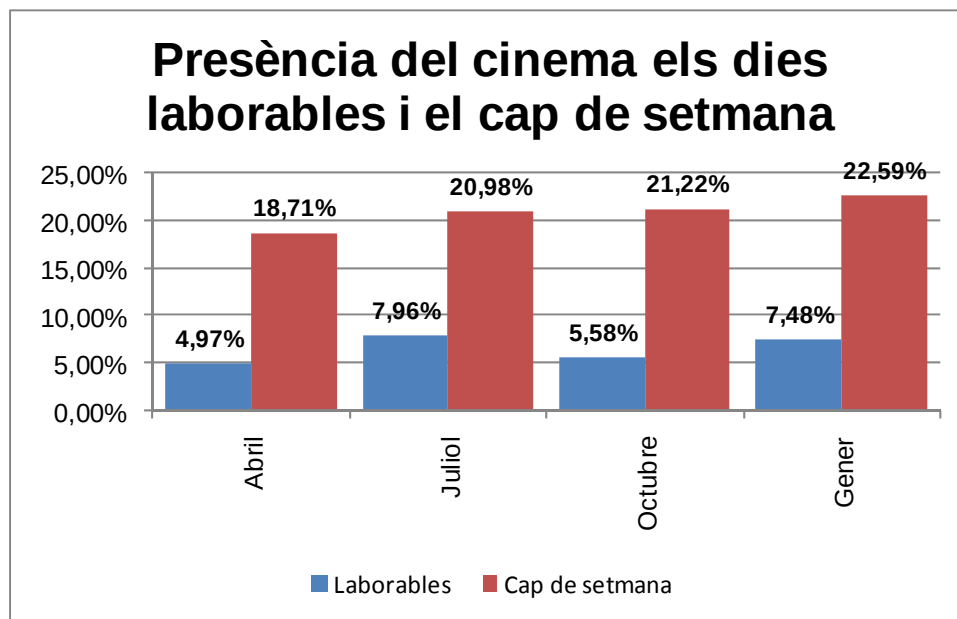
Les cadenes que més contribueixen a la presència de cinema al sistema són les autonòmiques generalistes, és a dir, TV3 i 8tv. La pública és, de fet, la que hi fa l'aportació més important (18,2% a l'abril, 28,3% al juliol, 24,1% a l'octubre i 22,8% al gener), mentre que 8tv es manté a força distància (15% a l'abril, 21,2% al juliol, 17,4% a l'octubre i 18,7% al gener).

Cuatro, Antena 3 i TVE1 fan contribucions similars al gènere, sempre entre el 10% i el 16% (excepte a l'abril en el cas de Cuatro, quan aquesta cadena dedica només el 7% del temps d'emissió al cinema). Destaca, però, l'augment en la programació de cinema que es produeix a TVE1 la temporada d'hivern. Per altra banda, a La2 i a Telecinco el cinema ocupa sempre al voltant del 5% de les graelles, tot i que a l'octubre a Telecinco aquest percentatge es redueix fins al 3%. Al gener, en canvi, tant la graella de La2 com la de Telecinco augmenten molt la presència de cinema (passa a ser del 9,7% a la pública i del 8% a la privada).

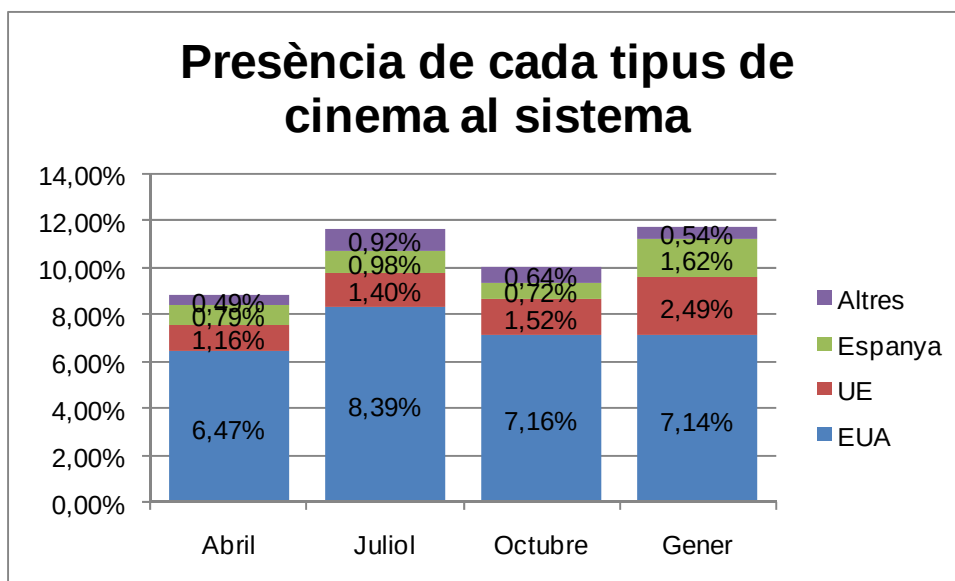
LaSexta i especialment el K3-33 són les cadenes que emeten menys cinema. A la cadena privada la presència d'aquest gènere es mou entre l'1,3% i el 3,4%, mentre que al K3-33 el cinema no ocupa mai més del 2% de la graella (fins i tot al juliol és un gènere que desapareix). Així doncs, les cadenes en què el cinema té una presència menor són els segons canals públics (cosa esperable si es té en compte que es tracta d'un gènere de demanda forta, poc característic d'aquest tipus de canals) i algunes de les privades (concretament Telecinco i LaSexta).

Per altra banda, s'observa que **la majoria de cadenes** (excepte TVE1, el C3-33 i LaSexta) **augmenten la presència de cinema durant la temporada d'estiu**, probablement per substituir programes de la graella que durant aquesta temporada deixen d'emetre's.

També és important destacar que, a diferència de la ficció seriada, **el cinema és un gènere gairebé exclusiu dels caps de setmana**. Això fa evident una estratègia de les cadenes consistent en distribuir els principals gèneres de demanda forta –ficció seriada i cinema- entre aquests dos períodes setmanals. Així doncs, el cinema, en ser un gènere que no es basa en la fidelització –a diferència del que passa amb la ficció seriada-, s'emet els caps de setmana per omplir el buit que deixen les sèries dels dies laborables.

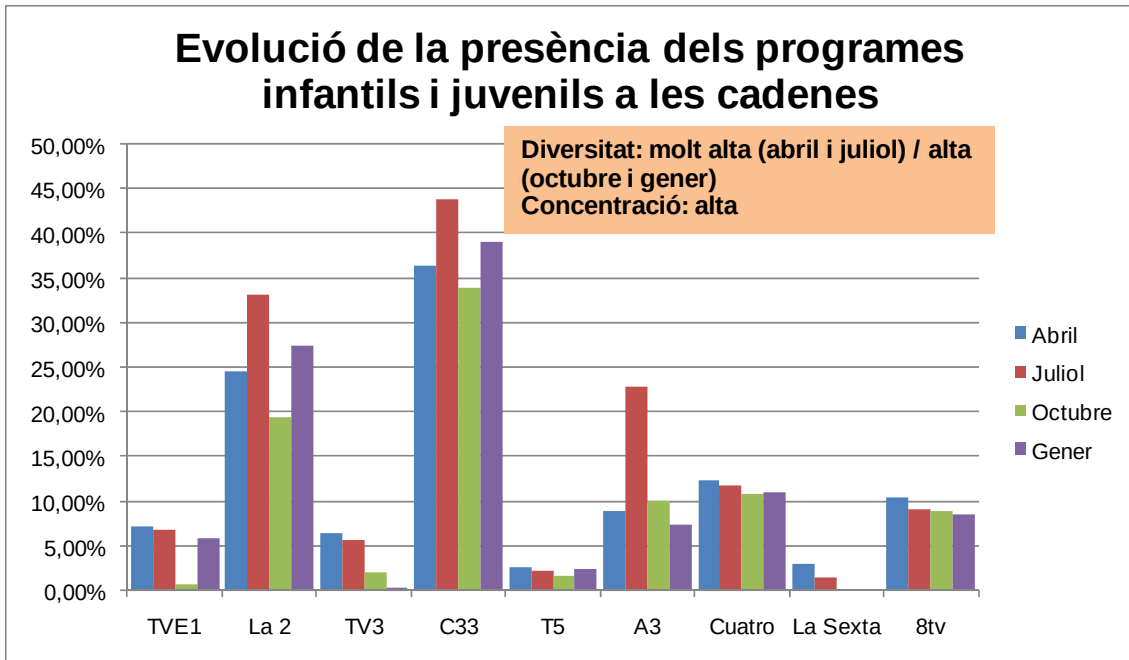

Pel que fa als subgèneres, i tal com també passava amb la ficció seriada, **hi ha un predomini indiscutible del cinema nord-americà**; molt per darrere vindria el cinema procedent de la UE i, amb una presència molt reduïda, el cinema espanyol i el procedent d'altres regions del món. Tot i això, destaca un augment significatiu de la presència de cinema espanyol i europeu la temporada d'hivern.

5. Programes infantils i juvenils

Els programes infantils i juvenils són el tercer gènere més present al sistema el mes d'abril (12,5%), el segon el mes de juliol (15,2%) i el quart els mesos d'octubre (9,8%) i gener (11,4%). A diferència dels altres gèneres predominants al sistema, els programes infantils i juvenils tenen una concentració alta i, tot i que la diversitat és molt alta els mesos d'abril i juliol, aquesta disminueix i passa a ser alta els mesos d'octubre i gener.

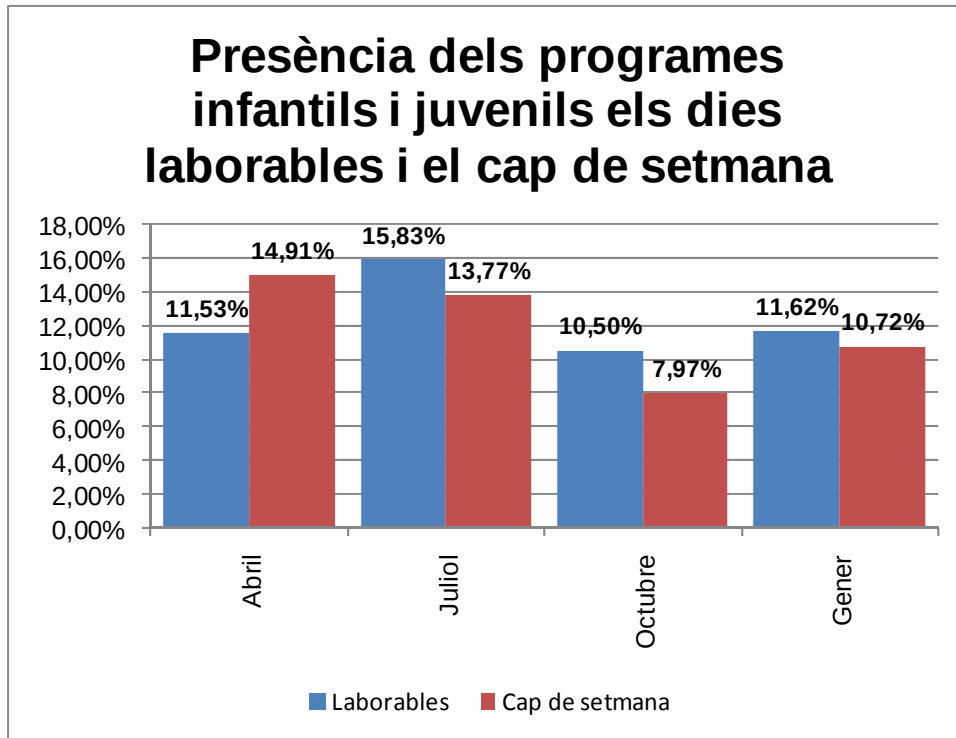
Com es pot observar al gràfic anterior, **hi ha dues cadenes que contribueixen decisivament a la presència de programes infantils i juvenils al sistema: els segons canals públics (La2 i C33, especialment el segon).** Com ja s'ha constatat en les anàlisis anteriors, aquest tipus de cadenes dediquen bona part de la seva graella a programes dirigits a públics específics, com és el cas dels infantils i juvenils. Per altra banda, **tant La2 com el K3-33 augmenten significativament l'emissió de programes infantils i juvenils durant el juliol, coincidint amb les vacances escolars**, fet que palesa la voluntat d'aquests canals d'atendre, com a cadenes públiques que són, les necessitats d'aquests públics específics. Al K3-33 la presència d'aquest gènere se situa al voltant del 35% els mesos d'abril, octubre i gener, mentre que aquest percentatge augmenta fins al 43,9% al juliol. A La2 els programes infantils i juvenils són el 24,6% a l'abril, el 33,2% al juliol, el 19,5% a l'octubre i el 27,4% al gener, sempre bastant per sota del K3-33. Aquests percentatges tan elevats explicarien el fet que la concentració d'aquest gènere al sistema sigui alta.

Les cadenes privades Antena 3, Cuatro i 8tv dediquen al voltant d'un 10% de les seves graelles a programes infantils i juvenils. L'excepció es troba al mes de juliol a Antena 3, cadena que, tal com també fan els segons canals públics, decideix augmentar significativament l'emissió d'aquest gènere en època de vacances escolars (la presència d'aquest tipus de programes passa a ser gairebé del 23%).

TVE1 i TV3 no són les cadenes que emeten menys programes infantils i juvenils, tot i la gran presència d'aquest gènere als seus respectius segons canals. Això és perquè, durant els caps de setmana, aquestes dues cadenes adopten la funció dels seus segons canals públics i són sobretot elles les que emeten aquest tipus de programes. Així, els programes infantils i juvenils ocupen entre el 5% i el 8% de les graelles de TVE1 i TV3 els mesos d'abril i juliol. El mes d'octubre, però, ambdues cadenes redueixen dràsticament l'emissió d'aquests programes (fins al 0,8% a TVE1 i fins al 2,1% a TV3). Durant la temporada d'hivern, TV3 continua amb una presència marginal de programes infantils i juvenils, però TVE1 torna a recuperar els nivells d'abans de l'estiu (5,8%). Per últim, **Telecinco i LaSexta són les cadenes que emeten menys gèneres infantils i juvenils**, sempre per sota del 3,1%. LaSexta, a més, no emet programes infantils i juvenils els mesos d'octubre i gener, fet que explica la disminució de la diversitat dels programes infantils i juvenils al sistema durant aquestes temporades.

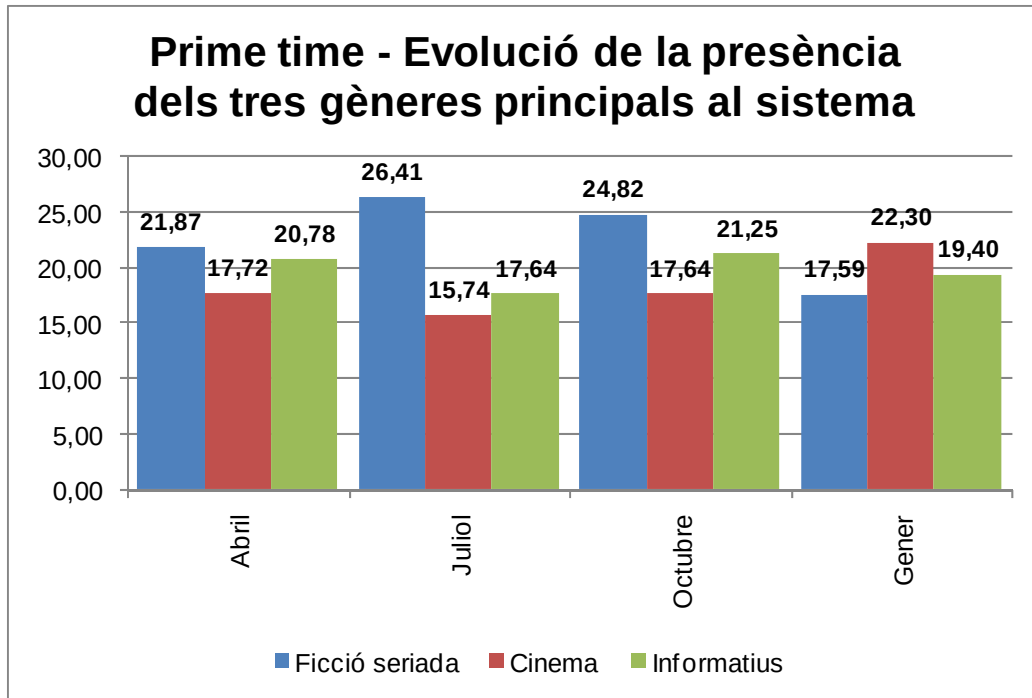
Per una altra banda, resulta rellevant el fet que **totes les cadenes –a excepció d'Antena 3- redueixen l'emissió de programes infantils i juvenils el mes d'octubre**, especialment les públiques (TVE1, La2, TV3 i, en menys mesura, C33).

Si es fa la subdivisió entre dies laborables i cap de setmana, la presència dels gèneres infantils i juvenils no presenta gaires variacions. Així, es tracta d'un gènere que es manté bastant estable al llarg de la setmana. A l'abril és més present durant els caps de setmana, mentre que al juliol, a l'octubre i al gener els programes infantils i juvenils ocupen més temps d'emissió entre setmana.

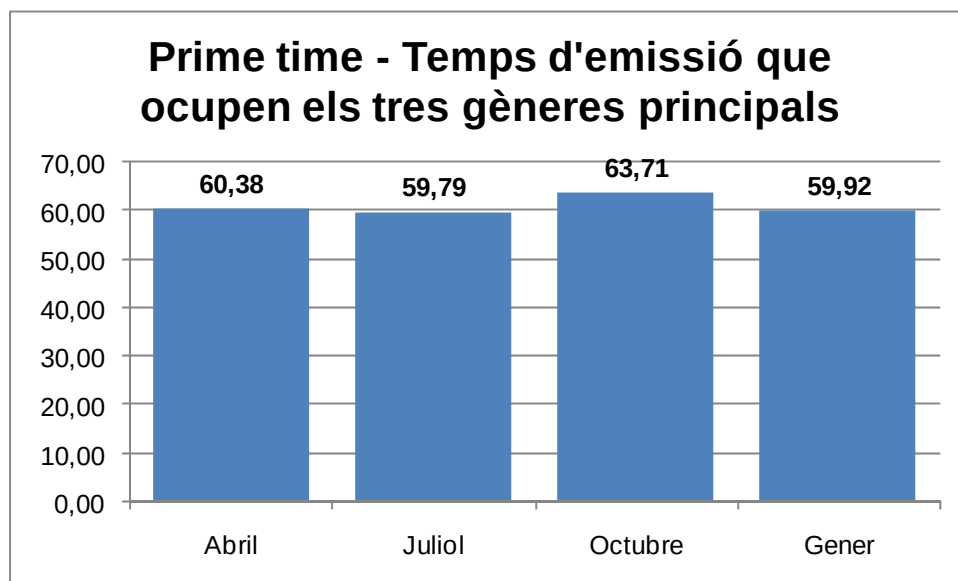

6. Els gèneres principals al *prime-time*

La ficció seriada, els informatius i el cinema són també els gèneres més presents en la franja de *prime-time*, però no és el cas dels programes infantils i juvenils, que redueixen molt la seva presència en aquesta franja. De fet, el quart gènere més present als *prime-time* de les cadenes varia en funció de la temporada (esports a l'abril [10,83%] i al gener [10,71%], concursos al juliol [9,00%] i humor a l'octubre [9,26%]). Cal fer notar que, tot i que a les temporades de primavera, estiu i tardor el gènere més present al *prime-time* és la ficció seriada, seguit dels informatius i el cinema, durant la temporada d'hivern aquest ordre s'inverteix i el gènere més programat durant el *prime-time* és el cinema, seguit dels informatius i la ficció seriada.

Si es tenen en compte només aquests tres gèneres majoritaris per a les quatre temporades, s'observa que **conjuntament acaparen més temps de programació durant el *prime-time* que no pas els quatre principals gèneres per al total del dia** (a excepció del mes de juliol). Així, la ficció seriada, el cinema i els informatius ocupen sempre al voltant del 60% de les graelles del sistema durant el *prime-time*.

La diversitat d'aquests tres gèneres per al *prime-time* continua sent molt alta, i la concentració també es manté mitjana. L'única excepció es troba en el cas del cinema la temporada d'estiu, quan la diversitat passa a ser alta i la concentració també. Això és perquè, tot i que aquesta temporada la presència de cinema disminueix durant el *prime-time*, algunes cadenes –com TV3 o Antena 3- augmenten molt l'emissió d'aquest gènere (fet que fa augmentar la concentració), mentre que d'altres (com TVE1, el K3-33, Cuatro o LaSexta) deixen d'emetre'n significativament, fet que fa disminuir la diversitat.

5. Annexos

Annex 1:
Marc teòric i metodològic
de la recerca

Marc teòric i metodològic de la recerca: El desglossament de la diversitat. Indicadors i mesures més freqüents

Dra. Eva Pujadas
Grup de Recerca UNICA.
Universitat Pompeu Fabra

1.1. Introducció: Diversitat, mitjans de comunicació i democràcia: interaccions històriques i especificitat contemporània

La reivindicació de la diversitat com a eix estructurador de la TV pública o de servei públic no ha tingut sempre ni el mateix valor ni les mateixes connotacions polítiques. De la gran quantitat d'estudis i recerques analitzades, mai no s'ha trobat una referència negativa a la diversitat com a valor a preservar en els mitjans de comunicació i sempre s'ha lligat d'una o altra manera al pluralisme i a les societats democràtiques.

En aquest sentit, McQuail, en el text més citat des del punt de vista teòric sobre la diversitat als media (no analític) afirma que **la diversitat no és només una finalitat en si mateixa sinó un instrument per garantir valors democràtics importants**, com els clàssics de la Llibertat, la Igualtat i la Fraternitat i que, en general la diversitat mediàtica contribueix a l'ordre social, perquè promou la lliure expressió del desacord i el malestar oferint camins diferents per al compromís⁴⁶

Avui en dia no s'entén l'actual desenvolupament democràtic sense fer referència al paper cabdal que hi han jugat els mitjans de comunicació de masses i, de manera específica, al paper que hi ha jugat el valor de la diversitat en les seves diferents articulacions.

Malgrat la vinculació unànime entre diversitat, pluralisme i democràcia, la diversitat s'ha interpretat de manera ben diferent en funció dels diversos contextos històrics i de les tendències que caracteritzen el desenvolupament del mitjà. Els termes de "diversitat" i "pluralisme" aplicats als mitjans oculten diferències d'èmfasis i d'implementació entre diferents sistemes de mitjans, fet que es demostra en les diverses interpretacions i implementacions que ha tingut l'ideal pluralista als diferents

⁴⁶ McQuail, D. (1992): La acción de los medios, los medios de comunicación y el interés público. Buenos Aires, Amorrortu editores, p. 198.

països (són paradigmàtics els casos de la Gran Bretanya, el Canadà, els EUA⁴⁷ o Holanda).

Des d'aquesta perspectiva, el concepte de diversitat ha anat fortament lligat en la regulació d'alguns països europeus a la noció de servei públic. Allà on l'ordenament ha considerat que la societat és heterogènia de partida, el valor de la diversitat ha estat present en el debat amb la finalitat de permetre reflectir les diferents opinions i gustos existents.

En l'actualitat però, les diferències que en alguns casos i de forma significativa els ordenaments jurídics havien obligat a distingir entre la programació de les televisions públiques – obligades a respectar el valor de la diversitat- i la programació de les televisions privades, tendeix a desaparèixer. En efecte, no són pocs els autors que parlen de la **convergència entre la programació de la TV pública i privada**, especialment en els horaris de *prime-time*.

Més enllà de les diverses interpretacions del pluralisme i la diversitat en relació a les seves possibles dimensions polítiques i socioculturals (lingüístiques, socials, religioses, etc.), **l'èmfasi contemporani en la diversitat s'entén en un context d'increment relatiu en el nombre de canals i la tendència político-econòmica cap a la liberalització i la desregulació televisives**⁴⁸.

Mitjans de comunicació, promotors o destructors de la diversitat democràtica?

Històricament és possible detectar unes **diferències d'èmfasi significatives en el valor de la diversitat i la seva relació amb la implantació de la democràcia**. Així, per una banda, en contextos socials de forta centralització del poder i existència de lligams comunitaris forts (siguin familiars, tribals, grupals, religiosos, etc.), els mitjans de comunicació s'han considerat com agents afavoridors del canvi, del desenvolupament de la llibertat i en definitiva, de la transformació social (els mitjans

⁴⁷ En el cas nord-americà i tal com senyala Napoli, l'èmfasi en la diversitat ve de la tradició a la primera emenda que parla de disseminació més ampla d'informació des de fonts diverses i antagonistes" i situa el valor de la diversitat com a recolzament del "mercat de les idees". Aquest autor vincula estretament el valor de la diversitat a la democràcia en la que els ciutadans poden escollir entre un ventall ampli d'idees (diversitat de continguts), transmesos a través de diferents mitjans (diversitat de fonts) per incrementar el seu coneixement i esdevenir ciutadans ben informats i prendre les decisions adequades per assumir les seves responsabilitats adequades.

⁴⁸ Pujadas, E. (2004): "The research on quality television. Establishing the context for an academic analysis of INPUT discourse about quality television" a Research on INPUT at Pompeu Fabra University. Barcelona, Universitat Pompeu Fabra.

han difós innovacions culturals i formes culturals alternatives). A més a més, es considera que una organització pluralista dels mitjans de comunicació massiva constitueix una arma essencial per resistir la tendència al control centralitzat i la uniformitat. En aquest tipus de context, **els mitjans de comunicació i la seva diversitat contribueixen de forma positiva a la difusió d'una diversitat d'opinions i de punts de vista.**

Per una altra banda i des de la teoria crítica dels mitjans de comunicació de masses (Benjamin, Escola de Frankfurt i neomarxistes posteriors) es palesa la **contribució que han tingut els mitjans a l'estandardització massificada de la producció cultural**, la repetició de formats, la reducció de l'autonomia del creador i l'adaptació de les obres i productes als condicionants del mercat, reduint així la diversitat existent. Si a més a més, se li afegeix el context de globalització en el que ens trobem, es consideren els mitjans de comunicació com els instruments de difusió d'un ventall de valors i models uniformes ("globals", és a dir, nordamericans), que responen a una ideologia mercantil. Des d'aquesta perspectiva es considera **als mitjans com agents homogeneïtzadors i reductors de la diversitat social.**

A més, la promoció de l'increment de la diversitat es pot fer seguint una **inspiració empresarial** consistent en oferir o adaptar la diversitat de la oferta televisiva a allò que els espectadors volen consumir, o es pot fer seguint una **inspiració més propera a la filosofia del servei públic de televisió** i intervenint de manera més decisiva en la regulació del mercat dels mitjans. Així, es poden identificar **dos camins diferents que van de la diversitat a la democràcia en funció del punt d'equilibri en el que se situen les forces del mercat i la intervenció pública** i que permeten distingir dues dimensions d'aquest valor que es desenvoluparan en profunditat al proper apartat.

- Per una banda, una **interpretació "proporcional" de la diversitat** en la mesura en que la diversitat que ofereixen els mitjans correspon de manera proporcional a la diversitat social (com es veurà, aquesta és una concepció de la diversitat com a reflex *-reflective diversity* en la terminologia anglesa).
- Per una altra banda, una **interpretació més radical de la diversitat, la diversitat oberta (*open diversity*)** més propera als postulats que defensen la intervenció pública en la definició dels continguts de "servei públic" i que fa una **interpretació de la diversitat en termes igualitaris**, és a dir, que dona el mateix pes i representació a totes les postures i opinions existents socialment, malgrat que no es corresponguin proporcionalment a la seva existència real.

Paradoxes del context contemporani entorn la Diversitat

Per acabar de caracteritzar de manera sintètica el context social d'interpretació del valor de la Diversitat a la televisió, cal especificar la particularitat del **context contemporani i l'impacte que tenen tant la convergència tecnològica com les noves formes de consum televisiu**.

Un projecte de recerca que es planteja l'avaluació de la diversitat ha de considerar de manera forçosa les noves condicions que defineixen **l'estructura de mitjans contemporània**. En aquest sentit, cal esmentar no només la multiplicació de canals, suports i formats de la transmissió de continguts, sinó també la creixent diversificació tant dels continguts, de les audiències com de les formes de consum amb un paper fonamental protagonitzat per Internet.

Breument s'enumeren els **factors que caracteritzen l'entorn contemporani que tenen un impacte directe en la Diversitat** i de retruc, en la seva anàlisi:

1. **La creixent informatització de la societat** (increment espectacular de la quantitat d'informació);
2. La **creixent convergència** entre les tecnologies de la informació i el món de les xarxes de la comunicació.
3. La diversificació de continguts, contenidors i canals. La diversificació incrementa **la llibertat d'elecció pels consumidors** però té una contrapartida negativa que és que com més tecnologies de la comunicació diferents hi ha, davalla la comunicació comunitària i l'intercanvi social
4. Increment de la **segmentació i fragmentació** d'audiències.
5. La **digitalització**, que s'apunta sovint com el gran canvi que afecta el consum dels mitjans. En l'era digital centenars de canals s'adrecen a audiències cada vegada més petites i fragmentades. Mentre que la tecnologia permetrà oferir centenars de nous canals, en essència no canvia res en termes de procés de producció: el temps i les despeses implicades per fer un bon programa no han canviat; la creativitat necessària és la mateixa per fer en digital que en analògic; de manera que per molts autors allò que realment representarà la televisió digital serà una gran quantitat de reposicions de programes vells i, per tant, una davallada de la diversitat real oferta per les cadenes i/o els contenidors.

6. Les **noves formes de consum**. El consum televisiu ha passat del consum de canals al consum de programes, a l'anomenat *narrowcasting*. Gilder⁴⁹ introdueix el terme del *bitcasting* com un pas més enllà del *narrowcasting*, en el que l'espectador només veurà bits d'informació, és a dir, alguns programes i composaran la seva pròpia programació i cadascú farà el seu "paquet" de programes.

Van Cuilenburg⁵⁰ ajunta tres grans paradoxes del context contemporani:

1. **La paradoxa de la diversitat**: com "més diversitat, menys diversitat". Aquesta primera paradoxa recull l'observació de que el mercat dels mitjans de comunicació és molt millor a l'hora de generar una "diversitat reflectida", és a dir, a adaptar-se als interessos civils i preferències del consumidor majoritàries que a oferir un ventall ampli i exhaustiu de les innovacions polítiques i culturals que sorgeixen de les minories; és a dir, a oferir una "diversitat oberta". Aquesta paradoxa sovint se l'anomena "més del mateix".
2. **La paradoxa de la informació**: com "més informació, menys informació". En la Societat de la Informació esdevé necessari distingir entre la informació i el coneixement (Naisbitt, 1984); la qüestió avui en política comunicativa no és tant la manca d'informació sinó la davallada en l'accés de les audiències a continguts realment novedosos i a les idees i opinions de grups minoritaris.
3. **La paradoxa de la comunicació**: "més comunicació, menys comunicació". Aquesta tercera paradoxa fa referència al fet de que malgrat que avui en dia la tecnologia de la comunicació és abundant (se cita sovint en aquest sentit la triple A de les grans operadores: *Anything, anytime, anywhere*⁵¹), l'accés constant i ubiqu (temps i espai) a tecnologies i canals diferents disminueix la informació comunitària i l'intercanvi social. Van Cuilenburg apunta en aquest sentit que la democràcia només es sostenible amb un continu intercanvi d'informació, punts de vista i opinions; la comunicació és crucial pel debat públic i el diàleg socials. En darrera instància diu, aquesta paradoxa fa de la diversitat en la informació i l'opinió un concepte completament fictici, un concepte gairebé mític sense cap sentit pràctic.

⁴⁹ Gilder, C.: (1992): "Life after television". Nova York, W.W: Norton & Co.

⁵⁰ Van Cuilenburg, J.: (1997): "Diversity revisited: Towards a critical rational model of media diversity" a V.V.A.A. (eds.): The media inquestion: popular cultures and public interests. Londres, Sage, p.38-39".

⁵¹ Negroponte, 1995.

És paradoxal també el fet de que aquest propi autor, un dels investigadors més rellevants en l'anàlisi de la diversitat de continguts, com es veurà al proper capítol, acaba posicionant-se per una política de la diversitat d'accés⁵².

⁵² Van Cuilenburg, 1998; 47.

1. 2. Els models i les teories que contextualitzen la recerca sobre la diversitat. Breu caracterització del mercat mediàtic

La diversitat de la programació televisiva no és una variable independent dels contextos socials en els que s'avalua; en aquest sentit, la diversitat apareix com el resultat d'algunes qüestions fonamentals com el nombre de canals, la legislació existent, la obligatorietat de programar cert tipus de continguts, les estratègies de programació de les diferents cadenes, les cultures televisives (hàbits de consum dels espectadors, etc.).

La diversitat pot considerar-se com el resultat de tres àmbits diferencials d'acció i decisió:

- **Les condicions estructurals del context de referència:** legislació, nombre d'operadors, mercat, establiment de quotes de programació, etc. En el context contemporani cal avaluar també la introducció de nous canals, els nous formats de consum de TV (Internet), etc.
- **Les decisions estratègiques** que prenen els directius de les cadenes que emeten en un determinat mercat (introducció en el mercat, programació i contraprogramació, rentabilitat de la producció, introducció de nous formats, etc.) i, per descomptat, les relatives a les polítiques de producció i de programació;
- **Les decisions més o menys conscients o inconscients que realitzen els espectadors** amb el seu comandament a distància, donats una sèrie d'hàbits, preferències, interessos o gustos. El resultat d'aquestes decisions conforma un cert tipus de diversitat determinada (*diversity as received* en la terminologia anglosaxona).

Tal com s'ha esmentat en la introducció, la comprensió de la diversitat, les seves diverses dimensions i indicadors precisa d'un marc més ampli d'interpretació que se situa en l'anàlisi del funcionament del "mercat mediàtic". A primer cop d'ull, sembla evident per exemple, que el **nombre d'operadors (cadenes o distribuïdors) és una variable que influeix en la diversitat**; quantes més cadenes de TV sembla que ha d'haver més diversitat, (tot i que aquesta no és una relació il·limitada sinó que hi ha uns lílindars per sobre dels quals l'increment en el nombre de canals no es tradueix en un increment de la diversitat, com es veurà més endavant). **Altres variables** que tenen un impacte en la diversitat són per exemple el **tipus de propietat dels canals**

(pública o privada), el **sistema de quotes** que els ordenaments estableixen, el **comportament dels espectadors** o les **estratègies de programació televisives**.

Malgrat l'existència de diverses variables que incideixen en la diversitat, el mercat mediàtic presenta alguns **trets estructurals**, algunes caracteritzacions específiques que són extrapolables als diversos països o contextos d'anàlisi. En aquest sentit, és possible identificar algunes característiques del funcionament del mercat mediàtic que el fan diferent per exemple del mercat de les galetes, dels cotxes o dels mòbils i que juguen un paper protagonista en la configuració de la "diversitat" del sistema.

Breu caracterització del "mercat mediàtic"

A continuació es presenten a tall d'introducció els trets diferencials del mercat dels media i algunes especificitats del seu comportament que influencien la diversitat televisiva i que tenen un impacte clar en l'avaluació de les seves principals dimensions.

Mercat oligopòlic

El funcionament del mercat dels media no és equiparable a altres mercats, per la qual cosa no hi són de directa aplicació alguns dels principis de l'economia clàssica, com per exemple la relació directament proporcional que s'estableix, (generalment per part dels programadors de les televisions privades, del sector empresarial de la televisió o dels governs neolliberals), entre l'increment de la diversitat i l'increment de la qualitat de la programació.

Un dels primers estudis realitzat sobre la diversitat del mercats mediatics (Levin, 1971)⁵³ ja va assenyalar que aquest mercat és essencialment **un mercat oligopòlic**. Ja aleshores Levin va caracteritzar-lo com un tipus de mercat amb empreses mútuament dependents, amb una tendència a mantenir l'status quo, amb una oferta de productes força homogenis i una dinàmica d'entrada difícil i d'eliminació dels competidors més dèbils.

Posteriorment, diversos autors han aprofundit en aquesta característica oligopòlica del

⁵³ Levin, H.J. (1971): "Program Duplication, Diversity, and Effective Viewer Choices: Some Empirical Findings". The American Economic Review. Vol. 61(2): 81-88.

mercat dels media entre els que destaca l'estudi de Van Cuilenburg per la síntesi que fa d'estudis anteriors que mostren les principals raons per les quals **el mercat dels media mai no pot ser un mercat de competència perfecta**⁵⁴.

La primera raó és que la competència perfecta implica **l'absència de diferenciació significativa entre productes** mentre que la diversitat reflectida només pot existir entre productes no diferenciats només en el cas excepcional en el que les preferències dels usuaris siguin homogènies. Si no és el cas i aquestes preferències són heterogènies, aleshores la diversitat dels media automàticament implica diferenciació entre productes mentre que la competència perfecta en el sentit clàssic de la teoria econòmica no.

La segona raó per la qual la competència perfecta en el mercat dels media rarament es dona esta basada en **l'estructura específica del cost dels productes mediàtics**. La producció, organització i distribució de contingut mediàtic comporta **elevats costos de creació i/o compra de la primera copia però costos molt baixos, fins i tot negligibles de duplicació i distribució**. Els productes i serveis dels media tenen beneficis exponencialment creixents. Això fa que el rendiment de les indústries dels media s'incrementa amb el *share*. A més a més, els continguts dels media com altres productes culturals tenen *per se*, un elevat risc de fallida. Les grans empreses que poden produir o comprar diversos productes i finançar els fracassos amb productes rentables tenen un fort avantatge competitiu. En resum, la mida de l'empresa és crucial en les indústries dels media; teòricament aleshores el mercat dels media tendeixen cap a la formació d'oligopolis heterogenis.

Llei de Hotelling de “similitud excessiva” entre productes

De la característica anterior es podria desprendre que els mercats monopolístics i oligopolístics comportarien riscos seriosos de cara a la diversitat. La llei de Hotelling, formulada al 1929 i encara vàlida avui fa trontollar aquesta influència i aporta un matís rellevant de cara a la diversitat.

Aquest economista va demostrar matemàticament que **en els mercats competitius**

⁵⁴ Van Cuilenburg, J. (2000): “On measuring media competition and media diversity: concepts, theories and methods” en Picard, G. (Ed.): *Measuring media content, quality and diversity* (pp. 51-80). Turku, Finland: Turku School of Economics and Business Administration.

l'actuació més racional per als productors de mercaderies és fer els seus productes el més semblants possible; és a dir, en mercats competitius, la diversitat disminueix. Segons es desprèn de la seva anàlisi, la competència condueix als productors cap a polítiques conservadores que tendeixen a evitar el risc; en els mercats amb competència ferotge és perillós per als productors diferenciar-se massa dels seus competidors, tant en preu com en característiques dels productes de manera que els compradors es troben amb productes “excessivament iguals”.

Tal com recull Van Cuilenburg, la llei de Hotelling aplicada al mercat dels mitjans prediu que **els mercats competitius tendeixen a la homogeneïtat més que els mercats monopolístics o els que es regeixen segons el model de servei públic.** Malgrat tot, “mes del mateix” no vol dir necessàriament que la diversitat dels productes disminueixi a mesura que s'incrementa la diversitat dels proveïdors (cadena). Aquesta és l'anomenada “paradoxa de la diversitat”: més diversitat = menys diversitat.

Aquesta paradoxa sorgeix de la relació dialèctica establerta entre la *diversitat reflectida* i la *diversitat oberta*. Tot i que aquests dos conceptes es desenvolupen al proper paràgraf, per aclarir aquesta qüestió s'esmentaran els seus trets essencials. **La diversitat reflectida** és aquella que reflecteix de manera proporcional la diversitat social en termes polítics, culturals, religiosos, etc.; **la diversitat oberta** és la diversitat que, en termes absoluts, ofereix un accés perfectament igual als seus canals de tots els grups i col·lectius socials o, en termes de gènere, la que ofereix exactament la mateixa proporció de temps a tots i cadascun dels gèneres.

Doncs bé, retornant a la “paradoxa de la diversitat”, el mercat dels mitjans té més tendència a produir un reflex proporcional dels interessos i preferències dels grups majoritaris (és a dir, a produir una diversitat reflectida) que, en iguals condicions, a generar una diversitat uniforme que inclogui les innovacions polítiques i culturals provinents de les minories i els nous grups socials (diversitat oberta). **La paradoxa de la diversitat és la implicació real de la tendència a oferir “més del mateix” dels mercats mediàtics** (Llei de Hotelling).

Per una altra banda, cal senyalar que seguint aquesta línia s'han fet alguns estudis que avaluen l'increment de la competència i com aquest increment pot afavorir la qualitat dels mitjans, tot i que el resultat més probable és un increment de la diversitat

reflectida⁵⁵.

Estratègies competitives en el mercat dels media: *El Model de Porter*

Una altra de les característiques específiques del mercat dels media que afecta la diversitat existent ve condicionada pel tipus d'estratègies competitives que dissenyen les empreses que pugnen per fer-se un lloc en el mercat o mantenir-lo. En aquest sentit cal recordar el que s'ha comentat anteriorment, que malgrat que cada operador, cada cadena o diari en cada mercat estableix unes estratègies concretes per competir amb la resta de les empreses, en el mercat dels media aquestes estratègies són per una banda diferents de les estratègies que s'apliquen en altres mercats i per una altra, presenten trets específics i diferencials. El model de Porter identifica tres estratègies genèriques entre competidors del mercat dels media:

- **L'estratègia de lideratge en despesa** (*cost leadership strategy*, CLS) . Els competidors que segueixen aquesta estratègia intenten obtenir avantatges en el cost dels productes. Per tal d'aconseguir-ho, intenten oferir contingut que agradi el màxim nombre d'espectadors possible, capitalitzant economies d'escala, aprofitant les oportunitats de subvencionar de manera creuada els continguts més cars i a través de la recerca en els processos i les innovacions tecnològiques. Donat l'elevat cost de la primera copia i els baixos costos de reproducció, és lògic en aquesta estratègia que la manera més immediata d'aconseguir avantatges estructurals sigui a través de l'objectiu de satisfer les audiències més grans possibles.
- **La segona estratègia es la de la diferenciació** (*differentiation strategy*) (DS). Els emissors que l'adopten miren també de tenir l'audiència més gran possible també però ho fan amb un tipus diferent de contingut que els permet modelar el seu segment del mercat; busquen obtenir el seu avantatge competitiu oferint un contingut qualitativament diferent.
- Les dues estratègies intenten aconseguir beneficis per sobre de la mitja; quan els emissors no ho aconsegueixen redrecen la seva estratègia competitiva cap a la competència en el preu, minimitzant les despeses a curt termini (reposant continguts ja emesos en el mateix o en altres mercats o, de manera alternativa,

⁵⁵ L'estudi de Lacy i Simona ressegueix la qualitat de les editorials dels diaris i troben que aquesta millora en els mercats més competitius.

copiant formats exitosos a baix preu). Aquesta és una tercera estratègia anomenada **estratègia competitiva en preu**.

L'estratègia de la diferenciació incrementa les diferències entre canals i contribueix a la *diversitat entre canals*; també contribueix a la *diversitat oberta* perquè el contingut especialitzat d'una determinada cadena no es fàcilment imitable per una altre competidora.

L'estratègia de LD (líderatge en despesa) al contrari, permet oferir una combinació més heterogènia de programes que són atractius a audiències molt majoritàries (miren d'agradar al màxim nombre d'espectadors possibles) i contribueix a la diversitat a l'interior de cada canal (*intrachannel diversity*) i a la diversitat reflectida (*reflective diversity*).

Quan **els competidors en un mercat adopten aquestes diferents estratègies, no hi ha competència directa, agressiva**. Més aviat la combinació dels dos tipus de programació manté una competència moderada i contribueix a l'equilibri entre la diversitat a l'interior dels canals (*intra channel diversity* o diversitat vertical) i la diversitat entre canals (*interchannel diversity* o diversitat horitzontal).

En canvi, i tal i com demostren els treballs duts a terme per Van der Wurff i Van Cuilenburg⁵⁶, quan **diferents emissors adopten estratègies similars, la competència esdevé ruïnosa** (ofereixen programes similars a audiències similars); això inicia un cicle de davallada d'ingressos, davallada d'inversió en programes, davallada en la diversitat i finalment, una davallada de la qualitat i de retruc, una disminució de l'audiència.

El seguiment de les diverses recerques que comparen les estratègies adoptades per cadenes competidores mostra la **sensibilitat dels mercats a la relació de complementarietat o imitació entre estratègies**. Així, l'entrada sobtada de nombrosos canals, provoca una davallada significativa de l'audiència, força els emissors a reduir despesa, oferint programes barats i reposant programes de manera freqüent. L'entrada de pocs canals també pot provocar un efecte semblant perquè les cadenes poden entrar al mercat amb les estratègies de despesa mínima (*lowest cost strategies*, LCS) per assegurar-se un mercat quan els ingressos encara són limitats; contribueixen a una davallada de la diversitat i porta a competència ruïnosa (com més canals hi ha en un mercat és més fàcil que això passi).

⁵⁶ Van der Wurff i Van Cuilenburg, (2001 i 2004)

Un factor que intervé en la diversitat existent relacionat indirectament amb les estratègies de competitivitat és la concentració dels emissors; en aquest sentit, tot apunta a que la concentració permet o estimula als emissors a adoptar una combinació d'estratègies de lideratge en despesa i de diferenciació per reduir el solapament entre cadenes i maximitzar l'audiència total; no te sentit per un emissor replicar els seus programes en diferents canals sinó que mirará d'usar els diferents canals per atreure audiències diferents per maximitzar el seu share total.

Teoria de l'elecció de programes (*Programme Choice Theory*),

La Teoria de l'elecció de programes, estretament lligada a les estratègies competitives identificades per Porter però des de la perspectiva de l'audiència. És a dir, les estratègies de competència entre operadors s'estableixen a partir de l'observació i sistematització del comportament de l'audiència.

Aquesta teoria parteix dels models econòmics tradicionals sobre l'elecció de programes que fa l'audiència que **estableix que els espectadors tenen dos tipus de preferències pels programes:**

- una preferència forta per un programa específicament dissenyat especialment per a ell (el target) i
- una preferència més difosa cap a programes més homogenis, més genèrics o de masses.

Segons la lògica d'aquests models, **quan hi ha pocs canals s'aconsegueix més audiència quan s'ofereixen programes generalistes;** en canvi **quan s'incrementa el nombre de canals, la mitjana d'audiència per canal és cada vegada més petita i per tant, és més fàcil per un programador maximitzar l'audiència oferint una programació minoritària.** Aquesta programació minoritària (l'estratègia) es diu *narrowcasting*.

A tall d'exemple, imaginem un mercat hipotètic on el 50% de l'audiència prefereix programes d'entreteniment i 5 grups diferents de sectors de l'audiència que prefereixen altres tipus de programes i que representen cadascun un 10%. En el cas de que operin 3 cadenes de televisió en aquest mercat, la teoria de l'elecció de programes prediu que els tres canals proveiran programes d'entreteniment perquè aquesta opció els hi dona el share possible més gran (un terç del 50%).

En canvi, si en comptes de tres cadenes en aquest mateix mercat hi operen 10 cadenes, 5 encara proveiran programes d'entreteniment però els altres 5 proveiran un dels altres 5 tipus de programes preferits (no és rentable per 10 cadenes lluitar per un 50% de l'audiència, davant el 5% possible de share, n'obtindrien el doble, el 10% adreçant-se a algun dels grups minoritaris). Els pressupòsits subjacents d'aquesta teoria com es pot deduir són per una banda que les audiències es distribueixen de manera relativament equitativa entre les cadenes que ofereixen programació similar i que els emissors volen maximitzar la seva audiència.

Van der Wurff⁵⁷ per la seva banda i també des de l'anàlisi de les eleccions que fan els espectadors ressegueix l'impacte d'aquestes eleccions en la diversitat emesa i la diversitat rebuda. Aquest autor posa en relació dos pressupòsits:

- Alguns espectadors **fan eleccions conscients dels programes** que volen veure, especialment quan hi ha un nombre elevat de cadenes, i
- els emissors desenvolupen **estratègies de programació per tal de fidelitzar els espectadors** a les seves cadenes; com a conseqüència, un elevat nombre d'espectadors mira uns quants programes emesos seqüencialment per un canal en comptes de seleccionar programes de diferents canals.

Aquestes consideracions s'utilitzen per distingir entre **espectadors passius i actius**. Quan els espectadors són passius, la diversitat rebuda (*diversity as received*) dependrà en gran mesura de la diversitat emesa (*diversity as sent*); quan són actius la diversitat rebuda depèn menys de la diversitat emesa i més de les opcions i preferències dels espectadors.

Quan augmenta el nombre de canals i la diferenciació entre canals, s'estimula la recepció activa, la competència pot incrementar la diversitat emesa però alhora reduir la diversitat rebuda, degut a que els espectadors tendeixen a consumir més d'allò que els agrada, no a incrementar la varietat de productes consumits sinó a incrementar la quantitat d'allò que consumeixen.

Aquesta serà una de les grans paradoxes de l'èmfasi en la diversitat de continguts.

⁵⁷ Van der Wurff, R. (2004): "Supplying and Viewing Diversity: The Role of Competition and Viewer Choice in Dutch Broadcasting". European Journal of Communication. Vol. 19(2): 215-237.

1.3. Les principals interpretacions de la diversitat. Glossari de conceptes de la diversitat.

1.3.1. Introducció: Recerques tipus i elements recurrents

Un cop introduïdes algunes pinzellades sobre el funcionament del mercat dels mitjans que afecten la diversitat existent, es presenten a continuació les principals dimensions sobre la diversitat que la recerca consolidada a nivell internacional identifica i mesura.

L'objectiu d'aquest capítol és per tant el de presentar **les principals dimensions** del concepte, **les variables de mesura** identificades i alguns dels **resultats més rellevants de la recerca** sobre aquest valor amb l'objectiu de seleccionar i ajustar els elements d'interès per la seva aplicació a aquest informe; á dir, per **poder desenvolupar un projecte de recerca sobre la diversitat de la programació a l'Estat espanyol**.

D'entrada **la diversitat es defineix com l'heterogeneïtat de contingut mediàtic en una o més dimensions**; a tall d'exemple algunes d'aquestes dimensions són el tipus de propietat dels mitjans, els tipus de programes, l'orientació política dels continguts, la tradició cultural, l'accés de les minories, el tipus de representació que es fa de determinats col·lectius, etc.

En general **el tipus de recerca que es desenvolupa arreu es produeix en contextos de canvis en l'estructura dels mitjans**: liberalització del sector, increment en el nombre de canals –terrestres, per cable i/o per satèl·lit-, implantació/derogació de determinades lleis que es considera que afecten la diversitat dels mitjans (syn-fin en el cas nord-americà), desregulació i re-regulació del sector; establiment de quotes de programació per algunes cadenes, etc.) que tenen un fort impacte en la diversitat dels sistemes de televisió. L'objectiu de cadascun dels estudis és avaluar l'impacte que algun dels elements esmentats tenen en la diversitat de la programació.

A les investigacions realitzades es poden distingir una sèrie d'estudis que són descriptius respecte els canvis produïts al llarg d'uns quants anys, fins i tot dècades, que consisteixen en **realitzar anàlisis longitudinals** del *prime-time* televisiu i altres que, en canvi, intenten **identificar factors causals de la diversitat de la programació**.

En un altre tipus de recerca s'analitza la diversitat de la programació en relació als

beneficis de la indústria, les pressions externes i la presència de determinats executius en la gestió de les cadenes. La única correlació realment forta que identifica aquest tipus de recerca és la dels beneficis de la indústria que suggereix l'actitud de "*don't rock the boat*", típica dels oligopolis. Aquesta actitud consisteix en mantenir les estratègies que funcionen, sense arriscar davant els nous contextos. Literalment, es tracta de no sacsejar el barco en temps de tempesta.

Cal afegir que sovint la recerca distingeix entre **la diversitat** (referida al nombre i distribució de programes disponibles en un canal o al llarg dels canals) i la **dissimilaritat** (les diferències mostrades pels canals en els seus programes). La diversitat és la probabilitat de veure diferents programes, mentre que la dissimilaritat és un concepte relacional que indica el grau de diferència o falta d'imitació entre els canals⁵⁸.

Finalment i abans de començar però es presenten de manera breu algunes consideracions que fan referència als **elements més recurrents** identificats en el procés de revisió i avaluació de les recerques analitzades:

- Es pot afirmar que la **referència teòrica més citada** sobre les variants i els contextos de la diversitat és el treball dut a terme per McQuail i que els conceptes més ben desenvolupats sobre la diversitat en relació al funcionament del mercat dels mitjans són les dels investigadors Van Cuilenburg i Van der Wurff d'origen holandès.
- Pel que fa als **índexs de la diversitat**, els més utilitzats són els que parteixen de la fórmula de Herfindahl- Hirschman i els que es desenvolupen entorn l'entropia relativa, per mesurar la intensitat de la competència.
- Com a principi general, es pot afirmar que **les recerques dutes a terme sobre la diversitat en el context dels EUA i els seus resultats són d'escassa aplicació en el context europeu**. Malgrat que utilitzen les dimensions de la diversitat i els índexs de mesura consensuats per la recerca internacional, es tracta d'un tipus de recerca que cobreix períodes de temps molt llargs i aplicats a un context on coexisteixen sistemes de distribució diferents (cable, pay-tv, satèl·lit- amb una estructura del mercat molt diferent (networks, cadenes independents, etc.) i amb unes lleis de funcionament

⁵⁸ McDonald, D.G. y Dimmick, J. (2003): "The Conceptualization and Measurement of Diversity". Communication Research. Vol. 30(part1): 60-79.

(*syndication* i *financing rules*) que dificulten l'extrapolació de les seves conclusions fora del context nord-americà.

1.3.2. Les dimensions de la diversitat

Hi ha una gran quantitat de classificacions sobre les diverses dimensions que assumeix el principi de la diversitat, de la qual dona compte l'extensa bibliografia que acompanya aquest informe.

En aquest capítol no es presenten de manera exhaustiva totes i cadascuna de les classificacions identificades sinó que directament es presenta el resultat de la revisió realitzada; es comenten algunes de les deficiències detectades i s'han agrupat dimensions que, malgrat rebre diferents noms, fan referència al mateix principi classificador.

L'objectiu d'aquest apartat és doncs el de presentar un ampli desplegament que ha tingut la recerca sobre la diversitat per plantejar a continuació les dimensions més pertinents per a la seva aplicació a l'estat espanyol donades les particularitats del nostre context.

i. La diversitat com a reflex, la diversitat com a accés i la diversitat en funció del nombre de canals

A partir d'un primer esbós realitzat per l'investigador alemany Hoffman-Riem (1987) al 1987, McQuail construeix la seva tipologia de dimensions sobre la diversitat. La tipologia de l'alemany, tot i que abasta sobretot dimensions que fan referència al contingut identifica qüestions que el depassen, tant a un nivell superior (estructural) com inferior (el consum).

Hoffman-Riem identifica 4 grans principis de la diversitat:

- Diversitat de formats i de temes, referida a les funcions dels mitjans de comunicació, (entreteniment, informació, educació, etc);
- Diversitat de continguts (en relació a la opinió);
- Diversitat de persones i grups, (en referència a l'accés però també la seva

representació), i

- Diversitat de cobertura i rellevància geogràfica.

A partir d'aquí McQuail proposa la seva triada, tot i que reconeix que la seva aplicació exhaustiva no té el mateix sentit ni ofereix el mateix volum d'informació. Per això es presenta de manera breu per presentar una altra classificació que al nostre parer és molt més interessant.

1. La diversitat com reflex: coincideix amb el que Jacklin proposa com “diversitat representativa”. La diversitat com a reflex existeix quan l'estructura de la diversitat en les comunicacions es correspon amb l'estructura de la diversitat social; aquesta dimensió posa l'accent en la diversitat de la realitat social que s'expressa en el contingut mediàtic, tot i que també es pot considerar l'estructura del sistema mediàtic en la mesura que reflecteix les diferències en l'estructura social.

2 . La diversitat com accés. Aquest tipus de diversitat avalua la mesura en la que els diversos mitjans posen a disposició canals pels quals les diverses veus, grups i interessos que componen la societat poden adreçar-se a la societat global i expressar i mantenir viva la seva identitat cultural.

3. La diversitat entesa com l'existència de mes canals i opcions per a l'audiència: fa referència a la possibilitat d'elecció que es pot entendre com una major disponibilitat d'altres opinions informacions, models culturals i formes de vida que contribueixin al canvi social, la diversió i l'interès per la vida social i cultural.

La classificació proposada per McQuail s'ha reformulat desde perspectives diferents amb matisos específics en cada cas. Bàsicament el que se n'ha extret és per una banda la idea de la propietat dels canals, la diversitat en l'origen o en l'estructura, la diversitat dels continguts (en les seves nombroses sub-dimensions com veurem) i la idea de la diversitat com a “reflex” o representació social. Napoli⁵⁹ o fins i tot Aslama⁶⁰ (en una aplicació feta per a l'anàlisi del cas finlandès: p.10) mesuren aquestes dimensions a partir de tres nivells diferents:

⁵⁹ Napoli, P.M. (1997): “Rethinking program diversity assessment: an audience- centered approach” en *Journal of Media Economics*, 10 (4): 59-74.

⁶⁰ Aslama, M. (2005): “Digitalizing European public service Television: the case of programme supply in Finland”. Ponència presentada en el *First European Communication Conference-Amsterdam-2005*.

1. La diversitat de les fonts (estructura dels media);
2. La diversitat de contingut (programes) i
3. La diversitat d'exposició (consum o us que en fa l'audiència).

ii. Diversitat de fonts, diversitat de continguts i diversitat de consum

Malgrat que l'article de Napoli no és tant citat en la bibliografia internacional, recull, amplia i clarifica les dimensions establertes per McQuail. Napoli s'adscriu també a la vinculació democràtica del valor de la diversitat en les seves tres dimensions: estructura, continguts i consum.

Cal remarcar donada la seva importància la novetat i rellevància de la **diversitat de consum**, factor poc analitzat i que dona en canvi una informació fonamental als dissenyadors de les polítiques públiques sobre el comportament de l'audiència. Napoli argumenta en aquest sentit que si els ciutadans poden escollir entre un ventall ampli d'idees (diversitat de continguts), transmesos a través de diferents mitjans (diversitat de fonts) poden incrementar el seu coneixement i esdevenir ciutadans ben informats i prendre les decisions adequades per assumir les seves responsabilitats adequades.

Napoli identifica en el seu estudi les següents dimensions:

1. **Diversitat de fonts.** Aquí identifica alhora tres maneres com s'ha interpretat aquesta diversitat de fonts:
 - 1.1. **Diversitat en la propietat del contingut** o programació (distingeix en aquest apartat entre la propietat de les networks, les cadenes individuals, o els productors dels programes
 - 1.2. **Diversitat en la propietat dels programes** (*media outlets*)
 - 1.3. **Diversitat en la força de treball** dels individus que intervenen en la realització dels programes.

Per avaluar la diversitat de les fonts, es poden comptar el nombre de canals en els mercats o mirar la distribució de les audiències o shares del mercat entre els participants (usant mesures econòmiques com l'índex de concentració com el

Herfindahl-Hirschman)⁶¹.

2. Diversitat de continguts

a. Diversitat de formats o tipus de programes. Aquesta és de llarg, la dimensió més emprada en l'estudi de la diversitat, especialment si es tenen en compte els estudis longitudinals de la diversitat. Cal dir en aquest sentit i com es comentarà en el proper apartat, la gran dificultat consisteix en identificar classificacions estables de programes i que una segona dificultat és la de computar els índexs de diversitat⁶².

b. Diversitat demogràfica. En aquest cas la preocupació és que el contingut tingui una relació relativament proporcional amb l'existència social de grups minoritaris. Alguns estudis tradicionals realitzats en aquest sentit són els relatius a la representació d'algunes minories com els hispans als EUA, els nens, els immigrants, etc.

c. Diversitat de punts de vista. Aquest és una de les dimensions del concepte més difícils d'avaluar; fa referència als punts de vista socials, polítics, perspectives culturals, representades als mitjans.

Tot i que Napoli no desenvolupa la diversitat de continguts, és interessant incorporar en aquest apartat alguns dels elements no sistemàtics que introdueix l'investigador J. Blumler en una recerca anterior que inclou criteris relatius a la programació i a l'audiència. Els criteris que fan referència als continguts són:

d. Diversitat de temes;

e. Diversitat d'estils

f. Diversitat de recursos;

⁶¹ Els índexs de mesura es descriuen breument al següent apartat.

⁶² Un dels mètodes més comuns és el "top three index" usat per Dominick i Pearce⁶² (p.19); una segona mesura força utilitzada es la de "l'entropia relativa"⁶² i el més utilitzat, el de Herfindahl-Hirschman de concentració.

3. Diversitat de consum (*Exposure diversity*)

Aquesta és en molts sentits, la **dimensió mes negligida de l'avaluació de la diversitat** i que es desenvolupa en la dicotomia *diversity as sent* i *diversity as received*, (desenvolupada en la propera dicotomia) que remet al contingut emès ponderat segons l'índex d'audiència assolit. Aquesta dimensió identifica **la diversitat que l'audiència realment escull**; pot indicar l'èxit o el fracàs en les decisions editorials sobre la ubicació, la inserció en la graella, la publicitat, etc.; es refereix a la diversitat que l'audiència realment selecciona.

Per a que existeixi la diversitat de consum ha d'haver una diversitat en els continguts que s'emeten; no pot existir aquesta segona sense la primera. **La diversitat emesa és una condició necessària per a la diversitat consumida però no suficient** perquè l'audiència pot decidir escollir entre pocs programes; per a que existeixi la diversitat consumida l'audiència s'ha d'exposar a una diversitat de programes. Des d'aquesta perspectiva Napoli argumenta que els *policy makers*, preocupats per la consecució d'un mercat lliure d'idees han de tenir en compte el grau en que les audiències s'exposen realment a una diversitat de productes i de fonts d'informació; és la seva responsabilitat elaborar polítiques que promoguin la *exposure diversity* o el consum de continguts i de fonts diferenciades.

S'han dut a terme comparativament escasses recerques sobre aquest tipus de diversitat. **El que aquestes recerques mostren es que els increments en la diversitat de contingut es tradueixen en davallades en la diversitat de consum i en la polarització de les audiències.**

Cal esmentar en aquest sentit l'estudi de Wober que mostra que un increment de determinats programes tradicionalment infrarepresentats (com programes de notícies, programes religiosos o d'informació general), pot fer disminuir el consum que en fa l'audiència. Wober caracteritza aquets programes com programes de demanda inflexible o menys eficients degut a la seva incapacitat d'atraure audiències en la proporció en que s'incrementa la seva oferta.

Això es molt important de cara als dissenyadors de les polítiques relacionades amb l'audiovisual perquè mostra que **l'increment de l'oferta en diferents sistemes pot portar a les audiències a exposar-se cada vegada a una diversitat menor**; és a dir, que facin cada vegada una elecció més restringida de programes o, en altres termes, que se sotmetin a una dieta cada cop menys variada de programació.

En definitiva, **la diversitat de l'oferta (availability) i la diversitat de la demanda (ús o diversity as received) no són sinònims**. En aquest sentit Napoli adverteix del fet que sense fer més recerca pràctica sobre *l'exposure diversity* els polítics poden estar prenent decisions perilloses pel que fa l'acompliment de la metàfora del mercat de les idees, donat que l'increment en la diversitat dels continguts pot no tenir cap sentit des del punt de vista de la política si els continguts addicionals són ignorats per l'audiència.

iii. La diversitat reflectida vs. diversitat oberta

Aquestes són les **dues accepcions sobre la diversitat més utilitzades** en la recerca. La **diversitat reflectida** (*reflective diversity*) avalua **si els continguts reflecteixen les diferents idees o temes en la mateixa mesura que els usuaris dels media els prefereixen** o si reflecteixen les diferències socials existents en política, religió, cultura i condicions socials d'una manera més o menys proporcional. En canvi, **la diversitat oberta** (*open diversity*) és una **mesura que avalua si i en quina mesura els media expressen totes les idees raonables o temes possibles en les mateixes proporcions**, independentment del seu suport públic.

Tal com recullen Van de Wurff i Van Cuilenburg (2001, t4.), la primera norma deriva la seva significació del principi de que **els media haurien de donar una atenció proporcional a les necessitats de tots els usuaris**; és proper a l'argument econòmic de que l'oferta hauria d'equiparar-se a la demanda. La segona accepció de la diversitat es construeix sobre el principi crític-racional de que **els continguts dels media haurien de provocar la reflexió i la confrontació constructiva**; és propera als arguments polítics i culturals de que totes les idees haurien de tenir un accés uniforme al sistema de comunicació d'una determinada societat.

Són dues aproximacions divergents de la diversitat. Una és empírica i quantitativa (de baix a dalt) i la segona és normativa i qualitativa (de dalt a baix). Les dues són criticables: la concepció del reflex no casa bé amb la idea de l'obertura a una gran varietat de posicions i condicions socials, mentre que la idea de la igualtat total va en detriment de les posicions majoritàries i a favor de les creences, actituds i condicions minoritàries. La crítica que es pot fer a la concepció del reflex és que posa l'accent en la programació massiva i majoritària i la converteix encara en més massiva i majoritària. La concepció de l'obertura corregeix aquest esbiaix. No hi ha escapatòria d'aquest dilema i la política que es faci sobre els media ha de triar.

Van Cuilenburg (2000) sintetitza de forma clara la diferència entre ambdues nocions i els seus pressupòsits subjacents:

Diversitat Reflectida	Diversitat Oberta
Pressupòsit: les preferències dels usuaris influencien els media	Pressupòsit: les preferències dels media influencien la gent
Aproximació empírica a la diversitat	Aproximació normativa a la diversitat
Avaluació quantitativa de la diversitat	Avaluació qualitativa de la diversitat
Focus en les dimensions de contingut expressives	Focus en les dimensions cognitives del contingut
Accés per a la gent (consumidors)	Accés per a les idees (de continguts diferents)

De les dues nocions de diversitat es poden derivar també **dues importants nocions de la relació entre els mitjans i la societat, fins i tot dues nocions diferenciades de democràcia:**

- **com més diversitat reflectida, més es poden titllar els mitjans de democràtics** perquè reflecteixen millor els punts de vista socials; en canvi,
- **com més diversitat oberta, més èmfasi en la millora de l'aprenentatge i la formació d'opinions.**

La primera posa més l'èmfasi en l'autonomia de l'espectador, la segona en la dels programadors, la primera pot traduir-se en una concepció més populista dels mitjans (adaptació als desitjos del consumidor), la segona assumeix una funció més educativa dels mitjans.

La diversitat reflectida i la diversitat oberta **només poden coincidir en ocasions excepcionals** en que les preferències per les idees i les opinions diferents estiguin uniformement distribuïdes; és a dir, que les cadenes oferissin una diversitat oberta (una diversitat en termes absoluts de totes les posicions possibles, sigui en termes de

continguts, tractaments, gèneres, etc.) i **que a nivell de consum o de preferències dels consumidors aquests fessin tries igualment diversificades**, que els interessés tota la diversitat oferta per les cadenes.

La realitat dels mercats mediàtics, tal com s'ha apuntat anteriorment és que malgrat que **des de la teoria política la diversitat oferta per les cadenes és una condició necessària per a la qualitat dels sistema democràtic, no és una condició suficient perquè els espectadors trien veure només allò que els agrada**. Aquesta serà com es veurà al llarg d'aquest informe una de les paradoxes de la diversitat.

Cal afegir que les dues nocions de diversitat es poden aplicar a diferents nivells (Van Cuilenburg, 2000):

- a nivell de les **unitats de contingut de la informació**
- a nivell del global d'un determinat **mitjà o capçalera** (un diari o un canal de televisió)
- a nivell d'un determinat **tipus de mitja** (radio, tv, diaris)
- a nivell d'un **sistema de comunicació** d'una determinada societat en conjunt

Des del punt de vista econòmic i aquest serà un element que no es desenvoluparà en aquest informe sinó que només es dona una breu pinzellada, el treball que porten a terme els investigadors Van der Wurff i Van Cuilenburg consisteix a avaluar el funcionament del mercat holandès i estableixen **l'existència d'uns punts d'equilibri, els òptims del mercat** que es troben en aquelles situacions en les que **la diversitat oberta i la diversitat reflectida s'acosten més**. A més a més, aquests investigadors relacionen les estratègies de programació de les cadenes (explorades anteriorment) i la intensitat de la competència i estableixen l'existència d'uns **llindars de competència** per sobre dels quals, la competència esdevé ruïnosa i per sota de la qual hi ha uns nivells òptims.

La seva conclusió és que **la diversitat reflectida és més alta quan les condicions afavoreixen una competència moderada que quan la competència és ruïnosa**; que la diversitat oberta també és més alta en condicions de competència moderada i que l'oferta de "més del mateix" és més alta en condicions de competència ruïnosa.

En termes de McQuail⁶³, es tracta de **dos criteris addicionals de la diversitat: un que valora la igualtat d'accés i representativitat** de totes les diferències significatives i **un altre que es basa en un principi de proporcionalitat**. Segons el principi de la igualtat d'accés l'ideal de diversitat es aquell en el que tots els grups o interessos rellevants tenen les mateixes possibilitats d'accés als canals o reben la mateixa atenció als mitjans; afirma aquest autor que és un criteri extremista i impossible de concretar literalment⁶⁴.

Les desviacions de proporcionalitat en favor de la igualtat d'accés poden resultar del lliure funcionament del mercat que, paradoxalment, té un efecte igualador perquè comparativament incrementa les possibilitats d'algunes petites minories (la minoria privilegiada des del punt de vista econòmic és la que en la pràctica es beneficia més de la promesa d'igual accés dels sistemes de mercat). El funcionament del mercat també pot tenir un efecte igualador o democratitzador sobre la diversitat del reflex: estimularà la oferta de continguts populars per gustos i interessos que no obriria un sistema de mitjans elitista.

El principi d'igualtat implícit en la diversitat té més potencial per promoure el canvi i la innovació, mentre que el de reflex tendeix a reforçar l'estatus quo (o l'equilibri del poder social).

iv. La diversitat interna o diversitat vertical (del canal) vs. la diversitat externa (o diversitat horitzontal o multicanal)

La **diversitat vertical** mesura el nombre de programes o tipus diferents de programes que **ofereix un canal (o grup de canals) al llarg de tota la seva programació**. La **diversitat horitzontal** en canvi es refereix al **nombre de programes o tipus de programes diferents disponibles per a l'espectador en un moment determinat**. Normalment la diversitat horitzontal pren com a unitat de mesura segments de mitja hora o de quinze minuts (aquesta darrera normalment de forma exclusiva per a l'horari de *prime-time*).

McQuail afirma que l'existència de la diversitat externa en l'estructura (lligat al

⁶³ *Op.Cit.* p.33

⁶⁴ Potser segons criteris específics com a Bèlgica i Canadà amb dos comunitats lingüístiques diferents en que s'invoca el principi, p.222.

concepte d'accés) es refereix a una situació en la que **tot l'espectre de diferències rellevants d'una societat** (polítiques, socioculturals, etc.) **es correspon a un espectre equivalent de mitjans diferents i autònoms** i cadascun d'ells abasteix de forma exclusiva al seu propi grup d'interès. Pressuposa un alt grau d'homogeneïtat o consistència dins de cada canal, un grau equivalent d'homogeneïtat en l'audiència i un grau elevat de diferenciació entre un canal i un altre. En teoria, cada veu en una societat diferenciada tindrà el seu propi canal i s'adreçarà als seus propis seguidors. A mesura que s'incrementa el nombre de canals més es dona el *narrowcasting* però que es difícil que l'expansió produïda per interessos comercials produeixi aquets tipus de diversitat.

La diversitat vertical o diversitat interna denota la situació (d'un sistema, sector o canal) en la que un mateix canal (o varis) ofereixen un ampli espectre de continguts o de punts de vista, en general amb l'a intenció d'abastar una audiència nombrosa i heterogènia. McQuail esmenta que l'existència de canals amb una existència considerable de diversitat interna és característica de societats pluralistes en les que un petit nombre de diaris de gran circulació i de canals de TV competeixen per una audiència massiva, d'àmbit nacional. Les situacions de concentració i monopoli tendeixen a alenar la diversitat interna ja que els mitjans tendeixen a evitar l'exclusivitat per cobrir tots els interessos i les necessitats d'informació possibles.

La diversitat horitzontal en canvi avalua la diversitat existent en el conjunt de les cadenes per franges de programació; és a dir, divideix l'horari de programació per franges de mitja hora (a les anàlisis del *prime-time* es fa de vegades per franges de quinze minuts) i analitza l'oferta que realitzen de forma conjunta totes les cadenes que operen en un determinat territori. És una anàlisi que dona compte de l'oferta existent en moments puntuals del dia, que és al que l'espectador percep quan veu la televisió.

v. De la diversitat de continguts a la diversitat d'accés

L'existència de la diversitat com una condició necessària no suficient. L'ordenament pot intervenir en la regulació/demanda de més diversitat de continguts però aquesta no es ni serà la lluita, per dues raons: l'audiència no busca la diversitat –paradoxa fonamental i inevitable de la diversitat- i la segona es que cal lluitar per la diversitat de l'accés.

Annex 2:

Graelles de programació

Annex 3:

Classificació dels programes de la mostra

Annex 4:

Taules d'explotació de les dades

Annex 5:

Bibliografia

- ASLAMA, M.; HELLMAN, H.; SAURI, T. (2004) "Does Market-Entry Regulation Matter?: Competition in Television Broadcasting and Programme Diversity in Finland, 1993–2002". *Gazette: The International Journal For Communication Studies*. Vol. 66(2): 113-132.
- HELLMAN, H. (2001) "Diversity – An End in Itself? Developing a Multi-Measure Methodology of Televisión Programme Variety Studies". *European Journal of Communication*. Vol 16(2): 181-208.
- HELLMAN, H.; SAURI, T. (1995) 'Diversity in the *Prime-time* Programme Supply 1980–1992'. A: Heikki Kasari (ed.) *Audience Research Review 1995*. Helsinki: YLE. p. 9–20
- HILLVE, P.; MAJANEN, P.; ROSENGREN, K.E. (1997) "Aspects of Quality in TV Programming: Structural Diversity Compared over Time and Space". *European Journal of Communication*, Vol. 12(3): 291-318.
- KAMBARA, N. (1992) "Study on Diversity Indices Used for Programming Analysis". *Studies of Broadcasting* (28): 195–206.
- KOEMAN, J.; PEETERS, A.; D'HAENENS, L. (2005) "Diversity Monitor 2005: Diversity as a Quality Aspect of Television in the Netherlands." Ponència presentada a: *First European Communication Conference – Amsterdam 2005*.
- MCDONALD, D.G.; DIMMICK, J. (2003) "The Conceptualization and Measurement of Diversity." *Communication Research*. Vol. 30 (part 1): 60-79.
- NAPOLI, P.M. (1997) 'Rethinking Program Diversity Assessment: An Audience-Centered Approach' *Journal of Media Economics* 10(4): 59–74.
- NAPOLI, P.M. (1999) "Deconstructing the diversity principle". *Journal of Communication*. Vol. 49(4): 7-34.
- PICARD, R. (2000) "Audience Fragmentation And Structural Limits On Media Innovation And Diversity". A: VAN CUILENBURG, J.; VAN DER WURFF, R. *Media and Open Societies: Cultural, Economic and Policy Foundations for Media Openness in East and West*. Amsterdam: Het Spinhuis.
- PICARD, R.G. (Ed.) (2000) *Measuring media content, quality, and diversity*. Turku, Finland: Turku School of Economics and Business Administration.
- PUJADAS, E. (2008): *Analizar la Diversidad de la Programación Televisiva*.

Identificación de Dimensiones y Construcción de Indicadores. Portal de la Comunicación, INCOM, UAB, monografías del Portal, maig de 2008.

PUJADAS, E. i OLIVA, M.: (2008): *L'avaluació de la diversitat televisiva*. Revista Quaderns del CAC, nº 28. Barcelona, març de 2008.

PUJADAS, E., OLIVA, M., SUAREZ, R. (2007): *Construcció d'un Protocol d'Anàlisi de la Diversitat de la Programació Televisiva*, recerca realitzada per al COnsell de l'Audiovisual de Catalunya, penjada a la web del CAC, Estudis i Informes (2007).

VAN CUILENBURG, J. (1999) "On Competition, Access and Diversity in Media, Old and New". *New Media & Society*. Vol. 1(2): 183–207.

VAN CUILENBURG, J. (2000) "On Measuring Media Competition and Media Diversity: Concepts, Theories and Methods". A: Picard, R. G. (Ed.) *Measuring media content, quality, and diversity*. Turku, Finland: Turku School of Economics and Business Administration, p. 51-80.

VAN DER WURFF, R. (2001) "Impact of Moderate and Ruinous Competition on Diversity: The Dutch Television Market" *Journal of Media Economics*. Vol. 14(4): 213-229.

VAN DER WURFF, R. (2004) "Supplying and Viewing Diversity: The Role of Competition and Viewer Choice in Dutch Broadcasting". *European Journal of Communication*. Vol. 19(2): 215-237.

VAN DER WURFF, R. (2005) "Competition, Concentration and Diversity in European Television Markets." *Journal of cultural Economics*. (29): 249-275.